Grimm, Jacob, Grimm, Wilhelm

Grimms Sagor : Med illustr.

Göteb. : Torsten Hedlund
1895

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

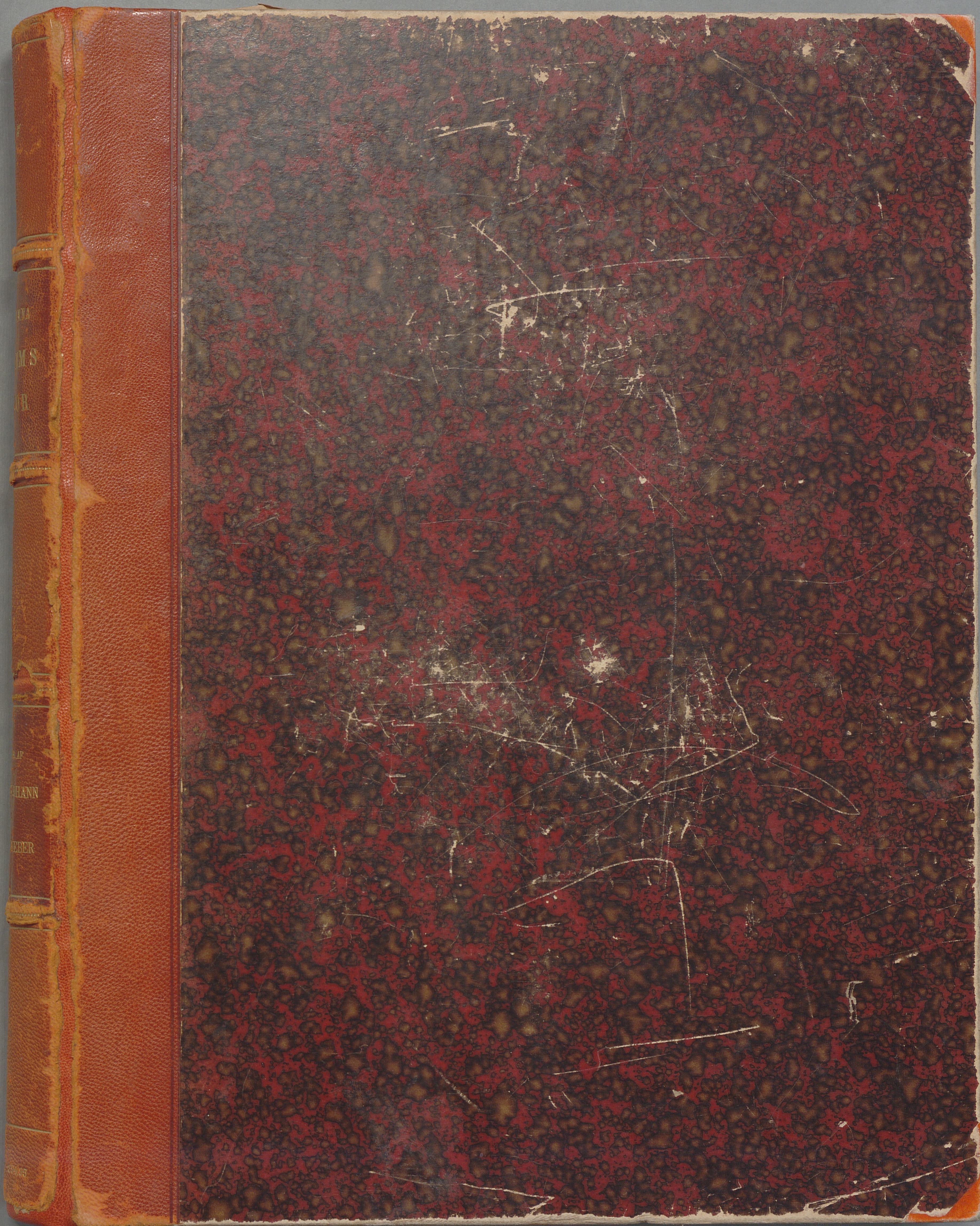
Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html

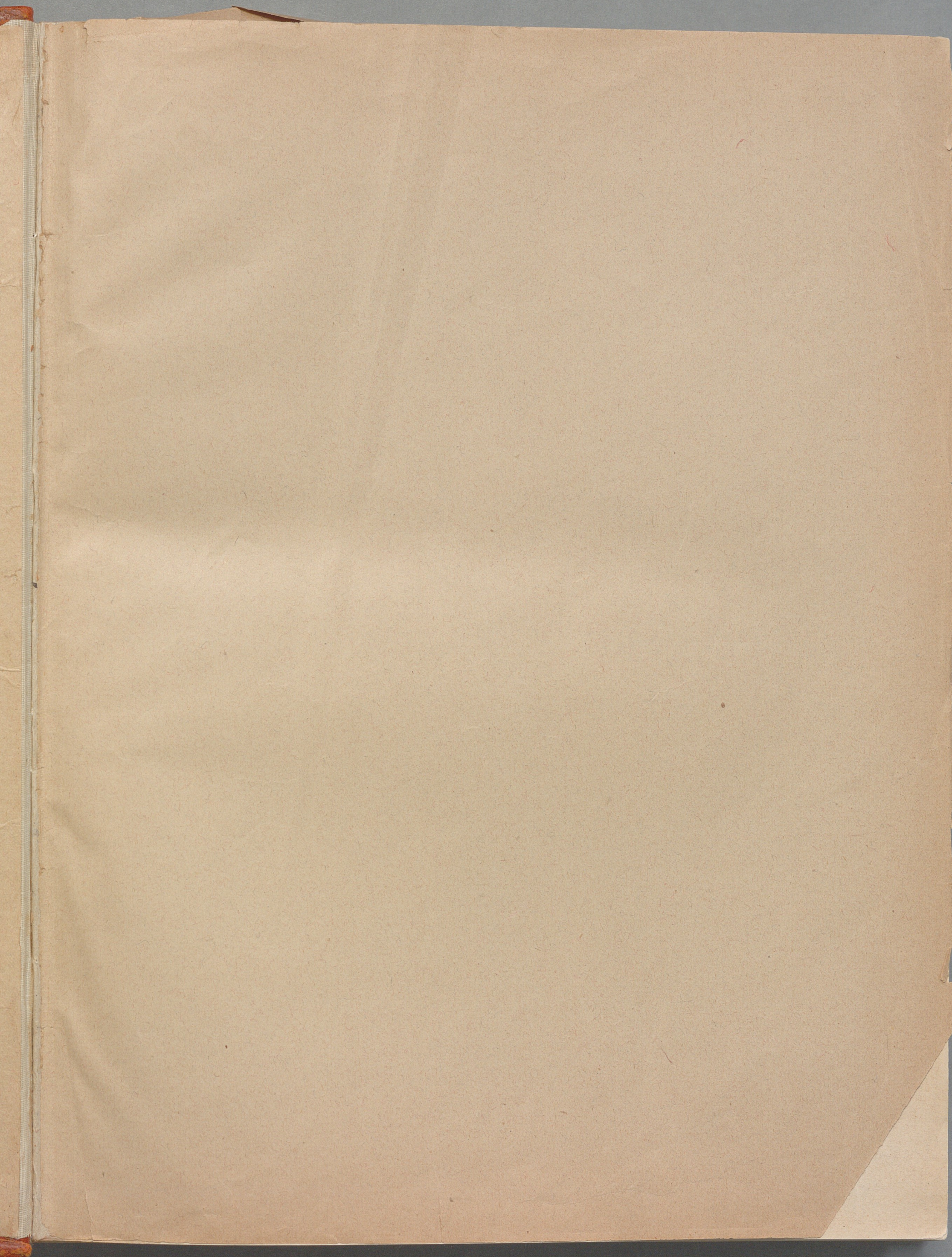
Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via http://books2ebooks.eulla boken.

- http://search.books2ebooks.eu/

G. HEDBERG
BOKBINDARE
STOCKHOLM

BRÖDERNA GRIMMS

SAGOR

ÖFVERSÄTTNING FRÅN DET TYSKA ORIGINALET

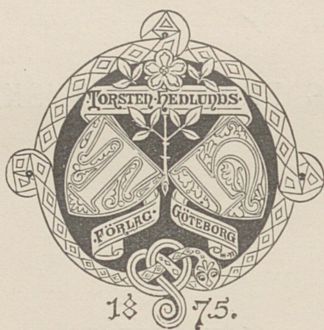
ILLUSTRERAD

AF

P. GROT JOHANN OCH **R. LEINWEBER**

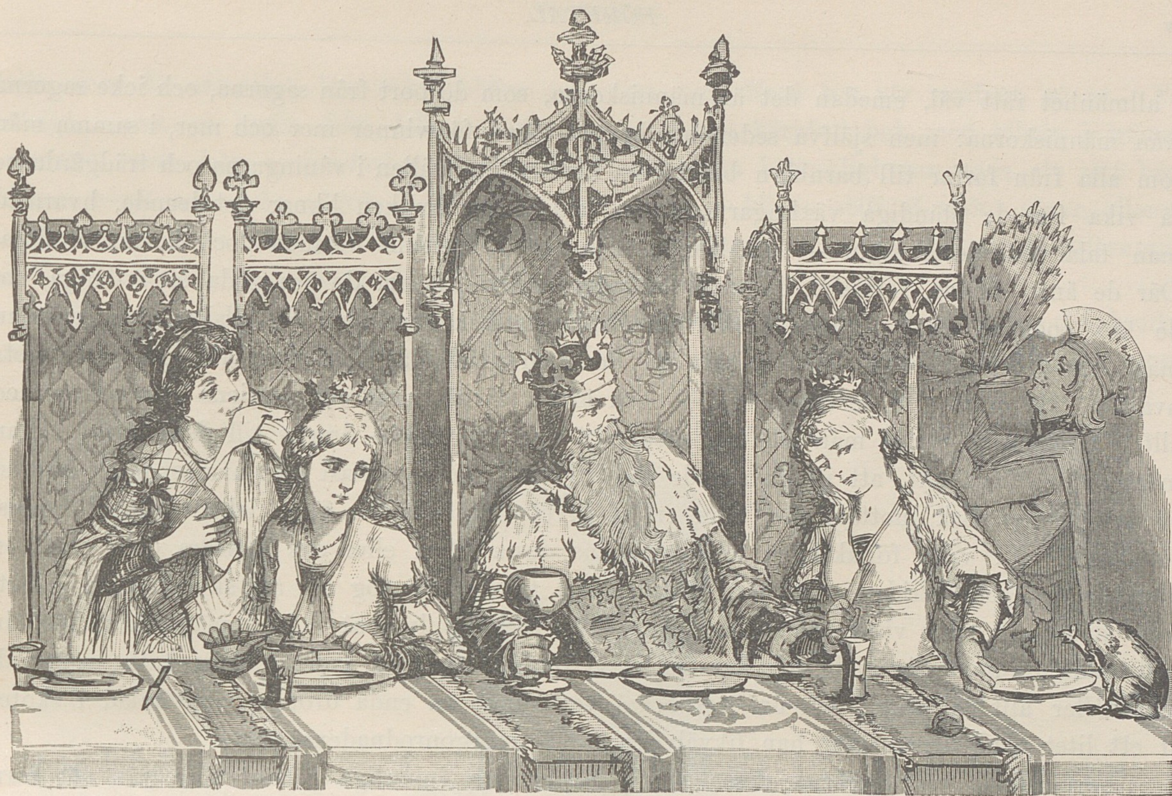
GÖTEBORG
TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI
1895.

Företal.

När af storm eller annan hemsökelse ifrån himlen ett helt sädesfält blir ödelagdt, kan det hända, att här och där på små fläckar i skydd af låga gärdsgårdar eller buskar vid vägkanten enstaka ax blifva stående upprätta. Blir sedan väderleken gynnsam, mogna dessa ax obeaktade i sin ensamhet: ingen tidig lie afskär dem för de stora ladorna, men när de på sensommaren nått sin fulla mognad, bärgas de af fattigmans hand, som lägger ax till ax och omsorgsfullt sammanbinder dem. Högre skattade än i vanliga fall hela kärfvar, bäras de hem och blifva till näring under vintern; ja, stundom kunna de blifva det enda utsädet för kommande dagars skördar.

Så har förhållandet synts oss vara, när vi funnit, att af den rikhaltiga folklitteratur, som forna tider frambragt, endast en obetydlig del lefver kvar på folkets läppar, och att till och med minnet däraf nästan helt och hållet gått förloradt. Allt som återstår är ett antal folkvisor, folksägner och dessa harmlösa sagor från den husliga härden. Eldstäderna, köksspisen och vindstrappan, hälgdagar, som ännu firas, ängar och skogar i sin fridfulla stillhet, men framför allt en ogrumlad fantasi äro de skyddsvärn, som bevarat dem för undergång och låtit dem gå i arf från släkte till släkte.

Det var måhända högt på tiden, att dessa sagor blefvo tillvaratagna, enär de, som bevara dem, blifva allt sällsyntare. De, som ännu känna dem, känna dem visserligen äfven

i allmänhet rätt väl, emedan det är människorna, som dö bort från sagorna, och icke sagorna från människorna: men själfva seden att bevara sagor försvinner mer och mer, i samma mån som alla från farfar till barnbarn bibehållna hemtrefliga ställen i våningarna och trädgårdarne få vika för de ständiga växlingarna af en tom prakt, hvilken liknar det leende, hvarmed man talar om dessa sagor — ett leende, som ser så förnämt ut men dock kostar så föga. Där de ännu finnas, fortlefva de utan att man tänker på, om de äro goda eller dåliga, om de äro poetiska eller förefalla klokt folk fadda: man känner dem och älskar dem, emedan man har emottagit dem just sådana de äro och glädes åt dem utan att egentligen veta hvarför. Så mäktig är lefvande sed — och äfven däruti visar sig poesiens gemenskap med allt oförgängligt — att man till och med mot sin vilja måste dragas till densamma. Man märker för öfrigt lätt, att ifrågavarande sed vunnit fotfäste endast där, hvarest öfver hufvud en lifligare poetisk mottaglighet eller en af lifvets förvändheter ännu icke utplånad fantasi förefinnes. Vi vilja följaktligen icke berömma dessa sagor eller ens försvara dem emot en uppfattning, som strider mot vår: deras blotta tillvaro är nog för att skydda dem. Det, som städse på nytt visat sig kunna glädja, röra och upplysa så många människor, bär sin nödvändighet inom sig själf och har för visso framsprungit ur samma eviga källa, som vidmakthåller allt lefvande, och om det också vore blott en enda droppe, uppsamlad i skötet af ett litet blad, återspeglar han likväl den första morgonrodnadens glans.

Fördenskull kännetecknas dessa dikter af samma innerliga renhet som gör, att barn synas oss så underbara och så lyckliga: de hafva så att säga samma blåa, oskuldsfulla, glänsande ögon,*) hvilka icke kunna växa mera, under det att de andra lemmarne ännu äro späda, svaga och oförmögna att göra tjänst. Detta är orsaken, hvarföre vi med vår samling icke allenast velat gagna historien, poesien och mytologien, utan tillika haft för afsikt, att själfva den lefvande poesi, som innehålles däri, måtte komma till heders och blifva till glädje, hvarhälst den kan glädja; samt slutligen jämväl åsyftat, att samlingen måtte begagnas som lärobok. Vi fordra af en sådan icke den renhet, som vinnes genom ett ängsligt utmönstrande af allt, som står i samband med vissa omständigheter och förhållanden, sådana de dagligen förekomma i lifvet och hvilka på intet sätt kunna förblifva undandolda, och hvarvid man tillika skattar åt den villfarelsen, att hvad som är utförbart i en tryckt bok jämväl skulle vara det i verkliga lifvet. Vi söka renheten i en ärlig berättelse, som icke inrymmer något som hälst medgifvande åt någonting orätt. I öfrigt hafva vi från denna nya upplaga sorgfälligt utgallrat hvarje för barnaåldern mindre lämpligt uttryck. Skulle man icke för ty invända, att ett och annat bringar föräldrar i förlägenhet och förefaller dem anstötligt, så att de icke obetingadt vilja sätta boken i barnens händer, så torde visserligen i enstaka fall ett sådant bekymmer vara berättigadt, och föräldrarne kunna då lätt göra ett urval; men i det stora hela — det vill säga under normala förhållanden — är det för visso obehöfligt. Ingenting kan bättre försvara oss än naturen själf, hvilken låtit dessa blommor och blad växa och gifvit dem deras säregna skapnad och färg; den, som icke finner dem lämpliga för särskilda behof, kan icke gärna begära, att de af sådan anledning skola färgas och danas annorlunda. Eller ock: rägn och dagg falla såsom en välgärning på allt, som växer på jorden; men den, som icke vågar sätta ut sina växter, emedan de äro alltför ömtåliga och kunde taga skada, utan föredrager att begjuta dem med kylslaget vatten inne i rummet, kan dock rimligtvis icke begära, att rägn och dagg därföre skola upphöra att falla. Men

*) efter hvilka barnen själfva så gärna krafsa (Fischarts Gargantua 129 b. 131 b), liksom ville de taga fatt på dem.

allt, som är naturligt, kan också blifva gagneligt, och därpå bör vår sträfvan gå ut. För öfrigt känna vi ingen från folket utgången, sund och kärnfull bok med bibeln i främsta rummet, som icke i ojämförligt högre grad väcker slika betänkligheter; men ett rätt bruk finner härutinnan icke något ondt, utan tvärtom, såsom bibeln själf så skönt säger, allenast »en domare öfver vårt hjärtas uppsåt och tankar». Barn peka utan fruktan på stjärnorna, medan andra enligt folktron därmed förolämpa änglarne.

Vi hafva hållit på att samla dessa sagor sedan omkring tretton år; första bandet, hvilket utkom år 1812, innehöll till det mesta hvad vi tid efter annan hade upptecknat efter munt-

Sagoförtäljerskan. Efter Ludvig Grimms radering.

liga traditioner i Hessen samt i Main- och Kinzigområdena i grefskapet Hanau, vår födelsebygd. Andra bandet, som fullbordades år 1814, blef fortare färdigt, dels emedan boken själf hade förskaffat sig vänner, hvilka understödde företaget, så snart de kommit på det klara med dess syfte och innebörd; dels emedan lyckan gynnade oss, en lycka, hvilken förefaller som en slump, men som vanligen bistår flitiga och ihärdiga samlare. Har man blott en gång vant sig vid att gifva akt på allt dylikt, så träffar man på det oftare än man eljes skulle kunna tro; i synnerhet är detta fallet med folkets seder och egendomligheter, ordspråk och skämtlynne. För de vackra plattyska sagorna från furstendömet Münster och Paderborn hafva vi att tacka enskild godhet och vänskap: det förtroliga i munarten fram-

träder här synnerligen fördelaktigt på grund af den inre fullständigheten. Därborta i den gamla tyska frihetens berömda stambygd har på många orter förtäljandet af sagor och sägner bibehållit sig såsom en hart när regelbunden hälgdagsförströelse, och landet är ännu rikt på nedärfda sedvänjor och folkvisor. Där, hvarest skriften dels ännu ej genom införing af främmande element verkar störande eller genom öfverlastning förslöande, dels, emedan hon eljes gör säker mot glömska, ännu icke tillåter minnet att slappas, plägar, i synnerhet hos folk, hvilkas litteratur är obetydlig, traditionen i gengäld vara så mycket kraftigare och renare. En sådan tradition synes också Nedersachsen hafva bevarat framför alla andra trakter. Huru mycket fullständigare och väsentligen rikhaltigare samling skulle icke kunnat åstadkommas i Tyskland i 15:de århundradet eller till och med i det 16:de på Hans Sachs' och Fischarts' tid! *)

En lycklig tillfällighet var det emellertid, att vi i den invid Kassel belägna byn Niederzwerhn lärde känna en bondhustru, hvilken för oss berättade de flesta och vackraste af andra bandets sagor. Det var en rask och duktig kvinna af något öfver femtio års ålder; de icke obehagliga anletsdragen hade ett uttryck af fasthet och förstånd, och blicken från de stora ögonen var klar och genomträngande. **) Hon bevarade de gamla sagorna i troget minne och sade själf, att denna gåfva icke var allom gifven samt att mången alls icke förmådde sammanhålla dem. Därjämte var hennes sätt att berätta lugnt, säkert och i hög grad lefvande; hon delade med sig af sitt rika förråd med synbart välbehag, talade ledigt och flytande och berättade, om man så önskade, sagan på nytt, men långsammare, så att man efter någon öfning kunde skrifva efter hennes diktamen. Många af sagorna äro på detta sätt ordagrannt upptecknade och skola i sin enkla ursprunglighet lätt igenkännas. Den, som tror, att traditionen till följd af ändringar och försumlighet vid dess fortplantning från släkte till släkte omöjligen under någon längre tid kan bibehållas i sin ursprungliga renhet, skulle bara ha hört, med hvilken noggrannhet vår berätterska förtäljde sina sagor och huru angelägen hon var att återgifva dem riktigt. Hon ändrade aldrig någonting i sak vid ett förnyadt återgifvande, och ett misstag rättade hon själf genast midt i talet. Kärleken till det nedärfda är hos de människor, som under hela lifvet samt släktled efter släktled bibehålla samma lefnadsvanor, mycket starkare än hvad vi, som äro så benägna för ombyte, kunna fatta. Just därför äger en sådan tradition en innerlighet och en dyrd, hvartill mycket annat, som vid ett ytligt betraktande förefaller mera glänsande, dock icke så lätt når fram. Folkdiktningens episka underlag liknar den i hela naturen i mångfaldiga skiftningar utbredda grönskan, hvilken tjusar och vederkvicker ögat utan att någonsin verka tröttande.

Vi erhöllo förutom andra bandets sagor äfven talrika tillägg till det första, hvarjämte flere däri förekommande sagor berättades på ett bättre sätt — allt från nyssnämda eller liknande källor. Hessen har såsom varande ett bärgigt, från de stora farlederna afsides beläget och företrädesvis åkerbrukande land den fördelen att bättre kunna bevara gammal

---

*) Märkvärdigt är, att det hos gallerna icke var tillåtet att afskrifva de genom tradition fortplantade sångerna, under det man likväl i alla andra fall betjänade sig af skrift. Cäsar, som gör denna anmärkning (de B. G. VI. 4), tror, att förbudet ville förebygga ett i förlitande på skriften vårdslöst inlärande och bevarande af sångerna. Äfven Thamus framhåller för Theuth (i Platos Phædrus) vid uppfinningen af bokstäfverna, hvilket skadligt inflytande skrifkonsten skulle hafva på minnets utbildning.

**) Vår broder Ludvig Grimm tecknade ett mycket likt porträtt af henne. Den stackars kvinnan råkade genom kriget i olycka och armod, som barmhärtiga människor väl kunde lindra men icke afhjälpa. Hennes son dog i nervfeber, efterlämnande en talrik barnskara, som bragte sjukdom och den största nöd i hennes redan förut fattiga stuga. Hon dog den 17 nov. 1816.

sed och tradition. Ett allvarligt, manligt och tappert sinnelag, hvilket skall få ett aktadt eftermäle i historien; ja, själfva den högresta och vackra gestalten hos männen i den trakt, som var chatternas egentliga säte, hafva på detta sätt bibehållit sig. Den brist på bekvämligheter och prydnader, som så tydligt faller i ögonen, när man kommer dit från andra land, till dömes Sachsen, framstår härvid snarare som en vinst. Man märker då äfven, att de visserligen vildare men ofta utomordentligt natursköna näjderna, liksom ock en viss stränghet och torftighet i lefnadssättet passa väl in i det hela. Öfver hufvud måste man räkna hessarne till vårt fäderneslands folkslag, hvilka mestadels hafva bibehållit genom tiderna såväl sina gamla hemvist som ock sina karaktärsegendomligheter.

Hvad vi sålunda hittills hade vunnit för vår samling, ville vi införlifva med en andra upplaga af boken. Därföre är första bandet nästan helt och hållet omarbetadt; det ofullständiga är kompletteradt, mycket är enklare och renare berättadt, och det skall icke återstå många sagor, de där icke framträda i ett bättre skick än tillförene. Alltsammans har ännu en gång blifvit genomsedt, och allt sådant, som icke syntes tillförlitligt, d. v. s. hvad som till äfventyrs kunde vara af främmande ursprung eller kunde vara förfalskadt genom tillsatser, har utmönstrats. Fördenskull äro de nya sagorna, ibland hvilka vi räkna bidrag från Österrike och tyska Böhmen, här inryckta, hvadan man i föreliggande samling får göra bekantskap med flere, hittills alldeles obekanta.

Hvad beträffar själfva det sätt vi följt vid samlandet, så hafva vi i främsta rummet bemödat oss om sanning och trohet. Vi hafva nämligen ingenting tillagt af oss själfva, icke förskönat något drag eller någon enskildhet i sagan, utan återgifvit innehållet just sådant vi emottagit det; men det faller af sig själf, att formens och detaljernas utmäjsling till största delen förskrifver sig från oss. Dock hafva vi sökt bibehålla hvarje egendomlighet, som vi påträffat, för att äfven i detta hänseende låta samlingen behålla sin rika ursprunglighet. Hvar och en, som befattar sig med arbete af detta slag, vet för öfrigt af egen erfarenhet, att ett sådant arbetssätt för ingen del kan kallas bekvämt eller vårdslöst; tvärtom kräfver detsamma en uppmärksamhet och en urskillning, som förvärfvas först med tiden, om man eljes skall kunna skilja de enklare och renare, men likväl i sig fullkomligare dragen från de förfalskade. Flere berättelser hafva vi sammanslagit till en, i den mån de fullständigat hvarandra och inga väsentliga skiljaktigheter hindrat deras förening; men om de afvikit därhän, att hvar och en företett sina säregna drag, hafva vi utvalt den bästa af dem. Dylika afvikelser förefalla nämligen oss märkvärdigare än de synas dem, hvilka däri se allenast förändringar och vanställningar af den en gång tillstädesvarande förebilden, under det de måhända tvärtom blott äro försök att på olika vägar närma sig en rent andlig urbild med outtömligt innehåll. Upprepningar af enskilda satser och meningar äro att betrakta såsom episka strängar, hvilka städse ljuda på nytt, när deras ton anslås, och de böra icke tilläggas någon annan betydelse.

Så vidt vi hafva oss bekant finnes det i Tyskland hitintills ingen sagosamling, fotad på samma förutsättningar som denna. Antingen har man meddelat endast några få, tillfälligtvis öfverkomna sagor, eller ock har man betraktat dem endast såsom stoff till större berättelser. Vi för vår del äro alldeles emot sådana bearbetningar. Visserligen lider det intet tvifvel, att ju icke en lefvande kärlek till en viss diktart innebär ett fortsatt poetiskt skapande, hvarförutan äfven traditionen själf skulle vara någonting dödt och ofruktbart, och detta är äfven orsaken, hvarför hvarje trakt och hvarje tunga berättar hvar på sitt egendom-

liga sätt. Men det är likväl stor skillnad emellan detta halft omedvetna skapande, som liknar växternas långsamma utveckling och som omedelbart framspringer ur lifvets egen källa, samt en afsiktlig och godtycklig sammansättning och förskapning af det ursprungliga stoffet. Det är detta sistnämda tillvägagående vi icke kunna gilla. Det enda rättesnöret är i ty fall diktarens egen, af hans personliga bildningsgrad beroende, tillfälliga uppfattning, under det att vid en fortskridande naturlig diktning folkandan själf verkar genom den enskilde och icke tillåter dennes egna hugskott att komma till tals. Tillerkänner man traditionerna vetenskapligt värde, d. v. s. medgifver, att i dem forntidens odling och föreställningar bibehållit sig, så faller det af sig själf, att genom dylika bearbetningar detta värde nästan alltid går förloradt. Och icke vinner poesien därigenom, ty hvar lefver hon verkligen om ej där, hvarest hon tränger till hjärtat, svalkande och vederkvickande eller värmande och stärkande? Men hvarje bearbetning af dessa sagor, hvilken beröfvar dem deras enkelhet, oskuld och flärdlösa renhet, rycker dem äfven från den krets, till hvilken de höra och där de städse äro efterlängtade utan att någonsin väcka leda. Det kan i bästa fall hända, att man i stället gifver förfining, själfullhet och framför allt kvickhet, hvilken äfven medtager tidens narraktigheter, samt dessa fina känslomålningar, hvilka icke falla sig alltför svåra för en bildning, som är arftagaren af alla folks poesi; men denna gåfva är dock mera glänsande än nyttig och afsedd endast för den ytliga läsning för en gång, vid hvilken vår tid vant sig. Man lägger därföre an på att göra den så spännande som möjligt och att tillspetsa retelsen; men kvickheten tröttar vid upprepning, och det bestående är mestadels någonting lugnt och stilla och rent. En uppdrifven förmåga att utföra slika bearbetningar liknar kung Midas' olycksbringande gåfva, hvarigenom allt, hvad han vidrörde, ja, själfva maten förvandlades till guld: så förmår ej häller all denna rikedom att mätta oss eller släcka vår törst. Huru ödsligt, innehållslöst och formlöst förefaller icke allt trots de finaste och kraftigaste uttryck! För öfrigt är detta sagdt endast emot så kallade bearbetningar, hvilka företaga sig att försköna och och mera poetiskt utsmycka sagorna, men icke emot en fri uppfattning af desamma i och för själfständiga, till diktarens egen tid alltigenom hörande skapelser; ty hvem skulle väl vilja utstaka gränser för poesien?

Vi öfverlämna denna bok i välvilliga händer, öfvertygade som vi äro om den välsignelsebringande kraft, som ligger i densamma, och vi önska, att den måtte blifva helt och hållet okänd för dem, hvilka icke unna de fattiga och anspråkslösa dessa smulor af poesi.

Kassel den 3 juli 1819.

Wilhelm Grimm.

Grodkonungen

eller

Henrik med järnbanden.

I de forna tider, då önskningar gingo i fullbordan, lefde en konung, hvars döttrar alla voro vackra, men den yngsta var så vacker, att solen själf, som likväl sett så mycket, förundrade sig hvarje gång hon sken på hennes ansikte. Nära konungens slott låg en stor mörk skog, och i skogen under en gammal lind var en källa. När nu dagen var mycket varm, gick konungadottern ut i skogen och satte sig vid den svala källans rand; och när hon hade tråkigt, tog hon en gyllne kula, kastade den i luften och fångade åter upp den, och det var hennes käraste leksak.

Så hände det sig en gång, att konungadotterns gyllne kula ej föll i hennes lilla hand, som hon hade hållit upp i

luften, utan flög förbi ned på marken och rullade rakt ned i vattnet. Konungadottern följde den med ögonen, men kulan försvann, och källan var djup, så djup, att man ej såg någon botten. Då började hon gråta och grät allt högre och kunde alls icke trösta sig. Och medan hon så klagade, ropade någon till henne: »Hvad går åt dig, konungadotter, du tjuter ju, så att du kunde röra en sten!» Hon såg sig omkring, hvarifrån rösten kunde komma. Då fick hon se en groda, som sträckte upp sitt tjocka, fula hufvud ur vattnet. »Ack, är det du, gamla vattenplaskare», sade hon, »jag gråter öfver min gyllne kula, som har fallit ned i källan för mig.» — »Var lugn och gråt inte», svarade grodan, »jag kan väl göra någon utväg, men hvad ger du mig, om jag hämtar upp din leksak igen?» — »Hvad du vill ha, kära groda», sade hon, »mina kläder, mina pärlor och ädelstenar, ja till och med den gyllne kronan jag bär.» Grodan svarade: »Dina kläder, dina pärlor och ädelstenar och din gyllne krona, dem bryr jag mig inte om; men om du vill hålla mig kär och jag får vara din vän och lekkamrat, sitta bredvid dig vid ditt lilla bord, äta på din lilla guldtallrik, dricka ur din lilla bägare och sofva i din lilla säng; om du lofvar mig det, så skall jag dyka ner och hämta upp den gyllne kulan åt dig igen.» — »Ack ja», sade hon, »jag lofvar dig allt hvad du vill, bara du hämtar upp kulan åt mig igen.» Men hon tänkte: »Så den enfaldiga grodan pratar, hon sitter i vattnet bland sina gelikar och kväker och kan inte vara någon människas lekkamrat.»

Då grodan hade fått hennes löfte, doppade hon ned hufvudet, dök ned och efter en liten stund kom hon åter uppsimmande, hade kulan i munnen och kastade den på gräset. Konungadottern var full af glädje då hon åter fick se sin vackra leksak, tog upp den och sprang bort därmed. »Vänta, vänta!» ropade grodan, »tag mig med, jag kan inte springa så fort som du.» Men hvad hade hon för nytta af att hon skrek sitt »kvack, kvack», så högt hon kunde efter henne? Hon hörde ej därpå, skyndade hem och hade snart glömt den stackars grodan, som åter måste dyka ned i sin källa.

Andra dagen, då hon hade satt sig till bords med konungen och allt hoffolket och åt på sin gyllne lilla tallrik, då kom, plitsch platsch, plitsch platsch, någonting krypande uppför marmortrappan, och då det hade kommit upp, klappade det på dörren och ropade: »Yngsta konungadotter, öppna för mig!» Hon sprang och ville se hvem som var där ute, men då hon låste upp, satt grodan där ute. Då slog hon hastigt igen dörren, satte sig åter vid bordet och var helt hemsk till mods. Konungen såg nog, att hon hade häftig hjärtklappning, och sade: »Mitt barn, hvarför är du rädd, står kanske en jätte utanför dörren och vill hämta dig?» — »Ack nej», svarade hon, »det är ingen jätte, utan en otäck groda.» — »Hvad vill grodan dig?» — »Ack, käre fader, då jag i går satt vid källan och lekte, föll min gyllne kula i vattnet. Och emedan jag grät så bitterligen, hämtade grodan åter upp den, och eftersom hon bestämdt begärde det, så lofvade jag henne, att hon skulle få bli min lekkamrat, men jag tänkte aldrig, att hon skulle kunna komma upp ur sitt vatten. Nu är hon där ute och vill in till mig.» I det samma klappade det för andra gången och ropade:

»Yngsta kungadotter,
släpp mig in,
minns du hvad du sade
just i går
vid den klara källans vatten?
Yngsta kungadotter,
släpp mig in.»

Då sade konungen: »Hvad du har lofvat, det måste du också hålla; gå du och släpp in henne.» Hon gick och öppnade dörren. Då hoppade grodan in, konungadottern i hack och häl, ända fram till hennes stol. Där satt hon och ropade: »Lyft upp mig till dig!» Hon dröjde, ända till dess konungen befallde det. Då grodan väl kommit på stolen, ville hon upp på bordet, och då hon satt där, sade hon: »Skjut nu din gyllne tallrik närmare, så att vi kunna äta tillsammans.» Det gjorde hon visserligen, men man såg nog, att hon ej gjorde det gärna. Grodan lät sig väl smaka, men på konungadottern fastnade nästan hvarje bit i halsen. Ändtligen sade grodan: »Jag har ätit mig mätt och är trött, bär mig nu in i din kammare och bädda din lilla silkesbädd, så skola vi lägga oss att sofva.» Konungadottern började gråta och var rädd för den kalla grodan, som hon ej tordes vidröra och som nu skulle sofva i hennes vackra, rena lilla bädd. Men konungen blef ond och sade: »Den, som har hjälpt dig, då du var i nöd, honom skall du sedan ej förakta.» Då tog hon grodan mellan två fingrar, bar upp henne och satte henne i ett hörn. Men då hon låg i bädden, kom hon krypande och sade: »Jag är trött, jag vill sofva lika mjukt som du; lyft upp mig, annars säger jag det för din far». Då blef hon riktigt ond, tog upp henne och kastade henne af alla krafter mot väggen. »Nu skall du väl vara stilla, du otäcka groda!»

Men då hon föll ned, var det ingen groda, utan en konungason med vackra, vänliga ögon. Han var nu enligt hennes fars vilja hennes käre kamrat och gemål. Då berättade han henne, att han hade blifvit förtrollad af en elak häxa, och ingen hade kunnat lösa honom ur källan annat än hon, och i morgon skulle de tillsammans följas åt till hans rike. Sedan somnade de, och följande morgon, då solen väckte dem, kom en vagn framkörande, förspänd med åtta hvita hästar, som hade hvita strutsfjädrar på hufvudet och gingo i gyllne kedjor, och bakom stod den unge konungens tjänare, det var den trogne Henrik. Den trogne Henrik hade sörjt så mycket, då hans herre hade blifvit förvandlad till en groda, att han hade låtit lägga tre järnband om sitt hjärta, så att det ej skulle sprängas af sorg och bedröfvelse. Men vagnen skulle hämta den unge konungen till hans rike; den trogne Henrik lyfte upp dem bägge, ställde sig åter upp bak på och var full af glädje öfver befrielsen. Och då de hade farit ett stycke, hörde konungasonen, att det brakade bakom honom, som om någonting hade gått sönder. Då vände han sig om och ropade:

»Henrik, bräckes vagnen ej?»
»Icke vagnen, herre, nej,
det är ett band omkring mitt hjärta,
som låg i sorg och bitter smärta,
då i källan nyss ni satt
som en groda, dag och natt.»

Ännu en gång och så ännu en gång brakade det på vägen, och konungasonen trodde alltid, att vagnen gick sönder, men det var endast banden, som sprungo från den trogne Henriks hjärta, därför att hans herre var fri och lycklig.

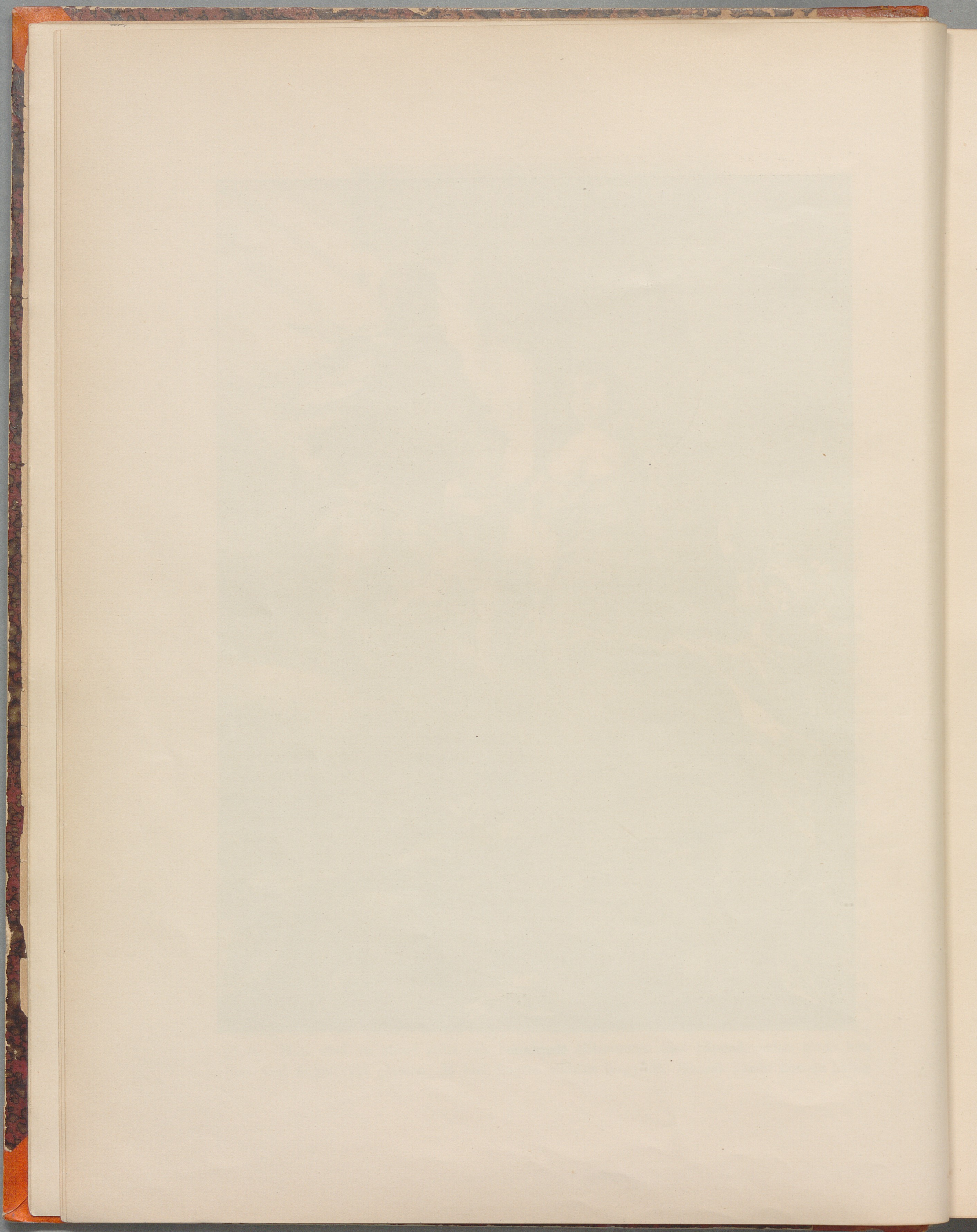

Mariebarn.

Vid kanten af en stor skog bodde en vedhuggare med sin hustru; de hade blott ett enda barn, och det var en flicka på tre år. Men de voro så fattiga, att de ej hade dagligt bröd och ej visste hvad de skulle ge henne att äta. En morgon gick vedhuggaren sorgsen ut i skogen till sitt arbete, och medan han där högg ved, stod plötsligt en högväxt skön kvinna framför honom med en krona af strålande stjärnor på hufvudet och sade till honom: »Jag är jungfru Maria, Jesusbarnets moder; du är fattig och behöfvande, gif mig ditt barn, jag skall taga det med mig, blifva dess moder och sörja för det.» Vedhuggaren lydde, hämtade sitt barn och lämnade det till jungfru Maria, som tog det med sig upp i himmelen. Där mådde det väl, åt sockerbröd och drack söt mjölk, och dess kläder voro af guld och de små änglarne lekte med det. Då det nu var fjorton år gammalt, ropade jungfru Maria det en gång till sig och sade: »Kära barn, jag skall företaga en lång resa, se här, tag nycklarne till himmelrikets tretton dörrar i förvar; tolf af dem får du öppna och betrakta härligheten därinne, men den trettonde, till hvilken denna lilla nyckel hör, den är dig förbjuden: akta dig, att du ej låser upp den, annars blir du olycklig.» Flickan lofvade att vara lydig, och då nu jungfru Maria var borta, började hon med att bese himmelrikets boningar; hvarje dag öppnade hon en, tills hon hade hunnit med alla tolf. Men i hvar och en satt en apostel och var omgifven af stor glans, och hon fröjdade sig öfver all prakt och härlighet, och änglarne, som alltid ledsagade henne, fröjdade sig med henne. Nu återstod endast den förbjudna; då kände hon en stark lust att få veta, hvad som var gömdt där bakom och sade till änglarne: »Alldeles öppna den vill jag icke och vill ej häller gå in, men jag vill öppna den så mycket, att vi kunna titta in genom en springa.» — »Ack nej», sade änglarne, »det vore synd; jungfru Maria har förbjudit det, och det kunde lätt bli din olycka.» Då tystnade hon, men begäret i hennes hjärta tystnade ej, utan gnagde och naggade riktigt därpå och lämnade henne ingen ro. Och då änglarne en gång alla voro utgångna, tänkte hon: »Nu är jag alldeles ensam och kunde titta in, ingen vet ju, om jag gör det.» Hon letade fram nyckeln, och då hon höll den i handen, stack hon äfven in den i låset, och då hon hade stuckit in den, vred hon också omkring den. Då sprang dörren upp, och hon såg nu Treenigheten sitta där i eld och glans. Hon stod en stund stilla och betraktade alltsamman med häpnad, sedan rörde hon litet med fingret vid glansen, då blef fingret alldeles förgylldt. Genast kände hon en häftig

Mariebarn.

förskräckelse, slog hastigt igen dörren och sprang bort. Ångesten ville ej vika ifrån henne, hvad hon än tog sig till, och hjärtat slog oupphörligt och ville ej bli lugnt; äfven satt guldet kvar på fingret och ville ej gå bort, hur mycket hon än tvättade och gned.

Det dröjde ej länge förr än jungfru Maria kom tillbaka från sin resa. Hon ropade flickan till sig och begärde igen himlanycklarne af henne. Då hon räckte fram knippan, såg den heliga jungfrun henne i ögonen och sade: »Har du ej öppnat den trettonde dörren?» — »Nej», svarade hon. Då lade hon sin hand på hennes hjärta, kände huru det slog och slog och märkte nog, att hon hade öfverträdt hennes befallning och öppnat dörren. Då sade hon ännu en gång: »Har du verkligen ej gjort det?» — »Nej», sade flickan för andra gången. Då blef jungfrun varse fingret, som blifvit förgylldt vid beröringen med den himmelska elden, såg tydligt, att hon hade syndat, och sade för tredje gången: »Har du ej gjort det?» — »Nej», sade flickan för tredje gången. Då sade jungfru Maria: »Du har ej lydt mig, och därtill har du ljugit, du är ej mer värdig att få vara i himmelen.»

Då försjönk flickan i en djup sömn, och när hon vaknade, låg hon nere på jorden, midt i ett vildt snår. Hon ville ropa, men hon kunde ej få fram något ljud. Hon sprang upp och ville löpa bort, men hvart hon vände sig, alltid hindrades hon af täta törnhäckar, som hon ej kunde genombryta. I den vildmark, där hon var innesluten, stod ett gammalt ihåligt träd, det måste bli hennes boning. Hon kröp således dit in, när natten kom, och sof där inne, och när det stormade och rägnade, fann hon skydd där; men det var ett ömkligt lif, och när hon tänkte på, huru skönt det varit i himlen och huru änglarne lekt med henne, grät hon bittert. Rötter och vilda bär voro hennes enda föda, sådana letade hon åt sig, så långt hon kunde komma. Om hösten samlade hon de nedfallna nötterna och löfven och bar in dem i sin håla. Nötterna voro hennes mat om vintern, och när snö och is kom, så kröp hon som ett stackars litet djur ned bland löfven, så att hon ej frös. Det dröjde ej länge förr än hennes kläder voro sönderrifna och föllo från hennes kropp, det ena stycket efter det andra. Så snart som solen åter sken varmt, gick hon ut och satte sig framför trädet och hennes långa hår betäckte henne som en mantel. Så satt hon år ut och år in och pröfvade världens jämmer och elände.

En gång, då träden åter stodo i frisk grönska, jagade landets konung i skogen och förföljde ett rådjur, och emedan det hade flytt in i buskarne, som inneslöto den lilla skogsslätten, steg han af hästen, skilde grenarne åt och högg sig en väg med sitt svärd. Då han ändtligen hade trängt igenom, såg han under trädet en underskön flicka sitta, som var betäckt af sitt gyllne hår ända till tåspetsarne. Han stod stilla och betraktade henne full af förvåning; sedan tilltalade han henne och sade: »Hvem är du? Hvarför sitter du här i vildmarken?» Men hon gaf intet svar, ty hon kunde ej upplåta sin mun. Konungen talade vidare: »Vill du följa mig till mitt slott?» Då nickade hon litet med hufvudet. Konungen tog henne på sin arm, satte upp henne på sin häst och red hem med henne, och då de kommo till det kungliga slottet, lät han kläda henne i vackra kläder och gaf henne allting i öfverflöd. Och om hon också ej kunde tala, var hon dock skön och älsklig, så att han fick henne kär af allt hjärta, och det dröjde ej länge, förr än han förmälde sig med henne.

Då ungefär ett år förflutit, födde drottningen en son till världen. Natten därpå, då hon låg ensam på sitt läger, uppenbarade sig jungfru Maria för henne och sade: »Vill du säga sanningen och tillstå, att du har öppnat den förbjudna dörren, så skall jag öppna din mun och återge dig talförmågan; men om du framhärdar i synden och ljuger hårdnackadt,

så tar jag ditt nyfödda barn med mig.» Då fick drottningen makt att svara, men hon fortfor att vara förstockad och sade: »Nej, jag har ej öppnat den förbjudna dörren», och jungfru Maria tog det nyfödda barnet ur hennes famn och försvann därmed. Andra morgonen, då barnet ej fanns, gick ett mummel bland folket, att drottningen var en människoäterska och att hon hade mördat sitt eget barn. Hon hörde allt och kunde ej säga någonting däremot, men konungen ville ej tro det, ty han höll henne så kär.

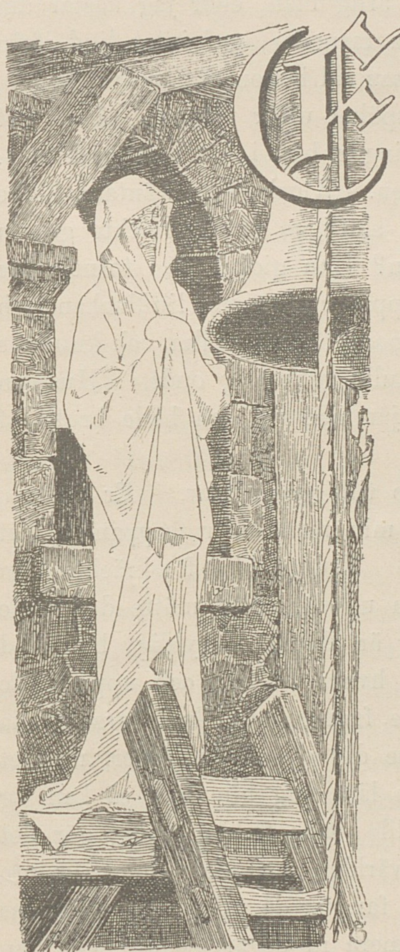
Efter ett år födde drottningen åter en son. Om natten inträdde jungfru Maria åter till henne och sade: »Vill du tillstå, att du har öppnat den förbjudna dörren, så vill jag ge dig tillbaka ditt barn och lösa din tunga; men om du framhärdar i synden och ljuger, så tar jag äfven denne nyfödde med mig.» Då sade drottningen åter: »Nej, jag har ej öppnat den förbjudna dörren», och jungfrun tog barnet ur hennes famn med sig upp i himlen. Om morgonen, då barnet åter var försvunnet, sade folket helt högt, att drottningen hade ätit upp det, och konungens råd fordrade, att hon skulle dömas. Men konungen höll henne så kär, att han ej ville tro det, och befallde rådet vid kropps- och lifsstraff att ej mera tala därom.

Nästa år födde drottningen en liten vacker dotter; då visade sig om natten för tredje gången jungfru Maria och sade: »Följ mig». Hon tog henne vid handen och förde henne upp i himlen och visade henne där hennes båda äldsta barn, som logo mot henne och lekte med jordklotet. Då drottningen gladde sig däröfver, sade jungfru Maria: »Är ditt hjärta ännu ej uppmjukadt? Om du tillstår, att du har öppnat den förbjudna dörren, så skall jag ge dig tillbaka dina bägge små söner.» Men drottningen svarade för tredje gången: »Nej, jag har ej öppnat den förbjudna dörren.» Då lät jungfrun henne åter sjunka ned på jorden och tog äfven det tredje barnet ifrån henne.

Andra morgonen, då det blef kunnigt, ropade allt folket högt: »Drottningen är en människoäterska, hon måste dömas», och konungen kunde ej längre afspisa sitt råd. Det hölls rättegång öfver henne, och emedan hon ej kunde svara och urskulda sig, dömdes hon att dö på bålet. Veden bars fram, och då hon var fastbunden vid en påle och elden började brinna rundt omkring henne, då smälte stolthetens hårda is och hennes hjärta rördes af ånger och hon tänkte: »O, om jag blott kunde få tillstå före min död, att jag har öppnat dörren!» Då fick hon igen sin röst, och hon ropade högt: »Ja, Maria, jag har gjort det!» Och genast föll ett rägn från himlen och släckte lågorna, och öfver henne framböt ett sken och jungfru Maria kom ned och hade de bägge små sönerna vid sin sida och den nyfödda lilla dottern på armen. Hon sade vänligt till henne: »Den, som ångrar och tillstår sin synd, honom är den förlåten», och räckte henne de tre barnen, löste hennes tunga och skänkte henne lycka för hela lifvet.

Saga om honom, som drog ut för att lära sig bli rädd.

En fader hade två söner, af hvilka den äldste var klok och förståndig och visste att skicka sig väl i allting, men den yngste var dum, kunde ingenting lära och förstå, och då folk såg honom, sade de: »Af honom kommer fadern minsann att få besvär!» Då någonting skulle göras, måste den äldste alltid uträtta det; men om fadern sent på kvällen eller midt i natten befallde honom att hämta någonting, och vägen därvid gick öfver kyrkogården eller något annat hemskt ställe, så svarade han: »Ack nej, fader, jag går ej dit, jag bäfvar för det!» ty han var rädd. Eller om sagor berättades om kvällen vid brasan, så att det gick en rysning genom kroppen, så sade åhörarne mången gång: »Ack, jag är rädd!» Den yngste satt i en vrå och hörde på detta och kunde ej begripa hvad det skulle betyda. »Alltid säga de: jag är rädd! jag är rädd! Jag är ej rädd för någonting; det är väl också en konst, som jag ej förstår mig på.»

Nu begaf det sig, att fadern en gång sade till honom: »Hör du i vrån där borta, du är nu stor och stark, du måste äfven lära dig någonting, hvarmed du kan förtjäna ditt bröd. Ser du så din bror anstränger sig, men på dig är all möda förspilld.» — »Ja, fader», svarade han, »jag vill gärna lära mig någonting; ja, om det ginge för sig, skulle jag vilja lära mig bli rädd; det förstår jag mig ännu alls icke på.» Den äldste skrattade, då han hörde det, och tänkte för sig själf: »Åh, herre min skapare, ett sådant dumhufvud min bror är, honom blir det aldrig i lifvet någonting af; den, som skall bli en hake, måste böjas i tid.» Fadern suckade och svarade: »Att bli rädd, det skall du nog få lära dig, men inte förtjänar du ditt bröd därmed.»

Snart därefter kom klockaren till huset på besök; då klagade fadern sin nöd för honom

och berättade om huru klent utrustad hans yngste son var i alla afseenden, han visste ingenting och lärde sig ingenting. »Tänk er, då jag frågade honom, hvarmed han ville förtjäna sitt bröd, bad han att få lära sig bli rädd.» — »Om det ej är något annat», svarade klockaren, »så kan han få lära sig det hos mig; skicka honom till mig, jag skall nog hyfla om honom.» Fadern var belåten därmed, ty han tänkte: »Pojken blir i alla fall litet tilltufsad.» Klockaren tog honom alltså hem till sig, och han fick ringa i kyrkklockorna. Efter ett par dagar väckte han honom vid midnatten, befallde honom att stiga upp, gå upp i kyrktornet och ringa. »Nu skall du minsann få lära dig hvad det vill säga att bli rädd», tänkte han och gick i hemlighet förut, och när pojken kom dit upp och vände sig om och ville fatta i klockrepet, såg han en hvit gestalt stå i trappan, midt emot ljudluckan. »Hvem där?» ropade han, men gestalten gaf intet svar och rörde sig ej ur fläcken. »Svara», ropade pojken, »eller packa dig i väg härifrån, du har ingenting att göra här midt i natten.» Men klockaren stod orörlig stilla, för att gossen skulle tro, att det var ett spöke. Pojken ropade för andra gången: »Hvad vill du här? Tala, om du är en ärlig man, eller jag kastar dig utför trappan.» Klockaren tänkte: »Det är väl inte så illa menadt», gaf intet ljud ifrån sig och stod där, som om han varit af sten. Då ropade gossen till honom för tredje gången, och då äfven det var förgäfves, tog han sats och knuffade spöket utför trappan, så att det föll utför tio trappsteg och blef liggande i en vrå. Därpå ringde han i klockan, gick hem, lade sig, utan att säga ett ord, i sin säng och somnade igen. Klockarfrun väntade länge på sin man, men han ville ej komma tillbaka. Då blef hon slutligen orolig, väckte gossen och frågade: »Vet du ej hvad som har blifvit af min man? Han gick upp i tornet före dig.» — »Nej», svarade gossen, »men det stod någon i trappan midt emot ljudluckan, och eftersom han ej svarade och ej ville gå sin väg, tog jag honom för en skälm och knuffade ned honom. Gå dit, så får ni väl se om det är han, det skulle göra mig ondt.» Hustrun sprang bort och hittade sin man, som låg i ett hörn och jämrade sig och hade brutit af sig ett ben.

Hon bar ned honom och skyndade sedan med höga rop till gossens far. »Er pojke», ropade hon, »har ställt till en stor olycka, han har kastat min man utför trappan, så att han brutit af sig ett ben; befria oss från den oduglingen.» Fadern blef förskräckt, kom ditskyndande och bannade gossen. »Hvad är det för gudlösa upptåg, dem måtte den onde ha ingifvit dig.» — »Fader», svarade han, »hör mig, jag är alldeles oskyldig; han stod där i mörkret likt en, som har ondt i sinnet. Jag visste ej hvem det var och uppmanade honom tre gånger att tala eller gå sin väg.» — »Ack», sade fadern, »du drar bara olycka öfver mig, gå bort från mina ögon, jag vill aldrig mera se dig.» — »Ja, fader, mycket gärna, vänta bara tills det blir dager, så skall jag gå ut och lära mig bli rädd, så kan jag ändå en konst, som kan lifnära mig.» — »Lär hvad du vill», sade fadern, »mig gör det alldeles det samma. Där har du femtio daler, gå ut i vida världen med dem, men säg inte för någon människa hvarifrån du är och hvem som är din far, ty då måste jag skämmas för dig.» — »Ja, fader, som ni vill ha det; är det inte mera ni begär af mig, det kan jag nog lägga på minnet.»

Då nu dagen grydde, stoppade gossen sina femtio daler i fickan, gick ut på stora landsvägen och sade oupphörligt för sig själf: »Den som kunde bli rädd! Den som kunde bli rädd!» Då kom en man gående, som hörde hvad gossen talade för sig själf, och då de hunnit ett stycke längre, så att man kunde se galgen, sade mannen till honom: »Ser du,

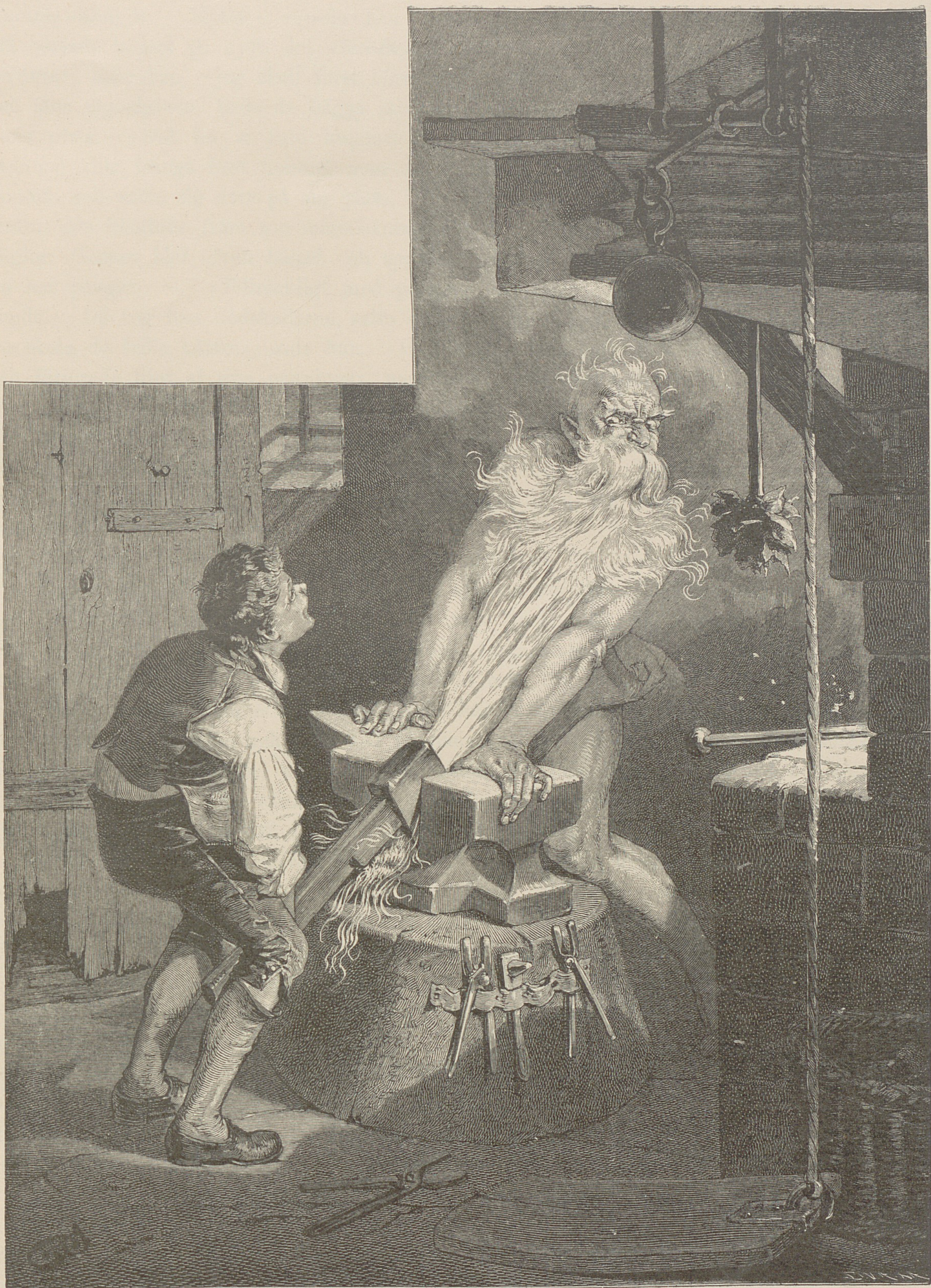
där borta är det träd, där sju stycken ha hållit bröllop med repslagarens dotter och nu hålla på att lära sig flyga; sätt dig där under och vänta, tills natten inbryter, så får du nog lära dig bli rädd.» — »Om det inte är vidlyftigare än så», svarade pojken, »så är det lätt gjordt; men om jag så hastigt lär mig bli rädd, så skall du få mina femtio daler; kom till mig igen i morgon bittida.» Då gick gossen till galgen, satte sig därunder och väntade, tills kvällen kom. Och emedan han frös, gjorde han upp en eld åt sig; men vid midnatten blåste vinden så kall, att han trots elden ej kunde bli varm. Och då vinden stötte de hängda mot hvarandra, så att de rörde sig hit och dit, tänkte han: »Du fryser här nere, hur skola då ej de där uppe frysa och skaka!» Och som han hade ett medlidsamt hjärta, reste han stegen mot galgen, steg dit upp, lossade den ene efter den andre och bar ned dem alla sju. Därpå rörde han om i elden, blåste på den och satte dem rundt omkring, så att de skulle få värma sig. Men de sutto där och rörde sig ej, och elden fattade i deras kläder. Då sade han: »Akta er, annars hänger jag upp er igen.» Men de döda hörde ej, utan tego och läto sina trasor brinna. Då blef han ond och sade: »Om ni inte vilja akta er, så bryr jag mig inte om er, jag vill inte brinna upp tillsammans med er», och hängde åter upp dem igen, den ene efter den andre. Nu satte han sig vid sin eld och somnade, och om morgonen kom mannen till honom, ville ha sina femtio daler och sade: »Nå, vet du nu hvad det vill säga att bli rädd?» — »Nej», svarade han, »hur skulle jag kunna veta det? De där uppe ha inte öppnat sin mun och voro så dumma, att de läto det ta eld i de gamla trasor, de buro på kroppen.» Då såg mannen, att han ej skulle få några femtio daler den dagen, gick därifrån och sade: »En sådan en har jag då aldrig sett!»

Gossen begaf sig äfven på väg och började åter att tala för sig själf: »Ack, den som kunde bli rädd! Ack, den som kunde bli rädd!» Det hörde en forman, som gick bakom honom, och frågade: »Hvem är du?» — »Jag vet inte», svarade gossen. Formannen frågade vidare: »Hvarifrån är du?» — »Jag vet inte.» — »Hvem är din far?» — »Det får jag inte säga.» — »Hvad är det du oupphörligt mumlar i skägget?» — »Åh», svarade gossen, »jag önskar att jag kunde bli rädd, men ingen kan lära mig det.» — »Tyst med ditt dumma prat», sade formannen, »kom, gå med mig, jag skall se till, om jag inte kan hjälpa dig.» Gossen gick med formannen, och om kvällen kommo de till ett värdshus, där de skulle ligga öfver natten. När de inträdde i rummet, sade han åter helt högt: »Ack, den som kunde bli rädd! Ack, den som kunde bli rädd!» Värden, som hörde detta, skrattade och sade: »Har du lust till det, så kan du nog här få tillfälle till det.» — »Ack, tyst», sade värdinnan, »mången förveten har redan satt lifvet till, det vore skada på de vackra ögonen, om de aldrig mer skulle få se dagsljuset.» Men gossen sade: »Om det är aldrig så svårt, vill jag lära mig det, därför har jag ju gått ut i världen.» Han lämnade ej häller värden i fred förr än han berättade honom, att ej långt därifrån låg ett förhäxadt slott, där man nog kunde få lära sig bli rädd, om man blott ville vaka där tre nätter. Den, som ville våga det, hade konungen lofvat att ge sin dotter till hustru, och hon var den skönaste ungmö, som solen lyste på. I slottet lågo äfven stora skatter gömda, bevakade af onda andar; de komme då i dagen och kunde nog göra en fattig rik så det förslog. Många hade redan gifvit sig dit in, men ingen hade kommit ut. Då gick gossen följande morgon till konungen och sade: »Om det tillåtes, skulle jag vilja vaka tre nätter i det förhäxade slottet.» Konungen såg på honom, och emedan han behagade honom, sade han: »Du får be

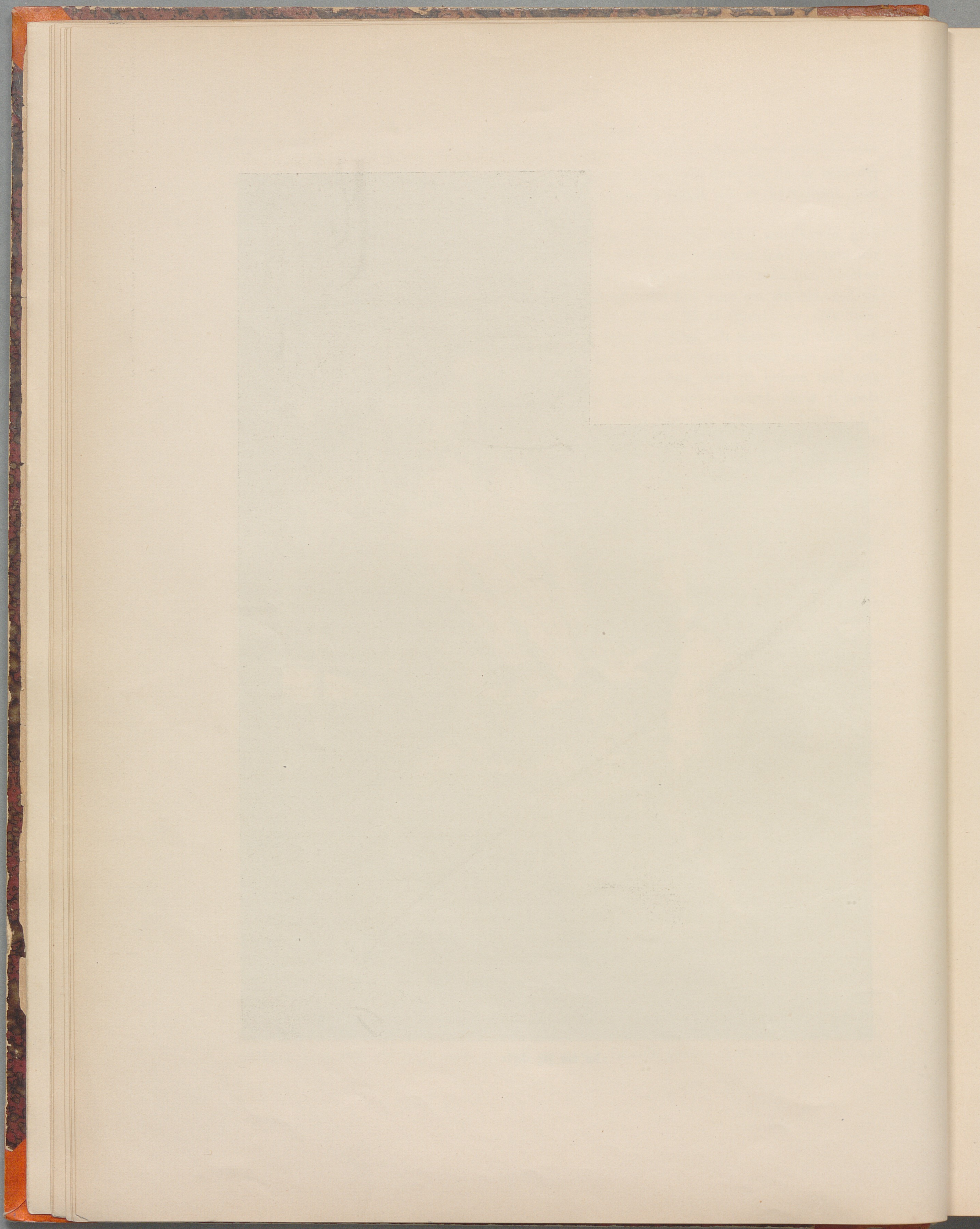
mig om ytterligare tre ting; men det måste vara liflösa saker, och dem får du ta med dig till slottet.» Han svarade: »Då ber jag om en brasa, en svarfstol och en hyfvelbänk med hyfvel.»

Konungen lät bära allt detta till slottet vid dager. Då natten var i annalkande, gick gossen dit upp, tände en skön brasa i en kammare, ställde hyfvelbänken med hyfveln där bredvid och satte sig på svarfstolen. »Ack, den som kunde bli rädd!» sade han. »Men inte häller här skall jag få lära mig det.» Mot midnatt ville han laga om sin eld, och då han blåste på den, skrek det plötsligt i ett hörn: »Au! Miau! Så vi frysa!» — »Ni dumhufvuden», ropade han, »hvarför skrika ni? Om ni frysa, så kom och sätt er vid elden och värm er.» Och som han hade sagt detta, kommo två stora svarta kattor fram med ett väldigt skutt, satte sig på hvar sin sida om honom och stirrade vildt på honom med sina brinnande ögon. Efter en stund, då de hade värmt sig, sade de: »Kamrat, skola vi spela kort tillsammans?» — »Hvarför icke?» svarade han, »men visa mig först edra tassar.» Då sträckte de fram klorna. »Åh, så långa naglar ni ha», sade han, »vänta, dem måste jag först klippa af er.» Därmed tog han dem i kragen, lyfte upp dem på hyfvelbänken och skrufvade fast deras tassar. »Nu har jag sett edra fingrar», sade han, »och har därför ingen lust att spela kort med er»; han slog ihjäl dem och kastade ut dem i vattnet. Men då han hade gjort sig af med dessa båda och åter ville sätta sig framför sin eld, kommo ur alla hål och vrår svarta kattor och svarta hundar med glödande kedjor, allt flera och flera, så att han slutligen ej kunde bärga sig för dem: de skreko ohyggligt, trampade på hans brasa, sleto vedträden i sär och ville släcka dem. Det såg han lugnt på en stund, men då han tyckte det gick för långt, fattade han sin knif och ropade: »Bort med er, pack!» och högg löst på dem. En del sprang bort, de andra slog han ihjäl och kastade ut dem i dammen. Då han kommit in igen, blåste han åter upp sin eld ur gnistorna och värmde sig. Och då han satt sålunda, ville hans ögon ej hålla sig öppna längre och han fick lust att sofva. Då såg han sig omkring och varseblef i ett hörn en stor säng. »Det passar ju bra», sade han och lade sig däri. Men då han ville tillsluta ögonen, började sängen att röra sig af sig själf och for omkring i hela slottet. »Rätt så», sade han, »ändå bättre!» Då flög sängen fram, som om den varit förspänd med sex hästar, öfver trösklar och utför trappor, af och an; plötsligt — hej hopp — vältade den om, alldeles upp och ned, så att den låg som ett bärg på honom. Men han kastade täcke och kuddar upp i luften, steg ur och sade: »Nu må den fara, som har lust», lade sig vid sin eld och sof, tills det blef dager. Om morgonen kom konungen, och då han såg honom ligga på golfvet, trodde han, att spökena hade tagit lifvet af honom och att han var död. Då sade han: »Det är ändå skada på den vackre gossen.» Det hörde denne, reste sig upp och sade: »Så långt är det inte gånget!» Då blef konungen förvånad, men gladde sig och frågade huru han hade haft det. »Rätt bra», svarade han, »en natt är förbi, de två andra skola väl också gå.» Då han kom till värdshusvärden, gjorde denne stora ögon. »Jag tänkte inte, att jag skulle få se dig lefvande mer», sade han; »har du nu lärt dig hvad det är att vara rädd?» — »Nej», sade han, »allt är förgäfves; om ändå någon kunde säga mig det!»

Den andra natten gick han åter upp i det gamla slottet, satte sig vid elden och började på med sin gamla visa: »Ack, den som kunde bli rädd!» Då midnatten nalkades, hördes ett larm och oväsen, först sakta, sedan allt starkare, sedan var det tyst en stund, slutligen kom med ett högt skrik en half människa farande genom skorstenen och föll ned

»Nu har jag dig!»

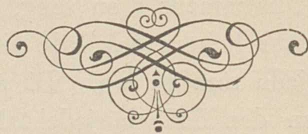
framför honom. »Holla!» ropade han. »Ännu en halfva hör till, det här är för litet.» Då började larmet på nytt, det väsnades och tjöt, och så föll äfven den andra halfvan ned. »Vänta», sade han, »jag skall först blåsa upp elden litet åt dig.» Då han hade gjort detta och åter såg sig om, hade de bägge styckena farit tillsammans, och en ryslig figur satt på hans plats. »Det ha vi inte kommit öfverens om», sade gossen, »den bänken är min.» Mannen ville tränga bort honom, men det höll gossen ej till godo med; han knuffade undan honom och satte sig åter på sin plats. Då föllo ännu flera karlar ned, den ene efter den andre. De hämtade fram nio människoben och två dödskallar, ställde upp dem och spelade käglor. Gossen blef äfven hågad och sporde: »Hör ni, kan jag få vara med?» — »Ja, om du har pängar.» — »Tillräckligt med pängar», svarade han, »men edra klot äro inte riktigt runda.» Då tog han dödskallarne, satte dem i svarfstolen och svarfvade dem runda. »Seså, nu skola de trilla bättre», sade han. »Häjsan, nu skall det bli trefligt!» Han spelade med och förlorade litet af sina pänningar, men då klockan slog tolf, var allt försvunnet ur hans åsyn. Han lade sig ned och insomnade lugnt. Andra morgonen kom konungen för att höra huru det stod till. »Huru har du haft det i natt?» frågade han. — »Jag har slagit käglor», svarade gossen, »och förlorat några styfver.» — »Var du inte rädd?» — »Åh, prat», sade han, »jag har tvärtom haft roligt. Om jag bara visste hvad det är att vara rädd!»

Den tredje natten satte han sig åter på sin bänk och sade helt nedslagen: »Ack, den som kunde bli rädd!» Då det vardt sent, kommo sex långa karlar inbärande med en likkista. Då sade han: »Aha, det är visst min kusin, som dog för ett par dagar sedan.» Han vinkade med fingret och ropade: »Kom, kusin, kom!» De ställde likkistan på golfvet, men han gick fram och tog af locket: en död man låg däri. Han kände på hans ansikte, men det var kallt som is. »Vänta», sade han, »jag skall värma dig litet»; han gick till elden, värmde sin hand och lade den på hans ansikte, men den döde var och förblef kall. Nu tog han upp honom, satte sig vid elden och lade honom i sitt knä och gned hans armar, så att blodet åter skulle komma i rörelse. Då äfven detta ej ville hjälpa, kom han att tänka på, att »om två ligga tillsammans i en säng, så värma de hvarandra»; han bar honom därför till sängen, höljde öfver honom och lade sig bredvid honom. Efter en stund blef äfven den döde varm och började röra på sig. Då sade gossen: »Ser du, kusin, hade jag inte värmt dig, så . . .» Men den döde började tala och sade: »Nu skall jag strypa dig.» — »Hvad», sade gossen, »är det tacken? Du skall genast tillbaka i din kista igen.» Han lyfte upp honom, kastade ned honom i kistan och tillslöt locket; då kommo de sex karlarne och buro åter bort honom. »Jag kan rakt inte bli rädd», sade han, »här lär jag mig det aldrig i lifvet.»

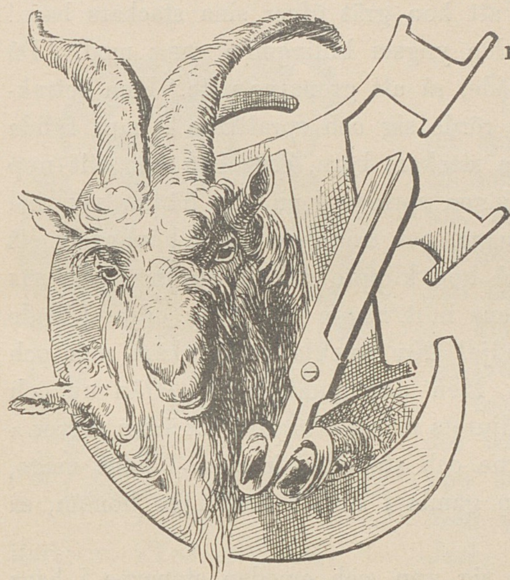
Då inträdde en man, som var längre än alla de andra och såg fruktansvärd ut; men han var gammal och hade ett långt hvitt skägg. — »O du stackare», ropade han, »nu skall du snart lära dig hvad det vill säga att vara rädd, ty du skall dö.» — »Inte så hastigt», svarade gossen, »skall jag dö, så måste jag vara med.» — »Dig skall jag väl ta fast», sade vidundret. — »Sakta, sakta, var inte så stortalig; så stark som du är jag också och väl ännu starkare.» — »Det skola vi väl se», sade gubben, »är du starkare än jag, så vill jag låta dig gå; kom, vi vilja försöka.» Då förde han honom genom mörka gångar till en smidesässja, tog en yxa och plattade med ett slag ned det ena städet till marken. »Det kan jag göra ännu bättre», sade gossen och gick till det andra städet; gubben ställde sig

bredvid honom och ville se på, och hans hvita skägg hängde ned. Då fattade gossen yxan, klöf städet med ett hugg och klämde på samma gång fast gubbens skägg. »Nu har jag dig», sade gossen, »nu är det din tur att dö.» Sedan fattade han en järnstång och bankade löst på gubben, tills han jämrade sig och bad honom att upphöra, så skulle han ge honom stora rikedomar. Gossen drog ut yxan och släppte honom lös. Gubben förde honom tillbaka till slottet igen och visade honom i en källare tre kistor fulla med guld. »Häraf», sade han, »är en del de fattigas, den andra konungens, den tredje din.» I det samma slog klockan tolf, och anden försvann, så att gossen stod i mörkret. »Jag skall nog leta mig ut ändå», sade han, trefvade omkring sig, hittade rätt på vägen till sin kammare och insomnade där vid sin eld. Om morgonen kom konungen och sade: »Nu har du väl lärt dig hvad det vill säga att vara rädd?» — »Nej», svarade han, »hvad är det? Min döde kusin var här, och en skäggig karl kom hit och visade mig en hop pängar där nere, men hvad det är att vara rädd, har ingen sagt mig.» Då sade konungen: »Du har befriat slottet och skall gifta dig med min dotter.» — »Det kan vara bra det», svarade han, »men jag vet ändå inte hvad det är att vara rädd, jag.»

Då hämtades guldet upp och bröllopet firades, men huru kär den unge konungen än höll sin gemål och huru belåten han än var, sade han dock alltid: »Ack, den som kunde bli rädd, den som kunde bli rädd!» Det förtröt henne till sist. Hennes kammarjungfru sade: »Jag vill skaffa hjälp, att bli rädd skall han nog lära sig.» Hon gick ut till bäcken, som flöt genom trädgården och lät hämta upp åt sig ett helt ämbar fullt med småfisk. Om natten, då den unge konungen sof, måste hans gemål rycka täcket af honom och kasta ämbaret med kallt vatten och småfisk öfver honom, så att fiskarne sprattlade omkring honom. Då vaknade han upp och ropade: »Åh, hvad jag är rädd, hvad jag är rädd, kära hustru! Ja, nu vet jag hvad det är att vara rädd.»

Vargen och de sju killingarne.

En gammal get hade sju små killingar och höll dem kära som en mor älskar sina barn. En dag ville hon gå till skogen och hämta foder, då ropade hon fram alla sju och sade: »Kära barn, jag vill ut i skogen, varen på er vakt mot vargen; om han kommer in, så äter han upp er med hull och hår. Den bofven förställer sig ofta, men på hans grofva röst och hans svarta fötter skola ni snart känna igen honom.» Killingarne sade: »Kära mamma, vi skola nog ta oss i akt, du kan utan oro gå.» Då bräkte den gamla och begaf sig lugnt i väg.

Det dröjde ej länge förr än någon klappade på porten och ropade: »Öppnen, kära barn, er mor är här och har med sig någonting till hvar och en af er.» Men killingarne hörde på den grofva rösten, att det var vargen. »Vi öppna inte», ropade de, »du är ej vår mor, hon har en fin och smekande röst, men din röst är grof; du är vargen.» Då gick vargen bort till en krämare och köpte sig ett stort stycke krita; det åt han upp och gjorde på det sättet sin röst fin. Sedan vände han om, klappade på porten och ropade: »Öppnen, kära barn, er mor är här och har med sig någonting till hvar och en af er.» Men vargen hade lagt sin svarta tass i fönstret, det sågo barnen och ropade: »Vi öppna ej, vår mor har ej någon svart fot som du; du är vargen.» Då sprang vargen till en bagare och sade: »Jag har stött min fot, stryk deg däröfver.» Och då bagaren hade bestrukit hans fot med deg, sprang han till mjölnaren och sade: »Strö hvitt mjöl på min fot.» Mjölnaren tänkte: »Vargen vill bedraga någon», och vägrade, men vargen sade: »Om du inte gör det, så äter jag upp dig.» Då blef mjölnaren rädd och gjorde hans tass hvit. Jo, sådana äro människorna.

Nu gick den bofven för tredje gången till porten, klappade på och sade: »Öppnen, barn, er kära mor är hemkommen och har med sig någonting från skogen till hvar och en af er.» Killingarne ropade: »Visa oss först din fot, så att vi kunna veta, att du är vår kära moder.» Då lade han foten i fönstret, och då de sågo, att den var hvit, trodde de, att allt hvad han sade var sant, och öppnade dörren. Men den som kom in, det var vargen. De blefvo förskräckta och ville gömma sig. Den ena sprang under bordet, den andra upp i sängen, den tredje bakom ugnen, den fjärde ut i köket, den femte in i skåpet, den sjätte under tvättfatet, den sjunde in i klockfodralet. Men vargen hittade dem alla och gjorde

processen kort: den ena efter den andra slukade han i sitt gap, endast den yngsta i klockfodralet hittade han ej. Då vargen hade stillat sin hunger, lomade han bort, lade sig där ute på den gröna ängen under ett träd och föll i sömn.

Ej långt därefter kom den gamla geten hem igen från skogen. Ack, hvad fick hon ej se! Dörren stod vidöppen, bord, stolar och bänkar voro omkullkastade, tvättfatet låg i spillror, täcke och kuddar voro upprifna ur sängen. Hon sökte sina barn, men ingenstädes syntes de till. Hon ropade dem vid namn den ena efter den andra, men ingen svarade. Slutligen, då hon kom till den yngsta, ropade en fin röst: »Kära mor, jag är gömd i klockfodralet.» Hon släppte ut honom, och han berättade för henne, att vargen hade kommit och ätit upp alla de andra. Då kan ni tänka er, att hon grät öfver sina stackars barn!

Slutligen gick hon ut med sin stora sorg, och den yngsta killingen sprang med. Då hon kom till ängen, låg vargen vid trädet och snarkade, så att grenarne riste. Hon betraktade honom från alla sidor och såg, att någonting rörde sig och sprattlade i hans fyllda mage. »Ack, min Gud», tänkte hon, »skulle mina stackars barn, som han har ätit upp till kvällsvard, ännu vara vid lif?» Då måste killingen springa hem och hämta sax, nål och tråd. Sedan klippte hon upp odjurets stora mage, och knappast hade hon gjort ett snitt, förr än en killing sträckte ut hufvudet, och då hon klippte vidare, sprungo alla sex fram en i sänder och voro alla vid lif och hade ej ens lidit någon skada, ty odjuret hade i sin glupskhet slukat dem hela. Det var en glädje! Nu smekte de sin kära mor och hoppade som en skräddare, då han håller bröllop. Men den gamla sade: »Gån nu och söken bullerstenar, därmed vilja vi fylla det gudlösa djurets mage, eftersom det ännu sofver.» Då släpade de sju killingarne i en hast fram stenarne och stoppade in dem i hans mage, så många de kunde få rum med. Sedan sydde den gamla i största hast igen honom, så att han ej märkte någonting och ej ens rörde sig.

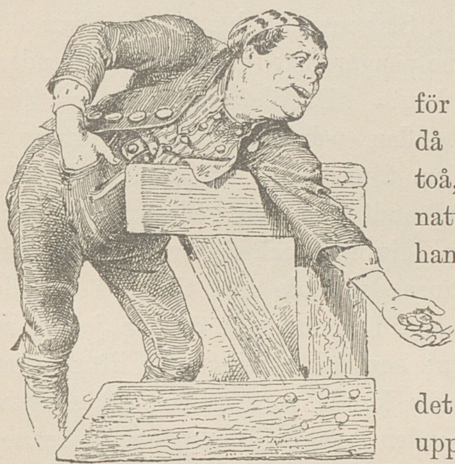
Då vargen ändtligen hade sofvit ut, reste han sig upp, och emedan stenarne i hans mage gjort honom mycket törstig, ville han gå till en källa och dricka. Men då han började gå och röra sig hit och dit, stötte stenarne i hans mage emot hvarandra och skramlade. Då ropade han:

»Hvad ramlar och skramlar
i magen min?
Jag trodde killingar sju det vara,
men bullerstenar det är ju bara.»

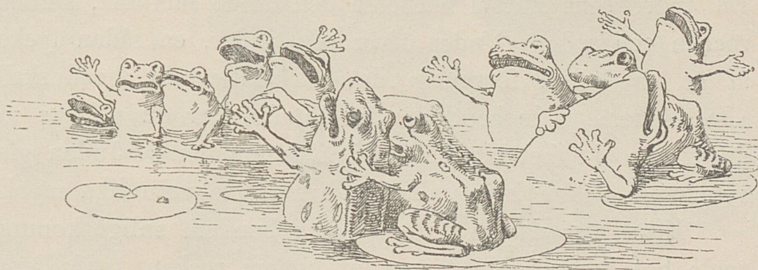
Och då han kom till källan och lutade sig öfver vattnet och ville dricka, då drogo de tunga stenarne honom ned, och han drunknade ömkligen. Då de sju killingarne det sågo, kommo de framspringande, ropade högt: »Vargen är död! Vargen är död!» och dansade i glädjen med sin mor omkring källan.

Den goda handeln.

En bonde hade fört sin ko till torget och sålt henne för sju daler. På hemvägen måste han förbi en dam, och då hörde han redan på afstånd huru grodorna skreko: »Toå, toå, toå». — »Ja», sade han för sig, »de där prata då i nattmössan; sju är det jag har inkasserat, inte två.» Då han kom till vattnet, ropade han till dem: »Sådana dumma kräk ni ä'! Vet ni inte bättre? Sju daler är det och inte två.» Men grodorna fortforo med sitt »toå, toå, toå». — »Nå, om ni inte vill tro mig, kan jag räkna det för er»; han tog upp pängarne ur fickan och räknade upp de sju dalerna, tjugufyra groschen på hvar och en. Men grodorna frågade ej efter hans räkning, utan skreko återigen: »Toå, toå, toå». — »Jaså», ropade bonden förargad, »vill ni veta det bättre än jag, så kan ni räkna själfva», och kastade pängarne i vattnet. Han stod kvar och tänkte vänta, tills de hade slutat och skulle komma och lämna honom igen sitt, men grodorna hade sitt hufvud för sig, ropade oupphörligt »toå, toå, toå» och kastade ej pängarne till honom igen. Han väntade ännu en god stund, tills kvällen inbröt och han måste hem; då okvädade han grodorna och ropade: »Ni vattenplaskare, ni tjockskallar, ni glosögon, en stor mun har ni och kan skrika, så att det gör ondt i öronen, men till sju kan ni inte räkna; tror ni jag tänker stå här, tills ni har slutat?» Därmed gick han sin väg, men grodorna ropade ännu: »Toå, toå, toå, toå» efter honom, så att han kom hem helt förargad.

Efter en tid köpte han åter en ko, den slaktade han och gjorde den beräkningen, att om han sålde köttet och fick bra betaldt, kunde han få in lika mycket som bägge korna varit värda, och så hade han huden på köpet. Då han nu kom till staden med köttet, hade en hel skock hundar samlat sig utanför stadsporten, främst en stor vindthund; han sprang omkring köttet, vädrade och skällde: »Våff, våff, våff, våff». Då han icke ville upphöra, sade bonden till honom: »Ja, jag märker nog, att du säger: 'vårt, vårt', därför att du vill ha litet af köttet, men då skulle jag stå där vackert, om jag gaf dig något.» Hunden

svarade ingenting annat än »våff, våff». — »Vill du lofva att inte äta upp det och ansvara för dina kamrater där?» — »Våff, våff», sade hunden. »Nå, eftersom du är så envis, skall jag väl lämna dig det, jag vet nog hvem du tjänar hos; men det säger jag dig, om tre dagar måste jag ha mina pängar, annars går det dig illa; du måste komma ut till mig med dem.» Därpå lastade han af köttet och vände om; hundarne kastade sig öfver det och skällde högt: »Våff, våff». Bonden, som hörde detta på afstånd, sade för sig själf: »Hör bara, nu skrika de 'vårt' allesamman, men den store måste ansvara för det.»

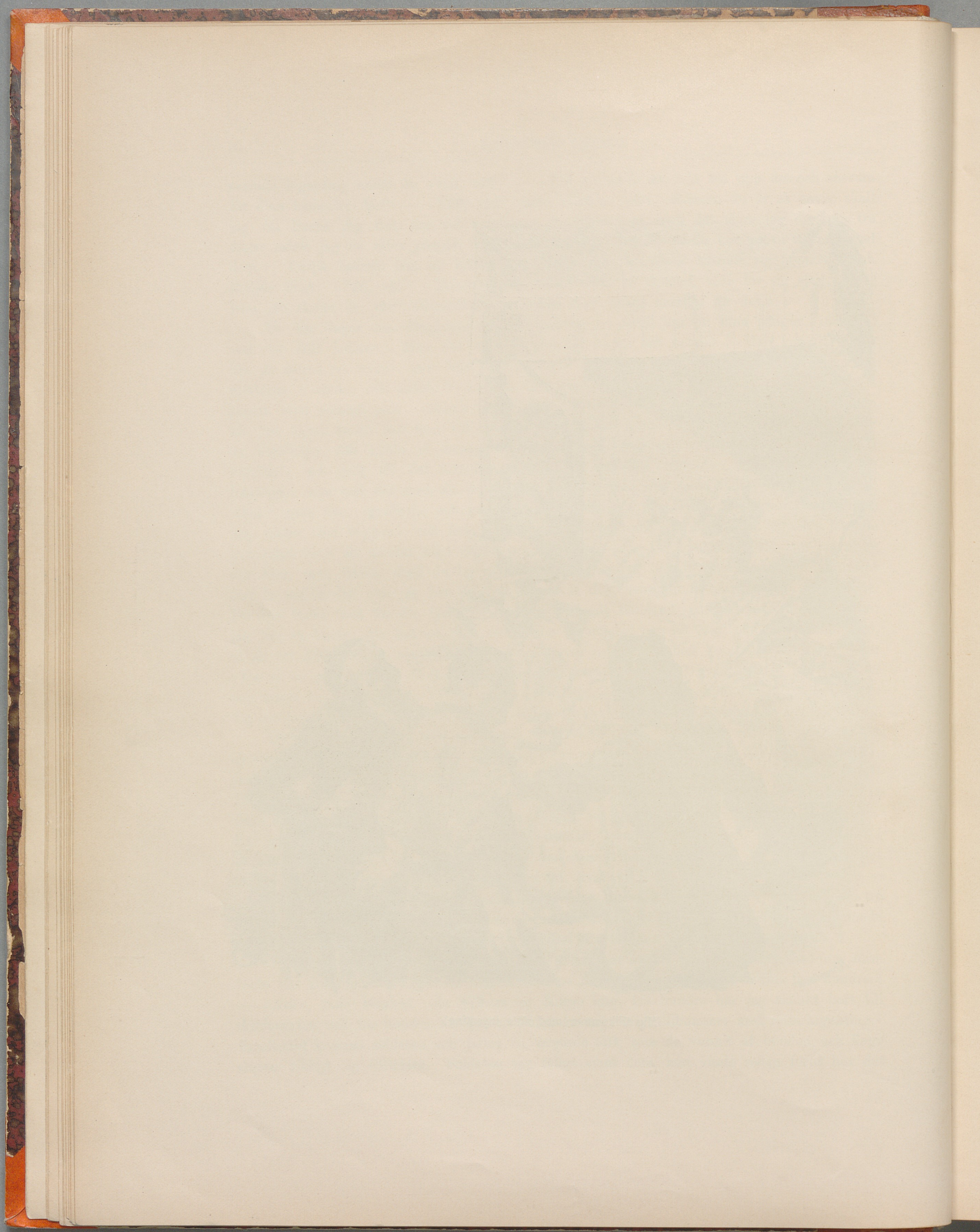
Då tre dagar voro förgångna, tänkte bonden: »I kväll har du dina pängar i fickan», och var helt belåten. Men det ville ej komma någon och betala. »Man kan då aldrig lita på någon nu mera», sade han, och slutligen var hans tålamod slut, så att han gick till slaktaren i staden och kräfde honom på sina pänningar. Slaktaren trodde, att det var ett skämt, men bonden sade: »Skämt å sido, jag vill ha mina pängar; har inte den store hunden för tre dagar sedan fört hem till er hela den slaktade kon?» Då blef slaktaren ond, tog en kvastkäpp och körde ut honom. »Vänta», sade bonden, »det finnes ännu rättvisa i världen!» och gick till det kungliga slottet och bad om företräde. Han blef förd inför konungen, som satt där med sin dotter och frågade hvad ondt som hade vederfarits honom. »Ack», sade han, »grodorna och hundarne ha tagit ifrån mig mitt, och slaktaren har betalat mig därför med käppen», och han berättade vidlyftigt huru det hade gått till. Nu började konungadottern att skratta högt däråt, och konungen sade till honom: »Rätt kan jag ej ge dig häri, men därför skall du ha min dotter till hustru; hon har aldrig i sitt lif skrattat förr än nu åt dig, och jag har utlofvat henne åt den, som kunde narra henne att skratta. Du kan tacka Gud för din lycka.» — »Nej», svarade bonden, »jag vill rakt inte ha henne; jag har en hustru där hemma, och redan hon är mycket nog för mig; när jag kommer hem, så är det alldeles som om en hustru stode i hvar vrå.» Då blef konungen ond och sade: »Du är en grobian.» — »Ack, herre konung», svarade bonden, »hvad kan ni begära af en oxe annat än oxkött!» — »Vänta», sade konungen, »du skall få en annan belöning. Packa dig nu bort, men kom tillbaka om tre dagar, så skall du få fem hundra.»

Då bonden kom ut genom dörren, sade skildtvakten: »Du har narrat prinsessan att skratta, därför har du väl fått någonting riktigt präktigt.» — »Ja, det vill jag lofva», svarade bonden, »fem hundra skall jag få.» — »Hör», sade soldaten, »ge mig litet däraf! Hvad skall du göra med alla dessa pängar?» — »Eftersom det är du», sade bonden, »så skall du få två hundra, anmäl dig om tre dagar hos kungen och låt räkna upp dem åt dig.» En jude, som stått i närheten och åhört samtalet, sprang efter bonden, höll honom fast i rocken och sade: »Under öfver alla under, en sådan lyckans ost ni är! Jag skall växla det åt er, jag skall förvandla det till skiljemynt, hvad skall ni med de hårda dalrarne?» — »Ja, Moses», sade bonden, »tre hundra har du väl, ge mig dem genast i småmynt, om tre dagar får du betaldt därför hos konungen.» Juden gladde sig åt sin vinst och lämnade summan i dåliga kopparslantar, hvaraf tre voro lika mycket värda som två riktiga.

Efter tre dagars förlopp gick bonden, enligt konungens befallning, och bad om företräde hos konungen. »Tagen af honom rocken», sade denne, »han skall få sina fem hundra.» — »Ack», sade bonden, »de tillhöra ej längre mig, två hundra har jag skänkt bort till skildtvakten och tre hundra har juden växlat åt mig, mig tillkommer med rätta ingenting.» Emellertid kommo soldaten och juden in, begärde sitt, som de vunnit af bonden, och fingo slagen rikligt sig tillmätta. Soldaten tog tåligt emot dem, han visste redan förut hur det

Mig tillkommer med rätta ingenting!

smakade; men juden jämrade sig. »Nå, hvarför skriker ni? Det är ju de hårda dalrarne!» Konungen måste skratta åt bonden, och då all vrede var försvunnen, sade han: »Eftersom du redan har förlorat din belöning, innan den kommit dig till del, så vill jag ge dig ersättning: gå till min skattkammare och tag där så mycket pängar du vill ha.» Bonden lät ej säga sig detta två gånger och stoppade i sina vida fickor så mycket som ville gå dit. Sedan gick han till värdshuset och räknade öfver sina pänningar. Juden hade smugit sig efter honom och hörde huru han brummade för sig själf: »Nu har ändå den spetsbofven till kung fört mig bakom ljuset! Hade han inte kunnat ge mig pängarne själf, så visste jag hvad jag hade, hur kan jag nu veta om det är rätt, det som jag har stoppat på mig på måfå!» — »Gud bevare oss», sade juden för sig själf, »han talar vanvördigt om vår herre, jag springer och anger honom, så får jag belöning, och han blir till på köpet straffad.» Då konungen hörde talas om hvad bonden sagt, vardt han vred och befallde juden gå och hämta syndaren. Juden sprang till bonden: »Ni skall genast komma till konungen, som ni går och står.» — »Jag vet bättre hvad som passar sig», svarade bonden, »först låter jag göra mig en ny rock; tycker du, att en man, som har så mycket pängar i fickan, skulle kunna gå dit i den gamla trasiga rocken?» Då juden såg, att det ej gick att få bonden med sig utan en annan rock och tillika var rädd för, att om konungens vrede hunne dunsta bort, skulle han gå miste om sin belöning och bonden om sitt straff, så sade han: »Jag vill för den korta stunden låna er en vacker rock af idel vänskap; hvad kan ej allt en människa göra af kärlek till sin nästa!» Bonden var belåten därmed, tog på sig judens rock och gick bort med honom. Konungen förebrådde bonden det brottsliga tal, som juden hade skvallrat om. »Ack», sade bonden, »hvad en jude säger är alltid osanning, ur hans mun kommer knappast ett sant ord; den där karlen är nog i stånd till att påstå, att jag har hans rock på mig.» — »Hvad skall det betyda?» skrek juden. »Är inte rocken min? Har jag inte lånat er den af idel vänskap, så att ni skulle kunna träda inför konungen?» Då konungen hörde det, sade han: »Endera har juden helt visst bedragit, antingen mig eller bonden», och lät betala ut åt honom ännu litet mera af de hårda dalrarne. Men bonden gick hem i den vackra rocken och med de vackra pänningarne i fickan och sade: »Den gången slog jag hufvudet på spiken.»

De tolf bröderna.

Det var en gång en konung och en drottning, hvilka lefde i frid med hvarandra och hade tolf barn, men det var endast gossar. Nu sade konungen till sin gemål: »Om det trettonde barnet, som du föder till världen, är en flicka, så skola de tolf gossarne dö, så att hennes rikedom måtte bli stor och konungariket tillfalla henne ensam.» Han lät äfven göra tolf likkistor, som redan voro fyllda med hyfvelspån, i hvar och en låg en hufvudkudde, och lät ställa dem i ett tillstängdt rum och gaf drottningen nyckeln och befallde henne att ej säga någonting därom till någon människa.

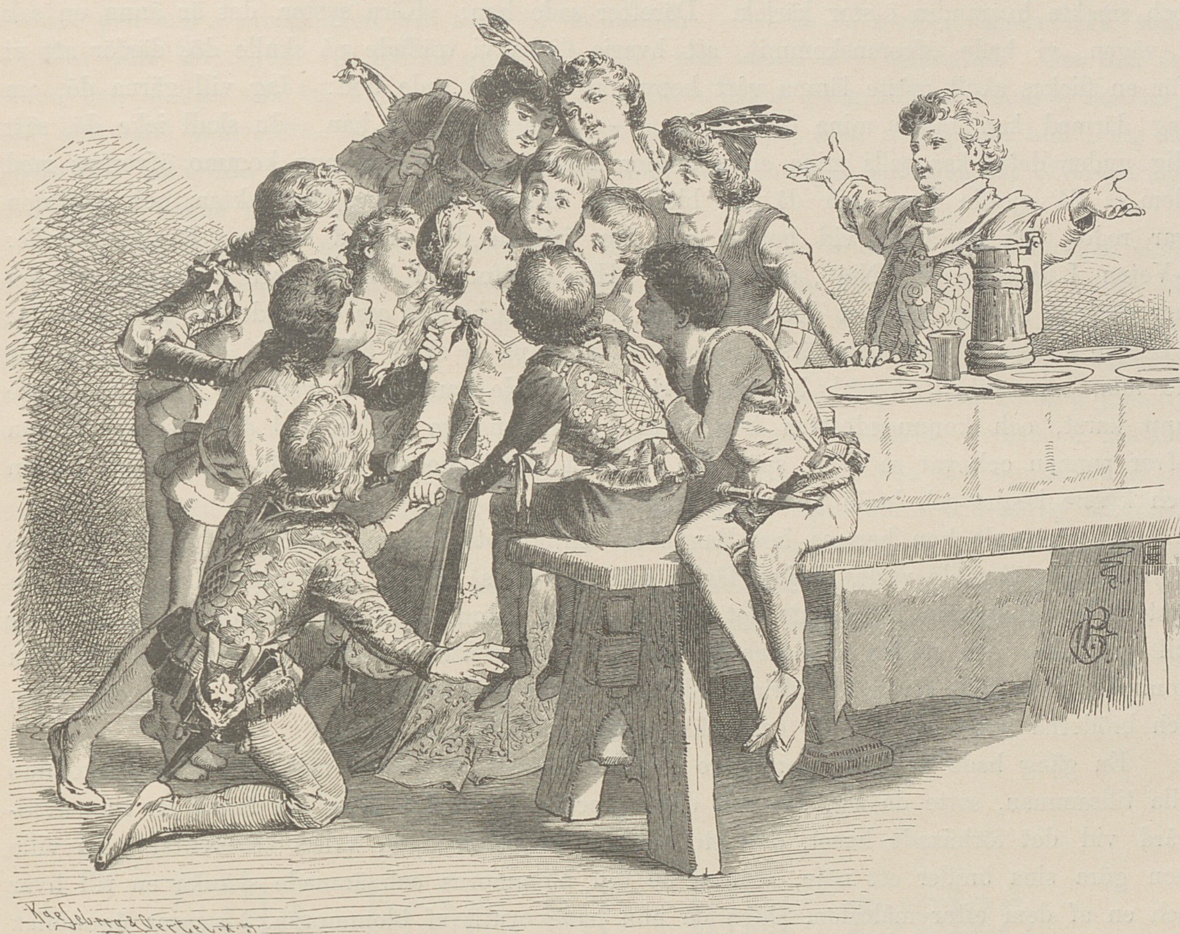
Men modern satt nu hela dagen och sörjde, så att den minste sonen, som alltid var hos henne och hvilken hon efter bibeln kallade Benjamin, sade till henne: »Kära moder, hvarför är du så sorgsen?» — »Käraste barn», svarade hon, »jag får ej säga dig det.» Men han lämnade henne ingen ro, förr än hon gick och låste upp rummet och visade honom de tolf, med hyfvelspån redan fyllda likkistorna. Därpå sade hon: »Min käraste Benjamin, dessa kistor har din far låtit göra för dig och dina elfva bröder, ty om jag föder en dotter till världen, skolen I allesamman blifva dödade och begrafna däri.» Och då hon grät, medan hon sade detta, så tröstade sonen henne och sade: »Gråt icke, kära moder, vi skola nog reda oss; vi vilja gå härifrån.» Men hon sade: »Gå ut i skogen med dina elfva bröder, och en skall sätta sig i det högsta träd, som finnes, och hålla vakt och se bort till tornet här på slottet. Föder jag en son, så skall jag låta hissa upp en hvit fana, och då kunnen I komma tillbaka; föder jag en dotter, så vill jag låta hissa en röd fana, och flyn då så fort I kunnen, och den gode Guden bevare er. Hvarje natt vill jag stiga upp och bedja för er, om vintern att I måtten kunna värma er vid en brasa, om sommaren att I ej försmäkten i hettan.»

Sedan hon sålunda hade välsignat sina söner, gingo de ut i skogen. En höll vakt för de andra, satt i toppen af den högsta eken och späjade bort till tornet. Då elfva dagar voro gångna och det var Benjamins tur, så såg han huru en fana blef hissad; men det var ej den hvita, utan den röda blodsfanan, som förkunnade, att de alla skulle dö. Då bröderna hörde detta, blefvo de vreda och sade: »Skola vi för en flickas skull lida döden! Vi svärja, att vi skola hämna oss; hvar vi än finna en flicka, skall hennes röda blod flyta.»

Därpå gingo de djupare in i skogen, och långt där inne, där det var mörkast, funno

de ett litet förhäxadt hus, som stod tomt. Då sade de: »Här vilja vi bo, och du, Benjamin, du är den yngste och svagaste, du skall stanna hemma och sköta hushållet, vi andra vilja gå ut och skaffa mat.» Nu drogo de ut i skogen och sköto harar, vilda rådjur, fåglar och dufvor och allt hvad som dugde att äta; det lämnade de till Benjamin, som måste anrätta det åt dem, så att de kunde stilla sin hunger. I det lilla huset lefde de tio år tillsamman, och tiden blef dem ej lång.

Den lilla dottern, som modern, drottningen, hade födt, var nu uppväxt, hade ett godt hjärta och ett skönt ansikte och en gyllne stjärna öfver pannan. En gång, då det var

Vår syster är här!

stortvätt, såg hon där nere tolf skjortor och frågade sin mor: »Hvem tillhöra dessa tolf skjortor? För min far äro de väl alldeles för små.» Då svarade hon med tungt hjärta: »Kära barn, de tillhöra dina tolf bröder.» Då sade flickan: »Hvar äro mina tolf bröder? Dem har jag aldrig hört talas om.» Hon svarade: »Det vet Gud, hvar de äro; de irra omkring i skogen.» Då förde hon flickan med sig och öppnade dörren till rummet och visade henne de tolf likkistorna med hyfvelspån och hufvudkuddar. »Dessa kistor», sade hon, »voro bestämda för dina bröder, men de ha i hemlighet gått bort, innan du blef född», och berättade henne huru allt hade gått till. Då sade flickan: »Kära moder, gråt ej, jag vill gå och söka upp mina bröder.»

Nu tog hon de tolf skjortorna och gick bort, rakt in i den stora skogen. Hon gick hela dagen, och om kvällen kom hon till det förhäxade huset. Då inträdde hon och fann en gosse, som frågade: »Hvarifrån kommer du och hvart ämnar du dig?» och förvånade sig öfver att hon var så skön, bar kungliga kläder och hade en stjärna öfver pannan. Då svarade hon: »Jag är en konungadotter och söker mina tolf bröder och vill gå så långt himlen är blå, tills jag träffar på dem.» Hon visade honom äfven de tolf skjortorna, som tillhörde dem. Då såg Benjamin, att det var hans syster, och sade: »Jag är Benjamin, din yngste broder.» Och hon började gråta af glädje och Benjamin likaså, och de kysste och smekte hvarandra i stor kärlek. Därefter sade han: »Kära syster, det är ännu en sak i vägen, vi hade öfverenskommit, att hvarje flicka vi träffade på skulle dö, därför att vi för en flickas skull måste lämna vårt konungarike.» Då sade hon: »Jag vill gärna dö, om jag därmed kan rädda mina tolf bröder.» — »Nej», svarade han, »du skall icke dö, sätt dig under detta kar, tills mina elfva bröder komma, så skola vi nog kommo öfverens med dem.» Så gjorde hon, och då det blef natt, kommo de andra från jakten, och måltiden var redo. Då de sutto vid bordet och åto, frågade de: »Hvad nytt?» Benjamin sade: »Veten I intet?» — »Nej», svarade de. Han fortfor: »I hafven varit i skogen och jag har stannat hemma och vet dock mera än I.» — »Så berätta oss!» ropade de. Han svarade: »Lofven I mig då, att den första flickan vi träffa på ej skall bli dödad?» — »Ja», ropade de alla, »hon skall få nåd, berätta blott!» Då sade han: »Vår syster är här», och lyfte upp karet, och konungadottern kom fram i sina kungliga kläder med den gyllne stjärnan öfver pannan och var så skön, späd och fin. Då gladde de sig alla, föllo henne om halsen och kysste henne och höllo henne hjärtligt kär.

Nu stannade hon hemma hos Benjamin och hjälpte honom vid arbetet. De elfva drogo ut i skogen, fångade vildt, rådjur, fåglar och dufvor, så att de hade någonting att äta, och systern och Benjamin lagade att det blef anrättadt. Hon sökte ved att koka med och örter till grönsaker och ställde pannorna på elden, så att måltiden alltid var färdig, då de elfva kommo. Hon höll äfven för öfrigt ordning i huset och bäddade sängarne, hvita och rena, och bröderna voro alltid nöjda och lefde i stor endräkt med henne.

En gång hade de båda, som voro hemma, tillredt en präktig rätt, och då de nu kommo alla tillsamman, satte de sig, åto och drucko och voro glada. Men det fanns en liten trädgård vid det förhäxade huset, däri stodo tolf liljor, som äfven kallas »studenter»; nu ville hon göra sina bröder ett nöje, bröt af de tolf blommorna och ämnade skänka en till hvar och en af dem efter måltiden. Men då hon hade brutit af blommorna, i samma ögonblick voro de tolf bröderna förvandlade till tolf korpar och flögo bort öfver skogen, och huset med trädgården var äfven försvunnet. Nu var den stackars flickan ensam i vilda skogen, och då hon såg sig omkring, stod en gammal kvinna bredvid henne och sade: »Mitt barn, hvad har du tagit dig till? Hvarför lät du ej de tolf hvita blommorna stå? Det var dina bröder, de äro nu för alltid förvandlade till korpar.» Flickan sade gråtande: »Finnes då intet medel att förlossa dem?» — »Nej», sade den gamla, »det finnes intet i hela världen utom ett, men det är så svårt, att du därmed ej kan befria dem, ty du måste vara stum i sju år, får ej tala och ej skratta, och talar du ett enda ord och det fattas blott en timme i de sju åren, så är allt förgäfves, och dina bröder bli genom detta enda ord dödade.»

Då sade flickan i sitt hjärta: »Jag vet för visso, att jag skall förlossa mina bröder», gick och sökte sig ett högt träd, satte sig där uppe och spann och talade ej och skrattade

ej. Nu begaf det sig, att en konung jagade i skogen, och han hade en stor vindthund, som lopp till trädet, där flickan satt, sprang rundt omkring det och skällde dit upp. Då kom konungen fram och såg den sköna konungadottern med den gyllne stjärnan öfver pannan och blef så betagen af hennes skönhet, att han ropade till henne och frågade, om hon ville bli hans gemål. Hon gaf intet svar, men nickade litet med hufvudet. Då steg han själf upp i trädet, bar henne ned, satte henne på sin häst och förde henne hem. Sedan firades bröllopet med stor prakt och glädje, men bruden talade ej och skrattade ej. Då de hade förnöjda lefvat tillsammans ett par år, började konungens mor, som var en elak kvinna, att förtala den unga drottningen och sade till konungen: »Det är en simpel tiggareflicka, som du har fört hit, hvem vet hvilka gudlösa konster hon bedrifver i hemlighet. Om hon är stum, och ej kan tala, så kunde hon väl ändå skratta någon gång, men den som ej skrattar, har ett ondt samvete.» Konungen ville först ej tro därpå, men den gamla höll i sig så länge och beskyllde henne för så många onda ting, att konungen slutligen lät öfvertala sig och dömde henne till döden.

Nu upptändes på gården en stor eld, hvari hon skulle brännas; och konungen stod uppe i fönstret och såg på med gråtande ögon, emedan han ännu alltjämt höll henne så kär. Och då hon redan var fastbunden vid pålen och elden slickade hennes kläder med röda tungor, då var just det sista ögonblicket af de sju åren förflutet. Då hördes ett susande i luften, och tolf korpar kommo flygande och sänkte sig ned, och då de berörde jorden, var det hennes tolf bröder, som hon hade förlossat. De kastade omkring vedträden, släckte lågorna, befriade sin kära syster och smekte henne. Men nu, då hon fick öppna sin mun och tala, berättade hon för konungen hvarför hon hade varit stum och aldrig skrattat. Konungen gladde sig, då han hörde, att hon var oskyldig, och de lefde nu alla tillsammans i sämja ända till sin död. Den elaka styfmodern ställdes inför domstol och lades i en tunna, som var fylld med sjudande olja och giftiga ormar, och dog en svår död.

Lilla bror och lilla syster.

Lilla bror tog lilla systers hand och sade: »Sedan vår mor är död, ha vi ingen glad stund mer; vår styfmor slår oss alla dagar, och om vi komma till henne, sparkar hon oss ifrån sig. De hårda brödkanter, som bli öfver, äro vår mat, och hunden under bordet har det bättre än vi, till honom kastar hon ändå ibland en godbit. Gud sig förbarme, om vår mor visste det! Kom, vi vilja gå ut i vida världen tillsammans.» De gingo hela dagen öfver ängar, fält och stenar, och när det rägnade, sade lilla syster: »Gud och våra hjärtan gråta på samma gång!» Om kvällen kommo de till en stor skog och voro så trötta af bedröfvelse, hunger och den långa vägen, att de satte sig i ett ihåligt träd och insomnade.

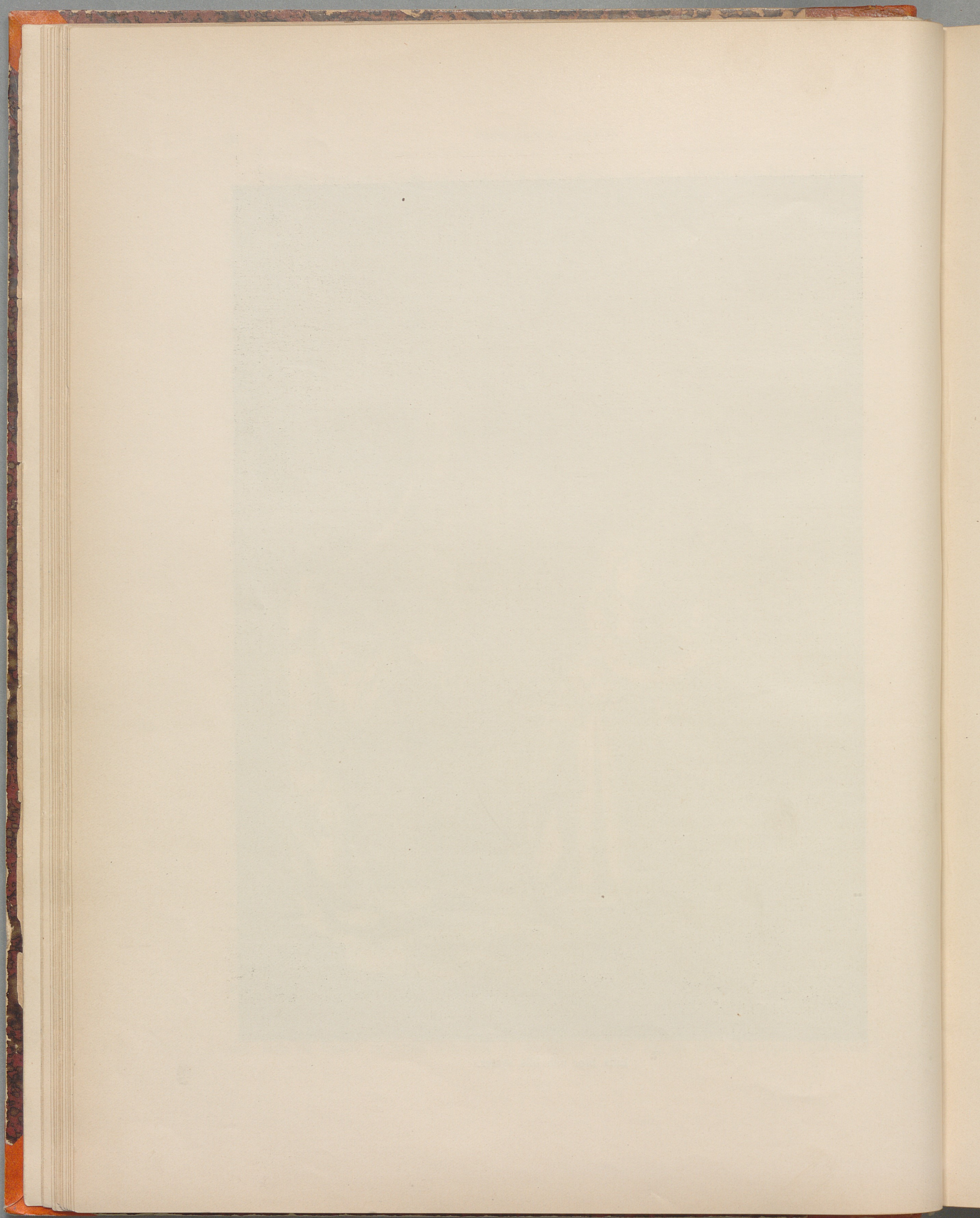
Följande morgon, då de vaknade, stod solen redan högt på himlen och lyste varmt in i trädet. Då sade lilla bror: »Lilla syster, jag är törstig, om jag visste någon källa, så ginge jag dit och drucke; jag tycker att jag hörde det prassla.» Lilla bror steg upp, tog lilla syster vid handen och de ville söka rätt på en källa. Men den elaka styfmodern var en häxa och hade nog sett huru de bägge barnen gingo bort, hade smugit sig efter dem, tyst som häxorna smyga, och hade förtrollat alla källor i skogen. Då de nu träffade på en källa, som brusade så glittrande öfver stenarne, ville lilla bror dricka därur; men lilla syster hörde huru det sade i bruset: »Den, som dricker ur mig, blir en tiger; den som dricker ur mig, blir en tiger.» Då ropade lilla syster: »Jag ber dig, lilla bror, drick ej, annars blir du ett vildt djur och rifver ihjäl mig.» Lilla bror drack ej, fast han var så törstig, och sade: »Jag vill vänta till nästa källa.» Då de kommo till den andra källan, hörde lilla syster huru äfven den sade: »Den, som dricker ur mig, blir en varg; den, som dricker ur mig, blir en varg.» Då ropade lilla syster: »Lilla bror, jag ber dig, drick ej, annars blir du en varg och äter upp mig.» Lilla bror drack ej och sade: »Jag vill vänta, tills vi komma till nästa källa, men då måste jag dricka, du må säga hvad du vill; min törst är alldeles för stor.» Och då de kommo till den tredje källan, hörde lilla syster hur det sade i bruset: »Den, som dricker ur mig, blir en råbock; den, som dricker ur mig, blir en råbock.» Lilla syster sade: »Ack, lilla bror, jag ber dig, drick ej, annars blir du en råbock och springer bort från mig.» Men lilla bror hade genast fallit på knä vid källan, böjt sig ned och druckit af vattnet, och då de första dropparne kommit på hans läppar, låg han där som en liten rådjurskalf.

Nu grät lilla syster öfver den stackars förhäxade brodern, och råbocken grät också och satt så sorgsen bredvid henne. Då sade flickan slutligen: »Var lugn, lilla råbock, jag vill ju aldrig öfverge dig.» Sedan löste hon af sig sitt gyllne strumpband och lade det om råbockens hals och plockade säf och flätade ett mjukt tåg däraf. Därvid band hon djuret och ledde det vidare och gick allt djupare in i skogen. Och då de hade gått länge, länge, kommo de slutligen till ett litet hus, och flickan tittade dit in, och emedan det var tomt, tänkte hon: »Här kunna vi stanna och bo.» Sedan samlade hon löf och mossa till ett mjukt läger åt råbocken, och hvarje morgon gick hon ut och plockade rötter, bär och nötter. Och åt råbocken tog hon med sig fint gräs, det åt han ur hennes hand, var glad och förnöjd och lekte omkring henne. Om kvällarne, då lilla syster var trött och hade läst sin bön, lade hon sitt hufvud på den lilla rådjurskalfvens rygg, det var hennes kudde, på hvilken hon ljuft insomnade, och hade blott lilla bror haft sin mänskliga gestalt, skulle det ha varit ett härligt lif.

Det räckte en tid, att de voro så ensamma i vildmarken. Men det begaf sig, att landets konung höll en stor jakt i skogen. Då klingade hornlåten, hundskallet och jägarnes muntra rop mellan träden, och råbocken hörde det och skulle så gärna ha velat vara med. »Ack», sade han till lilla syster, »låt mig få slippa ut till jägarne, jag kan ej stå ut längre», och bad så mycket, tills hon samtyckte. »Men», sade hon till honom, »kom tillbaka i kväll; för de vilda jägarnes skull stänger jag min dörr, och för att jag skall känna igen dig, så klappa på och säg: 'Syster min, släpp mig in'! Och om du ej säger så, öppnar jag ej min dörr.» Nu sprang den lille råbocken ut och han kände sig så glad och belåten till sinnes i den fria luften. Konungen och hans jägare fingo se det vackra djuret och satte efter det, men de kunde ej hinna det, och då de säkert trodde sig ha det, då hoppade det öfver

Lilla bror och lilla syster.

buskarne och var försvunnet. Då det blef mörkt, sprang det till det lilla huset, klappade på och sade: »Syster min, släpp mig in!» Då öppnades den lilla dörren, råbocken sprang in och hvilade sig hela natten på sitt mjuka läger. Följande morgon började jakten på nytt, och då råbocken åter hörde hornlåten och jägarnes »hallo!» då fick han ingen ro och sade: »Lilla syster, öppna för mig, jag måste ut.» Lilla syster öppnade dörren och sade: »Men till kvällen måste du komma tillbaka och säga din lilla vers.» Då konungen och hans jägare åter fingo se råbocken med det gyllne halsbandet, jagade de alla efter honom, men han var dem för snabb och vig. Det dröjde hela dagen, men slutligen om kvällen hade jägarne kringränt honom, och en af dem sårade honom litet i foten, så att han måste halta och ej kunde springa så fort. Då smög sig en jägare efter honom ända till det lilla huset och hörde huru han ropade: »Syster min, släpp mig in!» och såg, att dörren öppnades för honom och genast stängdes. Jägaren behöll allt detta noga i sitt minne, gick till konungen och berättade honom hvad han hade hört och sett. Då sade konungen: »I morgon skola vi jaga ännu en gång.»

Men lilla syster blef mycket förskräckt, då hon såg, att hennes lille rådjurskalf var sårad. Hon tvättade af honom blodet, lade på örter och sade: »Gå till ditt läger, lilla rådjur, så att du åter blir frisk.» Men såret var så obetydligt, att den lille råbocken om morgonen ej kände någonting af det. Och då han hörde jaktglädjen där utanför, sade han: »Jag kan ej uthärda, jag måste vara med; så lätt skall ingen ta fatt mig.» Lilla syster grät och sade: »Nu skola de döda dig, och jag är ensam här i skogen och öfvergifven af hela världen; jag släpper ej ut dig.» — »Då dör jag här af sorg», svarade råbocken, »då jag hör jakthornet, är det som om jag finge eld i ådrorna!» Då kunde lilla syster ej annat än öppna dörren för honom med tungt hjärta, och råbocken sprang frisk och glad ut i skogen. Då konungen blef honom varse, sade han till sina jägare: »Jagen honom nu hela dagen ända tills det blir kväll, men ingen får göra honom någon skada.» Så snart solen gått ner, sade konungen till jägaren: »Kom nu och visa mig det lilla huset i skogen.» Och då han stod framför dörren, klappade han på och ropade: »Syster min, släpp mig in!» Då gick dörren upp, och konungen inträdde, och där stod en flicka, som var den skönaste han någonsin sett. Flickan blef förskräckt, då hon såg, att det icke var hennes lilla rådjur, som kom in, utan en man med en gyllne krona på hufvudet. Men konungen betraktade henne vänligt, räckte henne handen och sade: »Vill du följa mig till mitt slott och bli min kära hustru?» — »Ack ja», svarade flickan, »men den lilla råbocken måste följa med, honom öfverger jag icke.» Konungen sade: »Han skall få stanna hos dig, så länge du lefver, och intet skall fattas honom.» I det samma kom han inspringande, och nu band lilla syster honom åter vid vasståget, tog det i sin hand och gick ut ur det lilla huset med honom.

Konungen satte den vackra flickan på sin häst och förde henne till sitt slott, där bröllopet firades med stor prakt, och nu var hon drottning, och de lefde länge tillsammans förnöjda; råbocken vårdades och pysslades om och sprang omkring i slottsträdgården. Men den elaka styfmodern, för hvars skull barnen hade gått ut i världen, hon trodde, att lilla syster blifvit söndersliten af vilda djur i skogen och att lilla bror som rådjurskalf blifvit ihjälskjuten af jägarne. Då hon dock hörde, att de voro så lyckliga och att det gått dem så väl, då vaknade afund och illvilja i hennes hjärta och lämnade henne ingen ro, och hon hade inga andra tankar än huru hon skulle kunna bringa dem bägge i olycka. Hennes rätta dotter, hvilken var ful som natten och blott hade ett öga, gjorde henne förebråelser och

sade: »Att bli drottning, den lyckan hade tillkommit mig.» — »Var lugn», sade den gamla och tröstade henne, »då det blir lämplig tid, skall jag nog vara till hands.» Då nu tiden var inne och drottningen hade födt en liten gosse till världen och konungen därvid var på jakt, antog den gamla häxan kammarfruns skepnad, inträdde i rummet, där drottningen låg, och sade: »Kom, badet är färdigt, det skall göra er godt och ge er friska krafter; fort, innan det blir kallt.» Hennes dotter var äfven till hands, de buro den svaga drottningen in i badrummet och lade henne i karet, sedan stängde de dörren och sprungo därifrån. Men i badrummet hade de gjort upp en riktig afgrundseld, så att den unga sköna drottningen snart måste kväfvas.

Då detta var gjordt, tog den gamla sin dotter, satte på henne en mössa och lade henne i sängen i drottningens ställe. Hon gaf henne äfven drottningens gestalt och utseende, men det förlorade ögat kunde hon ej återge henne. Men för att konungen ej skulle märka det, måste hon lägga sig på den sida, där hon ej hade något öga. Om kvällen, då han kom hem och hörde, att en son blifvit honom född, blef han hjärtans glad och ville gå till sin kära hustrus säng och se huru hon befann sig. Då ropade den gamla hastigt: »För all del, låt förhängena vara för, drottningen får ännu ej se dagsljuset och måste ha ro.» Konungen gick tillbaka och visste ej, att en falsk drottning låg i bädden.

Men då det blef midnatt och alla sofvo, då såg barnpigan, som satt i barnkammaren bredvid vaggan och ensam ännu vakade, huru dörren gick upp och den rätta drottningen inträdde. Hon tog barnet ur vaggan, lade det till sitt bröst och gaf det di. Sedan riste hon om dess kudde, lade ned det igen och stoppade täcket om det. Men hon glömde ej häller rådjuret, gick till det hörn, där det låg och strök det öfver ryggen. Sedan gick hon tyst ut genom dörren, och barnpigan frågade följande morgon väktarne, om någon under natten kommit in i slottet, men de svarade: »Nej, vi ha ej sett någon.» Så kom hon flera nätter och sade aldrig ett ord; barnpigan såg henne alltid, men hon vågade ej säga det till någon.

Då nu sålunda en tid förflutit, började drottningen en natt att tala och sade: »Hur mår mitt barn? Hur mår mitt rådjur? Nu kommer jag två gånger till och sedan aldrig mer.» Barnpigan svarade henne ej, men då hon åter var försvunnen, gick hon till konungen och berättade honom allt. Konungen sade: »Ack, min Gud, hvad är detta? Jag vill nästa natt vaka hos barnet.» Om kvällen gick han in i barnkammaren, men vid midnatten visade sig drottningen åter och sade: »Hur mår mitt barn, hur mår mitt rådjur? Nu kommer jag en gång till och sedan aldrig mer.» Sedan skötte hon om barnet, som hon alltid gjorde, innan hon försvann. Konungen vågade ej tilltala henne, men han vakade äfven natten därpå. Hon sade nu åter: »Hur mår mitt barn? Hur mår mitt rådjur? Nu har jag kommit denna gång, men sedan kommer jag aldrig mer.» Då kunde konungen ej styra sig, utan störtade fram till henne och sade: »Du kan ej vara någon annan än min kära hustru.» Då svarade hon: »Ja, jag är din kära hustru», och hade i samma ögonblick genom Guds nåd återfått lifvet, var frisk och rödblommig. Därpå berättade hon för konungen om det illdåd, som den elaka häxan och hennes dotter hade begått emot henne. Konungen lät draga dem bägge inför domstol, och de blefvo dömda. Dottern blef förd ut i skogen, där de vilda djuren söndersleto henne, men häxan kastades på bålet och måste ömkligen brinna upp. Och då hon var bränd till aska, förvandlades rådjurskalfven och återfick sin mänskliga gestalt; men lilla syster och lilla bror lefde lyckligt tillsammans ända till sin död.

De tre små männen i skogen.

Jag skänker henne en konung!

Det var en gång en man, som förlorade sin hustru, och en fru, som förlorade sin man, och mannen hade en dotter, och frun hade äfven en dotter. Flickorna voro bekanta med hvarandra och gingo och spatserade tillsammans och begåfvo sig sedan hem till änkan. Då sade hon till mannens dotter: »Hör på, säg till din fader, att jag vill gifta mig med honom; sedan skall du hvarje morgon få tvätta dig i mjölk och dricka vin, men min dotter skall tvätta sig i vatten och dricka vatten.» Flickan gick hem och berättade sin fader hvad änkan hade sagt. Mannen sade: »Hvad skall jag göra? Att gifta mig är en glädje, men det är också en plåga.» Som han ej kunde fatta något beslut, drog han slutligen af sig ena stöfveln och sade: »Tag denna stöfvel, som har ett hål på sulan, gå upp på vinden därmed, häng den på den stora spiken och häll sedan vatten däri. Behåller den vattnet, så vill jag åter ta mig en hustru, men släpper den igenom det, så vill jag icke.» Flickan gjorde som det blifvit henne befalldt; men vattnet drog ihop hålet och stöfveln blef full ända upp. Hon berättade för sin far huru det hade utfallit. Då gick han själf dit upp, och då han såg, att det hade sin riktighet, gick han till änkan och friade till henne, och bröllopet firades.

Morgonen därpå, då de bägge flickorna stego upp, så stod framför mannens dotter mjölk att tvätta sig i och vin att dricka, men framför hustruns dotter stod vatten att tvätta sig i och vatten att dricka. Den andra morgonen stod vatten att tvätta sig i och vatten att dricka så väl framför mannens dotter som framför hustruns. Och den tredje morgonen stod vatten att tvätta sig i och vatten att dricka framför mannens dotter och mjölk att tvätta sig i och vin att dricka framför hustruns dotter, och därvid blef det. Hustrun kunde ej tåla sin styfdotter och visste ej huru hon skulle förbittra lifvet för henne allt värre och värre för hvarje dag. Äfven var hon afundsjuk, därför att hennes styfdotter var vacker och älsklig, men hennes rätta dotter ful och obehaglig.

En gång på vintern, då det var stenhårdt fruset och bärg och dal lågo i djup snö, gjorde hustrun en klädning af papper, ropade flickan och sade: »Se här, tag på dig denna klädning, gå ut i skogen och hämta mig en korg full med smultron; jag längtar efter sådana.» — »Ack, min Gud», sade flickan, »på vintern växer det ju inga smultron, marken är frusen och snön har öfvertäckt allting. Och hvarför skall jag gå i pappersklädningen? Det är så kallt därute, att ens andedräkt fryser; blåsten far igenom pappersdräkten för mig och törnena rycka den från min kropp.» — »Skall du nu motsäga mig igen?» sade styfmodern, »laga att du kommer härifrån och visa dig ej här förr än du har med dig en korg med smultron.» Sedan gaf hon henne ett litet stycke hårdt bröd och sade: »Det här räcker hela dagen för dig», och tänkte: »Därute kommer hon att frysa och hungra ihjäl och jag slipper se henne mera för mina ögon.»

Flickan lydde, tog på sig pappersklädningen och gick ut med korgen. Vidt och bredt fanns ingenting annat än snö, och icke ett grönt strå syntes till. Då hon kom till skogen, fick hon se ett litet hus, hvarur tre små dvärgar tittade ut. Hon hälsade dem god dag och klappade sakta på dörren. De ropade: kom in! och hon inträdde i rummet och satte sig på bänken vid ugnen; där ville hon värma sig och äta sin frukost. Dvärgarne sade: »Ge oss litet med.» — »Gärna», sade hon, bröt i tu sitt brödstycke och gaf dem hälften. De frågade: »Hvad vill du i din tunna klädning midt i vintern här i skogen?» — »Ack», svarade hon, »jag skall plocka en korg full med smultron och får ej komma hem förr än jag har dem med mig.» Då hon ätit upp sitt bröd, gåfvo de henne en kvast och sade: »Sopa bort snön vid bakdörren.» Men då hon gått ut, sade de tre små männen till hvarandra: »Hvad skola vi skänka henne, som är så höfvisk och god och har delat sitt bröd med oss?» Då sade den förste: »Jag skänker henne, att hon blir vackrare dag från dag.» Den andre sade: »Jag skänker henne, att guldmynt skola falla ur hennes mun, så ofta hon säger ett ord.» Den tredje sade: »Jag skänker henne, att en konung kommer och tar henne till sin gemål.»

Men flickan gjorde som dvärgarne hade sagt, sopade med kvasten bort snön bakom det lilla huset, och hvad tror ni väl hon hittade? Fullt med mogna smultron, som alldeles mörkröda växte upp ur snön. Då plockade hon i sin glädje korgen full, tackade de små männen, tog hvar och en af dem i hand och sprang hem och ville lämna styfmodern det begärda. Då hon inträdde och sade »god afton», föll genast ett guldmynt ur hennes mun. Därefter berättade hon hvad som hade händt henne i skogen, men vid hvarje ord hon talade föllo guldmynten ur hennes mun, så att snart hela rummet var betäckt därmed. »Se bara ett sådant öfvermod!» utropade styfsystern, »att så kasta pängarne omkring sig!» men i hemlighet var hon afundsjuk däröfver och ville äfven ut i skogen för att leta efter smultron.

Modern sade: »Nej, min kära lilla dotter, det är för kallt, du kunde frysa ihjäl för mig.» Men då hon ej lämnade henne någon ro, gaf hon slutligen efter, sydde henne en präktig päls, som hon måste ta på sig, och gaf henne smörgåsar och sockerbröd med på vägen.

Flickan gick till skogen och rakt mot det lilla huset. De tre små dvärgarne tittade åter ut, men hon hälsade ej på dem och utan att se sig om efter dem stöflade hon in i stugan, satte sig vid ugnen och började äta sina smörgåsar och sina sockerbröd. »Ge oss litet med», ropade de små, men hon svarade: »Det räcker ej åt mig ens, hur skulle jag då kunna dela med mig däraf åt andra?» Då hon hade slutat äta, sade de: »Där har du en kvast, sopa rent därmed utanför bakdörren.» — »Nej, sopen själfva», svarade hon, »jag är inte er piga.» Då hon såg, att de ej ville skänka henne något, gick hon ut. Då sade de små männen till hvarandra: »Hvad skola vi skänka henne, som är så ohöflig och har ett så elakt, afundsjukt hjärta, att hon ej unnar någon annan något?» Den förste sade: »Jag skänker henne, att hon blir fulare med hvarje dag.» Den andre sade: »Jag skänker henne, att vid hvarje ord hon talar hoppar en padda ur munnen på henne.» Den tredje sade: »Jag skänker henne, att hon dör en våldsam död.» Flickan letade där ute efter smultron, men då hon ej hittade några, gick hon förtretad hem. Och då hon upplät sin mun och ville berätta för sin mor hvad som hade händt henne i skogen, så hoppade vid hvarje ord en padda ur hennes mun, så att alla fingo afsky för henne.

Nu förargade sig styfmodern ännu mycket mera och tänkte endast på huru hon skulle tillfoga mannens dotter, hvars skönhet med hvarje dag ökades, så mycken hjärtesorg som möjligt. Slutligen tog hon en kittel, satte den på elden och kokade garn däri. Då det var kokadt, hängde hon det öfver den stackars flickans axel och räckte henne en yxa; därmed skulle hon gå till den frusna floden, hugga ett hål i isen och skölja garnet. Hon lydde, gick och hackade ett hål i isen, och midt under det hon höll på att hacka, kom en präktig vagn farande, hvari konungen satt. Vagnen höll och konungen frågade: »Mitt barn, hvem är du, och hvad gör du där?» — »Jag är en fattig flicka, och jag sköljer garn.» Då kände konungen medlidande med henne, och då han såg huru skön hon var, sade han: »Vill du fara med mig?» — »Ack ja, hjärtans gärna», svarade hon, ty hon blef glad öfver att hon nu skulle komma ifrån modern och systern.

Hon steg således upp i vagnen och for bort med konungen, och då de kommit till hans slott, firades bröllop med stor prakt, alldeles som de små männen hade lofvat flickan. Efter ett år födde den unga drottningen en son, och då styfmodern hört talas om den stora lyckan, kom hon med sin dotter till slottet och låtsades som om hon ville aflägga ett besök. Men då konungen en gång gått ut och ingen annan var tillstädes, tog den elaka kvinnan drottningen vid hufvudet och hennes dotter tog henne vid fötterna, hvarefter de lyfte henne ur sängen och kastade henne ut genom fönstret i den förbiflytande strömmen. Därpå lade sig hennes fula dotter i sängen, och den gamla höljde öfver henne ända öfver ansiktet. Då konungen kom tillbaka och ville tala med sin hustru, ropade den gamla: »Tyst, tyst, nu går det ej för sig, hon ligger i stark svettning, i dag måste vi lämna henne i ro.» Konungen tänkte intet ondt därvid och kom först den andra morgonen tillbaka, och när han nu talade med sin hustru och hon svarade honom, hoppade vid hvarje ord en padda fram, medan däremot eljest ett guldmynt hade fallit ut. Då frågade han hur det kom till, men den gamla sade, att det hade hon fått af den starka svettningen, men det skulle nog gå öfver igen.

Men om natten såg kökspojken huru en and kom simmande uppför afloppsrännan, och hon sade:

»Hvad gör väl min make?
Är han ännu vaken?»

Och då han ej svarade, sade hon:

»Hvad göra mina gäster?»

Då svarade kökspojken:

»De sofva nu som bäst, de.»

Hon frågade vidare:

»Hvad gör lille sonen min?»

Han svarade:

»Han sofver sött i vaggan sin.»

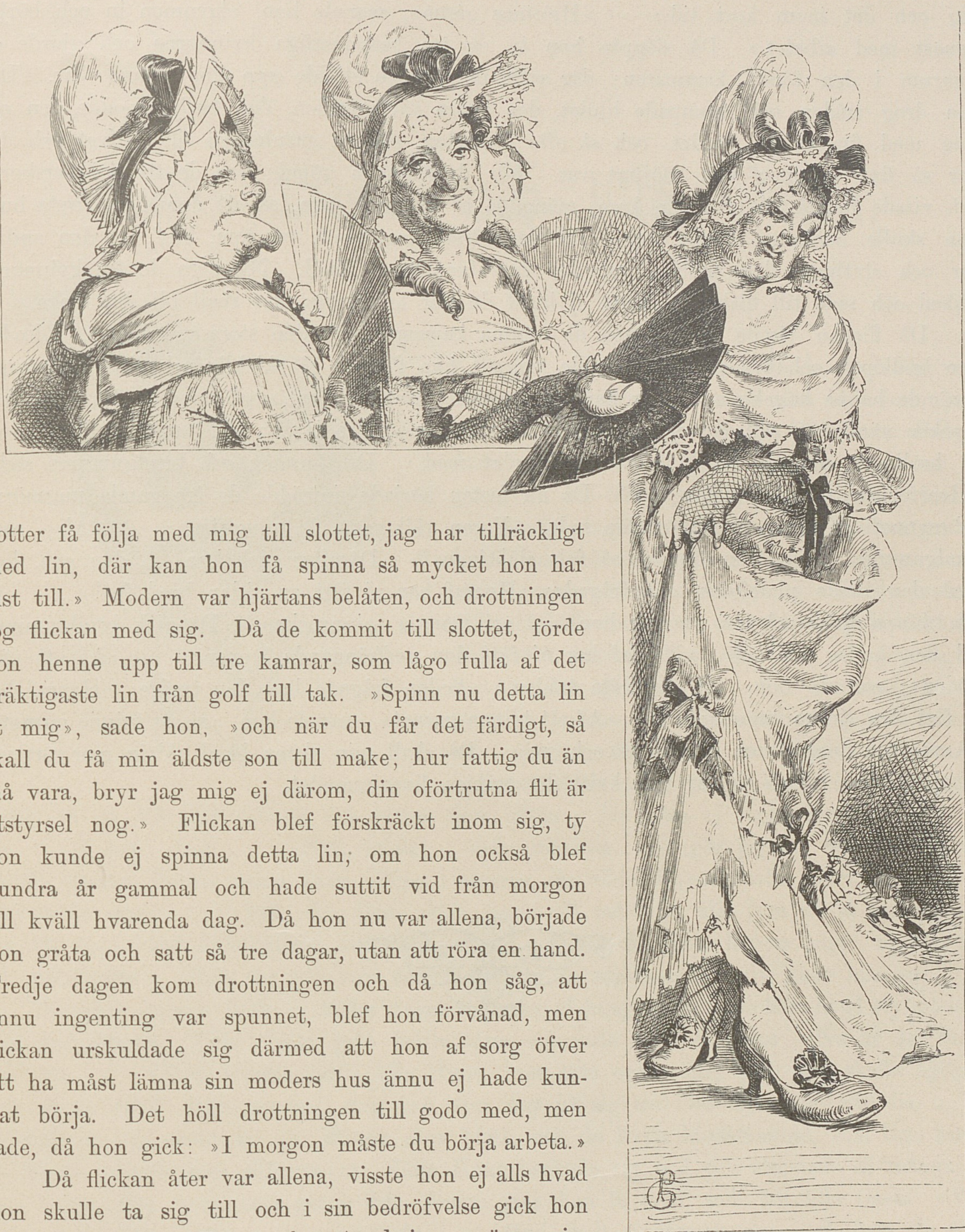
Då gick hon upp i drottningens skepnad, gaf honom di, skakade om hans kuddar, stoppade om honom och sam som and åter bort utför afloppsrännan. Så kom hon två nätter, men den tredje sade hon till kökspojken: »Gå och säg konungen, att han skall ta sitt svärd och svinga det på tröskeln tre gånger öfver mig.» Då sprang kökspojken och sade detta till konungen, som kom med sitt svärd och svingade det tre gånger öfver skepnaden, och tredje gången stod hans gemål framför honom, frisk och blomstrande, som hon varit förr.

Nu var konungen öfvermåttan glad, men han höll drottningen gömd i en kammare ända till söndagen, då barnet skulle döpas. Och då det var döpt, sade han: »Hvad är den människa värd, som släpar en annan ur sängen och kastar henne i vattnet?» — »Ingenting bättre», svarade den gamla, »än att man lägger den skurken i en spiktunna och rullar honom utför ett bärg i vattnet.» Då sade konungen: »Du har fällt din dom», lät hämta ett sådant fat och lägga den gamla jämte hennes dotter däri, sedan slogs locket på och tunnan vältades utför bärget, tills den rullade ned i floden.

De tre spinnerskorna.

Det var en gång en flicka, som var lat och ej ville spinna, och hvad modern än sade till henne, kunde hon ej förmå henne därtill. Till sist blef modern en gång utom sig af vrede och otålighet, så att hon slog henne, hvaröfver flickan började att högljudt gråta. Nu for just drottningen förbi, och då hon hörde gråten, lät hon vagnen hålla, gick in i huset och frågade modern hvarför hon slog dottern, så att man därute på vägen hörde henne skrika. Då skämdes hustrun öfver att hon skulle omtala sin dotters lättja och sade: »Jag kan ej få henne att låta bli att spinna, hon vill ständigt och jämt spinna, och jag är fattig och kan ej skaffa lin.» Då svarade drottningen: »Jag hör ingenting hällre än spinnrocken och är aldrig nöjdare än då hjulen surra; låt er

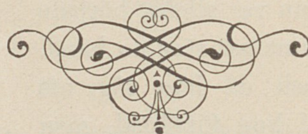

dotter få följa med mig till slottet, jag har tillräckligt med lin, där kan hon få spinna så mycket hon har lust till.» Modern var hjärtans belåten, och drottningen tog flickan med sig. Då de kommit till slottet, förde hon henne upp till tre kamrar, som lågo fulla af det präktigaste lin från golf till tak. »Spinn nu detta lin åt mig», sade hon, »och när du får det färdigt, så skall du få min äldste son till make; hur fattig du än må vara, bryr jag mig ej därom, din oförtrutna flit är utstyrsel nog.» Flickan blef förskräckt inom sig, ty hon kunde ej spinna detta lin, om hon också blef hundra år gammal och hade suttit vid från morgon till kväll hvarenda dag. Då hon nu var allena, började hon gråta och satt så tre dagar, utan att röra en hand. Tredje dagen kom drottningen och då hon såg, att ännu ingenting var spunnet, blef hon förvånad, men flickan urskuldade sig därmed att hon af sorg öfver att ha måst lämna sin moders hus ännu ej hade kunnat börja. Det höll drottningen till godo med, men sade, då hon gick: »I morgon måste du börja arbeta.»

Då flickan åter var allena, visste hon ej alls hvad hon skulle ta sig till och i sin bedröfvelse gick hon fram till fönstret. Då såg hon tre kvinnor närma sig, af hvilka den första hade en bred plattfot, den andra en så stor underläpp, att den hängde ned öfver hakan, och den tredje en tjock tumme. De stannade utanför fönstret, tittade upp och frågade flickan hvad som felades henne. Hon klagade sin nöd för dem; då erbjödo de henne sin hjälp och sade: »Vill du bjuda oss på ditt bröllop och ej skämmas för oss och kalla oss dina mostrar och låta oss få sitta vid ditt bord, så vilja vi spinna linet åt

dig och det inom kort tid.» — »Hjärtans gärna», svarade hon, »kommen in och börjen genast med arbetet.» Då släppte hon in de tre besynnerliga kvinnorna och gjorde ett tomrum i den första kammaren; där satte de sig och ställde upp sina spinnrockar. Den ena drog tråden och trampade hjulet, den andra vätte tråden, den tredje snodde den och slog med fingret på bordet, och så ofta hon slog, föll en garnhärfva till golfvet och den var så fint spunnen som möjligt var. För drottningen gömde hon de tre spinnerskorna och visade henne, så ofta hon kom, mängden af spunnet garn, så att denna ej visste huru hon skulle berömma henne nog. Då den första kammaren var tom, blef det den andras tur och slutligen den tredjes, och den var äfven snart tömd. Nu togo de tre kvinnorna afsked och sade till flickan: »Glöm ej hvad du har lofvat oss, det skall bli din lycka.»

Då flickan visade drottningen de tomma kamrarne och den stora garnhögen, tillredde hon bröllopet, och brudgummen gladde sig, att han fick en så skicklig och flitig hustru och berömde henne högeligen. »Jag har tre mostrar», sade flickan, »och som de ha visat mig mycken vänlighet, vill jag ej gärna glömma dem nu i min lycka; tillåt mig att bjuda dem på bröllopet och att de få sitta vid bordet med.» Drottningen och brudgummen sade: »Hvarför skulle vi ej tillåta det?» Då nu festen började, inträdde de tre gamla ungmörna i besynnerliga dräkter, och bruden sade: »Varen välkomna, kära mostrar.» — »Åh», sade brudgummen, »hur kan du ha så fula släktingar?» Därefter gick han till den ena, hon med den breda plattfoten, och frågade: »Hvaraf har ni fått en sådan bred fot?» — »Af att trampa spinnrocken», svarade hon, »af att trampa spinnrocken.» Då gick brudgummen till den andra och sade: »Hvaraf har ni fått den nedhängande läppen?» — »Af att väta tråden», svarade hon, »af att väta tråden.» Sedan frågade han den tredje: »Hvaraf har ni fått den tjocka tummen?» — »Af att tvinna garnet», svarade hon, »af att tvinna garnet.» Då vardt konungasonen förskräckt och sade: »Då skall min sköna brud aldrig mer röra vid en spinnrock.» Och så var hon kvitt det tråkiga linspinnandet.

Lille Hans och lilla Greta.

Vid brynet af en stor skog bodde en fattig vedhuggare med sin hustru och sina båda barn; gossen hette lille Hans och flickan lilla Greta. Fadern hade ej mycket att mätta magarne med, och en gång, då det blef dyr tid i landet, kunde han ej ens skaffa dagligt bröd längre. Då han nu en kväll låg och funderade i sin säng och vred sig af bekymmer, suckade han och sade till sin hustru: »Hvad skall det bli af oss? Huru skola vi kunna föda våra stackars barn, då vi ej mer ha någonting åt oss själfva?» — »Vet du hvad, man», svarade hustrun, »bittida i morgon föra vi barnen ut i skogen, där den är som tätast; där göra vi upp en eld åt dem och ge dem hvar sin bit bröd, sedan gå vi till vårt arbete och lämna dem allena. De hitta ej vägen hem igen och så äro vi af med dem.» — »Nej, hustru», sade mannen, »det gör jag ej; huru skulle jag kunna nännas lämna mina barn allena i skogen, de vilda djuren skulle snart komma och sönderslita dem.» — »Ack, du dåre», sade hon, »då måste vi alla fyra dö af hunger, du kan när som hälst hyfla bräder till likkistorna», och hon lämnade honom ingen ro, förr än han samtyckte. »Men det gör mig ändå ondt om de stackars barnen», sade mannen.

De båda barnen hade ej häller kunnat somna af hunger och hade hört hvad styfmodern sagt till fadern. Lilla Greta grät bittra tårar och sade till lille Hans: »Nu är det förbi med oss.» — »Tyst, Greta», sade lille Hans, »var inte orolig, jag skall nog skaffa hjälp.» Och då de gamla hade somnat, steg han upp, tog på sig sin lilla blus, öppnade den nedre dörrhalfvan och smög sig ut. Månen sken klart, och de hvita kiselstenarne, som lågo framför huset, glänste som silfvermynt. Lille Hans bockade sig ned och stoppade så många af dem i sin lilla ficka som gingo dit. Sedan gick han in igen, sade till lilla Greta: »Var lugn, kära lilla syster, och somna du i ro, Gud skall ej öfverge oss», och lade sig åter ned i sin säng.

Då dagen inbröt, kom hustrun, ännu innan solen var uppgången, och väckte de båda barnen: »Stigen upp, edra lättingar, vi måste gå till skogen och hugga ved.» Sedan gaf hon dem hvar sin bit bröd och sade: »Där ha ni någonting till middagen, men äten inte upp det på förhand, ni få ingenting mer.» Lilla Greta tog brödet under sitt förkläde,

emedan lille Hans hade stenarne i fickan. Sedan begåfvo de sig allesamman på väg till skogen. Då de hade gått en stund, stannade lille Hans och såg sig om mot huset och gjorde detta oupphörligt. Fadren sade: »Lille Hans, hvarför står du där och tittar och blir efter, lif i spelet, och glöm inte att ta benen med dig.» — »Ack, fader», sade lille Hans, »jag ser efter min hvita kattunge, som sitter där uppe på taket och vill säga mig farväl.» Hustrun sade: »Din tok, det är inte din kattunge, det är morgonsolen, som skiner på skorstenen.» Men lille Hans hade ej sett efter skorstenen, utan oupphörligt kastat en af de blanka kiselstenarne ur sin ficka på vägen.

Då de kommit midt i skogen, sade fadern: »Samlen nu ihop bränsle, barn, jag vill göra upp en eld, så att ni inte frysa.» Lille Hans och lilla Greta staplade upp ris, ett riktigt litet bärg. Riset tändes, och då lågorna brunno rätt högt, sade hustrun: »Läggen er nu vid elden, barn, och hvilen er, vi gå i skogen och hugga ved. Då vi ha slutat, komma vi tillbaka och hämta er.»

Lille Hans och lilla Greta sutto vid elden, och då middagen kom, åto de upp sin brödbit. Och som de hörde yxan, så trodde de, att deras far var i närheten. Men det var icke yxan, det var en gren, som han hade bundit vid ett förtorkadt träd och som vinden slängde hit och dit. Och då de hade suttit så länge, föllo deras ögon igen af trötthet, och de insomnade hårdt. Då de slutligen vaknade, var det redan mörka natten. Lilla Greta började gråta och sade: »Hur skola vi nu komma ut ur skogen?» Men lille Hans tröstade henne: »Vänta bara en liten stund, tills månen går upp, sedan skola vi nog hitta vägen.» Och då fullmånen hade gått upp, tog lille Hans sin syster vid handen och gick efter kiselstenarne, hvilka blänkte som nypräglade silfvermynt och visade dem vägen. De gingo hela natten och kommo vid dagens inbrott åter till sin faders hus. De klappade på dörren, och då hustrun öppnade och såg, att det var Hans och Greta, sade hon: »Ni elaka barn, så länge ni ha sofvit i skogen; vi trodde, att ni aldrig skulle komma tillbaka.» Men fadern gladde sig, ty det hade gått honom till sinnes, att han lämnat dem kvar så allena.

Ej långt därefter var det åter nöd på alla håll och kanter, och barnen hörde huru modern om natten sade till fadern i sängen: »Nu är allt återigen förtärdt, vi ha bara en half kaka bröd kvar, sedan är det slut på visan. Barnen måste bort, vi skola föra dem djupare in i skogen, så att de ej hitta vägen ut igen; någon annan räddning finnes ej för oss.» Det föll tungt på mannens hjärta och han tänkte: »Det vore bättre, att du delade den sista biten med dina barn.» Men hustrun hörde ej på hvad han sade, utan bannade honom och gjorde honom förebråelser. Den, som säger A, måste äfven säga B, och emedan han hade gifvit efter den första gången, så måste han äfven göra det den andra.

Men barnen voro ännu vakna och hade hört samtalet. Då de gamla sofvo, steg lille Hans åter upp, ville ut och plocka kiselstenar som förra gången, men modern hade stängt dörren och lille Hans kunde ej komma ut. Men han tröstade sin syster och sade: »Gråt inte Greta, och sof du lugnt, den gode Guden skall nog hjälpa oss.»

Tidigt på morgonen kom hustrun och väckte barnen. De fingo sin brödbit, men den var ännu mindre än förra gången. På vägen till skogen betade lille Hans sönder den i fickan, stannade ofta och kastade en liten brödtärning på marken. »Hans, hvarför står du och tittar dig om», sade fadern, »gå vägen fram.» — »Jag ser efter min lilla dufva, som sitter på taket och vill säga mig farväl», svarade lille Hans. »Din tok», sade modern, »det är inte din

dufva, det är morgonsolen, som skiner på skorstenen.» Men lille Hans kastade efter hand alla brödtärningarne på vägen.

Hustrun förde barnen ännu djupare in i skogen, där de aldrig i sitt lif hade varit. Nu tändes åter en stor eld, och modern sade: »Sitten kvar här, barn, och om ni äro trötta, kan ni sofva litet; vi gå i skogen och hugga ved, och i kväll, då vi ha slutat, komma vi

Stick ut ditt finger, så att jag får känna om du är fet!

och hämta er.» Då det blef middag, delade lilla Greta sitt bröd med lille Hans, som hade strött sitt stycke på vägen. Sedan somnade de, och kvällen förgick, men ingen kom till de stackars barnen. De vaknade ej förr än midt i mörka natten, och lille Hans tröstade sin syster och sade: »Vänta bara, Greta, tills månen går upp, då skola vi se brödbitarne, som jag har strött ut, och de skola visa oss vägen hem.» Då månen gick upp, begåfvo de sig på väg, men de hittade inga brödbitar, ty de mångtusende fåglar, som flyga omkring

i skog och mark, hade hackat upp dem. Lille Hans sade till lilla Greta: »Vi skola nog hitta vägen», men de hittade den ej. De gingo hela natten och ännu en dag till från morgon till kväll, men de kommo ej ut ur skogen och voro så hungriga, ty de hade ingenting annat än några bär, som växte på marken. Och emedan de voro så trötta, att benen ej mer ville bära dem, lade de sig under ett träd och somnade.

Nu var det redan den tredje morgonen sedan de hade lämnat sin faders hus. De började åter att gå, men de kommo allt djupare in i skogen, och om ej hjälp kom snart, måste de försmäkta. Då det var middag, fingo de se en vacker snöhvit fågel sitta på en gren, och han sjöng så vackert, att de stannade och hörde på honom. Och då han slutat, skakade han sina vingar och flög framför dem, och de gingo efter honom, tills de kommo till ett litet hus, på hvars tak han satte sig, och då de kommo alldeles nära, sågo de, att huset var byggdt af bröd och täckt med pepparkakor, men fönstren voro af klart socker. »Nu skola vi gripa oss an», sade lille Hans, »och hålla ett riktigt kalas. Jag vill äta ett stycke af taket; Greta, du kan äta af fönstret, det smakar sött.» Lille Hans reste sig på tå och bröt af en liten bit af taket för att känna huru det smakade, och lilla Greta ställde sig vid fönsterrutorna och knaprade på dem. Då ropade en fin röst inifrån rummet:

»Knuper, knaper, knus,
Hvem knaprar på mitt hus?»

Barnen svarade: »Det är bara blåsten!» och fortsatte att äta, utan att låta störa sig. Lille Hans, hvilken taket smakade mycket bra, ref ned ett stort stycke däraf, och lilla Greta slog ut en hel rund fönsterruta, satte sig ned och smorde sig därmed. Då gick plötsligt dörren upp och en urgammal kvinna, som stödde sig på en krycka, kom smygande ut. Hans och Greta blefvo så förskräckta, att de tappade hvad de hade i händerna. Men gumman runkade på hufvudet och sade: »Kära barn, hvem har fört er hit? Kommen med in och stannen hos mig, här skall det ej gå någon nöd på er.» Hon tog en vid hvardera handen och ledde dem in i sitt lilla hus. Nu dukades en god måltid fram, mjölk och pannkakor med socker, äpplen och nötter. Sedan bäddades två små präktiga sängar, och Hans och Greta lade sig däri och trodde, att de voro i himlen.

Den gamla hade endast ställt sig vänlig, men hon var en elak häxa, som narrade till sig barn, och hade endast byggt brödhuset för att locka dem dit. Då ett barn kom i hennes våld, dödade hon det, kokade det och åt det, och det var en festdag för henne. Häxorna ha röda ögon och kunna ej se långt, men de ha ett fint väderkorn liksom djuren och märka, när människor nalkas. Då Hans och Greta kommo i närheten af henne, så skrattade hon elakt och sade hånfullt: »Dem har jag, de skola ej undkomma mig.» Tidigt om morgonen, innan barnen vaknat, steg hon upp, och då hon såg dem bägge hvila där så täckt, med sina fylliga röda kinder, mumlade hon för sig själf: »Det blir en läckerbit.» Sedan tog hon lille Hans i sin förtorkade hand och bar in honom i ett litet stall och stängde igen en gallerdörr efter honom; hur mycket han än skrek, hjälpte det ej. Därefter gick hon till Greta, riste henne vaken och ropade: »Stig upp, din lätting, hämta vatten och koka någonting godt åt din bror, han sitter där ute i stallet och skall bli fet. Då han är fet, skall jag äta upp honom.» Lilla Greta började gråta bitterligen, men allt var förgäfves, hon måste göra som den elaka häxan begärde.

Nu kokades den allra bästa mat åt lille Hans, men Greta fick ingenting annat än kräft-

skal. Hvarje morgon smög den gamla sig till stallet och ropade: »Lille Hans, sträck ut ditt finger, så att jag får känna, om du snart är fet.» Men lille Hans sträckte ut ett afgnaget ben, och gumman, som hade skumma ögon, kunde ej se det och trodde, att det var Hans' finger, och förvånade sig öfver, att han alls icke ville bli fet. Då fyra veckor voro gångna och lille Hans fortfarande var mager, blef hon otålig och ville ej vänta längre. »Seså, Greta», ropade hon till flickan, »var nu rask och bär hem vatten; Hans må vara fet eller mager, men i morgon vill jag slakta och koka honom.» Ack, hur sorgsen var ej den stackars lilla systern, då hon måste bära vatten, och huru flöto ej tårarne utför hennes kinder! »Gode Gud, hjälp oss!» utropade hon. »Hade de vilda djuren i skogen ätit upp oss, så hade vi åtminstone fått dö tillsammans.» — »Spara du ditt pladder», sade gumman, »det tjänar dig till ingenting.»

Tidigt på morgonen måste Greta ut, hänga upp kitteln med vatten och tända eld. »Först skola vi baka», sade gumman, »jag har redan hettat upp bakugnen och knådat degen.» Hon knuffade den stackars Greta ut till bakugnen, ur hvilken eldslågorna redan slogo fram. »Kryp in», sade häxan, »och känn efter om det är riktigt hett, så att vi kunna sätta in brödet.» Och då Greta var där inne, ämnade hon stänga igen ugnen, och Greta skulle bli stekt där inne, och sedan skulle hon äta upp henne också. Men Greta märkte hvad hon hade i sinnet och sade: »Jag vet inte hur jag skall bära mig åt; hur skall jag komma in?» — »Dumma gås», sade gumman, »öppningen är tillräckligt stor, ser du väl, jag kan ju själf komma in!» Därmed linkade hon fram och stack in hufvudet i bakugnen. Då gaf Greta henne en knuff, så att hon for långt in, slog igen järndörren och sköt för rigeln. Hu, då började hon tjuta, alldeles hemskt, men Greta sprang därifrån, och den gudlösa häxan måste ömkligen brinna upp.

Men lilla Greta sprang genast till lille Hans, öppnade hans stall och ropade: »Hans, vi äro befriade, den gamla häxan är död.» Då sprang lille Hans ut som en fågel ur buren, då dörren öppnas för honom. Hvad de voro glada, då de föllo hvarandra om halsen och sprungo omkring och kysste hvarandra! Och emedan de ej längre behöfde vara rädda, gingo de in i häxans hus, och där stodo i alla hörn kistor med pärlor och ädelstenar. »Det här är bättre än kiselstenar», sade lille Hans och stoppade i sina fickor så mycket som gick dit, och lilla Greta sade: »Jag vill också ta med mig litet hem», och öste sitt förkläde fullt. »Men nu skola vi gå härifrån», sade Hans, »och försöka komma ut ur häxans skog.» Men då de gått ett par timmar, kommo de till ett stort vatten. »Vi kunna ej komma öfver», sade lille Hans, »jag ser ingen spång och ingen brygga.» — »Här far ej häller något fartyg», svarade lilla Greta, »men där simmer en hvit anka, om jag ber henne, så hjälper hon oss öfver.» Nu ropade hon:

> Lilla anka, lilla anka,
> Hans och Greta på stranden vanka;
> Ingen spång och ingen brygga,
> På din rygg vi sutte trygga.

Ankan kom fram och lille Hans satte sig upp och bad sin syster sätta sig hos honom. »Nej», svarade lilla Greta, »det blir för tugnt för ankan, hon skall föra oss öfver en i sänder.» Det gjorde det snälla djuret, och då de voro lyckligt öfver och hade gått en stund, föreföll dem skogen allt mer och mer bekant, och slutligen fingo de se sin faders hus på afstånd. Då började de springa, störtade in i stugan och föllo sin fader om halsen. Mannen

hade ej haft någon glad stund, sedan han lämnat barnen kvar i skogen, men hustrun var död. Greta hvälfde ut sitt förkläde, så att pärlor och ädelstenar trillade omkring i stugan, och lille Hans kastade ut en hand full efter den andra ur sin ficka. Då vardt det slut på alla bekymmer, och de lefde tillsammans i idel glädje. Nu är sagan till ända, jag kan flera kanhända, där springer en råtta, hon kan komma till måtta, den, som fångar henne, han får göra sig en stor stor pälsmössa af hennes skinn.

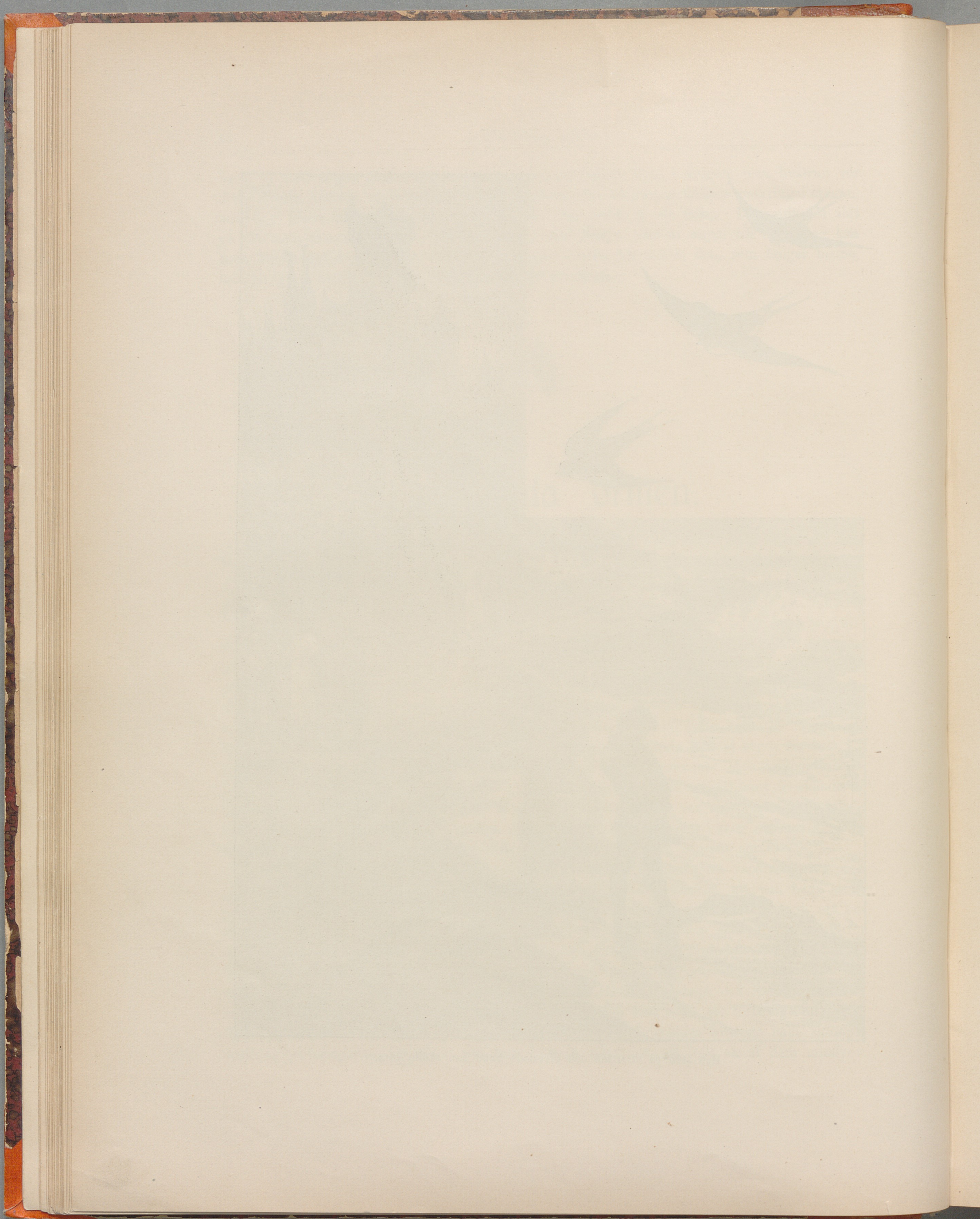
Den hvita ormen.

Det är nu länge i världen sedan, då lefde en konung, hvars vishet var berömd i hela landet. Ingenting blef honom obekant, och det var som om han genom luften fått kunskap om de mest förborgade ting. Men han hade en underlig vana. Hvarje middag, då allt var afdukadt från bordet och ingen mer var tillstädes, måste en förtrogen tjänare bära in ännu ett fat. Det var öfvertäckt, och tjänaren själf visste ej hvad som låg däri, och ingen människa visste det, ty konungen öppnade det ej och åt ej däraf förr, än han var alldeles allena. Så hade det gått någon tid, men då blef en dag tjänaren, som bar bort fatet, så nyfiken, att han ej kunde stå emot, utan bar in fatet i sin kammare. Sedan han noga hade stängt dörren, lyfte han upp locket och då såg han, att en hvit orm låg däri. Då han såg den, kunde han ej styra sin lust att smaka på den; han skar en liten bit däraf och stack den i munnen. Men knappast hade den vidrört hans tunga, förr än han utanför sitt fönster hörde ett sällsamt hviskande af fina röster. Han gick och lyssnade, då märkte han, att det var sparfvarne, som talade med hvarandra och berättade hvarandra allehanda, som de hade sett i skog och mark. Förtärandet af ormens kött hade skänkt honom förmågan att förstå djurens språk.

Nu begaf det sig, att drottningen just på den dagen förlorade sin vackraste ring, och på den förtrogne tjänaren, som hade tillträde öfverallt, föll misstanken, att han hade stulit den. Konungen kallade honom till sig och hotade honom med häftiga skymford, att om han ej innan morgondagen kunde nämna gärningsmannen, skulle han själf bli ansedd därför och afrättad. Det hjälpte ej, att han bedyrade sin oskuld, han affärdades med intet bättre besked än detta. I sin oro och ångest gick han ned på gården och öfvertänkte huru han skulle hjälpa sig ur sin nöd. Där sutto ankorna vid en rännil i lugn och ro bredvid hvarandra och hvilade, de putsade sig fina med sina näbbar och höllo ett förtroligt samspråk. Tjänaren stannade och hörde på dem. De berättade för hvarandra hvar de hade skumpat omkring på morgonen och sådan god mat de hade hittat på; då sade en af dem misslynt:

Han stod på stranden och öfverlade hvad han skulle göra.

»Någonting ligger tungt i min mage, jag slukade i hastigheten en ring, som låg under drottningens fönster.» Då tog tjänaren henne genast i kragen, bar in henne i köket och sade till kocken: »Slakta ned den här, hon är väl gödd.» — »Ja», sade kocken och vägde henne i handen, »hon har ej skytt någon möda för att göda sig, och hon har redan länge väntat på att bli stekt.» Han skar halsen af henne, och då hon öppnades, hittades drottningens ring i hennes mage. Tjänaren kunde nu lätt bevisa sin oskuld inför konungen, och då denne ville godtgöra sin orättvisa, tillät han honom att utbedja sig en nåd och lofvade honom det högsta äreställe, som han önskade sig vid hans hof.

Tjänaren afslog allt och bad endast om en häst och respänningar, ty han hade lust att bese världen och draga ut på resor en tid. Då hans bön var uppfylld, begaf han sig på väg och red en dag förbi en damm, där han varseblef tre fiskar, som hade fastnat i vassen och snappade efter vatten. Fastän man säger, att fiskarne äro stumma, hörde han dem dock klaga öfver, att de så ömkligen måste omkomma. Som han hade ett medlidsamt hjärta, steg han af hästen och släppte åter de tre fångna ned i vattnet. De sprattlade af glädje, sträckte ut sina hufvud och ropade till honom: »Vi skola ha dig i minne och vedergälla dig för att du har räddat oss.» Han red vidare, och efter en stund föreföll det honom, som om han hörde en röst i sanden vid sina fötter. Han lyssnade och hörde huru en myrkung klagade: »Om ändå människorna med sina klumpiga djur ville hålla sig på afstånd ifrån oss! Där trampar nu den dumma hästen utan barmhärtighet ned mitt folk med sina tunga hofvar!» Han vek af in på en sidoväg och myrkungen ropade till honom: »Vi vilja ha dig i minne och vedergälla dig.» Vägen förde honom in i en skog, och där såg han en korpfar och en korpmor, som stodo vid sitt näste och kastade ut sina ungar. »Ut med er, I galgfåglar», ropade de, »vi kunna ej längre mätta er, I ären stora nog och kunnen föda er själfva.» De stackars ungarne lågo på marken, fladdrade och slogo med sina vingar och skreko: »Vi hjälplösa barn, vi skola föda oss själfva och kunna ännu ej flyga! Hvad återstår för oss annat än att dö af hunger?» Då steg den gode ynglingen af, dödade hästen med sin värja och lämnade den till föda åt de unga korparne. De kommo framhoppande, stillade sin hunger och ropade: »Vi vilja ha dig i minne och vedergälla dig.»

Han måste nu begagna sina egna ben. Då han hade gått lång väg, kom han till en stor stad. Det var stort larm och stark trängsel på gatorna, och en man kom ridande och förkunnade, att »konungadottern sökte sig en gemål, men den, som ville fria till henne, måste lösa en svår uppgift, och om han ej kunde utföra den lyckligt, hade han förverkat sitt lif.» Många hade redan försökt det, men förgäfves vågat sitt lif därpå. Då ynglingen fick se konungadottern, vardt han så bländad af hennes stora skönhet, att han glömde all fara, trädde inför konungen och anmälde sig som friare.

Strax fördes han ned till hafvet, och en ring kastades i hans åsyn ned däri. Sedan befallde konungen honom att upphämta denna ring från hafsbottnen och tillade: »Om du kommer upp utan den, stötes du oupphörligt ned igen, tills du omkommer i vågorna.» Alla beklagade den vackre ynglingen och lämnade honom sedan ensam kvar vid hafvet. Han stod på stranden och öfverlade hvad han skulle göra, då såg han plötsligt tre fiskar simma fram, och det var inga andra än de, hvilkas lif han hade räddat. Den mellersta höll i munnen en snäcka, som han nedlade på stranden vid ynglingens fötter, och då denne tog upp den och öppnade den, låg guldringen däri. Full af glädje bar han den till

konungen och väntade, att denne skulle gifva honom den utlofvade lönen. Men då den stolta konungadottern förnam, att han ej var jämbördig med henne, försmådde hon honom och begärde, att han först skulle lösa ännu en uppgift. Hon gick ned i trädgården och strödde själf tio säckar hirs i gräset. »Dem måste han ha plockat upp i morgon, innan solen går upp», sade hon, »det får ej saknas ett enda litet korn.» Ynglingen satte sig i trädgården och öfvertänkte huru det vore möjligt att lösa uppgiften, men han kunde ej tänka ut någonting, utan satt där helt sorgsen och väntade att vid morgonens inbrott bli förd till döden. Men då de första solstrålarne föllo öfver trädgården, såg han de tio säckarne redan stå fyllda bredvid hvarandra, och icke ett enda litet korn saknades. Myrkungen hade om natten kommit med sina tusen och åter tusen myror, och de tacksamma djuren hade med stor ifver plockat upp hirsen och samlat den i säckarne. Konungadottern kom själf ned i trädgården och såg med förundran, att ynglingen hade fullgjort hvad som blifvit honom ålagdt. Men hon kunde ännu ej betvinga sitt stolta hjärta och sade: »Om han än har löst de båda uppgifterna, så skall han dock ej bli min gemål, förr än han har skaffat mig ett äpple från lifvets träd.» Ynglingen visste ej hvar lifvets träd stod; han begaf sig på väg och ville ständigt gå, så länge hans ben buro honom, men han hade ingen förhoppning att finna det. Då han redan hade vandrat genom tre konungariken och en kväll kom in i en skog, satte han sig under ett träd och ville sofva; då hörde han ett prassel mellan grenarne, och ett gyllne äpple föll ned i hans hand. I det samma flögo tre korpar ned till honom, satte sig på hans knän och sade: »Vi äro de tre unga korpar, som du har räddat från hungersdöden; då vi hade blifvit fullvuxna och hörde, att du sökte det gyllne äpplet, så flögo vi öfver hafvet ända till världens slut, där lifvets träd står, och hämtade äpplet åt dig.» Full af glädje begaf sig ynglingen på hemvägen och lämnade det gyllne äpplet till den sköna konungadottern, som nu ej kunde göra några flera invändningar. De delade lifvets äpple och åto det tillsammans; då fylldes hennes hjärta af kärlek till honom, och de uppnådde i ostörd lycka en hög ålder.

Den trogne Johannes.

Det var en gång en gammal konung, som var sjuk och tänkte: »Det är väl min dödsbädd jag nu ligger på.» Då sade han: »Låt den trogne Johannes komma hit.» Den trogne Johannes var hans käraste tjänare och hette så, därför att han hade varit honom så trogen hela sitt lif. Då han nu kom fram till sängen, sade konungen till honom: »Trognaste Johannes, jag känner att mitt slut nalkas, och nu har jag ingen oro annat än för min son: han är ännu i unga år och kan ej alltid råda sig själf, och om du ej lofvar mig att undervisa honom i allt hvad han måste veta och vara hans fosterfader, så kan jag ej i lugn lägga mina ögon samman.» Då svarade den trogne Johannes: »Jag

skall ej lämna honom och vill tjäna honom med trohet, om det också skall kosta mitt lif.» Då sade den gamle konungen: »Så dör jag då i lugn och frid.» Han fortfor: »Efter min död skall du visa honom hela slottet, alla kammare, salar och hvalf och alla skatter, som ligga däri; men den sista kammaren i den långa gången skall du ej visa honom, där står Guldprinsessans porträtt gömdt. Om han får se taflan, skall han gripas af en häftig kärlek till henne och skall falla i vanmakt och för hennes skull råka i stora faror; därför skall du akta honom.» Och då den trogne Johannes ännu en gång hade gifvit konungen handen därpå, blef denne lugn och tyst, lade sitt hufvud på kudden och dog.

Då den gamle konungen var begrafven, berättade den trogne Johannes för den unge konungen hvad han hade lofvat hans far på dödsbädden och sade: »Det vill jag för visso hålla och skall vara dig trogen, som jag varit honom, om det ock skulle kosta mitt lif.»

Han lyssnade på hvad de talade med hvarandra.

Sorgtiden förgick; då sade den trogne Johannes till honom: »Det är nu tid att du beser ditt arf; jag vill visa dig dina fäders slott.» Nu förde han honom omkring öfverallt, upp och ned, och lät honom se alla rikedomarne och de präktiga rummen; endast den kammare, där den farliga taflan stod, öppnade han ej. Taflan var så ställd, att då dörren gick upp, såg man den midt för sig, och den var så ypperligt målad, att man tyckte den var lifs lefvande och att det ej fanns någonting älskligare och skönare i hela världen. Men den unge konungen märkte nog, att den trogne Johannes alltid gick förbi en dörr, och sade: »Hvarför öppnar du ej denna?» — »Det är någonting där inne», svarade han, »för hvilket du blir förskräckt.» Men konungen svarade: »Jag har sett hela slottet, därför vill jag också veta hvad som är där inne»; han gick och ville öppna dörren med våld. Då höll den trogne Johannes honom tillbaka och sade: »Jag lofvade din far före hans död, att du ej skulle få se hvad som står inne i kammaren; det kunde lända dig och mig till stor olycka.» —

»Ack nej», svarade den unge konungen, »om jag ej kommer dit in, så är det mitt säkra fördärf; jag skulle ej få någon ro dag och natt, förr än jag hade sett det med mina ögon. Nu går jag ej från stället, förr än du har öppnat denna dörr.»

Då såg den trogne Johannes, att det ej mer stod att ändra, och letade med tungt hjärta och många suckar rätt på nyckeln i den stora nyckelknippan. Då han hade öppnat dörren, gick han först in och tänkte att öfvertäcka taflan, så att konungen ej skulle få se den före honom, men hvad hjälpte det? Konungen ställde sig på tåspetsarne och såg öfver hans axel. Och då han varseblef bilden af denna ungmö, som var så härlig och glänste af guld och ädelstenar, så föll han vanmäktig till golfvet. Den trogne Johannes lyfte upp honom, bar honom till hans säng och tänkte sorgsen: »Olyckan är skedd, herre Gud, hvad skall det bli af detta?» sedan styrkte han honom med vin, tills han åter kom till sig själf. Det första ord han sade var: »Ack, hvem föreställer det vackra porträttet?» — »Det är Guldprinsessan», svarade den trogne Johannes. Då fortfor konungen: »Min kärlek till henne är så stor, att om alla blad på träden vore tungor, kunde de ej uttala det; mitt lif vågar jag för att vinna henne. Du är min trognaste Johannes, du måste bistå mig.»

Den trogne tjänaren funderade länge, huru man skulle gå till väga, ty det var till och med svårt att komma inför konungadotterns ögon. Ändtligen hade han uttänkt ett medel och sade till konungen: »Allt hvad hon har omkring sig är af guld: bord, stolar, fat, bägare, skålar och allt husgeråd; i din skattkammare ligga fem tunnor guld, låt rikets guldsmeder bearbeta en af dem till allehanda kärl och redskap, till allehanda fåglar, villebråd och underbara djur, det skall behaga henne, vi vilja fara dit därmed och försöka vår lycka.» Konungen befallde, att alla guldsmeder skulle kallas till slottet, de måste arbeta dag och natt, tills slutligen de härligaste saker voro färdiga. Då allt var lastadt på ett fartyg, klädde den trogne Johannes sig i köpmanskläder, och konungen måste göra detsamma, för att bli alldeles oigenkännlig. Sedan foro de öfver hafvet och foro så länge, tills de kommo till staden, där Guldprinsessan bodde.

Den trogne Johannes uppmanade konungen att stanna kvar på fartyget och vänta på honom. »Kanske», sade han, »för jag konungadottern med mig hit, laga därför att allt är i ordning, låt ställa upp guldkärlen och pryda hela fartyget.» Därpå lade han några af guldsakerna i sitt förkläde, steg i land och gick direkt till det kungliga slottet. Då han kom upp på slottsgården, stod där en vacker flicka, som hade två gyllne ämbar, dem hon öste vatten med. Och då hon ville bära bort det glittrande vattnet och vände sig om, fick hon se den främmande mannen och frågade hvem han var. Då svarade han: »Jag är en köpman», och öppnade sitt förkläde och lät henne se ned däri. Då ropade hon: »Åh, sådana vackra guldsaker!» satte ned ämbaren och beskådade det ena efter det andra. Sedan sade flickan: »Det måste prinsessan se, hon är så förtjust i guldsaker, att hon köper allesamman af er.» Hon tog honom vid handen och förde honom upp, ty hon var kammarjungfrun. Då konungadottern fick se varorna, blef hon mycket belåten och sade: »Det är så vackert arbetadt, att jag vill köpa alltsamman af dig.» Men den trogne Johannes sade: »Jag är endast tjänare hos en rik köpman; hvad jag har här är ingenting emot det, som min herre har stående på sitt fartyg; det är det konstrikaste och utsöktaste som någonsin är arbetadt i guld.» Hon ville ha alltsamman fördt upp till sig, men han sade: »Därtill behöfves flera dagar, så stor mängd är det, och så många salar att ställa upp det i, att ert hus ej har utrymme därför.» Då blef hennes nyfikenhet och längtan ännu mera uppeldad, så

att hon slutligen sade: »För mig till fartyget, jag vill själf gå dit och betrakta din herres skatter.»

Då förde den trogne Johannes henne glad till fartyget. När konungen blef henne varse, såg han, att hennes skönhet var ännu större än bilden hade framställt den, och han trodde, att hans hjärta skulle sprängas i hans bröst. Nu steg hon i fartyget, och konungen förde henne in; men den trogne Johannes stannade hos styrmannen och befallde, att fartyget skulle lägga ut. »Sätten till alla segel, så att det flyger som en fågel i luften!» Men konungen visade henne där inne guldsakerna, en i sänder, faten, bägarne, skålarne, fåglarne, villebrådet och de underbara djuren. Flera timmar förgingo, medan hon beså̈g allt, och i sin glädje märkte hon ej att fartyget var i rörelse. Sedan hon hade betraktat det sista, tackade hon köpmannen och ville hem, men då hon kom till fartygets reling, såg hon att det gick fjärran från land på det vida hafvet och ilade fram för fulla segel. »Ack!» ropade hon förskräckt, »jag är bedragen, jag blir bortförd och har råkat i en köpmans våld; hällre vill jag dö!» Men konungen fattade henne vid handen och sade: »En köpman är jag ej, jag är en konung och ej ringare till börd än du är; men att jag har fört bort dig med list, det har skett af min stora kärlek. Första gången jag såg din bild, föll jag vanmäktig till marken.» Då Guldprinsessan hörde detta, blef hon tröstad, och hennes hjärta böjdes till honom, så att hon gärna samtyckte till att bli hans gemål.

Men det begaf sig, medan de foro fram på det vida hafvet, att den trogne Johannes, då han satt i fartygets förstäf och musicerade, fick se tre korpar i luften, hvilka komme flygande efter dem. Då upphörde han att spela och lyssnade på hvad de talade med hvarandra, ty han förstod det väl. Den ene ropade: »Se, där för han Guldprinsessan hem som brud!» — »Ja», svarade den andre, »men han har henne inte ännu.» Den tredje sade: »Jo, visst har han henne, hon sitter hos honom på fartyget.» Då tog den förste åter till ordet och ropade: »Hvad hjälper det? När de komma i land, springer en fuchsröd häst emot honom; då vill han svinga sig upp på honom, och gör han det, så spränger hästen bort med honom upp i luften, så att han aldrig mer återser sin unga brud.» Den andre sade: »Finnes alls ingen räddning?» — »Åh jo, om en annan hastigt sitter upp, tar upp skjutgeväret, som sitter instucket i hölstret på sadeln, och skjuter ihjäl hästen därmed, då är den unge konungen räddad. Men hvem vet det? Och den, som vet det och säger honom det, han blir förvandlad till sten från knät till fotabjället.» Då sade den andre: »Jag vet ännu mer; om hästen också blir dödad, så behåller den unge konungen ändå ej sin brud. Om de komma tillsammans till slottet, så ligger där en föregifven brudgumsskjorta på ett fat och ser ut, som om den vore väfd af guld och silfver, men är ingenting annat än svafvel och beck; om han tar den på sig, bränner den upp honom ända in till märg och ben.» Den tredje sade: »Finnes då alls ingen räddning?» — »Åh jo», svarade den andre, »om någon med handskar på tar skjortan och kastar den i elden, så att den brinner upp, då är den unge konungen räddad. Men hvad hjälper det? Den, som vet det och säger honom det, på honom blir halfva kroppen förvandlad till sten, från knäna ända upp till hjärtat.» Då sade den tredje: »Jag vet ännu mer; om också brudgumsskjortan blir uppbränd, så har den unge konungen dock ännu ej sin brud: när efter bröllopet dansen börjas och den unga drottningen dansar, skall hon plötsligt blekna och falla ned som död, och om ej någon lyfter upp henne och suger tre droppar blod ur hennes högra bröst och åter spottar ut dem, så dör hon. Men om någon, som vet det, förråder det, så blir hela hans kropp

förvandlad till sten, från hjässan och ända ned i tåspetsarne.» Då korparne hade talat detta med hvarandra, flögo de vidare, och den trogne Johannes hade förstått allt väl, men från den stunden var han tyst och sorgsen; ty förteg han för sin herre hvad han hade hört, så var denne olycklig, upptäckte han det för honom, så måste han själf offra sitt lif. Men slutligen sade han för sig själf: »Min herre vill jag rädda, om jag också själf skall störta mig i fördärfvet.»

Då de nu kommo i land, så skedde det som korpen hade förutsagt, och en präktig fuchsröd häst sprängde fram. »Välan», sade konungen, »han skall bära mig till mitt slott», och ville sätta sig upp, men den trogne Johannes förekom honom, svingade sig hastigt upp, drog skjutvapnet ur hölstret och sköt ned hästen. Då ropade konungens andra tjänare, som ej voro vänligt stämda mot den trogne Johannes: »Huru skändligt att döda det vackra djuret, som skulle bära konungen till hans slott!» Men konungen sade: »Varen tysta och låten honom gå, det är min trognaste Johannes, hvem vet hvartill det är nyttigt!» Nu gingo de till slottet, och där stod i en sal ett fat, och den föregifna brudgumsskjortan låg därpå och såg ut alldeles som om den varit af guld och silfver. Den unge konungen gick fram och ville taga den, men den trogne Johannes sköt honom åt sidan, tog den med handskar på, bar den hastigt till brasan och lät den brinna upp. De andra tjänarne började åter mumla och sade: »Se, nu bränner han till och med upp konungens brudgumsskjorta.» Men den unge konungen sade: »Hvem vet, hvartill det är nyttigt, låten honom gå, det är min trognaste Johannes.» Nu firades bröllopet; dansen började, och bruden inträdde äfven. Nu gaf den trogne Johannes noga akt och såg henne i ansiktet; plötsligt bleknade hon och föll till golfvet som död. Då sprang han skyndsamt fram, lyfte upp henne och bar henne in i en kammare, där lade han ned henne, knäböjde och sög de tre blodsdropparne ur hennes högra bröst och spottade ut dem. Sedan andades hon åter och hämtade sig; men den unge konungen hade sett det och visste ej hvarför den trogne Johannes hade gjort det, blef vred däröfver och ropade: »Kasten honom i fängelse!» Följande morgon blef den trogne Johannes dömd och förd till galgen, och då han stod där uppe och skulle afrättas, sade han: »Hvar och en, som skall dö, får före sin hädanfärd tala ännu en gång, medgifves äfven mig denna rättighet?» — »Ja», svarade konungen, »det må vara dig förunnadt.» Då sade den trogne Johannes: »Jag är med orätt dömd och har alltid varit dig trogen», och berättade huru han på hafvet hade hört korparnes samtal och huru han, för att rädda sin herre, hade måst göra allt detta. Då ropade konungen: »O, min trognaste Johannes, nåd! nåd! För honom ned!» Men den trogne Johannes hade vid det sista ordet, han talade, fallit ned liflös, förvandlad till sten.

Däröfver sörjde nu konungen och drottningen mycket, och konungen sade: »Ack, huru illa har jag ej belönat hans stora trohet!» och lät lyfta upp stenbilden och ställa den i sitt sofrum bredvid sin säng. Så ofta han såg på den, grät han och sade: »Ack, om jag åter kunde göra dig lefvande, min trognaste Johannes.» En tid förgick, och så födde drottningen tvillingar, två små söner, hvilka växte upp och voro hennes glädje. En gång, då drottningen var i kyrkan och de bägge barnen sutto och lekte hos sin fader, såg denne åter sorgset på stenbilden, suckade och utropade: »Ack, om jag åter kunde göra dig lefvande, min trognaste Johannes.» Då började stenen tala och sade: »Ja, du kan åter göra mig lefvande, om du därför vill offra ditt käraste.» Då ropade konungen: »Allt hvad jag eger i världen vill jag ge ut för dig.» Stenbilden fortfor: »Om du med din egen hand hugger

hufvudet af dina båda barn och bestryker mig med deras blod, så får jag lif igen.» Konungen förskräcktes, då han hörde, att han själf skulle döda sina kära barn, men han tänkte likväl på hans stora trohet och att den trogne Johannes hade dött för hans skull, drog sitt svärd och högg med egen hand hufvudet af barnen. Och då han hade bestrukit stenen med deras blod, återvände lifvet, och den trogne Johannes stod åter frisk och sund framför honom. Han sade till konungen: »Din trohet skall ej blifva obelönad», och tog barnens hufvud, satte dem på kropparne och beströk såren med deras blod; däraf blefvo de genast åter helbrägda, sprungo omkring och fortsatte med att leka, som om ingenting händt dem. Nu var konungen full af glädje, och då han såg drottningen komma, gömde han den trogne Johannes och de båda barnen i ett stort skåp. Då hon inträdde, sade han till henne: »Har du bedt i kyrkan?» — »Ja», svarade hon, »men jag tänkte oupphörligt på den trogne Johannes, att han har blifvit så olycklig genom oss.» Då sade han: »Älskade hustru, vi kunna återge honom lifvet, men det kostar oss våra båda söner, dem måste vi offra.» Drottningen vardt blek och förskräcktes i sitt hjärta; likväl sade hon: »Vi äro skyldiga honom det för hans stora trohet.» Då gladde han sig åt att hon tänkte som han hade tänkt, gick och öppnade skåpet, förde fram barnen och den trogne Johannes och sade: »Gud vare lofvad, han är förlossad, och våra barn ha vi också fått tillbaka», och berättade för henne huru allt hade gått till. Sedan lefde de tillsammans i fröjd och lycka ända till sin död.

En sommarmorgon satt en liten skräddare på sitt bord vid fönstret, var vid godt humör och sydde af alla krafter. Då kom en bondgumma utför gatan och ropade: »Godt mos till salu! Godt mos till salu!» Det lät så trefligt i skräddarens öron, han sträckte ut sitt lilla hufvud genom fönstret och ropade: »Hitåt, kära mor, här blir ni af med edra varor!» Bondgumman gick uppför de tre trapporna med sin tunga korg till skräddaren och måste packa ur alla burkarne. Han granskade dem allesamman, lyfte upp dem, luktade på dem och sade slutligen: »Moset tycks vara godt, väg af fyra lod åt mig, kära mor, och om det också blir ett kvarts skålpund, så gör det ingenting.» Gumman,

som hade hoppats på god afsättning, gaf honom hvad han begärde, men gick därifrån helt förargad och brummande. »Gud välsigne maten», sade den lille skräddaren, »den skall ge mig kraft och styrka.» Han tog fram bröd ur skåpet, skar sig en skifva tvärtöfver hela bullen och bredde moset därpå. »Det kommer inte att smaka beskt», sade han, »men först vill jag göra tröjan färdig, innan jag smakar på det.» Han lade brödet bredvid sig, fortfor att sy och gjorde i glädjen allt längre styng. Emellertid steg lukten från det söta moset uppåt väggen, där flugorna sutto i stor mängd, så att de lockades ned och satte sig hoptals därpå. »Nej, hvem har bjudit er?» sade den lille skräddaren och jagade bort de objudna gästerna. Men flugorna, som ej förstodo hans språk, läto ej afvisa sig, utan kommo tillbaka i allt större sällskap. Då kokade det öfver för den lille skräddaren, han sträckte sig i ilskan efter ett stycke kläde och — »vänta, jag skall ge er, jag!» — slog det obarmhärtigt midt i högen. Då han drog undan det och räknade, lågo ej mindre än sju döda framför honom och sträckte ut benen. »Är du en sådan karlakarl?» sade han och måste själf beundra sin tapperhet. »Det skall hela staden få veta.» Och i hast skar den lille skräddaren till ett bälte åt sig, sydde det och stickade med stora bokstäfver därpå: »VII i en smäll!» — »Hvad pratar jag? Staden!» fortfor han. »Nej, hela världen skall få veta det!» och hans hjärta vickade af glädje som svansen på en lammunge.

Skräddaren band bältet om lifvet på sig och ville gå ut i världen, ty han tyckte, att verkstaden var för liten för hans tapperhet. Innan han begaf sig på väg, letade han i huset, om där ej fanns någonting, som han kunde ta med sig, men han hittade ingenting annat än en mjuk ost; den stoppade han på sig. Utanför stadsporten varseblef han en fågel, som hade fastnat i ett busksnår; den måste till osten i fickan. Nu tog han tappert vägen mellan benen, och som han var lätt och vig, kände han ingen trötthet. Vägen förde honom upp på ett bärg, och då han hade kommit upp på den högsta toppen, så satt där en väldig jätte och såg sig helt makligt omkring. Den lille skräddaren gick modigt fram till honom, tilltalade honom och sade: »God dag, kamrat! Jag slår vad om att du sitter här och beser den vida världen? Jag är också på väg dit och vill försöka min lycka. Har du lust att gå med?» Jätten såg föraktfullt på skräddaren och sade: »Du stackare! Du eländige mes!» — »Kantänka!» svarade den lille skräddaren, knäppte upp rocken och visade jätten bältet. »Nu kan du läsa hvad jag är för en man.» Jätten läste: »VII i en smäll», trodde att det var människor, som skräddaren hade slagit ihjäl, och fick litet respekt för den lille mannen. Han ville likväl först pröfva honom, tog därför en sten i handen och prässade ihop den, så att vattnet dröp därur. »Gör mig det efter», sade jätten, »om du har någon styrka.» — »Är det ingenting annat?» sade den lille skräddaren. »Det är ett lekverk för en sådan som jag», dök med handen ned i fickan, tog fram den mjuka osten och prässade den, så att vasslan rann därur. »Inte sant», sade han, »det var bättre upp?» Jätten visste ej hvad han skulle säga; det hade han aldrig tilltrott den lille mannen. Nu tog jätten upp en sten och kastade den så högt, att man knappt kunde se den med ögonen. »Nå, du lilla ankbonde, gör mig det efter!» — »Bra kastadt», sade skräddaren, »men stenen föll ju ändå till marken igen; jag skall kasta upp en, som alls inte skall komma ned.» Han dök ned med handen i fickan, tog upp fågeln och kastade honom i luften. Glad öfver sin frihet höjde fågeln sig, flög bort och kom ej tillbaka. »Hvad tycker du om det, kamrat?» frågade skräddaren. »Kasta kan du visserligen», sade jätten, »men nu skola vi se, om du är i stånd att bära någonting ordentligt.» Han förde den lille skräddaren till

en väldig ek, som låg fälld på marken, och sade: »Om du är så stark, så hjälp mig att bära trädet ut ur skogen.» — »Gärna», svarade den lille mannen, »tag du stammen på axeln, jag skall lyfta upp och bära dess grenar och kvistar, det är ändå det tyngsta.» Jätten tog stammen på axeln, men skräddaren satte sig på en gren, och jätten, som ej kunde se sig om, måste bära bort hela trädet och skräddaren till på köpet. Han satt där bakom helt munter och vid gladt humör och hvisslade sången: »Det red tre skräddare genom en port», som om det varit en barnlek att bära trädet. Sedan jätten hade släpat den tunga bördan ett stycke, orkade han ej längre och ropade: »Hör du, jag måste släppa ned trädet.» Skräddaren hoppade behändigt ned, fattade i trädet med bägge armarne, som om han hade burit det, och sade till jätten: »Du är en sådan stor karl och kan ändå inte bära trädet.»

De vandrade vidare tillsammans, och då de gingo förbi ett körsbärsträd, fattade jätten i trädets krona, där de tidigast mogna bären hängde, böjde ned det, lade toppgrenarne i skräddarens hand och uppmanade honom att äta. Men den lille skräddaren var mycket för svag för att hålla trädet, och då jätten släppte det, flögo grenarne i luften, och skräddaren rycktes med. Då han åter hade fallit ned, utan att skada sig, sade jätten: »Hvad vill det säga? Har du inte kraft att hålla den svaga vidjan?» — »Kraft fattas inte», svarade den lille skräddaren. »Tycker du, att det vore någonting för den, som har slagit sju i en smäll? Jag hoppade öfver trädet därför att jägarne skjuta där nere i buskarne. Hoppa efter, om du kan.» Jätten försökte det, men kunde ej komma öfver trädet, utan blef hängande i grenarne, så att den lille skräddaren äfven här fick öfvertaget.

Jätten sade: »Om du är en sådan tapper karl, så kom med till vår håla och ligg öfver natten hos oss.» Skräddaren var redo och följde honom. Då de kommo till hålan, sutto där andra jättar vid elden, och hvar och en hade ett stekt får i handen och åt däraf. Den lille skräddaren såg sig omkring och tänkte: »Här är det allt ändå bättre utrymme än i min verkstad.» Jätten visade honom en säng och sade, att han skulle lägga sig däri och sofva ut. Men sängen var för stor för den lille skräddaren, han lade sig ej däri, utan kröp ned i en vrå. Då det blef midnatt och jätten trodde, att skräddaren låg i sin djupa sömn, steg han upp, tog en stor järnstång och slog den med ett slag tvärs igenom sängen och trodde, att han hade gjort kål på den gräshoppan. Tidigt på morgonen gingo jättarne till skogs och hade alldeles glömt bort den lille skräddaren, då kom han plötsligt spatserande helt munter och käck. Jättarne blefvo förskräckta, trodde att han skulle slå ihjäl dem allesamman, och sprungo bort i en fart.

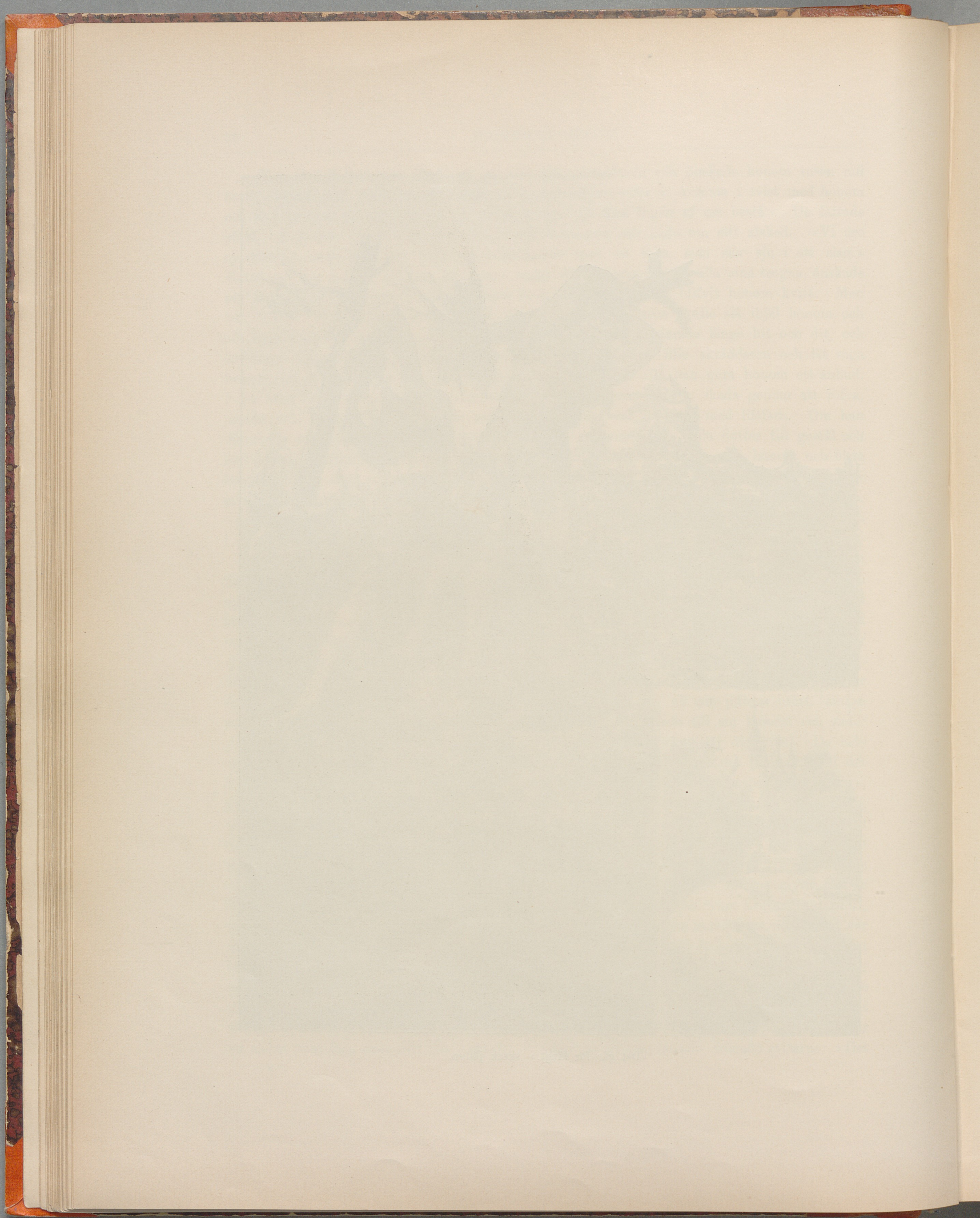
Den lille skräddaren drog vidare, alltjämt dit hans spetsiga näsa pekade. Sedan han hade vandrat länge, kom han till gården utanför ett kungligt palats, och som han kände sig trött, lade han sig i gräset och somnade. Medan han låg där, kom det folk, betraktade honom från alla håll och läste på bältet: »VII i en smäll.» — »Ack», sade de, »hvad vill den store krigshjälten här midt i freden? Det måtte vara en mäktig herre.» De gingo och anmälde det för konungen och tyckte, att om krig utbröte, vore det en viktig och nyttig man, som man till intet pris borde släppa ifrån sig. Rådet behagade konungen, och han skickade en af sina hofmän till skräddaren för att, då han vaknat, erbjuda honom krigstjänst. Den utskickade ställde sig bredvid den sofvande, väntade tills han slog upp ögonen och sträckte ut sina lemmar, och framförde sedan sitt ärende. »Just därför har jag kommit hit», svarade han, »jag är beredd att träda i konungens tjänst.» Han blef högst ärofullt emottagen, och särskild bostad anvisades honom.

Men krigsfolket var uppbragt på den lille skräddaren och önskade honom tusen mil bort. »Hvad skall detta bli af?» sade de sins emellan. »Om vi komma i tvist med honom och han hugger till, så falla ju sju på en gång. Då kan ingen af oss bestå.» De fattade alltså ett beslut, begåfvo sig allesamman till konungen och bådo om sitt afsked. »Vi äro ej gjorda», sade de, »att hålla ut tillsammans med en man, som slår sju i ett slag.» Konungen var ledsen, att han för denne endes skull måste förlora alla sina trogna, önskade att han aldrig hade sett honom för sina ögon, och hade gärna blifvit honom kvitt. Men han vågade ej afskeda honom, ty han fruktade, att skräddaren skulle slå ihjäl honom och allt hans folk och sätta sig på den kungliga tronen. Han funderade länge hit och dit, och ändtligen hittade han på råd. Han skickade bud till den lille skräddaren och lät säga honom, att eftersom han var en sådan stor krigshjälte, så ville han göra honom ett anbud. I en skog inom hans rike huserade två jättar, som gjorde mycken skada genom att röfva, mörda och bränna; ingen vågade nalkas dem, ty det var förenadt med lifsfara. Om han öfvervann och dödade dessa båda jättar, ville han ge honom sin enda dotter till gemål och halfva konungariket i hemgift; äfven skulle hundra riddare draga dit med honom och bistå honom. »Det vore någonting för en sådan man som du», tänkte skräddaren. »En vacker prinsessa och ett halft konungarike bjudes en ej alla dagar.» — »Åh ja», svarade han, »jättarne skall jag nog tukta och behöfver därtill ej de hundra ryttarne; den, som slår sju i ett tag, behöfver ej vara rädd för två.»

Den lille skräddaren drog ut, och de hundra ryttarne följde honom. Då han kom till skogens bryn, sade han till sina följeslagare: »Stannen här, jag skall nog ensam göra upp den här saken med jättarne.» Sedan sprang han in i skogen och såg sig omkring till höger och vänster. Efter en stund fick han sikte på bägge jättarne; de lågo under ett träd och sofvo och snarkade därvid, så att grenarne vajade af och an. Den lille skräddaren var ej sen till att plocka bägge fickorna fulla med stenar och klättrade därmed upp i trädet. Då han kom halfvägs upp, kröp han ut på en gren, tills han kom att sitta rakt ofvanför de sofvande, och lät den ena stenen efter den andra falla ned på ene jättens bröst. Jätten märkte ingenting på länge, men slutligen vaknade han, knuffade till sin kamrat och sade: »Hvarför slår du mig?» — »Du drömmer», sade den andre, »jag slår dig inte.» De lade sig åter att sofva; då kastade skräddaren ned en sten på den andre. »Hvad skall det betyda?» ropade den andre. »Hvarför kastar du på mig?» — »Jag kastar inte på dig», svarade den förste och brummade. De tvistade en stund därom, men som de voro trötta, lätö de udda vara jämt, och deras ögon föllo åter ihop. Den lille skräddaren började om leken igen, letade ut den största stenen och kastade den med all sin kraft i bröstet på den förste jätten. »Det går för långt!» skrek han, sprang upp som en galning och knuffade sin kamrat mot trädet, så att detta skakade. Den andre betalade med samma mynt, och de kommo i ett sådant raseri, att de ryckte upp träd med rötterna och slogo hvarandra därmed, tills de slutligen bägge föllo döda till marken. Nu klättrade den lille skräddaren ned. »Det var då tur», sade han, »att de inte ryckte upp trädet, som jag satt i, annars hade jag måst hoppa till ett annat som en ekorre; men sådana som jag äro lätta på foten!» Han drog sitt svärd och gaf hvardera jätten ett par duktiga hugg i bröstet, sedan gick han till ryttarne och sade: »Arbetet är utfördt, jag har gjort ände på bägge två; men det har gått vildt till, de ryckte i sin nöd upp träd för att försvara sig, men det hjälper ej, då det kommer en sådan som jag, som slår sju i taget.» — »Är ni då icke sårad?» frågade ryttarne. »Det

»Det går för långt!» skrek jätten.

har ingen fara», svarade skräddaren, »de ha ej krökt ett hår på mig.» Ryttarne ville ej tro på hvad han sade, utan redo in i skogen; där funno de jättarne simmande i sitt blod, och rundt omkring lågo de uppryckta träden.

Den lille skräddaren begärde den utlofvade belöningen af konungen, men denne ångrade sitt löfte och han grubblade åter öfver huru han skulle bli af med hjälten. »Innan du erhåller min dotter och halfva riket», sade han till honom, »måste du utföra ännu en hjältedat. I skogen löper en enhörning, som gör stor skada, honom måste du först fånga.» — »För en enhörning är jag ännu mindre rädd än för två jättar; sju i ett tag, det är min sak.» Han tog med sig ett rep och en yxa, gick ut i skogen och befallde åter dem, som fått tillsägelse att följa honom, att vänta utanför. Han behöfde ej vänta länge, enhörningen kom snart fram och sprang rakt emot skräddaren, som om han ville utan krus äta upp honom. »Sakta, sakta», sade han, »så fort går det icke!» Skräddaren väntade, tills djuret var honom alldeles nära, sedan sprang han behändigt bakom ett träd. Enhörningen rände med all kraft mot trädet och borrade sitt horn så fast i stammen, att han ej hade styrka att rycka ut det, och så var han fången. »Nu har jag fågeln», sade skräddaren, kom fram bakom trädet, lade först repet om enhörningens hals, högg sedan hornet från trädet med yxan, och då allt var i ordning, förde han bort djuret och aflämnade det till konungen.

Konungen ville ännu ej utbetala den lofvade belöningen och framställde en tredje fordran. Skräddaren skulle före bröllopet först fånga åt honom ett vildsvin, som gjorde stor skada i skogen; jägarne skulle hjälpa honom. »Gärna», sade skräddaren, »det är en barnlek.» Jägarne tog han ej med sig in i skogen, och det voro de mycket belåtna med, ty vildsvinet hade redan flera gånger tagit emot dem så, att de ej hade någon lust att jaga det. Då vildsvinet fick se jägaren, sprang det med skummande gap och gnisslande tänder emot honom och ville kasta omkull honom; men den lättfotade hjälten sprang in i ett kapell, som låg i närheten, och så genast upp till fönstret och ut därigenom i ett språng. Svinet hade sprungit efter honom, men han skyndade yttre vägen och slog igen dörren efter det, och djuret, som var mycket för tungt och klumpigt för att kunna hoppa ut genom fönstret, var nu fånget. Den lille skräddaren ropade fram jägarne, så att de med egna ögon skulle få se fången; men hjälten begaf sig till konungen, som nu, antingen han ville eller icke, måste hålla sitt löfte och ge honom sin dotter och halfva konungariket. Hade han vetat, att det ej var någon krigshjälte, utan en skräddare, som stod framför honom, hade det gått honom ännu mera till sinnes. Bröllopet firades således med stor prakt och liten glädje, och skräddaren gjordes till konung.

Efter någon tid hörde den unga drottningen om natten, huru hennes gemål talade i sömnen: »Pojke, sy tröjan och lappa byxorna, annars skall jag slå dig om öronen med alnen.» Då märkte hon i hvilken gränd den unge herrn var född, klagade morgonen därpå sin sorg för fadern och bad, att han skulle befria henne ifrån mannen, som ej var någonting annat än en skräddare. Konungen intalade henne tröst och sade: »Låt nästa natt din sängkammardörr stå öppen, mina tjänare skola stå utanför och, då han har somnat, gå in, binda honom och bära honom ombord på ett skepp, som skall föra honom ut i vida världen.» Den unga drottningen var belåten därmed, men konungens vapendragare, som hade hört allt, var den unge herrn bevågen och omtalade hela anslaget för honom. »Den saken vill jag sätta *p* för», sade den lille skräddaren. Om kvällen gick han till sängs med

sin gemål vid vanlig tid; då hon trodde, att han hade somnat, steg hon upp, öppnade dörren och lade sig igen. Den lille skräddaren, som endast låtsades sofva, började ropa med hög röst: »Pojke, sy tröjan och lappa byxorna, annars skall jag slå dig om öronen med alnen! Jag har slagit sju i ett tag, dödat två jättar, fört bort en enhörning och fångat ett vildsvin, skulle jag vara rädd för dem, som stå utanför dörren?» Då dessa hörde skräddaren tala så, grepos de af en stor förskräckelse. De sprungo, som om den vilda jakten vore efter dem, och ingen vågade sig på honom mera. Alltså var och förblef den lille skräddaren konung i hela sitt lif.

Askungen.

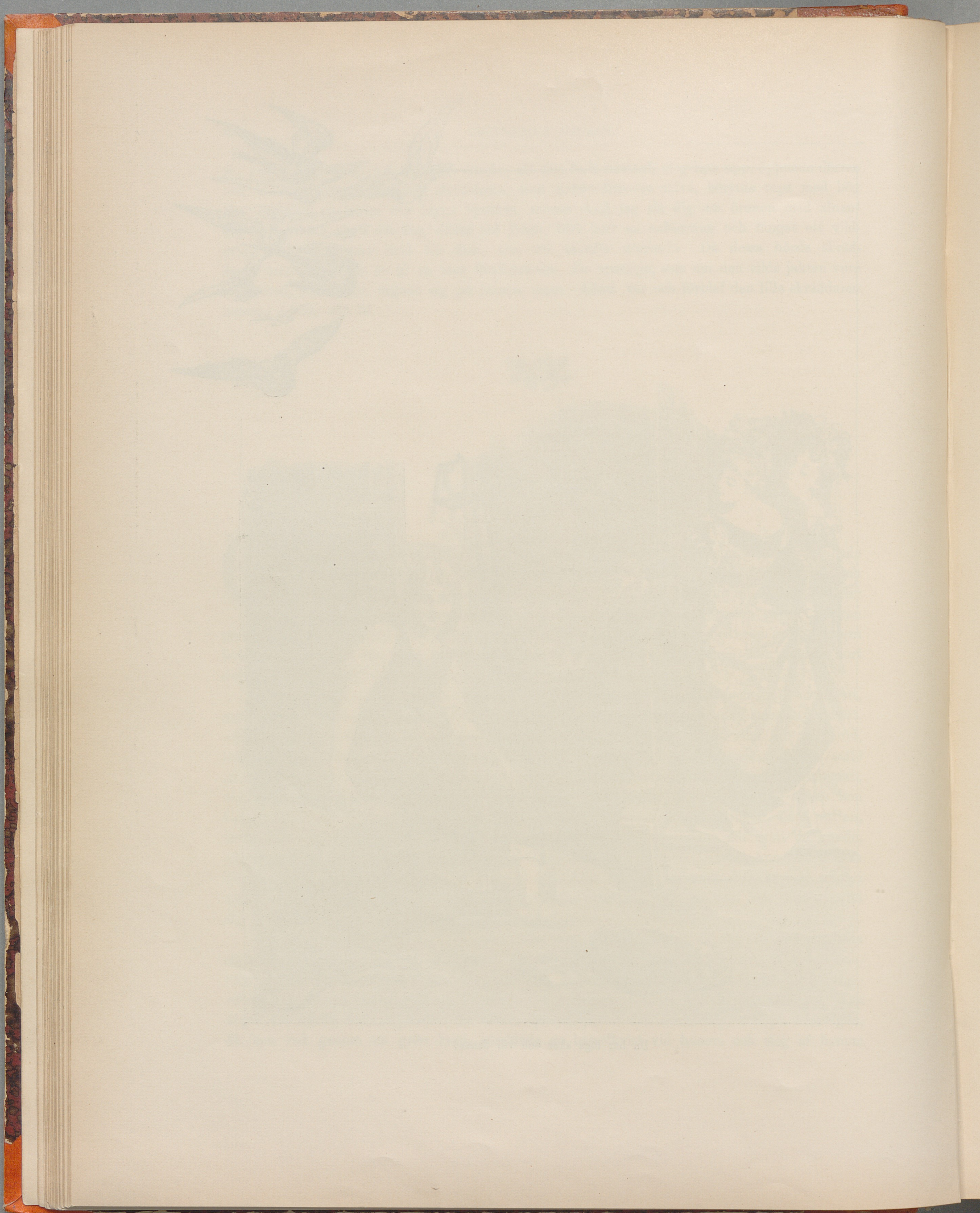
En rik mans hustru blef sjuk, och då hon kände att hennes slut nalkades, kallade hon sin enda lilla dotter till sin bädd och sade: »Kära barn, förblif from och god, så skall den gode guden alltid bistå dig, och jag vill blicka ned till dig från himlen och omsväfva dig.» Därpå lykte hon sina ögon och afled. Flickan gick hvarje dag ut till sin moders graf och grät och förblef from och god. Då vintern kom, bredde snön ett hvitt täcke öfver grafven, och då solen om våren åter smällte bort det, tog mannen sig en ny hustru.

Hustrun hade fört med sig i huset två döttrar, hvilka voro sköna och hvita i ansiktet, men elaka och svarta i sina hjärtan. Nu började en svår tid för det arma styfbarnet. »Skall den dumma gåsen sitta hos oss inne i rummet!» sade de. »Den, som vill äta bröd, måste förtjäna det; ut med kökspigan!» De togo ifrån henne hennes vackra kläder, satte på henne en gammal grå kjol och gåfvo henne träskor. »Se bara på den stolta prinsessan, så utstyrd hon är!» utropade de skrattande och förde henne till köket. Där måste hon från morgon till kväll förrätta grofva sysslor, stiga upp tidigt i daggryningen, bära vatten, tända upp eld, koka och tvätta. Till på köpet gjorde systrarna henne allt ondt de kunde, hånade henne och hvälfde omkull hennes ärtor och bönor i askan, så att hon måste sitta och plocka upp dem igen. Om kvällen, då hon hade arbetat sig trött, fick hon ej sofva i någon säng, utan måste lägga sig bredvid spiseln i askan. Och emedan hon därför alltid såg sotig och smutsig ut, kallade de henne Askungen.

Det begaf sig, att fadern en gång ville fara på marknaden; då frågade han de båda styfdöttrarna hvad han skulle ta med sig hem åt dem. »Vackra kläder», sade den ena. »Pärlor och ädelstenar», den andra. »Men du, Askunge», sade han, »hvad vill du ha?» — »Fader, den första kvist, som på hemvägen stöter emot er hatt, bryt af den åt mig.» Han köpte nu åt de båda styfdöttrarna vackra kläder, pärlor och ädelstenar, och på hemvägen, då han red genom en grön lund, snuddade en hasselkvist vid honom och slog af honom

Du har inga skor och vill dansa!

hatten. Han bröt af kvisten och tog den med sig. Då han kom hem, gaf han styfdöttrarna hvad de hade önskat sig, och Askungen gaf han kvisten af hasselbusken. Askungen tackade honom, gick till sin moders graf och planterade kvisten därpå och grät så mycket, att tårarne föllo ned därpå och vattnade den. Men den växte och blef ett vackert träd. Askungen gick hvarje dag tre gånger därunder, grät och bad, och hvarje gång satte sig en hvit fågel i trädet, och om hon uttalade en önskan, så kastade fågeln ned till henne hvad hon hade önskat sig.

Men det begaf sig, att konungen ställde till en fest, som skulle räcka i tre dagar och hvartill alla sköna ungmör i landet voro inbjudna, så att hans son skulle få välja sig en brud. Då de bägge styfsystrarna hörde, att de äfven skulle få vara med, blefvo de mycket belåtna, ropade Askungen och sade: »Kamma vårt hår, borsta våra skor och fäst våra spännen, vi skola fara på fest till konungens slott.» Askungen lydde, men grät, ty hon skulle också gärna ha velat gå med till dansen, och hon bad styfmodern tillåta henne det. »Du, Askunge», sade hon, »är full af sot och smuts och vill på bal? Du har inga kläder och skor och vill dansa!» Men då hon fortfor med sina böner, sade hon slutligen: »Jag har slagit ut ett ämbar ärtor i askan; om du har plockat upp ärtorna inom två timmar, får du gå med.» Flickan gick genom köksdörren ut i trädgården och ropade: »Tama dufvor, turturdufvor, alla fåglar under himmelen, kommen och hjälpen mig plocka,

de bästa i min stäfva,
de sämsta i er kräfva.»

Då kommo två hvita dufvor in genom köksfönstret och sedan turturdufvorna, och slutligen flaxade och svärmade alla fåglar under himmelen in och slogo sig ned omkring askan. Och dufvorna nickade med sina hufvud och grepo sig an — pik pik pik — och då grepo de öfriga sig också an — pik pik pik — och samlade alla de bästa ärtorna i stäfvan. En timme hade knappast förgått, förr än de voro färdiga och flögo ut genom fönstret igen. Då gick flickan till styfmodern med stäfvan, var glad och trodde, att hon nu skulle få gå med på festen. Men hon sade: »Nej, Askunge, du har inga kläder och kan ej dansa; du blir bara utskrattad.» Då hon nu grät, sade hon: »Om du på en timme kan plocka upp två ämbar ärtor ur askan, skall du få gå med», och tänkte: »Det kan hon ju inte.» Då hon hade hvälft ut de båda ämbaren ärtor i askan, gick flickan genom köksdörren ut i trädgården och ropade: »Tama dufvor, turturdufvor, alla fåglar under himmelen, kommen och hjälpen mig plocka,

de bästa i min stäfva,
de sämsta i er kräfva.»

Då kommo två hvita dufvor in genom köksfönstret och sedan turturdufvorna, och slutligen flaxade och svärmade alla fåglar under himmelen in och slogo sig ned omkring askan. Och dufvorna nickade med sina hufvud och grepo sig an — pik pik pik — och då grepo de öfriga sig också an — pik pik pik — och samlade alla de bästa ärtorna i stäfvan. Och innan en halftimme hade förgått, voro de redan färdiga och flögo alla ut igen. Då bar flickan stäfvan till styfmodern, gladde sig och trodde, att nu skulle hon få gå med på festen. Men hon sade: »Det hjälper dig föga; du kommer icke med, ty du har inga kläder och kan ej dansa; vi finge skämmas för dig.» Därpå vände hon henne ryggen och skyndade bort med sina båda högmodiga döttrar.

Då nu ingen mer var hemma, gick Askungen till sin moders graf under hasselträdet och ropade:

»Hassel, rista dig och skaka dig,
Kasta guld och silfver öfver mig.»

Då kastade fågeln ned en guld- och silfverklädning och med silke och silfver broderade tofflor. I största hast tog hon på sig klädningen och gick till festen. Men hennes systrar och styfmodern kände ej igen henne och trodde, att det var en främmande prinsessa, så skön var hon i sin gyllne dräkt. På Askungen tänkte de ej och trodde, att hon satt där hemma i smutsen och plockade ärtorna ur askan. Konungasonen gick emot henne, tog henne vid handen och dansade med henne. Han ville sedan ej häller dansa med någon annan och släppte aldrig hennes hand, och om någon annan kom för att bjuda upp henne, sade han: »Det är min dam.»

Hon dansade tills det blef kväll; då ville hon gå hem. Men konungasonen sade: »Jag går med och ledsagar dig», ty han ville se, hvem den vackra flickan tillhörde. Men hon smög sig ifrån honom och sprang in i dufhuset. Nu väntade konungasonen tills Askungens fader kom och sade honom, att den främmande flickan hade sprungit in i dufhuset. Den gamle tänkte: »Skulle det kunna vara Askungen?» Och de måste hämta yxa och hacka åt honom, så att han skulle få bryta sönder dufhuset; men det var ingen där inne. Och då de kommo in, låg Askungen i sina smutsiga kläder i askan, och en liten oljelampa brann skumt i spiseln; ty Askungen hade skyndsamt hoppat ned från dufhuset och sprungit till hasselträdet; där hade hon tagit af sig de vackra kläderna och lagt dem på grafven, och fågeln hade tagit bort dem igen, och sedan hade hon satt sig vid askan i köket i sin gråa kjortel.

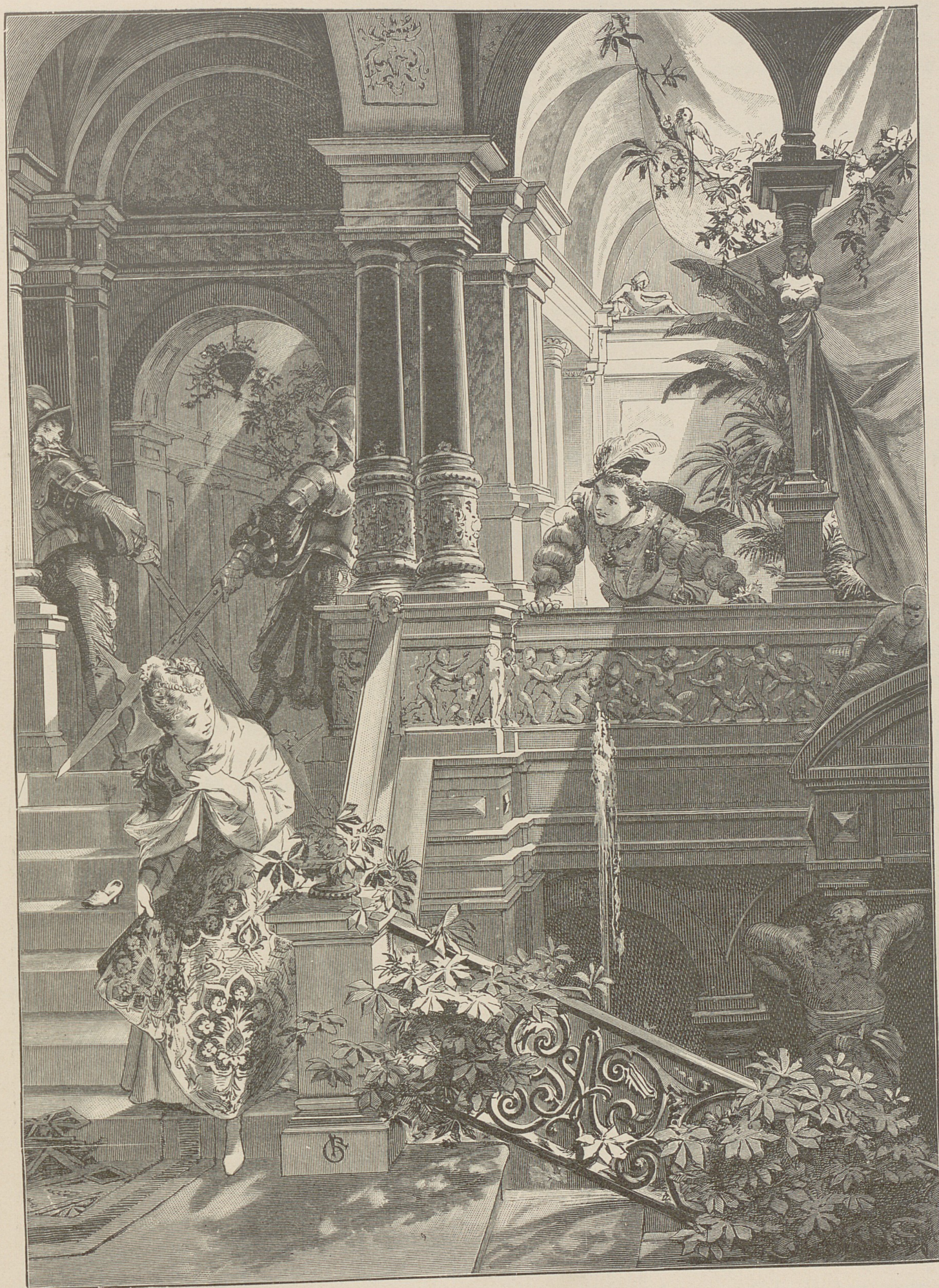
Följande dag, då festen började på nytt och föräldrarne och styfsystrarna åter voro borta, gick Askungen till hasselträdet och sade:

»Hassel, rista dig och skaka dig,
Kasta guld och silfver öfver mig.»

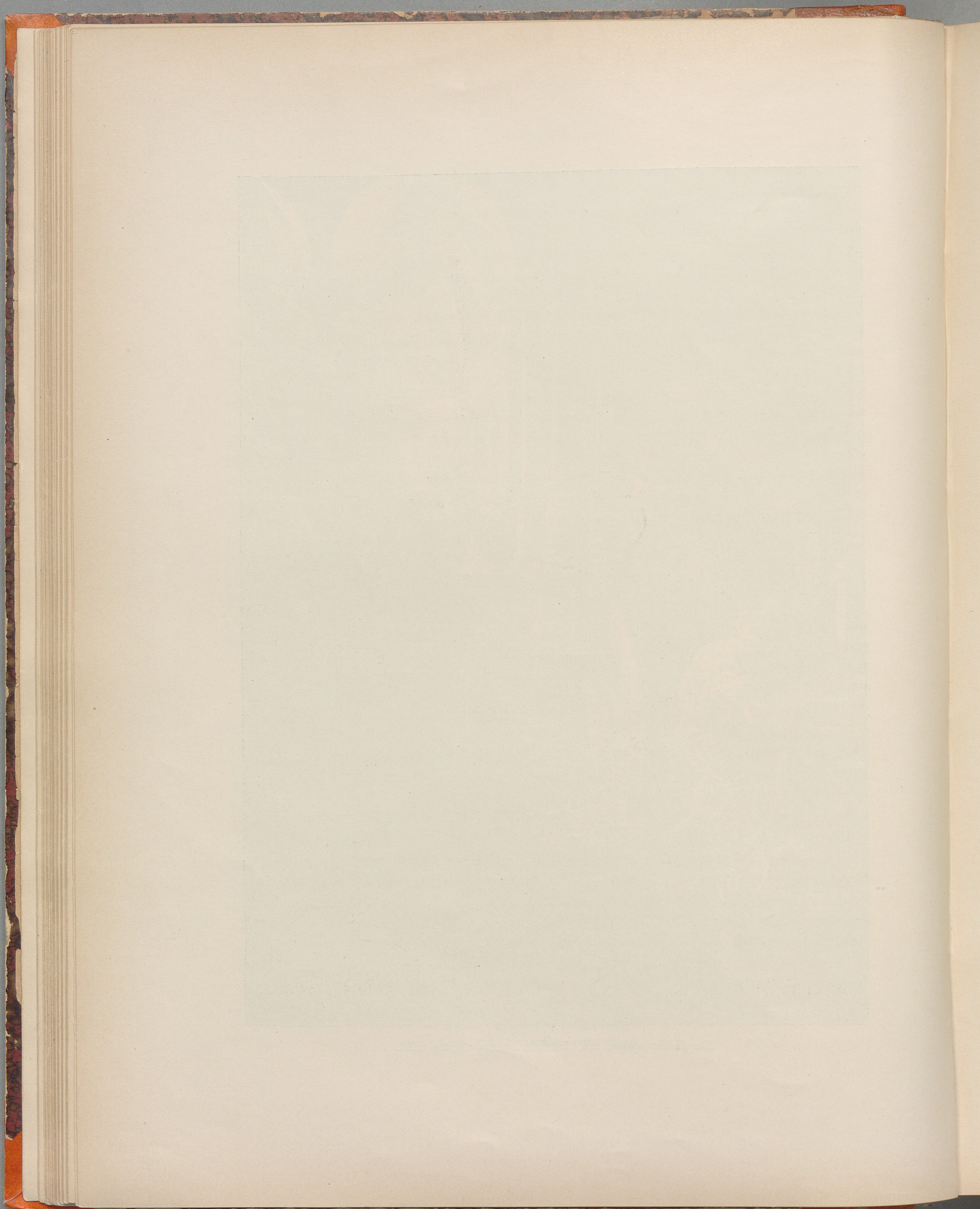
Då kastade fågeln ned en ännu mycket präktigare klädning än dagen förut. Och då hon visade sig på festen med denna klädning, förvånade sig alla öfver hennes skönhet. Men konungasonen hade väntat tills hon kom, tog henne genast vid handen och dansade blott med henne. Då de andra kommo och bjödo upp henne, sade han: »Det är min dam.» När det nu blef afton, ville hon bort, och konungasonen följde efter henne och ville se i hvilket hus hon gick in; men hon ilade bort och in i trädgården bakom huset. Där stod ett stort vackert träd, på hvilket de härligaste päron hängde, hon klättrade vig som en ekorre mellan grenarne, och konungasonen visste ej hvart hon hade tagit vägen. Men han väntade igen tills fadern kom och sade till honom:» Den främmande flickan har sprungit ifrån mig, och jag tror, att hon har klättrat upp i päronträdet.» Fadern tänkte: »Skulle det kunna vara Askungen?», lät hämta en yxa och högg ned trädet, men där fanns ingen. Och då de kommo in i köket, låg Askungen där i askan som vanligt, ty hon hade hoppat ned på andra sidan af trädet, hade lämnat igen de vackra kläderna till fågeln i hasselträdet och hade tagit på sig sin gråa kjortel.

Tredje dagen, då föräldrarne och systrarna farit bort, gick Askungen åter till sin moders graf och sade till trädet:

»Hassel, rista dig och skaka dig,
Kasta guld och silfver öfver mig.»

När flickan sprang ned, fastnade hennes vänstra toffel.

Nu kastade fågeln ned en klädning, som var så präktig och lysande, att ännu aldrig någon har haft en sådan, och tofflorna voro af guld. Då hon kom till festen i den klädningen, visste man ej hvad man skulle säga af beundran. Konungasonen dansade endast med henne, och när någon bjöd upp henne, sade han: »Det är min dam.»

Då det nu blef kväll, ville Askungen bort, och konungasonen ville ledsaga henne, men hon sprang ifrån honom så fort, att han ej kunde följa henne. Men konungasonen hade begagnat en list och låtit bestryka hela trappan med tjära, och när flickan sprang ned, fastnade hennes vänstra toffel. Konungasonen tog upp den, och den var liten och nätt och helt och hållet af guld. Följande morgon gick han till Askungens fader därmed och sade till honom:» Ingen annan skall bli min gemål än den, till hvars fot denna gyllne sko passar.» Då gladde sig de båda systrarna, ty de hade vackra fötter. Den äldsta gick med skon in i sin kammare och ville profva den, och modern stod bredvid. Men hon kunde ej få in stortån, ty skon var för liten för henne; då räckte modern henne en knif och sade: »Skär af tån; när du blir drottning, behöfver du aldrig mer gå till fots.» Flickan skar af tån, pinade in foten i skon, tvingade tillbaka smärtan och gick ut till konungasonen. Han tog upp henne som sin brud på hästen och red bort med henne. Men de måste förbi grafven; där sutto de båda hvita dufvorna i hasselträdet och kuttrade:

»Rucke di guck, rucke di go,
Blod är i sko;
Skon är för liten,
Den rätta bruden sitter hemma vid spiseln.»

Då såg konungasonen på hennes fot och märkte huru blodet sipprade ut. Han vände om sin häst, förde den falska bruden tillbaka hem och sade, att det ej var den rätta; den andra systern skulle ta på sig skon. Då gick denna in i kammaren och fick lyckligt in tån i skon, men hälen var för stor. Modern räckte henne en knif och sade: »Skär af ett stycke af hälen; då du blir drottning, behöfver du aldrig mer gå till fots.» Flickan skar en bit af hälen, pinade in foten i skon, tvingade tillbaka smärtan och gick ut till konungasonen. Då tog han upp henne som sin brud på hästen och red bort med henne. Men då de redo förbi hasselträdet, sutto de båda dufvorna däri och kuttrade:

»Rucke di guck, rucke di go,
Blod är i sko;
Skon är för liten,
Den rätta bruden sitter hemma vid spiseln.»

Han såg ned på hennes fot och märkte huru blodet sipprade fram ur skon och hade färgat den hvita strumpan alldeles röd. Då vände han om sin häst och förde den falska bruden tillbaka hem. »Det är ej häller den rätta», sade han, »har ni ingen annan dotter?» — »Nej», sade mannen, »efter min aflidna hustru har jag visserligen en liten smutsig Askunge, men det kan omöjligt vara den rätta bruden.» Konungasonen sade, att fadern skulle skicka efter henne, men modern svarade: »Ack nej, hon är alldeles för smutsig, hon får inte visa sig.» Men han ville nödvändigt ha det så, och de måste ropa på Askungen. Då tvättade hon först ansikte och händer rena, gick sedan och neg för konungasonen, som räckte henne den gyllne skon. Sedan satte hon sig på en pall, drog foten ur den klumpiga trätoffeln och stack in den i skon, som satt som gjuten på henne. Och då hon reste sig

upp och konungasonen såg henne i ansiktet, kände han igen den vackra flickan, som hade dansat med honom, och utropade: »Det är den rätta bruden!» Styfmodern och de bägge systrarna förskräcktes och bleknade af harm; men han tog upp Askungen på hästen och red bort med henne. Då de redo förbi hasselträdet, kuttrade de båda hvita dufvorna:

»Rucke di guck, rucke di go,
Intet blod i sko;
Skon har det rätta måttet,
Den rätta bruden för han hem till slottet.»

Och då de hade kuttrat detta, kommo de bägge nedflygande och satte sig på Askungens axlar, den ena till höger och den andra till vänster, och där sutto de kvar.

Då bröllopet med konungasonen skulle firas, kommo de falska systrarna och ville ställa sig in och ta del i hennes lycka. När brudfolket vandrade till kyrkan, gick den äldsta till höger och den yngsta till vänster; då hackade dufvorna ut ett öga på dem hvardera. Och sålunda blefvo de straffade för sin elakhet och falskhet med blindhet för hela sin lifstid.

Fiskaren och hans hustru.

Det var en gång en fiskare, som bodde med sin hustru i en liten eländig riskoja alldeles invid sjön. Fiskaren gick hvarje dag ut och metade, och han metade och metade ständigt och jämt.

Så satt han en gång och metade och såg alltjämt ned i det klara vattnet; och han satt och satt där både länge och väl.

Rätt nu gick metkroken djupt ned, och då han drog upp den, halade han upp en stor flundra. Då sade flundran till honom: »Hör på, fiskare, jag ber dig, låt mig lefva. Jag är ej någon riktig flundra, jag är en förtrollad prins. Hvad gagnar det dig, om du dödar mig? Jag skulle ändå ej smaka dig bra; släpp mig i vattnet igen och låt mig simma.» — »Nå ja», sade mannen, »du behöfver inte spilla så många ord. En flundra, som kan tala, hade jag i alla fall låtit simma igen.» Därmed släppte han henne åter i det klara vattnet, och nu gick flundran till botten och lämnade en lång strimma blod efter sig. Sedan steg fiskaren upp och gick hem till sin hustru.

»Nå», sade hustrun, »har du ej fått någonting?» — »Nej», sade mannen, »jag fick en flundra, men hon sade, att hon var en förtrollad prins, och då släppte jag henne igen.» — »Önskade du dig ingenting?» sade hustrun. »Nej», sade mannen, »hvad skulle jag önska mig?» — »Ack», sade hustrun, »det är ändå otrefligt att alltjämt bo i den här usla

riskojan; du kunde väl ha önskat dig en ordentlig stuga. Gå och ropa henne, säg henne, att vi vilja ha en stuga, det ger hon dig bestämdt.» — »Ack», sade mannen, »skall jag nu gå dit igen?» — »Ja», sade hustrun, »du hade henne ju fast och släppte henne; hon ger dig det bestämdt, gå genast!» Mannen ville ej gärna gå, men ville ej häller göra sin hustru emot och gick därför till sjön.

Då han kom dit, var sjön alldeles gulgrön och ej så klar som förut. Han ställde sig vid stranden och sade:

»Mantje, mantje, timpe tö,
flundra, flundra djupt i sjö,
ej min hustru Ilsebil
vill som hennes gubbe vill.»

Då kom flundran simmande och sade: »Nå, hvad vill hon då?» — »Ack», sade mannen, »jag hade ju fångat dig, och nu säger min hustru, att jag borde ha önskat mig något. Hon vill ej längre bo i riskojan, hon vill gärna ha en riktig stuga.» — »Gå du hem», sade flundran, »hon har den redan.»

»Ack», sade mannen, »skall jag nu gå dit igen?»

Då gick mannen hem, och hans hustru satt nu ej längre i riskojan, utan där stod en stuga, och hans hustru satt på en bänk utanför den. Då tog hans hustru honom vid handen och sade till honom: »Kom in, se, nu är det mycket bättre.» De gingo in, och i stugan var en liten farstu och ett litet vackert rum och en kammare, där deras säng stod, och kök och skafferi med husgeråd af alla slag, tenn och messing i den präktigaste ordning, allt hvad som behöfdes. Och bakom huset var en liten gård med höns och ankor och en liten trädgård med grönsaker och frukt. »Se», sade hustrun, »är det inte trefligt?» — »Jo», sade mannen, »nu skola vi lefva riktigt förnöjda.» — »Vi ska' väl försöka», sade hustrun. Nu åto de och gingo till sängs.

Så gingo åtta eller fjorton dagar; då sade hustrun: »Hör på, man, stugan är alldeles för trång, och gården och trädgården äro för små; flundran kunde väl ha skänkt oss ett större hus. Jag skulle vilja bo i ett stort marmorslott, gå till flundran, hon skall skänka oss ett slott.» — »Ack, hustru», sade mannen, »stugan är ju god nog; hvad skulle vi med ett slott till?» — »Seså», sade hustrun, »gå du bara, det kan flundran nog ge dig.» — »Nej», sade mannen, »flundran har ju nyss gifvit oss en stuga, jag kan inte komma igen så snart, det skulle flundran ta illa upp.» — »Gå du», sade hustrun, »hon kan det mycket väl och gör det säkert gärna; gå du bara.» Mannens hjärta var tungt och han ville icke; han sade för sig själf: »Det är inte rätt»; men han gick ändå.

Då han kom till sjön, var vattnet alldeles gredelint och mörkblått och grått och grumligt och ej gröngult som förut, men det var ännu stilla. Han ställde sig vid stranden och sade:

»Mantje, mantje, timpe tö,
flundra, flundra djupt i sjö,
ej min hustru Ilsebil
vill som hennes gubbe vill.»

»Nå, hvad vill hon då?» sade flundran. »Ack», sade mannen helt bedröfvad, »hon vill bo i ett stort marmorslott.» — »Gå du hem», sade flundran, »hon står redan utanför porten.»

Då gick mannen hem, men då han kom dit, där hans stuga legat, stod där ett stort marmorslott, och hans hustru stod på trappan och ämnade just gå in; då tog hon honom vid handen och sade: »Kom med.» Nu gingo de in. Golfvet var inlagdt med marmor, och en hel mängd betjänter öppnade dörrarne för dem. Väggarne voro skinande blanka och behängda med vackra bonader, och i rummen stodo gyllne stolar och bord, och kronor af kristall hängde i taket, och i alla rummen lågo mattor på golfven. På borden stod mat och det allrabästa vin, så att de voro nära att digna. Bakom slottet var en stor gård med stall och ladugård och de allra präktigaste vagnar, och där fanns en stor trädgård med de vackraste blommor och ädla fruktträd och en park, väl en mil lång, och där funnos hjortar och rådjur och harar och allt hvad man kan önska sig. »Nå», sade hustrun, »är det inte vackert?» — »Jo», sade mannen, »nu skola vi bo i det vackra slottet och vara riktigt nöjda.» — »Vi ska' väl försöka», sade hustrun, »och det sofva vi på.» Därmed gingo de till sängs.

Följande morgon vaknade hustrun först; det var ljus dag, och från sin säng såg hon ut öfver hela det härliga landet. Mannen låg ännu och drog sig; då stötte hon armbågen i hans sida och sade: »Man, stig upp och se ut genom fönstret. Se, borde vi inte vara kung och drottning öfver hela landet? Gå till flundran, vi vilja bli kung och drottning.» — »Ack nej, hustru», sade mannen, »hvad skall det tjäna till? Jag vill inte bli kung.» — »Jaså», sade hustrun, »vill du inte bli kung, så vill jag. Gå till flundran, jag vill bli kung.» — »Nej, hustru», sade mannen. »Hvarför skulle du bli kung? Det kan jag inte säga henne.» — »Hvarför inte?» sade hustrun. »Gå genast, jag vill bli kung.» Då gick mannen, men han var mycket bedröfvad öfver att hans hustru ville bli kung. »Det är inte rätt, nej, det är inte rätt», tänkte mannen. Han ville ej gå, men huru det var, så gick han ändå.

Och då han kom till sjön, var den alldeles svartgrå, och vattnet sjöd och brusade. Då ställde han sig vid stranden och sade:

»Mantje, mantje, timpe tö,
flundra, flundra djupt i sjö,
ej min hustru Ilsebil
vill som hennes gubbe vill.»

»Nå, hvad vill hon då?» sade flundran. »Ack», sade mannen, »hon vill bli kung.» — »Gå du hem», sade flundran, »det är hon redan.»

Nu gick mannen hem, och då han kom till palatset, hade slottet blifvit mycket större

och hade ett stort torn och många sirater, och vakt stod utanför porten, och där voro så många soldater med pukor och trumpeter Då han kom in i huset, var allting af idel marmor och guld, och öfver allt lågo sammetstäcken med gyllne toffsar. Nu gingo dörrarne till salen upp, och där var hela hofstaten, och hans hustru satt på en hög tron af guld och diamanter och hade en gyllne krona på hufvudet och en spira af guld och ädelstenar i handen, och på bägge sidor om henne stodo sex jungfrur i en rad, den ena ett hufvud kortare än den andra. Då gick han fram till henne och sade: »Jaså, hustru, är du nu kung?» — »Ja», sade hustrun, »nu är jag kung.» Då stod han och såg på henne, och då han så hade sett på henne en stund, sade han: »Ack, hustru, hvad det kläder dig bra att vara kung! Nu skola vi ej önska oss mera.» — »Nej», sade hustrun och såg helt orolig ut, »men det här blir enformigt, jag kan ej stå ut längre. Gå till flundran; kung är jag, men nu vill jag också bli käjsare.» — »Nej, hustru», sade mannen, »hvarför vill du bli käjsare?» — »Man», sade hon, »gå till flundran, jag vill bli käjsare.» — »Ack nej, hustru», sade mannen, »till käjsare kan hon ej göra dig, det kan jag ej säga till flundran; käjsare är blott en i riket, till käjsare kan flundran ej göra någon, det är omöjligt.» — »Hvad?» sade hustrun. »Jag är kung och du är bara min man! Vill du genast gå? Kan hon göra kungar, så kan hon också göra käjsare; jag vill, jag *vill* bli käjsare; gå genast!» Då måste han gå. Men då mannen gick, var han riktigt rädd, och medan han gick, tänkte han för sig själf: »Det går aldrig väl; käjsare, det är för oförskämdt, flundran mister tålamodet till sist.»

När han kom till sjön, var den alldeles svart och grumlig och sjöd som en kokande kittel, och det blåste så att det gick stora vågor, och mannen ryste. Då ställde han sig vid stranden och sade:

»Mantje, mantje, timpe tö,
flundra, flundra djupt i sjö,
ej min hustru Ilsebil
vill som hennes gubbe vill.»

»Nå, hvad vill hon då?» sade flundran. »Ack, flundra», sade han, »min hustru vill bli käjsare.» — »Gå du hem», sade flundran, »det är hon redan.»

Då gick mannen hem, och då var hela slottet af polerad marmor med alabasterfigurer och gyllne sirater. Utanför porten marscherade soldater, och trumpeter ljödo och pukor och trummor dånade, men inne i huset gingo baroner och grefvar och härtigar omkring som betjänter och slogo upp dörrar, som voro af rent guld, för honom. Och då han kom in, satt hans hustru på en tron, som var af en enda guldklimp och två mil hög, och hade en stor gyllne krona på sig, som var tre alnar hög och besatt med briljanter och karbunkelstenar; i den ena handen hade hon spiran och i den andra handen riksäpplet, och på bägge sidor om henne stodo drabanter i två rader, den ene mindre än den andre, från den allra störste jätte, som var två mil hög, ända till den allraminste dvärg, som inte var större än ett lillfinger. Och framför henne stodo en hel mängd furstar och härtigar. Då gick mannen fram midt emellan dem och sade: »Hustru, är du nu käjsare?» — »Ja», sade hon, »jag är käjsare.» Då stod han där och tittade på henne, och då han tittat en stund, sade han: »Ack, hustru, hvad det kläder dig bra att vara käjsare!» — »Hvad står du där för?» sade hon. »Nu är jag käjsare, nu vill jag också bli påfve; gå till flundran.» — »Nej», sade mannen, »hvarför vill du bli det? Påfve kan du inte bli, påfve finnes bara

en i kristenheten, det kan hon ej göra dig till.» — »Man», sade hon, »jag vill bli påfve, gå genast, jag måste i denna dag bli påfve.» — »Nej, hustru», sade mannen, »det kan jag ej säga henne, det går aldrig väl, det går aldrig väl, till påfve kan flundran ej göra dig.» — »Sådant prat!» sade hustrun, »kan hon göra käjsare, så kan hon också göra påfvar. Gå genast, jag är käjsare och du är bara min man, vill du gå?» Då blef han rädd och gick, men han var alldeles ifrån sig af förskräckelse och darrade och bäfvade och skälfde i knävecken. Och det strök en stark blåst öfver land, och molnen flögo, och det var mörkt som på kvällen; löfven rökö från träden, och vattnet sjöd och brusade, som om det kokat, och slog mot stranden, och på afstånd såg han fartyg, som sköto nödskott och dansade och hoppade på böljorna. Midt på himlen var det ännu en blå fläck, men söderut var himlen röd som före ett svårt oväder. Han ställde sig, alldeles slagen af skräck, vid stranden och sade:

»Mantje, mantje, timpe tö,
flundra, flundra djupt i sjö,
ej min hustru Ilsebil
vill som hennes gubbe vill.»

»Nå, hvad vill hon då?» sade flundran. »Ack jo», sade mannen, »hon vill bli påfve.» — »Gå du hem», sade flundran, »det är hon redan.»

Då gick han, och när han kom hem, var där som en stor kyrka omgifven med idel palats. Där trängde han sig genom folkmassan, men invändigt var allt upplyst med tusen sinom tusen ljus. Hans hustru var klädd i bara guld och satt på en ännu högre tron och hade tre stora gyllne kronor på sig. Rundt omkring henne voro så många präster och på bägge sidor om henne stodo två rader ljus, och det största så tjockt och stort som det allra största torn, ända ned till den allra minsta köksdank; och alla käjsare och konungar lågo på knä för henne och kysste hennes toffel. »Hustru», sade mannen och tittade riktigt grundligt på henne, »är du nu påfve?» — »Ja», sade hon, »jag är påfve.» Då gick han och såg sig omkring, och det var som om han sett rakt i solen. Då han nu hade sett sig omkring en stund, sade han: »Ack, hustru, så bra det kläder dig att vara påfve!» Men hon satt stel och styf som en pinne och rörde sig ej. Då sade han: »Var nu belåten, hustru, då du är påfve, nu kan du då inte bli mer.» — »Jag skall försöka», sade hustrun. Därmed gingo de båda till sängs, men hon var ej till freds, och ärelystnaden unnade henne ej att sofva, hon tänkte alltjämt på hvad hon ytterligare skulle kunna bli.

Mannen sof djupt och tungt, ty han hade sprungit mycket på dagen; men hustrun kunde icke somna, och hon vände sig hela natten än på den ena sidan, än på den andra, och tänkte alltjämt på hvad hon vidare skulle kunna bli, men kunde ej tänka ut något mer. Emellertid skulle solen till att gå upp, och då hon fick se morgonrodnaden, satte hon sig upp i sängen och såg på den, och då hon genom fönstret såg, huru solen gick upp, tänkte hon: »Kunde jag ej också låta solen och månen gå upp?» — »Man», sade hon och stötte honom i sidan med armbågen, »vakna och gå till flundran, jag vill bli Gud fader.» Mannen halfsof ännu, men han vardt så förskräckt, att han föll ur sängen. Han trodde att han hade hört galet, gned sig i ögonen och sade: »Hvad sa' du, hustru?» — »Man», sade hon, »om jag inte kan låta solen och månen gå upp och ändå måste se på huru de gå upp — nej, det kan jag inte stå ut med, jag får ej en lugn stund förr än jag kan låta dem gå upp själf.» Då såg hon på honom så barskt, att det gick en rysning

öfver honom. »Gå genast! Jag vill bli Gud fader.» — »Men, hustru», sade mannen och föll på knä för henne, »det kan flundran inte. Käjsare och påfvar kan hon göra, men jag ber dig, nöj dig nu med att vara påfve.» Då blef hon ursinnig, håret flög vildt om hufvudet på henne, och hon skrek: »Jag står inte ut med det, nej, jag står inte ut! Vill du gå?» Då slank han i byxorna och sprang sin väg, som om han varit från vettet.

Men ute stormade och brusade det, så att han knappt kunde stå på fötterna; husen och träden störtade omkull, och bärgen skälfde, och klippstyckena rullade ned i sjön. Himlen var alldeles becksvart, och det dundrade och blixtrade, och sjön gick i så höga svarta böljor som kyrktorn och bärg, och alla hade en hvit krona af skum. Då ropade han, fast han ej kunde höra sina egna ord:

»Mantje, mantje, timpe tö,
flundra, flundra djupt i sjö,
ej min hustru Ilsebil
vill som hennes gubbe vill.»

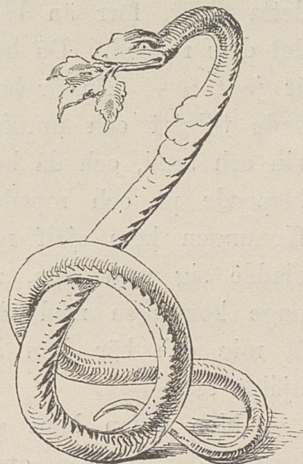
»Nå, hvad vill hon då?» sade flundran. »Ack», sade han, »hon vill bli Gud fader.» — »Gå du hem, hon sitter redan åter i riskojan.»

Och där sitter hon än i dag.

De tre ormbladen.

Det var en gång en fattig man, som ej mer kunde föda sin ende son. Då sade sonen: »Käre fader, det är så bekymmersamt för dig, jag ligger dig till last, hällre vill jag själf gå ut i världen och se till att jag kan förtjäna mitt bröd.» Då gaf fadern honom sin välsignelse och tog med stor smärta afsked af honom. Vid den tiden förde konungen öfver ett mäktigt rike krig, ynglingen tog tjänst hos honom och drog med ut i fält. Då de mötte fienden, vardt en stor drabbning, och faran var stor, och det rägnade blyärtor, så att hans kamrater föllo rundt omkring honom. Och då äfven anföraren blef på platsen, ville de öfriga gripa till flykten, men ynglingen trädde fram, intalade dem mod och utropade: »Vi vilja ej låta vårt fädernesland störtas i fördärfvet.» Då följde de andra honom, och han stormade fram och slog fienden. Då konungen hörde, att han hade honom ensam att tacka för segern, upphöjde han honom öfver alla andra, skänkte honom stora skatter och gjorde honom till den förste i sitt rike.

Konungen hade en dotter, som var mycket skön, men hon var också mycket besynnerlig. Hon hade gjort det löftet att ej

taga någon annan till herre och man än den, som lofvade att, om hon dog först, begrafva sig lefvande med henne. »Håller han mig af hjärtat kär», sade hon, »hvad har han då vidare för glädje af lifvet?» Till gengäld ville hon också göra det samma och, om han dog först, gå i grafven med honom. Detta sällsamma löfte hade hittills afskräckt alla friare, men ynglingen blef så intagen af hennes skönhet, att han ej frågade efter någonting, utan anhöll hos fadern om hennes hand. »Vet du också», sade konungen, »hvad du måste lofva?» — »Jag måste gå i grafven med henne», svarade han, »om jag öfverlefver henne, men min kärlek är så stor, att jag ej aktar faran.» Då samtyckte konungen, och bröllopet firades med stor prakt.

Nu lefde de en tid lyckliga och förnöjda med hvarandra; då begaf det sig, att den unga drottningen föll i en svår sjukdom, och ingen läkare kunde hjälpa henne. Och då hon låg där död, så erinrade sig den unge konungen hvad han hade måst lofva, och han ryste för att lägga sig i grafven lefvande, men det var ingen räddning; konungen hade låtit besätta alla portar med vakt, och det var ej möjligt att undgå ödet. Då den dag kom, då liket bisattes i det kungliga grafhvalfvet, fördes äfven han dit ned, och sedan stängdes och tillriglades porten.

Bredvid likkistan stod ett bord, därpå funnos fyra ljus, fyra brödkakor och fyra flaskor vin. Så snart dessa förråd voro slut, måste han försmäkta. Nu satt han där full af sorg och förtviflan, åt endast en liten bit bröd hvarje dag, drack endast en klunk vin och såg likväl huru döden närmade sig allt mer och mer. Medan han satt där och stirrade framför sig, såg han en orm krypa fram från ett hörn af hvalfvet och nalkas liket. Och som han tänkte, att den kom för att göra det någon skada, drog han sitt svärd och sade: »Så länge jag lefver, skall du ej röra vid henne», och högg den i tre delar. Efter en stund kröp en annan orm fram ur vrån, men då han såg den andra ligga där död och sönderstyckad, kröp han tillbaka, kom snart åter och hade tre gröna blad i munnen. Sedan tog han de tre styckena af ormen, passade ihop dem som hörde tillsammans och lade ett af bladen på hvarje sår. Genast fogade sig det åtskilda ånyo tillsammans, ormen rörde sig och vardt åter lefvande, och båda kilade bort. Bladen blefvo kvarliggande på marken, och den olycklige, som hade åsett alltsamman, kom att tänka på, om ej bladens underbara kraft, som åter hade gjort ormen lefvande, äfven kunde hjälpa en människa. Han tog alltså upp bladen och lade ett på den dödas mun, de båda andra på hennes ögon. Och knappast hade detta skett, förr än blodet rörde sig i ådrorna, steg upp i det bleka ansiktet och återgaf det dess rodnad. Då började hon andas, slog upp ögonen och sade: »Ack, min Gud, hvar är jag?» — »Du är hos mig, älskade hustru», svarade han och berättade henne huru allt hade tillgått och huruledes han hade väckt henne till lif igen. Sedan räckte han henne vin och bröd, och då hon återfått litet krafter, steg hon upp, och de gingo till dörren och klappade på och ropade så högt, att vakten hörde det och anmälde det för konungen. Konungen kom själf ned och öppnade dörrarne; då fann han bägge friska och sunda och gladde sig med dem, att nu all nöd var öfverstånden. Men de tre ormbladen tog den unge konungen med sig, lämnade dem till en tjänare och sade: »Förvara dem sorgfälligt åt mig och bär dem alltid på dig, hvem vet i hvilken nöd de ännu en gång kunna hjälpa oss.»

Men sedan hans gemål hade vaknat till lif igen, hade en förändring försiggått med henne; det var som om all kärlek till hennes make hade vikit ur hennes hjärta. Då han

efter någon tid ville företaga en färd öfver hafvet till sin gamle fader och de stigit ombord på ett fartyg, glömde hon den stora kärlek och trohet, han hade bevisat henne och hvarigenom han hade räddat henne från döden, och fattade en brottslig böjelse för skepparen.

Då den unge konungen en gång låg och sof, ropade hon fram skepparen och fattade den sofvande vid hufvudet, och skepparen måste fatta honom i fötterna, och så kastade de honom i hafvet. Då illgärningen var fullbordad, sade hon till skepparen: »Låt oss nu vända om hem och säga, att han dött på vägen. Jag skall nog så framhålla och berömma dig hos min fader, att han förmäler mig med dig och insätter dig till arfvinge af sin krona.» Men den trogne tjänaren, som hade åsett allt detta, lösgjorde obemärkt en liten båt från fartyget, satte sig däri, rodde bort till sin herre och lät förrädarne fara därifrån. Han fiskade åter upp den döde, och med tillhjälp af de tre ormbladen, som han bar på sig och lade på hans ögon och mun, bragte han honom åter lyckligt till lif.

De rodde bägge af alla krafter dag och natt, och deras lilla farkost flög så hastigt fram, att de kommo före de andra hem till den gamle konungen. Han förundrade sig, då han såg dem komma ensamma, och frågade hvad som hade händt dem. Då han hörde talas om sin dotters ondska, sade han: »Jag kan ej tro, att hon har handlat så nedrigt, men sanningen skall snart komma i dagen.» Han befallde bägge att gå in i ett hemligt rum och hålla sig gömda för alla. Snart därefter kom det stora fartyget seglande, och den gudlösa makan visade sig för sin fader med en bedröfvad min. Han sade: »Hvarför kommer du tillbaka ensam? Hvar är din man?» — »Ack, käre fader», sade hon, »jag kommer åter hem i stor sorg, min make sjuknade plötsligt under färden och dog, och om ej den gode skepparen hade bistått mig, hade det gått mig illa; han var närvarande vid hans död och kan berätta er allt.» Konungen sade: »Jag vill göra den döde lefvande igen», och öppnade kammaren och befallde de bägge att komma ut. Då hon fick se sin man, stod hon där som träffad af åskan, sjönk på knä och bad om nåd. Konungen sade: »Ingen nåd! Han var beredd att dö med dig och har återskänkt dig lifvet, men du har mördat honom i sömnen och skall få din välförtjänta lön.» Sedan sattes hon jämte sin medbrottsling på ett genomborradt skepp, som sköts ut i hafvet, där det snart sjönk med dem i vågorna.

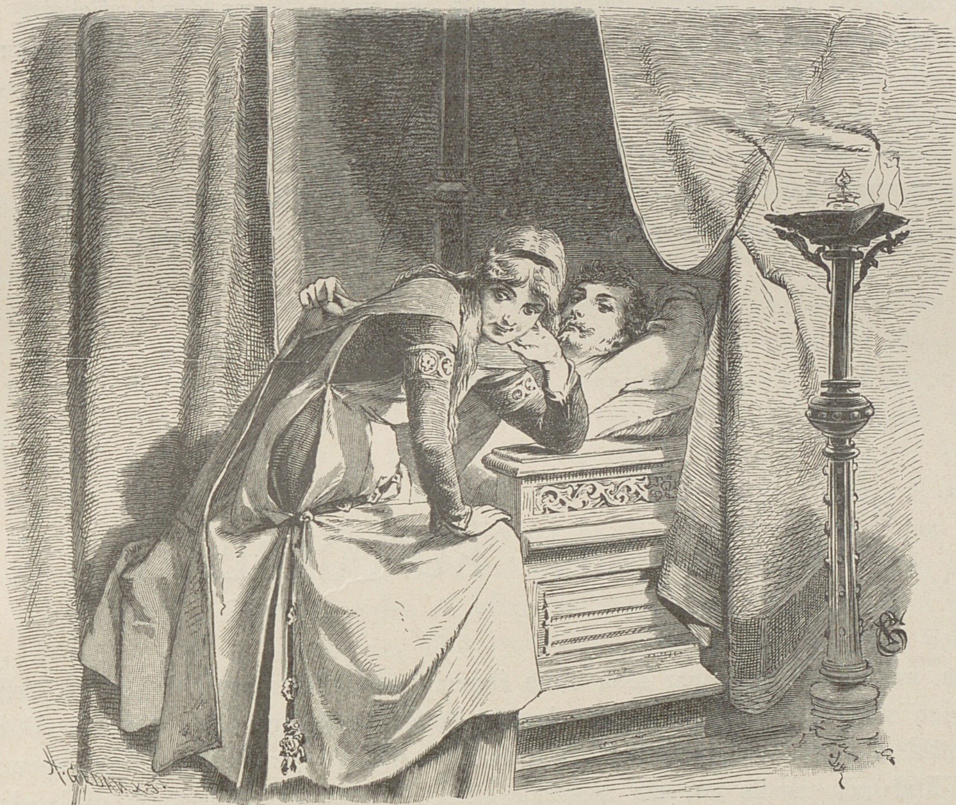

Gåtan.

Det var en gång en konungason, som fick lust att draga ut i världen och tog ingen med sig utom en trogen tjänare. En dag kom han in i en stor skog, och då kvällen inbröt, kunde han ej finna något härbärge och visste ej hvar han skulle tillbringa natten. Då fick han se en flicka, som gick mot ett litet hus, och då han kom närmare, såg han, att flickan var ung och skön. Han tilltalade henne och sade: »Kära barn, kan jag och min tjänare få härbärge i ditt hus för natten?» — »Åhja», sade flickan med sorgsen röst, »det går väl för sig, men jag råder er ej därtill; gån ej in.» — »Hvarför icke?» frågade konungasonen. Flickan suckade och sade: »Min styfmor bedrifver onda konster, hon vill ej främlingar väl.» Då förstod han, att han hade kommit till en häxas hus, men som det blef mörkt och han ej kunde komma längre och icke var rädd, så gick han in. Gumman satt i en länstol vid elden och såg med sina röda ögon på främlingen. »God afton», gnällde hon och låtsade sig vara helt vänlig, »sitt ned och hvila er.» Hon blåste på kolen, vid hvilka hon kokade någonting i en liten panna. Dottern varnade de båda att vara försiktiga, att ej äta eller dricka någonting, ty den gamla bryggde farliga drycker. De sofvo lugnt ända till tidigt på morgonen. Då de rustade sig till affärd och konungasonen redan satt till häst, sade gumman: »Vänta ett ögonblick, jag vill först bjuda er en afskedsdryck.» Medan hon hämtade den, red konungasonen bort, och tjänaren, som måste spänna fast sin sadel, var ensam kvar, då den elaka häxan kom med drycken. »Bjud din herre detta», sade hon, men i samma ögonblick sprang glaset sönder och giftet stänkte på hästen, och det var så skarpt, att djuret genast föll ned dödt. Tjänaren sprang efter sin herre och berättade hvad som händt honom, dock ville han ej lämna sadeln i sticket, utan sprang tillbaka för att hämta den. Men då han kom till den döda hästen, satt redan en korp därpå och åt däraf. »Hvem vet, om vi i dag träffa på något bättre?» sade tjänaren, dödade korpen och tog honom med sig. Nu drogo de vidare i skogen hela dagen, men kunde ej komma ut. Vid nattens inbrott funno de ett värdshus och gingo in där. Tjänaren lämnade värden korpen, som han skulle anrätta till kvällsvard. Men de hade råkat i en mördarekula, och i mörkret kommo tolf mördare och ville döda och råna främlingarne. Innan de grepo verket an, satte de sig emellertid till bords, och värden och häxan slogo sig ned hos dem, och de åto tillsammans ett fat soppa, hvari korpens kött var sönderhackadt. Men knappast hade de sväljt ett par bitar, förr än de alla föllo ned

döda, ty giftet hade från hästköttet fortplantat sig till korpen. Nu fanns ingen kvar i huset utom värdens dotter, som menade väl och ej tagit någon del i de gudlösa anslagen. Hon öppnade alla dörrar för främlingen och visade honom alla hopade skatter. Men konungasonen sade, att hon skulle behålla alltsamman, han ville ej ha någonting däraf, och red vidare med sin tjänare.

Sedan de dragit omkring länge, kommo de till en stad, där en skön, men öfvermodig konungadotter fanns, som hade låtit kungöra, att den, som förelade henne en gåta, som hon ej kunde lösa, han skulle bli hennes gemål; men om hon löste den, måste han låta hugga hufvudet af sig. Tre dagar hade hon att besinna sig på, men hon var så klok, att

En slog ingen, hvad är det?

hon alltid gissade den förelagda gåtan, innan den bestämda tiden var till ända. Nio hade redan på det sättet mist sitt lif, då konungasonen anlände och, bländad af hennes stora skönhet, ville våga sitt lif för henne. Då trädde han fram till henne och förelade henne sin gåta: »Hvad är detta?» sade han. »En slog ingen och slog ändå tolf.» Hon visste ej hvad det var, hon grubblade och grubblade, men hittade ej på det; hon slog upp sina gåtböcker, men det stod ej däri; kort och godt, det var slut med hennes visdom. Då hon ej visste sig någon råd, befallde hon sin piga att smyga sig in i konungasonens sofrum, där skulle hon lyssna, medan han sof, och hon tänkte, att han kanske skulle tala i sömnen och förråda gåtan. Men den kloke tjänaren hade lagt sig i sängen i stället för sin herre, och då pigan kom fram, ryckte han af henne kappan, i hvilken hon hade svept in sig, och dref ut henne med ris. Den andra natten skickade konungadottern sin kammarjungfru,

som skulle försöka, om hon hade bättre tur med att lyssna, men tjänaren tog äfven kappan ifrån henne och dref ut henne med ris. Nu trodde hans herre sig vara säker för den tredje natten och lade sig i sin säng; då kom konungadottern själf, hade svept in sig i en töckengrå kappa och satte sig bredvid honom. Och då hon trodde, att han sof och drömde, så tilltalade hon honom och hoppades, att han skulle svara i sömnen, som många göra; men han var vaken och förstod och hörde allt mycket väl. Då frågade hon: »En slog ingen, hvad är det?» Han svarade: »En korp, som åt af en död och förgiftad häst och dog däraf.» Vidare frågade hon: »Och slog likväl tolf, hvad är det?» — »Det är tolf mördare, som förtärde korpen och dogo däraf.» Då hon visste gåtan, ville hon smyga sig bort, men han höll fast i hennes mantel, så att hon måste lämna den i sticket. Följande morgon förklarade konungadottern, att hon hade gissat gåtan, och skickade efter de tolf domarena och löste den inför dem. Men ynglingen bad att få säga ett ord och sade: »Hon smög sig in till mig i natt och frågade mig, ty annars skulle hon ej ha gissat det.» Domarena sade: »Gif oss ett bevis därpå.» Då lämnade tjänaren fram de tre kapporna, och då domarena varseblefvo den töckengråa, som konungadottern brukade bära, sade de: »Låt sticka kappan med guld och silfver, så kan den bli er bröllopsmantel.»

De sju korparne.

En man hade sju söner men ännu ingen dotter, huru mycket han än önskade sig en sådan. Slutligen gaf hans hustru honom hopp om ett barn, och då det kom till världen, var det en flicka. Glädjen var stor, men barnet var spensligt och litet och skulle för sin svaghets skull ha nöddop. Fadern skickade skyndsamt en af gossarne till källan för att hämta dopvatten; de andra sex sprungo med, och som hvar och en ville vara den förste, som öste upp vatten, så föll krukan ned i brunnen. Där stodo de och visste ej hvad de skulle göra, och ingen vågade sig hem. Då de ej kommo tillbaka, blef fadern otålig och sade: »Bestämdt ha de glömt sig igen för att leka, de elaka ungarne!» Han blef rädd, att flickan skulle dö odöpt, och i vredesmod utropade han: »Jag önskar, att alla pojkarne blefve förvandlade till korpar!» Knappast var ordet uttaladt, förr än han hörde ett susande öfver sitt hufvud i luften, och då han tittade upp, såg han sju kolsvarta korpar flyga förbi.

Föräldrarne kunde ej mer återtaga förbannelsen, och huru bedröfvade de än voro öfver förlusten af sina sju söner, tröstade de sig dock någorlunda med sin lilla dotter, som snart fick krafter och blef vackrare för hvarje dag. Hon visste länge ej, att hon hade haft några syskon, ty föräldrarne aktade sig att nämna dem, men en dag hörde hon händelsevis tjänstfolket tala om dem; flickan var nog vacker, sade de, men hon var ju egentliga orsaken

till sina sju bröders olycka. Då blef hon mycket bedröfvad och gick till sin far och mor och frågade om hon hade haft några bröder och hvart de tagit vägen. Nu vågade föräldrarne ej längre förtiga hemligheten, men sade, att det varit Försynens vilja och att hennes födelse endast varit den oskyldiga anledningen. Men flickan gjorde sig dagligen samvetsförebråelser därför och trodde, att hon måste förlossa sina bröder. Hon fick hvarken lugn eller ro, förr än hon i hemlighet begaf sig på väg och drog ut i vida världen för att någonstädes leta rätt på sina bröder och befria dem, det fick nu kosta hvad det ville. Hon tog ingenting med sig annat än en ring till minne af sina föräldrar, en kaka bröd för hungern, ett krus vatten för törsten och en liten stol för tröttheten.

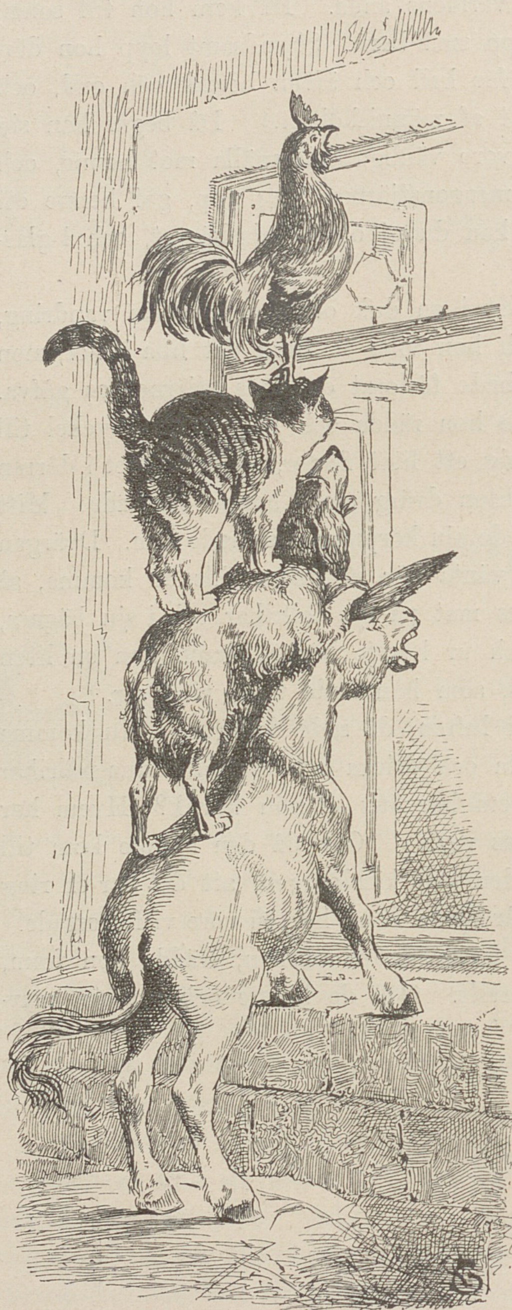
Nu gick hon alltjämt, långt, långt, ända till världens ända. Då kom hon till solen, men hon var för het och skräckinjagande och åt upp små barn. Skyndsamt lopp hon därifrån och sprang till månen, men han var alldeles för kall och äfven hemsk och ond, och då han fick se barnet, sade han: »Jag känner lukt af människokött.» Då begaf hon sig hastigt därifrån och kom till stjärnorna, och de voro vänliga och snälla mot henne, och hvar och en satt på sin särskilda lilla stol. Men morgonstjärnan steg upp, gaf henne ett litet fågelben och sade: »Om du ej har detta ben, kan du ej öppna glasbärget, och i glasbärget äro dina bröder.»

Flickan tog det lilla benet, lindade väl in det i en duk och fortsatte sin vandring, tills hon kom till glasbärget. Dörren var stängd och hon ville ta fram det lilla benet, men då hon öppnade duken, så var den tom, och hon hade förlorat de goda stjärnornas gåfva. Hvad skulle hon nu ta sig till? Sina bröder ville hon rädda och hade ingen nyckel till glasbärget. Den goda systern tog en knif, skar af sig ett litet finger, stack in det i dörren och lyckades öppna den. Då hon gått in, kom en liten dvärg emot henne och sade: »Mitt barn, hvad söker du?» — »Jag söker mina bröder, de sju korparne», svarade hon. Dvärgen sade: »Herrar korpar äro ej hemma, men vill du vänta här så länge, tills de komma, så stig in.» Därefter bar den lille dvärgen in korparnes mat på sju tallrikar och i sju bägare, och från hvarje tallrik åt systern en liten bit, och ur hvarje bägare drack hon en liten klunk; men i den sista bägaren lät hon ringen falla, som hon hade tagit med sig.

Plötsligt hörde hon ett susande och hvinande i luften, då sade dvärgen: »Nu komma herrar korpar hemflygande.» Nu kommo de, ville äta och dricka och uppsökte sina tallrikar och bägare. Då sade den ene till den andre: »Hvem har ätit af min tallrik? Hvem har druckit ur min bägare? Det har varit en människas mun.» Och då den sjunde kom till bägarens botten, fann han ringen. Han betraktade den och kände igen, att det var en ring från hans far och mor, och sade: »Gud gifve att vår syster vore här, så vore vi förlossade.» Då flickan, som stod bakom dörren och lyssnade, hörde denna önskan, trädde hon fram, och då fingo alla korparne tillbaka sin mänskliga gestalt. Och de kysste och smekte hvarandra och drogo glada hem.

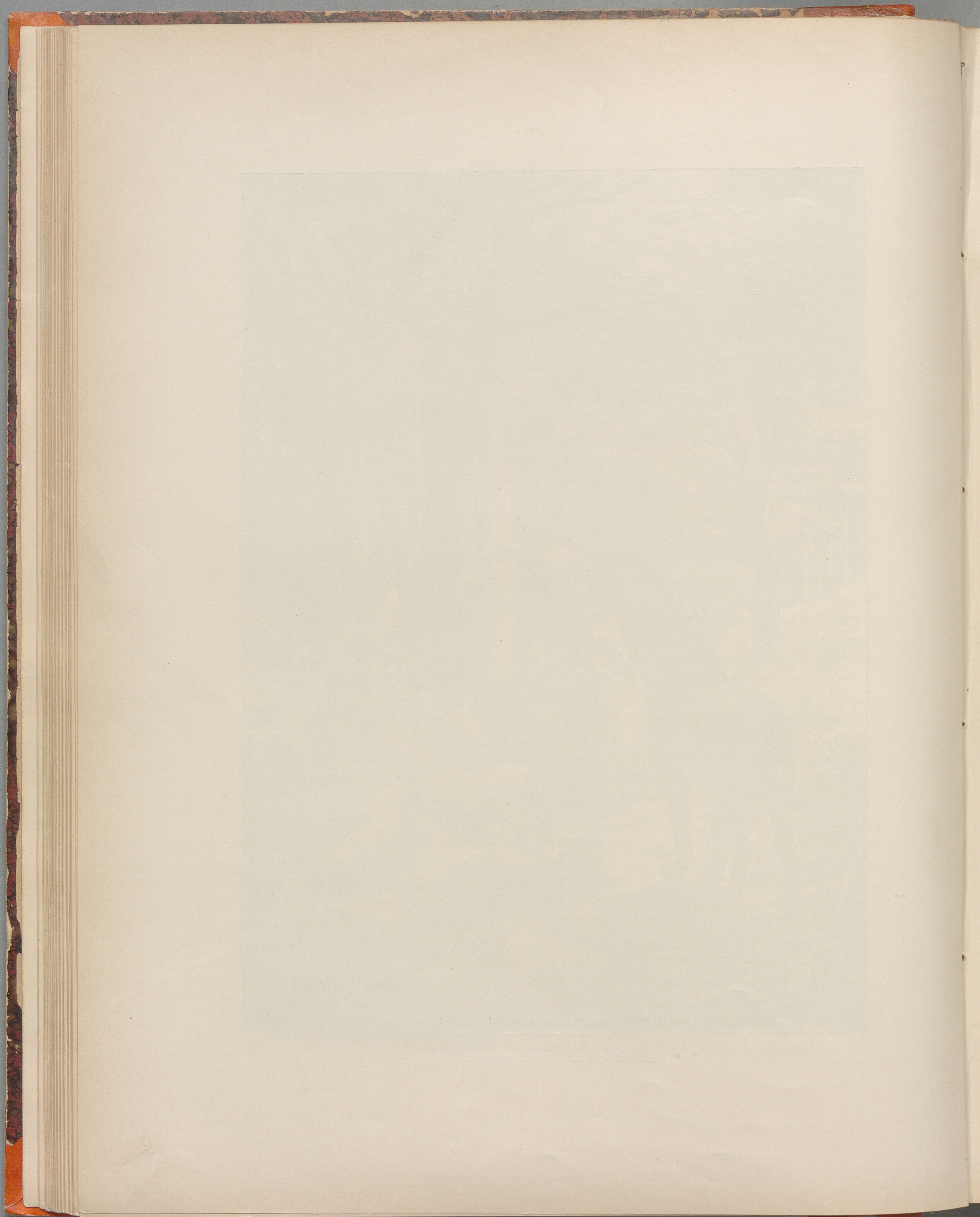
Bremermusikanterna.

En man hade en åsna, som redan i många år oförtrutet hade burit säckarne till kvarnen, men hvars krafter nu voro i aftagande, så att hon blef allt mera oduglig till arbete. Då tänkte hennes herre på att göra sig af med denna mun att föda, men åsnan märkte att någonting var i görningen, sprang bort och begaf sig på väg till Bremen; där kunde hon ju bli stadsmusikant, tänkte hon. Då hon gått en liten stund, fann hon en jakthund ligga på vägen och flåsa likt en, som har sprungit sig trött. »Nå, hvarför flåsar du så där, Tagfast?» frågade åsnan. »Ack», sade hunden, »därför att jag är gammal och blir svagare med hvarje dag och ej kan vara med på jakt längre, har min herre velat slå ihjäl mig. Jag har rymt ifrån honom; men hvarmed skall jag nu förtjäna mitt bröd?» — »Vet du hvad», sade åsnan, »jag går till Bremen och blir stadsmusikant, gå med och låt dem ta in dig också vid musiken. Jag spelar luta och du slår pukor.» Det var hunden belåten med och de gingo vidare. Det dröjde ej länge förr än de sågo en katt sitta vid vägen och se så jämmerlig ut som tre rägndagar. »Nå, hvad är det fatt med dig, gamle skäggputsare?» sade åsnan. »Hvem kan väl vara glad, när det gäller ens lif», svarade katten. »Emedan jag nu är till åren kommen och mina tänder hålla på att bli slöa och jag hällre sitter och spinner bakom ugnen än jagar råttor, har min fru velat dränka mig; jag har visserligen rymt ifrån henne, men nu äro goda råd dyra: hvart skall jag ta vägen?» — »Gå med oss till Bremen, du förstår dig ju på serenader om nätterna, då kan du väl bli stadsmusikant.» Katten antog förslaget och gick med. De tre landsflyktige gingo förbi en gård,

Rödhufva, hvar bor din mormor?

och på dess port satt gårdstuppen och gol af alla krafter. »Du skriker, så att det går en genom märg och ben», sade åsnan, »hvad kommer åt dig?» — »Jag profeterar bara vackert väder», sade tuppen, »ty nu är det den heliga jungfruns dag, då hon har tvättat skjortan åt Kristusbarnet och vill torka den. Men emedan det kommer gäster i morgon söndag, så har min matmor intet förbarmande, utan har sagt till köksan, att hon vill ha mig i soppan i morgon, och därför skall jag låta hugga hufvudet af mig i kväll. Nu gal jag af full hals, så länge jag ännu kan.» — »Åh, seså, du Rödkam», sade åsnan, »följ hällre med oss, vi gå till Bremen; någonting bättre än döden finner du öfverallt. Du har bra röst, och om vi musicera tillsammans, kommer det att ta sig någonting ut.» Tuppen lät sig förslaget väl behaga, och de gingo alla fyra tillsammans därifrån.

Men de kunde ej på en dag hinna fram till staden Bremen och kommo om kvällen till en skog, där de ville stanna öfver natten. Åsnan och hunden lade sig under ett stort träd, katten och tuppen togo plats uppe mellan grenarne, men tuppen flög ända upp till toppen, där det var säkrast för honom. Innan han somnade, såg han sig ännu en gång omkring åt alla fyra väderstrecken. Då tyckte han, att han såg ett ljus lysa på afstånd och ropade till sina kamrater, att det måtte ligga ett hus ej så långt därifrån, ty det brann ett ljus. Åsnan sade: »Då resa vi på oss och gå dit, ty här är härbärget dåligt.» Hunden tyckte, att ett par ben med litet kött på skulle göra honom godt. Alltså begåfvo de sig i väg åt det håll, hvarifrån ljuset syntes. De sågo det snart lysa klarare, och det blef allt större, tills de slutligen stodo framför ett klart upplyst röfvarehus. Åsnan, som den största, närmade sig fönstret och tittade in. »Hvad ser du, gråskimmel?» frågade tuppen. »Hvad jag ser?» svarade åsnan. »Ett dukadt bord med präktig mat och dryck, och röfvarena sitta däromkring och låta sig väl smaka.» — »Det vore någonting för oss», sade tuppen. »Ja, ja, ack om vi vore där!» sade åsnan. Då rådslogo djuren huru de skulle bära sig åt för att drifva ut röfvarena och hittade slutligen på ett medel. Åsnan ställde sig med sina framfötter på fönsterbrädet, hunden hoppade upp på åsnans rygg, katten klättrade upp på hunden, och slutligen flög tuppen upp och satte sig på kattens hufvud. Då detta var gjordt, började de på ett gifvet tecken allesamman på en gång stämma upp sin musik: åsnan skriade, hunden skällde, katten jamade och tuppen gol; sedan störtade de genom fönstret in i rummet, så att rutorna klingade. Röfvarena foro upp vid det förfärliga skriket, kunde ej tro annat än att det spökade, och rusade i den största förskräckelse ut i skogen. Nu satte sig de fyra kamraterna vid bordet, höllo till godo med hvad som blifvit öfver och åto, som om de svultit i en hel månad.

När de fyra spelmännen slutat måltiden, släckte de ut ljuset och sökte sig ett sofställe, hvar och en efter sin natur och bekvämlighet. Åsnan lade sig på dynghögen, hunden bakom dörren, katten på spiseln bredvid den varma askan, och tuppen satte sig på hönspinnen; och emedan de voro trötta efter sin långa vandring, insomnade de snart. Då midnatten var förbi och röfvarena på afstånd sågo, att det ej längre brann ljus i huset och att allting såg lugnt ut, sade anföraren: »Vi borde ej ha låtit skrämma bort oss», och befallde en att gå och undersöka huset. Den utskickade fann allting tyst, gick in i köket för att tända på ett ljus, och emedan han tog kattens brinnande eldögon för glödande kol, höll han en svafvelsticka till dem, så att den skulle fatta eld. Men katten förstod ej skämt, han flög honom i ansiktet, spottade och klöste. Då blef mannen mycket förskräckt, sprang och ville ut genom bakdörren, men hunden, som låg där, rusade upp och bet honom i

benet. När han störtade öfver gården förbi dynghögen, gaf åsnan honom en duktig spark med bakhofven; men tuppen, som väckts af larmet och blifvit helt kry, skrek uppifrån sin pinne: »Kuckeliku!» Då sprang röfvaren allt hvad han orkade tillbaka till sin anförare och sade: »Ack, hemma i huset sitter en gräslig häxa; hon flåsade på mig och klöste sönder mitt ansikte med sina långa fingrar. Vid dörren står en karl med en knif, som han stack mig i benet med. På gården ligger ett svart vidunder, som slog mig med en träklubba. Uppe på taket, där sitter domaren, och han ropade: 'Tag fast tjufven!' Då lagade jag mig därifrån.» Nu tilltrodde sig röfvarena ej vidare att gå hem, men de fyra Bremermusikanterna trifdes där så väl, att de ej ville därifrån. Och den, som har berättat det sist, han är ännu varm i kläderna.

Lilla Rödhufvan.

Det var en gång en liten söt flicka, hvilken alla människor, som sågo henne, tyckte om, men allra mest hennes mormor; hon visste ej allt hvad hon skulle ge barnet. En gång skänkte hon henne en liten hufva af röd sammet, och emedan den klädde henne så väl och hon ej ville bära någon annan, kallades hon nu lilla Rödhufvan. En dag sade hennes mor till henne: »Kom, lilla Rödhufva, där har du ett stycke tårta och en flaska vin, bär det till mormor; hon är sjuk och svag, det skall smaka henne godt. Ge dig i väg, innan det blir varmt, och när du kommer ut, så gå vackert och sedesamt, spring inte från vägen, annars faller du omkull och slår sönder glaset och mormor får ingenting. När du kommer in i hennes rum, så glöm inte att säga god morgon och titta dig inte först omkring i alla hörn.»

»Jag skall nog uträtta alltsammans bra», sade lilla Rödhufvan till modern och det tog hon henne i handen på. Men mormor bodde inne i skogen, en half mil från byn. Då nu lilla Rödhufvan kom in i skogen, mötte hon vargen. Men lilla Rödhufvan visste ej, att det var ett så elakt djur, och var ej rädd för honom. »God dag, Rödhufva», sade han. »God dag själf, Varg.» — »Hvart skall du ta vägen så tidigt, Rödhufva?» — »Till mormor.» — »Hvad bär du under förklädet?» — »Tårta och vin; vi bakade i går, och nu skall den sjuka och svaga mormor ha litet att friska sig med, som kan stärka henne.» — »Rödhufva, hvar bor din mormor?» — »Ännu en god kvarts väg in i skogen, under de tre stora ekarne, där står hennes hus, och nedanför är det hasselhäckar, det måtte du väl veta», sade lilla Rödhufvan. Vargen tänkte för sig själf: »Den unga, späda varelsen är en läckerbit, hon smakar ännu bättre än den gamla; du får lof att bära dig fiffigt åt, så att du kan kapa åt dig båda två.» Han gick en stund bredvid Rödhufvan, sedan sade han: »Rödhufva, se så vackra blommor här stå rundt omkring, hvarför ser du dig inte om? Jag tror,

att du inte hör, så ljufligt fåglarne sjunga? Du går ju stilla för dig själf, som om du ginge till skolan, och det är ändå så roligt att leka här ute i skogen.»

Lilla Rödhufvan slog upp ögonen, och då hon såg huru solstrålarne dansade af och an mellan träden och vackra blommor stodo öfverallt, tänkte hon: »Om jag tar med mig en frisk bukett till mormor, skall den också bereda henne glädje; det är så bittida på dagen, att jag ändå kommer i rättan tid.» Hon sprang från vägen in i skogen och plockade blommor. När hon hade brutit en, tyckte hon, att längre in stod en vackrare, och sprang efter den och kom allt djupare in i skogen. Men vargen gick raka vägen till mormoderns hus och klappade på dörren. »Hvem är där ute?» — »Lilla Rödhufvan, som kommer med tårta och vin, låt upp!» — »Tryck bara på klinkan», ropade mormodern, »jag är för matt och kan inte stiga upp.» Vargen tryckte på klinkan, dörren sprang upp och han gick, utan att säga ett ord, rakt fram till mormoderns säng och åt upp henne. Sedan tog han på sig hennes kläder, satte på sig hennes mössa, lade sig i hennes säng och drog för gardinerna.

Men lilla Rödhufvan hade sprungit omkring efter blommorna, och då hon hade fått så många, att hon ej kunde bära flera, erinrade hon sig åter mormodern och begaf sig på väg till henne. Hon förvånade sig öfver att dörren stod öppen, och då hon inträdde i rummet, tyckte hon, att där var så besynnerligt. Hon tänkte: »Ack, min Gud, i dag blir jag så ängslig till mods, och annars är jag ju så gärna hos mormor.» Hon ropade: »God morgon», men fick intet svar. Därpå gick hon till sängen och drog tillbaka förhängena; där låg mormor och hade dragit mössan långt ned i ansiktet och såg så underlig ut. »Åh, mormor, så stora öron du har!» — »Det är för att jag bättre skall kunna höra dig.» — »Åh, mormor, så stora ögon du har!» — »Det är för att jag bättre skall kunna se dig.» — »Åh, mormor, så stora händer du har!» — »Det är för att jag lättare skall kunna ta dig.» — »Men, mormor, hvad har du för en fasligt stor mun?» — »Det är för att jag lättare skall kunna äta upp dig.» Knappast hade vargen sagt detta, förr än han tog ett skutt ur sängen och slukade den stackars Rödhufvan.

Då vargen hade tillfredsställt sin glupskhet, lade han sig åter i sängen, somnade och började att snarka öfverljudt. Jägaren gick just förbi huset och tänkte: »Så den gamla frun snarkar; du får lof att se efter om det felas henne något.» Då inträdde han i stugan, och när han kom fram till sängen, såg han att vargen låg däri. »Finner jag dig här, du gamle syndare», sade han, »jag har sökt dig länge.» Nu ville han sikta med bössan på honom, men då föll det honom in, att vargen kunde ha ätit upp mormodern och att hon ännu kunde räddas; han sköt ej, utan tog en sax och började sprätta upp magen på den sofvande vargen. Då han hade gjort ett par snitt, såg han den röda hufvan lysa, och efter ännu ett par snitt hoppade flickan ut och ropade: »Åh, så rädd jag var! Och så mörkt det var i vargens mage!» Sedan kom äfven den gamla mormodern lefvande fram igen, men hon kunde knappast andas. Men lilla Rödhufvan hämtade skyndsamt stora stenar; därmed fyllde de vargens kropp, och när han vaknade, ville han springa bort, men stenarne voro så tunga, att han genast föll ned och slog ihjäl sig.

Nu voro alla tre belåtna; jägaren drog skinnet af vargen och gick hem därmed, mormor åt upp tårtan och drack vinet, som lilla Rödhufvan hade burit till henne, och hämtade sig åter, men Rödhufvan tänkte: »Aldrig mer i ditt lif skall du vika af vägen i skogen, om din mor har förbjudit dig det.»

Det berättas också, att en gång, då lilla Rödhufvan åter gick till gamla mormor med bakverk, tilltalade henne en annan varg och ville narra henne att vika af vägen. Men lilla Rödhufvan aktade sig och gick sin väg rakt fram och omtalade för mormor, att hon hade mött vargen, som hade önskat henne god dag, men sett så elak ut på ögonen: »Om det ej varit på öppna landsvägen, hade han ätit upp mig.» — »Kom», sade mormor, »vi skola stänga dörren, så att han inte kommer in.» Strax därpå klappade vargen på och ropade: »Öppna, mormor, jag är Rödhufvan, jag har med mig bakverk åt dig.» Men de voro alldeles tysta och öppnade ej dörren; då smög sig gråbenet några gånger omkring huset, sprang slutligen upp på taket och ville vänta, tills lilla Rödhufvan gick hem om kvällen, då skulle han smyga sig efter henne och äta upp henne i mörkret. Men mormor märkte hvad han hade i sinnet. Nu stod framför huset ett stort stenkar; då sade hon till barnet: »Tag ämbaret, lilla Rödhufva, jag kokade korf i går, bär ut det här vattnet, hvari den kokades, och häll det i karet.» Rödhufvan bar ut vatten så länge, tills det stora karet var alldeles fullt. Då slog korflukten i näsan på vargen, han vädrade och tittade ned, slutligen sträckte han ut halsen så långt, att han ej längre kunde hålla sig fast och började halka; han gled ned från taket rakt ned i det stora karet och drunknade. Men lilla Rödhufvan gick glad hem, och ingen gjorde henne något för när.

Tummeliten.

Det var en gång en fattig bonde, som om kvällen satt vid spiseln och rörde om i elden, och hustrun satt och spann. Då sade han: »Så ledsamt det är, att vi ej ha några barn! Hos oss är så tyst, och i andra hus går det så högljudt och muntert till.» — »Ja», svarade hustrun och suckade, »om det också bara vore ett enda, och om det vore aldrig så litet, inte större än tummen, så skulle jag ändå vara nöjd; vi skulle ändå hålla hjärtligt af det.» Nu begaf det sig att hustrun blef sjuklig och efter sju månader födde hon ett barn, som visserligen var välskapadt till alla lemmar, men ej längre än en tumme. Då sade de: »Det är som vi ha önskat det, och det skall bli vårt kära barn», och kallade det efter dess gestalt Tummeliten. De läto det ej sakna föda, men barnet blef ej större, utan fortfor att vara sådant det varit från första stund; men det hade kloka ögon och visade sig snart vara en förståndig och händig liten varelse, för hvilken allt hvad han företog sig lyckades.

Bonden beredde sig en dag att gå till skogen och hugga ved; då sade han för sig själf: »Jag önskar, att jag hade någon, som kunde komma efter mig med vagnen.» »Far», ropade Tummeliten, »vagnen skall jag nog komma med, lita på det, den skall vara i skogen på bestämd tid.» Då skrattade mannen och sade: »Huru skulle det gå till? Du är mycket

för liten för att leda hästen vid tygeln.» — »Det gör ingenting, far, om bara mor vill spänna för, så sätter jag mig i hästens öra och ropar till honom huru han skall gå.» — »Nåja», svarade fadern, »vi kunna ju försöka en gång.» Då tiden var inne, spände modern för och satte Tummeliten i hästens öra, och sedan ropade den lille huru hästen skulle gå: »Häjsann! Raska på nu!» Han gick mycket ordentligt, som om en riktig mästerkusk kört honom, och vagnen for rätta vägen till skogen. Det begaf sig, att just då han vek om en krökning och den lille ropade: »Häjsann!» kommo två främmande män gående. »Hvad kan det vara, månntro?» sade den ene. »Där far en vagn och en körsven ropar till hästen, men synes icke.» — »Det kan aldrig hänga rätt ihop», sade den andre, »vi skola följa efter kärran och se hvar den håller.» Men vagnen for rakt in i skogen och fram till det ställe, där veden höggs. Då Tummeliten fick se sin far, ropade han till honom: »Ser du, far, här är jag med vagnen, lyft nu ned mig.» Fadern fattade i hästens betsel med vänstra handen och lyfte med den högra ned sin lille son ur hans öra, hvarpå Tummeliten helt glad satte sig ned på ett halmstrå.

Då de bägge främmande männen fingo se honom, blefvo de så förvånade, att de ej visste hvad de skulle säga. Då tog den ene den andre afsides och sade: »Hör på, den lille karlen kunde göra vår lycka, om vi i en stor stad visade honom för pängar; vi vilja köpa honom.» De gingo till bonden och sade: »Låt oss få köpa den lille karlen, han skall få det bra hos oss.» — »Nej», svarade fadern, »han är mitt hjärtas älskling och är ej till salu för allt guld i världen.» Men då Tummeliten hörde dem tala om handeln, klättrade han upp för ett veck på faderns rock, ställde sig på hans axel och hviskade honom i örat: »Far, lämna ut mig, jag skall nog komma tillbaka.» Då lämnade fadern bort honom för en rund summa pänningar. »Hvar vill du sitta?» sade de till honom. »Ack jo, sätt mig på ert hattbrätte, så kan jag spatsera af och an och betrakta omgifningarne; jag faller inte ner.» De gjorde honom till viljes, och då Tummeliten hade tagit afsked af sin far, begåfvo de sig bort med honom.

Så gingo de ända till skymningen, då sade den lille: »Lyft ned mig, det är nödvändigt.» — »Nej, stanna du kvar där uppe», sade mannen, på hvars hufvud han satt, »jag tar inte illa upp, fåglarne släppa ofta ned åtskilligt på min hatt.» — »Nej», sade Tummeliten, »jag vet nog hvad som passar sig; lyft ned mig genast.» Mannen tog af sig hatten och satte den lille på en åker vid vägen; här sprang och kröp han omkring litet mellan jordkokorna, sedan gled han plötsligt ned i ett råtthål, som han hade sökt ut åt sig. »God kväll, mina herrar, gå nu hem utan mig!» ropade han till dem och skrattade ut dem. De sprungo fram och stucko med käppar in i råtthålet, men det var förspilld möda; Tummeliten kröp allt längre in, och som det snart blef alldeles mörkt, måste de med förargelse och tom pung vandra hem igen.

Då Tummeliten märkte, att de voro borta, kröp han åter fram ur den underjordiska gången. »Det är farligt att gå på åkern i mörkret», sade han. »Huru lätt bryter man ej armar och ben af sig!» Lyckligtvis träffade han på ett tomt snäckhus. »Gudskelof», sade han, »här kan jag tryggt tillbringa natten», och kröp in däri. Just då han skulle till att somna, hörde han två män gå förbi. Den ene af dem sade: »Huru skola vi bära oss åt för att komma åt den rike kyrkoherdens guld och silfver?» — »Det kan jag säga dig», ropade Tummeliten. »Hvad var det?» sade den ene tjufven förskräckt. »Jag hörde någon tala.» De stannade och lyssnade; då sade Tummeliten åter: »Ta mig med, så skall jag

hjälpa er.» — »Hvar är du då?» — »Sök på marken och lägg märke till hvarifrån rösten kommer», svarade han. Då funno tjufvarne honom ändtligen och lyfte upp honom. »Du lille skälm, hur skall du kunna hjälpa oss?» sade de. »Jo», svarade han, »jag kryper mellan järnstängerna in i kyrkoherdens rum och langar ut till er hvad ni vill ha.» — »Välan», sade de, »vi vilja se hvad du förmår.»

Då de kommo till prästgården, kröp Tummeliten in i rummet, men skrek genast allt hvad han orkade: »Vill ni ha allt hvad som finns här?» Tjufvarne blefvo förskräckta och sade: »Men så tala då sakta, så att ingen vaknar.» Men Tummeliten låtsade som om han ej hade förstått dem och ropade ånyo: »Hur vill ni? Vill ni ha allt hvad som finns här?» Det hörde köksan, som sof i rummet bredvid, satte sig upp i bädden och lyssnade. Men tjufvarne hade af förskräckelse sprungit ett stycke tillbaka; slutligen fattade de åter mod och tänkte: »Den lille skälmen vill drifva gyckel med oss.» De kommo tillbaka och hviskade till honom: »Håll dig allvarsam nu och räck ut någonting till oss.» Då skrek Tummeliten ännu en gång så högt han kunde: »Jag skall ge er alltihop, håll bara fram händerna.» Det hörde den lyssnande pigan mycket tydligt, hoppade ur sängen och trefvade sig in genom dörren. Tjufvarne packade sig af och sprungo som den vilda jakten varit efter dem; men då pigan ej märkte någonting, gick hon och tände på ett ljus. När hon kom in därmed, smög sig Tummeliten ut i ladan, utan att bli sedd; men sedan pigan letat i alla vrår och ej funnit någonting, lade hon sig slutligen igen och trodde, att hon hade drömt med öppna ögon och öron.

Jag faller inte ner!

Tummeliten hade klättrat omkring i höt och hittat en bekväm plats att sofva på; där ville han hvila ut, tills det blef dager, och sedan gå hem igen till sina föräldrar. Men han fick upplefva helt andra öden. Ja, man har mycket elände och pröfningar att genomgå här i lifvet! Då dagen grydde, steg pigan upp för att ge kreaturen foder. Det första hon gjorde var att gå in i ladan, där hon tog ett fång hö, och just det, hvari den stackars Tummeliten låg och sof. Men han sof så tungt, att han ej märkte det och ej vaknade förr än han befann sig i munnen på kon, som hade nafsat till sig honom med höt. »Ack», utropade han, »huru har jag kommit i valkkvarnen?» Men han märkte nu hvar han var. Nu gällde det att passa på, så att han ej kom mellan tänderna och blef sönderkrossad, och sedan måste han ändå följa med ned i magen. »I den här stugan ha de glömt bort fönsterna», sade han, »ingen sol skiner in, och ingen kommer med ljus.» Öfver hufvud taget tyckte han illa om sitt kvarter, och det värsta var, att det alltjämt kom nytt hö in genom dörren, och utrymmet

blef allt mindre och mindre. Då ropade han slutligen i sin ångest så högt han kunde: »Ge mig inte mera foder, ge mig inte mera foder!» Pigan höll just på att mjölka kon, och då hon hörde någon tala, utan att se någon, och det var samma röst, som hon äfven hade hört om natten, blef hon så förskräckt, att hon trillade af pallen och spillde ut mjölken. Hon sprang så fort hon kunde till sin husbonde och ropade: »Käre herr kyrkoherden, kon har talat!» — »Du är förryckt», sade prästen, men gick dock själf ut i ladugården för att se efter huru det hängde ihop. Men knappast hade han satt foten öfver tröskeln, förr än Tummeliten ånyo ropade: »Ge mig inte mera foder, ge mig inte mera foder!» Då blef kyrkoherden själf förskräckt, trodde, att en ond ande farit i kon och befallde att hon skulle dödas. Hon blef slaktad, men magen, hvari Tummeliten låg, kastades på dynghögen. Tummeliten hade mycken möda att arbeta sig ut, men lyckades slutligen få litet utrymme, men just då han ville sträcka ut hufvudet, kom en ny olycka. En hungrig varg kom springande och slukade hela magen i ett tag. Tummeliten förlorade ej modet. »Kanske låter vargen tala med sig», tänkte han och ropade till honom ur magen: »Kära varg, jag vet hvar du skall kunna få dig ett godt mål.» — »Hvar är det?» sade vargen. »I det och det huset, där skall du krypa in genom afloppsrännan, och där finner du kakor, fläsk och korf, så mycket du vill äta», och så beskref han noga sin fars hus för honom.

Pigan letade i alla vrår.

Vargen lät ej säga sig detta två gånger; han trängde sig om natten in genom aflopps-röret och höll kalas af hjärtans lust i skafferiet. Då han hade ätit sig mätt, ville han åter bort, men han hade blifvit så tjock, att han ej kunde komma ut samma väg. Därpå hade Tummeliten räknat och började nu att i vargens kropp föra ett förfärligt oväsen, larmade och skrek allt hvad han förmådde. »Vill du vara stilla», sade vargen, »du väcker upp folket.» — »Än sedan?» svarade den lille, »du har ätit dig mätt, jag vill också muntra mig», och började ånyo skrika af alla krafter. Däraf vaknade slutligen hans föräldrar, sprungo till skafferiet och tittade in genom en springa. Då de sågo, att en varg huserade

där inne, sprungo de därifrån, och mannen hämtade yxan och hustrun lien. »Gå bakefter mig», sade mannen, då de kommo in i rummet. »Om jag ger honom ett slag och han ej dör däraf, måste du hugga in på honom och skära sönder hans kropp.» Då hörde Tummeliten sin fars röst och ropade: »Kära far, jag är här, jag ligger gömd i vargens mage.» Fadern sade full af glädje: »Gudskelof, vårt kära barn är återfunnet», och befallde hustrun att lägga bort lien, så att Tummeliten ej skulle bli skadad. Därefter höjde han yxan och slog vargen ett sådant slag i hufvudet, att han störtade ned död; sedan togo de rätt på knif och sax, skuro upp kroppen på honom och togo fram den lille. »Ack», sade fadern, »hvilken sorg vi ha utstått för dig!» — »Ja, far, jag har varit vida omkring i världen; gudskelof att jag åter kan få andas frisk luft.» — »Hvar har du då varit allt?» — »Ack, far, jag har varit i ett råtthål, i en kos våmm och i en vargs mage; nu stannar jag hos er.» — »Och vi sälja dig ej mer för alla världens rikedomar», sade föräldrarne och kysste och smekte sin käre Tummeliten. De gåfvo honom att äta och dricka och läto göra honom nya kläder, ty de, han hade på sig, hade blifvit fördärfvade under resan.

Flickan utan händer.

En mjölnare hade småningom råkat i armod och hade ingenting mer än sin kvarn och ett stort äppelträd där bakom. En gång hade han gått till skogen för att hämta bränsle, då framträdde en gammal man till honom, som han ännu aldrig hade sett, och sade: »Hvarför plågar du dig med att hugga ved? Jag skall göra dig rik, om du lofvar mig det som står bakom din kvarn.» — »Hvad kan det vara annat än mitt äppelträd?» tänkte mjölnaren, sade ja och lofvade bort det till den främmande mannen. Men denne skrattade hånfullt och sade: »Om tre år kommer jag och hämtar min tillhörighet», och gick därifrån. Då mjölnaren kom hem, kom hans hustru emot honom och sade: »Säg mig, hur har den plötsliga rikedomen kommit i vårt hus? Alla kistor och lådor fylldes i ett nu, ingen människa har fört det hit, och jag vet ej, huru det har tillgått.» Han svarade: »Det kommer från en främmande man, som jag mötte i skogen och som har lofvat mig stora skatter; jag har därför skänkt honom det, som står bakom kvarnen; det stora äppelträdet kunna vi väl ge honom därför.» — »Ack», sade hustrun förskräckt, »det var djäfvulen; han menade ej äppelträdet, utan vår dotter, som stod bakom kvarnen och sopade gården.»

Mjölnardottern var en skön och from flicka och lefde de tre åren i gudsfruktan och utan synd. Då tiden var förbi och den dag kom, då den onde skulle hämta henne, tvättade hon sig ren och drog en cirkel med krita omkring sig. Djäfvulen kom i god tid, men

han kunde ej komma henne nära. Vredgad sade han till mjölnaren: »Tag bort allt vatten från henne, så att hon ej mer kan tvätta sig, annars har jag ingen makt öfver henne.» Mjölnaren blef rädd och gjorde det. Följande morgon kom djäfvulen tillbaka, men hon hade gråtit i sina händer, och de voro alldeles rena. Då kunde han återigen ej nalkas henne och sade ursinnig till mjölnaren: »Hugg händerna af henne, annars kan jag ej komma åt henne.» Mjölnaren blef förfärad och svarade: »Huru skulle jag kunna hugga händerna af mitt eget barn!» Då hotade den onde honom och sade: »Om du ej gör det, så är du min, och jag tar dig själf.» Fadern blef rädd och lofvade att lyda honom. Då gick han till flickan och sade: »Mitt barn, om jag ej hugger bägge händerna af dig, så för djäfvulen bort mig, och i min ångest har jag lofvat honom det. Hjälp mig i min nöd och förlåt mig det onda jag gör dig.» Hon svarade: »Käre fader, gör med mig hvad ni vill, jag är ert barn.» Därpå räckte hon fram bägge händerna och lät hugga af dem. Djäfvulen kom för tredje gången, men hon hade gråtit så länge och så mycket på de afhuggna armlederna, att de ändå voro alldeles rena. Då måste han vika och hade förlorat all rätt till henne.

Mjölnaren sade till henne: »Genom dig har jag vunnit så stora egodelar, jag vill låta dig lefva fram hela ditt lif i glans och prakt.» Men hon svarade: »Här kan jag icke stanna; jag vill gå ut i världen, medlidsamma människor skola nog ge mig så mycket jag behöfver.» Därpå lät hon binda de stympade armarne på sin rygg och vid soluppgången begaf hon sig på väg och gick hela dagen, tills det blef natt. Då kom hon till en konungs trädgård, och i månskenet såg hon, att träd fulla af sköna frukter stodo där inne, men hon kunde ej komma in, ty vatten flöt däromkring. Och emedan hon hade gått hela dagen och ej ätit en bit och hungern plågade henne, tänkte hon: »Ack om jag vore där inne, så att jag kunde få äta litet af frukten, annars försmäktar jag.» Då knäböjde hon, anropade Herren Gud och bad. Plötsligt sväfvade en ängel ned, stängde af en fördämning i vattnet, så att grafven blef torr och hon kunde gå öfver den. Nu gick hon in i trädgården och ängeln gick med henne. Hon fick se ett träd med frukt; det var sköna päron, men de voro alla räknade. Då gick hon fram, bet af ett med munnen från trädet för att stilla sin hunger, men ej mera. Trädgårdsmästaren såg därpå, men emedan ängeln stod bredvid, blef han rädd och trodde, att flickan var en ande, teg stilla och vågade ej ropa eller tilltala anden. Då hon hade ätit päronet, var hon mätt och gick och gömde sig bland buskarne.

Konungen, hvilken trädgården tillhörde, kom följande morgon ned. Han räknade då och såg, att ett af päronen saknades och frågade trädgårdsmästaren hvart det tagit vägen; det låg ej under trädet och var ändå borta. Då svarade trädgårdsmästaren: »I natt kom en ande hit in, som ej hade några händer och som bet af det med munnen.» Kungen sade: »Huru har anden kommit öfver vattnet? Och hvart gick han sedan han ätit päronet?» Trädgårdsmästaren svarade: »En gestalt i hvita kläder kom ned från himlen och stängde af fördämningen, och vattnet hölls undan, så att anden kunde gå öfver grafven. Och emedan det måste ha varit en ängel, blef jag rädd och vågade ej fråga eller ropa. Då anden hade ätit päronet, gick han åter sin väg.» Konungen sade: »Förhåller det sig som du säger, så vill jag i natt vaka hos dig.»

Då det blef mörkt, kom konungen ned i trädgården och förde med sig en präst, som skulle tilltala anden. Alla tre satte sig under trädet och gåfvo noga akt. Vid midnatt kom flickan krypande fram ur buskarne, gick till trädet och bet åter af ett päron; men

bredvid henne stod ängeln i hvita kläder. Då gick prästen fram och sade: »Är du af Gudi eller världen? Är du en ande eller en människa?» Hon svarade: »Jag är ingen ande, utan en arm människa, öfvergifven af alla, utom af Gud.» Konungen sade: »Om du är öfvergifven af hela världen, så vill jag ej öfverge dig.» Han tog henne med sig till sitt kungliga slott, och emedan hon var så skön och from, älskade han henne af allt sitt hjärta, lät göra henne silfverhänder och tog henne till gemål.

Efter några år måste konungen draga i fält; då anbefallde han den unga drottningen i sin mors händer och sade: »Om hon faller i barnsäng, så vårda och sköt henne väl och skrif genast till mig därom i ett bref.» Hon födde en vacker son. Då skref den gamla modern skyndsamt därom och meddelade konungen den glada underrättelsen. Men budbäraren hvilade under vägen vid en bäck, och som han var uttröttad af den långa vandringen, insomnade han. Då kom djäfvulen, som alltid traktade efter att skada den fromma drottningen, och bytte ut brefvet mot ett annat, hvari stod, att drottningen hade födt en bortbyting till världen. Då konungen läste brefvet, blef han mycket förskräckt och bedröfvad, dock skref han till svar, att de skulle vårda och sköta drottningen väl tills han kom. Budbäraren gick tillbaka med brefvet, hvilade på samma ställe och insomnade åter. Då kom djäfvulen ånyo och lade ett annat bref i hans ficka, hvari stod att de skulle döda drottningen och hennes barn. Den gamla modern blef högligen förskräckt, då hon erhöll brefvet, kunde ej tro det och skref till konungen ännu en gång, men hon fick intet annat svar, emedan djäfvulen hvarje gång lade ett falskt bref i budbärarens ficka. I det sista brefvet stod ytterligare, att de skulle gömma drottningens tunga och ögon som ett kännetecken.

Men den gamla modern grät öfver att så oskyldigt blod skulle utgjutas, lät om natten hämta en hind, skar ut hennes tunga och ögon och gömde dem. Sedan sade hon till drottningen: »Jag kan ej låta döda dig, som konungen befallt, men här får du ej stanna längre; gå med ditt barn ut i vida världen och kom aldrig tillbaka igen.» Hon band barnet på hennes rygg, och den arma kvinnan gick därifrån gråtande. Hon kom till en stor, vild skog, där föll hon på knä och bad till Gud, och Herrens ängel uppenbarade sig för henne och förde henne till ett litet hus, på hvilket stod en inskrift: »Här bor hvar och en fritt.» Ut ifrån huset kom en snöhvit jungfru, som sade: »Välkommen, fru drottning!» och förde henne in. Nu lösgjorde hon den lille gossen från sin rygg och höll honom till sitt bröst, så att han skulle få dricka, och lade honom sedan på en skönt bäddad säng. Då sade den arma kvinnan: »Huru vet du att jag är en drottning?» Den hvita jungfrun svarade: »Jag är en ängel, sänd af Gud att taga vård om dig och ditt barn.» I detta hus stannade hon i sju år och vårdades väl, och för hennes fromhets skull växte genom Guds nåd hennes afhuggna händer igen.

Konungen kom slutligen hem från fälttåget och det första han sade var att han ville se sin gemål och barnet. Då började den gamla modern att gråta och sade: »Du elaka människa, hvarför skref du till mig, att jag skulle taga två oskyldiga lif af daga?» och visade honom de bägge brefven, som den onde hade förfalskat, och fortfor: »Jag har gjort som du befallt», och visade honom tungan som kännetecken. Då började konungen att gråta bitterliga öfver sin arma gemål och sin lille son, så att den gamla modern tyckte synd om honom och sade till honom: »Gif dig till freds, hon lefver ännu. Jag lät i hemlighet slakta en hind och taga kännetecknen af henne, men jag band barnet på din gemåls rygg och uppmanade henne att gå ut i vida världen, och hon måste lofva att aldrig

komma tillbaka, efter som du var så vred på henne.» Då sade konungen: »Jag vill gå så långt himlen är blå och ej äta eller dricka förr än jag har återfunnit min kära maka och mitt barn, om de ej under tiden ha omkommit eller dött af hunger.»

Därefter drog konungen omkring i sju års tid och sökte efter henne i alla klyftor och klipphålor, men han fann henne ej och trodde, att hon försmäktat. Han hvarken åt eller

Det var sköna päron, men de voro alla räknade.

drack under hela denna tid, men Gud uppehöll honom. Slutligen kom han till en stor skog och fann däri det lilla huset, som bar inskriften: »Här bor hvar och en fritt.» Då kom den hvita jungfrun ut, tog honom vid handen, förde honom in och sade: »Var välkommen, herre konung», och frågade honom hvarifrån han kom. Han svarade: »Jag har nu snart i sju år dragit omkring för att söka min gemål och vårt barn, men jag kan ej finna henne.» Ängeln bjöd honom att äta och dricka, men han tog ej emot någonting

och ville endast hvila litet. Då lade han sig att sofva och höljde en duk öfver sitt ansikte.

Nu gick ängeln in i det rum, där drottningen satt med sin son, hvilken hon vanligen kallade Smärte-rik, och sade till henne: »Gå ut med ditt barn, din gemål är kommen.» Då gick hon ut där han låg, och duken föll ifrån hans ansikte. Då sade hon: »Smärte-rik, tag upp din fars duk och hölj åter öfver hans ansikte.» Barnet tog upp den och bredde den åter öfver hans ansikte. Det hörde konungen i sömnen och lät duken ännu en gång falla med flit. Då blef den lille gossen otålig och sade: »Kära moder, huru kan jag hölja öfver min faders ansikte, jag har ju ingen fader i världen? Jag har lärt mig bönen: 'Fader vår, som är i himmelen', och du har sagt mig, att min fader vore i himmelen och vore den gode guden; huru skall jag kunna känna en sådan vildman? Han är ej min fader.» Då konungen hörde detta, reste han sig upp och frågade hvem hon var. Då sade hon: »Jag är din hustru, och detta är din son Smärte-rik.» Och han såg hennes händer af kött och blod och sade: »Min hustru hade silfverhänder.» Hon svarade: »De naturliga händerna har den nådige guden åter låtit växa på mig», och ängeln gick in i kammaren, tog fram silfverhänderna och visade honom dem. Då först såg han, att det för visso var hans kära hustru och hans kära barn. Han kysste dem och var glad och sade: »En tung sten har fallit från mitt hjärta.» Då lät Guds ängel dem äta tillsammans, och sedan gingo de hem till hans gamla moder. Då vardt stor glädje öfverallt, konungen och drottningen höllo bröllop ännu en gång och lefde förnöjda ända till sin saliga ändalykt.

Bord, duka upp! Guldåsnan. Knölpåk, ur säcken!

Det var en gång en skräddare, som hade tre söner och blott en enda get. Men som geten födde dem allesamman med sin mjölk, måste hon ha godt foder och dagligen föras ut på bete. Sönerna turade också om att göra detta. En gång förde den äldste henne till kyrkogården, där de skönaste örterna stå, lät henne beta där och springa omkring. Om kvällen, då det var tid att gå hem, frågade han: »Get, är du mätt?» Geten svarade:

»Ja, jag är så mätt — hå hå! —
orkar ej ett enda strå.
Mä! Mä!»

»Kom då med hem», sade gossen, i det han tog hennes rep, förde henne till fähuset och band fast henne. »Nå», sade den gamle skräddaren, »har geten fått sitt behöriga foder?» — »Ja», svarade sonen, »hon är så mätt, att hon ej orkar ett enda strå.» Men fadern ville öfvertyga sig själf, gick ut i fähuset, smekte det kära djuret och frågade: »Get, är du verkligen mätt?» Geten svarade:

»Mätt jag icke vara kan,
öfver grafvar blott jag sprang,
intet enda strå jag fann.
Mä! Mä!»

»Hvad hör jag!» ropade skräddaren, sprang upp och sade till gossen: »Du lögnare, du säger, att geten är mätt, och så har du låtit henne svälta!» och i sin vrede tog han alnen från väggen och körde ut honom med hugg och slag.

Följande dag var turen hos den andre sonen; han sökte ut ett ställe vid trädgårdshäcken, där endast goda örter stodo, och geten betade af dem, rubb och stubb. Om kvällen, då han ville hem, frågade han: »Get, är du mätt?» Geten svarade:

»Ja, jag är så mätt — hå hå! —
orkar ej ett enda strå.
Mä! Mä!»

»Kom då med hem», sade gossen, ledde hem henne och band henne i fähuset. »Nå», sade den gamle skräddaren, »har geten fått sitt behöriga foder?» — »Ja», svarade sonen, »hon är så mätt, att hon ej orkar ett enda strå.» Skräddaren litade ej därpå, utan gick ut i fähuset och frågade: »Get, är du verkligen mätt?» Geten svarade:

»Mätt jag icke vara kan,
öfver grafvar blott jag sprang,
intet enda strå jag fann.
Mä! Mä!»

»Den gudlöse bofven!» skrek skräddaren. »Att låta ett sådant fromt djur hungra!» sprang upp och körde med alnen ut gossen genom porten.

Turen kom nu till den tredje sonen, som ville göra sin sak väl, sökte ut buskar med det präktigaste löf och lät geten äta däraf. Om kvällen, då han ville hem, frågade han: »Get, är du mätt nu?» Geten svarade:

»Ja, jag är så mätt — hå hå! —
orkar ej ett enda strå.
Mä! Mä!»

»Kom då med hem», sade gossen, förde henne till fähuset och band henne. »Nå», sade den gamle skräddaren, »har geten fått sitt behöriga foder?» — »Ja», svarade sonen, »hon är så mätt, att hon ej orkar ett enda strå.» Skräddaren trodde honom ej, gick ut och frågade: »Get, är du verkligen mätt?» Det elaka djuret svarade:

»Mätt jag icke vara kan,
öfver grafvar blott jag sprang,
intet enda strå jag fann.
Mä! Mä!»

»O, det lögnaktiga ynglet!» ropade skräddaren. »Den ene lika gudlös och pliktförgäten som den andre! Ni ska' ej längre drifva gäck med mig!» och alldeles utom sig af vrede sprang han in och bankade så väldigt med alnen på den stackars gossens rygg, att han sprang sin väg.

Den gamle skräddaren var nu ensam med sin get. Följande morgon gick han ut i fähuset, smekte geten och sade: »Kom, mitt kära lilla djur, jag skall själf föra dig på bete.» Han ledde henne vid repet och förde henne till gröna häckar och bland fårsvingel och annat, som getter tycka om. »Nu kan du få äta så mycket dig lyster», sade han till henne och lät henne beta ända till kvällen. Då frågade han: »Get, är du mätt?» Hon svarade:

»Ja, jag är så mätt — hå hå! —
orkar ej ett enda strå.
Mä! Mä!»

»Kom då med hem», sade skräddaren, förde henne till fähuset och band henne. Då han gick bort, vände han sig ännu en gång om och sade: »Nu är du då ändtligen mätt!» Men geten var lika svår mot honom också och sade:

»Mätt jag icke vara kan,
öfver grafvar blott jag sprang,
intet enda strå jag fann.
Mä! Mä!»

Då skräddaren hörde detta, studsade han och insåg, att han hade förskjutit sina tre söner utan skäl. »Vänta», utropade han, »du otacksamma varelse, att köra bort dig är alldeles för litet, jag skall brännmärka dig, så att du aldrig mer skall kunna visa dig bland hederliga skräddare.» I en hast sprang han in, hämtade sin rakknif, tvålade in getens hufvud och rakade henne så slät som sin hand. Och emedan alnen hade varit för ärofull, hämtade han piskan och gaf henne sådana klatschar, att hon med väldiga skutt sprang därifrån.

Då nu skräddaren satt så alldeles ensam i sitt hus, försjönk han i stor bedröfvelse och skulle gärna velat ha igen sina söner, men ingen visste hvart de tagit vägen. Den äldste hade gått i lära hos en snickare; där lärde han flitigt och oförtrutet, och då hans tid var förbi och han skulle ge sig ut på vandring, skänkte hans mästare honom ett bord, som just ej såg någonting ut och var af vanligt träslag, men det hade en god egenskap. Då man ställde ned det och sade: »Bord, duka upp!» så var det snälla bordet plötsligt betäckt med en snygg duk, där stod en tallrik, och knif och gaffel bredvid, och fat med kokad och stekt mat, så mycket som fick rum, och ett stort glas med rödt vin blänkte, så att hjärtat skrattade i kroppen på en. Den unge gesällen tänkte: »Därmed har du nog för hela din lifstid», drog med godt mod omkring i världen och bekymrade sig alls icke om, antingen ett värdshus var bra eller dåligt och om där fanns någonting att få eller ej. När han så tyckte, tog han ej ens in på något värdshus, utan ute på fältet, i skogen, på en äng, hvar han fick lust, tog han sitt lilla bord från ryggen, ställde det framför sig och sade: »Duka upp!» så var allt där, hvad hans hjärta begärde. Till sist rann det honom i hågen att han ville återvända till sin fader, dennes vrede hade nog lagt sig, och med sitt »Bord, duka upp!» skulle han säkert gärna bli tagen till nåder igen.

Det begaf sig, att han på hemvägen en kväll kom till ett värdshus, som var fullt med

gäster; de hälsade honom välkommen och inbjödo honom att sitta ned och äta med dem, annars skulle han svårligen kunna få någonting. »Nej», svarade snickaren, »jag vill inte ta ifrån er edra smulor, hällre ska' ni bli mina gäster.» De skrattade och trodde, att han gycklade med dem. Men han ställde sitt lilla träbord midt i rummet och sade: »Bord, duka upp!» Ögonblickligen var det fullsatt med rätter, så läckra, att värden ej kunnat åstadkomma något dylikt, och lukten däraf stack gästerna så lockande i näsan. »Varen nu goda och ta för er, kära vänner», sade snickaren, och då gästerna sågo, att det var allvarsamt menadt, läto de ej bedja sig två gånger, utan ryckte fram, togo upp sina knifvar och grepo tappert verket an. Och det, som förundrade dem mest, var att så snart ett fat blifvit tomt, stod genast ett fullt på dess plats. Värden stod i ett hörn och såg på; han visste ej hvad han skulle säga, men han tänkte: »En sådan kock kunde du just behöfva i ditt hus.» Snickaren och hans sällskap voro muntra och glada ända till långt in på natten, slutligen lade de sig att sofva, och den unge gesällen gick äfven till sängs och ställde sitt önskebord vid väggen. Men värden fick ej någon ro för sina tankar; det föll honom in, att i hans skräpkammare stod ett gammalt bord, som såg alldeles likadant ut; det tog han fram helt tyst och bytte ut önskebordet däremot. Följande morgon betalade snickaren för husrummet, lastade på sig bordet, tänkte ej alls på att han hade ett falskt och gick sin väg.

Middagstiden kom han till sin far, som tog emot honom med stor glädje. »Nå, min käre son, hvad har du lärt dig?» sade han till honom. »Far, jag har blifvit snickare.» — »Ett godt handtverk», svarade gubben, »men hvad har du fört med dig från dina vandringar?» — »Far, det bästa jag har fört med mig är det där bordet.» Skräddaren betraktade det från alla sidor och sade: »Det är just inte något mästerstycke, du har gjort, det är ett gammalt dåligt bord.» — »Men det är ett 'Bord, duka upp!'» svarade sonen, »om jag ställer ned det och säger till det, att det skall duka upp, så stå genast de läckraste rätter därpå och därtill ett vin, som fröjdar hjärtat. Bjud hit alla släktingar och vänner, så få de riktigt moja sig en gång, ty bordet mättar dem allesamman.»

Då sällskapet var samladt, ställde han sitt bord midt i rummet och sade: »Bord, duka upp!» Men bordet rörde sig ej och stod där lika tomt som ett annat bord, som ej förstår människospråk. Då märkte den stackars gesällen, att hans bord var bortbytt, och blygdes att han stod där som en lögnare. Men släktingarne skrattade ut honom och måste gå hem igen, utan att ha fått hvarken vått eller torrt. Fadern tog fram sina paltor och började lappa igen, men sonen gick och skaffade sig arbete hos en mästare.

Den andre sonen hade kommit till en mjölnare och gått i lära hos honom. Då hans år voro gångna, sade mästaren: »Emedan du har uppfört dig så väl, skänker jag dig en åsna af egendomligt slag; hon drar ej vagn och bär inga säckar.» — »Hvad duger hon då till?» frågade den unge gesällen. »Hon spottar guld», svarade mjölnaren. »Om du ställer henne på en duk och säger ordet: »Bricklebrit», så spottar det snälla djuret guld, både fram och bak.» — »Det är en god sak», sade gesällen, tackade mästaren och drog ut i världen. Då han var i pänningknipa, behöfde han endast säga: »Bricklebrit» till sin åsna, så rägnade det guldmynt, och han hade ej vidare besvär än att ta upp dem från marken. Hvart han kom, var honom det bästa godt nog, och ju dyrare desto bättre, ty han hade alltid en full pänningpung. Då han sett sig om i världen en tid, tänkte han: »Du måste söka upp din far; om du kommer med guldåsnan, glömmer han bort sin vrede och tar emot dig väl.»

Det begaf sig att han kom till samma värdshus, där bordet blifvit bortbytt för brodern. Han ledde sin åsna vid handen och värden ville taga djuret och binda det, men den unge gesällen sade: »Gör er inte besvär, min gråskimmel för jag själf till stallet och binder honom också själf, ty jag måste veta hvar han står.» Detta föreföll värden underligt, och han tänkte, att den, som själf måste sköta om sin åsna, hade väl ej mycket att ge ut för förtäring; men då främlingen dök ned med handen i fickan, tog upp två guldmynt och sade, att värden skulle köpa hem någonting godt åt honom, gjorde han stora ögon och gick och sökte reda på det bästa han kunde komma öfver. Efter måltiden frågade gästen hvad han var skyldig, värden tyckte, att han gärna kunde ta för sig medan han kunde få, och sade, att ännu ett par guldmynt måste han lägga till. Gesällen tog i fickan, men det var slut med hans guld. »Vänta ett ögonblick, herr värd», sade han, »jag skall gå och hämta pängar», men han tog bordduken med sig. Värden visste ej hvad det skulle betyda, var nyfiken, smög sig efter honom, och då gästen riglade till stalldörren, tittade han genom ett hål i en väggplanka. Främlingen bredde ut duken under åsnan, ropade: »Bricklebrit», och ögonblickligen började djuret spotta guld, både fram och bak, så att det riktigt rägnade ned på golfvet. »Jo, så men!» sade värden, »på det viset äro dukaterna snart präglade. En sådan pänningpung vore inte illa att ha.» Gästen betalade hvad han hade förtärt och

lade sig att sofva, men värden smög sig om natten ned i stallet, förde bort myntmästaren och band en annan åsna i hans ställe.

Tidigt följande morgon drog gesällen därifrån med sin åsna och trodde, att han hade sin guldåsna. Middagstiden kom han till sin far, som gladde sig, då han återsåg honom och gärna tog honom till nåder igen. »Hvad har blifvit af dig, min son?» frågade gubben. »Mjölnare, käre far», svarade han. »Hvad har du fört med dig från dina vandringar?» — »Ingenting annat än en åsna.» — »Åsnor finns här nog af», sade fadern, »då hade jag tyckt bättre om en bra get.» — »Ja», svarade sonen, »men det är ingen vanlig åsna, utan en guldåsna; om jag säger: 'Bricklebrit', så spottar det snälla djuret en hel duk full med guldmynt. Låt kalla hit alla släktingarne, jag gör dem alla till rikt folk.» — »Det tycker jag om», sade skräddaren, »då behöfver jag ej längre möda mig med nålen», sprang själf bort och sammankallade släktingarne.

Så snart de voro tillsammans, uppmanade mjölnaren dem att maka sig undan, bredde ut sin duk och förde in åsnan i rummet. »Gif nu akt!» sade han och ropade: »Bricklebrit», men nu var det inga guldmynt som föllo ut, och det visade sig, att djuret ej förstod någonting af konsten, ty hvilken åsna som hälst kommer ej så långt. Då blef den stackars mjölnaren lång i synen, såg att han var bedragen och bad släktingarne om förlåtelse, och de fingo gå hem lika fattiga som de kommit. Det blef ingen annan råd än att gubben åter måste ta till nålen och sonen ta tjänst hos en mjölnare.

Den tredje brodern hade gått i lära hos en svarfvare, och som det är ett konstmässigt handtverk, måste han lära längst. Men hans bröder underrättade honom i ett bref, huru illa det hade gått dem och huru värden den sista kvällen före deras hemkomst hade bytt bort deras önsketing. Då nu svarfvaren hade lärt ut och skulle ge sig ut på vandring, skänkte hans mästare honom en säck, därför att han uppfört sig så väl, och sade: »Det ligger en knölpåk däri.» — »Säcken kan jag hänga öfver axeln och den kan jag ha god nytta af, men hvad skall jag med knölpåken? Han bara tynger.» — »Det skall jag säga dig», svarade mästaren, »om någon har gjort dig något illa, så säg bara: 'Knölpåk, ur säcken!' så hoppar knölpåken ut bland folket och dansar så muntert omkring på deras ryggar, att de ej kunna röra sig på åtta dagar, och han slutar ej förr än du säger: 'Knölpåk, in i säcken!'» Gesällen tackade honom, hängde säcken på ryggen, och om någon kom honom för nära och ville åt honom, sade han: »Knölpåk, ur säcken!» genast hoppade knölpåken ut och piskade rocken eller tröjan åt allesamman, midt på ryggen, och han väntade ej på att man skulle ta fram honom. Det gick så fort, att innan någon visste ordet af, var turen hos honom.

Den unge svarfvaren kom inemot kvällen till värdshuset, där hans bröder hade blifvit bedragna. Han lade sin ränsel framför sig på bordet och började berätta om allt märkvärdigt, som han hade sett i världen. »Ja», sade han, »man kan nog hitta på ett 'Bord, duka upp!' en guldåsna och dylikt, idel goda saker, som jag ej föraktar, men allt detta är ingenting mot den skatt, som jag har förvärfvat mig och för med mig där i säcken.» Värden spetsade öronen. »Hvad i all världen kan det vara?» tänkte han. »Säcken är väl fylld med idel ädelstenar; den borde jag allt ha också, ty alla goda ting äro tre.» Då det var tid att sofva, sträckte gästen ut sig på bänken och lade sin säck under sig som hufvudkudde.

Då värden trodde, att gästen låg i sin djupa sömn, gick han fram, ryckte och drog helt försiktigt på säcken för att möjligen få bort den och kunna lägga en annan i stället.

Men svarfvaren hade redan länge väntat därpå, och då nu värden just ville dra till ett duktigt tag, ropade han: »Knölpåk, ur säcken!» Genast flög knölpåken ut, rakt på värden och bearbetade honom, så att det var lust och glädje däråt. Värden skrek jämmerligen, men ju högre han skrek, desto hårdare slog knölpåken takten därtill på hans rygg, tills han slutligen utmattad föll till golfvet. Då sade svarfvaren: »Därest du ej lämnar igen 'Bord, duka upp!' och guldåsnan, skall dansen börja på nytt.» — »Ack nej», ropade värden helt ynklig, »jag lämnar gärna igen alltsamman, men låt bara det ohyggliga trollet åter krypa in i säcken.» Då sade gesällen: »Jag vill låta nåd gå för rätt, men låt se att du aktar dig för sådant här en annan gång!» Sedan ropade han: »Knölpåk, i säcken!» och lät honom hvila.

Svarfvaren drog följande morgon med »Bord, duka upp!» och guldåsnan hem till sin far. Skräddaren gladde sig, då han återsåg honom, och frågade äfven honom hvad han hade lärt sig i främmande land. »Käre far», svarade han, »jag har blifvit svarfvare.» — »Ett konstmässigt handtverk», sade fadern, »hvad har du fört med dig från dina vandringar?» — »En kostbar pjäs, käre far», svarade sonen, »en knölpåk i säcken där.» — »Hvad!» ropade fadern. »En knölpåk! Hvad är det att tala om? En sådan kan du ju hugga dig från hvarje träd.» — »Men inte en sådan här, käre far; säger jag: 'Knölpåk, ur säcken!' så hoppar knölpåken ut och låter den, som ej vill mig väl, dansa en vild dans, och han ger sig ej förr än han ligger på marken och tigger om förskoning. Ser ni, med den här knölpåken har jag skaffat igen 'Bord, duka upp!' och guldåsnan, som den tjufaktige värden hade tagit ifrån mina bröder. Kalla nu hit dem och bjud alla släktingarne, jag vill låta dem äta och dricka sig riktigt mätta och vill fylla deras fickor med guld.» Den gamle skräddaren ville ej rätt tro honom, men sammankallade likväl släktingarne.

Då bredde svarfvaren ut en duk i rummet, förde in guldåsnan och sade till sin bror: »Nå, käre bror, tala med henne.» Mjölnaren sade: »Bricklebrit», och ögonblickligen föllo guldmynten ned på duken som ett ösrägn, och åsnan upphörde ej förr än alla hade så mycket, att de ej orkade bära mera. (Jag ser på dig, att du också gärna hade velat vara med.) Sedan hämtade svarfvaren bordet och sade: »Käre bror, tala nu med det.» Och knappast hade snickaren sagt: »Bord, duka upp!» förr än det stod där dukadt och fullsatt med de läckraste rätter. Nu hölls en måltid sådan som den beskedlige skräddaren aldrig hade varit med om i sitt hus, och alla släktingarne voro tillsammans ända in på natten och alla voro muntra och förnöjda. Skräddaren låste in nål och tråd, aln och prässjärn i ett skåp och lefde i fröjd och gamman med sina tre söner.

Men hvart tog geten vägen, som var skuld till att skräddaren körde bort sina tre söner? Det skall jag säga dig. Hon skämdes öfver att hon hade skalligt hufvud, kröp in i en räflya och gömde sig där. Då räfven kom hem, lyste ett par stora ögon emot honom i mörkret, så att han blef förskräckt och sprang sin väg igen. Han mötte björnen, och som räfven såg alldeles förstörd ut, sade denne: »Hur är det med dig, broder Räf, hvarför ser du så jämmerlig ut?» — »Ack», svarade den röde, »ett vilddjur sitter i min lya och glor på mig med brinnande ögon.» — »Det skola vi snart köra ut», sade björnen, gick med till lyan och tittade in; men då han fick se de brinnande ögonen, greps äfven han af fruktan; han ville ej ha någonting att göra med vilddjuret och lade därför benen på ryggen. Han mötte biet, och då det såg, att han ej var riktigt i sitt esse, sade det: »Björn, du ser ju så fasligt ängslig ut, hvart har ditt goda lynne tagit vägen?» — »Ja, prata det kan

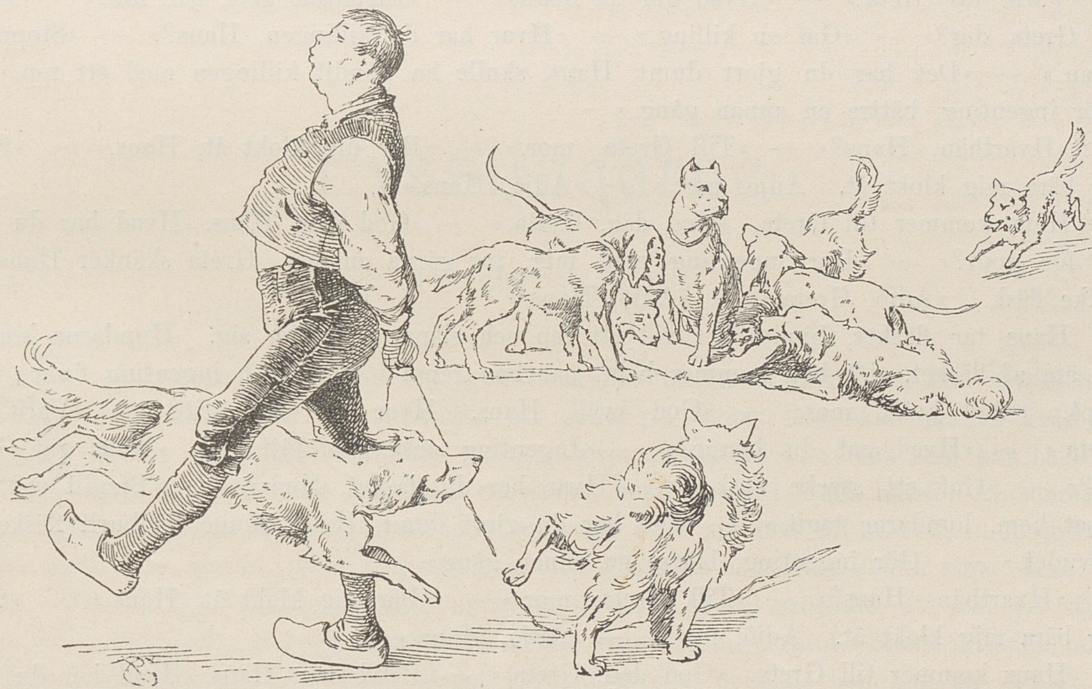
du!» svarade björnen. »Det sitter ett vilddjur med lysögon i den rödes hus, och vi kunna ej köra ut det.» Biet sade: »Jag tycker synd om dig, björn; jag är en stackars svag varelse, som ni ej bevärdiga med en blick en gång, om vi mötas, men jag tror ändå, att jag kan hjälpa er.» Det flög in i räflyan, satte sig på getens slätrakade hufvud och stack henne så duktigt, att hon sprang upp, skrek: »Mä! Mä!» och sprang som galen ut i vida världen, och nu vet ingen hvart hon tagit vägen.

Kloke Hans.

Hans' mor frågar: »Hvarthän, Hans?» Hans svarar: »Till Greta.» — »Bär dig klokt åt, Hans.» — »Skall nog bära mig klokt åt. Adjö, mor.» — »Adjö, Hans.»

Hans kommer till Greta. »God dag, Greta.» — »God dag, Hans. Hvad har

du med dig för godt?» — »Har ingenting med mig, tar gärna emot.» Greta skänker Hans en nål. Han säger: »Adjö, Greta.» — »Adjö, Hans.»

Hans tar nålen, sticker den i en hövagn och går hem bakom vagnen. »God kväll, mor.» — »God kväll Hans. Hvar har du varit?» — »Varit hos Greta.» — »Hvad gaf du

henne?» — »Ingenting gett, själf fått.» — »Hvad gaf Greta dig?» — »Gaf en nål.» — »Hvar har du nålen, Hans?» — »Stuckit den i hövagnen.» — »Det har du gjort dumt, Hans, skulle ha stuckit nålen i ärmen.» — »Gör ingenting, bättre en annan gång.»

»Hvarthän, Hans?» — »Till Greta, mor.» — »Bär dig klokt åt, Hans.» — »Skall nog bära mig klokt åt. Adjö, mor.» — »Adjö, Hans.»

Hans kommer till Greta. »God dag, Greta.» — »God dag, Hans. Hvad har du med dig för godt?» — »Har ingenting med mig, tar gärna emot.» Greta skänker Hans en knif. »Adjö, Greta.» — »Adjö, Hans.»

Han tar knifven, sticker den i ärmen och går hem. »God kväll, Hans. Hvar har du varit?» — »Varit hos Greta.» — »Hvad gaf du henne?» — »Ingenting gett, själf fått.» — »Hvad gaf Greta dig?» — »Gaf en knif.» — »Hvar har du knifven, Hans?» — »Stuckit den i ärmen.» — »Det har du gjort dumt, Hans, skulle ha stoppat knifven i fickan.» — »Gör ingenting, bättre en annan gång.»

»Hvarthän, Hans?» — »Till Greta, mor.» — »Bär dig klokt åt, Hans.» — »Skall nog bära mig klokt åt. Adjö, mor.» — »Adjö, Hans.»

Hans kommer till Greta. »God dag, Greta.» — »God dag, Hans. Hvad har du med dig för godt?» — »Har ingenting med mig, tar gärna emot.» Greta skänker Hans en killing. »Adjö, Greta.» — »Adjö, Hans »

Hans tar killingen, binder ihop hans ben och stoppar honom i fickan. Då han kommer hem, är killingen död. »God kväll, mor.» — »God kväll, Hans. Hvar har du varit?» — »Varit hos Greta.» — »Hvad gaf du henne?» — »Ingenting gett, själf fått.» — »Hvad gaf Greta dig?» — »Gaf en killing.» — »Hvar har du killingen, Hans?» — »Stoppat i fickan.» — »Det har du gjort dumt, Hans, skulle ha bundit killingen med ett rep.» — »Gör ingenting, bättre en annan gång.»

»Hvarthän, Hans?» — »Till Greta, mor.» — »Bär dig klokt åt, Hans.» — »Skall nog bära mig klokt åt. Adjö, mor.» — »Adjö, Hans.»

Hans kommer till Greta. »God dag, Greta.» — »God dag, Hans. Hvad har du med dig för godt?» — »Har ingenting med mig, tar gärna emot.» Greta skänker Hans ett stycke fläsk. »Adjö, Greta.» — »Adjö, Hans.»

Hans tar fläsket, binder det vid ett rep och släpar det efter sig. Hundarne komma och äta af fläsket. Då han kommer hem, har han repet i hand, och ingenting finnes kvar därpå. »God kväll, mor.» — »God kväll, Hans. Hvar har du varit?» — »Varit hos Greta.» — »Hvad gaf du henne?» — »Ingenting gett, själf fått.» — »Hvad gaf Greta dig?» — »Gaf ett stycke fläsk.» — »Hvar har du fläsket, Hans?» — »Bundit vid rep, släpat hem, hundarne tagit.» — »Det har du gjort dumt, Hans, skulle ha burit fläsket på hufvudet.» — »Gör ingenting, bättre en annan gång.»

»Hvarthän, Hans?» — »Till Greta, mor.» — »Bär dig klokt åt, Hans.» — »Skall nog bära mig klokt åt. Adjö, mor.» — »Adjö, Hans.»

Hans kommer till Greta. »God dag, Greta.» — »God dag, Hans. Hvad har du med dig för godt?» — »Har ingenting med mig, tar gärna emot.» Greta skänker Hans en kalf. »Adjö, Greta.» — »Adjö, Hans.»

Hans tar kalfven, lägger den på hufvudet, och kalfven sparkar hål i ansiktet på honom. »God kväll, mor.» — »God kväll, Hans. Hvar har du varit?» — »Varit hos Greta.» — »Hvad gaf du henne?» — »Ingenting gett, själf fått.» — »Hvad gaf Greta dig?» —

»Gaf en kalf.» — »Hvar har du kalfven, Hans?» — »Lagt på hufvudet, sparkat hål i ansiktet.» — »Det har du gjort dumt, Hans, skulle ha ledt kalfven och ställt honom i bås.» — »Gör ingenting, bättre en annan gång.»

»Hvarthän, Hans?» — »Till Greta, mor.» — »Bär dig klokt åt, Hans.» — »Skall nog bära mig klokt åt. Adjö, mor.» — »Adjö, Hans.»

Hans kommer till Greta. »God dag, Greta.» — »God dag, Hans. Hvad har du med dig för godt?» — »Har ingenting med mig, tar gärna emot.» Greta säger till Hans: »Jag vill gå med dig.»

Hans tar Greta, binder henne vid ett rep, leder henne, för henne in i båset och binder fast henne. Därpå går Hans till sin mor. »God kväll, mor.» — »God kväll, Hans. Hvar har du varit?» — »Varit hos Greta.» — »Hvad gaf du henne?» — »Ingenting gett.» — »Hvad gaf Greta dig?» — »Ingenting gett, själf gått med.» — »Hvar har du gjort af Greta?» — »Ledt vid rep, bundit i bås, lagt hö framför.» — »Det har du gjort dumt, Hans, skulle ha kastat vänliga ögon på henne.» — »Gör ingenting, bättre en annan gång.»

Hans går ut i fähuset, sticker ut ögonen på alla kalfvar och får och kastar dem i ansiktet på Greta. Då blir Greta ond, sliter sig lös och springer bort och har sedan blifvit Hans' fästmö.

Pysslingarne.

Första sagan.

En skomakare hade utan sin egen förskyllan blifvit så fattig, att han slutligen ej hade mera kvar än läder till ett enda par skor. Nu skar han en kväll till skorna och ämnade följande morgon börja arbeta på dem; och som han hade ett godt samvete, gick han lugn till sängs, befallde sig i Guds händer och somnade. Om morgonen, då han hade gjort sin bön och ville sätta sig ned till arbetet, stodo de båda skorna färdiga på bordet. Han blef förvånad och visste ej hvad han skulle säga. Han tog skorna i handen för att betrakta dem närmare; de voro så väl arbetade, att icke ett styng därpå var misslyckadt, alldeles som om de skulle vara ett mästerprof. Snart inträdde också en köpare, och emedan han tyckte så mycket om skorna, betalade han mer än vanligt för dem, och skomakaren kunde för pänningarne köpa läder till två par skor. Han skar till dem om kvällen och ämnade med friskt mod börja arbeta på dem följande morgon, men det behöfde han ej, ty då han steg upp, voro de redan färdiga, och ej häller uteblefvo köparne, som gåfvo honom så mycket pänningar, att han kunde köpa läder till fyra par skor. Han fann äfven tidigt på morgonen de fyra paren färdiga, och så fortgick det alltjämt;

hvad han skar till om kvällen, det var färdigt på morgonen, så att han snart åter hade sin hederliga utkomst och till slut blef en välbärgad man.

Nu begaf det sig en kväll ej långt före jul, då mannen åter hade skurit till, att han, innan de gingo till sängs, sade till sin hustru: »Tänk om vi skulle sitta uppe i natt för att se efter hvem det är, som så här räcker oss en hjälpsam hand?» Hustrun var nöjd därmed och tände på ett ljus; därefter gömde de sig i hörnet bakom kläder, som voro upphängda där, och gåfvo akt. Då det blef midnatt, kommo två små söta, nakna pysslingar fram, satte sig vid skomakarens bord, togo allt det tillskurna arbetet till sig och började sticka, sy och bulta så behändigt och fort med sina små fingrar, att skomakaren af beundran ej kunde ta sina ögon ifrån dem. De gåfvo sig ej, förr än allt var fullbordadt och stod färdigt på bordet; då skyndade de sig därifrån.

Följande morgon sade hustrun: »De små männen ha gjort oss rika, vi borde väl ändå visa oss tacksamma därför. De springa omkring och ha ingenting på kroppen, de måste ju frysa. Vet du hvad? Jag skall sy skjorta, rock, tröja och byxor åt dem och äfven sticka hvar och en ett par strumpor; gör du ett par små skor åt hvar och en af dem.» Mannen sade: »Det är jag mycket gärna med om», och om kvällen, då de hade allting färdigt, lade de skänkerna i stället för det tillskurna arbetet på bordet och gömde sig sedan för att se, huru de små männen skulle uppta det. Vid midnatt kommo de framspringande och ämnade genast sätta sig till arbetet, men då de ej funno något tillskuret läder, utan i stället de nätta små klädesplaggen, blefvo de först förvånade, men sedan visade de en liflig glädje. I största hast klädde de på sig, ströko med händerna på de vackra kläderna och sjöngo:

»Nu ä' vi så fina i all denna ståten,
Och nu ge vi skomakaryrket på båten!»

Sedan hoppade och dansade de och sprungo öfver stolar och bänkar. Slutligen dansade de ut genom dörren. Sedan kommo de aldrig igen, men skomakaren gick det väl så länge han lefde, och allt, hvad han företog sig, lyckades honom.

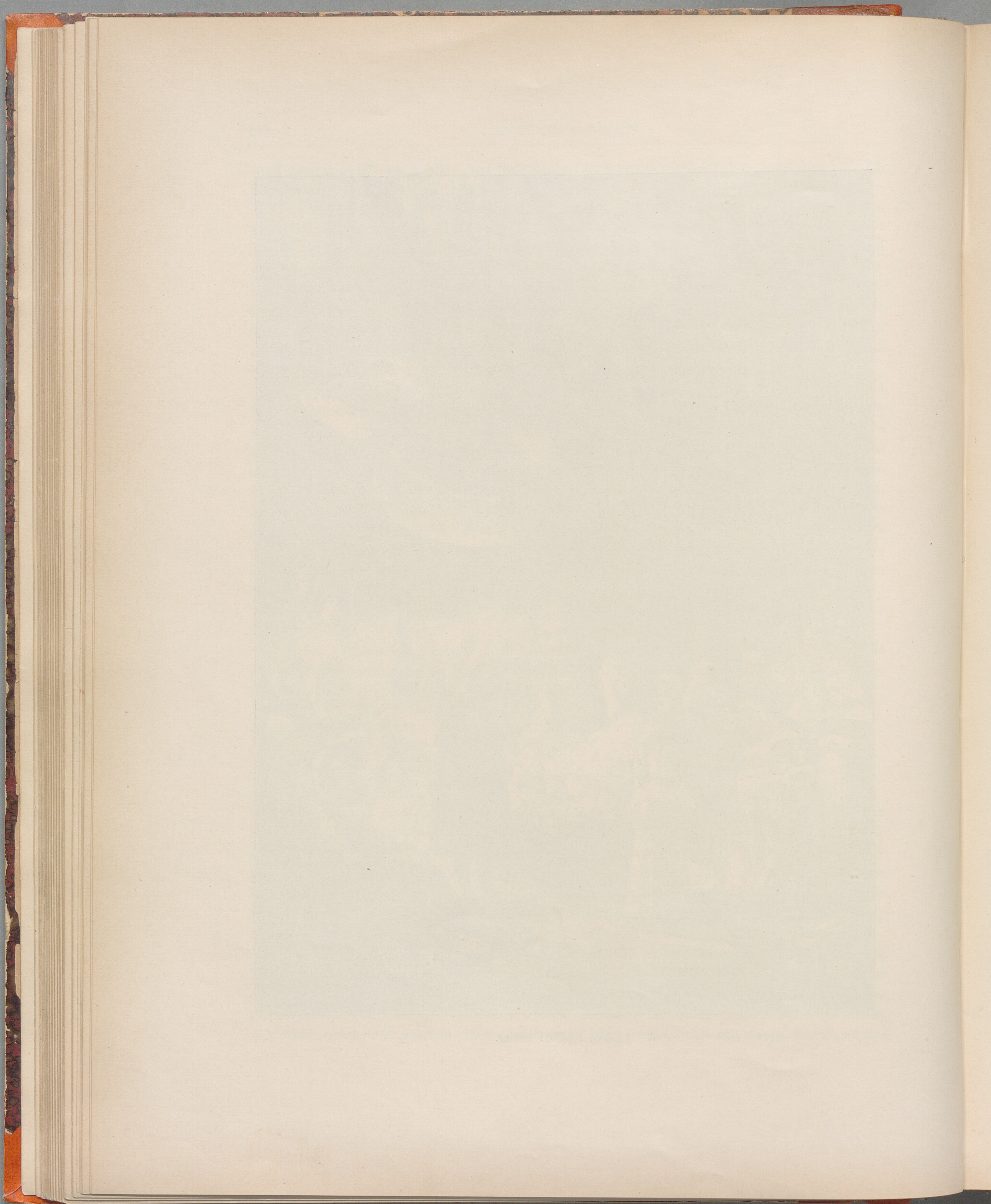
Andra sagan.

Det var en gång en fattig tjänstflicka, som var flitig och renlig, sopade huset alla dagar och kastade ut soporna i en stor hög utanför dörren. En morgon, då hon åter skulle gå till sitt arbete, hittade hon ett bref på sophögen, och som hon ej kunde läsa, ställde hon kvasten i en vrå och lämnade brefvet till sitt herrskap, och då befanns det vara en bjudning från pysslingarne, som bådo flickan bära fram ett barn till dopet åt dem. Flickan visste ej hur hon skulle göra, men till sist efter långa öfverläggningar samtyckte hon, ty herrskapet sade henne, att någonting sådant kunde man ej säga nej till.

Då kommo tre pysslingar och förde henne in i ett ihåligt bärg, där de små varelserna bodde. Allting där var smått, men så prydligt och präktigt, att det kan man aldrig tänka sig. Barnsängshustrun låg i en säng af svart ebenholts med knappar af pärlor, täcket var stickadt med guld, vaggan var af elfenben, badbaljan af guld. Flickan stod nu fadder och ville sedan åter gå hem, men pysslingarne bådo henne ifrigt att stanna tre dagar hos

Flickan stod nu fadder.

dem. Hon stannade alltså och tiden gick i lust och glädje, och de små gjorde allt hvad hon önskade. Slutligen ville hon bege sig på hemväg; då stoppade de först hennes fickor alldeles fulla med guld och förde henne sedan åter ut ur bärget. Då hon kom hem, ville hon börja sitt arbete, tog kvasten, som ännu stod i sin vrå, och började sopa. Då kommo främmande människor ut ur huset, frågade hvem hon var och hvad hon hade där att göra. Det var ej tre dagar, som hon hade trott, utan sju år, som hon hade varit hos de små männen i bärget, och hennes förra herrskap hade dött under tiden.

Tredje sagan.

Pysslingarne hade tagit ett barn ur vaggan för en mor och i stället lagt dit en bortbyting med tjockt hufvud och glosögon och som ej ville göra annat än äta och dricka. I sin nöd gick kvinnan till sin grannhustru och frågade henne om råd. Grannhustrun sade, att hon skulle bära ut bortbytingen i köket, sätta honom i spiseln, göra upp eld och koka vatten i två äggskal; det narrade bortbytingen att skratta, och om han skrattade, var det förbi med honom. Hustrun gjorde allt som grannkvinnan hade sagt. Då hon satte äggskalen med vattnet på elden, sade klumphufvudet: »Nu är jag så gammal som sjumilaskogen, men aldrig har jag sett, att någon kokar i äggskal.» Och så började han skratta däråt. Men i det samma han skrattade, kommo en mängd pysslingar med det rätta barnet, satte det i spiseln och togo bortbytingen med sig hem igen.

Döden fadder.

En fattig man hade tolf barn och måste arbeta dag och natt, blott för att skaffa dem bröd. Då nu det trettonde kom till världen, visste han ej huru han skulle bära sig åt i sin nöd. Han gick ut på stora landsvägen och ville bjuda den förste han mötte till fadder. Den förste som mötte honom var Vår herre; han visste redan hvad han hade på hjärtat och sade till honom: »Arme man, jag känner medlidande med dig, jag vill bära ditt barn till dopet, sörja för det och göra det lyckligt på jorden.» — »Då vill jag ej ha dig till fadder», sade mannen, »du ger den rike och låter den fattige hungra.» Det sade mannen, emedan han ej visste huru visligen Gud fördelar rikedom och fattigdom. Han vände sig således ifrån Vår herre och gick vidare. Då framträdde djäfvulen till honom och sade: »Hvad söker du? Vill du ta mig till fadder åt ditt barn, så vill jag ge det guld i öfverflöd och all världens gamman.» Mannen frågade: »Hvem är du?» — »Jag är

djäfvulen.» — »Då vill jag ej ha dig till fadder», sade mannen, »du bedrar och förför människorna.» Han gick vidare, då kom den utmärglade Döden emot honom och sade: »Tag mig till fadder.» Mannen frågade: »Hvem är du?» — »Jag är döden, som gör alla lika.» Då sade mannen: »Du är den rätte, du hämtar den rike som den fattige utan åtskillnad, du skall bli mitt barns fadder.» Döden svarade: »Jag vill göra din son rik och berömd, ty den som har mig till vän, honom kan ingenting fattas.» Mannen sade: »Nästa söndag är dopet, infinn dig då i rätter tid.» Döden infann sig, som han hade lofvat, och stod mycket riktigt fadder.

Då gossen växt upp, kom faddern en gång och befallde honom att följa med. Han förde honom ut i skogen, visade honom en ört, som växte där, och sade: »Nu skall du få

Döden lyfte upp handen och hotade.

din faddergåfva. Jag gör dig till en berömd läkare. Då du blir kallad till en sjuk, så skall jag hvarje gång visa mig för dig; står jag vid den sjukes hufvud, så kan du dristigt säga, att du kan göra honom frisk, och ger du honom sedan in af denna ört, så blir han botad; men står jag vid den sjukes fötter, så är han min, och du måste säga, att all hjälp är förgäfves och att ingen läkare i världen kan rädda honom. Men akta dig, att du ej använder örten mot min vilja, det kunde bekomma dig illa.»

Det dröjde ej länge, förr än ynglingen var den berömdaste läkare i hela världen. »Han behöfver bara se på den sjuke, så vet han redan, om han skall bli frisk eller om han måste dö», hette det om honom, och från nära och fjärran kommo människor, hämtade honom till sjuka och gåfvo honom så mycket guld, att han snart var en rik man. Nu begaf det sig att konungen insjuknade; läkaren tillkallades och skulle säga om bättring var möjlig.

Men då han framträdde till bädden, stod döden vid den sjukes fötter, och då fick han ej använda örten. »Den som ändå en gång kunde öfverlista Döden», tänkte läkaren, »han kommer visserligen att ta illa upp, men då jag är hans gudson, ser han väl genom fingrarne med mig; jag vill våga det.» Han fattade således i den sjuke och vände om honom, så att Döden kom att stå vid hans hufvud. Sedan gaf han honom in af örten, och konungen tog sig och blef åter frisk. Men Döden kom till läkaren med vredgadt och mörkt ansikte, hotade med fingret och sade: »Du har fört mig bakom ljuset; denna gång vill jag förlåta dig det, eftersom du är min gudson, men vågar du det ännu en gång, så gäller det ditt lif; då tar jag dig själf med mig.»

Snart därefter föll konungens dotter i en svår sjukdom. Hon var hans enda barn; han grät dag och natt, så att han vardt blind, och lät kungöra, att den, som räddade henne från döden, skulle bli hennes gemål och få ärfva kronan. Då läkaren kom till den sjukas bädd, såg han Döden stå vid hennes fötter. Han borde ha erinrat sig sin fadders varning, men konungadotterns stora skönhet och lyckan att bli hennes gemål bedårade honom så, att han slog ifrån sig alla sådana tankar. Han såg ej, att Döden kastade till honom vredgade blickar, lyfte upp handen och hotade med den torra knytnäfven; han lyfte upp den sjuka och lade hennes hufvud där fötterna legat. Sedan gaf han henne af örten, och genast rodnade hennes kinder, och lifvet vaknade på nytt.

Då Döden för andra gången såg sig bedragen på sin egendom, gick han med långa steg emot läkaren och sade: »Det är ute med dig; turen kommer nu till dig», fattade i honom med sin iskalla hand så hårdt, att han ej kunde stå emot, och förde honom till en underjordisk håla. Där såg han huru tusen och åter tusen ljus brunno i oöfverskådliga rader, några stora, andra halfstora, andra små. Hvarje ögonblick slocknade några, och andra flammande åter upp, så att lågorna i beständig växling tycktes fladdra af och an. »Ser du», sade Döden, »det är människornas lifsljus. De stora tillhöra barn, de halfstora tillhöra äkta makar i sina bästa år, och de små tillhöra ålderstigna personer. Men äfven barn och unga människor ha ofta endast ett litet ljus.» — »Visa mig mitt lifsljus», sade läkaren; han trodde, att det ännu var ganska stort. Döden pekade på en liten stump, som just hotade att slockna, och sade: »Ser du, där är det.» — »Ack, käre fadder», sade den förskräckte läkaren, »tänd ett nytt åt mig, så att jag kan få njuta af mitt lif, bli konung och gemål till den sköna konungadottern.» — »Jag kan ej», svarade Döden, »först måste ett slockna, innan ett nytt kan få tändas.» — »Så sätt det gamla på ett nytt, som genast börjar brinna, så snart det andra är slut», bad läkaren. Döden låtsade, som om han ville uppfylla hans önskan, och bar fram ett nytt, långt ljus; men emedan han ville hämnas, bar han sig med flit oskickligt åt, då han skulle sätta dem tillsammans, och den lilla ljusbiten föll ihop och slocknade. Genast sjönk läkaren till marken och hade nu själf kommit i Dödens våld.

Tummetott ute på vandring.

En skräddare hade en son, som hade råkat bli mycket liten och ej var större än en tumme; därför hette han också Tummetott. Men han hade mod i kroppen och sade till sin far: »Far, jag skall och måste ut i världen.» — »Rätt så, min son», sade fadern, tog en lång stoppnål och gjorde på ljuset en knapp af lack därpå, »här har du en värja med dig på vägen.» Nu ville den lille skräddaresonen ännu en gång äta tillsammans med de sina och sprang ut i köket för att se efter hvad kära mor hade kokat för godt nu på sistone. Det var nyss färdigt och fatet stod på spiseln. Då sade han: »Mor, hvad få vi för mat i dag?» — »Se efter själf», sade modern. Då hoppade Tummetott upp på spiseln och tittade ned i fatet, men som han sträckte ut halsen för långt, fattade ångan från maten i honom och hvirflade upp med honom genom skorstenen. En stund red han omkring i luften på röken, tills han slutligen åter sjönk ned på marken. Nu var den lille skräddaren där ute i vida världen, drog omkring, fick äfven arbete hos en mästare, men maten var honom ej god nog. »Mästarefru», sade Tummetott, »om ni inte ger oss bättre mat, så går jag och skrifver i morgon bittida med krita på er dörr: 'För mycket potatis, för litet fläsk, adjö, herr potatiskung.'» — »Hvad säger du, din stackare?» sade mästarefrun, blef ond, tog en klädeslapp och ville slå efter honom, men den lille skräddaren kröp behändigt under fingerborgen, tittade fram under den och räckte ut tungan åt mästarefrun. Hon lyfte upp fingerborgen och ville ta honom, men lille Tummetott hoppade in bland lapparne, och medan mästarefrun kastade omkring lapparne och sökte efter honom, gömde han sig i bordspringan. »Hi, hi, mästarefru!» ropade han och stack upp hufvudet, och när hon ville slå till, hoppade han ned i bordslådan. Men slutligen fick hon honom fast och körde honom ur huset.

Den lille skräddaren vandrade framåt och kom till en stor skog, där mötte han en hop röfvare, som gingo för att stjäla i konungens skattkammare. Då de fingo se skräddaren, tänkte de: »En sådan liten karl kan krypa genom ett nyckelhål och tjäna oss till dyrk.» — »Hallo», ropade en af dem, »du jätte Goliath där, vill du gå med till skattkammaren? Du kan smyga dig in och kasta ut guldet.» Tummetott betänkte sig, slutligen sade han ja och gick med till skattkammaren. Där granskade han dörrarne uppifrån och ned, om där ej var någon springa. Det dröjde ej länge förr än han fann en, som var så bred, att han kunde krypa in genom den. Han ville äfven genast göra detta, men en af de båda skildtvakterna, som stodo utanför dörren, märkte honom och sade till den andre: »Hvad

kryper där för en ful spindel? Jag skall trampa ihjäl honom.» — »Låt det stackars djuret gå», sade den andre, »han har ju ej gjort dig någonting.» Nu kom Tummetott genom springan lyckligt in i skattkammaren, öppnade fönstret, under hvilket röfvarena stodo, och kastade den ena dalern efter den andra ut till dem. Då den lille skräddaren var som bäst i farten med sitt arbete, hörde han, att konungen kom för att bese sin skattkammare, och gömde sig skyndsamt. Konungen märkte att många klingande dalrar fattades, men kunde ej förstå hvem som hade stulit dem, då lås och rigel voro i godt stånd och allt tycktes vara väl förvaradt. Då gick han bort igen och sade till de båda vakterna: »Gif akt, det är någon, som vill åt pänningarne.» Då nu Tummetott ånyo började med sitt arbete, hörde de guldet röra sig och klinga där inne, klipp klapp, klipp klapp. De sprungo genast in och ville gripa tjufven. Men den lille skräddaren, som hörde dem komma, var ännu raskare i vändningarne, han sprang in i ett hörn och hvälfde en daler öfver sig, så att ingenting af honom syntes; därvid gycklade han till på köpet med vakten och ropade: »Här är jag.» Vakterna sprungo dit, men då de hunno fram, hade han redan sprungit till ett annat hörn och gömt sig under en annan daler och ropade: »Holla, här är jag.» Vakterna rusade dit, men Tummetott var redan i ett tredje hörn och ropade: »Holla, här är jag.» Och så dref han gyckel med dem och narrade dem så länge att springa omkring i skattkammaren, tills de voro trötta och gingo därifrån. Nu kastade han efter hand ut alla dalrarne; den sista slungade han af all makt, hoppade sedan själf upp därpå och flög ut genom fönstret på den. Röfvarena höllo långa loftal om honom. »Du är en stor hjälte», sade de, »vill du bli vår anförare?» Men Tummetott betackade sig och sade, att först ville han se sig om i världen. De delade nu bytet, men den lille skräddaren begärde blott ett öre, emedan han ej orkade bära mera.

Därpå spände han åter sin värja om lifvet, tog farväl af röfvarena och begaf sig på väg. Han fick arbete hos flere mästare, men de föllo honom ej på läppen; slutligen tog han tjänst som husdräng på en gästgifvaregård. Men pigorna kunde ej tåla honom, ty utan att de kunde se honom, såg han allt hvad de gjorde i hemlighet och omtalade för herrskapet hvad de hade tagit från faten och ur källaren. Då sade de: »Vänta, det skall du allt få betala», och kommo öfverens om att spela honom ett spratt. Då en af pigorna snart därefter slog gräs i trädgården och såg Tummetott springa omkring där och klättra upp- och nedför plantorna, räfsade hon upp honom tillsammans med höt, band alltsammans till en stor bundt och kastade den för korna. Bland dem var en stor svart, som slukade honom, utan att göra honom något illa. Men nere i hennes mage trifdes han mycket illa, ty der var alldeles mörkt och brann intet ljus. Då kon mjölkades, ropade han:

»Trip trap trull,
är ej stäfvan snart full?»

Men som mjölken skvalade, var det ingen som hörde honom. Om en stund kom gästgifvaren ut i ladugården och sade: »I morgon skall den där kon slaktas.» Då blef Tummetott så rädd, att han ropade med hög röst: »Släpp mig ut först, jag sitter ju här inne.» Herrn hörde det visserligen, men han urskilde ej hvarifrån rösten kom. »Hvar är du?» frågade han. »I den svarta», svarade Tummetott, men herrn förstod ej hvad det skulle betyda och gick därifrån.

Följande morgon blef kon slaktad. Lyckligtvis träffade intet hugg Tummetott, under det hon höggs och skars sönder, men han kom med bland korfköttet. Då nu korfmakaren

kom fram och började sitt arbete, ropade han allt hvad han orkade: »Hacka inte för djupt, hacka inte för djupt, jag är ju här under!» Men för hackknifvarnes larm hörde ingen människa det. Nu var den stackars Tummetott i nöd, men nöden lär en springa, och där sprang han nu så vigt mellan hackknifvarne, att ingen af dem rörde honom och han kom helskinnad därifrån. Men springa därifrån kunde han ej; det fanns ingen annan råd än att han måste låta stoppa sig i en blodkorf tillsammans med fläsktärningarne. Där var kvarteret litet trångt, och till på köpet blef han upphängd i skorstenen till rökning, och där blef tiden honom förskräckligt lång. Ändtligen fram på vintern blef han nedtagen, emedan korfven skulle sättas för en gäst. Då nu fru värdinnan skar korfven i skifvor, tog han sig i akt att ej sticka fram hufvudet för långt, så att han ej skulle få halsen afskuren; till sist yppade sig ett lämpligt tillfälle för honom, han stack ut hufvudet och hoppade ner.

Men i det hus, där man behandlat honom så illa, ville den lille skräddaren ej stanna längre, utan begaf sig genast åter ut på vandring. Men hans frihet varade ej länge. På öppna fältet kom han i vägen för en räf, som i tankarne nafsade honom åt sig. »Ack, herr räf», ropade den lille skräddaren, »det är ju jag, som sitter i er hals; släpp mig lös.» — »Du har rätt», svarade räfven, »du mättar så godt som ingenting; lofvar du mig hönorna i din fars gård, så skall jag släppa dig lös.» — »Hjärtans gärna», svarade Tummetott, »du skall få alla hönorna, det lofvar jag dig.» Då släppte räfven honom åter lös och bar honom själf hem. Då fadern återsåg sin lille son, gaf han gärna räfven alla hönor han hade. »För det skall du också få en ganska vacker pänningsumma, som jag har med mig hem», sade Tummetott och räckte honom öret, som han hade förtjänat på sina vandringar.

»Men hvarför fick räfven äta upp de stackars pullorna?» — »Ah, du lille tok, din far måtte väl hålla sitt barn mera kärt än hönorna på sin gård.»

De sex svanorna.

En konung jagade en gång i en stor skog och förföljde så ifrigt ett villebråd, att ingen af hans folk kunde hinna honom. Då kvällen inbröt, stannade han och såg sig omkring; då fann han, att han hade ridit vilse. Han sökte en utgång, men kunde ej finna någon. Då såg han en gammal kvinna med nickande hufvud komma emot sig; men det var en häxa. »Kära fru», sade han till henne, »kan ni ej visa mig vägen genom skogen?» — »Åhjo, herre konung», svarade hon, »det kan jag nog, men det är ett villkor därvid; om ni ej uppfyller det, kommer ni aldrig ur skogen och måste dö af hunger där inne.» — »Hvad är det för ett villkor?» frågade konungen. — »Jag har en dotter», sade gumman, som är så skön, att ni ej kan finna hennes make i världen, och väl förtjänar att bli er gemål. Vill ni göra henne till er drottning, så skall jag visa er vägen ur skogen.» Konungen samtyckte i sitt hjärtas ångest, och gumman förde honom till sitt lilla hus, där

hennes dotter satt vid elden. Hon tog emot konungen, som om hon väntat honom, och han såg nog, att hon var mycket skön, men hon behagade honom ej, och han kunde ej se på henne utan en hemlig rysning. Sedan han hade lyft upp flickan till sig på hästen, visade gumman honom vägen, och konungen kom åter till sitt kungliga slott, där bröllopet firades.

Konungen hade redan varit gift en gång och hade efter sin första gemål sju barn, sex gossar och en flicka, dem han älskade öfver allt annat i världen. Emedan han nu befarade, att styfmodern ej skulle behandla barnen väl och till och med göra dem något illa, förde han dem till ett ensligt slott, som stod midt i en skog. Det låg så undangömdt och vägen var så svår att finna, att han ej funnit den själf, om ej en klok gumma hade skänkt honom ett garnnystan med underbara egenskaper. När han kastade det framför sig, rullade det upp sig af sig själft och visade honom vägen. Men konungen gick så ofta ut till sina kära barn, att drottningen blef förvånad öfver hans frånvaro; hon var nyfiken och ville veta hvad han hade att göra där inne i skogen alldeles ensam. Hon gaf hans tjänare mycket pänningar, och de förrådde hemligheten för henne och berättade äfven om nystanet, som ensamt kunde visa vägen. Nu hade hon ingen ro, förr än hon hade letat ut, hvar konungen gömde nystanet. Sedan sydde hon små skjortor af hvitt siden, och som hon hade lärt sig häxkonster af sin mor, sydde hon in en förtrollning i hvar skjorta.

Då konungen en gång ridit på jakt, tog hon

skjortorna och gick in i skogen, och nystanet visade henne vägen. Barnen, som på afstånd sågo någon komma, trodde, att det var deras käre fader, som kom till dem, och sprungo emot henne fulla af glädje. Då kastade hon öfver hvar och en af dem en af skjortorna, och då den berörde deras kropp, förvandlades de till svanor och flögo bort öfver skogen. Drottningen gick hem helt förnöjd och trodde sig vara af med sina styfbarn, men flickan hade ej sprungit med sina bröder, och henne visste hon ingenting om. Dagen därpå kom konungen och ville besöka sina barn, men han fann ingen annan än flickan. »Hvar äro dina bröder?» frågade konungen. »Ack, käre fader», svarade hon, »de äro borta och ha lämnat mig ensam kvar här.» Nu berättade hon för honom, att hon från sitt fönster åsett huru hennes bröder som svanor flugit bort öfver skogen, och visade honom de fjädrar, som de fällt på gården och dem hon plockat upp. Konungen sörjde, men han tänkte ej på, att det kunde vara den elaka drottningen, som begått den onda gärningen, och emedan han fruktade, att äfven flickan skulle bli honom frånröfvad, ville han ta henne med sig. Men hon var rädd för styfmodern och bad konungen att få stanna kvar på skogsslottet denna enda natt.

Den stackars flickan tänkte: »Här kan jag ej längre stanna; jag vill gå och söka mina bröder.» Då natten kom, flydde hon och gick rakt in i skogen. Hon gick hela natten och äfven hela den andra dagen, tills hon ej orkade gå längre af trötthet. Då fick hon se en hydda, gick dit in och fann en kammare med sex små sängar, men hon vågade ej lägga sig i någon af dem, utan kröp under en, lade sig på hårda golfvet och ville tillbringa natten där. Men då solen var nära att gå ned, hörde hon ett susande och såg sex svanor komma inflygande genom fönstret. De satte sig på golfvet och blåste på hvarandra och blåste af hvarandra alla fjädrarne, och sin svanhamn ströko de af sig som en skjorta. Då såg flickan på dem och kände igen sina bröder, gladde sig och kröp fram under sängen. Bröderna voro ej mindre glada, då de fingo se sin syster, men deras glädje var af kort varaktighet. »Här kan du ej stanna», sade de till henne, »det är ett härbärge för röfvare; om de komma hem och finna dig, så mörda de dig.» — »Kunnen I då ej beskydda mig?» frågade systern. »Nej», svarade de, »ty vi få endast en kvart hvarje kväll lägga af vår svanhamn och ha under den tiden vår mänskliga gestalt, men sedan bli vi åter förvandlade till svanor.» Systern grät och sade: »Kunnen I då ej bli förlossade?» — »Ack nej», svarade de. »Villkoren äro för svåra. Du får på sex år ej tala eller skratta och måste under den tiden sy ihop åt oss sex skjortor af stjärnblommor. Kommer ett enda ord ur din mun, så är allt arbetet förspilldt.» När bröderna hade sagt detta, var kvarten förgången, och de flögo åter ut genom fönstret som svanor.

Men flickan fattade det fasta beslutet att förlossa sina bröder, om det också skulle kosta hennes lif. Hon lämnade skogshyddan, gick midt in i skogen och satte sig i ett träd och tillbragte natten där. Följande morgon gick hon ut och plockade stjärnblommor och började sy. Tala kunde hon ej med någon, och till att skratta hade hon ingen lust; hon satt där och såg endast på sitt arbete. Då hon redan hade tillbragt lång tid där, begaf det sig, att landets konung jagade i skogen, och hans jägare kommo till trädet, i hvilket flickan satt. De ropade henne an och sade: »Hvem är du?» Men hon svarade ej. »Kom ned till oss», sade de, »vi skola ej göra dig något ondt.» Men hon skakade endast på hufvudet. Då de bestormade henne vidare med frågor, kastade hon ned sin gyllene halskedja till dem och trodde sig därmed ha ställt dem till freds. Men de upphörde ej att

fråga; då kastade hon ned sitt bälte, och då ej häller detta hjälpte, sina strumpband och efter hand allt hvad hon hade på sig och kunde umbära, så att hon till sist endast hade sitt linne kvar. Men jägarne läto ej afspisa sig därmed, utan klättrade upp i trädet, lyfte ner flickan och förde henne till konungen. Konungen frågade: »Hvem är du? Hvad gör du i trädet?» Men hon svarade ej. Han frågade henne på alla språk han kunde, men hon var stum som en fisk. Men emedan hon var så skön, rördes konungens hjärta och han fattade en stor kärlek till henne. Han slog sin kappa om henne, satte henne framför sig på hästen och förde henne till sitt slott. Där lät han kläda henne i praktfulla kläder, och hon strålade i sin skönhet som ljusa dagen, men icke ett ord kunde man aflocka henne. Han satte henne vid sin sida vid bordet, och hennes blygsamma miner och hennes sedesamhet behagade honom så mycket, att han sade: »Med henne vill jag gifta mig och med ingen annan i världen.» Och efter några dagar förmälde han sig med henne.

Men konungen hade en elak mor, som ej var nöjd med detta giftermål och talade illa om den unga drottningen. »Hvem vet hvarifrån den flickan är, som ej kan tala», sade hon. »Hon är ej värd en konung.» Om ett år, då drottningen födde sitt första barn till världen, tog den gamla det ifrån henne och strök i sömnen blod omkring hennes mun. Sedan gick hon till konungen och anklagade henne för att vara människoäterska. Konungen ville ej tro det och tålde ej att man gjorde henne något ondt. Men hon satt ständigt och sydde på skjortorna och brydde sig ej om någonting annat. Nästa gång, då hon åter födde en vacker liten son, utöfvade den falska svärmodern samma bedrägeri, men konungen kunde likväl ej förmå sig att sätta någon tro till hennes ord. Han sade: »Hon är för from och god till att kunna göra någonting sådant; vore hon ej stum, så att hon kunde försvara sig, skulle hennes oskuld komma i dagen.» Men då den gamla för tredje gången röfvade bort det nyfödda barnet och anklagade drottningen, som ej sade ett ord till sitt försvar, kunde konungen ej annat än öfverlämna henne till domstolen, som dömde henne att lida döden i lågorna.

Då dagen var inne, att domen skulle gå i fullbordan, var det tillika den sista dagen af de sex åren, hvarunder hon ej fick tala eller skratta, och hon hade befriat sina kära bröder från förtrollningens välde. De sex skjortorna voro färdiga, endast den vänstra ärmen fattades på den sista. Då hon nu fördes till afrättsplatsen, lade hon skjortorna öfver sin arm, och då hon stod på bålet och elden just skulle tändas, såg hon sig omkring, och då kommo sex svanor flygande. Då såg hon, att deras förlossning nalkades, och hennes hjärta klappade af glädje. Svanorna susade fram till henne och sänkte sig, så att hon kunde kasta skjortorna öfver dem. Då de rörde vid dem, föllo svanhamnarne af, och hennes bröder stodo lifs lefvande framför henne och voro friska och vackra; endast på den yngste saknades den vänstra armen, och han hade i stället en svanvinge på ryggen. De omfamnade och kysste hvarandra, och drottningen gick till konungen, som var alldeles bestört, och började tala och sade: »Käraste gemål, nu får jag tala och yppa för dig, att jag är oskyldig och falskeligen anklagad.» Hon berättade honom nu om den gamla drottningens bedrägeri, huruledes hon hade tagit ifrån henne de tre barnen och gömt dem. Då hämtades de, till konungens stora glädje, och den elaka svärmodern fastbands till straff vid bålet och brändes till aska. Men konungen och drottningen jämte hennes sex bröder lefde långa år i lycka och frid.

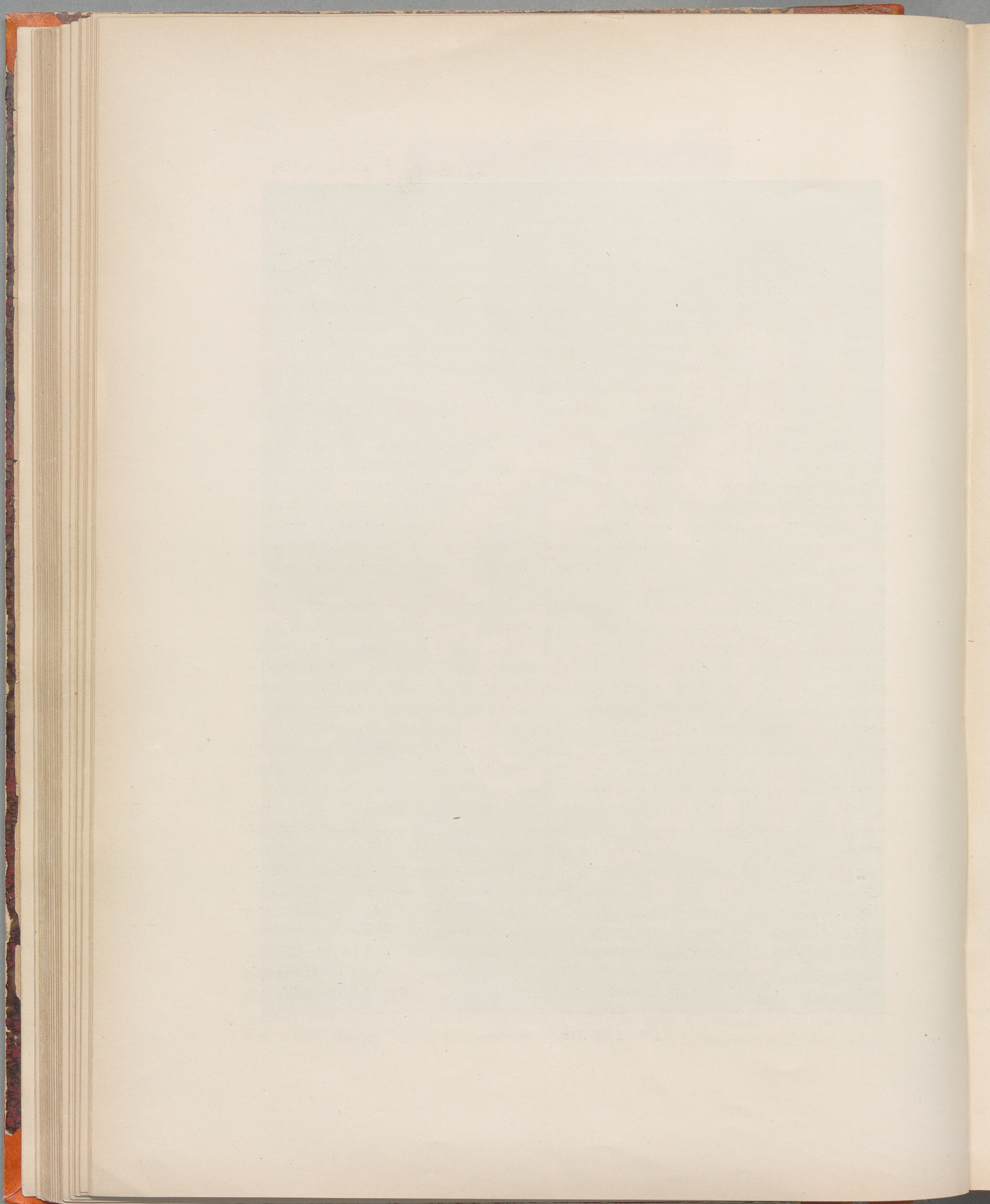
Prinsessan Törnros.

I forna tider lefde en konung och en drottning, hvilka hvarje dag sade: »Ack, om vi ändå hade ett barn!» men de fingo aldrig något. Då begaf det sig, när drottningen en gång badade, att en groda kröp ur vattnet på land och sade till henne: »Din önskan skall bli uppfylld, innan ett år är förgånget, skall du föda en dotter till världen.» Det skedde som grodan hade sagt, och drottningen födde en flicka, som var så skön, att konungen ej visste till sig af glädje och ställde till en stor fest. Han bjöd ej allenast sina anförvandter, vänner och bekanta, utan äfven féerna, för att de skulle bli hans barn bevågna. Det fanns tretton sådana i hans rike, men som han endast hade tolf guldtallrikar åt dem att äta på, så måste en af dem stanna hemma. Festen firades med all prakt, och då den var till ända, skänkte féerna barnet sina underbara gåfvor: den ena dygd, den andra skönhet, den tredje rikedom o. s. v., allt hvad man kan önska sig i världen. Då elfva hade uttalat sina önskespråk, inträdde plötsligt den trettonde. Hon ville hämnas därför att hon ej blifvit inbjuden, och utan att hälsa på någon eller ens se på dem, ropade hon med hög röst: »Prinsessan skall i sitt femtonde år sticka sig på en slända och falla ned död.» Och utan att säga ett ord vidare, vände hon sig om och lämnade salen. Alla voro förskräckta; då framträdde den tolfte, som ännu hade sin önskan kvar, och emedan hon ej kunde upphäfva förbannelsen, utan endast mildra den, sade hon: »Men det skall ej vara någon död, utan en hundraårig djup sömn, hvari prinsessan faller.»

Konungen, som gärna ville bevara sin dotter från olyckan, lät den befallningen utgå, att alla sländor i hela konungariket skulle uppbrännas. Men på flickan uppfylldes alla féernas önskningar, ty hon var så skön, höfvisk, vänlig och förståndig, att hvar och en, som såg henne, måste hålla af henne. Den dag, då hon fyllde femton år, föll det sig så, att konungen och drottningen ej voro hemma och att flickan stannat ensam kvar i slottet. Då gick hon omkring öfverallt, besåg rum och gemak, som hon hade lust, och kom slutligen äfven till ett gammalt torn. Hon gick uppför den smala spiraltrappan och kom till en liten dörr. I låset satt en rostig nyckel, och då hon vred om den, sprang dörren upp, och där satt i en liten kammare en gammal gumma med en slända och spann flitigt sitt lin. »God dag, gamla mor», sade konungadottern, »hvad gör du där?» — »Jag spinner», sade gumman och nickade med hufvudet. »Hvad är det för en tingest, som snurrar så muntert omkring?» sade flickan, tog sländan och ville äfven spinna. Men knappast hade hon vidrört sländan, förr än hon stack sig i fingret därmed, och förbannelsen gick i fullbordan.

Där låg hon och var så skön.

I samma ögonblick hon kände stynget, föll hon ned på sängen och låg strax i en djup sömn. Och denna sömn utbredde sig öfver hela slottet: konungen och drottningen, som nyss kommit hem och inträdt i salen, somnade och hela hofstaten med dem. Sedan somnade äfven hästarne i stallet, hundarne på gården, dufvorna på taket, flugorna på väggen, ja, elden, som fladdrade på spiseln, blef stilla och somnade. Steken upphörde att puttra, och kocken, som ville lugga kökspojken för någon förseelse, släppte honom och somnade. Vinden lade sig, och på träden framför slottet rörde sig ej ett löf.

Men rundt omkring slottet började en törnhäck växa upp, som blef högre med hvarje år och slutligen omsnärjde hela slottet och växte upp däröfver, så att ingenting syntes däraf, ej ens väderflöjeln på taket. Men sägnen om den sköna sofvande Törnrosen, ty så kallades prinsessan, gick ut öfver landet, så att då och då konungasöner kommo och ville tränga genom häcken in i slottet. Men det var ej möjligt för dem, ty törnriset höll så tätt tillsammans, som om det haft händer, och ynglingarne fastnade däri, kunde ej göra sig lösa och dogo en ömklig död.

Efter långa, långa år kom ändtligen ånyo en konungason till landet och hörde huru en gammal man berättade om törnhäcken, att det skulle där bakom stå ett slott, hvari en underskön prinsessa, kallad Törnros, redan sofvit i hundra år, och med henne sofvo konungen, drottningen och hela hofstaten. Han hade äfven hört af sin farfar, att många konungasöner hade kommit och försökt tränga genom törnhäcken, men de hade fastnat däri och dött en ömklig död. Då sade ynglingen: »Jag är ej rädd och vill dit och se den sköna prinsessan Törnros.» Huru mycket den beskedlige gubben än afrådde honom, hörde han ej på hans ord.

Men nu voro just de hundra åren förflutna, och den dag var kommen, då Törnros åter skulle vakna. Då konungasonen närmade sig törnhäcken, var den betäckt af idel stora vackra rosor, som af sig själfva veko åt sidan och släppte honom oskadd igenom, och bakom honom slogo de åter igen som en häck. På slottsgården såg han hästarne och de fläckiga jakthundarne ligga och sofva, på taket sutto dufvorna och hade stuckit sitt hufvud under vingen. Då han kom in i huset, sofvo flugorna på väggen, kocken i köket höll ännu sin hand i luften, som om han ville hugga kökspojken i lufven, och pigan satt ännu med den svarta hönan, som skulle plockas. Nu gick han vidare och såg hela hofstaten ligga och sofva i salen, och uppe på tronen lågo konungen och drottningen. Då gick han ännu vidare, och allt var så tyst, att han kunde höra sin egen andedräkt, och slutligen kom han till tornet och öppnade dörren till den lilla kammaren, i hvilken prinsessan Törnros sof. Där låg hon och var så skön, att han ej kunde taga sina ögon ifrån henne, och han böjde sig ned och gaf henne en kyss. Då han hade berört henne med sina läppar, slog hon upp ögonen, vaknade och såg på honom helt vänligt. Nu gingo de ned tillsammans, och konungen vaknade och drottningen och hela hofstaten, och de sågo på hvarandra med stora ögon. Hästarne på gården stego upp och skakade på sig, jakthundarne sprungo och viftade med svansen; dufvorna på taket drogo fram hufvudet under vingen, sågo sig omkring och flögo utåt fältet; flugorna på väggarne spatserade omkring, elden i köket lågade upp, fladdrade och kokade maten, steken började åter puttra, kocken gaf kökspojken en örfil, så att han skrek, och pigan plockade hönan färdig. Och så firades konungasonens bröllop med prinsessan Törnros i all prakt, och de lefde förnöjda ända till sin död.

Kung Trastskägg.

En konung hade en dotter, som var öfvermåttan skön, men tillika så stolt och öfvermodig, att ingen friare var god nog för henne. Hon afvisade den ene efter den andre och dref till på köpet gyckel med dem. En gång lät konungen tillställa en stor fest och inbjöd därtill alla giftaslystne män från nära och fjärran. De uppställdes alla i leder efter rang och stånd; först kommo konungarne, sedan härtigarne, furstarne, grefvarne och friherrarne, slutligen de simpla adelsmännen. Nu fördes konungadottern genom lederna, men på hvar och en hade hon någonting att anmärka. Den ene var för tjock: »Sådant vinfat!» sade hon. Den andre för lång: »Slankig och lång, slingrande gång.» Den tredje för kort: »Kort och tjock som ett block!» Den fjärde för blek: »Den bleka död!» Den femte för röd: »Se tuppen!» Den sjätte var ej rak nog: »En nyskuren käpp, torkad bakom ugnen!» Och så hade hon någonting att anmärka på hvar och en, men isynnerhet gjorde hon sig lustig öfver en snäll kung, som stod öfverst i raden och hvars haka hade växt litet krokig. »Nej se», ropade hon och skrattade, »han har haka som en trastnäbb!» Och från den tiden fick han namnet Trastskägg. Men då den gamle konungen såg, att hans dotter ej gjorde annat än dref gäck med folk och försmådde alla friarne, som voro församlade där, blef han vred och svor, att hon skulle ta till man förste bäste tiggare, som kom till hans dörr.

Ett par dagar därefter stämde en spelman upp en sång under fönstret för att därmed förtjäna en ringa allmosa. Då konungen hörde det, sade han: »Låt honom komma upp.» Då inträdde spelmannen i sina smutsiga och trasiga kläder, sjöng för konungen och hans dotter och bad, då han slutat, om en skärf. Konungen sade: »Din sång har behagat mig så mycket, att jag vill ge dig min dotter där till hustru.» Konungadottern blef förskräckt, men konungen sade: »Jag har svurit en ed att ge dig till förste bäste tiggare, och den eden vill jag också hålla.» Det hjälpte inga invändningar, prästen hämtades, och hon måste genast låta viga sig vid spelmannen. Då det skett, sade konungen: »Nu passar det sig ej längre, att du, som är en tiggares hustru, stannar i mitt slott; bege dig du härifrån med din man.»

Tiggaren ledde ut henne och hon måste följa honom till fots. Då de kommo in i en stor skog, frågade hon: »Hvem tillhör denna vackra skog?» — »Den tillhör kung Trastskägg; om du hade tagit honom, så vore den din.»

»Jag arma flicka, nu hjälpe mig Gud!
Ack, hade jag blifvit kung Trastskäggs brud!»

Då de gingo öfver en äng, frågade hon åter: »Hvem tillhör denna vackra gröna äng?» — »Den tillhör kung Trastskägg; om du hade tagit honom, så vore den din.»

»Jag arma flicka, nu hjälpe mig Gud!
Ack, hade jag blifvit kung Trastskäggs brud!»

»Nej se», ropade hon skrattande, »han har haka som en trastnäbb!»

Sedan gingo de genom en stor stad; då frågade hon åter: »Hvem tillhör denna stora vackra stad?» — »Den tillhör kung Trastskägg; om du hade tagit honom, så vore den din.»

»Jag arma flicka, nu hjälpe mig Gud!
Ack, hade jag blifvit kung Trastskäggs brud!»

»Det behagar mig icke», sade spelmannen, »att du oupphörligt önskar dig en annan till man; är jag inte god nog åt dig?» Slutligen kommo de till ett helt litet hus; då sade hon:

»Nej, se på det ynkliga rucklet bara!
Hvem kan väl den kåkens egare vara?»

Spelmannen svarade: »Det är mitt och ditt hus, där vi skola bo tillsammans.» Hon måste böja sig ned för att komma in genom den låga dörren. »Hvar äro betjänterna?» sporde konungadottern. »Betjänterna!» svarade tiggaren. »Du måste själf göra hvad du vill ha gjort. Gör nu genast upp eld, sätt på vatten och koka min mat; jag är alldeles uttröttad.» Men konungadottern förstod ej huru hon skulle bära sig åt med att göra upp eld och koka mat, och tiggaren måste själf lägga hand vid arbetet, så att det gick någorlunda skapligt. Då de hade förtärt den tarfliga kosten, gingo de till sängs, men om morgonen körde han redan ganska tidigt upp henne för att hon skulle sköta om huset. Ett par dagar lefde de på detta sätt och åto upp sina förråd. Då sade mannen: »Hustru, så bär det sig ej längre, vi bara förtära och förtjäna ingenting. Du skall fläta korgar.» Han gick ut, skar vidjor och bar hem dem; nu började hon fläta, men de hårda vidjorna skuro hål på hennes fina händer. »Jag ser, att det inte går», sade mannen, »spinn hällre, kanske kan du det bättre.» Hon satte sig och försökte att spinna, men den hårda tråden skar sig snart in i hennes fina fingrar, så att blodet rann. »Ser du», sade mannen, »du duger ej till något arbete; med dig har jag råkat illa ut. Nu vill jag försöka börja en handel med krukor och lerkärl; du skall sätta dig på torget och bjuda ut varorna.» — »Ack», tänkte hon, »om det kommer folk från min fars rike till torget och ser mig sitta där och sälja, huru skola de ej håna mig.» Men det hjälpte ej, hon måste finna sig däri, om hon ej ville dö af hunger.

Första gången gick det bra, ty folket köpte gärna hennes varor, därför att hon var vacker, och betalade hvad hon begärde; ja, många gåfvo henne pängarne och läto henne behålla krukorna. Nu lefde de af hvad de förvärfvat, så länge det räckte; sedan köpte mannen åter in en mängd nya lerkärl. Hon satte sig därmed vid ett hörn af torget och ställde det omkring sig och bjöd ut det. Då kom plötsligt en drucken husar framsprängande och red rakt in bland lerkärlen, som alla sprungo i tusen bitar. Hon började gråta och visste af ångest ej hvad hon skulle ta sig till. »Ack, hur skall det gå med mig!» utropade hon, »hvad skall min man säga därom?» Hon skyndade hem och berättade honom olyckan. »Hvem sätter sig också med lerkärl vid hörnet af ett torg?» sade mannen. »Låt bli att gråta; jag ser nog, att du ej duger till något ordentligt arbete. Jag har varit i vår konungs slott och frågat, om de ej behöfva någon kökspiga, och de ha lofvat mig att ta dig därtill; du får fri kost för det.»

Nu blef konungadottern kökspiga, måste gå kocken till handa och förrätta de värsta sysslorna. Hon stoppade ned en liten kruka i hvardera fickan, och däri bar hon hem det af öfverlefvorna, som kom på hennes del, och däraf lefde de. Det begaf sig, att den äldste konungasonens bröllop skulle firas; då gick den arma kvinnan upp och ställde sig vid salsdörren och ville se på. Då nu ljusen voro tända och gästerna inträdde, den ene skönare än den andre och allt var fullt af prakt och härlighet, tänkte hon med bedröfvadt hjärta på sitt öde och förbannade sin stolthet och sitt öfvermod, som hade förnedrat henne och bragt henne i så stort armod. Af de kostliga rätter, som buros ut och in där och från hvilka doften trängde till henne, kastade tjänarne mången gång några bitar till henne; dem gömde hon i sina små krukor för att ta dem hem med sig.

Plötsligt inträdde konungasonen, han var klädd i sammet och siden och hade gyllne kedjor om halsen. Då han såg den sköna kvinnan stå i dörren, fattade han henne vid handen och ville dansa med henne, men hon vägrade och blef förskräckt, ty hon såg, att det var

kung Trastskägg, som hade friat till henne och som hon afvisat med hån. Det hjälpte ej att hon spjärnade emot, han drog in henne i salen; då brast bandet, hvarpå fickorna hängde, och krukorna föllo ur, så att soppan rann och matbitarne hoppade omkring. Då folket såg detta, uppstod ett allmänt skratt och åtlöje; hon blygdes så, att hon önskade sig tusen famnar under jorden. Hon sprang ut genom dörren och ville fly, men i trappan upphann en man henne och förde henne tillbaka; då hon såg på honom, var det åter kung Trastskägg. Han tilltalade henne vänligt: »Var ej rädd! Jag och spelmannen, som har bott tillsammans med dig i det eländiga lilla huset, äro samme person; af kärlek till dig har jag förställt mig så, och husaren, som red dina krukor i kras, var också jag. Allt detta skedde för att böja ditt stolta sinne och straffa dig för det högmod, hvarmed du hånade mig.» Då grät hon bitterligen och sade: »Jag har haft mycket orätt och är ej värd att vara din gemål.» Men han sade: »Trösta dig, de onda dagarne äro öfver, nu vilja vi fira vårt bröllop.»

Nu kommo kammarjungfrurna och klädde på henne de präktigaste kläder, och hennes far och hela hofvet kommo och önskade henne lycka till hennes förmälning med kung Trastskägg, och nu först blef där riktig glädje. Jag önskar, att du och jag också hade varit med.

Trollkarlens fågel.

Det var en gång en trollkarl, som antog en fattig mans skepnad, gick i husen och tiggde och fångade vackra flickor. Ingen människa visste hvar han gjorde af dem, ty de kommo aldrig mer fram. En dag kom han till en man, som hade tre vackra döttrar; trollkarlen såg ut som en fattig och eländig tiggare och hade en korg på ryggen, som om han ville samla allmosor däri. Han bad om litet mat, och då den äldsta kom ut och ville räcka honom en bit bröd, rörde han endast vid henne, och genast måste hon krypa ned i hans korg. Därpå skyndade han bort med långa steg och bar henne till sitt hus, som stod midt inne i en mörk skog. Men allting i huset var präktigt; han gaf henne allt hvad hon önskade och sade: »Min skatt, du kommer att trifvas väl hos mig, du har här allt hvad ditt hjärta begär.» Det räckte ett par dagar; då sade han: »Jag måste resa bort och lämna dig ensam en kort tid. Här äro husets nycklar; du får gå omkring öfverallt och se på allting, men i ett rum, hvartill den här lilla nyckeln hör, får du inte gå in, det förbjuder jag dig vid lifsstraff.» Äfven gaf han henne ett ägg och sade: »Göm noga detta ägg och bär det ständigt på dig, ty om det ginge förloradt, skulle en stor olycka uppstå däraf.» Hon tog nyckeln och ägget och lofvade att uträtta allting väl.

Då han var borta, gick hon omkring i huset och besåg allting; rummen lyste af silfver och guld, och hon tyckte, att hon aldrig hade sett en sådan prakt. Slutligen kom hon till

den förbjudna dörren. Hon ville gå förbi den, men nyfikenheten unnade henne ingen ro. Hon betraktade nyckeln; den såg ut som alla andra. Hon stack in den och vred om litet; då gick dörren upp. Men hvad fick hon se, då hon kom in? Ett stort, blodigt bäcken stod midt i rummet, och däri lågo döda, sönderhuggna människor; bredvid stod ett träblock och en blänkande bila låg därpå. Hon blef så förskräckt, att ägget, som hon höll i handen, föll ned i bäckenet. Hon tog åter upp det och torkade af blodet, men förgäfves, det syntes strax igen; hon torkade och gned, men hon kunde ej få bort de röda fläckarne.

Hon betraktade nyckeln.

Det dröjde ej länge förr än trollkarlen kom hem från sin resa, och det första han begärde var nyckeln och ägget. Hon räckte honom dem, men hon darrade därvid, och han såg genast på de röda fläckarne, att hon hade varit i blodsrummet. »Har du mot min vilja gått in i rummet», sade han, »så skall du mot din vilja komma dit in igen. Det är ute med ditt lif.» Han kastade omkull henne, släpade bort henne vid håret, högg af henne hufvudet på blocket och hackade sönder henne, så att hennes blod flöt på golfvet. Sedan kastade han henne till de öfriga i bäckenet.

»Nu vill jag hämta den andra», sade trollkarlen, gick åter i skepnad af en fattig man till flickans fars hus och tiggde. Då kom den andra ut med en bit bröd, han fångade henne, liksom den första, blott genom att röra vid henne, och bar bort henne. Det gick ej bättre för henne än för hennes syster, hon lät förleda sig af sin nyfikenhet, öppnade blodsrummet och tittade dit in och måste, då han kom tillbaka, plikta därför med lifvet.

Han gick nu och hämtade den tredje, men hon var klok och förtänksam. Då han hade gifvit henne nycklarne och ägget och rest bort, gömde hon först noga ägget, sedan såg hon sig om i huset och gick slutligen in i det förbjudna rummet. Ack, hvad fick hon väl se! Hennes båda kära systrar lågo där i bäckenet jämmerligen mördade och sönderhuggna. Men

hon gaf sig tid att leta rätt på lemmarne och lade dem till rätta, hufvud, kropp, armar och ben. Då ingenting mer saknades, började lemmarne röra sig och slöto sig ånyo tillsammans, och bägge flickorna öppnade ögonen och voro åter lefvande. Då gladde de sig, kysste och smekte hvarandra.

Mannen återfordrade genast vid sin hemkomst nyckel och ägg, och då han ej kunde upptäcka något spår af blod därpå, sade han: »Du har bestått profvet, du skall bli min brud.» Men han hade nu ej längre någon makt öfver henne och måste göra hvad hon ville. »Välan», svarade hon, »du skall först lämna en korg full med guld till min far och min

Vill du genast gå vidare!

mor och själf bära dit den på din rygg; under tiden vill jag rusta till bröllopet.» Sedan sprang hon till sina systrar, hvilka hon hade gömt i en kammare, och sade: »Nu är ögonblicket inne, då jag kan rädda er; den bofven skall själf bära er hem. Men så snart I ären hemma, så skicken mig hjälp.» Hon lät dem bägge krypa ned i en korg och täckte alldeles öfver dem med guld, så att ingenting syntes af dem, sedan ropade hon in trollkarlen och sade: »Bär nu bort korgen, men understå dig inte att stanna och hvila på vägen, jag ser dig genom mitt fönster.»

Trollkarlen lyfte upp korgen på ryggen och gick bort därmed, men den var så tung, att svetten rann utför ansiktet på honom. Då satte han sig ned och ville hvila sig litet, men genast ropade en af flickorna i korgen: »Jag tittar ut genom mitt fönster och ser att

du hvilar dig; vill du genast gå vidare!» Han trodde, att det var bruden, som ropade detta till honom, och begaf sig åter på väg. Ännu en gång ville han sätta sig, men genast ropade det: »Jag tittar ut genom mitt fönster och ser att du hvilar dig; vill du genast gå vidare!» Så ofta han stannade, ropade det, och så måste han fortsätta vandringen, tills han slutligen stönande och andfådd kom till föräldrarnes hus och lämnade dem korgen med guldet och de båda flickorna.

Men där hemma rustade bruden till bröllopet och lät därtill inbjuda trollkarlens vänner. Sedan tog hon en dödskalle med grinande tänder, prydde den med ett diadem och en blomsterkrans, bar upp den på vinden och lät den titta ut genom luckan. Då allt var färdigt, doppade hon sig i ett fat med honung, skar upp bolstren och vältrade sig däri, så att hon såg ut som en underlig fågel och ingen människa kunde känna igen henne. Sedan gick hon hemåt, och under vägen mötte hon en del af bröllopsgästerna, som frågade:

»Du fågeltroll, hvadan kommer du?»
»Från trollkarlens boning kommer jag nu.»
»Hvad gör väl där den unga brud?»
»Hon har sopat och pyntat hela hans hus
och tittar nu genom vindsluckan ut.»

Slutligen mötte hon brudgummen, som kom långsamt vandrande. Han frågade som de andra:

»Du fågeltroll, hvadan kommer du?»
»Från trollkarlens boning kommer jag nu.»
»Hvad gör väl där min unga brud?»
»Hon har sopat och pyntat hela ditt hus
och tittar nu genom vindsluckan ut.»

Brudgummen såg upp och fick se den utpyntade dödskallen; då trodde han, att det var hans brud, och nickade till henne och hälsade vänligt på henne. Men då han med sina gäster gått in i huset, anlände brudens bröder och fränder, hvilka voro utsända till räddning. De stängde alla husets dörrar, så att ingen kunde fly, och tände eld på det hela, så att trollkarlen med allt sitt följe måste brinna inne.

Snöhvit.

Det var en gång midt i vintern, och snöflingorna föllo som fjädrar ned från himlen. Då satt en drottning och sydde i ett fönster, hvars karm var af svart ebenholts. Medan hon sålunda sydde och såg upp på snön, stack hon sig med nålen i fingret, och tre droppar blod föllo på snön. Och emedan det röda tog sig så vackert ut i den hvita snön, tänkte hon för sig själf: »Ack, om jag hade ett barn så hvitt som snö, så rödt som blod och så svart som trät i fönsterkarmen.» Snart därefter fick hon en liten dotter, som var så hvit som snö, så röd som blod och så svarthårig som ebenholts och kallades därför Snöhvit. Då barnet var födt, dog drottningen.

Efter ett år tog konungen sig en annan gemål. Det var en skön kvinna, men hon var stolt och öfvermodig och kunde ej tåla, att någon skulle öfverträffa henne i skönhet. Hon hade en underbar spegel; då hon framträdde till den och beskådade sig däri, sade hon:

»Spegel, spegel på väggen där,
säg hvem som skönast i landet är?»

Då svarade spegeln:

»Drottning, den skönsta i landet ni är.»

Därmed var hon tillfreds, ty hon visste, att spegeln sade sanning.

Men Snöhvit växte upp och blef allt skönare, och då hon var sju år gammal, var hon så skön som den klara dagen och skönare än drottningen själf. Då denna en gång frågade spegeln:

»Spegel, spegel på väggen där,
säg hvem som skönast i landet är?»

— så svarade han:

»Drottning, skön ni väl kallas må,
men Snöhvit är tusenfaldt skönare ändå.»

Då blef drottningen förskräckt och vardt gul och grön af afund. Så snart hon hädanefter varseblef Snöhvit, vände sig hjärtat i hennes kropp, så hatade hon flickan. Afunden och högmodet växte som ogräs allt högre i hennes hjärta, så att hon ej fick någon ro hvarken natt eller dag. Nu kallade hon till sig en jägare och sade: »För ut barnet i skogen, jag vill ej mer se henne för mina ögon. Du skall döda det och lämna mig lunga och lefver till kännetecken.» Jägaren lydde och förde ut flickan i skogen, men då han dragit

hirschfängaren och ville genomborra Snöhvits oskyldiga hjärta, började hon gråta och sade: »Ack, käre jägare, skona mitt lif; jag vill löpa in i vilda skogen och aldrig komma hem mer.» Emedan hon var så skön, kände jägaren medlidande med henne och sade: »Så löp då, du arma barn.» »De vilda djuren skola snart äta upp dig», tänkte han, och ändå var det som om en sten lyfts från hans hjärta, att han ej behöfde döda henne. Då i det samma ett ungt vildsvin kom springande, stack han ihjäl det, tog ut lunga och lefver och förde dem med sig hem till drottningen som kännetecken. Kocken måste koka dem i salt, och den elaka kvinnan åt upp dem, i den tro att det var Snöhvits lunga och lefver.

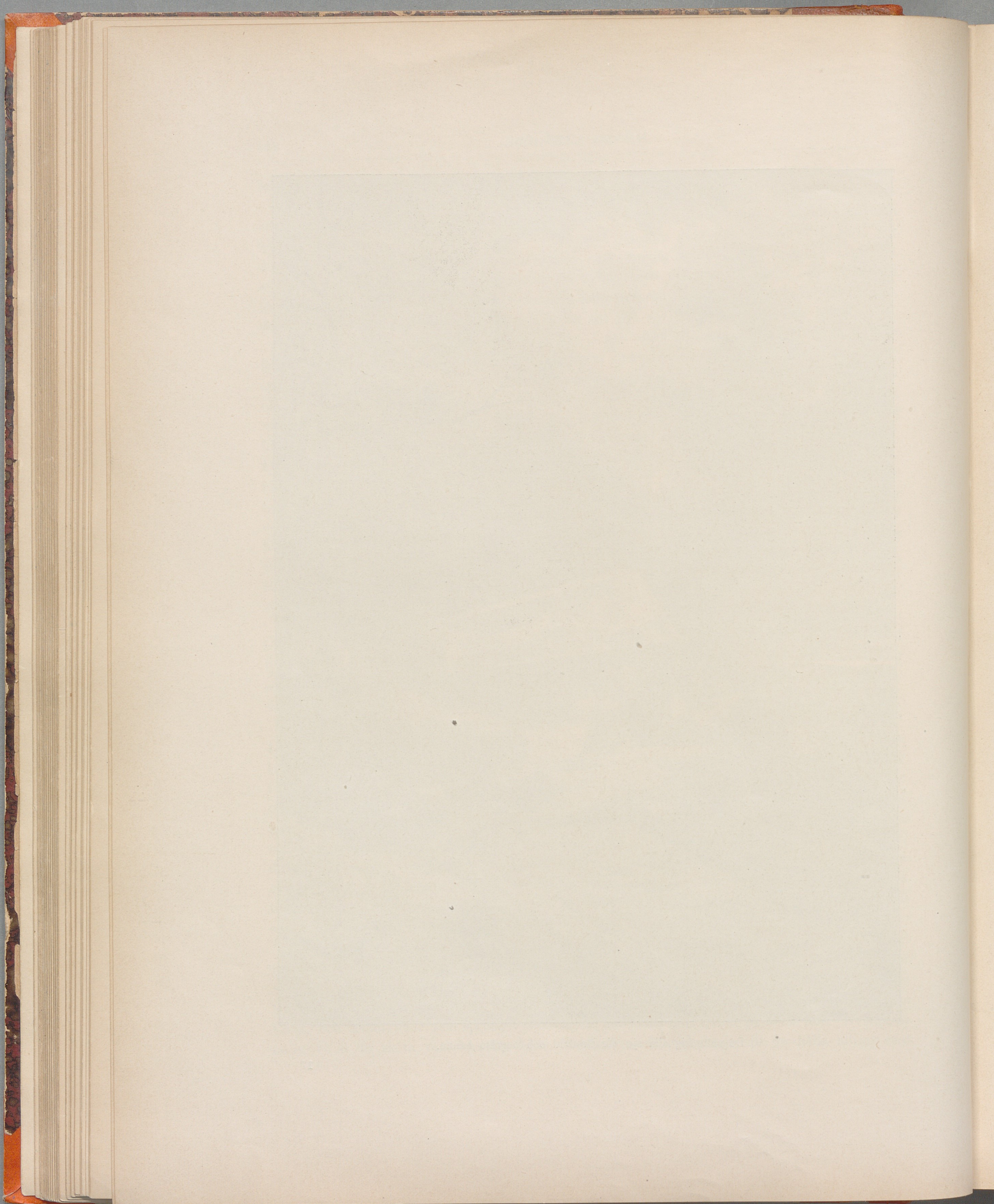
Nu var det arma barnet alldeles allena i den stora skogen, och hon blef så ängslig till mods, att hon såg uppåt träden och ej visste hvad hon skulle ta sig till. Hon började springa och sprang öfver de spetsiga stenarne och genom törnsnåren, och de vilda djuren lupo förbi henne, men gjorde henne intet ondt. Hon sprang så länge fötterna ville bära henne, tills det skymde på; då fick hon se ett litet hus och gick in där för att hvila sig. I det lilla huset var allting smått, men så prydligt och rent, att det kan man aldrig tänka sig. Där stod ett litet bord med hvit duk och sju små tallrikar, hvarje tallrik med sin lilla sked, vidare sju små knifvar och gafflar, och sju små bägare. Vid väggen stodo sju små sängar bredvid hvarandra och snöhvita lakan voro bredda däröfver. Som Snöhvit var så hungrig och törstig, åt hon litet grönsaker och bröd på hvarje tallrik och drack en droppe vin ur hvarje bägare; ty hon ville ej ta allting från en. Som hon var så trött, lade hon sig sedan i en säng, men ingen passade åt henne, den ena var för lång, den andra för kort, tills ändtligen den sjunde var lagom, och däri låg hon kvar, befallde sig i Guds händer och somnade.

Då det hade blifvit alldeles mörkt, kommo husets herrar hem; det var sju dvärgar som i bärgen hacka och gräfva efter koppar. De tände på sina sju små ljus, och då det nu blef ljust i det lilla huset, sågo de, att någon hade varit där, ty allt stod ej i samma ordning som de hade lämnat det. Den förste sade: »Hvem har suttit på min stol?» Den andre: »Hvem har ätit på min tallrik?» Den tredje: »Hvem har tagit af mitt bröd?» Den fjärde: »Hvem har ätit af mina grönsaker?» Den femte: »Hvem har stuckit med min gaffel?» Den sjätte: »Hvem har skurit med min knif?» Den sjunde: »Hvem har druckit ur min bägare?» Sedan såg den förste sig omkring och varseblef, att det var en liten fördjupning i hans säng; då sade han: »Hvem har stigit i min säng?» De andra kommo springande och ropade: »I min har också någon legat.» Men då den sjunde tittade i sin säng, blef han varse Snöhvit, som låg däri och sof. Nu ropade han de andra; de kommo springande och uppgåfvo höga rop af beundran, hämtade sina sju små ljus och lyste på Snöhvit. »Ack, du min Gud, du min Gud!» ropade de. »Hvad det barnet är vackert!» och hade så stor glädje af att se på henne, att de ej väckte henne, utan läto henne fortfara att sofva i den lilla sängen. Men den sjunde dvärgen sof hos sina kamrater, en timme hos hvar, och sedan var natten förbi.

Då det blef morgon, vaknade Snöhvit, och då hon fick se de sju dvärgarne, blef hon förskräckt. Men de voro så vänliga och frågade henne: »Hvad heter du?» — »Jag heter Snöhvit», svarade hon. »Huru har du kommit till vårt hus?» sade dvärgarne vidare. Då berättade hon att hennes styfmor hade velat döda henne, men att jägaren hade skänkt henne lifvet, och sedan hade hon sprungit hela dagen, ända tills hon träffat på deras hus. Dvärgarne sade: »Vill du sköta vårt hushåll, koka, bädda, sy och sticka och vill du hålla allting rent

De satte sig alla sju där bredvid och begräto henne.

och ordentligt, så kan du stanna hos oss, och du skall ingenting behöfva sakna.» — »Ja», sade Snöhvit, »hjärtans gärna», och stannade hos dem. Hon höll huset i ordning åt dem; om morgonen gingo de ut i bärgen och sökte koppar och guld, men om kvällen kommo de hem igen, och då måste deras måltid vara färdig. Hela dagen var flickan allena; därför varnade dvärgarne henne och sade: »Akta dig för din styfmor, hon skall snart få veta, att du är här; släpp ingen in.»

Men sedan drottningen trodde sig ha ätit upp Snöhvits lunga och lefver, kunde hon ej tänka annat än att hon åter var den förnämsta och allra skönaste. Hon gick fram till sin spegel och sade:

»Spegel, spegel på väggen där,
säg hvem som skönast i landet är?»

Då svarade spegeln:

»Drottning, skön ni väl kallas må,
men Snöhvit bortom bärgen sju
i sju små dvärgarnes lilla hus
är tusenfaldt mera skön ändå.»

Då blef hon förskräckt, ty hon visste, att spegeln ej sade någon osanning, och märkte, att jägaren hade bedragit henne och att Snöhvit ännu var vid lif. Nu grubblade hon på nytt, huru hon skulle döda henne; ty så länge hon ej var den skönaste i hela landet, lämnade afunden henne ingen ro. När hon till sist hade tänkt ut en plan, färgade hon sitt ansikte och klädde sig som en gammal månglerska, så att hon var alldeles oigenkänlig. I denna skepnad gick hon öfver de sju bärgen till de sju dvärgarne, klappade på dörren och ropade: »Vackra varor till salu!» Snöhvit tittade ut genom fönstret och ropade: »God dag, kära fru, hvad har ni att sälja?» — »Goda varor, vackra varor», svarade hon, »snörband i alla färger!» och tog fram ett, som var flätadt af brokigt silke. »Den hederliga kvinnan kan jag väl släppa in», tänkte Snöhvit, riglade upp dörren och köpte de vackra snörbanden. »Barn», sade gumman, »så du ser ut! Kom, jag skall snöra dig ordentligt.» Snöhvit hade inga misstankar, utan ställde sig framför henne och lät snöra sig med de nya snörbanden; men den gamla snörde fort och så hårdt, att Snöhvit miste andan och föll ned som död. »Nu har du *varit* den skönaste», sade hon och skyndade ut.

Ej långt därefter, inemot kvällen, kommo de sju dvärgarne hem, men huru förskräckta blefvo de ej, då de sågo sin kära Snöhvit ligga på golfvet, och hon rörde sig ej, alldeles som om hon vore död. De lyfte upp henne, och då de sågo, att hon var för hårdt snörd, skuro de af snörbanden; då började hon andas litet och fick småningom lif igen. Då dvärgarne hörde hvad som skett, sade de: »Den gamla månglerskan var ingen annan än den ondskefulla drottningen; akta dig, släpp ej in någon människa, då vi ej äro hos dig.»

Men då den elaka kvinnan kommit hem, gick hon fram till spegeln och frågade:

»Spegel, spegel på väggen där,
säg hvem som skönast i landet är?»

Då svarade han som förut:

»Drottning, skön ni väl kallas må,
men Snöhvit bortom bärgen sju
i sju små dvärgarnes lilla hus
är tusenfaldt mera skön ändå.»

Då hon hörde detta, rusade allt blodet till hennes hjärta, så förskräckt blef hon, ty hon insåg nog, att Snöhvit åter hade blifvit lefvande. »Men nu», sade hon, »vill jag tänka ut någonting, som skall bli din bane», och med häxkonster, som hon förstod, gjorde hon en giftig kam. Sedan förklädde hon sig och antog skepnaden af en annan gammal kvinna. Hon gick så öfver de sju bärgen till de sju dvärgarne, klappade på dörren och ropade: »Goda varor till salu!» Snöhvit tittade ut och sade: »Gå vidare, jag får ej släppa in någon.» — »Se på varorna får du väl ändå», sade gumman, tog fram den giftiga kammen och höll upp den i luften. Den behagade flickan så mycket, att hon lät bedåra sig och öppnade dörren. Då de voro ense om priset, sade den gamla: »Nu skall jag kamma dig ordentligt.» Den stackars Snöhvit tänkte på ingenting och lät den gamla hållas, men knappast hade hon stuckit kammen i håret, förr än giftet däri verkade och flickan föll sanslös ned. »Du mönster af skönhet», sade den elaka kvinnan, »nu är det förbi med dig», och gick bort. Men till all lycka var det snart kväll, då de sju dvärgarne kommo hem. När de sågo Snöhvit ligga där som död på golfvet, misstänkte de genast styfmodern, letade och funno den giftiga kammen, och knappast hade de dragit ut den, förr än Snöhvit återfick sansen och berättade hvad som händt. Då förmanade de henne ännu en gång att vara på sin vakt och att ej öppna dörren för någon.

Drottningen ställde sig framför spegeln och sade:

»Spegel, spegel på väggen där,
säg hvem som skönast i landet är?»

Då svarade han som förut:

»Drottning, skön ni väl kallas må,
men Snöhvit bortom bärgen sju
i sju små dvärgarnes lilla hus
är tusenfaldt mera skön ändå.»

Då hon hörde spegeln tala så, darrade och skälfde hon af vrede. »Snöhvit skall dö», utropade hon, »om det också skall kosta mitt eget lif.» Därpå gick hon in i en alldeles undangömd, enslig kammare och gjorde ett i högsta grad giftigt äpple. Till det yttre såg det vackert ut, hvitt med röda kinder, så att hvar och en, som såg det, fick lust därtill, men den, som åt ett litet stycke däraf, måste dö. Då äpplet var färdigt, färgade hon sitt ansikte och förklädde sig till bondgumma, och så gick hon öfver de sju bärgen till de sju dvärgarne. Hon klappade på, Snöhvit sträckte ut hufvudet genom fönstret och sade: »Jag får ej släppa in någon människa, de sju dvärgarne ha förbjudit mig det.» — »Nå, lika godt», svarade bondgumman, »mina äpplen blir jag nog af med. Se här, ett vill jag skänka dig.» — »Nej», sade Snöhvit, »jag får ej ta emot någonting.» — »Är du rädd för gift?» sade den gamla, »ser du, nu skär jag äpplet i två delar; ät den röda halfvan, du, så skall jag äta den hvita.» Men äpplet var så konstmässigt gjordt, att endast den röda sidan var förgiftad. Snöhvit fick lust till det vackra äpplet, och då hon såg, att bondgumman åt däraf, kunde hon ej längre stå emot, sträckte ut handen och tog den giftiga halfvan. Men knappast hade hon fått en bit däraf i munnen, förr än hon föll död till golfvet. Då betraktade drottningen henne med grymma blickar och skrattade öfverljudt och sade: »Hvit som snö, röd som blod, svart som ebenholts! Denna gång kunna dvärgarne ej väcka upp dig igen.» Och då hon där hemma frågade spegeln:

»Spegel, spegel på väggen där,
säg hvem som skönast i landet är?»

så svarade han slutligen:

»Drottning, den skönsta i landet ni är.»

Då fick hennes afundsamma hjärta ro, så vidt ett afundsamt hjärta kan ha ro.

När dvärgarne om kvällen kommo hem, funno de Snöhvit ligga på golfvet, och icke ett andetag mer gick öfver hennes läppar, och hon var död. De lyfte upp henne, sökte om de kunde finna något giftigt, snörde upp henne, kammade hennes hår, tvättade henne med vatten och vin, men allt detta hjälpte ej; det kära barnet var och förblef dödt. De lade henne på en bår och satte sig alla sju där bredvid och begräto henne och gräto i tre dagar. Sedan ville de begrafva henne, men hon såg ännu lika frisk ut som en lefvande människa och hade ännu sina vackra röda kinder. De sade: »Vi kunna ej sänka ned henne i den svarta jorden», och läto göra ett genomskinligt skrin af glas, så att man kunde se henne från alla sidor, lade in henne däri och skrefvo hennes namn med gyllene bokstäfver därpå och att hon var en konungadotter. Sedan satte de skrinet ut på bärget, och en af dem stannade alltjämt där och vakade öfver det. Äfven djuren kommo och begräto Snöhvit, först en uggla, sedan en korp och slutligen en dufva.

Nu låg Snöhvit länge, länge i glasskrinet men förmultnade ej, utan såg ut som om hon sof, ty hon var ännu hvit som snö, röd som blod och svarthårig som ebenholts. Men det begaf sig att en konungason förirrade sig i skogen och kom till dvärgarnes hus och ville ligga där öfver natten. Han såg glasskrinet ute på bärget och den sköna Snöhvit däri och läste hvad som stod skrifvet därpå med gyllene bokstäfver. Då sade han till dvärgarne: »Låt mig få skrinet, jag vill ge er hvad ni vilja ha därför.» Men dvärgarne svarade: »Vi ge ej bort det för allt guld i världen.» Då sade han: »Så skänken mig det, ty jag kan ej lefva utan att se Snöhvit, jag vill hedra och akta henne som min allra käraste.» Då han talade så, kände de snälla dvärgarne medlidande med honom och gåfvo honom glasskrinet. Konungasonen lät nu sina tjänare bära bort det på sina axlar.

Då begaf det sig, att de snafvade öfver en buske, och i följd af stöten for den giftiga äppleskifvan, som Snöhvit hade bitit af, ur hennes hals. Det dröjde ej länge, förr än hon öppnade ögonen, lyfte upp locket på glasskrinet, reste sig och var åter lefvande. »Ack, min Gud, hvar är jag?» utropade hon. Konungasonen sade full af glädje: »Du är hos mig», berättade hvad som händt och sade: »Jag håller dig kärare än allt i världen; kom med till min fars slott, du skall bli min gemål.» Då vardt Snöhvit honom huld och gick med honom, och deras bröllop tillrustades med stor prakt och härlighet.

Men till festen blef äfven Snöhvits ondskefulla styfmor inbjuden. Då hon nu hade iklädt sig en skön dräkt, gick hon fram till spegeln och sade:

»Spegel, spegel på väggen där,
säg hvem som skönast i landet är?»

Spegeln svarade:

»Drottning, skön ni väl kallas må,
men bruden är tusenfaldt skönare ändå.»

Då utstötte den elaka kvinnan en förbannelse, och hon blef så utom sig af ångest, att hon ej visste huru hon skulle bete sig. Hon ville först alls icke komma på bröllopet;

men hon fick ingen ro, hon måste bort och se den unga drottningen. Då hon trädde in, kände hon igen Snöhvit, och blef stående orörlig af ångest och förskräckelse. Men man hade redan ställt järntofflor öfver en koleld, och de buros in med tänger och ställdes framför henne. Då måste hon sticka in fötterna i de rödglödgade skorna och dansa, tills hon föll död till golfvet.

Faddern.

En fattig man hade så många barn, att han redan hade bjudit alla bekanta till fadder, och då han fick ännu ett, fanns ingen kvar, som han kunde bjuda. Han visste ej hvad han skulle ta sig till, lade sig ned i sin bedröfvelse och somnade. Då drömde han att han skulle gå ut genom stadsporten, och den förste han mötte skulle han bjuda till fadder. Då han vaknade, beslöt han att lyda drömmen, gick ut genom stadsporten, och den förste han mötte bjöd han till fadder. Den främmande skänkte honom ett glas vatten och sade: »Det är ett underbart vatten, hvarmed du kan göra sjuka friska, men du måste först se hvar Döden står. Står han vid hufvudet, så gif den sjuke af vattnet och han blir frisk, men står han vid fötterna, så är all möda förspilld, då måste den sjuke dö.» Mannen kunde hädanefter alltid säga, om en sjuk kunde räddas eller ej, blef berömd för sin konst och förtjänade mycket pänningar.

En gång blef han kallad till konungens barn, och då han inträdde, såg han Döden stå vid hufvudet, och botade barnet med vattnet. Så var det äfven andra gången, men tredje gången stod Döden vid fötterna, och då måste barnet dö.

Mannen ville emellertid en gång besöka sin fadder och berätta honom huru det gått

med vattnet. Men då han kom till huset, gick det så besynnerligt till där. En trappa upp slogos skyffel och sopkvast och bankade duktigt på hvarandra. Han frågade dem: »Hvar bor min herr fadder?» Kvasten svarade: »En trappa högre.» Då han kom två trappor upp, såg han en mängd döda fingrar ligga där. Han frågade: »Hvar bor min herr fadder?» En af fingrarne svarade: »En trappa högre.» Tre trappor upp låg en mängd döda hufvuden, som visade honom ännu en trappa högre. Fyra trappor upp såg han fiskar stå på elden; de vände sig i pannan och stekte sig själfva. De sade också: »En trappa högre.» Då han stigit uppför den femte trappan, stod han framför ett rum och tittade in genom nyckelhålet; där inne såg han faddern, och han hade ett par långa horn.

Då han öppnade dörren och gick in, lade faddern sig skyndsamt ned på sängen och höljde öfver sig. Då sade mannen: »Herr fadder, huru kommer det sig, att det går så underligt till i ert hus? Då jag kom en trappa upp, voro skyffel och sopkvast i slagsmål och bankade duktigt på hvarandra.» — »Hvad ni är enfaldig», sade faddern, »det var drängen och pigan, som talades vid.» — »Men två trappor upp såg jag döda fingrar ligga.» — »Åh, hvad ni är dum! Det var morötter.» — »Tre trappor upp låg en hop dödskallar.» — »Enfaldiga människa, det var kålhufvud.» — »Fyra trappor upp såg jag fiskar i pannan, som vände och stekte sig själfva.» Just som han sagt detta, kommo fiskarne och ställde sig själfva på bordet. »Och då jag kommit uppför den femte trappan, tittade jag genom nyckelhålet på en dörr, och då såg jag er, fadder, och ni hade långa, långa horn.» — »Nej, det är inte sannt.» Mannen blef ängslig och sprang sin väg, och hvem vet hvad herr faddern annars hade gjort med honom.

Den gyllne fågeln.

Det var en gång en konung, som hade en vacker lustgård bakom sitt slott, och däri stod ett träd, som bar gyllne äpplen. Då äpplena blefvo mogna, räknades de, men genast följande morgon felades ett. Det anmäldes för konungen, och han befallde, att det skulle hållas vakt hvarje natt under trädet. Konungen hade tre söner, och vid nattens inbrott skickade han en af dem ned i trädgården; men då det blef midnatt, kunde han ej kämpa mot sömnen längre, och följande morgon felades åter ett äpple. Nästa natt måste den andre sonen vaka, men det gick ej bättre för honom; då klockan hade slagit tolf, somnade han, och om morgonen felades ett äpple. Nu var turen hos den tredje sonen att vaka, och han var äfven redo, men konungen tilltrodde honom ej mycket och menade, att han skulle uträtta ännu mindre än sina bröder; men slutligen gaf han honom dock sin tillåtelse. Ynglingen lade sig således under trädet, vakade och lät ej sömnen få makt med sig. Då klockan slog tolf, susade någonting genom luften, och han såg i månskenet en

fågel flyga, hvars fjädrar glänste alldeles som guld. Fågeln slog sig ned i trädet och hade just hackat af ett äpple, då ynglingen sköt af en pil mot honom. Fågeln flög därifrån, men pilen hade träffat hans gyllne fjädrar, så att en af dem föll ned. Ynglingen tog upp den, bar den följande morgon till konungen och berättade honom hvad han hade sett om natten. Konungen församlade sitt råd, och alla förklarade, att en fjäder sådan som denna var mera värd än hela konungariket. »Är fjädern så dyrbar», förklarade konungen, »så nöjer jag mig ej med denna enda, utan då vill och skall jag ha hela fågeln.»

Den äldste sonen begaf sig på väg, förlitade sig på sin klokhet och menade tro på, att han skulle nog finna den gyllne fågeln. Då han gått ett stycke, såg han en räf sitta

De förklarade att en sådan fjäder var mera värd än hela konungariket.

vid ett skogsbryn och lade an med bössan på honom. Räfven ropade: »Skjut mig ej, jag skall ge dig ett godt råd därför. Du är på väg efter den gyllne fågeln, och du kommer i kväll till en by, där två värdshus stå midt emot hvarandra. Det ena är klart upplyst, och där går muntert till, men gå ej in där, utan i det andra, om det än ser aldrig så dåligt ut.» — »Huru kan väl ett sådant enfaldigt djur ge mig ett klokt råd!» tänkte konungasonen och tryckte af, men han bommade på räfven, som med utsträckt svans flög som en pil in i skogen. Därpå fortsatte han sin vandring och kom om kvällen till byn, där de båda värdshusen stodo; i det ena sjöngs och dansades, men det andra såg fattigt och dystert ut. »Jag vore väl en narr», tänkte han, »om jag toge in på det usla värdshuset och läte det bästa ligga där.» Han gick således in i det muntra, lefde där i sus och dus och glömde fågeln, sin far och alla goda lärdomar.

Då en tid förgått och den äldste sonen ej tycktes vilja komma tillbaka, begaf sig den andre på väg och ville söka den gyllne fågeln. Liksom den äldste träffade äfven han på räfven, som gaf honom det goda rådet, men han aktade ej därpå. Han kom till de bägge värdshusen, där hans bror stod vid det enas fönster, hvarifrån jublet skallade, och ropade honom. Han kunde ej stå emot, utan gick in och förde ett lustigt lif.

Åter förflöt en tid; då ville den yngste konungasonen draga ut och försöka sin lycka, men fadern ville ej tillåta det. »Det är förgäfves», sade han, »han skall ännu mindre än hans bröder finna den gyllne fågeln, och om en olycka händer honom, kan han ej reda sig; han saknar det bästa en människa kan ha, nämligen förstånd.» Men till sist, då han ej fick någon ro för honom, lät han honom bege sig af. Vid skogsbrynet satt åter räfven, bad om sitt lif och gaf det goda rådet. Ynglingen var godhjärtad och sade: »Var lugn, räf, jag gör dig intet ondt.» — »Det skall du ej behöfva ångra», svarade räfven, »och för att du skall komma fortare fram, så sätt dig upp på min svans.» Knappast hade han satt

Var lugn, räf, jag gör dig intet ondt!

sig upp, förr än räfven började springa, och nu bar det af öfver stock och sten, så att det hven om dem. Då de kommo till byn, steg ynglingen af, följde det goda rådet och tog in i det torftiga värdshuset, där han lugnt hvilade öfver natten.

Följande morgon, då han kom ut på fältet, satt redan räfven där och sade: »Jag vill vidare säga dig hvad du har att göra. Gå alltid rakt fram; slutligen kommer du till ett slott, framför hvilket en hel mängd soldater ligga, men bekymra dig ej om det, ty de sofva och snarka allesamman; gå midt igenom skaran och raka vägen in i slottet och gå genom alla rummen; till sist kommer du till ett rum, där en gyllne fågel sitter i en träbur. Bredvid står en tom guldbur och ståtar, men akta dig för att ta ut fågeln ur den simpla buren och sätta honom i den präktiga, då kunde det gå dig illa.» Efter dessa ord sträckte räfven åter ut svansen och konungasonen satte sig upp, och nu bar det af öfver stock och sten, så att det hven om dem. Då han kommit till slottet, fann han allt som räfven hade sagt det. Konungasonen kom in i kammaren, där den gyllne fågeln satt i en träbur, och en bur af guld stod bredvid; men de tre gyllne äpplena lågo i rummet. Då tänkte han, att det var löjligt att låta den vackra fågeln stanna kvar i den simpla och fula buren, öppnade

dörren och tog och satte in honom i guldburen. Men i det samma uppgaf fågeln ett genomträngande skri. Soldaterna vaknade, störtade in och förde konungasonen i fängelse. Följande morgon ställdes han inför domstolen och dömdes till döden, ty han bekände allt. Men konungen sade, att han på ett villkor ville skänka honom lifvet, om han nämligen skaffade honom den gyllne hästen, som sprang snabbare än vinden, och då skulle han till på köpet få den gyllne fågeln i belöning.

Konungasonen begaf sig på väg, men suckade och var bedröfvad, ty hvar skulle han finna den gyllne hästen? Då såg han plötsligt sin gamle vän räfven sitta vid vägen. »Ser du», sade räfven, »så gick det, därför att du ej lydde råd. Men var vid godt mod, jag skall hjälpa dig och säga dig huru du skall kunna få den gyllne hästen. Du måste fortfarande gå rakt fram, så kommer du till ett slott, och där står hästen i stallet. Utanför stallet ligga stalldrängarne, men de sofva och snarka, och du kan obehindradt föra ut hästen. Men ett måste du akta dig för, lägg på honom den tarfliga sadeln af trä och läder och icke den gyllne, som hänger bredvid, annars går det dig illa.» Sedan sträckte räfven ut sin svans, konungasonen satte sig upp, och det bar af öfver stock och sten, så att det hven om dem. Allt inträffade som räfven hade sagt, han kom till stallet, där den gyllne hästen stod; men då han skulle lägga på honom den tarfliga sadeln, tänkte han: »Ett så vackert djur blir utskämdt, om jag ej lägger på det den präktiga sadel, som tillkommer det.» Men knappast hade den gyllne sadeln vidrört hästen, förr än han började gnägga högt. Stalldrängarne vaknade, grepo ynglingen och kastade honom i fängelse. Följande morgon dömdes han af domstolen. Likväl lofvade konungen att skänka honom lifvet och därtill den gyllne hästen om han kunde föra till honom den sköna konungadottern i det gyllne slottet.

Med tungt hjärta begaf sig ynglingen åter på väg, men till sin lycka träffade han snart den trogne räfven. »Jag borde visserligen öfverge dig åt din olycka», sade räfven, »men jag tycker synd om dig och vill ännu en gång hjälpa dig ur din nöd. Din väg för dig rakt mot det gyllne slottet. Du kommer dit om kvällen, och om natten, då allt är tyst, går den sköna konungadottern till badhuset för att bada. Då hon går in, så spring fram till henne och ge henne en kyss, sedan följer hon dig, och du kan föra henne med dig; men tillåt henne ej att innan dess ta afsked af sina föräldrar, ty då kan det gå dig illa.» Sedan sträckte räfven ut svansen, konungasonen satte sig upp, och nu bar det af öfver stock och sten, så att det hven om dem. Då han kom till det gyllne slottet, var det som räfven hade sagt. Han väntade ända till midnatt, då allt låg i djup sömn och den sköna jungfrun gick till badhuset; då sprang han fram och gaf henne en kyss. Hon sade, att hon gärna ville gå med honom, men hon besvor honom gråtande, att han skulle tillåta henne dessförinnan ta afsked af sina föräldrar. Han stod i början emot hennes böner, men då hon grät allt mer och mer och föll ned för hans fötter, gaf han slutligen efter. Men knappast hade jungfrun framträdt till sin fars säng, förr än han och alla andra i slottet vaknade, och ynglingen fasttogs och sattes i fängelse.

Följande morgon sade konungen till honom: »Ditt lif är förverkadt, och du kan blott få nåd, om du skaffar bort bärget, som ligger framför mina fönster och spärrar utsikten för mig, och det måste du åstadkomma inom åtta dagar. Lyckas dig detta, skall du få min dotter till belöning.» Konungasonen började, gräfde och skyfflade utan uppehåll, men då han efter sju dagar såg huru litet han uträttat och att allt hans arbete var så godt som ingenting, blef han mycket bedröfvad och uppgaf allt hopp. Men den sjunde dagens afton

visade sig räfven och sade: »Du förtjänar ej att jag hjälper dig, men gå nu och lägg dig att sofva, jag skall utföra arbetet åt dig.» Då ynglingen vaknade följande morgon och såg ut genom fönstret, var bärget försvunnet. Ynglingen ilade full af glädje till konungen och sade honom att villkoret var uppfylldt, och konungen måste hålla ord och ge honom sin dotter, antingen han ville eller ej.

Nu drogo de bägge därifrån, och det dröjde ej länge förr än den trogne räfven kom till dem. »Det bästa har du visserligen», sade han, »men till konungadottern i det gyllne slottet hör också den gyllne hästen.» — »Huru skall jag få den?» frågade ynglingen. »Det skall jag säga dig», svarade räfven. »För först den sköna jungfrun till konungen, som skickade dig till det gyllne slottet. Då blir där öfvermåttan stor glädje, de ge dig gärna den gyllne hästen och leda fram honom åt dig. Sätt dig genast upp och räck alla handen till afsked, men jungfrun sist, och då du fattat i hennes hand, så drag henne upp med ett kraftigt tag och skynda därifrån, och ingen är i stånd att hinna upp dig, ty hästen springer snabbare än vinden.»

Allt gick lyckligt, och konungasonen förde bort den sköna jungfrun på den gyllne hästen. Räfven uteblef ej, och han sade till ynglingen: »Nu skall jag också förhjälpa dig till den gyllne fågeln. Då du kommer nära det slott, där fågeln befinner sig, så låt jungfrun sitta af, jag skall ta henne i min vård. Rid sedan med den gyllne hästen upp på slottsgården; då de få se honom, blir där stor glädje, och de skola utlämna den gyllne fågeln till dig. Då du har buren i din hand, så jaga tillbaka hit till oss och hämta din konungadotter.» Då företaget lyckats och ynglingen ville rida hem med sina skatter, sade räfven: »Nu skall du belöna mig för mina tjänster.» — »Hvad begär du?» frågade ynglingen. »Då vi komma in i skogen där, så skjut ihjäl mig och hugg af mig hufvud och tassar.» — »Det vore en skön tacksamhet», sade konungasonen. »Det kan jag omöjligen samtycka till.» Räfven sade: »Om du ej vill göra det, måste jag öfverge dig; men innan jag går, vill jag ge dig ännu ett godt råd. Akta dig för två saker: köp intet galgkött och sätt dig ej vid någon källa.» Därmed sprang han in i skogen.

Ynglingen tänkte: »Det är ett underligt djur, som har besynnerliga infall. Hvem köper galgkött? Och aldrig har jag känt någon lust att sätta mig vid en källa.» Han red vidare med den sköna jungfrun, och hans väg förde honom åter genom byn, där hans bägge bröder stannat. Där var stort oväsen och larm, och då han frågade hvad som stod på, svarade man, att två personer skulle hängas. Då han kom närmare, såg han, att det var hans bröder, som hade begått allehanda dåliga streck och slösat bort allt hvad de egde. Han frågade, om de ej kunde bli frigifna. »Om ni vill betala för dem», svarades det. »Men inte vill ni väl offra edra pängar på de där dåliga människorna för att köpa dem fria?» Men han betänkte sig ej, betalade för dem, och då de voro frigifna, fortsatte de resan tillsammans.

De kommo till skogen, där de först hade mött räfven, och som det var svalt och vackert där inne och solen brände hett, sade de bägge bröderna: »Låt oss hvila ut litet och äta och dricka här vid källan.» Han samtyckte därtill, och under samtalet glömde han sig, satte sig vid källans brädd och anade ingenting ondt. Men de bägge bröderna kastade honom baklänges i källan, togo jungfrun, hästen och fågeln och drogo hem till sin far. »Här komma vi icke allenast med den gyllne fågeln», sade de, »utan vi ha också tagit den gyllne hästen och konungadottern i det gyllne slottet som byte.» Då blef det stor glädje, men hästen åt ej, fågeln sjöng ej och jungfrun endast satt och grät.

Men den yngste brodern hade ej omkommit. Källan var till all lycka uttorkad, och han föll på mjuk mossa, utan att taga någon skada, men kunde ej komma upp. Ej häller i denna nöd öfvergaf honom den trogne räfven, utan han hoppade ned till honom och bannade honom, därför att han hade glömt hans råd. »Men jag kan ej låta bli att hjälpa dig upp i dagsljuset igen», sade han. Han sade till honom, att han skulle fatta tag i hans svans och hålla sig fast däri, och så drog han upp honom. »Ännu är du ej utom all fara», sade räfven, »dina bröder voro ej säkra på att du var död och ha ställt vakter omkring skogen, för att de skola döda dig, om du visar dig.» Vid vägen satt en fattig man; med honom bytte ynglingen kläder och kom på det sättet till konungens gård. Ingen kände igen honom, men fågeln började sjunga, hästen började äta och den sköna jungfrun upphörde att gråta. Konungen frågade förundrad: »Hvad har det att betyda?» Då sade jungfrun: »Jag vet det ej, men jag var så bedröfvad, och nu är jag så glad. Det är som om min rätte brudgum vore kommen.» Hon berättade för konungen om allt hvad som händt, ehuru de andra bröderna hade hotat henne med döden, om hon förrådde någonting. Konungen befallde, att alla, som funnos i slottet, skulle samlas inför honom; då kom äfven ynglingen som en fattig man i sina trasiga kläder, men jungfrun kände genast igen honom och föll honom om halsen. De ondskefulla bröderna blefvo gripna och afrättade, men han blef förmäld med den sköna jungfrun och bestämd till konungens arfvinge.

Men huru gick det med den stackars räfven? Långt därefter gick konungasonen en gång åter ut i skogen, då mötte han räfven, som sade: »Du har nu allt hvad du kan önska dig, men på min olycka vill det ej ta något slut, och det står dock i din makt att förlossa mig.» Och nu besvor han honom ännu en gång att skjuta ihjäl honom och hugga af honom hufvud och tassar. Han gjorde det, och knappast hade det skett, förr än räfven förvandlade sig till en människa, och han var ingen annan än en bror till den sköna konungadottern, och nu var han ändtligen befriad från den förtrollning, som hvilade öfver honom. Nu saknades ingenting mer i deras lycka, så länge de lefde.

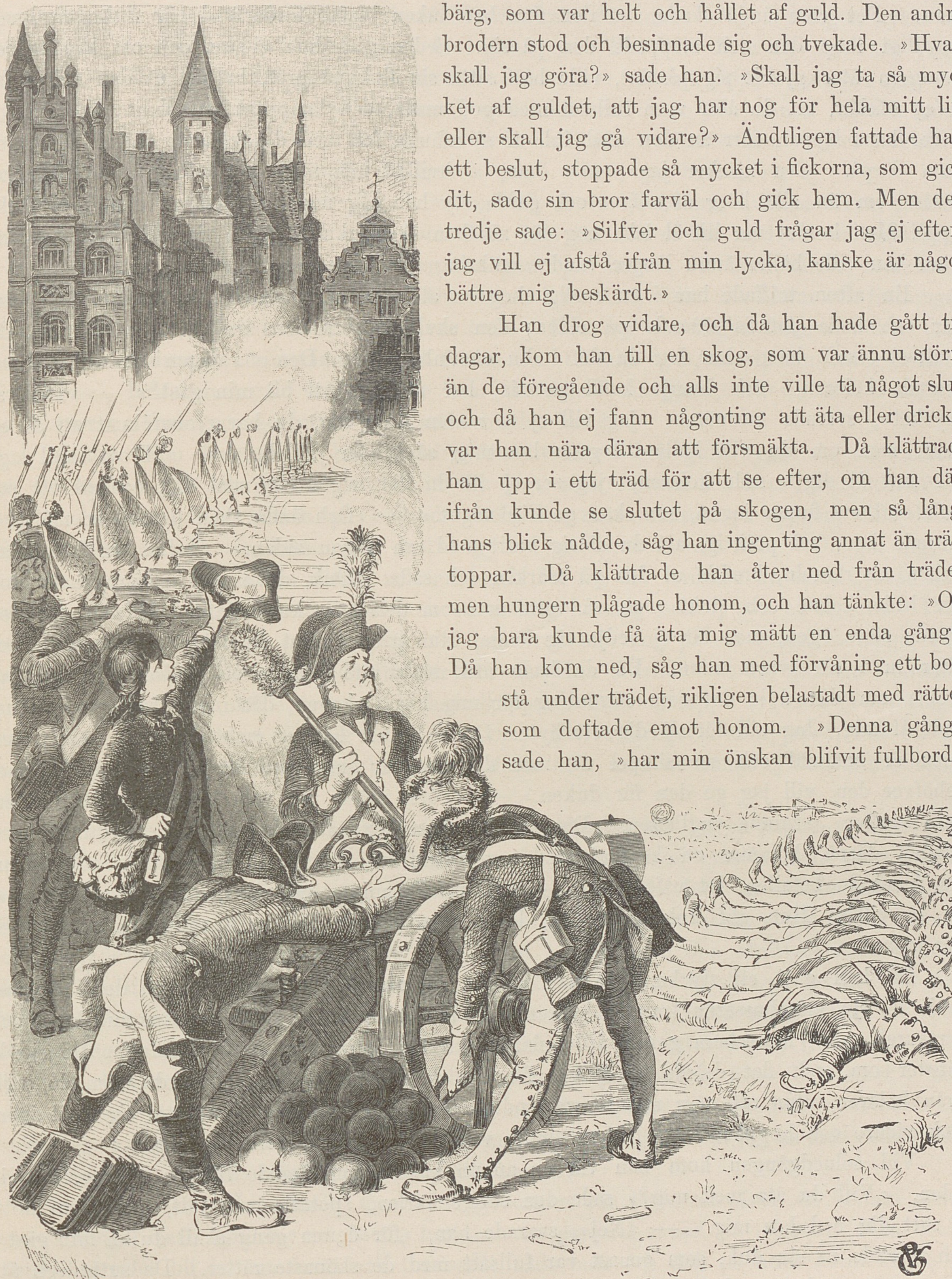

Ränseln, hatten och hornet.

Det var en gång tre bröder, som hade råkat i allt djupare armod, och slutligen var nöden så stor, att de måste lida hunger och ej mer hade någonting att äta. Då sade de: »Så kan det ej fortfara; det är bättre att vi gå ut i vida världen och försöka göra lycka.» De begåfvo sig alltså af och hade redan gått många vägar och trampat många steg, men lyckan hade de ännu ej mött. Då kommo de en dag till en stor skog, och midt i skogen låg ett bärg, och då de kommo närmare, sågo de, att bärget var helt och hållet af silfver. Då sade den äldste: »Nu har jag funnit den önskade lyckan och begär ingen större.» Han tog af silfret så mycket han kunde bära, vände sedan om och

gick åter hem. Men de båda andra sade: »Vi begära mera af lyckan än bara silfver», rörde det ej och gingo vidare. Sedan de gått ytterligare ett par dagar, kommo de till ett bärg, som var helt och hållet af guld. Den andre brodern stod och besinnade sig och tvekade. »Hvad skall jag göra?» sade han. »Skall jag ta så mycket af guldet, att jag har nog för hela mitt lif, eller skall jag gå vidare?» Ändtligen fattade han ett beslut, stoppade så mycket i fickorna, som gick dit, sade sin bror farväl och gick hem. Men den tredje sade: »Silfver och guld frågar jag ej efter; jag vill ej afstå ifrån min lycka, kanske är något bättre mig beskärdt.»

Han drog vidare, och då han hade gått tre dagar, kom han till en skog, som var ännu större än de föregående och alls inte ville ta något slut, och då han ej fann någonting att äta eller dricka, var han nära däran att försmäkta. Då klättrade han upp i ett träd för att se efter, om han därifrån kunde se slutet på skogen, men så långt hans blick nådde, såg han ingenting annat än trädtoppar. Då klättrade han åter ned från trädet, men hungern plågade honom, och han tänkte: »Om jag bara kunde få äta mig mätt en enda gång!» Då han kom ned, såg han med förvåning ett bord stå under trädet, rikligen belastadt med rätter, som doftade emot honom. »Denna gång», sade han, »har min önskan blifvit fullbordad

Nu sluter jag ej fred.

i rätter tid», och utan att fråga hvem som burit dit maten och kokat den, närmade han sig bordet och åt med god matlust, tills han hade stillat sin hunger. Då han slutat, tänkte han: »Det vore ändå skada, om den fina bordduken blefve fördärfvad här i skogen», vek prydligt ihop den och stoppade den på sig. Sedan gick han vidare, och om kvällen, då hungern åter gjorde sig påmint, ville han sätta sin duk på prof, bredde ut den och sade: »Jag önskar, att du åter vore fullsatt med god mat», och knappast hade denna önskan gått öfver hans läppar, förr än den stod full af så många fat med de skönaste rätter, som hade rum därpå. »Nu märker jag», sade han, »i hvilket kök min mat kokas; dig tycker jag bättre om än alla bärg af silfver och guld», ty han såg nog, att det var ett 'Bord duka upp'! Men bordet var likväl icke nog för att han skulle kunna sätta sig till ro där hemma, utan han ville hällre ännu längre vandra omkring i världen och söka sin lycka.

En afton träffade han i en enslig skog en alldeles nedsvärtad kolare, som brände kol där och hade potatis stående på elden; den skulle utgöra hans måltid. »God afton, du koltrast», sade han, »hur har du det i din ensamhet?» — »Den ena dagen som den andra», svarade kolaren, »och hvarje kväll potatis; har du lust att bli min gäst?» — »Tack så mycket», svarade resenären, »jag vill ej ta maten ifrån dig, du har ej beräknat att få en gäst; men om du vill hålla till godo hos mig, så bjuder jag dig.» — »Hvem skall laga till mat åt dig?» sade kolaren, »jag ser ej att du har någonting med dig, och på ett par mils omkrets finnes ingen, som kan ge dig något.» — »Och ändå skall det bli en måltid», svarade han, »så präktig, att du aldrig varit med om någon sådan.» Sedan tog han fram duken ur ränseln, bredde ut den på marken och sade: »Duk, duka upp!» och genast stod där både kokad och stekt mat, så varm som om den nyss kommit från köket. Kolaren gjorde stora ögon, men lät ej bedja sig länge, utan grep verket an och stoppade allt större bitar in i sin svarta mun. Då de hade ätit, småmyste kolaren och sade: »Hör på, jag tycker om din duk, det vore någonting för mig här i skogen, där ingen kokar någonting godt åt mig. Jag vill föreslå dig ett byte. Där i hörnet hänger en soldatränsel, som visserligen är gammal och ser simpel ut, men den besitter underbara krafter; som jag ej mer behöfver den, vill jag ge den för duken.» — »Först måste jag veta hvad det är för underbara krafter», svarade ynglingen. »Det vill jag säga dig», svarade kolaren; »om du slår med handen därpå, kommer en korpral med sex man fram, och de ha både gevär och sablar, och hvad du befaller, det utföra de.» — »Gärna för mig», sade han, »vi byta väl då, efter du så vill.» Han gaf kolaren duken, lyfte ränseln från spiken, hängde den på sig och tog afsked.

Då han gått ett stycke, ville han försöka sin ränsels kraft och slog på den. Genast stodo de sju krigsbussarne framför honom, och korpralen sade: »Hvad önskar min herre och härskare?» — »Marschera genast till kolaren och fordra tillbaka min önskeduk.» De gjorde vänster om, och det dröjde ej länge, förr än de kommo med det begärda, som de tagit ifrån kolaren, utan att göra många omständigheter. Han befallde dem bege sig bort igen, gick vidare och hoppades, att lyckan skulle vara honom ännu mera bevågen.

Vid solnedgången kom han till en annan kolare, som lagade till sin aftonmåltid vid elden. »Vill du äta med mig?» sade den sotige karlen, »potatis med salt, men utan flott, så sätt dig ned hos mig.» — »Nej», svarade han, »för denna gång skall du bli min gäst», och bredde ut sin duk, som genast var fullsatt med de skönaste rätter. De sutto och åto tillsammans och voro helt belåtna. Efter maten sade kolaren: »Där uppe på tallrikshyllan

ligger en gammal utnött hatt, som har underbara egenskaper: om man sätter den på sig och vrider omkring den på hufvudet, dundra kanonerna, som om tolf stycken stode bredvid hvarandra, och skjuta ned allting, så att ingen kan stå emot. Jag har ingen nytta af hatten och för din duk gåfve jag gärna bort den.» — »Det låter höra sig», svarade ynglingen tog hatten, satte den på sig och lämnade duken kvar. Men knappast hade han gått ett stycke, förr än han klappade på sin ränsel, och soldaterna fingo åter hämta tillbaka hans duk. »Det ena kan vara lika bra att ha som det andra», tänkte han. »Det förefaller mig, som om lyckan ännu ej slutat att gynna mig.» Och han bedrog sig ej.

Sedan han vandrat ännu en dag, kom han till en tredje kolare, hvilken äfven, liksom de förra, bjöd honom på potatis utan flott. Men han lät honom äta med vid sin önskeduk, och det smakade kolaren så godt, att han slutligen bjöd honom ett horn därför, som hade ännu underbarare egenskaper än hatten. Om man blåste däri, föllo alla murar och fästningsverk, ja slutligen alla städer och byar öfver ända. Han gaf visserligen kolaren duken därför, men skickade sedan sitt manskap att fordra den tillbaka igen, så att han slutligen hade både ränsel, hatt och horn. »Nu», sade han, »är min lycka gjord, och nu är det tid att jag vänder om hem och ser efter huru mina bröder ha det.»

Då han kom hem, hade hans bröder för sitt silfver och guld byggt sig ett vackert hus och lefde i sus och dus. Han gick in till dem, men emedan han kom i en sönderrifven rock, hade den gamla hatten på hufvudet och den slitna ränseln på ryggen, ville de ej erkänna honom som sin bror. De drefvo gyckel med honom och sade: »Du ger dig ut för vår bror, som försmådde silfver och guld och för sin del fordrade än mera lycka; han kommer säkerligen farande i full ståt som en mäktig konung och ej som en tiggare.» Därmed körde de honom på porten. Då blef han vred och slog på sin ränsel så länge, tills hundrafemtio man stodo uppställda framför honom. Han befallde dem att omringa brödernas hus, och två af dem skulle ta med sig hasselkäppar och kringklappa de båda öfvermodiga, ända tills de fingo klart för sig hvem han var. Ett förfärligt larm uppstod, folk strömmade till och ville bistå de bägge bröderna i deras nöd, men de kunde ej uträtta någonting mot soldaterna.

Slutligen anmäldes saken för konungen; han vredgades och lät en kapten rycka ut med sin skara för att jaga fridstörarne ur staden; men mannen med ränseln hade snart skaffat fram ännu mera manskap, som slog tillbaka kaptenen och hans folk, så att de måste draga därifrån med blodiga näsor. Konungen sade: »Den landstrykaren skola vi väl få bukt med», och skickade dagen därpå ut en större skara emot honom, men den uträttade ännu mindre. Han ställde upp ännu mera folk emot dem, och för att fortare få slut på leken, vred han omkring sin hatt ett par gånger på hufvudet; då började de grofva skjutvapnen att spela och konungens folk blef slaget och drifvet på flykten. »Nu sluter jag ej fred», sade han, »förr än konungen ger mig sin dotter till hustru och jag härskar öfver hela riket i hans namn.» Det lät han framföra till konungen, och denne sade till sin dotter: »Nöden har ingen lag; hvad återstår mig annat än att göra som han begär? Vill jag ha fred och behålla kronan på mitt hufvud, måste jag ge dig till honom.»

Bröllopet blef också firadt, men konungadottern var förtretad öfver att hennes gemål var en simpel karl, som bar en flottig hatt och en gammal ränsel på ryggen. Hon skulle gärna ha velat bli honom kvitt och funderade både natt och dag på huru detta skulle gå till. Då tänkte hon: »Beror väl hans underbara makt på ränseln?» Hon förställde sig och

smekte honom, och då hans hjärta var uppmjukadt, sade hon: »Om du bara vill lägga bort den fula ränseln, den misspryder dig så att jag måste skämmas för dig.» — »Kära barn», sade han, »denna ränsel är min största skatt; så länge jag har den, fruktar jag ej för någon makt i världen», och så talade han om för henne, hvilka underbara krafter den besatt. Då föll hon honom om halsen, som om hon ville kyssa honom, men tog i stället behändigt ränseln från hans rygg och sprang bort därmed. Så snart hon var ensam, slog hon därpå och befallde krigsfolket att de skulle fasttaga sin förre herre och föra honom bort ur det kungliga palatset. De lydde, och den falska kvinnan lät ännu mera krigsfolk marschera efter honom, för att de skulle alldeles drifva ut honom ur landet.

Nu skulle han ha varit förlorad, om han ej haft hatten. Men knappast fick han sina händer fria, förr än han vred den ett par gånger; genast började kanonerna dundra och slogo ned allt, och konungadottern måste själf komma och be om nåd. Emedan hon bad så bevekande och lofvade att bättra sig, lät han öfvertala sig och beviljade henne fred. Hon visade sig vänlig mot honom, låtsade som om hon höll honom mycket kär och förstod att efter någon tid bedåra honom så, att han anförtrodde henne, att om också någon fick ränseln i sitt våld, kunde han dock ej uträtta någonting emot honom, så länge den gamla hatten ännu var hans. Då hon fått veta hemligheten, väntade hon tills han hade somnat, sedan tog hon hatten och lät kasta ut den på gatan.

Men ännu hade han hornet kvar, och i stor vrede blåste han af alla krafter däri. Genast störtade allt tillsammans, murar, fästningsverk, städer och byar och slogo ihjäl konungen och konungadottern. Och om han ej tagit hornet från munnen utan blåst ännu litet längre, så hade allt jämnats med jorden och ej en sten blifvit kvar på den andra. Nu gjorde ingen längre något motstånd mot honom, och han blef konung öfver hela riket.

Röfvarebrudgummen.

Det var en gång en mjölnare, som hade en vacker dotter, och då hon var fullväxt, önskade han att hon vore försörjd och väl gift. Han tänkte: »Kommer en ordentlig friare och anhåller om hennes hand, vill jag ge honom den.» Det dröjde ej länge, förr än det kom en friare, som tycktes vara mycket rik, och då mjölnaren ej visste någonting att anmärka på honom, lofvade han honom sin dotter. Men flickan höll ej riktigt af honom som en brud skall hålla af sin brudgum och hade intet förtroende för honom; så ofta hon såg på honom eller tänkte på honom, kände hon en rysning i sitt hjärta. En gång sade han till henne: »Du är min fästmö och besöker mig icke en gång.» Flickan svarade: »Jag vet ej hvar ert hus är.» Då sade fästmannen: »Mitt hus är där ute i mörka skogen.» Hon sökte undanflykter och påstod, att hon ej

kunde hitta vägen dit. Fästmannen sade: »Nästa söndag måste du komma ut till mig, jag har redan inbjudit gästerna, och för att du skall hitta vägen genom skogen, vill jag strö ut aska.»

Då söndagen kom och flickan skulle bege sig på väg, blef hon så ängslig, hon visste ej själf hvarför, och för att hon skulle kunna känna igen vägen, hon hade gått, stoppade hon bägge fickorna fulla af ärter. Vid ingången till skogen var aska strödd; efter den gick hon, men kastade vid hvarje steg ett par ärter till höger och vänster på marken. Hon gick nästan hela dagen tills hon kom midt i skogen, där den var som mörkast. Där stod ett ensamt hus, men det behagade henne icke, ty det såg så mörkt och hemskt ut. Hon inträdde, men ingen fanns där inne och där rådde den djupaste tystnad. Plötsligt ropade en röst:

»Vänd om, du unga brud, vänd om, vänd om,
ty nu du till ett mördarnäste kom.»

Flickan såg upp och märkte, att rösten kom från en fågel, som satt i en bur på väggen. Ännu en gång ropade han:

Hon var mycket rädd att någon af dem skulle vakna.

»Vänd om, du unga brud, vänd om, vänd om,
ty nu du till ett mördarnäste kom.»

Den sköna bruden gick vidare, ur det ena rummet i det andra, och gick genom hela huset, men det var alldeles tomt, där fanns ej en mänsklig varelse. Slutligen kom hon äfven ned i källaren; där satt en urgammal gumma, som nickade med hufvudet. »Kan ni säga mig», sade flickan, »om min trolofvade bor här?» — »Ack, du arma barn», svarade gumman, »så illa du har råkat ut! Du är i en mördarekula. Du tror, att du är en brud, som snart skall hålla bröllop, men du kommer att fira ditt bröllop med döden. Ser du, här har jag måst sätta på en stor kittel med vatten; då de få dig i sitt våld, hugga de sönder dig i stycken utan barmhärtighet, koka dig och äta upp dig, ty de äro människoätare. Om jag ej har medlidande med dig och räddar dig, så är du förlorad.»

Nu gömde gumman henne bakom ett stort fat, där man ej kunde se henne. »Var tyst som en råtta», sade hon, »rör dig inte ur fläcken, annars är det förbi med dig. I natt, då röfvarena sofva, vilja vi fly, jag har redan länge väntat på ett tillfälle.» Knappast hade detta skett, förr än den gudlösa skaran kom hem. De släpade med sig en annan jungfru, voro druckna och hörde ej på hennes skrik och jämmer. De gåfvo henne vin att dricka, tre fulla glas, ett glas hvitt, ett glas rödt och ett glas gult, och däraf brast hennes hjärta. Sedan sleto de af hennes fina kläder, lade henne på ett bord, höggo hennes sköna kropp i stycken och strödde salt därpå. Den arma fästmön bakom fatet darrade och bäfvade, ty hon såg nu, hvilket öde röfvarena hade tillämnat henne. En af dem varseblef på den mördades lillfinger en gyllne ring, och då den ej genast ville låta draga af sig, tog han en yxa och högg af fingret; men fingret flög öfver fatet och föll ned i brudens knä. Röfvaren tog ett ljus och ville söka efter det, men kunde ej hitta det. Då sade en annan: »Har du sökt bakom det stora fatet också?» Men gumman ropade: »Kom och ät nu och låt sökandet vara till i morgon; fingret springer inte ifrån er.»

Då sade röfvaren: »Gumman har rätt», upphörde med sökandet och satte sig att äta, men gumman hällde en sömndryck i deras vin, så att de snart lade sig ned i källaren, sofvo och snarkade. Då bruden hörde detta, kom hon fram bakom fatet och måste stiga öfver de sofvande, som lågo där radtals på marken, och var mycket rädd att någon af dem skulle vakna. Men Gud hjälpte henne, så att hon kom lyckligt förbi dem, gumman gick upp med henne, öppnade dörren, och de skyndade så fort de kunde ut ur mördarekulan. Den utströdda askan hade blåsten sopat bort, men ärterna hade grott och spirat upp och visade vägen i månskenet. De gingo hela natten, tills de om morgonen kommo fram till kvarnen. Då berättade flickan för sin far, huru allt hade tillgått.

När den dag kom, då bröllopet skulle firas, infann sig brudgummen, och mjölnaren hade låtit inbjuda alla sina släktingar och vänner. Då de sutto till bords, ålades hvar och en att berätta någonting. Bruden satt tyst och talade ej. Då sade brudgummen till bruden: »Nå, mitt hjärtas vän, kan du ingenting? Berätta oss någonting, du också.» Hon svarade: »Då vill jag berätta er en dröm. Jag gick allena genom en skog och kom slutligen till ett hus, där ingen mänsklig varelse fanns, men på väggen satt en fågel i en bur och ropade:

»Vänd om, du unga brud, vänd om, vänd om,
ty nu du till ett mördarnäste kom.»

Och han ropade det ännu en gång. Min skatt, jag drömde så bara. Då gick jag genom alla rum, och de voro alla tomma, och det var så hemskt där inne! Slutligen gick

jag ned i källaren; där satt en gammal gumma, som nickade med hufvudet. Jag frågade henne: »Bor min trolofvade här i huset?» Hon svarade: »Ack, du arma barn, du har råkat i en mördarekula, din trolofvade bor här, men han vill hugga dig i stycken, döda dig och sedan koka och äta upp dig.» Min skatt, jag drömde så bara. Men den gamla gumman gömde mig bakom ett stort fat, och knappast hade jag gömt mig där, förr än röfvarena kommo hem och släpade en jungfru med sig; henne gåfvo de tre slags vin att dricka, hvitt, rödt och gult, och däraf brast hennes hjärta. Min skatt, jag drömde så bara. Sedan drogo de af hennes fina kläder, höggo hennes sköna kropp i stycken på ett bord och beströdde den med salt. Min skatt, jag drömde så bara. En af röfvarena såg, att en ring satt kvar på lillfingret, och som den var svår att få af, tog han en yxa och högg af fingret, men det flög bakom det stora fatet och föll ned i mitt knä. Och här är fingret med ringen.» Vid dessa ord tog hon fram det och visade det för de närvarande.

Röfvaren, som under berättelsen blifvit alldeles krithvit, sprang upp och ville fly, men gästerna höllo fast honom och öfverantvardade honom till domstolen, som dömde honom och hela hans band att afrättas för sina nesliga dåd.

De bägge bröderna.

Det var en gång två bröder, en rik och en fattig. Den rike var guldsmed och hade ett elakt hjärta; den fattige födde sig med att binda kvastar och var god och redlig. Den fattige hade två barn, som voro tvillingbröder och så lika hvarandra som den ena vattendroppen är lik den andra. De båda gossarne gingo då och då till den rikes hus och fingo ofta litet med af öfverlefvorna. Det begaf sig, att då den fattige mannen gick till skogen för att hämta ris, fick han se en fågel, som glänste alldeles som guld och var så vacker, att han aldrig hade sett maken. Då tog han upp en sten, kastade den efter fågeln och lyckades äfven träffa honom; men endast en gyllne fjäder föll af och så flög fågeln bort. Mannen tog fjädern och lämnade den till brodern, som såg på den och sade: »Det är rent guld», och gaf honom mycket pänningar därför. Följande dag klättrade mannen upp i en björk och ville hugga af ett par grenar; då flög samma fågel ut, och då mannen såg efter, fann han ett näste, och däri låg ett ägg, som var af guld. Han tog ägget med sig hem och lämnade det till brodern, som åter sade: »Det är rent guld», och gaf honom hvad det var värdt. Slutligen sade guldsmeden: »Jag skulle vilja ha själfva fågeln.» Den fattige gick för tredje gången till skogen och såg åter guldfågeln sitta i trädet; då tog han en sten och kastade den på honom, så att han föll ned, och sedan lämnade han honom till brodern, som gaf honom en hel mängd guld därför. »Nu kan jag reda mig själf», tänkte han och gick belåten hem.

Guldsmeden var slug och listig och visste nog, hvad det var för en fågel. Han ropade sin hustru och sade: »Stek guldfågeln åt mig och laga att ingenting af honom förkommer; jag har lust att äta upp honom alldeles ensam.» Men det var ingen vanlig fågel, utan han var af så underbart slag, att den, som åt upp hans hjärta och lefver, hvarje morgon hittade ett guldmynt under sin hufvudkudde. Hustrun anrättade fågeln, stack honom på ett spett för att steka honom. Nu begaf det sig, att medan han hängde öfver elden och hustrun för andra sysslors skull nödvändigt måste gå ifrån köket, kommo den fattige kvastbindarens bägge barn in, ställde sig framför stekspettet och vredo om det ett par gånger. Då nu två små bitar af fågeln föllo ned i pannan, sade den ene: »De där små bitarne äta vi upp; jag är så hungrig, och ingen märker det.» Då åto de bägge barnen upp bitarne; men hustrun kom in, såg att de åto någonting och sade: »Hvad äta ni?» — »Ett par små bitar, som föllo ned från fågeln», svarade de. »Det var hjärta och lefver», sade hustrun förskräckt, och för att hennes man ej skulle sakna dem och bli ond, slaktade hon i hast en tupp, tog ut hjärta och lefver och lade dem till guldfågeln. Då den var färdigstekt, satte hon fram den åt guldsmeden, som åt upp den alldeles ensam och ej lämnade någonting kvar. Men följande morgon, då han tog under hufvudkudden och trodde sig få fram ett guldmynt, hittade han lika litet något sådant nu som förut.

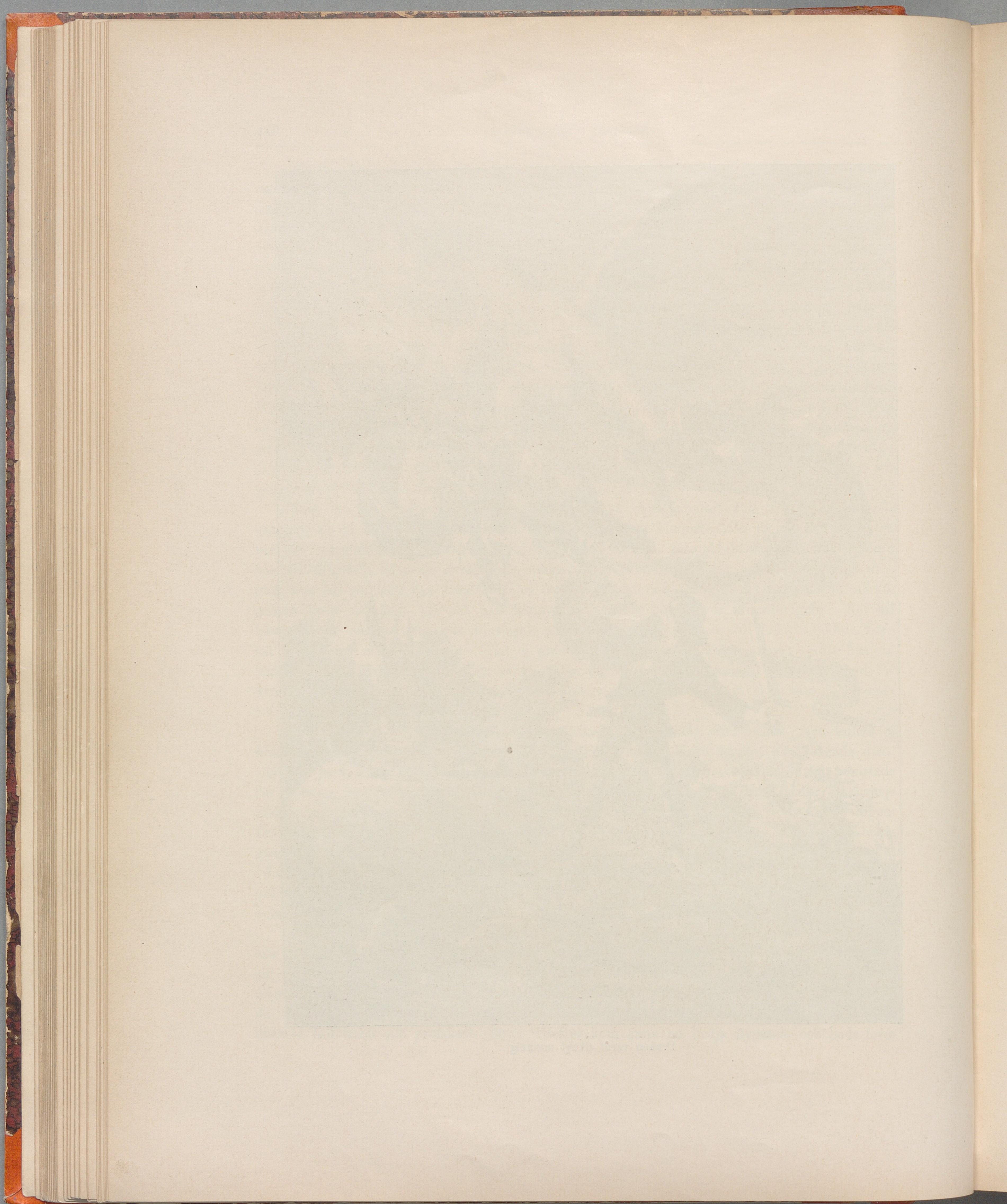
Men de båda barnen visste ej, hvilken lycka som kommit dem till del. Följande morgon, då de stego upp, föll någonting på golfvet och klingade, och då de togo upp det, var det två guldmynt. De lämnade dem till fadern, som förundrade sig och sade: »Huru har det tillgått?» Men då de följande morgon åter funno två guldmynt och så hvarje dag, gick han till sin bror och berättade den underliga historien för honom. Guldsmeden märkte genast huru det gått till och att barnen ätit hjärta och lefver af guldfågeln. För att hämnas och emedan han var afundsjuk och hårdhjärtad, sade han till fadern: »Dina barn stå i förbund med den onde. Tag ej guldet och låt dem ej längre stanna i ditt hus, ty han har makt öfver dem och kan äfven störta dig själf i fördärfvet.» Fadern var rädd för den onde, och huru svårt det än föreföll honom, förde han dock ut tvillingarne i skogen och öfvergaf dem där med sorgset hjärta.

Nu sprungo de båda barnen omkring i skogen och letade efter vägen, men kunde ej finna den och kommo allt längre vilse. Slutligen mötte de en jägare, som frågade dem: »Hvems barn ä' ni?» — »Vi ä' den fattige kvastbindarens barn», svarade de och berättade för honom, att deras far ej längre velat behålla dem kvar i sitt hus, därför att hvarje morgon ett guldmynt legat under deras kudde. »Nå ja», sade jägaren, »det är väl ingenting ondt i det, om ni bara ä' rättskaffens och ej lägga er på latsidan.» Som barnen behagade den gode mannen och han ej själf hade några, tog han dem med sig hem och sade: »Jag vill bli er far och uppfostra er.» De lärde sig nu jägareyrket hos honom, och de guldmynt, hvar och en af dem fann, då de vaknade, förvarade han åt dem, om de skulle behöfva dem i framtiden.

Då de växt upp, tog deras fosterfar dem en dag med sig till skogen och sade: »I dag ska' ni göra ert profskott, så att jag får förklara er fria och göra er till jägare.» De ställde sig nu på platser, som han anvisade dem, och väntade länge, men det kom intet villebråd. Jägaren såg upp och varseblef en kedja af grågäss flyga ofvanför sig i form af en trehörning; då sade han till den ene: »Skjut nu ned en från hvart hörn.» Han gjorde det och hade därmed fullbordat sitt profskott. Strax därefter kom ännu en kedja flygande och hade form

Draken vardt riktigt ursinnig.

af siffran två; då befallde jägaren den andre att likaledes skjuta ned en från hvarje ända, och äfven för honom lyckades profskottet. Nu sade fosterfadern: »Jag förklarar er härmed fria, ni ä' utlärda jägare.» Därpå gingo de båda bröderna tillsammans in i skogen, rådslogo med hvarandra och uppgjorde en plan.

Då de om kvällen hade satt sig ned för att äta sin aftonvard, sade de till sin fosterfar: »Vi röra ej maten och smaka ej en bit, förr än ni har beviljat oss en bön.» Han sade: »Hvad kan den innehålla?» De svarade: »Vi ha nu lärt ut, vi måste också försöka slå oss fram i världen; låt oss få draga ut på vandring.» Då svarade den gamle med glädje: »Ni tala som duktiga jägare; hvad ni begära har varit min egen önskan; dragen ut, det skall nog gå er väl.» Därpå åto och drucko de glada tillsammans.

Då den bestämda dagen kom, skänkte fosterfadern hvardera af dem en god bössa och en hund och lät hvar och en ta så mycket han ville af sina sparade guldmynt. Därpå följde han dem ett stycke på väg och vid afskedet gaf han dem ytterligare en skarp knif och sade: »Då ni en gång skiljas åt, så stick in denna knif i ett träd vid skiljovägen; om någon af er kommer tillbaka dit, kan han däraf se huru det har gått för hans frånvarande broder, ty den sida, som vetter åt det håll, hvaråt han gått, rostar, när han dör; men så länge han lefver, är den blank.» De bägge bröderna fortsatte sin vandring och kommo in i en skog, som var så stor, att de omöjligen kunde komma igenom den på en dag. De stannade alltså öfver natten där inne och åto hvad de hade stoppat i sin jaktväska; men de gingo äfven hela den följande dagen och kommo ändå ej ut. Då de ej hade någonting att äta, sade den ene: »Vi måste skjuta någonting, annars få vi svälta», laddade sin bössa och såg sig omkring. Och då en gammal hare kom springande, lade han an, men haren ropade:

»Skona mitt lif, låt mig gå,
så ger jag dig två af mina små.»

Han sprang genast in i buskarne och hämtade två ungar; men de små djuren lekte så muntert och voro så täcka, att jägarne ej nändes döda dem. De behöllo dem alltså, och de små hararne följde efter dem. Snart därefter smög en räf förbi; honom ville de skjuta, men räfven ropade:

»Skona mitt lif, låt mig gå,
så ger jag dig två af mina små.»

Han kom äfven med två räfungar, och jägarne ville ej döda dem, utan läto dem göra sällskap med hararne, och de följde efter dem. Det dröjde ej länge, förr än en varg kom fram ur ett snår; jägarne siktade, men vargen ropade:

»Skona mitt lif, låt mig gå,
så ger jag dig två af mina små.»

Jägarne läto de båda unga vargarne sluta sig till de andra djuren, och de följde efter dem. Därefter kom en björn, som gärna ville trafva omkring ännu längre och ropade:

»Skona mitt lif, låt mig gå,
så ger jag dig två af mina små.»

De båda unga björnarne sällade sig till de andra, och nu voro de redan åtta. Till sist, hvem kom? Jo, ett läjon kom och skakade sin man. Men jägarne läto sig ej förskräcka, utan siktade på det; men läjonet sade:

»Skona mitt lif, låt mig gå,
så ger jag dig två af mina små.»

Det hämtade äfven fram sina ungar, och nu hade jägarne två läjon, två björnar, två vargar, två räfvar och två harar, som följde efter dem och tjänade dem. Emellertid var därmed ej deras hunger stillad, och de sade därför till räfvarne: »Hör på, ni smygare, skaffa oss någonting att äta, ni ä' ju listiga och förslagna.» De svarade: »Ej långt härifrån ligger en by, där vi redan ha hämtat mången höna; vi skola visa er vägen dit.» Då gingo de till byn, köpte sig någonting att äta och läto äfven fodra sina djur och drogo sedan vidare. Men räfvarne voro mycket hemmastadda i trakten och visste hvar hönsgårdarne voro och kunde öfverallt visa jägarne till rätta.

Nu drogo de omkring en tid, men kunde ej finna någon tjänst, där de kunde få vara tillsammans; då sade de: »Det går ej på annat sätt; vi måste skiljas.» De delade djuren, så att hvar och en fick ett läjon, en björn, en varg, en räf och en hare; sedan togo de afsked, lofvade hvarandra broderlig vänskap in i döden och stucko in knifven, som deras fosterfar gifvit dem, i ett träd, hvarpå den ene drog åt öster, den andre åt väster.

Den yngste kom med sina djur till en stad, som var alldeles öfverdragen med svart flor. Han gick till ett värdshus och frågade värden, om ej denne kunde härbärgera hans djur. Värden släppte in dem i ett stall, där det fanns ett hål på väggen; därigenom kröp haren ut och hämtade sig ett kålhufvud, och räfven nappade åt sig en höna och, då han ätit upp henne, äfven tuppen; men vargen, björnen och läjonet voro för stora, de kunde ej komma genom hålet. Då lät värden föra dem ut på en äng, där en ko låg, så att de skulle få äta sig mätta. Då jägaren hade förplägat sina djur, frågade han värden, hvarför staden var behängd med sorgflor? Värden sade: »Emedan vår konungs dotter skall dö i morgon.» Jägaren frågade: »Är hon dödssjuk?» — »Nej», svarade värden, »hon är frisk och sund, men hon måste ändå dö.» — »Huru kommer det sig?» frågade jägaren. »Utanför staden är ett högt bärg, och där bor en drake, som hvarje år måste ha en ren jungfru, annars ödelägger han hela landet. Nu äro redan alla jungfrur utlämnade, och ingen mer är öfrig utom konungadottern, men det ges ingen nåd, hon måste utlämnas till honom, och det skall ske i morgon.» Jägaren sade: »Hvarför dödar man ej draken?» — »Ack tyvärr», svarade värden, »så många riddare ha försökt det, men alla ha mist sitt lif. Konungen har utlofvat att ge sin dotter till gemål åt den, som besegrar draken, och han skall äfven ärfva riket efter hans död.»

Jägaren sade ingenting vidare därom, men följande morgon tog han sina djur och gick upp på drakbärget med dem. Där uppe stod en liten kyrka, och på altaret stodo tre fyllda bägare och där bredvid låg ett papper, hvarpå stod skrifvet: »Den, som dricker ur bägarne, blir den starkaste man på jorden och han skall föra det svärd, som ligger nedgräfdt framför tröskeln.» Jägaren drack ej, utan gick ut och letade rätt på svärdet i jorden, men han förmådde ej röra det ur stället. Då gick han in och drack ur bägarne och var nu stark nog att ta upp svärdet, och hans hand kunde lätt svinga det. När den stund kom, då jungfrun skulle utlämnas till draken, ledsagade konungen, marskalken och hoffolket henne ut. Hon såg på långt håll jägaren uppe på drakbärget och trodde, att draken stod där och väntade henne, och ville ej gå upp, men slutligen måste hon dock anträda den tunga vandringen, emedan annars hela staden hade varit förlorad. Konungen och hoffolket återvände hem, gripna af djup bedröfvelse, men konungens marskalk skulle stanna kvar och åse allt på afstånd.

Då konungadottern kom upp på bärget, stod draken ej där, utan den unge jägaren,

som intalade henne tröst och sade, att han ville rädda henne, förde henne in i kyrkan och inneslöt henne där. Det dröjde ej länge, förr än den sjuhufvade draken kom flygande med stort dån. Då han varseblef jägaren, förundrade han sig och sade: »Hvad har du här på bärget att göra?» Jägaren svarade: »Jag vill kämpa med dig.» Draken sade: »Mången riddersman har här låtit sitt lif, dig skall jag också tukta», och andades eld ur sina sju gap. Elden skulle antända det torra gräset och jägaren blifva kväfd i hetta och rök, men djuren

Käre björn, hvad vill du?

kommo framspringande och trampade ned elden. Då for draken emot jägaren, men han svängde sitt svärd, så att det hven i luften och slog af tre hufvuden. Då först vardt draken riktigt ursinnig, höjde sig i luften, sprutade lågor öfver jägaren och ville störta sig på honom, men jägaren drog ännu en gång sitt svärd och högg åter af honom tre hufvud. Odjuret blef matt och sjönk ned och ville sedan ånyo storma löst på jägaren, men han högg med sin sista kraft af det svansen, och emedan han ej förmådde kämpa längre, ropade han fram sina djur, hvilka då refvo draken i stycken.

Då striden var till ända, öppnade jägaren kyrkdörren och fann konungadottern liggande på kyrkgolfvet, emedan hon under striden hade mist sansen af ångest och förskräckelse. Han bar ut henne, och då hon åter kom till sig själf och slog upp ögonen, visade han henne den söndersargade draken och sade henne, att hon nu var fri. Hon gladde sig och sade: »Nu skall du bli min käre gemål, ty min far har lofvat skänka min hand åt den, som dödar draken.» Därpå tog hon af sig sitt korallhalsband och fördelade det bland djuren för att belöna dem, och läjonet fick det lilla guldlåset. Men sin näsduk, på hvilken hennes namn stod, skänkte hon till jägaren, och denne gick och skar tungorna ur de sju drakhufvudena, lindade in dem i näsduken och gömde dem väl.

Då han gjort detta, sade han till jungfrun, emedan han var så matt och trött af hettan och striden: »Vi äro båda så trötta och utmattade, nu vilja vi sofva litet.» Hon sade ja, och de lade sig ned på marken. Jägaren sade till läjonet: »Du skall vaka, så att ingen öfverfaller oss under sömnen», och båda insomnade. Läjonet lade sig bredvid dem för att vaka, men äfven det var uttröttadt efter kampen, så att det ropade på björnen och sade: »Lägg dig bredvid mig, jag måste sofva litet, och om någonting händer, så väck mig.» Då lade sig björnen bredvid honom, men han var äfven trött och ropade på vargen och sade: »Lägg dig bredvid mig, jag måste sofva litet, och om någonting händer, så väck mig.» Vargen lade sig bredvid honom, men han var ock trött och ropade på räfven och sade: »Lägg dig bredvid mig, jag måste sofva litet, och om någonting händer, så väck mig.» Då lade räfven sig bredvid honom, men han var äfven trött, ropade på haren och sade: »Lägg dig bredvid mig, jag måste sofva litet, och om någonting händer, så väck mig.» Haren satte sig då bredvid honom, men den stackarn var äfven trött och hade ingen, som han kunde ropa på att hålla vakt, och äfven han somnade. Där lågo således konungadottern, jägaren, läjonet, björnen, vargen, räfven och haren allesamman försänkta i djup sömn.

Men då marskalken, som på afstånd skulle se på, ej såg draken flyga bort med jungfrun och allt var stilla på bärget, tog han mod till sig och gick dit upp. Där låg draken stympad och sargad på marken och ej långt därifrån konungadottern och en jägare med sina djur, och alla voro försänkta i djup sömn. Och emedan han var nedrig och elak, tog han sitt svärd och högg hufvudet af jägaren och tog jungfrun i sina armar och bar henne utför bärget. Då vaknade hon och vardt förskräckt, men marskalken sade: »Du är i mina händer, du måste säga, att det var jag, som dödade draken.» — »Det kan jag ej», svarade hon, »ty en jägare har gjort det med sina djurs tillhjälp.» Då drog han sitt svärd och hotade att döda henne, om hon ej lydde honom, och tvingade henne därigenom att lofva det. Därpå förde han henne till konungen, som ej visste till sig af glädje, då han återsåg sitt barn, som han trodde vara sönderslitet af odjuret. Marskalken sade till honom: »Jag har dödat draken och befriat jungfrun och hela riket, därför fordrar jag att få henne till gemål, som utlofvadt är.» Konungen frågade jungfrun: »Är det sant som han säger?» — »Ack ja», svarade hon, »det måste väl vara sant, men jag förbehåller mig att bröllopet ej firas förr än om år och dag», ty hon hoppades att under den tiden få höra någonting från sin käre jägare.

Men på drakbärget lågo ännu djuren bredvid sin döde herre och sofvo. Då kom en stor humla och satte sig på harens nos, men haren strök bort henne med foten och fortfor att sofva. Humlan kom för andra gången, men han strök åter bort henne och fortsatte att sofva. Då kom hon för tredje gången och stack honom i näsan, så att han vaknade.

Så snart haren var vaken, väckte han räfven och räfven vargen och vargen björnen och björnen läjonet. När läjonet vaknade och såg, att jungfrun var borta och dess herre död, började det ryta förfärligt och ropade: »Hvem har gjort detta? Björn, hvarför väckte du mig icke?» Björnen frågade vargen: »Hvarför väckte du mig icke?» och vargen räfven: »Hvarför väckte du mig icke?» och räfven haren: »Hvarför väckte du mig icke?» Den stackars haren ensam hade ingenting att svara, och skulden blef hans. Då ville de kasta sig öfver honom, men han bad och sade: »Döden mig icke, jag vill åter göra vår herre lefvande. Jag vet ett bärg, där det växer en rot, och den, som tar den i munnen, blir helad från all sjukdom och alla sår. Men bärget ligger två hundra mil härifrån.» Läjonet sade: »Inom tjugufyra timmar måste du ha sprungit dit och tillbaka hit och föra med dig roten.» Då sprang haren bort, och inom tjugufyra timmar var han tillbaka och hade roten med sig. Läjonet satte åter hufvudet på jägaren, och haren stack in roten i hans mun; genast fastnade hufvudet vid kroppen, och hjärtat slog och lifvet återvände. Då vaknade jägaren och vardt förskräckt, när han ej mer såg jungfrun, och tänkte: »Hon har väl gått bort, medan jag sof, för att bli mig kvitt.»

Läjonet hade i brådskan satt hufvudet bakfram på sin herre, men denne märkte det ej för sin djupa bedröfvelse, då han tänkte på konungadottern; först vid middagen, då han ville äta något, märkte han, att ansiktet satt vändt mot ryggen; han kunde ej begripa det och frågade djuren hvad som hade vederfarits honom under sömnen. Då berättade läjonet honom, att de alla hade somnat af trötthet och vid uppvaknandet funnit honom död med afhugget hufvud, haren hade hämtat lifsroten, men hufvudet hade i brådskan kommit bakfram; dock ville läjonet godtgöra sitt fel. Nu slet det åter hufvudet af jägaren, vred om det och haren gjorde honom helbrägda igen med roten.

Men jägaren var bedröfvad, drog omkring i världen och lät sina djur dansa för människornas nöje. Det föll sig så, att han efter precist ett års förlopp återkom till samma stad, där han hade befriat konungadottern från draken, och denna gång var staden behängd med rödt skarlakan. Då sade han till värdshusvärden: »Hvad skall detta betyda? För ett år sedan var staden behängd med svart flor, hvad skall det röda skarlakanet betyda i dag?» Värden svarade: »För ett år sedan skulle vår konungs dotter utlämnas till draken, men marskalken har kämpat med honom och dödat honom, och nu skall deras förmälning firas i morgon; därför var staden då behängd med flor för sorgens skull och är i dag behängd med rödt skarlakan för glädjens skull.»

Följande dag, då bröllopet skulle stå, sade jägaren vid middagsmåltiden till värden: »Tror ni, herr värd, att jag i dag skall äta bröd från konungens bord här hos er?» — »Ja», sade värden, »att det ej är sant, därpå vill jag våga hundra guldstycken.» Jägaren antog vadet och satte upp däremot en pung med lika många guldstycken. Sedan ropade han haren och sade: »Gå, käre springare, och hämta mig af det bröd, som konungen äter.» Haren var den minste och kunde ej lämna ifrån sig uppdraget åt någon annan, utan måste själf lägga benen på ryggen. »Om jag springer ensam genom gatorna», tänkte han, »skola slaktarehundarne rusa efter mig.» Det skedde också som han hade tänkt, hundarne kommo efter honom och ville ge hans vackra skinn en skråma. Men han sprang allt hvad tygen höllo och, ett tu tre! smög han sig in i en vaktkur, utan att soldaten märkte det. Då kommo hundarne och ville ha ut honom, men soldaten var ej att leka med, han slog omkring sig med gevärskolfven, så att de skrikande och tjutande sprungo därifrån. Då haren

märkte, att luften var ren, sprang han in i slottet, rakt fram till konungadottern, satte sig under hennes stol och krafsade henne på foten. Då sade hon: »Vill du gå!» och trodde, att det var en hund. Haren krafsade henne för andra gången på foten; då sade hon åter: »Vill du gå!» och trodde, att det var hennes hund. Men haren lät ej afskräcka sig och krafsade för tredje gången, då tittade hon ned och kände igen haren på hans halsband. Nu tog hon upp honom i sin famn, bar in honom i sin kammare och sade: »Käre hare, hvad vill du?» Han svarade: »Min herre, som har dödat draken, är här och skickar mig hit för att be om ett bröd af det, som konungen äter af.» Då blef hon utom sig af glädje och lät hämta bagaren och befallde honom att lämna henne ett bröd af det, som konungen åt af. Haren sade: »Men bagaren måste också bära det åt mig, så att slaktarehundarne ej göra mig något illa.» Bagaren bar det åt honom ända till värdshusets dörr, där ställde sig haren på bakbenen, tog brödet mellan framtassarne och räckte det till sin herre.

Då sade jägaren: »Ser ni, herr värd, de hundra guldstyckena äro mina.» Värden förvånade sig, men jägaren fortfor: »Ja, herr värd, brödet har jag, men nu vill jag också äta af konungens stek.» Värden sade: »Det skulle jag vilja se», men slå vad ville han ej mer. Jägaren ropade räfven och sade: »Min lille räf, gå och hämta mig litet af steken, som konungen äter af.» Mickel kände bättre till smygvägarne, han kom fram, utan att någon hund sett honom, satte sig under konungadotterns stol och krafsade på hennes fot. Då såg hon ned och kände igen räfven på halsbandet, tog honom med sig in i sin kammare och sade: »Käre räf, hvad vill du?» Han svarade: »Min herre, som har dödat draken, är här och skickar mig hit att be om litet af den stek, som konungen äter af.» Då kallade hon in kocken, lät honom anrätta en stek, sådan som den konungen åt, och bära den åt räfven ända till porten; sedan tog räfven fatet af honom, fläktade först med sin svans bort flugorna, som satt sig på steken, och lämnade den sedan till sin herre.

»Ser ni, herr värd», sade jägaren, »här är bröd och kött, men nu vill jag också äta grönsaker, sådana som konungen äter.» Nu ropade han vargen och sade: »Käre varg, gå och hämta mig litet af de grönsaker, konungen äter af.» Då gick vargen raka vägen till slottet, ty han var ej rädd för någonting, och då han kom in i det rum, där konungadottern var, ryckte han henne bak i klädningen, så att hon måste se sig om. Hon kände igen honom på halsbandet, tog honom med sig in i sitt rum och sade: »Käre varg, hvad vill du?» Han svarade: »Min herre, som har dödat draken, är här, jag skulle be om litet grönsaker af dem konungen äter.» Då kallade hon in kocken, och han fick laga till grönsaker af dem konungen åt, och bära dem åt vargen ända till porten. Där tog vargen fatet af honom och lämnade det till sin herre.

»Ser ni, herr värd», sade jägaren, »nu har jag bröd, kött och grönsaker, men jag vill också ha konfekt af den, som konungen äter.» Han ropade björnen och sade: »Käre björn, du snaskar ju gärna i dig sötsaker, gå och hämta mig litet af den konfekt, som konungen äter af.» Då trafvade björnen till slottet, och hvar och en gick ur vägen för honom; men då han kom till vakten, lade den an med gevären och ville ej släppa in honom i slottet. Men han reste sig käpprak och delade ut örfilar med sina ramar till höger och vänster, så att hela vakten föll till marken, och sedan gick han raka vägen till konungadottern, ställde sig bakom henne och brummade litet. Då såg hon sig om och kände igen björnen och bad honom gå med in i hennes kammare och sade: »Käre björn, hvad vill du?» Han svarade: »Min herre, som har dödat draken, är här, jag skall be om konfekt, sådan som den konungen

äter.» Då kallade hon in sockerbagaren och han fick baka konfekt, sådan som konungen åt, och bära den åt björnen ända till porten; där slickade björnen först upp de sockergryn, som rullat ned, sedan reste han sig på bakbenen, tog fatet och lämnade det till sin herre.

»Ser ni, herr värd», sade jägaren, »nu har jag bröd, kött, grönsaker och konfekt, men jag vill också dricka vin, sådant som konungen dricker.» Han ropade på sitt läjon och sade: »Kära läjon, du tar dig ju gärna ett rus, gå och hämta mig litet af det vin, som konungen dricker af.» Då gick läjonet öfver gatan och människorna sprungo för det. När det kom till vakten, ville den spärra vägen, men det röt blott en gång och då sprungo alla bort. Nu gick läjonet till det kungliga gemaket och klappade på dörren med sin svans. Då kom konungadottern ut och hade så när blifvit rädd för läjonet, men hon kände igen det på det gyllne låset från hennes halsband och bad det gå

Då han tryckte af, störtade hon genast ned.

med in i hennes kammare och sade: »Kära läjon, hvad vill du?» Läjonet svarade: »Min herre, som har dödat draken, är här, jag skall be om litet af det vin, som konungen dricker.» Då kallade hon in munskänken och befallde honom att ge läjonet af det vin, som konungen drack. Läjonet sade: »Jag vill gå med och se efter att jag får det rätta.» Nu följde det med munskänken ned, och då de kommo ned i källaren, ville denne tappa i af det simpla vinet, som konungens tjänare drucko; men läjonet sade: »Håll! jag vill först profva vinet», tappade i ett halft mått åt sig och sväljde det på en gång. »Nej», sade läjonet, »det är ej det rätta.» Munskänken såg snedt på läjonet, men gick och ville ge det vin ur ett annat fat, som var bestämdt för konungens marskalk. Läjonet sade: »Håll! jag vill först profva det», tappade i åt sig ett halft mått och drack ur det: »Det är bättre, men ändå ej det rätta.» Då blef munskänken ond och sade: »Inte förstår ett sådant dumt kreatur sig på vin!» Men läjonet gaf honom ett slag bakom öronen, så att han föll handlöst till golfvet, och då han rest sig upp, förde han stillatigande läjonet till en liten särskild källare, där konungens vin låg, af hvilket ingen annan människa fick dricka. Läjonet tappade först i åt sig ett halft mått, profvade vinet och sade sedan: »Det är af det rätta», och befallde munskänken att fylla på sex flaskor. Nu stego de upp, men då läjonet kom upp ur källaren ut i det fria, vacklade det hit och dit och var litet drucket, och munskänken måste bära vinet ända till porten, där tog läjonet grepkorgen i munnen och bar in den till sin herre.

Jägaren sade: »Ser ni, herr värd, här har jag bröd, kött, grönsaker, konfekt och vin, som konungen har det, nu vill jag hålla måltid med mina djur», och satte sig, åt och drack och gaf haren, räfven, vargen, björnen och läjonet med både af mat och dryck och var vid godt mod, ty han såg att konungadottern ännu höll honom kär. Och då han hade hållit måltid, sade han: »Herr värd, nu har jag ätit och druckit som konungen äter och dricker, nu vill jag gå till konungens hof och gifta mig med prinsessan.» Värden frågade: »Huru skall det gå till, då hon redan har en brudgum och förmälningen firas i dag?» Då drog jägaren fram näsduken, som konungadottern gifvit honom på drakbärget och hvari odjurets sju tungor voro inlindade, och sade: »Därtill skall det jag håller i handen förhjälpa mig.» Då såg värden på näsduken och sade: »Om jag också är lättrogen, så tror jag ändå inte det, och däremot håller jag hela mitt hus.» Men jägaren tog en pung med tusen guldmynt, lade den på bordet och sade: »Och jag sätter upp detta.»

Nu sade konungen vid den kungliga taffeln till sin dotter: »Hvad ville alla de vilda djuren, som ha kommit till dig och gått ut och in i mitt slott?» Då svarade hon: »Jag får ej säga det, men låt hämta hit dessa djurs herre, däri gör ni bäst.» Konungen skickade en tjänare till värdshuset och lät inbjuda den främmande mannen, och tjänaren kom just som jägaren hade slagit vad med värden. Då sade han: »Ser ni, herr värd, nu skickar konungen en tjänare och bjuder mig, men jag går ej på det viset.» Och till tjänaren sade han: »Jag anhåller, att konungen skickar mig kungliga kläder, en vagn med sex hästar och tjänare att passa upp på mig.» Då konungen hörde detta svar, sade han till sin dotter: »Hvad skall jag göra?» Hon sade: »Låt hämta honom som han begär, däri gör ni bäst.» Då skickade konungen kungliga kläder, en vagn med sex hästar och tjänare, som skulle passa upp honom. Då jägaren såg dem komma, sade han: »Ser ni, herr värd, nu blir jag hämtad som jag begärde.» Han iklädde sig de kungliga kläderna, tog med sig näsduken med draktungorna och for till konungen.

När konungen såg honom komma, sade han till sin dotter: »Huru skall jag ta emot

honom?» Hon svarade: »Gå emot honom, däri gör ni bäst.» Då gick konungen emot honom och förde honom upp, och hans djur följde efter honom. Konungen anvisade honom plats bredvid sig och sin dotter, marskalken satt på den andra sidan som brudgum, men han kände ej igen ynglingen. Nu buros drakens sju hufvud fram till beskådande, och konungen sade: »Dessa sju hufvud har marskalken huggit af draken, därför ger jag honom i dag min dotter till gemål.» Då stod jägaren upp, öppnade de sju gapen och sade: »Hvar äro drakens sju tungor?» Då förskräcktes marskalken, vardt blek och visste ej hvad han skulle svara; slutligen sade han i sin ångest: »Drakar ha inga tungor.» Jägaren sade: »Lögnare borde ej ha några, men draktungor äro segrarens kännetecken», och vecklade upp klädet, hvari alla sju lågo, och sedan stack han in hvarje tunga i det gap, dit den hörde, och de passade fullkomligt. Därpå tog han klädet, hvarpå konungadotterns namn var broderadt, och visade det för jungfrun och frågade henne till hvem hon hade gifvit det; då svarade hon: »Till den, som dödade draken.» Sedan ropade han sina djur, tog från hvar och en halsbandet och från läjonet det gyllne låset och visade dem för jungfrun och frågade henne hvem de tillhörde. Hon svarade: »Halsbandet och det gyllne låset voro mina, men jag fördelade dem mellan djuren, som hjälpte till att besegra draken.» Då sade jägaren: »När jag trött efter striden låg och sof, kom marskalken och högg af mig hufvudet. Sedan bar han bort konungadottern och föregaf, att det var han som dödat draken, och att han har ljugit bevisar jag med tungorna, klädet och halsbandet.»

Därpå berättade han, huru hans djur hade gjort honom lefvande igen med en underbar rot och att han dragit omkring i världen med dem ett år och till sist kommit hit igen, där han genom värdens berättelse kommit under fund med marskalkens bedrägeri. Då frågade konungen sin dotter: »Är det sant, att denne man har dödat draken?» Då svarade hon: »Ja, det är sant; nu kan jag yppa marskalkens eländiga dåd, efter som det kommit i dagen utan mitt åtgörande, ty han har aftvungit mig tysthetslöfte. Men det var därför jag förbehöll mig, att bröllopet ej skulle firas, förr än efter år och dag.» Nu lät konungen tillkalla tolf rådsherrar, hvilka skulle fälla dom öfver marskalken, och de dömde, att han skulle blifva söndersliten mellan oxar. Marskalken blef alltså afrättad, men konungen gaf sin dotter till jägaren och utnämnde honom till ståthållare öfver hela riket. Bröllopet firades i stor gamman. Den unge konungen lät hämta sin far och sin fosterfar och öfverhopade dem med skatter. Han glömde ej häller bort värdshusvärden, utan kallade honom till sig och sade till honom: »Ser ni herr värd, nu har jag blifvit gift med konungadottern, och ert hus är mitt.» Värden sade: »Ja, det vore rätt och billigt.» Men den unge konungen sade: »Jag vill låta nåd gå för rätt; ert hus må ni behålla, och de tusen guldstyckena skänker jag er därtill.»

Nu voro den unge konungen och den unga drottningen glada och belåtna och lefde förnöjda tillsammans. Han drog ofta ut på jakt, ty detta var hans fröjd, och de trogna djuren fingo följa med honom. Men i närheten låg en skog, om hvilken det påstods, att den ej var säker och vore man väl där inne, så komme man ej lätt ut igen. Den unge konungen hade stor lust att jaga där inne och lämnade den gamle konungen ingen ro, förr än han tillät honom det. Nu red han ut med ett stort följe, och då han kom till skogen, såg han en snöhvit hind där inne och sade till sitt folk: »Stannen här, tills jag kommer tillbaka; jag vill jaga det vackra villebrådet», och red efter det in i skogen, och endast hans djur följde honom. Hofherrarne stannade där ända till kvällen, men han kom ej tillbaka; då redo de hem och berättade för den unga drottningen: »Den unge konungen har

i trollskogen jagat en hvit hind och ej kommit tillbaka.» Då blef hon mycket orolig för honom. Men han hade ridit efter det vackra villebrådet och kunde aldrig upphinna det; då han trodde sig ha träffat hinden med ett skott, såg han henne genast åter springa långt bort i fjärran, och slutligen försvann hon alldeles. Nu märkte han, att han kommit långt in i skogen, tog sitt horn och blåste, men han fick intet svar, ty hans folk kunde ej höra honom. Och då natten inbröt, såg han, att han ej kunde komma hem den dagen, steg af, gjorde upp en eld åt sig under ett träd och ville tillbringa natten där.

Då han satt vid elden och hans djur lagt sig bredvid honom, tyckte han sig höra en mänsklig röst; han såg sig omkring, men kunde ingenting upptäcka. Strax därefter hörde han åter jämmer liksom ofvanifrån, då såg han upp och varseblef en gammal kvinna, som satt i trädet och jämrade sig oupphörligt: »Hu hu hu, hvad jag fryser!» Han sade: »Stig ned och värm dig, om du fryser.» Men hon sade: »Nej, dina djur bita mig.» Han svarade: »De göra dig intet ondt, gamla mor, kom ned bara.» Men hon var en häxa, och hon sade: »Jag vill kasta ned ett spö från trädet; om du slår dem på ryggen med det, göra de mig ej något ondt.» Nu kastade hon ned ett spö, och han slog dem därmed, och genast lågo de stilla och voro förvandlade till sten. Då häxan var säker för djuren, hoppade hon ned och vidrörde äfven honom med ett spö och släpade honom och hans djur till en graf, där redan flere sådana stenar lågo.

Men då den unge konungen ej kom tillbaka, blef drottningens sorg och ångest allt större. Nu begaf det sig, att just vid samma tid den andre brodern, som vid skilsmässan vandrat österut, kom till konungariket. Han hade sökt en tjänst och ej funnit någon, hade sedan dragit omkring hit och dit och låtit sina djur dansa. Då föll det honom in, att han ville se efter knifven, som de, då de skildes, stuckit in i en trädstam, för att få veta, huru det gått med brodern. Då han kom dit, var broderns sida halft rostad och halft ännu blank. Då blef han förskräckt och tänkte: »Det måtte ha händt min bror en stor olycka, dock kan jag kanske ännu rädda honom, ty hälften af knifbladet är ännu blank.» Han drog västerut med sina djur, och då han kom till stadsporten, trädde vakten emot honom och frågade, om de skulle anmäla honom hos hans gemål; den unga drottningen hade ett par dagar varit i den största ångest öfver hans uteblifvande och fruktade, att han omkommit i trollskogen. Vakten trodde nämligen, att han var den unge konungen, så lik var han honom, och han hade äfven de vilda djuren efter sig. Då märkte han, att det var fråga om hans bror, och tänkte: »Det bästa är, att jag ger mig ut för honom, så kan jag kanske lättare rädda honom.» Han lät således vakten ledsaga sig till slottet och blef där mottagen med stor glädje. Den unga drottningen visste ej annat än att han var hennes gemål och frågade honom, hvarför han dröjt så länge. Han svarade: »Jag har kommit vilse i en skog och kunde ej hitta ut förr.» Om kvällen måste han lägga sig i den kungliga sängen, men han lade ett tveeggadt svärd mellan sig och den unga drottningen; hon visste ej hvad det skulle betyda, men vågade ej fråga.

Ett par dagar förgingo, och under tiden tog han reda på huru det hängde ihop med trollskogen, och slutligen sade han: »Jag måste ännu en gång jaga där.» Konungen och den unga drottningen afrådde honom, men han vidhöll sin föresats och drog ut med stort följe. Då han kommit till skogen, gick det med honom som med brodern, han fick se en hvit hind och sade till sitt folk: »Dröjen här tills jag kommer tillbaka, jag vill jaga det vackra villebrådet.» Men han kunde ej upphinna den vackra hinden och förirrade sig så

långt in i skogen, att han måste tillbringa natten där. Då han hade gjort upp eld, hörde han huru någon jämrade sig ofvanför honom: »Hu hu hu, hvad jag fryser!» Då såg han upp, och samma häxa satt i trädet. Han sade: »Om du fryser, så kom ned, gamla mor, och värm dig.» Hon svarade: »Nej, dina djur bita mig.» Men han sade: »De göra dig intet ondt.» Då ropade hon: »Jag skall kasta ned ett spö åt dig, om du slår dem med det, så göra de mig ej något ondt.» Då jägaren hörde detta, trodde han ej på den gamla, utan sade: »Mina djur slår jag ej, kom du ned, annars tar jag ned dig med våld.» Då ropade hon: »Hvad vill du ta dig till? Du kan inte göra mig någonting.» Men han svarade: »Kommer du ej, så skjuter jag ned dig.» Hon sade: »Skjut du, jag är inte rädd för dina kulor.» Han lade nu an och sköt på henne, men inga blykulor beto på häxan; hon skrattade, så att det skallade, och ropade: »Du kan inte träffa mig.» Jägaren visste dock råd, han ryckte tre silfverknappar ur rocken och laddade bössan därmed, ty mot sådant voro hennes konster fåfänga, och då han tryckte af, störtade hon genast ned med ett skrik. Då satte han foten på henne och sade: »Gamla häxa, om du ej genast bekänner hvar min bror är, så tar jag dig med bägge händerna och kastar dig i elden.» Hon var mycket förskräckt, bad om nåd och sade: »Han ligger med sina djur förstenad i en graf.» Då tvingade han henne att gå med, hotade henne och sade: »Gamla troll, nu gör du min bror och alla djuren, som ligga här, lefvande, annars kommer du i elden.» Hon tog ett spö och rörde vid stenarne; då blef hans bror med sina djur åter lefvande, och många andra, köpmän, handtverkare och herdar, stego upp, tackade för sin befrielse och drogo hem. Men då tvillingbröderna återsågo hvarandra, kysstes de och fröjdade sig af allt hjärta. Sedan grepo de häxan, bundo henne för alla hennes ogärningar och lade henne i elden. När hon brunnit upp, öppnades skogen af sig själf och var ljus som midt på dagen, och man kunde se det kungliga slottet på tre mils afstånd.

Nu gingo de bägge bröderna tillsammans hem och berättade hvarandra under vägen sina öden. Och då den yngste sade, att han i konungens ställe var herre öfver hela landet, sade den andre: »Det har jag nog märkt, ty då jag kom till staden och blef tagen för dig, bevisades mig all kunglig heder; den unga drottningen höll mig för sin gemål, och jag fick sitta bredvid henne vid bordet och sofva i din säng.» Då den andre hörde detta, blef han så svartsjuk och vred, att han drog sitt svärd och högg hufvudet af brodern. Men då denne låg där död och han såg hans röda blod rinna, ångrade han sig hastigt. »Min bror har förlossat mig!» utropade han. »Och till lön därför har jag dödat honom!» och jämrade sig högt. Då kom hans hare och erbjöd sig att hämta lifsroten, och den döde väcktes åter till lif och kände ingenting af sitt sår.

Därpå drogo de vidare, och den yngste sade: »Du ser ut som jag, har kungliga kläder som jag, och djuren följa efter dig liksom mig; vi vilja gå in genom olika portar och komma på samma gång till konungen från motsatta håll.» De skildes således, och till den gamle konungen kom på samma gång vakten från bägge portarne och anmälde, att den unge konungen med sina djur kommit tillbaka från jakten. Konungen sade: »Det är ej möjligt, portarne ligga en timmas väg ifrån hvarandra.»

Emellertid kommo de bägge bröderna från hvar sin sida in på slottsgården och gingo bägge uppför trappan. Då sade konungen till sin dotter: »Säg mig, hvilkendera är din gemål? Den ene ser ut alldeles som den andre; jag kan ej veta det.» Hon blef mycket orolig och kunde ej säga det; slutligen kom hon att tänka på halsbandet, som hon gifvit

djuren, sökte och fann på det ena läjonet sitt gyllne lås; då utropade hon glad: »Den, hvilken detta läjon följer, han är min rätte gemål.» Då skrattade den unge konungen och sade: »Ja, det är den rätte», och de satte sig tillsammans vid bordet, åto, drucko och voro glada. Om kvällen, då den unge konungen gick till sängs, sade hans gemål: »Hvarför lade du under de sista nätterna alltjämt ett tveeggadt svärd i vår säng? Jag trodde, att du ville döda mig.» Då insåg han, huru redligt hans bror handlat mot honom.

De tre fjädrarne.

Det var en gång en konung, som hade tre söner; två af dem voro kloka och förnuftiga, men den tredje talade ej mycket, var enfaldig och kallades Dummerjöns. Då konungen blef gammal och svag och tänkte på sin hädanfärd, visste han ej hvilken af hans söner som skulle ärfva riket efter honom. Då sade han till dem: »Dragen ut, och den, som skaffar mig den finaste mattan, han skall bli kung efter min död.» Och på det att det ej skulle uppstå någon tvist mellan dem, förde han dem utanför sitt slott, blåste upp tre fjädrar i luften och sade: »Som de flyga, skolen I gå.» Den ena fjädern flög åt öster, den andra åt väster, men den tredje flög rakt fram och flög ej långt, utan föll snart till marken. Nu gick den ene brodern åt öster, den andre åt väster, och de skrattade åt Dummerjöns, som måste stanna vid den tredje fjädern, där den fallit ned.

Dummerjöns satte sig på marken och var ledsen. Då märkte han plötsligt, att det var en fall-lucka alldeles bredvid fjädern. Han lyfte upp den, såg en trappa framför sig och steg ned. Då kom han till en annan dörr, klappade på och hörde huru det ropade innanför:

»Lilla jungfru grön,
Skrumpenben!
Skrumpenbens lilla hund,
skrumpen både här och där,
se efter hvem som där ute är.»

Dörren öppnades och han såg en stor tjock padda sitta där och rundt omkring en mängd små paddor. Den tjocka paddan frågade honom hvad han önskade. Han svarade: »Jag skulle gärna vilja ha den vackraste och finaste matta.» Då ropade hon en ung padda och sade:

»Lilla jungfru grön,
Skrumpenben!
Skrumpenbens lilla hund,
skrumpen både här och där,
gif mig den stora asken där.»

Den unga paddan hämtade asken, och den tjocka paddan öppnade den och gaf Dummerjöns en matta så vacker och fin, att ingen uppe på jorden kunde ha väft maken. Då tackade han och gick åter upp.

Men de båda andra hade hållit sin yngste bror för så enfaldig, att de ej trott honom om att kunna hitta eller skaffa någonting. »Hvad tjänar det till att vi göra oss besvär med att söka?» sade de. Och af första bästa herdinna de mötte köpte de groft vadmal och buro hem det till konungen. Samtidigt kom äfven Dummerjöns tillbaka och lämnade sin vackra matta, och då konungen såg den, blef han förvånad och sade: »Om det skall vara rätt, så tillhör riket den yngste.» Men de båda andra lämnade fadern ingen ro och sade, att omöjligen kunde Dummerjöns, som ej hade förstånd om någonting, bli konung, och de bådo honom, att han skulle uppställa ett nytt villkor. Då sade fadern: »Den, som skaffar mig den vackraste ringen, skall ärfva riket.»

Sedan förde han ut de tre bröderna, blåste ånyo upp fjädrar i luften och befallde dem att gå efter dem. De båda äldsta drogo åter åt öster och väster, men för Dummerjöns föll fjädern rakt ned, alldeles bredvid fall-luckan. Då steg han åter ned till den tjocka paddan och sade henne, att han behöfde den vackraste ring. Hon lät genast hämta fram sin stora ask och gaf honom därur en ring, hvilken blixtrade som ädelstenar och var så vacker, att ingen guldsmed på jorden kunnat göra maken. De båda äldsta skrattade åt Dummerjöns, som ämnade söka efter en gyllne ring, gjorde sig alls intet besvär, utan bultade ur spikarne ur en gammal hjulring och buro hem den till konungen. Men då Dummerjöns visade fram sin gyllne ring, sade fadern återigen: »Riket tillhör honom.» De båda äldsta plågade dock konungen, ända tills han ställde upp ett tredje villkor och kungjorde, att den skulle ärfva riket, som förde hem den vackraste hustrun. De tre fjädrarne blåste han ännu en gång upp i luften, och de flögo som förut.

Hon gaf honom en blixtrande ring.

Dummerjöns gick nu direkt ned till den tjocka paddan och sade: »Jag skall föra den

vackraste hustru med mig hem.» — »Hm», sade paddan, »den vackraste hustru! En sådan finns inte genast till hands, men du skall ändå ha henne.» Hon gaf honom en urhålkad gul rofva, förspänd med sex möss. Då sade Dummerjöns helt bedröfvad: »Hvad skall jag med det här?» Paddan svarade: »Sätt bara dit en af mina små paddor.» Då tog han en på måfå ur högen och satte henne i den gula vagnen, men knappast rörde hon vid den, förr än hon blef en vacker fröken, rofvan blef en vagn, och de sex mössen blefvo hästar. Då kysste han henne, klatschade på hästarne och förde henne till konungen.

Hans bröder kommo efter, de hade alls icke gjort sig något besvär att söka efter en vacker hustru, utan tagit med sig första bästa bondflicka. Då konungen fick se henne, sade han: »Den yngste tillhör riket efter min död.» Men de båda äldsta väsnades på nytt och sade: »Vi kunna ej gå in på, att Dummerjöns blir konung», och begärde, att den skulle få företräde, hvars hustru kunde hoppa genom en ring, som hängde midt i salen. De tänkte: »Det kunna nog bondflickorna, de äro tillräckligt starka, men den fina fröken hoppar ihjäl sig.» Den gamle konungen medgaf äfven detta. Då hoppade de bägge bondflickorna, och de hoppade verkligen genom ringen, men så klumpigt, att de föllo och bröto af sina grofva armar och ben. Då hoppade den sköna fröken, som Dummerjöns hade fört med sig, och hoppade igenom lätt som en hind, och nu måste alla invändningar upphöra. Dummerjöns fick alltså kronan och regerade länge och han regerade visligen.

Småbonden.

Det var en gång en by, hvari endast rika bönder bodde och blott en fattig; honom kallade de Småbonden. Han hade ej ens en ko och ännu mindre pänningar att köpa en för; och han och hans hustru skulle så gärna ha velat ha en ko. En gång sade han till henne: »Hör på, jag har hittat på någonting; gudfar är ju snickare, han kan göra oss en kalf af trä och måla den brun, så att den blir lik en vanlig kalf; med tiden växer den väl och blir en ko.» Det tyckte hustrun också var bra, och gudfar snickare timrade och hyflade kalfven i ordning, målade den vederbörligen och lagade så, att den höll hufvudet nedåt, som om den åt.

Då korna följande morgon drefvos ut på bete, ropade Småbonden in herden och sade: »Se här har jag en liten kalf, men han är ännu liten och måste bäras.» Herden sade: »Det gör ingenting», tog honom i sina armar, bar honom ut på ängen och ställde honom i gräset. Kalfven stod alldeles stilla, som om han ätit, och herden sade: »Den där kommer snart att springa själf, se bara så han redan äter!» Om kvällen, då han skulle drifva hem hjorden, sade han till kalfven: »Kan du stå där och äta dig mätt, så kan du också gå på dina fyra ben, jag vill inte släpa hem dig igen på armen.» Men Småbonden stod utanför

sin dörr och väntade på sin kalf; då nu herden dref hjorden genom byn och kalfven saknades, frågade han efter honom. Herden svarade: »Han står ännu där ute och äter; han ville inte sluta och gå med.» Men Småbonden sade: »Hvad är det för prat? Jag vill ha igen min kalf.» Då gingo de tillsammans ut på ängen, men någon hade stulit kalfven, och han var borta. Herden sade: »Han har väl sprungit vilse.» Men Småbonden sade: »Det nöjer jag mig inte med», och drog herden inför domaren, som dömde honom att för sin vårdslöshet ge Småbonden en ko i stället för den bortkomne kalfven.

Först och främst sade han, att det ligger vin under örngåttskudden.

Nu hade Småbonden och hans hustru den länge önskade kon; de gladde sig af hjärtat, men hade intet foder och kunde ej ge henne någonting att äta, hon måste således snart slaktas ned. Köttet saltade de in, och Småbonden gick till staden och ville sälja huden och för pängarne skaffa sig en ny kalf. Under vägen kom han till en kvarn; där satt en korp med brutna vingar, honom tog han upp af barmhärtighet och lindade in honom i huden. Men som det var fult väder, blåste och rägnade, kunde han ej komma längre, utan gick in i kvarnen och bad om härbärge. Mjölnarhustrun var ensam hemma och sade till Småbonden: »Lägg dig på halmen där», och gaf honom ost och bröd. Småbonden åt

och lade sig med huden bredvid sig, och hustrun tänkte: »Han är trött och sofver.» Emellertid kom prästen; hustrun tog emot honom väl och sade: »Min man är borta; nu skola vi smörja kråset.» Småbonden lyssnade, och då han hörde dem tala om att smörja kråset, blef han förargad öfver att han måst hålla till godo med ost och bröd. Nu dukade hustrun fram allehanda läckerheter, stek, salad, tårta och vin.

Då de nu satte sig för att äta, klappade det på där utanför. Hustrun sade: »Ack, det är min man!» Skyndsamt gömde hon steken i kakelugnen, vinet under örngåttskudden, saladen i sängen, tårtan under sängen och prästen i skåpet ute i förstugan. Sedan öppnade hon för mannen och sade: »Gudskelof att du är här igen! Det är ett väder, som om världen höll på att förgås!» Mjölnaren fick se Småbonden ligga på halmen och frågade: »Hvad är det där för en karl?» — »Ack», sade hustrun, »den stackaren kom hit i storm och rägn och bad om tak öfver hufvudet; jag gaf honom litet ost och bröd och lät honom lägga sig på halmen.» Mannen sade: »Jag har ingenting däremot, men skaffa mig snart någonting att äta.» Hustrun sade: »Jag har ingenting annat än ost och bröd.» — »Jag är belåten med hvad som hälst», svarade mannen, »ge mig gärna ost och bröd.» Sedan såg han på Småbonden och ropade: »Kom och ät med.» Småbonden lät ej säga sig detta två gånger, utan steg upp och åt med.

Nu fick mjölnaren se kohuden, hvari korpen var gömd, och frågade: »Hvad har du där?» Småbonden svarade: »Jag har en spåman däri.» — »Kan han spå mig också?» sade mjölnaren. »Hvarför inte?» svarade Småbonden, »men han säger bara fyra saker, och den femte behåller han för sig själf.» Mjölnaren var nyfiken och sade: »Låt honom spå nu!» Då tryckte Småbonden korpen på hufvudet, så att han kraxade och sade: »krr krr». Mjölnaren frågade: »Hvad sade han?» Småbonden svarade: »Först och främst sade han, att det ligger vin under örngåttskudden.» — »Det vore väl katten!» utbrast mjölnaren, gick dit och hittade vinet. »Nå vidare?» sade mjölnaren. Småbonden lät korpen åter kraxa och sade: »För det andra säger han, att det finns stek i kakelugnen.» — »Det vore katten!» utbrast mjölnaren, gick dit och hittade steken. Småbonden lät korpen fortsätta att spå och sade: »För det tredje har han sagt, att det finns salad i sängen.» — »Det vore katten!» utropade mjölnaren, gick dit och hittade saladen. Till sist tryckte Småbonden på korpen ännu en gång, så att han kraxade, och sade: »För det fjärde, säger han, finns det tårta under sängen.» — »Det vore katten!» utropade mjölnaren, gick dit och hittade tårtan.

Nu satte de sig bägge ned vid bordet, men mjölnarhustrun blef alldeles ifrån sig af förskräckelse, lade sig i sängen och tog alla nycklarne till sig. Mjölnaren skulle äfven gärna ha velat veta det femte, men Småbonden sade: »Först skola vi i lugn och ro äta upp de fyra andra sakerna, ty det femte är någonting hemskt.» De åto, och sedan köpslogo de om huru mycket mjölnaren skulle ge för den femte spådomen, och till sist kommo de öfverens om tre hundra daler. Då tryckte Småbonden ännu en gång korpen på hufvudet, så att han skrek till. Mjölnaren frågade: »Hvad sade han?» Småbonden svarade: »Han säger, att i skåpet där ute i förstugan står den onde gömd.» Mjölnaren sade: »Den onde måste ut!» och slog upp porten, men hustrun måste lämna fram nycklarne, och Småbonden öppnade skåpet. Då sprang prästen ut så fort han kunde, och mjölnaren sade: »Jag såg den svarta figuren med egna ögon; det var verkligen han.» Men Småbonden begaf sig i gryningen följande morgon därifrån med sina tre hundra daler.

Där hemma rodde Småbonden småningom upp sig och byggde ett vackert hus. Bönderna

sade: »Småbonden har visst varit där guldsnön faller och man öser pängar med skofvel.» Nu blef Småbonden stämd inför byfogden för att redogöra för hvar han fått sin rikedom ifrån. Han svarade: »Jag har sålt min kohud i staden för tre hundra daler.» Då bönderna hörde det, ville de äfven njuta af samma fördel, sprungo hem, slaktade alla sina kor och drogo af huden för att sälja den i staden med stor vinst. Byfogden sade: »Men min piga måste gå först.» Då denna kom till köpmannen i staden, gaf han henne ej mer än tre daler, och då de öfriga kommo, gaf han dem ej ens så mycket och sade: »Hvad skall jag med alla de där hudarne?»

Nu förargade sig bönderna öfver att de hade blifvit förda bakom ljuset af Småbonden, ville kräfva ut hämnd på honom och anklagade honom hos byfogden för bedrägeri. Den oskyldige Småbonden blef enhälligt dömd till döden och skulle rullas i vattnet i ett genomborradt fat. Småbonden fördes ut till afrättning, och man hämtade en präst, som skulle läsa en själamässa. Alla andra måste aflägsna sig, men då Småbonden fick se prästen, kände han igen, att det var den vördige gudsman, som hade varit hos mjölnarhustrun. Han sade till honom: »Jag har befriat er ur skåpet, befria ni mig ur fatet.» I det samma dref just herden sin hjord där förbi, och Småbonden visste, att denne länge hade velat bli byfogde; han ropade därför af alla krafter: »Nej, jag gör det inte! Om också hela världen sade, att jag skulle göra det, så gör jag det inte!» Herden, som hörde detta, kom fram och frågade: »Hvad står på? Hvad är det du inte vill göra?» Småbonden sade: »De vilja göra mig till byfogde, om jag sätter mig i fatet, men jag gör det inte.» Herden sade: »Om det inte behöfs mer för att bli byfogde, skall jag genast sätta mig i fatet.» Småbonden sade: »Vill du sätta dig däri, så blir du byfogde.» Herden blef mycket förnöjd, satte sig i fatet, och Småbonden slog igen locket; sedan tog han herdens hjord och dref bort den. Men prästen gick till folket och sade, att själamässan nu var läst. Då kommo de och rullade fatet ned mot sjön. Då fatet började rulla, ropade herden: »Jag vill ju gärna bli byfogde!» De trodde, att det var Småbonden, som ropade så, och sade: »Det kunna vi väl tro, men först skall du se dig omkring där nere», och rullade ned fatet i sjön.

Sedan gingo bönderna hem, och då de kommo till byn, kom äfven Småbonden dit hem helt lugnt drifvande sin fårahjord framför sig och var helt belåten. Då blefvo bönderna förvånade och sade: »Hvarifrån kommer du, Småbonde? Kommer du ur sjön?» — »Ja visst», svarade Småbonden, »jag sjönk djupt, djupt, tills jag slutligen kom till bottnen; jag slog ut locket på fatet och kröp ur, och där var det vackra ängar, hvarpå många lamm betade, och af dem tog jag med mig en hjord.» Bönderna sade: »Finns där flera kvar?» — »Ja då», sade Småbonden, »mer än ni kan behöfva.» Då kommo bönderna öfverens om, att de också skulle hämta sig får, hvar och en sin hjord; men byfogden sade: »Jag går först.» Nu följdes de åt till sjön, och på den blåa himlen stodo just små krusiga skyar, som liknade lamm, och speglade sig i vattnet; då ropade bönderna: »Vi se redan fåren där nere på bottnen.» Byfogden trängde sig fram och sade: »Jag skall först ge mig dit ned och se mig omkring; om det är bra, skall jag ropa er.» Då hoppade han i, så att det sade »plump» i vattnet. De trodde att han hade ropat »kom!» till dem, och hela bondhögen hoppade i en hast ned efter honom. Nu var hela byn utdöd, och Småbonden som den ende arfvingen blef en rik man.

Guldgåsen.

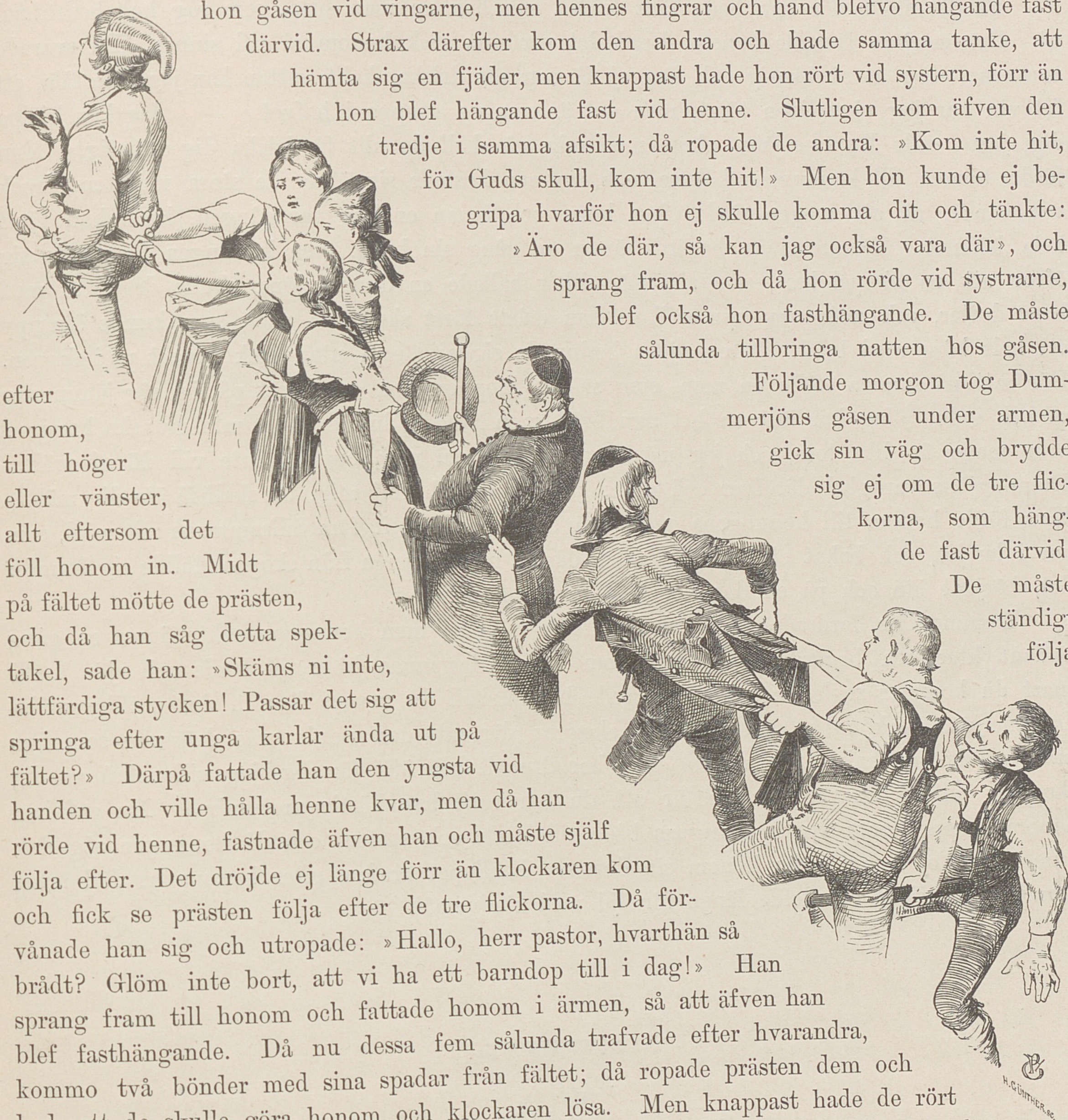
Det var en gång en man, som hade tre söner; den yngste af dem hette Dummerjöns och blef vid alla tillfällen föraktad, hånad och tillbakasatt. Det hände sig, att den äldste skulle gå till skogen och hugga ved, och innan han gick, gaf hans mor honom en fin, vacker äggkaka och en flaska vin med sig, så att han ej skulle behöfva vara hungrig eller törstig. Då han kom till skogen, mötte han en gammal grå dvärg, som hälsade god dag på honom och sade: »Ge mig en bit kaka ur din ficka och låt mig få dricka en klunk af ditt vin, jag är så hungrig och törstig.» Men den kloke sonen svarade: »Ger jag dig min kaka och mitt vin, så har jag själf intet; packa dig din väg!» Han gick därpå vidare och lät dvärgen stå där. Då han nu började hugga på ett träd, dröjde det ej länge förr än han högg miste, och yxan träffade honom i armen, så att han måste gå hem och låta förbinda sig. Men det var den gråe dvärgen, som vållat detta.

Sedan gick den andre sonen till skogen, och modern gaf honom liksom den äldste en äggkaka och en flaska vin. Äfven han mötte den gamle gråe dvärgen, som bad om en bit kaka och en klunk vin. Men den andre sonen sade så förståndigt: »Hvad jag ger dig, det går jag själf miste om; packa dig din väg!» Därpå gick han vidare och lät dvärgen stå där. Straffet uteblef ej; då han hade gjort ett par hugg i ett träd, högg han sig i ett ben, så att han måste bäras hem.

Då sade Dummerjöns: »Far, låt mig en gång gå ut och hugga ved.» Fadern sade: »Dina bröder ha skadat sig därvid; låt du det vara, du förstår dig inte på det.» Men Dummerjöns bad så länge, tills fadern slutligen sade: »Så gå då! Af skadan blir man vis.» Modern gaf honom en kaka, som var bakad med vatten i askan, och en flaska surt öl. Då han kom till skogen, mötte äfven han den gamle gråe dvärgen, som hälsade på honom och sade: »Ge mig en bit af din kaka och en klunk ur din flaska, jag är så hungrig och törstig.» Dummerjöns svarade: »Jag har bara en askkaka och surt öl; om du vill hålla till godo med det, så vilja vi sätta oss och äta.» Då satte de sig, och när Dummerjöns tog fram sin askkaka, var den en fin äggkaka, och det sura ölet var godt vin. Nu åto och drucko de, och sedan sade dvärgen: »Emedan du har ett godt hjärta och gärna delar med dig af det du har, så vill jag göra din lycka. Där borta står ett gammalt träd, hugg af det, så hittar du någonting i roten.» Och därpå tog han afsked.

Dummerjöns gick och fällde trädet, och då det föll, satt en gås i roten, och hon hade

fjädrar af rent guld. Han drog fram henne, tog henne med sig och gick till ett värdshus, där han ville stanna öfver natten. Men värden hade tre döttrar; de fingo se gåsen, blefvo nyfikna att få veta hvad det var för en underlig fågel och skulle gärna velat ha en af hennes gyllne fjädrar. Den äldsta tänkte: »Jag skall nog passa på något tillfälle och rycka ut en fjäder», och då Dummerjöns en gång hade gått ut, tog hon gåsen vid vingarne, men hennes fingrar och hand blefvo hängande fast därvid. Strax därefter kom den andra och hade samma tanke, att hämta sig en fjäder, men knappast hade hon rört vid systern, förr än hon blef hängande fast vid henne. Slutligen kom äfven den tredje i samma afsikt; då ropade de andra: »Kom inte hit, för Guds skull, kom inte hit!» Men hon kunde ej begripa hvarför hon ej skulle komma dit och tänkte: »Äro de där, så kan jag också vara där», och sprang fram, och då hon rörde vid systrarne, blef också hon fasthängande. De måste sålunda tillbringa natten hos gåsen. Följande morgon tog Dummerjöns gåsen under armen, gick sin väg och brydde sig ej om de tre flickorna, som hängde fast därvid. De måste ständigt följa

efter honom, till höger eller vänster, allt eftersom det föll honom in. Midt på fältet mötte de prästen, och då han såg detta spektakel, sade han: »Skäms ni inte, lättfärdiga stycken! Passar det sig att springa efter unga karlar ända ut på fältet?» Därpå fattade han den yngsta vid handen och ville hålla henne kvar, men då han rörde vid henne, fastnade äfven han och måste själf följa efter. Det dröjde ej länge förr än klockaren kom och fick se prästen följa efter de tre flickorna. Då förvånade han sig och utropade: »Hallo, herr pastor, hvarthän så brådt? Glöm inte bort, att vi ha ett barndop till i dag!» Han sprang fram till honom och fattade honom i ärmen, så att äfven han blef fasthängande. Då nu dessa fem sålunda trafvade efter hvarandra, kommo två bönder med sina spadar från fältet; då ropade prästen dem och bad, att de skulle göra honom och klockaren lösa. Men knappast hade de rört vid klockaren, förr än de fastnade, och nu var det sju stycken, som sprungo efter Dummerjöns med gåsen.

Sedan kom Dummerjöns till en stad och där regerade en konung, hvilken hade en dotter, som var så allvarsam, att ingen hade kunnat narra henne att skratta. Därför hade konungen lyst ut en kungörelse, att den, som kunde narra henne att skratta, skulle få henne till äkta. Då Dummerjöns hörde detta, gick han med sin gås och dess påhäng fram för konungadottern,

och då denna såg de sju människorna springa efter hvarandra, började hon skratta öfverljudt och ville aldrig upphöra. Dummerjöns begärde henne nu till brud, men konungen fann ej behag i en sådan svärson, han gjorde allehanda invändningar och sade, att han måste först föra till honom en man, som kunde dricka ur en källare full af vin. Dummerjöns tänkte på den gråe dvärgen, han skulle nog kunna hjälpa honom, och gick ut i skogen.

På det ställe där han hade fällt trädet, såg han en man sitta, som såg helt bedröfvad ut. Dummerjöns frågade honom, hvad det var som gick honom så till sinnes. Då svarade mannen: »Jag är så törstig och kan ej få nog att dricka, kallt vatten kan jag inte tåla, ett fat vin har jag visserligen tömt, men det är som en droppe i hafvet.» — »Jag kan hjälpa dig, jag», sade Dummerjöns, »kom med mig, så skall du allt få dricka dig otörstig.» Han förde honom till konungens källare, och mannen kastade sig öfver de stora vinfaten, drack och drack, så att magen stod i fyra hörn, och innan en dag var gången, hade han tömt hela källaren. Dummerjöns begärde ännu en gång sin brud, men konungen förargade sig öfver att en simpel karl, som alla människor kallade en dummerjöns, skulle draga af med hans dotter, och satte upp nya villkor: han måste först skaffa en man, som kunde äta upp ett helt bärg med bröd. Dummerjöns besinnade sig ej länge, utan gick genast ut i skogen. Där satt på samma ställe en man, som snörde ihop en rem om lifvet på sig, såg jämmerlig ut och sade: »Jag har ätit en hel ugn bröd, men hvad hjälper det mot min glupska hunger? Min mage är lika tom, och jag måste snöra ihop om mig, om jag inte vill dö af svält.» Dummerjöns var glad däröfver och sade: »Stig upp och följ mig, du skall få äta dig mätt.» Han förde honom till konungens gård, och denne hade låtit föra tillsammans allt mjöl, som var i landet, och bakat ett ofantligt bärg däraf; men mannen från skogen ställde sig framför det, började äta och på en dag var hela bärget försvunnet.

Dummerjöns fordrade sin brud för tredje gången, men konungen sökte ännu en gång undanflykter och begärde ett skepp, som kunde begagnas både till lands och sjös. »Så snart du kommer seglande med det», sade han, »skall du genast få min dotter till gemål.» Dummerjöns gick raka vägen ut till skogen; där satt den gamle gråe dvärgen, som han hade gifvit sin kaka, och sade: »Jag har druckit och ätit för dig, jag vill också ge dig skeppet; allt detta gör jag, därför att du har varit barmhärtig mot mig.» Nu gaf han honom skeppet, som kunde begagnas både till lands och vatten, och då konungen såg det, kunde han ej längre neka honom sin dotter. Bröllopet firades, efter konungens död ärfde Dummerjöns riket och lefde länge förnöjd med sin gemål.

Hittefågel.

Det var en gång en jägmästare, som gick till skogen på jakt, och då han kom in i skogen, hörde han skrik som från ett litet barn. Han gick efter skriket och kom slutligen till ett högt träd, och däri satt ett litet barn. En mor hade nämligen somnat med sitt barn under ett träd, och en roffågel hade fått se barnet i hennes knä. Han hade då flugit ned, tagit barnet i sitt näbb och satt det i det höga trädet.

Jägmästaren klättrade upp, tog ned barnet och tänkte: »Du skall ta barnet med dig hem och uppfostra det tillsammans med din lilla Lena.» Han förde det alltså med sig hem, och de båda barnen växte upp tillsammans. Men det, som blifvit bortfördt af en fågel och hittats i trädet, kallades Hittefågel. Hittefågel och Lena höllo så mycket af hvarandra, ja så mycket, att om den ene ej såg den andre, blef han ledsen.

Men jägmästaren hade en gammal köksa; hon tog en kväll två ämbar och började bära vatten, och gick ej ut till brunnen en gång utan många gånger. Lena såg det och sade: »Hör på, gamla Susanna, hvarför bär du så mycket vatten?» — »Om du ej säger det för någon, skall jag tala om det för dig.» Lena försäkrade, att hon ej skulle tala om det för någon, och köksan sade: »I morgon bittida, då jägmästaren är på jakt, kokar jag vatten, och när det sjuder i kitteln, kastar jag ned Hittefågel och kokar honom däri.»

Tidigt följande morgon steg jägmästaren upp och gick på jakt, och då han var borta, lågo barnen ännu i sin säng. Då sade Lena till Hittefågel: »Öfverger du inte mig, så öfverger jag inte häller dig.» Hittefågel svarade: »Hvarken nu eller någonsin.» Då sade Lena: »Jag vill bara säga dig, att gamla Susanna bar in så många ämbar vatten i går kväll, och då jag frågade henne hvarför hon gjorde det, så sade hon, att om jag ej talade om det för någon, skulle hon säga mig det. Jag sade, att jag skulle ej säga det till någon, och då sade hon, att i dag, när far vore på jakt, skulle hon koka upp en kittel full med vatten, kasta dig däri och koka dig. Men nu skola vi genast stiga upp och kläda på oss och gå härifrån tillsammans.»

De bägge barnen stego således upp, klädde skyndsamt på sig och gingo bort tillsammans. Då nu vattnet kokade i kitteln, gick köksan in i sofrummet, ville hämta Hittefågel och kasta honom i kitteln. Men då hon kom in och gick fram till sängen, voro bägge barnen borta. Hon blef då förskräckligt rädd och sade för sig själf: »Hvad skall jag nu säga, när jägmästaren kommer hem och ser att barnen äro borta? Fort efter dem, så att vi få hem dem igen.»

Nu skickade köksan tre drängar efter barnen; de skulle springa i fatt dem och föra dem tillbaka. Men barnen sutto vid skogsbrynet, och då de på afstånd sågo de tre drängarne

komma springande, sade Lena till Hittefågel: »Öfverger inte du mig, så öfverger inte häller jag dig.» Då sade Hittefågel: »Hvarken nu eller någonsin.» Då sade Lena: »Blif du rosenbusken, så blir jag rosen därpå.» Då nu de tre drängarne kommo till skogsbrynet, fanns där endast en rosenbuske med en ros på, men inga barn. Då sade de: »Här är ingenting att göra», och gingo hem och sade till köksan, att de hade ej sett det bittersta grand annat än en rosenbuske med en ros på. Då bannade den gamla köksan dem: »Ni dumhufvuden där, ni skulle ha huggit i tu rosenbusken och brutit af rosen och tagit henne med er hem; fort, vänden om igen och gören det!»

De måste således för andra gången ut och söka. Men då barnen sågo dem komma på afstånd, sade Lena: »Hittefågel, öfverger du inte mig, så öfverger jag inte häller dig.» Hittefågel sade: »Hvarken nu eller någonsin.» Lena sade: »Blif du en kyrka, så blir jag kronan där inne.» Då nu de tre drängarne kommo dit, fanns där ingenting annat än en kyrka och en krona där inne. De sade således till hvarandra: »Hvad skola vi göra här? Låt oss gå hem!» Då de kommo hem, frågade köksan, om de ej hade funnit någonting, de sade nej, de hade ej funnit någonting annat än en kyrka med en krona i. »Sådana narrar», bannade köksan, »hvarför bröt ni inte ned kyrkan och förde kronan med er hem?» Nu begaf sig den gamla köksan själf på väg och gick med de tre drängarne för att söka barnen. Men barnen sågo de tre drängarne på afstånd och köksan linka efter dem. Då sade Lena: »Hittefågel, öfverger du inte mig, så öfverger jag inte häller dig.» Hittefågel svarade: »Hvarken nu eller någonsin.» Då sade Lena: »Blif en damm, så blir jag anden därpå.» Men köksan kom fram, och då hon fick se dammen, lade hon sig ned och ville dricka ur den. Men anden kom hastigt simmande, fattade henne i hufvudet med näbben och drog henne ned i vattnet, och där drunknade den gamla häxan. Då gingo barnen hem tillsammans, och om de ej äro döda, så lefva de ännu.

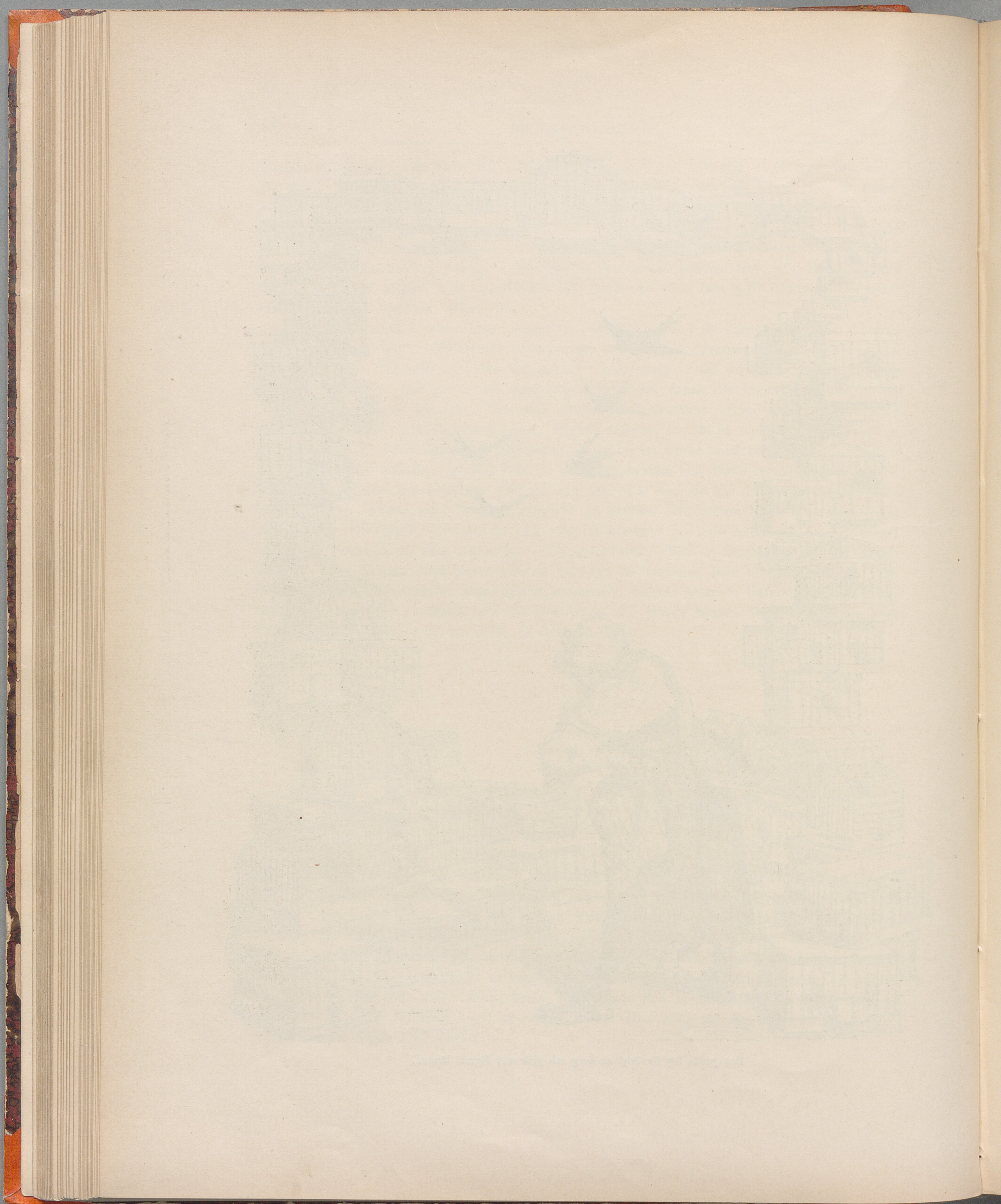

Jorinda och Joringel.

Det var en gång ett gammalt slott midt i en stor, tjock skog; där inne bodde en gammal kvinna alldeles ensam, och hon var en trollpacka af allra värsta slag. Om dagen förvandlade hon sig till en katt eller till en nattuggla, men om kvällen återtog hon sin mänskliga skepnad. Hon lockade villebråd och fåglar till sig, och sedan slaktade, kokade och stekte hon dem. Om någon närmade sig slottet på hundra stegs afstånd, måste han stå stilla och kunde ej röra sig ur stället, förr än hon frigaf honom; men om en ärbar jungfru kom inom denna krets, förvandlade hon henne till en fågel och stängde sedan in henne i en korg i ett af slottets rum. Hon hade väl sju tusen sådana korgar med sällsynta fåglar i på slottet.

Den gamla tog förstulet en korg och gick mot dörren därmed.

Nu var det en gång en jungfru, som hette Jorinda; hon var vackrare än alla andra flickor och var trolofvad med en särdeles vacker yngling vid namn Joringel. Det var i förlofningsdagarne, och det var deras största glädje att vara tillsammans. För att nu en gång riktigt förtroligt kunna tala med hvarandra, gingo de tillsammans ut för att spatsera i skogen. »Akta dig», sade Joringel, »att du ej kommer för nära slottet.» Det var en vacker afton, solen sken klart mellan trädstammarne in i skogens mörka grönska, och turturdufvorna sjöngo vemodigt i de gamla bokträden.

Jorinda grät, satte sig i solskenet och klagade, och Joringel klagade också, de voro så bedröfvade, som om de skulle gå till döden. Nu sågo de, att de hade gått vilse, och visste ej hvilken väg de skulle gå hem. Solen hade nästan gått ned bakom bärget. Joringel såg mellan buskarne, att han var nära slottets gamla mur; han greps af förfäran och en dödlig ångest. Jorinda sjöng:

»Min turturdufva med ring så röd,
helt sorgefull är din sång;
du sjunger ängsligt om sorg och död —
tirili tirili tirili!»

Joringel såg sig om efter Jorinda. Jorinda var förvandlad till en näktergal, som sjöng: »Tirili tirili tirili!» En nattuggla med ögon som eldkol flög tre gånger omkring henne och skrek tre gånger: »Schuhu — schuhu — schuhu.» Joringel kunde ej röra sig; han stod där som en sten, kunde hvarken gråta eller tala, ej röra hand eller fot. Nu var solen nere; ugglan flög in i en buske, och strax därpå kom en gammal krokig gumma fram därur, hon var gul och mager, hade stora röda ögon och krokig näsa, hvars spets räckte ned till hakan. Hon mumlade några ord, fångade näktergalen och bar bort den på sin hand. Joringel kunde ej säga ett ord och ej röra sig ur stället, och näktergalen var borta.

Slutligen kom kvinnan tillbaka och sade med ihålig röst: »Hell dig, Zachiel, då månen skiner in i skogen, så förlossa honom, Zachiel, då är det tid.» Joringel blef sålunda lös. Han föll på knä för den gamla och bad henne ge honom hans Jorinda tillbaka, men hon svarade, att han fick aldrig igen henne, och så gick hon sin väg. Han ropade, han grät, han jämrade sig, men allt var förgäfves. »Ack, hur skall det gå med mig?» Joringel gick och kom slutligen till en främmande by; där vaktade han får en lång tid. Ofta gick han rundt omkring slottet, men ej för nära. Slutligen drömde han en natt, att han hittade en blodröd blomma, i hvars kalk en stor vacker pärla låg. Han bröt af blomman och gick med den till slottet; allt hvad han berörde med blomman, vardt fritt från trolldom. Äfven drömde han, att han därigenom hade återfått sin Jorinda.

Om morgonen, då han vaknade, började han söka på bärg och i dalar, om det var möjligt att finna en sådan blomma. Han sökte, tills han ändtligen den nionde dagens morgon hittade den blodröda blomman. I dess kalk låg en stor daggdroppe, stor som den skönaste pärla. Denna blomma bar han genom dag och natt, tills han kom till slottet. Då han kom på hundra stegs afstånd från slottet, blef han ej fasttrollad, utan kunde komma ända till porten. Joringel blef outsägligt glad, vidrörde porten med blomman, och den sprang upp. Han gick in öfver gården och lyssnade efter hvar de många fåglarne väl kunde vara. Slutligen fick han höra dem; han träffade på salen, där trollpackan uppfödde fåglarne i de sju tusen korgarne. Då hon fick se Joringel, blef hon ursinnig, smädade honom, sprutade gift och galla, men hon kunde ej komma honom närmare än på två stegs afstånd. Han

brydde sig ej om henne, utan gick och såg på korgarne med fåglarne i. Men där funnos många hundra näktergalar; huru skulle han nu kunna återfinna sin Jorinda? Medan han sålunda såg sig omkring, märkte han, att den gamla förstulet tog en korg och gick mot dörren därmed. Hastigt sprang han fram, vidrörde korgen med blomman och äfven den gamla kvinnan. Hennes trolldomskraft var nu förbi, och Jorinda stod där och föll i hans armar, lika skön som hon någonsin varit. Nu förvandlade han äfven alla de andra fåglarne åter till jungfrur, och sedan gick han hem med sin Jorinda, och de lefde länge förnöjda tillsammans.

Allrakäraste Roland.

Det var en gång en kvinna, som var en riktig häxa, och hon hade två döttrar, en ful och elak, och henne älskade hon, emedan hon var hennes rätta dotter, och en skön och god, och henne hatade hon, emedan hon var hennes styfdotter. En gång hade styfdottern ett vackert förkläde, som föll den andra i smaken, så att hon blef afundsjuk och sade till sin mor, att hon ville och skulle ha förklädet. »Var tyst, mitt barn», sade den gamla, »du skall nog få det. Din styfsyster har längesedan förtjänat döden; i natt, när hon sofver, kommer jag och hugger hufvudet af henne. Laga bara att du kommer att ligga längst in i sängen och skjut henne långt fram.» Det hade varit förbi med den stackars flickan, om hon ej råkat stå i en vrå och hört allt. Hon fick ej på hela dagen gå utom dörren, och då det var tid att sofva, måste hon stiga först upp i sängen, så att den andra skulle kunna lägga sig bakom henne; men då denna somnat, sköt hon henne sakta framåt och tog själf platsen vid väggen. Om natten kom den gamla smygande; i den högra handen höll hon yxan, med den vänstra kände hon efter, om någon låg på framsidan, och sedan fattade hon yxan med bägge händerna, högg till och högg hufvudet af sitt eget barn.

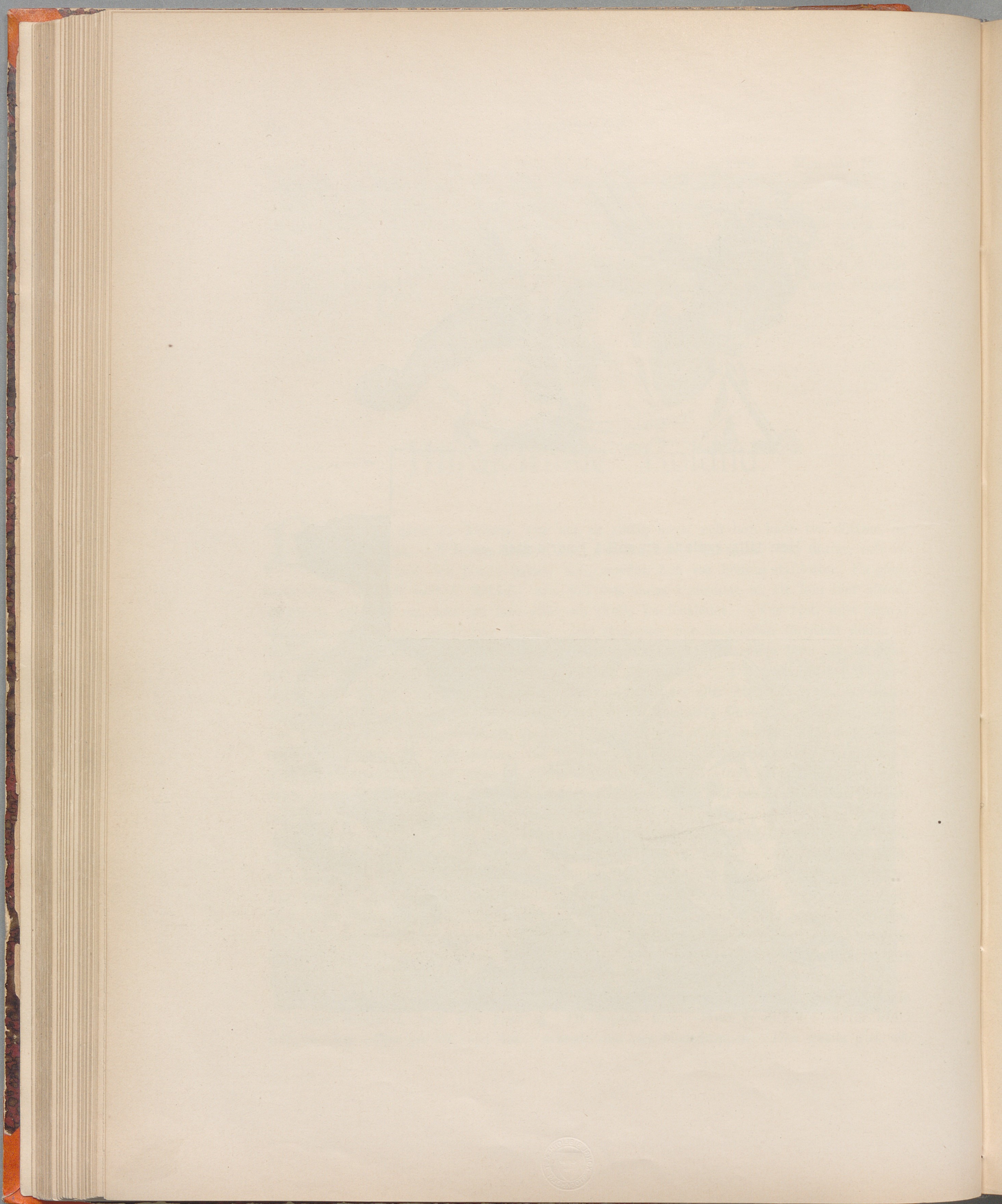
Då hon gått bort, steg flickan upp och gick till sin allrakäraste, som hette Roland, och klappade på hans dörr. Då han kom ut, sade hon till honom: »Allrakäraste Roland, vi måste genast fly, min styfmor har velat slå ihjäl mig, men har träffat sitt eget barn. När det blir dager och hon får se hvad hon gjort, äro vi förlorade.» — »Men jag råder dig», sade Roland, »att du först tar bort hennes trollstaf, annars kunna vi ej rädda oss, om hon sätter efter och förföljer oss.» Flickan hämtade trollstafven, och sedan tog hon det döda hufvudet och droppade tre blodsdroppar på golfvet, en framför sängen, en i köket och en i trappan. Därpå skyndade hon bort med sin allrakäraste.

Då nu den gamla häxan hade stigit upp om morgonen, ropade hon sin dotter och ville ge henne förklädet, men hon kom ej. Då ropade hon: »Hvar är du?» — »Här ute i trappan, jag håller på att sopa den», svarade den ena blodsdroppen. Den gamla gick ut,

Hon tillryggalade en mil i hvarje steg.

men såg ingen på trappan och ropade ännu en gång: »Hvar är du?» — »Här i köket, jag värmer mig», ropade den andra blodsdroppen. Hon gick ut i köket, men fann ingen. Då ropade hon ännu en gång: »Hvar är du?» — »Här i sängen, jag sofver», ropade den tredje blodsdroppen. Hon gick in i kammaren och fram till sängen. Hvad såg hon där? Hennes eget barn, som sam i sitt blod och hvars hufvud hon själf huggit af.

Häxan kom i raseri, sprang till fönstret, och som hon kunde se långt ut i världen, varseblef hon sin styfdotter, som flydde med sin allrakäraste Roland. »Det skall ej hjälpa er», ropade hon. »Om I också redan ären långt borta, undkommen I mig ej.» Hon drog på sig sina ridstöflar, i hvilka hon tillryggalade en mil med hvarje steg, och det dröjde ej länge förr än hon hade hunnit upp dem. Men då flickan såg den gamla komma bakom dem, förvandlade hon med trollstafven sin allrakäraste Roland till en sjö, men sig själf till en and, som sam midt på sjön. Häxan ställde sig vid stranden, kastade brödbitar i vattnet och gjorde sig all möda att locka anden till sig; men anden lät ej locka sig, och den gamla måste om kvällen vända om med oförrättadt ärende.

Därpå antog flickan åter jämte sin allrakäraste Roland sin naturliga gestalt, och de gingo hela natten vidare ända till dagens inbrott. Då förvandlade flickan sig till en vacker blomma, som stod midt i en törnhäck, men sin allrakäraste Roland till en fiolspelare. Det dröjde ej länge, förr än häxan kom farande och sade till spelmannen: »Käre spelman, törs jag bryta den vackra blomman?» — »Ja», svarade han, »jag skall till och med spela för dig, medan du gör det.» Då hon nu skyndsamt kröp in i häcken och ville bryta af blomman, ty hon visste nog hvem blomman var, började han spela, och antingen hon ville eller ej, måste hon dansa, ty det var en trolldans. Ju fortare han spelade, desto högre skutt måste hon göra, och törnena sleto kläderna från kroppen på henne, stucko henne, så att blodet rann ur såren, och då spelmannen ej upphörde, måste hon dansa så länge, tills hon låg där död.

Då de nu voro befriade från henne, sade Roland: »Nu vill jag gå till min fader och ombestyra bröllopet.» — »Då stannar jag här under tiden», sade flickan, »och väntar på dig, och för att ingen skall känna igen mig, vill jag förvandla mig till en röd sten på fältet.» Då gick Roland bort, och flickan stod som en röd sten på fältet och väntade på sin allrakäraste. Men då Roland kom hem, föll han i en annans garn, så att han glömde flickan. Den arma flickan stod där länge, men då han till sist alls icke tycktes vilja komma, blef hon bedröfvad, förvandlade sig till en blomma och tänkte: »Här kommer väl någon gående och trampar ned mig.»

Men det begaf sig, att en herde vaktade sina får på fältet och fick se blomman, och emedan hon var så vacker, bröt han af henne, tog henne med sig och lade henne i en ask. Från den tiden gick det underligt till i herdens hus. Då han steg upp om morgonen, var redan allt arbete uträttadt: stugan var sopad, bord och bänkar dammade, eld uppgjord i spiseln och vatten inburet. Om middagen, då han kom hem, var bordet dukadt och en god måltid framsatt. Han kunde ej begripa huru det gick till, ty han såg aldrig någon människa i sitt hus, och ingen kunde häller ha gömt sig i den lilla kojan. Han tyckte visserligen om den goda uppassningen, men slutligen blef han likväl ängslig, så att han gick till en klok gumma och frågade henne om råd. Den kloka gumman svarade: »Det ligger trolleri bakom detta; gif tidigt en morgon akt, om någonting rör sig i rummet, och om du ser någonting, det må vara hvad det vill, så kasta hastigt en hvit duk däröfver, så hämmas trolldomen.»

Herden gjorde som hon hade sagt, och följande morgon, just då dagen inbröt, såg han huru asken öppnades och blomman kom fram. Hastigt sprang han fram och kastade en hvit duk öfver henne. Genast var trolldomen förbi, och framför honom stod en vacker flicka, som bekände, att hon hade varit blomman och hittills skött hushållet åt honom. Hon berättade honom sina öden, och som hon behagade honom, frågade han, om hon ville gifta sig med honom. Hon svarade nej, ty fastän hennes allrakäraste Roland hade öfvergifvit henne, ville hon ändock förblifva honom trogen. Likväl lofvade hon, att hon ej skulle gå därifrån, utan fortfarande sköta hans hus.

Nu nalkades tiden, då Roland skulle hålla bröllop. Då blef enligt landets gamla sed kungjordt, att alla flickor skulle infinna sig och sjunga till brudparets ära. Då den trogna flickan fick höra talas därom, vardt hon så bedröfvad, att hon trodde hjärtat skulle sprängas i hennes bröst, och ville ej gå dit, men de andra kommo och togo henne med sig. Men då turen kom till henne att sjunga, höll hon sig undan, tills hon ensam var kvar, då kunde hon ej längre hålla sig undan. Men då hon började sin sång och den trängde till Rolands öra, sprang han upp och ropade: »Den rösten känner jag igen, det är den rätta bruden, någon annan vill jag ej ha.» Allt hvad han hade glömt och som fallit honom ur minnet hade plötsligt återvändt hem i hans hjärta. Nu höll den trogna flickan bröllop med sin allrakäraste Roland, och hennes sorg var slut och glädjen började.

De tre lyckobarnen.

En fader kallade en gång till sig sina tre söner och skänkte den förste en tupp, den andre en lie och den tredje en katt. »Jag är redan gammal», sade han, »och min död är nära; därför vill jag sörja för er utkomst, innan jag kallas ifrån er. Penningar har jag icke, och hvad jag här ger er, tyckes ej vara mycket värdt; men det kommer blott an på om det användes förståndigt. Uppsöken ett land, där sådana saker ännu äro okända, så är er lycka gjord.»

Då fadern var död, drog den äldste ut med sin tupp; men hvar han kom i köpstäderna, såg han redan på långt håll tuppar sitta på tornen och vända sig efter vinden, och i byarne hörde han flera sådana gala. Ingen lade märke till hans tupp, och det såg ut som om den ej skulle komma att göra hans lycka. Till sist lyckades det honom dock att komma på en ö, där invånarne icke allenast icke kände till någon tupp, utan ej ens förstodo att indela sin tid. De visste nog, när det var morgon och när det var afton; men när de ej sofvo bort natten, visste ingen hvad tiden led. »Se», sade han till dem, »hvilket stolt djur! Det bär en rubinröd krona på sitt hufvud och har sporrar som en riddare; om natten ropar

han till en tre gånger på bestämda tider, och när han sista gången ropar, är det vid solens uppgång. Men ropar han midt på ljusa dagen, så rätten er därefter, då blir det säkert omslag i väderleken!» Det tyckte öborna om; de vakade en hel natt och hörde med stor förtjusning huru tuppen klart och tydligt ropade ut tiden klockan två, klockan fyra och klockan sex. De frågade honom om djuret var till salu och huru mycket han begärde därför. »Ungefär så mycket guld som en åsna kan bära», svarade han. »Det är billigt för ett så utmärkt djur!» ropade de alla och gåfvo honom hvad han hade begärt.

Han mäjade ned säden fort och tyst.

Då han kom hem med sin rikedom, förvånade sig hans bröder, och den andre sade: »Nu vill jag bege mig ut och se efter, om jag kan bli lika väl af med min lie.» Men det såg ej så ut, ty öfverallt mötte han bönder och de hade lika så väl en lie på axeln som han. Slutligen lyckades det dock äfven honom att komma på en ö, hvars invånare aldrig hade sett eller hört talas om en lie. När säden var mogen där, körde de fram kanoner och sköto ned den. Det var ett osäkert sätt; mången sköt öfver grödan, andra träffade i stället för strået själfva axen och sköto bort dem; därför blef mycket förstördt, att ej tala om det förskräckliga dånet. Nu ställde sig mannen och mäjade ned säden så fort och tyst, att de voro nära att tappa både näsa och mun af förvåning. De voro hågade att för lien ge honom allt hvad han begärde, och han fick en häst lastad med så mycket guld han kunde bära.

Nu ville den tredje brodern också försöka bli af med sin katt. Det gick med honom som med de andra: så länge han stannade på fastlandet, var det ingenting att uträtta. Där fanns öfverallt så mycket kattor, att de nyfödda ungarne vanligen kastades i sjön. Slutligen seglade han öfver till en ö, och det bar så bra till, att man där aldrig hade sett någon katt och att råttorna så hade tagit öfverhand, att de dansade på bord och bänkar, antingen herrn i huset var hemma eller icke. Invånarne jämrade sig bitterligen öfver denna landsplåga, och kungen själf var ej fri från dem på sitt slott; råttorna pepo i alla vrår och gnagde på allt hvad de kunde komma åt med sina tänder. Nu började katten sin jakt och fick snart ett par salar ränsade, och invånarne bådo konungen köpa detta underbara djur till landets bästa. Konungen gaf gärna hvad som begärdes, en mulåsna lastad med guld, och den tredje brodern kom hem med de allra största skatter.

Emellertid höll katten i konungens slott jakt på råttorna och bet ihjäl så många, att de ej kunde räknas. Slutligen blef han af detta arbete både varm och törstig; han stannade, höjde på hufvudet och skrek: »Miau! Miau!» Då konungen med allt sitt folk hörde detta sällsamma skrik, blefvo de förfärade, och i sin ångest sprungo de alla ut ur slottet. Konungen höll råd utanför hvad man skulle göra. Till sist beslöto de att afsända en härold till katten och uppfordra honom att utrymma slottet eller också finna sig i att man brukade våld. Herrarne i slottet sade: »Hällre än att prisge vårt lif till ett sådant odjur, vilja vi låta plåga oss af råttorna; detta onda äro vi vana vid.» En page måste nu gå upp och fråga katten, om han ville utrymma slottet. Men katten, hvars törst nu till och med var ännu större, svarade endast: »Miau! Miau!» Pagen tyckte att han sade: »Naj! Naj!» och rapporterade detta svar till konungen. »Nåväl», sade herrarne i rådet, »då skall han vika för öfvermakten.» Nu ställdes kanoner upp och huset sköts i brand. Då elden nådde den sal, hvarest katten var, hoppade han lyckligt och väl ut genom fönstret; men belägrarne slutade ej, förr än hela slottet var jämnadt med jorden.

Sex slå sig väl ut.

Det var en gång en man, som förstod alla slags konster; han hade tjänat i krig och förhållit sig käckt och tappert, men då kriget var förbi, fick han afsked och tre styfver till kostpänningar på vägen. »Vänta!» sade han. »Det nöjer jag mig ej med; träffar jag på det rätta folket, så skall konungen nödgas utlämna till mig alla landets skatter.» Nu gick han vredgad in i skogen, och där träffade han på en, som hade ryckt upp sex träd, som det varit halmstrån. Han sade till honom: »Vill du bli min tjänare och draga med mig?» — »Ja», svarade han, »men först skall jag bära hem en knippa ris åt mor min.» Han tog en af trädstammarne och lindade den omkring de fem andra, lyfte upp knippan på axeln och bar bort den. Därefter kom han tillbaka igen och gick med sin

herre; denne sade: »Vi två slå oss nog väl ut.» Då de hade gått en stund, träffade de på en jägare, som låg på knä, hade lagt an med sin bössa och siktade. Herrn sade till honom: »Jägare, hvad vill du skjuta?» Han svarade: »Två mil härifrån sitter en fluga på en kvist i en ek; jag vill skjuta ut det vänstra ögat på henne.» — »Följ med mig», sade mannen; »när vi tre hålla tillsammans, slå vi oss nog väl ut.» Då gick jägaren med honom.

De kommo nu till sju väderkvarnar, hvilkas vingar snurrade omkring fort, och ändå blåste det hvarken från högra eller vänstra sidan, och icke det minsta blad rörde sig. Då sade mannen: »Jag vet inte hvad det är som drifver dessa väderkvarnar; det är ju så stilla, att ej en fläkt rör sig.» Han gick vidare med sina tjänare, och då de hade gått två mil, sågo de i ett träd en man sitta, som höll till den ena näsborren, men blåste med den andra. »Hvad har du för dig där uppe, min vän?» frågade mannen. Han svarade: »Två mil härifrån stå sju väderkvarnar; dem blåser jag på för att få dem att gå.» — »Följ med mig!» sade mannen. »När vi fyra hålla tillsammans, slå vi oss nog väl ut.» Blåsaren steg nu ned och gick med.

Ett stycke längre bort fingo de se en, som stod på ett ben och hade spänt af sig det andra och lagt det bredvid sig. »Du har ju inrättat det bekvämt åt dig till att hvila ut», sade mannen. — »Jag är löpare», svarade han, »och för att ej komma att springa alldeles för fort, har jag spänt af mig det ena benet; ty när jag springer på två ben går det fortare än när fåglarne flyga.» — »Följ med mig!» sade mannen. »När vi fem hålla tillsammans, slå vi oss nog väl ut.» Han gick med, och det dröjde ej länge, förr än de mötte en, som hade hatten på det ena örat. Herrn sade till honom: »Nånå, var lagom morsk! Sätt du hatten rätt på hufvudet! Du ser ju ut som en narr.» — »Det törs jag inte göra», sade den andre, »ty sätter jag min hatt rätt, så blir det en förfärlig köld, så att fåglarne under himlen frysa ihjäl och falla döda ned på jorden.» — »Följ med mig!» sade herrn. »När vi sex hålla tillsammans, slå vi oss nog väl ut.»

Dessa sex kommo nu till en stad, där konungen hade låtit kungöra, att den, som kunde springa i kapp med hans dotter och öfvervinna henne, skulle bli hennes man, men förlorade han, gällde det hans hufvud. Mannen anmälde sig nu och sade: »Men jag vill låta min tjänare springa i mitt ställe.» Konungen svarade: »Då måste du också sätta hans lif på spel, så att både hans och ditt hufvud äro segerpanter.» Så blef det öfverenskommet. Mannen spände löparens andra ben på honom och sade: »Var nu rask i vändningarne och laga att vi segra!» Det var så bestämdt, att den, som först kom tillbaka med vatten från en brunn, som låg långt bort, hade vunnit. Löparen fick nu ett krus och konungadottern äfven ett, och de började springa samtidigt. Men då konungadottern endast var ett litet stycke borta, kunde ingen åskådare längre se en skymt af löparen, det var alldeles som om vinden hade susat förbi. Han kom på kort tid till brunnen, öste kruset fullt med vatten och vände om igen. Men midt under vägen öfverfölls han af trötthet, så att han satte kruset ifrån sig, lade sig ned och somnade. För att ligga hårdt och vakna snart hade han likväl lagt kinden mot ett hästhufvud, som låg på marken.

Emellertid hade konungadottern, som äfven kunde springa bra, så bra som en människa vanligen förmår, kommit till brunnen och sprang hem igen med sitt krus fullt af vatten. Då hon såg löparen ligga och sofva, blef hon glad och sade: »Fienden är i mitt våld!» slog ut vattnet ur hans krus och sprang vidare. Nu skulle allt ha varit förloradt, om ej jägaren till all lycka stått uppe på slottet och sett alltsamman. Han sade nu: »Konungadottern

skall dock ej kunna uträtta någonting emot oss!» laddade sin bössa och sköt så skickligt, att han sköt bort hästhufvudet under löparen, utan att göra honom någon skada. Då vaknade löparen, sprang upp och såg, att hans krus var tomt och att konungadottern redan hade försprång framför honom. Men han förlorade likväl ej modet, tog kruset, sprang tillbaka till brunnen och öste ånyo i vatten och var ändå hemma tio minuter före konungadottern. »Ser ni», sade han, »nu först lade jag benen på ryggen; det andra kan inte kallas att springa.»

Men det retade konungen och ännu mera hans dotter, att en sådan simpel afskedad soldat skulle få henne, och de rådslogo med hvarandra om, huru de skulle bli kvitt både honom och hans stallbröder. Då sade konungen till henne: »Jag har hittat på ett medel; var inte rädd! de skola aldrig mer komma igen.» Till dem sade han: »Gören er nu en glad dag med hvarandra; äten och dricken!» Han förde dem därefter in i ett rum, där golfvet var af järn och dörrarne äfven af järn och fönsterna försedda med järnstänger. I rummet stod ett bord besatt med kosteliga rätter. Då sade konungen till dem: »Sitten ner och låten maten er väl smaka!» Och som de voro därinne, lät han stänga igen och låsa till dörrarne om dem; sedan tillkallade han kocken och befallde honom att göra upp eld under rummet, ända tills järnet blef rödt. Det gjorde kocken, och det började bli ganska hett för de sex, där de sutto till bords. De trodde först, att det kom sig af maten; men då hettan tilltog och de ville ut, funno de dörrar och fönster stängda och tillåsta. Nu märkte de, att konungen hade ondt i sinnet mot dem och ville kväfva dem. »Men det skall inte lyckas honom», sade han med hatten, »jag vill låta en köld komma, så att hettan skall bli utskämd och fly.» Nu satte han hatten rätt på hufvudet, och ögonblickligen blef det så kallt, att hettan försvann och maten frös på bordet.

Då nu ett par timmar voro förgångna och konungen trodde, att de hade försmäktat af hetta, lät han öppna dörren och ville själf se efter dem. Men då dörren gick upp, stodo de där alla sex, friska och sunda, och sade, att det var skönt att få komma ut och värma sig, ty genom den starka kölden i rummet frös maten fast vid faten. Konungen gick då förbittrad ned till kocken, bannade honom och frågade hvarför han ej bättre uträttat hvad som blifvit honom anbefalldt; men kocken svarade: »Här är tillräckligt med eld; se själf!» Konungen såg då, att ett helt bål brann under järnrummet, och märkte, att han på det sättet ej kunde göra de sex någon skada.

Konungen grubblade nu åter på huru han skulle kunna bli af med de sex gästerna; han kallade in deras herre till sig och sade: »Vill du ta emot guld för att afstå din rättighet till min dotters hand, så skall du få så mycket du vill ha.» Han svarade: »Ja, herre konung, gif mig så mycket som mina tjänare kunna bära, så begär jag ej er dotter.»

Därmed var konungen belåten, och den andre sade: »Om fjorton dagar kommer jag och hämtar det.» Sedan sammankallade han alla skräddare i hela riket, och de måste sitta i fjorton dagar och sy en säck åt honom. Då den var färdig, tillsade han den tjänare, som kunde rycka upp träd, att ta säcken på ryggen och gå till konungen med den.

Konungen sade då: »Hvad är det för en duktig karl, som bär på ryggen en packe lärft, stor som ett hus?» Sedan blef han förfärad och tänkte: »Huru mycket guld skall

inte han släpa af med!» Han skickade efter en tunna guld; sexton af de starkaste karlarne buro fram den, men den starke tog den med en hand, stoppade den i säcken och sade: »Hvarför kommer ni ej strax med mera? Det här skyler ju knappast bottnen.» Konungen skickade nu småningom efter hela sin rikedom; den starke stoppade den i säcken, men ändå blef den ej half. »Skaffa fram mera!» ropade han. »Den smulan fyller ingenting.» Då måste ytterligare sju tusen vagnar med guld från hela riket köras dit, och den starke stoppade dem jämte de förspända oxarne i sin säck. »Jag vill inte vara så kinkig», sade han, »utan taga hvad som hälst, bara säcken blir full.» Då allt var nedstoppadt i den, gick det ändå mycket in; då sade han: »Jag vill ha ett slut på det här; ibland binder man väl också ihop en säck, om den också inte är full.» Sedan tog han den på ryggen och gick bort med sina stallbröder.

Då nu konungen såg, huru denne ende man bar bort alla landets rikedomar, blef han förbittrad och lät alla sina ryttare stiga till häst; de skulle jaga efter de sex och ta ifrån dem säcken. Två regementen hunno snart upp dem och ropade till dem: »I ären fångar! Läggen ned säcken med guldet, annars hugga vi er sönder och samman!» — »Hvad?» sade blåsaren, »äro vi fångar? Nej, förr ska' ni allesamman dansa i luften!» Därvid höll han för den ena näsborren och blåste med den andra på de bägge regementena, så att de foro ifrån hvarandra upp i luften, öfver bärgen, den ene hit, den andre dit. En fältväbel bad om nåd; han hade nio sår och var en tapper man, som ej förtjänade denna skymf. Då höll blåsaren upp litet, så att han kom ned oskadd, och sade sedan till honom: »Gå nu hem till konungen och säg honom, att han kan gärna skicka flera ryttare, jag skall blåsa dem upp i luften allesamman.» Då konungen fick det beskedet, sade han: »Låt dem gå! Det är någonting särskildt med de där karlarne!» De sex förde nu rikedomen hem, delade den sins emellan och lefde förnöjda till sin död.

Broder Lustig.

Det var en gång ett långvarigt krig, och då det var till ända, fingo många soldater sitt afsked. Broder Lustig fick nu också sitt afsked och ingenting annat än ett litet kommisbröd och fyra skilling i pängar; därmed drog han bort. Men den helige Petrus hade satt sig som en usel tiggare vid vägen, och då broder Lustig gick förbi, bad han honom om en allmosa. Då sade broder Lustig: »Min käre tiggare, hvad skall jag ge dig? Jag har varit soldat och inte fått någonting annat än detta kommisbröd och fyra skilling, och när det är slut, måste jag tigga liksom du. Men någonting vill jag ändå ge dig.» Därpå delade han brödet i fyra delar och gaf aposteln en del och därtill en skilling. Den helige Petrus tackade honom, gick vidare och satte sig i en annan skepelse, åter som tiggare, vid vägen, som soldaten skulle gå. Då broder Lustig hann fram till honom, bad han som förra gången,

om en gåfva. Broder Lustig sade det samma som förut och gaf honom åter en fjärdedel af brödet och en skilling. Den helige Petrus tackade, gick längre fram och satte sig för tredje gången, i en annan skepelse som tiggare vid vägen och tilltalade broder Lustig. Denne gaf honom också den tredje fjärdedelen bröd och den tredje skillingen. Den helige Petrus tackade honom, och broder Lustig fortsatte sin vandring men hade ej mer än en fjärdedel af brödet och en skilling kvar. Därmed gick han in i ett värdshus, åt upp brödet och köpte sig öl för skillingen.

Då han slutat sin måltid, drog han vidare, och då gick den helige Petrus, likaledes i en afskedad soldats gestalt, emot honom och sade till honom: »God dag, kamrat! Kan du inte ge mig ett stycke bröd och en skilling till litet öl?» — »Hvar skulle jag ta det ifrån?» svarade broder Lustig. »Jag har fått mitt afsked och annars ingenting utom ett helt kommisbröd och fyra skilling i pängar; tre tiggare har jag mött på vägen, och hvar och en af dem har jag gifvit en fjärdedel af mitt bröd och en skilling i pängar. Den sista fjärdedelen har jag ätit upp i ett värdshus och druckit öl för den sista skillingen. Nu är jag pank, och om du inte har mer än jag, så kunna vi ju gå tillsammans och tigga.» — »Nej», svarade den helige Petrus, »det blir väl inte nödvändigt. Jag förstår mig litet på doktoriet, och därpå kan jag nog förtjäna mig så mycket som jag behöfver.» — »Ja», svarade broder Lustig, »däraf förstår jag ingenting; således måste jag gå ensam och tigga.» — »Nej, kom med du!» sade den helige Petrus, »om jag förtjänar någonting, skall du få hälften däraf.» — »Det tycker jag om», sade broder Lustig. De gjorde alltså sällskap.

De kommo nu till en bondgård och hörde en ömklig jämmer där inne; de gingo in, och där låg mannen dödssjuk och var nära att aflida, och hustrun grät och tjöt. »Håll upp med att tjuta och skrika!» sade den helige Petrus; »jag skall göra er man helbrägda igen», och tog en salfva ur sin ficka och gjorde den sjuke ögonblickligen helbrägda, så att han kunde stiga upp och var alldeles frisk. Mannen och hustrun sade nu i sitt hjärtas glädje: »Huru skola vi kunna löna er? Hvad ska' vi ge er?» Men den helige Petrus ville ingenting ta emot, och ju mera bondfolket bad honom, desto ifrigare sade han nej. Men broder Lustig knuffade den helige Petrus i sidan och sade: »Men så tag då emot någonting! Vi behöfva det ju.» Till sist kom bondhustrun med ett lamm och sade till den helige Petrus, att det måste han ta emot, men han ville icke. Då knuffade broder Lustig honom i sidan och sade: »Tag det, ditt dumma kräk, vi behöfva det ju!» Då sade den helige Petrus slutligen: »Ja, jag vill ta emot lammet, men jag bär det inte; vill du ha det, så måste du bära det.» — »Det har jag ingenting emot», sade broder Lustig, »jag skall nog bära det», och tog det på axlarne.

De gingo nu bort och kommo in i en skog. Då blef lammet för tungt för broder Lustig, och han var mycket hungrig; han sade därför till den helige Petrus: »Se, där är en vacker plats, där kunna vi koka lammet och äta upp det.» — »Gärna för mig», svarade den helige Petrus, »men jag förstår mig inte på matlagning; vill du koka det, så har du här en kittel. Jag går emellertid och ser mig omkring litet, tills det blir färdigt. Men du får inte börja äta, förr än jag kommer tillbaka; jag skall nog komma i rättan tid.» — »Gå du», sade broder Lustig, »jag förstår mig på att laga mat, jag skall nog anrätta det.» Då gick den helige Petrus bort, och broder Lustig slaktade lammet, gjorde upp eld, lade köttet i kitteln och kokade det. Men lammet var redan färdigkokadt och aposteln kom ej tillbaka; då tog broder Lustig det ur kitteln och skar sönder det och fann hjärtat. »Det

skall vara det bästa», sade han och smakade på det, men slutligen åt han upp det helt och hållet. Ändtligen kom den helige Petrus tillbaka och sade: »Du kan äta upp hela lammet ensam, jag vill bara ha hjärtat; gif mig det.» Då tog broder Lustig knif och gaffel, låtsade som om han ifrigt letade bland köttet, men kunde ej hitta något hjärta; slutligen sade han helt kort och godt: »Där finns intet.» — »Hvart kan det då ha tagit vägen?» sade aposteln. »Det vet jag inte», svarade broder Lustig. »Men hvad vi ä' dumma, båda två! Vi leta efter lammets hjärta, och ingendera af oss kommer ihåg, att ett lamm inte har något hjärta!» — »Nå, det var då en nyhet!» sade den helige Petrus. »Hvarje djur har ju hjärta, hvarför skulle inte lammet ha något?» — »Nej, kamrat, lammet har sannerligen inte något hjärta; tänk efter, så kommer du nog ihåg det; allvarsamt sagdt, det har inte något hjärta.» — »Nå, det är bra», sade den helige Petrus, »finns där inte något hjärta, så vill jag inte ha någonting af lammet; du kan äta upp det ensam.» — »Hvad jag inte orkar äta upp, tar jag med mig i min ränsel», sade broder Lustig, åt sedan upp halfva lammet och lade det öfriga i sin ränsel.

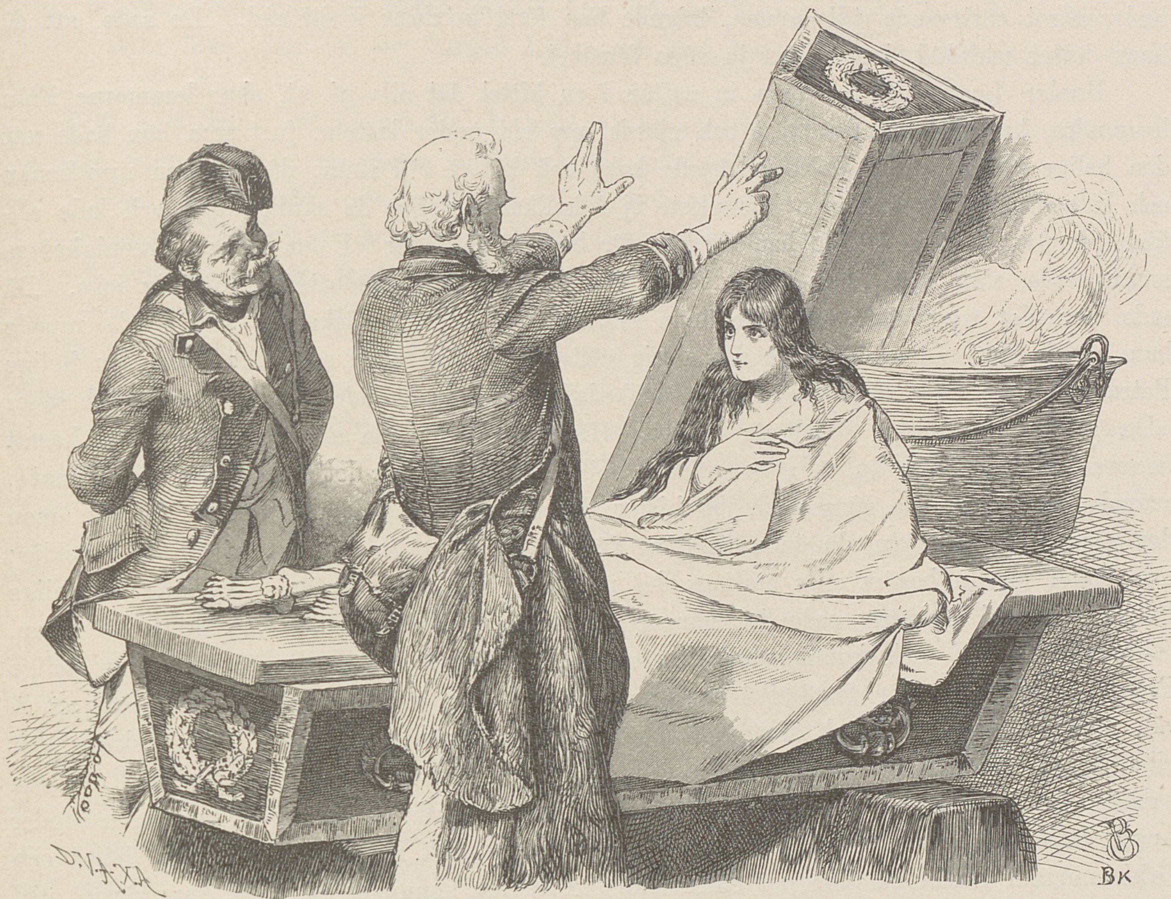
De gingo vidare. Då lät den helige Petrus ett stort vatten flyta tvärs öfver vägen, så att de måste öfver det. »Gå du förut!» sade den helige Petrus. »Nej», svarade broder Lustig, »gå förut själf!» och tänkte: »Om vattnet är för djupt för honom, så stannar jag kvar.» Då vadade den helige Petrus öfver, och vattnet gick honom till knäna. Nu ville äfven broder Lustig öfver, men vattnet blef högre och steg honom ända upp till halsen. Då ropade han: »Broder, hjälp mig!» Den helige Petrus sade: »Vill du då tillstå, att du har ätit upp lammets hjärta?» — »Nej», svarade han, »jag har inte ätit upp det.» Då höjde sig vattnet ännu mera och steg honom ända upp till munnen. »Hjälp mig, broder!» ropade soldaten. Den helige Petrus sade ännu en gång: »Vill du då tillstå, att du har ätit upp lammets hjärta?» — »Nej», svarade han, »jag har ej ätit upp det.» Den helige Petrus ville dock ej att han skulle drunkna, utan lät vattnet sjunka och hjälpte honom öfver.

Nu drogo de vidare och kommo till ett rike, där de fingo höra, att konungadottern låg dödssjuk. »Pass på, broder», sade soldaten till den helige Petrus, »det är en fångst för oss! Om vi göra henne frisk, så äro vi hjälpta för evig tid.» Den helige Petrus var ej nog rask i vändningarne, tyckte han. »Tag ut stegen, bror lille», sade han till honom, »så att vi komma fram i rättan tid.» Men den helige Petrus gick allt långsammare, huru mycket än broder Lustig dref på honom, och slutligen fingo de höra, att konungadottern var död. »Där ha vi det», sade broder Lustig, »det kommer sig af din sömniga gång!» — »Var lugn», sade den helige Petrus, »jag kan mer än göra sjuka friska, jag kan också väcka upp döda.» — »Nå, om det är sant», sade broder Lustig, »så vill jag ge mig till freds; men halfva konungariket måste du åtminstone förtjäna därmed.»

Därpå gingo de in i det kungliga slottet, där allting var försänkt i den djupaste sorg; men den helige Petrus sade till konungen, att han ville göra den döda lefvande igen. Då förde man honom till henne, och han sade: »Skaffen mig hit en kittel med vatten!» Och då han hade fått den, lät han alla gå ut; endast broder Lustig fick stanna kvar inne. Därpå skar han af alla den dödas lemmar och kastade dem i vattnet, gjorde upp eld under kitteln och lät dem koka. Då allt köttet hade fallit ifrån benen, tog han upp de vackra hvita benknotorna och lade dem på ett bord, ordnade dem och lade dem tillsammans i deras naturliga ordning. Då han gjort detta, trädde han fram och sade tre gånger: »I den heliga Treenighetens namn, döda, statt upp!» Och den tredje gången reste konungadottern sig upp,

lefvande, frisk och skön. Konungen blef nu utom sig af glädje däröfver och sade till den helige Petrus: »Begär din lön, och vore det än halfva mitt konungarike, så vill jag ge dig det.» Men den helige Petrus svarade: »Jag begär ingenting.» — »O, du narr!» tänkte broder Lustig för sig själf, knuffade sin kamrat i sidan och sade: »Var då inte så dum! Om du också inte vill ha det, så behöfver väl jag någonting.» Men den helige Petrus ville ej ha någonting; då konungen emellertid såg, att den andre gärna ville ha något, lät han sin skattmästare fylla hans ränsel med guld.

De drogo därpå vidare, och då de kommo till en skog, sade den helige Petrus till

Den tredje gången reste konungadottern sig upp.

broder Lustig: »Nu skola vi dela guldet.» — »Ja», svarade han, »det skola vi göra.» Då delade den helige Petrus guldet i tre delar. Då tänkte broder Lustig: »Nu är han vurmig igen, han gör tre delar, och vi ä' ju bara två.» Men den helige Petrus sade: »Nu har jag delat rättvist, en del åt mig, en del åt dig, och en del åt den, som har ätit upp lammets hjärta.» — »Det har jag ätit upp», svarade broder Lustig och strök hastigt guldet till sig, »du kan tro mig, att det är så.» — »Huru kan det vara sant?» sade den helige Petrus. »Lammet har ju ej något hjärta?» — »Hvad tänker du på, broder? Visst har lammet hjärta så väl som alla andra djur; hvarför skulle det ej ha något hjärta?» — »Nå, det är bra», sade den helige Petrus. »Behåll du guldet ensam, men jag stannar ej hos dig längre; jag vill gå ensam.» — »Som du vill, käre broder», svarade soldaten. »Farväl.»

Då gick den helige Petrus en annan väg, men broder Lustig tänkte: »Det var väl att han gick; det var mig en besynnerlig krabat!» Nu hade han visserligen guld tillräckligt, men han förstod ej att hushålla med det, utan förslösade det, skänkte bort det, och då någon tid hade gått, var han utan igen. Då kom han till ett land, där han hörde, att konungadottern nyss hade dött. »Pass på», tänkte han, »det kommer mig bra till pass, jag skall göra henne lefvande igen och ta bra betaldt.» Han gick alltså till konungen och erbjöd sig att väcka upp den döda. Nu hade konungen hört, att en afdankad soldat drog omkring och väckte upp döda, och han trodde att broder Lustig var denne man, men som han ej hade något förtroende till honom, frågade han först herrarne i sitt råd. De sade, att då hans dotter var död, kunde han ju våga försöket.

Broder Lustig lät nu bära in vatten i en kittel, lät alla gå ut, skar lemmarne ifrån hvarandra, kastade dem i vattnet och gjorde upp eld under kitteln, just som han hade sett den helige Petrus göra. Vattnet började koka och köttet föll ifrån; då tog han upp benen och lade dem på bordet, men han visste ej i hvilken ordning de skulle ligga och lade allting på tok. Därpå ställde han sig framför benen och sade: »I den heliga Treenighetens namn, döda, statt upp!» och sade det tre gånger, men konungadottern rörde sig icke. Då sade han det tre gånger till, men ännu förgäfves. »Gemena flickunge, stig upp!» ropade han. »Stig upp, annars går det dig aldrig väl.» Som han hade sagt det, kom den helige Petrus plötsligt i sin förra gestalt, som afskedad soldat, instigande genom fönstret och sade: »Du gudlösa människa, hvad gör du där? Huru kan den döda stå upp, då du har kastat hennes ben huller om buller?» — »Käre broder, jag har gjort det så godt jag har kunnat», svarade han. »Denna gång skall jag hjälpa dig ur nöden», sade den helige Petrus, »men det säger jag dig: om du ännu en gång företar dig någonting dylikt, så är du olycklig; inte häller får du begära eller mottaga det minsta af konungen därför.» Nu lade den helige Petrus benen i ordning, sade tre gånger till henne: »I den heliga Treenighetens namn, döda, statt upp!» och konungadottern stod upp, frisk och vacker som förut. Den helige Petrus försvann genom fönstret igen, men broder Lustig var glad att det hade aflupit så väl, men förargade sig dock öfver, att han ej fick ta någonting för det. »Jag skulle just vilja veta», tänkte han, »hvad han har för griller i hufvudet! Hvad han ger med den ena handen, det tar han med den andra; det är det intet förnuft i.» Nu erbjöd konungen broder Lustig allt hvad han ville ha, men han tordes ej ta emot någonting. Genom listigt och förblommeradt tal bragte han det emellertid därhän, att konungen lät fylla hans ränsel med guld, och därmed drog han bort.

Då han kom ut, stod den helige Petrus utanför porten och sade: »En sådan människa du är! Har jag inte förbjudit dig att ta emot någonting, och nu har du ändå din ränsel fylld med guld!» — »Rår jag för det?» svarade broder Lustig. »De stoppade det ju på mig.» — »Det säger jag dig, att du inte för andra gången företar dig sådana saker, ty då går det dig illa.» — »Var inte rädd för det, broder! Nu har jag guld, hvad skulle det då tjäna till att tvätta benrangel?» — »Ja», sade den helige Petrus, »guldet kommer då inte att räcka länge! Men för att du ej mer skall gå på förbjudna vägar, vill jag ge din ränsel den kraften, att allt hvad du önskar dig i den också skall finnas i den. Farväl! Nu ser du mig aldrig mera.» — »Gud vare med dig!» sade broder Lustig och tänkte: »Jag är glad att du går, du besynnerlige sälle, jag skall visst inte följa efter dig.» Men på den undergåfva, som blifvit hans ränsel förlänad, tänkte han ej vidare.

Broder Lustig drog omkring med sitt guld och förslösade det liksom första gången. Då han nu ej hade mer än fyra skilling kvar, gick han förbi ett värdshus och tänkte: »Pängarne måste ges ut», och beställde för tre skilling vin och för en skilling bröd. Som han nu satt där och drack, kittlade lukten af gåsstek hans näsa; broder Lustig tittade sig omkring och såg, att värden hade två stekta gäss stående i ugnen. Då erinrade han sig hvad hans kamrat hade sagt honom, att hvad han önskade i sin ränsel skulle komma i den. »Pass på, det måste du försöka med gässen», tänkte han. Han gick ut och utanför dörren sade han: »Jag önskar de båda stekta gässen ur ugnen i min ränsel.» Som han hade sagt detta, öppnade han den och tittade ned i den, och där lågo de bägge två. »Nå, det var skönt», sade han, »nu är jag bärgad karl!» och gick bort till en äng och tog där fram steken.

Bäst som han höll på att äta, kommo två handtverkaregesäller gående och sågo med hungriga ögon på den ena gåsen, som ännu var orörd. Då tänkte broder Lustig: »Du har nog af en», ropade de båda gesällerna till sig och sade: »Se där, tag den där gåsen och ät upp den!» De tackade honom och gingo till värdshuset, sade där till om en halfbutelj vin och ett bröd, togo fram gåsen och började äta. Värdinnan såg på och sade till sin man: »De där båda äta gås, se efter om det inte är en af våra i ugnen.» Värden sprang dit; då var ugnen tom. »Hvad nu, ni tjufpack där, vill ni äta gås så billigt? Fram med betalningen genast, annars skall jag tvätta er med grön hasselsaft!» De båda gesällerna svarade: »Vi ha inte stulit gåsen; en afdankad soldat har skänkt oss den ute på ängen.» — »Det ska' ni inte lura i mig!» sade värden. »Soldaten har varit här, men gick som en ärlig karl ut genom dörren; honom hade jag ögonen på, men ni ä' tjufvarne och ni ska' betala.» Men då de ej kunde betala, tog han käppen och pryglade dem ut genom dörren.

Men broder Lustig gick vägen framåt och kom till ett ställe, där det stod ett präktigt slott och icke långt därifrån ett dåligt värdshus. Han gick dit in och bad om nattläger, men värden visade bort honom och sade: »Här finns ingen plats, huset är fullt af förnäma gäster.» — »Det förvånar mig», sade broder Lustig, »att de komma till er och inte ta in på det präktiga slottet.» — »Ja», svarade värden, »det är ingen barnlek att ligga där en natt; ännu har ingen försökt det, och kommit lefvande därifrån.» — »Om andra ha försökt det», sade broder Lustig, »så vill jag också försöka det.» — »Nej, låt vackert bli det!» sade värden. »Det gäller er hals.» — »Inte gäller det väl genast halsen», sade broder Lustig, »ge mig ni bara nyckeln och god mat och dryck att ta med mig.» Då gaf värden honom nyckeln och mat och dryck, och därmed gick broder Lustig in i slottet, lät sig maten väl smaka, och då han slutligen blef sömnig, lade han sig på golfvet, ty säng fanns där icke.

Han somnade snart; men om natten väcktes han af ett förskräckligt oväsen, och då han mornade sig, fick han se nio fula andar inne i rummet; de hade tagit i ring och dansade omkring honom. Broder Lustig sade: »Dansa ni, så länge ni vilja! Men kom mig bara inte för nära.» Men andarne kommo allt närmare och närmare och trampade honom nästan i ansiktet med sina svarta fötter. »Håll er stilla, ni eländiga spöken!» sade han, men de dansade allt värre och värre. Då blef broder Lustig ond och ropade: »Holla, jag skall snart få er att vara stilla!» tog ett stolben och kastade in midt ibland dem. Men nio andar mot en soldat var likväl alldeles för mycket, och när han slog den förste, höggo de andra honom i håret bakifrån och luggade honom erbarmligt. »Ni usla pack!» sade

han, »nu går det för långt, men vänta bara!» Och så ropade han: »Jag önskar alla nio andarne i min ränsel!» Vips, voro de inne i den alla nio, och han spände igen den och kastade den på golfvet. Nu blef det tyst, och broder Lustig lade sig ned igen och sof tills solen stod högt på himlen. Då kommo värden och den adelsman, hvilken slottet till-

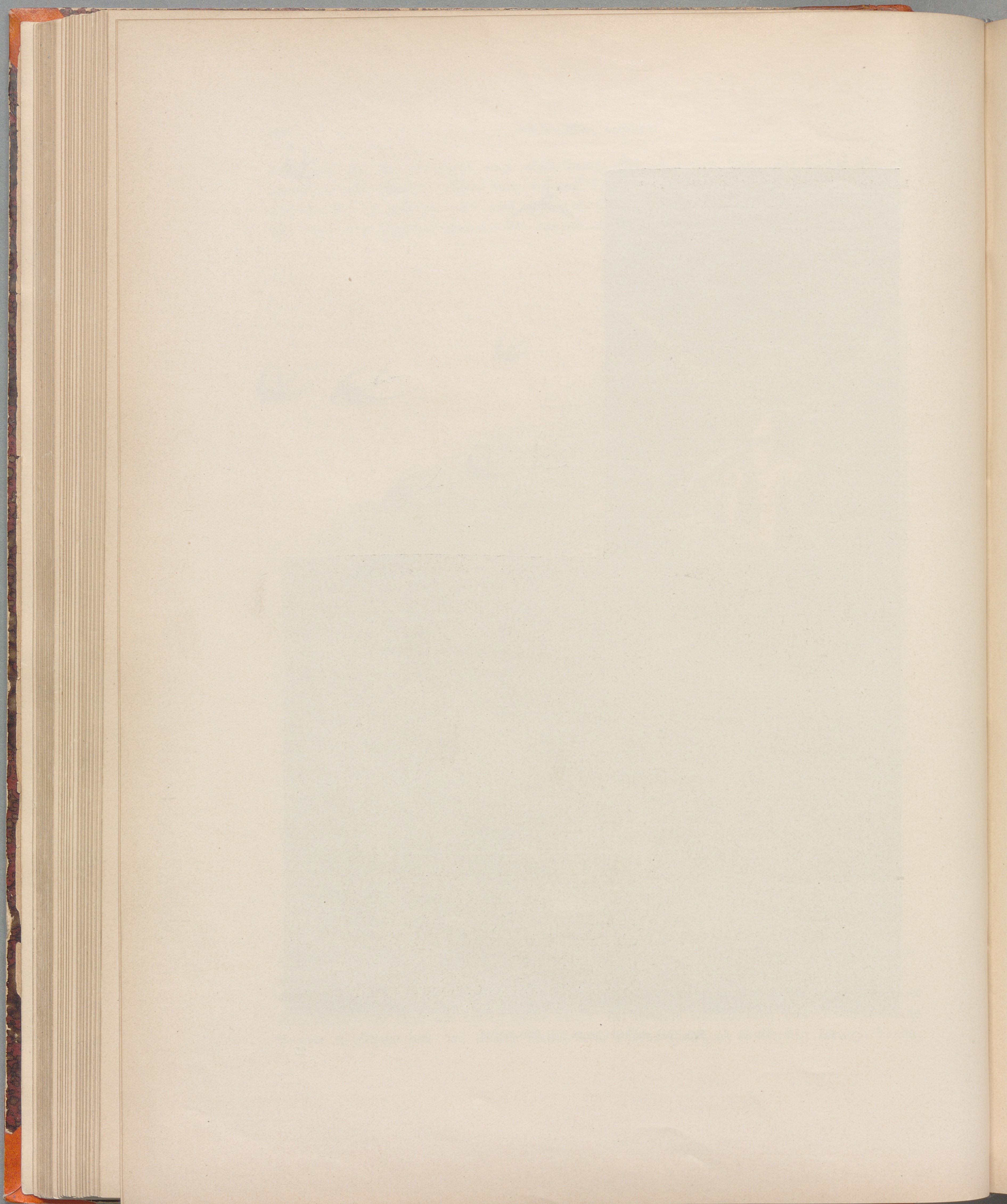

Holla, jag skall snart få er att vara stilla!

hörde, och ville se huru det hade gått med honom. Då de sågo honom frisk och kry, förvånade de sig och frågade: »Ha då andarne inte gjort er någonting?» — »Inte det minsta», svarade broder Lustig. »Jag har dem alla nio i min ränsel; nu kan ni lugnt bo i ert slott igen, hädanefter skall här aldrig spöka mer.» Då tackade adelsmannen honom och belönade honom rundligen och bad honom stanna kvar i hans tjänst, så skulle han försörja honom

Men Gud skickade henne mat från himlen.

i alla hans lefnadsdagar. Han svarade: »Nej, jag är van att vandra omkring, jag vill draga vidare.» Broder Lustig gick därifrån och in i en smedja, lade ränseln, hvari de nio andarne voro, på städet och bad smeden och hans gesäller att slå till. De slogo till af alla krafter med sina stora släggor, så att andarne uppgåfvo ett ömkligt tjut. Då han därefter öppnade ränseln, voro åtta döda, men en, som hade suttit inne i ett veck, var ännu vid lif, han hoppade ut och for sina färde.

Därefter drog broder Lustig ännu länge omkring i världen, och den, som kände till honom, kunde berätta mycket därom. Men slutligen blef han gammal och tänkte på sin död. Då gick han till en eremit, hvilken var känd som en from man, och sade till honom: »Jag är trött på att vandra och vill nu försöka komma in i himmelriket.» Eremiten svarade: »Det finns två vägar; den ena är bred och angenäm och för till helvetet, den andra är smal och stenig och för till himlen.» — »Jag skulle väl vara en narr», tänkte broder Lustig, »om jag ginge den smala och steniga vägen!»

Han började vandringen och gick den breda och angenäma vägen, och kom slutligen till en stor svart port, som var helvetets port. Broder Lustig klappade på, och dörrvaktaren tittade ut för att se hvem det var; men då han varseblef broder Lustig, blef han förfärad, ty han var just den nionde onde anden, som hade varit med i ränseln och sluppit därur med ett blått öga. Han sköt därför hastigt rigeln för porten, sprang till de onde andarnes öfverste och sade: »Där ute står en karl med en ränsel och vill in, men släpp för all del inte in honom, ty då önskar han hela helvetet in i sin ränsel; han har en gång låtit mörbulta mig däri alldeles erbarmligt.» Man ropade således ut till broder Lustig, att han skulle packa sig i väg, han sluppe ej in där. »Vilja de inte ha mig där», tänkte han, »så får jag väl se till, om jag inte kan komma in i himlen; någonstädes måste jag väl vara.»

Han vände alltså om igen och fortfor att gå, tills han kom till himmelrikets port, där han också knackade på. Den helige Petrus satt just vid porten och skulle vakta den. Broder Lustig kände igen honom och tänkte: »Här träffar du på bekanta, här går det väl bättre.» Men den helige Petrus sade: »Jag tror sannerligen, att du vill in i himlen?» — — »Ja, öppna för mig, broder!» svarade han. »Någonstädes måste jag väl hamna. Hade de velat ta emot mig i helvetet, hade jag ej kommit hit.» — »Nej», sade den helige Petrus, »du kommer inte in.» — »Nå, vill du inte släppa in mig, så tag igen din ränsel, då vill jag inte ha någonting af dig», sade broder Lustig. »Så gif hit honom!» sade den helige Petrus. Då räckte han in ränseln genom gallret. Den helige Petrus tog den och hängde den bredvid sin stol. Då sade broder Lustig: »Nu önskar jag mig själf i min ränsel!» Vips, var han i den och satt nu i himlen, och den helige Petrus måste låta honom vara kvar.

Nejlikan.

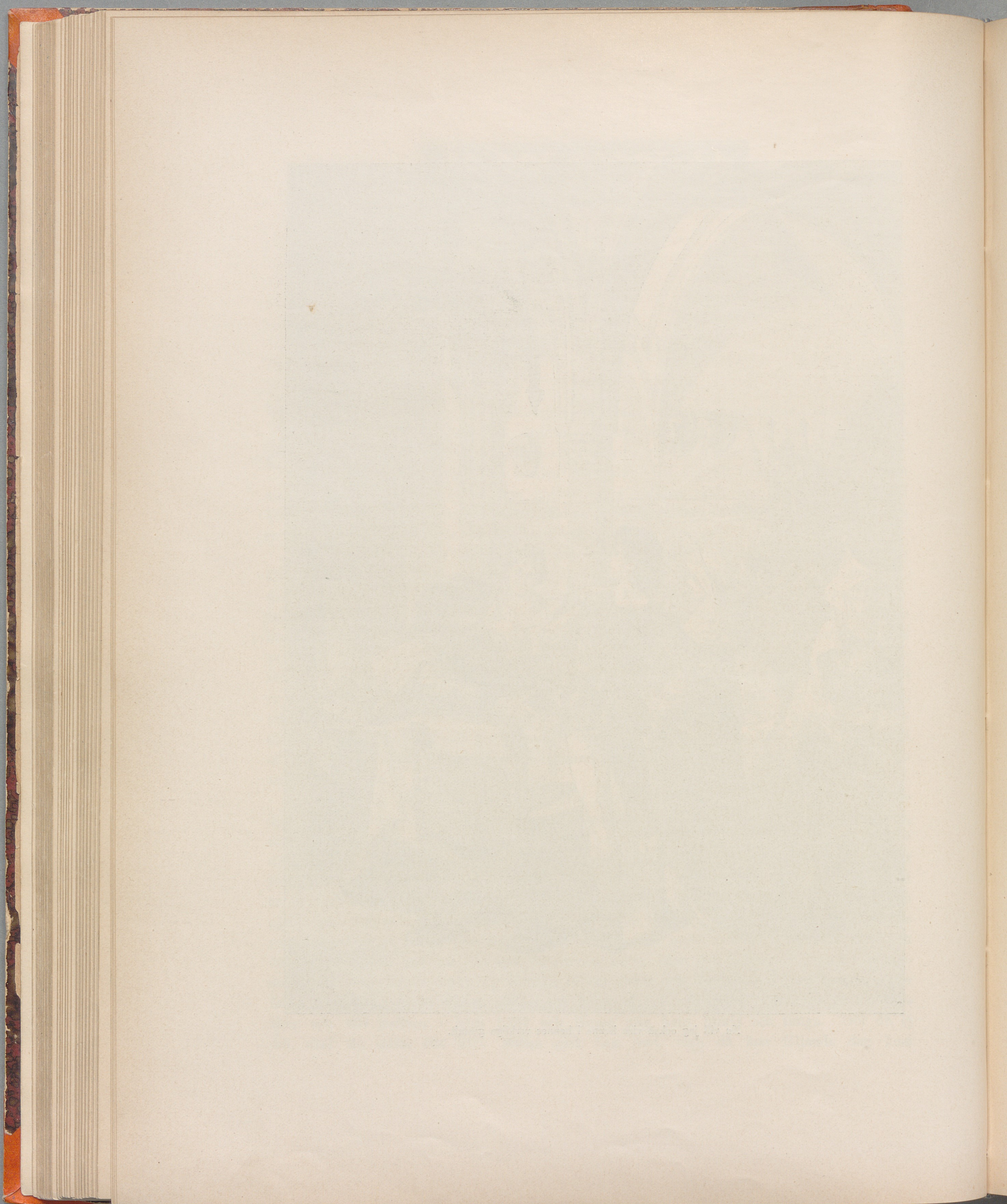
Det var en gång en drottning, som Gud hade skapat ofruktsam, så att hon ej födde några barn till världen. Hvarje morgon gick hon ned i trädgården och bad till Gud i himlen, att han ville skänka henne en son eller en dotter. Då kom en ängel från himlen och sade: »Gif dig till freds! Du skall få en son med önsketankar, ty allt hvad han önskar sig i världen skall han få.» Hon gick till konungen och meddelade honom detta glädjande budskap, och då tiden var inne, födde hon en son, hvaröfver konungen kände den största glädje.

Hon gick nu hvarje morgon med sitt barn ut i djurgården och badade sig där i en klar källa. Nu hände det sig en gång, då barnet redan var litet äldre, att hon somnade, medan det låg i hennes knä. Då kom den gamle kocken, som visste, att barnet hade önsketankar, och röfvade bort det och tog en höna, dödade den och dröp dess blod på hennes förkläde och klädning. Sedan bar han bort barnet till ett hemligt ställe, där en annan fick ge det di, och gick till konungen och anklagade drottningen för att hon låtit sitt barn bortröfvas af vilda djur. Då konungen såg blodet på förklädet, trodde han det och råkade i en sådan förbittring, att han lät bygga ett högt torn, där hvarken sol eller måne sken in, och lät sätta dit sin gemål och mura in henne där; där skulle hon sitta i sju år och försmäkta, utan både mat och dryck. Men Gud skickade två änglar från himlen i skepnad af två hvita dufvor, och de flögo till henne med mat två gånger om dagen, tills de sju åren voro gångna.

Men kocken tänkte för sig själf: »Har barnet önsketankar och jag är här, så kunde det kanske bringa mig i olycka.» Han begaf sig bort från slottet och gick till gossen, som nu var så gammal, att han kunde tala, och sade till honom: »Önska dig ett vackert slott med en trädgård och hvad därtill hör.» Och knappast hade gossen uttalat detta, förr än allt hvad han önskat sig redan stod där. Efter en tid sade kocken till honom: »Det är ej bra, att du är så ensam; önska dig en skön jungfru till sällskap.» Konungasonen gjorde som han sade, och jungfrun stod genast framför honom, så skön att ingen målare kunde måla någonting så skönt. Nu lekte de tillsammans och höllo hvarandra hjärtligt kära, och den gamle kocken gick på jakt som en förnäm herre. Men det föll honom in, att konungasonen en gång kunde önska sig tillbaka till sin fader och därigenom bringa honom i stor fara. Han förde därför flickan afsides och sade: »I natt, då gossen sofver, så gå till hans säng och stöt knifven i hans bröst och lämna mig hans hjärta och tunga. Gör du ej det, skall du mista ditt lif!» Sedan gick han bort, men då han följande dag kom

Nu vill jag också visa henne i hennes verkliga gestalt.

tillbaka, hade hon ej gjort det, och hon sade: »Hvarför skulle jag ta lifvet af det oskyldiga barnet, som aldrig har förnärmat någon?» Kocken sade åter: »Om du ej gör det, kostar det ditt eget lif.» Då han gått bort, lät hon hämta en liten hind och lät slakta den, tog dess hjärta och tunga och lade dem på en tallrik, och då hon såg kocken komma, sade hon till gossen: »Lägg dig i sängen och drag täcket öfver dig.»

Då inträdde den nedrige spetsbofven och sade: »Hvar äro gossens hjärta och tunga?» Flickan räckte honom tallriken, men konungasonen kastade af sig täcket och sade: »Du gamle syndare, hvarför har du velat döda mig? Nu vill jag fälla din dom. Du skall bli en svart pudelhund och bära en gyllne kedja om halsen och skall äta glödande kol, så att lågan slår dig ur halsen.» Då han uttalat dessa ord, var gubben förvandlad till en pudelhund och hade en gyllne kedja om halsen, och kockarne måste bära upp glödande kol, och dem åt han, så att lågan slog honom ur halsen. Konungasonen stannade där ännu en tid och tänkte på sin moder och undrade, om hon ännu var i lifvet. Slutligen sade han till flickan: »Jag vill hem till mitt fädernesland; vill du följa med mig, så skall jag ge dig ditt lifsuppehälle.» — »Ack», svarade hon, »vägen är så lång, och hvad skall jag göra i ett främmande land, där jag är okänd?» Då det alltså ej var riktigt efter hennes vilja och de likväl ej ville skiljas från hvarandra, önskade han henne till en vacker nejlika och stack den i sitt knapphål.

Sedan drog han därifrån, och pudeln måste springa med. Slutligen kom han till sitt fädernesland och gick till tornet, där hans mor satt, men då det var så högt, önskade han fram en stege, som räckte ända högst upp. Sedan steg han upp, såg ditin och ropade: »Kärälskeliga fru moder och drottning, är ni ännu vid lif eller är ni död?» Hon svarade: »Jag har nyss ätit och är ännu mätt.» Hon trodde nämligen att det var änglarne. Han sade: »Jag är er käre son, som de vilda djuren röfvat ifrån er, efter hvad man påstår; men jag är ännu vid lif och skall snart rädda er.» Nu steg han ned och gick till sin fader och lät anmäla sig som en främmande jägare och frågade, om han kunde få tjänst hos honom. Konungen svarade ja, om han hade lärt sig yrket och kunde skaffa honom villebråd, kunde han få stanna; men villebråd hade aldrig funnits där i trakten. Då lofvade jägaren, att han skulle skaffa honom så mycket villebråd som han kunde använda vid den kungliga taffeln. Sedan sammankallade han alla jaktbetjänterna, och de skulle följa med honom ut i skogen. De gingo med, och ute i skogen befallde han dem att ställa sig i en stor rundel, som var öppen vid ena ändan, och sedan ställde han sig i midten och började önska. Genast kommo öfver två hundra djur springande in i rundelen, och jägarne sköto dem. Sedan lastades alltsamman på sextio flakvagnar och kördes hem till konungen, och nu kunde han ändtligen pryda sin taffel med villebråd, efter att i så många år ej ha haft något.

Konungen var mycket glad häröfver och tillsade, att dagen därpå skulle hela hans hofstat äta hos honom, och gaf ett stort gästabud. Då alla voro samlade, sade han till jägaren: »Emedan du är så skicklig, skall du sitta bredvid mig.» Han svarade: »Min herre konung, ers majestät får ej ta illa upp, men jag är en simpel jägare.» Men konungen envisades och sade: »Du skall sätta dig bredvid mig», och slutligen gjorde han det. Som han sålunda satt där, tänkte han på sin kära fru moder och önskade, att blott en af konungens förnämsta tjänare skulle börja tala om henne och fråga, huru det stod till med drottningen i tornet, om hon ännu var vid lif eller hade försmäktat? Knappast hade han önskat det, förr än marskalken sade: »Ers kungliga majestät, vi lefva här i glädje, men huru står det väl till

med drottningen i tornet? Lefver hon än eller har hon försmäktat?» Men konungen svarade: »Hon har låtit min son sönderrifvas af vilda djur; henne vill jag ej höra talas om.» Då steg jägaren upp och sade: »Nådigaste herr fader, hon är ännu vid lif, och jag är hennes son. Det är ej de vilda djuren, som ha röfvat bort mig, utan en niding, den gamle kocken, stal mig från hennes knä, och fläckade hennes klädning med en hönas blod, då hon hade fallit i sömn.» Sedan förde han fram pudeln med det gyllne halsbandet och sade: »Här är nidingen», och lät hämta glödande kol, och dem måste pudeln inför allas ögon äta, så att lågan slog honom ur halsen. Jägaren frågade därefter konungen, om han ville se pudeln i hans verkliga gestalt, och önskade honom sedan till kock igen, och ögonblickligen stod han där med sitt hvita förkläde och knifven vid sidan. Då konungen såg honom, vardt han vred och befallde, att han skulle kastas i den djupaste fängelsehålan. Sedan sade jägaren: »Min herre och fader, vill ni äfven se den jungfru, som har uppfostrat mig så kärleksfullt och som skulle taga mitt lif, men ej gjorde det, ehuru hennes eget lif stod på spel?» Konungen svarade: »Ja, jag vill gärna se henne.» Sonen sade: »Nådigaste herre och fader, jag vill visa er henne i en vacker blommas gestalt.» Därvid lade han nejlikan på den kungliga taffeln, och hon var så vacker, att konungen aldrig hade sett en vackrare blomma. Därpå sade sonen: »Nu vill jag också visa henne i hennes verkliga gestalt», och önskade henne till jungfru, och hon stod där så skön, att ingen målare hade kunnat måla henne skönare.

Men konungen skickade två kammarfruar och två tjänare till tornet; de skulle hämta drottningen och föra henne till den kungliga taffeln. Men då de hade fört henne dit, åt hon intet mera och sade: »Den nådige, barmhärtige guden, som har uppehållit mig i fångtornet, skall snart förlossa mig.» Hon lefde ännu i tre dagar och dog sedan en salig död. När hon begrafdes, följde de två hvita dufvorna, som voro änglar från himlen och som hade bragt henne föda i fångtornet, efter henne och satte sig på hennes graf. Den gamle kocken lät konungen sönderslita i fyra delar. Konungen dog kort därefter af sorg. Sonen äktade den sköna jungfrun, som han fört med sig dit som en blomma, och Gud vet om de ej lefva ännu.

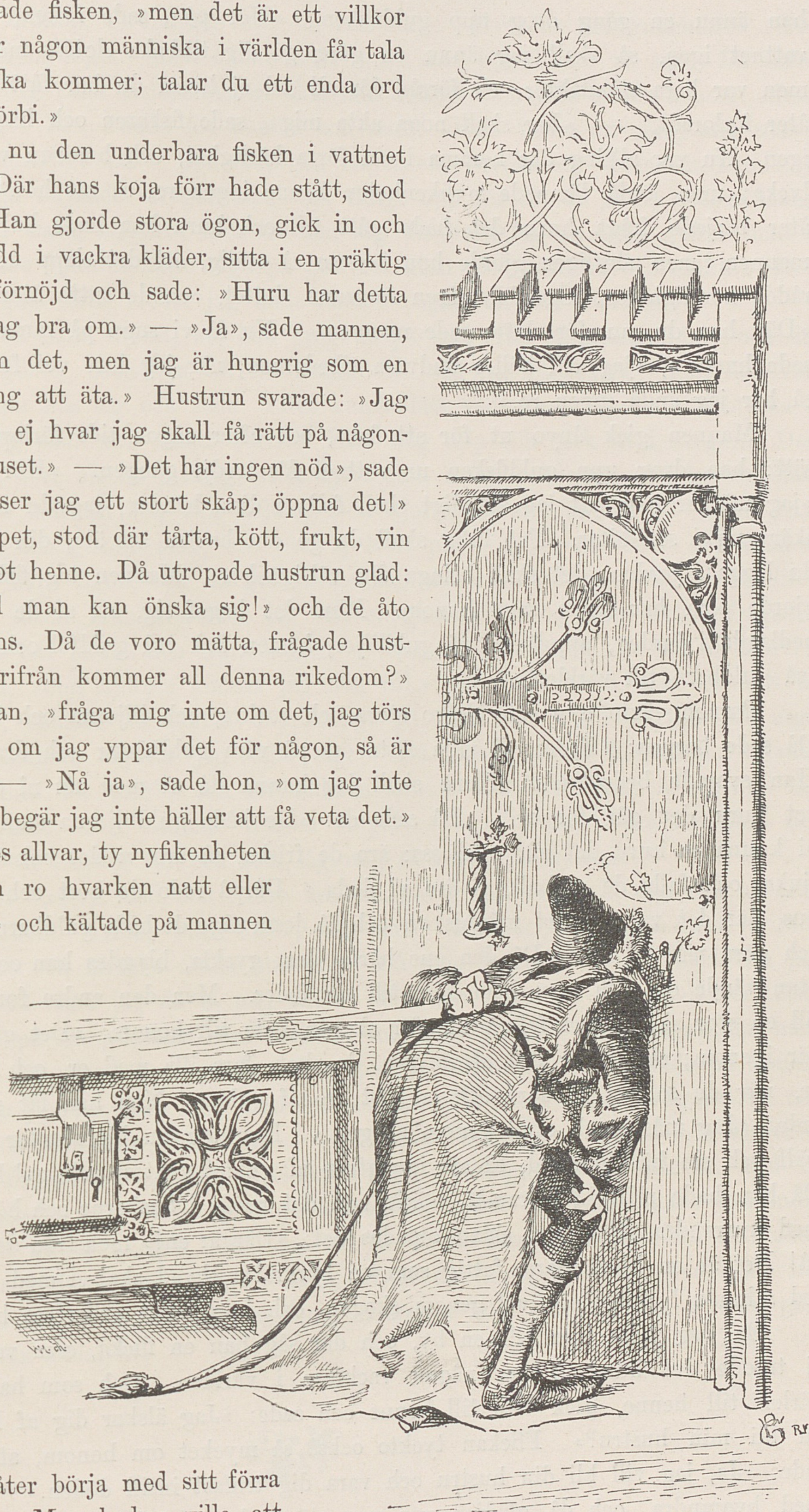

Guldbarnen.

Det var en gång en fattig man och en fattig hustru, som ej ägde något mer än en liten koja och födde sig med fiskafänge, och allt gick hos dem ur hand i mun. Men det hände sig en dag, att då mannen satt vid sjön och kastade ut sitt nät, fick han upp en guldfisk. Och då han betraktade fisken full af beundran, började denne tala och sade: »Hör på, fiskare, om du kastar mig tillbaka i vattnet, så skall jag göra din lilla koja till ett stort slott.» Då svarade fiskaren: »Hvad skall jag med ett slott till, då jag ej har någonting att äta?» Guldfisken sade: »Det skall det också bli sörjdt för; i slottet skall stå ett skåp. När du öppnar det, skall du finna fat med matvaror, kokadt och stekt, så mycket du kan önska dig.» — »Om så är», sade mannen, »så kan jag gärna göra dig

till viljes.» — »Ja», sade fisken, »men det är ett villkor därvid, att du inte för någon människa i världen får tala om hvarifrån din lycka kommer; talar du ett enda ord därom, så är allting förbi.»

Mannen kastade nu den underbara fisken i vattnet igen och gick hem. Där hans koja förr hade stått, stod nu ett stort slott. Han gjorde stora ögon, gick in och fick se sin hustru klädd i vackra kläder, sitta i en präktig sal. Hon var helt förnöjd och sade: »Huru har detta tillgått? Det tycker jag bra om.» — »Ja», sade mannen, »jag tycker också om det, men jag är hungrig som en varg, ge mig någonting att äta.» Hustrun svarade: »Jag har ingenting och vet ej hvar jag skall få rätt på någonting här i det nya huset.» — »Det har ingen nöd», sade mannen, »där borta ser jag ett stort skåp; öppna det!» Då hon öppnade skåpet, stod där tårta, kött, frukt, vin och liksom smålog mot henne. Då utropade hustrun glad: »Här finns allt hvad man kan önska sig!» och de åto och drucko tillsammans. Då de voro mätta, frågade hustrun: »Men, man, hvarifrån kommer all denna rikedom?» — »Ack», svarade han, »fråga mig inte om det, jag törs inte säga dig det, ty om jag yppar det för någon, så är all vår lycka förbi.» — »Nå ja», sade hon, »om jag inte skall få veta det, så begär jag inte häller att få veta det.» Men det var ej hennes allvar, ty nyfikenheten lämnade henne ingen ro hvarken natt eller dag, och hon plågade och kältade på mannen så länge, tills han slutligen blef otålig och yppade för henne, att alltsamman kom från en underbar guldfisk, som han hade fångat och släppt igen. Men knappast hade han talat ut, förr än det sköna slottet tillika med skåpet var försvunnet, och de sutto åter i den gamla fiskarekojan.

Mannen måste åter börja med sitt förra handtverk och fiska. Men lyckan ville, att

han ännu en gång drog upp guldfisken. »Hör på», sade fisken, »om du släpper mig i vattnet igen, så skall jag ännu en gång ge dig tillbaka slottet med skåpet fullt af mat, men var bara ståndaktig och förråd för all del ej hvem du har fått det af, annars går det åter förloradt.» — »Jag skall noga akta mig», sade fiskaren och kastade fisken ut i vattnet igen. Nu var allting där hemma i sin förra härlighet, och hustrun var så glad öfver denna lycka; men ändå lämnade nyfikenheten henne ingen ro, så att hon ett par dagar därefter åter började fråga huru det hade gått till och huru han hade burit sig åt. En tid teg mannen, men slutligen gjorde hon honom så otålig, att det slapp ur honom, och han förrådde hemligheten. Ögonblickligen försvann slottet, och de sutto åter i den gamla hyddan. »Där har du nu för det», sade mannen. »Nu få vi suga på ramarne igen.» — »Ack», sade hustrun, »jag vill hällre undvara rikedomen; när jag inte vet från hvem den kommer, så har jag ändå ingen ro.»

Mannen gick ånyo ut för att fiska, och efter någon tids förlopp gick det på samma sätt: han drog upp guldfisken ur vattnet för tredje gången. »Hör på», sade guldfisken, »jag märker nog, att jag ständigt skall falla i dina händer; tag du mig med dig hem och skär mig i sex bitar. Två bitar skall du ge din hustru att äta, din häst två, och två skall du lägga i jorden; det skall bringa dig välsignelse.» Mannen tog fisken med sig hem och gjorde som han hade sagt honom. Men det begaf sig, att af de två bitarne, som voro nedlagda i jorden, uppväxte två guldliljor, hästen fick två guldföl och fiskarens hustru födde två guldbarn till världen.

Barnen växte upp och blefvo stora och vackra, och liljorna och hästarne växte som de. Då sade barnen: »Fader, vi vilja sätta oss på våra guldhästar och draga ut i vida världen.» Han svarade bedröfvad: »Huru skall jag kunna stå ut med att ni draga bort och jag ej vet huru det går för er?» Då sade de: »De båda guldliljorna stanna här; på dem skall ni kunna se huru det går med oss: äro de friska, så äro vi det också; vissna de, så äro vi sjuka, och falla de omkull, så äro vi döda.» Därpå redo de bort och kommo till ett värdshus, där det var mycket människor, och då dessa sågo de båda guldbarnen, började de skratta och göra narr af dem. Då den ene hörde dem gyckla, blygdes han och ville ej ut i världen, utan vände om och kom hem igen till sin fader. Men den andre fortsatte resan och kom till en stor skog; men folket utanför skogen sade till honom: »Det går ej an, att ni rider där igenom; skogen är full af röfvare, de skola fara illa med er, och isynnerhet slå de ihjäl er, när de se, att både ni och er häst äro af guld.» Men han lät ej afskräcka sig, utan sade: »Jag måste och skall genom skogen.» Han tog nu björnhudar och klädde öfver sig själf och sin häst därmed, så att ingenting af guldet syntes, och red helt lugnt in i skogen. Då han hade ridit litet framåt, hörde han det rassla i buskarne och hörde röster, som talade med hvarandra. Från ena sidan ropades det: »Där är en!» men från den andra: »Låt honom gå! Det är en björnvisare, fattig som en kyrkråtta; hvad ska' vi med honom?» Guldgossen red sålunda lyckligt och väl genom skogen, och intet ondt vederfors honom.

En dag kom han till en by, och där såg han en flicka, som var så vacker, att han ej trodde det kunde finnas någon vackrare i världen. Och som han greps af en häftig kärlek till henne, gick han till henne och sade: »Jag älskar dig af hela mitt hjärta; vill du bli min hustru?» Flickan tyckte också så mycket om honom, att hon samtyckte och sade: »Ja, jag vill bli din hustru och vara dig trofast intill döden.» De höllo nu bröllop med hvarandra, och då glädjen var som störst, kom brudens fader hem, och då han såg,

att hans dotter höll bröllop, förundrade han sig och sade: »Hvar är brudgummen?» De visade honom på guldynglingen; men denne hade ännu sina björnhudar på sig. Då sade fadern förbittrad: »Aldrig skall en björnvisare äkta min dotter», och ville mörda honom. Men bruden bad så enträget hon kunde för honom och sade: »Han är nu en gång min man; jag håller honom så innerligt kär.» Och slutligen lät fadern beveka sig. Men han kunde ej få det ur tankarne, och följande morgon steg han tidigt upp för att se på sin dotters man, om det var en gemen, trasig tiggare; men då han såg dit bort, låg en skön gyllne man i sängen, och de afkastade björnhudarne lågo på golfvet. Han gick tillbaka och tänkte: »Det var väl att jag betvingade min vrede; jag hade annars begått en stor dumhet.»

Men guldynglingen hade drömt, att han drog ut på jakt efter en präktig hjort, och då han vaknade om morgonen, sade han till sin brud: »Nu vill jag på jakt.» Men hon var rädd, bad honom stanna hos sig och sade: »Det kunde lätt vederfaras dig en stor olycka.» Men han svarade: »Jag skall och måste bort.» Han steg upp och gick ut i skogen. Det dröjde ej häller länge, förr än en präktig, stolt hjort stod framför honom, alldeles som han hade drömt det. Han lade an och ville skjuta, men hjorten sprang bort. Då jagade han efter den, öfver diken och genom snår, och blef ej trött på hela dagen. Men om kvällen försvann hjorten för hans ögon, och då guldbarnet såg sig om, stod han utanför ett litet hus, som tillhörde en häxa. Han knackade på, och en gammal käring kom ut och frågade: »Hvad vill ni så sent här midt i den stora skogen?» Han sade: »Har ni inte sett en hjort?» — »Jo», svarade hon, »den hjorten känner jag nog till.» En liten hund, som kommit ut ur huset med henne, skällde emellertid oupphörligt på mannen. »Vill du tiga, du arga kräk!» sade han. »Annars skjuter jag ihjäl dig.» Då ropade häxan förbittrad: »Hvad, vill du döda min hund för mig?» och förvandlade honom ögonblickligen, så att han låg där som en sten. Hans brud väntade honom förgäfves och tänkte: »Nu har visst det inträffat, som jag var så ängslig för och som låg mig så tungt på hjärtat.»

Men hemma hos fadern stod den andre brodern vid guldliljorna, då den ena af dem plötsligt föll till marken. »Ack, min Gud», sade han, »det har händt min bror en stor olycka; jag måste bort och försöka rädda honom.» Då sade fadern: »Stanna här! Om jag förlorar dig också, hvad skall jag då ta mig till?» Men han svarade: »Jag skall och måste bort!» Han satte sig på sin guldhäst, red därifrån och kom till den stora skogen, där hans broder låg förvandlad till sten. Den gamla häxan kom ut ifrån sitt hus, ropade på honom och ville äfven bedåra honom, men han kom henne icke nära, utan sade: »Jag skjuter ned dig, om du inte väcker min bror till lif igen.» Då måste hon, huru ogärna hon än ville, röra vid stenen med fingret och ge honom tillbaka hans mänskliga gestalt och lif. Men de bägge guldbröderna gladde sig, då de återsågo hvarandra, kysste och omfamnade hvarandra och redo tillsammans ut ur skogen, den ene till sin brud, den andre hem till sin fader. Då sade fadern: »Jag visste nog, att du hade befriat din bror, ty den gyllne liljan har plötsligt rest sig igen och blommar nu som förr.» Därefter lefde de förnöjda, och det gick dem väl ända till deras ändalykt.

Lycko-Hans.

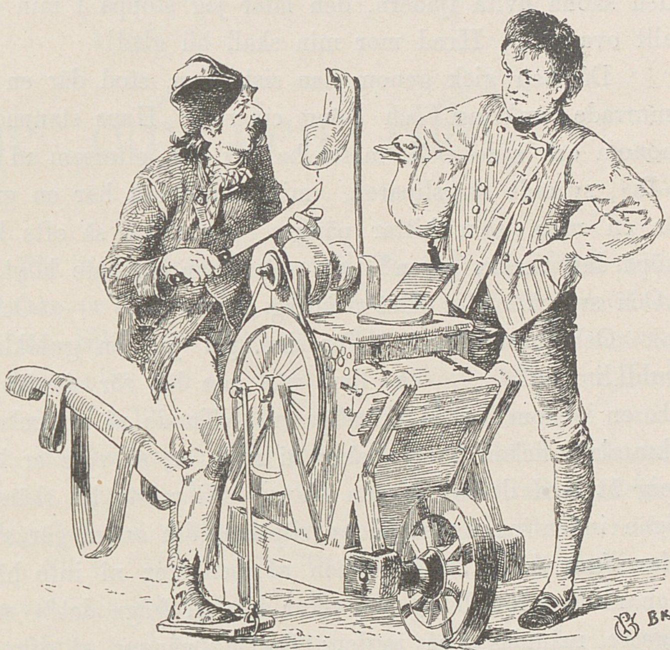
Hans hade tjänat sin herre i sju år; då sade han till honom: »Herre, min tid är förbi, nu vill jag gärna gå hem till min mor; gif mig min lön!» Hans herre svarade: »Du har tjänat mig troget och ärligt; som tjänsten var, skall också lönen vara!» och gaf honom en guldklimp lika stor som Hans' hufvud. Hans tog sin näsduk, svepte in guldklimpen däri, tog den på axeln och begaf sig på väg hemåt. Som han gick där fot för fot, fick han se en ryttare, som käck och glad trafvade förbi på en yster häst. »Ack», sade Hans högt, »hvad det är för en skön sak att kunna få rida! Där sitter man som på en stol, stöter sig inte på någon sten, sparar sina skor och kommer fram, man vet inte själf hur.» Ryttaren, som hade hört det, ropade till honom: »Nå, Hans, hvarför går du då till fots?» — »Jag måste väl», sade han, »jag får ju lof att släpa hem den här klumpen; visserligen är det guld, men jag kan inte hålla hufvudet rakt, och den trycker mig på axeln.» — »Vet du hvad», sade ryttaren och höll stilla. »Vi byta! Jag ger dig min häst och du ger mig din guldklimp.» — »Hjärtans gärna», svarade Hans, »men det säger jag er, ni släpar er fördärfvad på den.» Ryttaren steg af, tog guldet och hjälpte upp Hans, räckte honom tyglarne och sade: »När det skall gå riktigt fort, så smacka med tungan och ropa: 'Hopp, hopp!'»

Hans var själaglad, då han satt på hästen och red därifrån så käck och frimodig. Efter en stund ville han, att det skulle gå ännu fortare, och han började smacka med tungan och ropa: »Hopp, hopp!» Hästen for af i starkt traf, och innan Hans visste ordet om, var han afkastad och låg i ett dike, som skilde åkern från landsvägen. Hästen skulle ha skenat, om ej en bonde, som kom på vägen och dref en ko framför sig, hade häjdat honom. Hans kraflade sig upp på benen igen. Men han var förargad och sade till bonden: »Det är ett dåligt nöje att rida, isynnerhet när man kommer på ett sådant ök som detta, hvilket stöter och kastar af en, så att man är nära att bryta halsen af sig; jag sätter mig aldrig mer upp på det. Nej, tacka vill jag en ko, henne kan man i all maklighet gå bakefter och har till på köpet hvarje dag sin vissa mjölk, förutom smör och ost. Hvad skulle jag inte vilja ge, om jag hade en sådan ko!» — »Ja», sade bonden, »om jag kan göra er en så stor tjänst därmed, så vill jag gärna byta bort min ko mot er häst.» Hans samtyckte därtill med största glädje; bonden svingade sig upp på hästen och red bort i största hast.

Hans dref nu sin ko lugnt framför sig och tänkte på sin fördelaktiga handel. »Har jag bara ett stycke bröd, och det kommer väl ej att fattas mig, så kan jag, så ofta jag vill,

få smör och ost därtill; är jag törstig, så mjölkar jag min ko och dricker mjölk. Hvad kan man mer begära?» Då han kom till ett värdshus, stannade han där, åt i sin stora glädje upp allt hvad han hade med sig, både middags- och kvällsmat, och lät för sina sista styfrar slå i åt sig ett halft glas öl. Därpå dref han kon vidare, mot byn, där hans mor bodde. Hettan blef allt mera tryckande, ju närmare det led mot middagen, och Hans befann sig på en hed, som nog var ännu en mil lång. Då blef han så varm, att tungan klibbade fast vid gommen af törst. »Det går väl an att hjälpa», tänkte Hans, »jag vill mjölka min ko och läska mig med mjölken.» Han band henne vid ett förtorkadt träd och ställde sin skinnmössa under, men huru mycket besvär han än gjorde sig, kom det ej en droppe mjölk. Och som han bar sig tafatt åt, gaf det otåliga djuret honom slutligen en sådan spark i pannan med bakbenen, att han föll öfver ända och på en lång stund ej visste hvar han var.

Lyckligtvis kom just en slaktare vägen fram med ett ungt svin liggande på en skottkärra. »Hvad är det för ett spektakel?» sade han och hjälpte upp Hans. Hans berättade honom hvad som hade händt. Slaktaren räckte honom sin flaska och sade: »Drick en klunk och hämta krafter igen. Kon har väl ingen mjölk att ge er; det är ett gammalt kreatur, som på sin höjd duger till dragare eller till att slaktas.» — »Hvem skulle väl ha kunnat tro det?» sade Hans och strök håret ur pannan. »Det är visserligen skönt, när man kan slakta ett sådant djur hemma — tänk, så mycket kött! Men jag bryr mig inte mycket om kokött, det är inte nog saftigt. Den som ändå hade sig ett sådant där ungt svin! Det smakar annorlunda, det, och korfven sedan!» — »Hör på, Hans», sade slaktaren, »för er skull vill jag byta med er och lämna er svinet i stället för kon.» — »Gud löne er för er vänskap», sade Hans, lämnade honom kon, lät lösgöra svinet från kärran och tog emot repet, hvarmed det var bundet.

Mitt handtverk har en grundval af guld!

Hans drog vidare och tänkte på huru allting gått efter hans önskan; hände det någonting förtretligt, så blef det straxt godtgjordt igen. En ung karl, som bar en stor hvit gås under armen, gaf sig nu i sällskap med honom. De hälsade god dag på hvarandra, och Hans började berätta om huru han hade haft lyckan med sig och huru han alltid hade gjort så fördelaktiga byten. Den andre sade, att han bar gåsen till ett barnsöl. »Känn på den», fortfor han och tog den vid vingarne, »känn så tung den är! Men den har också stått på gödning i åtta veckor. Den, som biter i den steken, måste torka flottet af sig på bägge sidor om munnen.» — »Ja», sade Hans och lyfte på den med den ena handen, »den har vikten inne; men mitt svin är häller ingen spädgris.» Emellertid såg den andre sig helt betänksamt omkring åt alla håll och skakade äfven på hufvudet. »Hör på», sade han

sedan, »med ert svin hänger det visst inte rätt ihop; i den by, som jag nyss gått igenom, har just ett sådant blifvit stulet ur fogdens svinstia; jag är rädd, att det är det där, som ni har. De ha skickat ut folk, och det vore förargligt för er, om de funne det hos er, ni blefve allra minst kastad i häkte.» Den beskedlige Hans blef förskräckt. »Ack, min Gud», sade han, »hjälp mig ur nöden! Ni är mera känd här i trakten än jag; tag mitt svin där och lämna mig er gås!» — »Jag utsätter mig visserligen för fara», sade karlen, »men jag vill ej vara skuld till att ni råkar i olycka.» Han tog således repet i handen och dref skyndsamt bort svinet på en sidoväg, men den beskedlige Hans gick, befriad från sin oro, med gåsen under armen åt sitt hem till. »När jag tänker rätt på saken», sade han för sig själf, »så har jag ändå fördel af bytet: först den goda steken, sedan den mängd flott, som kommer att rinna af den, det räcker till att breda på bröd ett fjärdedels år, och slutligen den sköna hvita fjädern, den låter jag stoppa i min örngåttskudde, och på den somnar jag allt ovaggad. Hvad mor min skall bli glad!»

Då han gick genom den sista byn, stod där en skärslipare med sin slipsten, som han snurrade omkring, och sjöng en visa. Hans stannade och såg på; slutligen tilltalade han honom och sade: »Ni måtte ha det bra, eftersom ni sjunger så muntert under arbetet?» — »Ja», svarade skärsliparen, »mitt handtverk har en grundval af guld. En riktig skärslipare är en man, som hittar pängar i sin ficka, så ofta han tar ned i den. Men hvar har ni köpt den vackra gåsen?» — »Den har jag inte köpt, utan bytt mig till för ett svin.» — »Och svinet?» — »Det fick jag för en ko.» — »Och kon?» — »Den fick jag för en häst.» — »Och hästen?» — »För den gaf jag en guldklimp stor som mitt hufvud.» — »Och guldklimpen?» — »Ja, den var min lön för sju års tjänst.» — »Ni har beständigt velat slå er igenom», sade skärsliparen. »Kunde ni nu också få det därhän, att ni hörde pängarne skramla i fickan hvarje gång ni reste er, så vore er lycka gjord.» — »Hur skulle jag bära mig åt med det?» frågade Hans. »Ni måste bli skärslipare som jag; därtill behöfves egentligen ingenting annat än en slipsten, det andra går af sig själft. Här har jag en; den är visserligen litet skadad, men så behöfver ni inte häller ge mig mera för den än er gås; har ni lust för det?» — »Hur kan ni fråga det?» svarade Hans. »Jag blir ju den lyckligaste människa på jorden; har jag pängar, så ofta jag tar ned i fickan, hvad är det då för bekymmer längre?» Han räckte honom gåsen och fick slipstenen i stället. »Se här», sade skärsliparen och tog upp en vanlig tung gråsten, som låg bredvid honom, »här har ni en väldig sten på köpet; på den kan ni bulta edra gamla spikar raka. Tag den och förvara den ordentligt.»

Hans tog upp stenen och gick med förnöjdt hjärta vidare. Glädjen lyste ur hans ögon, och han sade för sig själf: »Jag måtte vara född med segerhufva; allt hvad jag önskar mig slår in, alldeles som om jag vore ett söndagsbarn!» Som han hade varit på benen ända sedan daggryningen, började han emellertid bli trött; hungern plågade honom också, emedan han af glädje öfver kon, som han bytt sig till, hade ätit upp hela sitt förråd på en gång. Slutligen kunde han endast med möda gå vidare och måste hvarje ögonblick stanna och pusta; dessutom tyngde stenarne honom alldeles förskräckligt. Då kunde han ej låta bli att tänka på huru skönt det skulle vara, om han inte just nu behöfde bära dem. Som en snigel kom han krypande till nästa källa; där ville han hvila och läska sig med en sval dryck, men för att ej skada stenarne, då han satte sig ned, lade han dem försiktigt bredvid sig, på randen af källan. Därpå satte han sig ned och ville böja sig fram för att dricka;

då kom han att stöta till dem litet, och bägge stenarne plumsade i. Då Hans hade sett dem försvinna i djupet, sprang han upp full af glädje, föll på knä och tackade Gud med tårar i ögonen, att han äfven hade bevisat honom denna nåd och på ett sådant sätt, att han ej hade någonting att förebrå sig, befriat honom från stenarne; det var det enda, som ännu felats i hans lycka. »Så lycklig och fri som jag», utbrast han, »finnes ingen människa under solen!» Med lätt hjärta och fri från alla bördor sprang han nu vägen framåt, tills han kom åter till sin moder.

Den fattige och den rike.

För långliga tider sedan, då Vår herre ännu själf vandrade omkring bland människorna, begaf det sig, att han en kväll vardt trött och att mörkret kom öfver honom, innan han hunnit fram till något härbärge. Vid vägen framför honom stodo två hus midt emot hvarandra, det ena stort och vackert, det andra litet och oansenligt; det stora tillhörde en rik, det lilla en fattig man. Då tänkte Vår herre: »Den rike kan jag ej vara till besvär, hos honom vill jag stanna öfver natten.» Då den rike hörde, att det klappade på hans dörr, öppnade han fönstret och frågade hvad den främmande ville. Vår herre svarade: »Jag ber om husrum öfver natten.» Den rike mätte vandringsmannen med blicken från topp till tå. Och emedan Vår herre var enkelt klädd och ej såg ut, som om han hade mycket mynt i sin ficka, skakade den rike på hufvudet och sade: »Jag kan ej ta emot er, mina rum äro fulla med säd och örter, och skulle jag härbärgera alla, som klappa på min dörr, så finge jag själf gå med tiggarstafven. Skaffa er husrum annorstädes.» Därmed slog han igen sitt fönster och lät Vår herre stå där. Han vände den rike ryggen och gick tvärt öfver till det lilla huset.

Knappast hade han klappat på här, förr än den fattige öppnade sin dörr och bad vandringsmannen stiga in. »Stanna öfver natten hos mig», sade han, »det är redan mörkt, och i dag kan ni ändå ej komma längre.» Det behagade Vår herre och han gick in. Den fattiges hustru räckte honom handen, bjöd honom välkommen och sade, att han skulle göra det bekvämt för sig och hålla till godo, de hade ej mycket, men hvad de hade, gåfvo de af godt hjärta. Sedan satte hon potatis på elden, och medan de kokade, mjölkade hon sina getter, så att de skulle få litet mjölk till maten. Då bordet var dukadt, satte sig Vår herre ned och åt med dem, och den enkla kosten smakade honom väl, ty husfolket såg så förnöjdt ut. Sedan de ätit och det var tid att gå till sängs, vinkade hustrun förstulet åt sin man och sade: »Hör på, min käre man, jag skall göra oss ett halmläger, så får den fattige vandraren ligga i vår säng och riktigt hvila ut; han har gått hela dagen, och han kan vara trött.» — »Hjärtans gärna», svarade han, »jag skall säga honom det.» Därpå

gick han till gästen och erbjöd honom deras säng, så att han riktigt skulle få hvila sina trötta lemmar. Vår herre ville nu ej beröfva de båda gamla deras bädd, men de ville ej höra talas därom, och slutligen bekvämade han sig att gå till sängs, medan de själfva lade sig på halmen.

Följande morgon stego de upp redan före daggryningen och lagade frukost åt gästen så godt de förmådde. Då nu solen sken in genom fönstret och Vår herre stigit upp, åt han ännu en gång med dem och ville därpå bege sig af. Men då han stod i dörren, sade han: »Eftersom I ären så medlidsamma och fromma, så önsken tre önskningar, dem skall jag uppfylla åt er.» Då sade den fattige: »Hvad annat skall jag väl önska mig än den eviga saligheten, och att vi två måtte få behålla vår hälsa, så länge vi lefva, och att vi måtte få vårt dagliga bröd. Hvad jag för det tredje skall önska mig, vet jag icke.» Vår herre sade: »Vill du ej önska dig ett nytt hus i stället för det gamla?» Mannen svarade, att om det gick an, så ville han nog önska det. Vår herre uppfyllde nu hans önskan, han förvandlade det gamla huset till ett nytt, gaf dem sin välsignelse och drog vidare.

Det var redan stora ljusa dagen, då den rike steg upp. Han lade sig i fönstret och såg midt emot ett vackert nytt hus, där den gamla kojan förut hade stått. Han spärrade vidt upp ögonen, ropade på sin hustru och sade: »Hustru, huru har det gått till? I går kväll stod där en usel koja, och nu är där ett vackert nytt hus. Spring dit öfver och fråga huru det hänger ihop.» Hustrun gick dit öfver och frågade den fattige mannen, och han berättade: »I går afton kom en vandringsman och sökte natthärbärge, och i morse, då han tog afsked, uppfyllde han tre önskningar: evig salighet, hälsa och dagligt bröd här i lifvet och ett nytt vackert hus i stället för vår koja.» Den rikes hustru sprang tillbaka till sin man och berättade för honom huru allt hade tillgått. Mannen sade: »Jag skulle vilja slita mig själf i stycken! Om jag bara hade vetat det! Den främmande var först hos mig och ville ligga här öfver natten, men jag visade bort honom.» — »Skynda dig», sade hustrun, »och sätt dig på din häst, så kan du ännu hinna upp honom, och sedan måste du låta honom uppfylla tre önskningar åt dig.»

Den rike följde det goda rådet, jagade därifrån med sin häst och hann upp Vår herre. Han talade vackert och artigt och bad honom ej ta illa upp, att han ej genast blifvit insläppt; han hade letat efter portnyckeln, och under tiden hade främlingen gått bort. Om han kom samma väg tillbaka, måste han ta in hos honom. »Ja», sade Vår herre, »om jag någon gång kommer igen, vill jag göra det.» Då frågade den rike, om han ej också skulle få uttala tre önskningar liksom hans granne? Jo, sade Vår herre, det kunde han nog få, men det vore ej bra för honom, och det vore bättre, om han ej önskade sig någonting. Den rike menade tro på, att han skulle nog hitta på någonting, som var till hans lycka, om han bara visste, att det ginge i fullbordan. Vår herre sade: »Rid hem, och de tre önskningar du uttalar skola gå i fullbordan.»

Nu hade den rike vunnit hvad han ville, han red hem och började tänka efter hvad han skulle önska sig. Medan han sålunda funderade och lät tömmen falla, gaf hästen sig till att springa, så att han ständigt blef störd i sina tankar och ej kunde hålla dem tillsammans. Han klappade honom på halsen och sade: »Såja, stilla, Brunte!» men hästen fortfor att galoppera. Då blef han slutligen förargad och utropade otålig: »Jag önskar, att du bröte halsen af dig!» Knappast var ordet uttaladt, förr än — pladask! — hästen låg död på marken, och därmed var hans första önskan uppfylld. Men som han var snål, ville

han ej lämna seltyget i sticket, utan skar af det, hängde det på sin rygg och måste nu gå hem till fots. »Du har ännu två önskningar kvar», tänkte han och därmed tröstade han sig. Då han nu långsamt pulsade fram genom sanden och solen brände hett vid middagstiden, blef han varm och retlig till mods; sadeln tyngde på hans rygg, och ännu hade han ej hittat på hvad han skulle önska. »Om jag nu också önskar mig alla världens riken och skatter», sade han för sig själf, »så vet jag förut, att det ändå finns ett eller annat kvar, som jag kunde önska mig. Men jag vill ställa så till, att det ej blir någonting öfrigt för mig att önska.» Sedan suckade han och sade: »Ja, om jag vore som den bajerske bonden, som också hade fått lof på att få tre önskningar uppfyllda; han var minsann ej förlägen,

Stanna öfver natten hos oss!

han. Han önskade sig först duktigt mycket öl, för det andra så mycket öl han kunde dricka, och för det tredje ännu ett fat öl till.» Ofta tyckte han, att nu hade han hittat på det, men sedan föreföll det honom ändå för litet.

Då rann det honom i tankarne huru skönt hans hustru nu hade det, hon satt hemma i ett svalt rum och smorde kråset. Det förargade honom, och utan att han själf visste af det, lät han undfalla sig utropet: »Jag önskar, att hon sutte på sadeln där hemma och ej kunde komma af den, i stället för att jag nu måste släpa den på min rygg.» Och just som det sista ordet gick öfver hans läppar, var sadeln försvunnen från hans rygg, och han märkte, att hans andra önskan äfven hade gått i fullbordan. Då blef han riktigt het om öronen, han började springa och ville där hemma sätta sig alldeles ensam i sitt rum och tänka ut någonting riktigt stort till sin sista önskan. Men då han kommer fram och öppnar

dörren, sitter hans hustru där midt på sadeln och kan ej komma ifrån den, jämrar sig och skriker. Då sade han: »Gif dig till freds, jag skall önska dig alla världens rikedomar, sitt du bara stilla.» Men hon kallade honom fårskalle och sade: »Hvad har jag för glädje af alla världens rikedomar, när jag skall sitta här på sadeln; du har önskat mig på den, nu måste du också hjälpa mig af den.» Antingen han ville eller ej, måste han uttala sin tredje önskan, att hon skulle bli lös från sadeln, och denna önskan blef genast uppfylld. Han hade alltså ingenting för sin egennytta annat än förargelse, skällsord och förlusten af en häst; men de fattige lefde förnöjda, stilla och fromma ända till sin saliga hädanfärd.

Den sjungande, hoppande lärkan.

Det var en gång en man, som skulle göra en lång resa. Vid afskedet frågade han sina tre döttrar hvad han skulle föra med sig hem åt dem. Den äldsta ville ha pärlor, den andra ville ha diamanter, men den tredje sade: »Käre fader, jag önskar mig en sjungande, hoppande lärka.» Fadern sade: »Ja, om jag kan skaffa någon, så skall du få den», kysste alla tre och anträdde sin färd. Då nu tiden kom, att han åter var på hemväg, hade han köpt pärlor och diamanter åt de bägge äldsta, men den sjungande, hoppande lärkan åt den yngsta hade han förgäfves sökt öfverallt, och det gjorde honom ondt, ty hon var hans käraste barn. Hans väg förde honom genom en skog, och midt i den var ett präktigt slott, och nära slottet stod ett träd, men högst upp i toppen på trädet såg han en lärka sjunga och hoppa. »Du kommer mig just bra till pass», sade han helt belåten och ropade till sin tjänare, att han skulle klättra upp och fånga djuret. Men då tjänaren kom fram till trädet, sprang plötsligt ett läjon upp, riste sig och röt, så att löfven på trädet skälfde. »Den, som vill stjäla min sjungande, hoppande lärka, honom äter jag upp.» Då sade mannen: »Jag visste inte, att fågeln tillhörde dig; jag vill godtgöra mitt fel och köpa mig fri med mycket pänningar, skona blott mitt lif.» Läjonet sade: »Ingenting kan rädda dig, annat än att du lofvar mig, att det första, som möter dig, då du kommer hem, blir mitt; men om du lofvar mig det, så skänker jag dig lifvet och till på köpet lärkan åt din dotter.» Men mannen vägrade och sade: »Det kunde vara min yngsta dotter; hon håller mest af mig och springer ständigt emot mig, då jag kommer hem.» Men tjänaren var ängslig och sade: »Skall det just vara er dotter, som kommer emot er? Det kan ju vara en katt eller en hund.» Då lät mannen öfvertala sig, tog den sjungande, hoppande lärkan och lofvade läjonet, att det skulle få hvad som först mötte honom vid hemkomsten.

Då han nu kom hem och inträdde i sitt hus, var den första, som mötte honom, ingen annan än hans yngsta, käraste dotter. Hon kom springande, kysste och smekte honom.

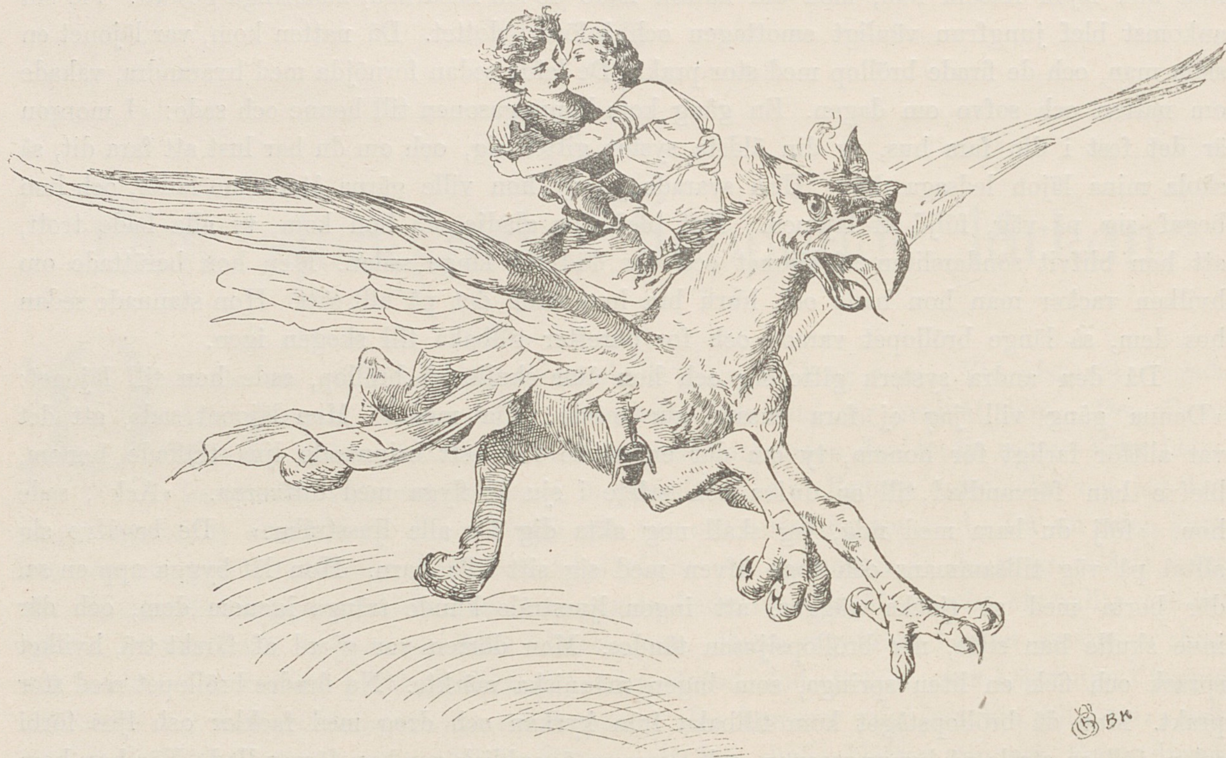
Och när hon såg, att han hade fört med sig hem en sjungande, hoppande lärka, blef hon utom sig af glädje. Men fadern kunde ej glädja sig, han brast i gråt och sade: »Mitt käraste barn, den lilla fågeln blef mig dyr. Jag har för den måst lofva att ge dig till ett vildt läjon. Då det får dig i sitt våld, skall det sönderrifva och uppäta dig.» Nu berättade han henne, huru allting hade tillgått, och bad henne ej gå dit, hända hvad som hälst. Men hon tröstade honom och sade: »Käraste fader, hvad ni har lofvat måste ni också hålla; jag skall gå dit och blidka läjonet så, att jag kommer oskadd hem igen.» Följande morgon lät hon visa sig vägen, tog afsked och gick frimodigt in i skogen.

Men läjonet var en förtrollad konungason. Om dagen var han läjon, och allt hans folk blef läjon liksom han, men om natten hade de sin naturliga, mänskliga gestalt. Vid sin ankomst blef jungfrun vänligt emottagen och införd i slottet. Då natten kom, var läjonet en skön man, och de firade bröllop med stor prakt. De lefde sedan förnöjda med hvarandra, vakade om natten och sofvo om dagen. En gång kom konungasonen till henne och sade: »I morgon är det fest i din fars hus, ty din äldsta syster gifter sig, och om du har lust att fara dit, så skola mina läjon ledsaga dig.» Hon svarade ja, ty hon ville gärna återse sin fader, och hon begaf sig på väg, följd af läjonen. Det blef stor glädje, då hon kom, ty alla hade trott, att hon blifvit söndersliten af läjonet och var död för länge sedan. Men hon berättade om hvilken vacker man hon hade och huru bra hon hade det på allt sätt. Hon stannade sedan hos dem, så länge bröllopet varade och for därefter tillbaka till skogen igen.

Då den andra systern gifte sig och hon åter skulle på bröllop, sade hon till läjonet: »Denna gång vill jag ej fara ensam, du måste följa med.» Men läjonet sade, att det var alltför farligt för honom, ty om där en stråle från ett brinnande ljus träffade honom, blefve han förvandlad till en dufva och måste i sju år flyga med dufvorna. »Ack», sade hon, »följ du bara med mig, jag skall nog akta dig för alla ljusstrålar.» De begåfvo sig alltså på väg tillsammans och togo äfven med sig sitt lilla barn. Hon lät bygga upp en sal där borta med så tjocka väggar, att ingen ljusstråle kunde tränga igenom dem, och där inne skulle han sitta, när bröllopsljusen tändes. Men dörren var gjord af färskt trä, hvilket sprack och fick en liten springa, som ingen människa märkte. Nu firades bröllopet med stor prakt. Men då bröllopståget kom tillbaka från kyrkan och drog med facklor och ljus förbi salen, föll en stråle på konungasonen, och i samma ögonblick var han förvandlad. När hon kom in och sökte honom, fann hon honom ej; där satt endast en hvit dufva. Men dufvan sade till henne: »Sju år måste jag flyga omkring i världen, men vid hvart sjunde steg du tar vill jag låta en bloddroppe och en hvit fjäder falla, de skola visa dig vägen, och om du följer spåret, kan du förlossa mig.»

Dufvan flög ut genom dörren, och hon följde efter den, och vid hvart sjunde steg fällde den en röd bloddroppe och en hvit fjäder, som visade henne vägen. Så gick hon ständigt ut i vida världen och såg sig ej om och hvilade ej, och de sju åren voro nästan gångna. Då gladde hon sig och trodde, att de snart voro förlossade, men ack, det återstod ännu mycket. En gång, under det hon gick, föll ej någon fjäder och ingen bloddroppe, och då hon slog upp ögonen, var dufvan försvunnen. Och som hon tänkte: »Människorna kunna ej hjälpa mig», steg hon upp till solen och sade till henne: »Du som skiner in i alla vrår och öfver bärg och snår, har du ej sett någon hvit dufva flyga?» — »Nej», sade solen, »jag har ej sett någon, men här skall du få en liten ask, öppna den, när du kommer i stor nöd.» Då tackade hon solen och gick vidare, tills det blef afton och månen

sken; då frågade hon honom: »Du skiner ju hela natten öfver land och vatten, har du ej sett någon hvit dufva flyga?» — »Nej», sade månen, »jag har ej sett någon, men här har du ett ägg, slå sönder det, då du kommer i stor nöd.» Hon tackade månen och gick vidare, tills nattvinden kom och blåste på henne. Hon sade då till honom: »Du blåser ju öfver alla träd och under alla blad, har du ej sett någon hvit dufva flyga?» — »Nej», sade nattvinden, »jag har ej sett någon, men jag vill fråga de tre andra vindarne, de ha kanske sett henne.» Östanvinden och västanvinden kommo och hade ej sett något, men sunnanvinden sade: »Den hvita dufvan har jag sett, hon flög till Röda hafvet, där blef hon åter förvandlad till läjon, ty de sju åren äro förbi. Läjonet är där i kamp med en lindorm,

Fågel Grip förde dem öfver Röda hafvet hem.

men lindormen är en förtrollad prinsessa.» Då sade nattvinden till henne: »Jag vill ge dig det rådet att gå till Röda hafvet; vid den högra stranden stå höga spön, räkna dem, skär af det elfte och slå lindormen därmed, sedan kan läjonet betvinga den, och bägge återfå sin mänskliga skepnad. Se dig sedan omkring, och du skall få sikte på fågel Grip, som sitter vid Röda hafvet, svinga dig med din käraste upp på dess rygg, och fågeln skall bära er öfver hafvet hem. Där har du också en nöt, när du är midt öfver hafvet, så låt den falla, och genast öppnar den sig och ur hafvet växer upp ett stort nötträd, på hvilket fågel Grip kan hvila sig. Får han ej hvila sig, så skall han ej vara stark nog att bära er öfver, och om du glömmer att kasta ned nöten, så låter han er falla ned i sjön.

Då gick hon dit och fann allt som nattvinden hade sagt. Hon räknade spöna vid hafvet och afskar det elfte, och därmed slog hon lindormen. Läjonet besegrade den sedan, och strax blefvo de människor igen. Men då konungadottern, som nyss hade varit lindorm,

blifvit fri från förtrollningen, tog hon konungasonen i famn, satte honom på fågel Grip och förde bort honom. Då stod den arma, som hade vandrat så vida omkring, och var återigen öfvergifven. Hon satte sig ned och grät; men slutligen tog hon mod till sig och sade: »Jag vill ännu gå så långt som vinden blåser och hanen gal, tills jag finner honom.» Hon gick länge, länge, tills hon kom till slottet, där de bägge lefde tillsammans; då hörde hon, att där snart skulle blifva bröllop. Men hon sade: »Gud skall nog hjälpa mig», och öppnade den ask, som solen hade gifvit henne; där låg en klädning lika strålande som solen själf. Hon tog den på sig och gick upp i slottet, och alla människor, äfven bruden själf, sågo förundrade på henne.

Bruden tyckte så mycket om klädningen, att hon ville hafva den till brudklädning, och frågade därför om den ej var till salu. »Icke för gods och guld», svarade hon, »men för kött och blod.» Bruden frågade hvad hon menade därmed. Då sade hon: »Låt mig sofva en natt i det rum, där brudgummen sofver.» Bruden tvekade, men hon ville så gärna ha klädningen; slutligen sade hon ja, men kammartjänaren måste ge konungasonen en sömndryck. Då det nu var natt och konungasonen redan sof, blef hon införd i rummet. Då satte hon sig vid sängen och sade: »Jag har följt efter dig i sju år, har varit hos solen och hos månen och hos vindarne och frågat efter dig och har hjälpt dig mot lindormen; har du alldeles glömt mig?» Men konungasonen sof så hårdt, att det endast föreföll honom som om vinden susade genom furorna utanför.

När nu dagen inbröt, fördes hon åter ut och måste lämna ifrån sig den gyllne klädningen. Då nu ej häller detta hade hjälpt, blef hon sorgsen, gick ut på en äng, satte sig där och grät. Och då hon satt där, kom hon att tänka på ägget, som månen hade gifvit henne. Hon slog sönder det; då kom en guldhöna med tolf kycklingar ut. De sprungo, pepo och kröpo in under vingarne på hönan, och man kunde ej se någonting vackrare. Då steg hon upp och dref dem framför sig på ängen, ända tills bruden tittade ut genom fönstret, och hon tyckte så mycket om de små kycklingarne, att hon genast kom ned och frågade, om de voro till salu. »Icke för gods och guld, men för kött och blod; låt mig ännu en natt få sofva i det rum, där brudgummen sofver.» Bruden sade ja och ville bedraga henne liksom föregående afton. Men då konungasonen gick till sängs, frågade han sin kammartjänare hvad det hade varit för buller natten förut. Då omtalade kammartjänaren allt, att han hade gifvit honom en sömndryck, därför att en fattig flicka hemligen skulle sofva i hans rum, och att han i natt åter skulle ge honom en liknande dryck. Konungasonen sade: »Häll ut drycken bredvid sängen.»

Om natten fördes hon in igen, och då hon började berätta sina sorgliga öden, kände han genast igen sin kära gemåls röst, sprang upp och ropade: »Nu är jag först riktigt förlossad, alltsamman har varit som en dröm, ty den främmande konungadottern har förtrollat mig, så att jag glömde dig, men Gud har ännu i rättan tid befriat mig från detta bländverk.» Då gingo de bägge hemligen om natten ut från slottet, ty de fruktade konungadotterns fader, som var en trollkarl, och de satte sig på fågel Grip, som bar dem öfver Röda hafvet, och då de voro halfvägs däröfver, lät hon nöten falla. Strax växte ett stort nötträd upp, och fågeln hvilade sig därpå och förde dem därefter hem, där de funno sitt barn, som nu hade blifvit stort och vackert, och de lefde sedan förnöjda till sin död.

Gåspigan.

Det var en gång en gammal drottning, hvars man var död för många år sedan, men hon hade en vacker dotter, som, då hon växte upp, blef förlofvad med en konungason långt bortifrån. Då nu tiden kom att de skulle gifta sig och prinsessan skulle resa till främmande land, packade den gamla drottningen in många dyrbara ting åt henne, guld och silfver, bägare och klenoder, med ett ord allt hvad som hör till en kunglig brudskatt, ty hon höll hjärtligt af sitt barn. Äfven gaf hon henne en kammarjungfru, som skulle följa henne till häst och öfverlämna henne i brudgummens händer, och de fingo bägge hvar sin häst, men konungadotterns hette Falada och kunde tala. Då nu afskedstimmen slog, begaf den gamla modern sig in i dotterns sofrum, tog en liten knif och skar därmed i hennes fingrar, så att de blödde; därpå höll hon en hvit linnelapp därunder, gaf den därpå till dottern och sade: »Kära barn, förvara den väl, du kommer att behöfva den under vägen.»

De togo nu ett sorgligt afsked af hvarandra. Konungadottern stoppade lappen i barmen, satte sig på hästen och drog till sin brudgum. Då hon hade ridit en stund, blef hon mycket törstig och sade till sin kammarjungfru: »Stig af och skaffa mig litet vatten att dricka ur bäcken där borta, du har ju en bägare med dig.» — »Är ni törstig», sade kammarjungfrun, »så stig själf af, lägg er vid vattnet och drick, jag vill ej vara er piga längre.» Konungadottern, som plågades svårt af törst, steg af, lutade sig öfver vattnet i bäcken och drack, ty kammarjungfrun ville ej ens ge henne guldbägaren. Då sade hon: »Ack, min Gud!» och de tre bloddropparne svarade: »Om din mor visste detta, skulle hennes hjärta brista.» Men konungadottern var ödmjuk, sade ingenting och steg åter till häst. Så redo de några mil, men dagen var varm, solen brände, och hon blef snart törstig igen. Då de nu kommo till en flod, ropade hon ännu en gång på sin kammarjungfru och sade: »Stig af och gif mig litet att dricka ur min guldbägare», ty hon hade redan glömt hennes onda ord. Men kammarjungfrun svarade ännu högmodigare än förut: »Vill ni dricka, så skaffa er någonting själf, jag vill inte vara er piga.» Då steg konungadottern af och lade sig, plågad af törst, ned och drack ur floden och sade gråtande: »Ack, min Gud!» och bloddropparne svarade åter: »Om din mor visste detta, skulle hennes hjärta brista.» Och som hon drack och lutade sig öfver vattnet, tappade hon den lilla linnelappen med de tre bloddropparne, som hon hade gömt i barmen, och den flöt bort med vattnet, utan att hon i sin stora ångest märkte det.

Men kammarjungfrun hade sett det, och hon gladde sig åt att hon därigenom fick makt öfver bruden, som blef svag och maktlös därigenom att hon hade förlorat bloddropparne. Då hon nu åter ville stiga till häst, sade kammarjungfrun: »Jag vill rida på Falada, och du skall rida på min häst», och däri måste hon finna sig. Därpå befallde kammarjungfrun henne med hårda ord att lägga af sig sina kungliga kläder och taga på sig hennes, och slutligen måste hon svärja på, att hon ej skulle säga ett ord därom till någon människa vid det kungliga hofvet, och om hon ej aflagt denna ed, hade hon blifvit dödad på fläcken. Men Falada såg och hörde alltsammans och lade märke därtill.

Kammarjungfrun steg nu upp på Falada och den verkliga bruden på den andra hästen, och sedan drogo de vidare, tills de slutligen kommo till det kungliga slottet. Där blef stor glädje öfver deras ankomst, och konungasonen skyndade emot dem, lyfte kammarjungfrun af hästen i den tro att det var hans gemål, och hon ledsagades uppför trappan, men den rätta konungadottern måste stanna nedanför. Den gamle konungen såg ut genom fönstret, och då han såg henne stå nere på gården, så fin, smärt och vacker, gick han in i det kungliga gemaket och frågade bruden hvem den unga flickan var, som hon hade med sig. »Henne har jag under vägen tagit med mig till sällskap; gif henne litet arbete, så att hon ej går och latar sig.» Men den gamle konungen hade intet arbete åt henne och sade därför till bruden: »Där nere är en liten gosse, som vaktar gäss; honom kan hon hjälpa.» Gossen hette Konrad, och den rätta bruden måste hjälpa honom att vakta gäss.

Men snart sade den falska bruden till den unge konungen: »Min käraste gemål, jag ber er om en ynnest.» — »Gärna, om det står i min makt», svarade han. »Nåväl, skicka då efter bödeln och låt honom hugga hufvudet af den där hästen, som jag kom ridande på; han har förargat mig under vägen.» Men egentligen var hon rädd för, att hästen skulle berätta huru hon hade behandlat konungadottern. Då det nu hade kommit så långt, att den trogna Falada skulle dö, kom det också till den rätta konungadotterns vetskap. Hon lofvade nu bödeln pänningar, om han ville göra henne en liten tjänst. I staden var en stor mörk port, genom hvilken hon morgon och afton dref sina gäss, och nu bad hon honom att spika upp Faladas hufvud i den mörka porten, så att hon kunde få se det hvarje dag. Bödeln lofvade det, högg hufvudet af Falada och spikade fast det i den mörka porten.

Tidigt om morgonen, då hon och Konrad drefvo gässen genom porten, sade hon i förbigående:

»Ack, Falada, där du hänger!»

Då svarade hufvudet:

»Kungabrud du är ej längre;
om din moder detta visste,
skulle hennes hjärta brista.»

Nu drog hon ut ur staden, och de drefvo gässen ut på fältet. Och då de kommit ut på ängen, satte hon sig ned och löste upp sitt hår, och det skimrade som rent guld. Konrad fick se det och blef betagen i dess glans och ville rycka ut ett par strån. Då sade hon:

»Blås, blås, kära vind,
tag med dig Konrads hatt
och lek med den tag fatt
och låt'en springa efter den,
tills jag fått kamma mig igen.»

Och då kom en stark blåst, som tog Konrads hatt och blåste den öfver fältet, så att han måste springa efter den. Då han kom tillbaka, hade hon kammat och satt upp sitt hår, och han fick ingenting däraf. Då blef Konrad ond och talade ej till henne, och så vaktade de gässen, tills det blef kväll och de gingo hem.

Följande morgon, då de drefvo gässen genom den mörka porten, sade jungfrun:

»Ack, Falada, där du hänger!»

Falada svarade:

»Kungabrud du är ej längre;
om din moder detta visste,
skulle hennes hjärta brista.»

Och hon satte sig åter på ängen och började kamma sitt hår, och då kom Konrad springande och ville rycka åt sig litet däraf, men hon sade:

»Blås, blås, kära vind,
tag med dig Konrads hatt
och lek med den tag fatt
och låt'en springa efter den,
tills jag fått kamma mig igen.»

Då blåste vinden åter, hatten flög af och Konrad måste springa efter den. Då han kom tillbaka, hade hon redan satt upp sitt hår, och han kunde ej komma åt ett enda hårstrå. Och de vaktade gässen, tills det blef kväll.

Men om aftonen, då de kommo hem, gick Konrad till den gamle konungen och sade: »Med den flickan vill jag ej längre vakta gäss.» — »Hvarför icke?» frågade den gamle konungen. »Hon retar mig hela dagen.» Konungen befallde honom nu att tala om huru det hängde ihop. Då berättade Konrad: »Om morgnarne, när vi komma genom den mörka porten, sitter där ett hästhufvud på väggen, och till det säger hon:

»Ack, Falada, där du hänger!»

och då svarar hufvudet:

»Kungabrud du är ej längre;
om din moder detta visste,
skulle hennes hjärta brista.»

Och så berättade Konrad vidare hvad som hade tilldragit sig på ängen och huruledes han måste springa efter sin hatt.

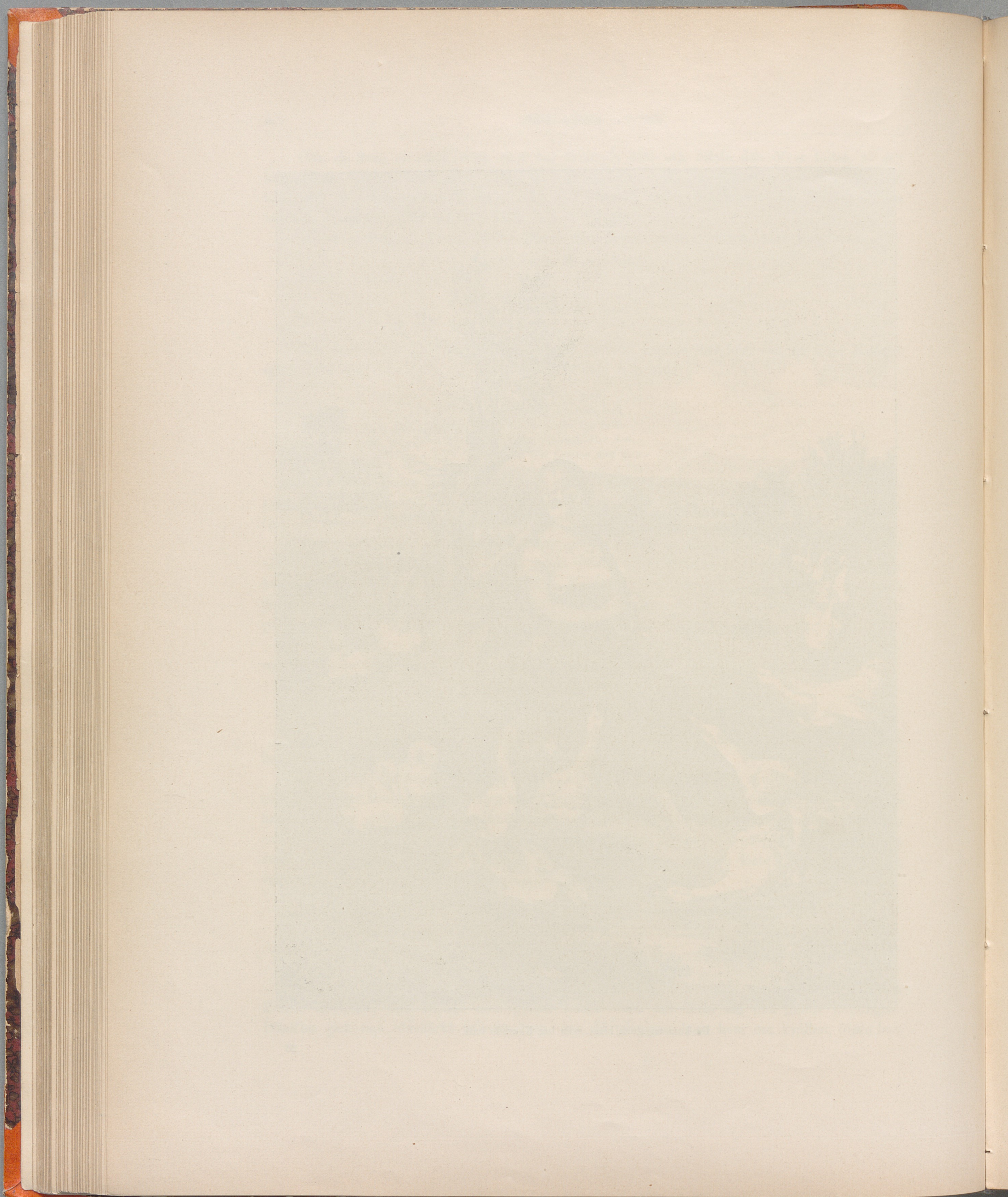
Den gamle konungen befallde honom, att han följande dag åter skulle drifva ut gässen, och själf satte konungen sig i den tidiga morgonstunden bakom den mörka porten. Då hörde han hvad hon sade till Faladas hufvud, och sedan följde han äfven efter henne ut på ängen och gömde sig bakom en buske. Då såg han med egna ögon huru gåspigan och gåspojken drefvo gässen framför sig och att hon efter en stund satte sig och löste upp sitt hår, som strålade i guldglans. Och så sade hon:

»Blås, blås, kära vind,
tag med dig Konrads hatt
och lek med den tag fatt
och låt'en springa efter den,
tills jag fått kamma mig igen.»

Då kom en vindstöt, som tog Konrads hatt, så att han måste springa efter den, och flickan kammade och flätade sina gyllne lockar; och allt detta såg den gamle konungen. Därefter gick han obemärkt tillbaka igen, och då gåspigan kom hem om kvällen, förde han

Då kom en stark blåst, som tog Konrads hatt.

henne afsides och frågade hvarför hon hade gjort allt detta. »Det får jag ej säga er och jag får ej häller klaga min sorg för någon människa, ty det har jag aflagt ed på, annars hade jag mist mitt lif.» Han var enträgen och lämnade henne ingen ro, men han kunde ej förmå henne att säga någonting. Då sade han: »Om du ej vill säga mig någonting, så klaga din sorg för kakelugnen där», och gick bort.

Då kröp hon in i den stora kakelugnen, började gråta och jämra sig, utgöt sitt hjärta och sade: »Här sitter jag nu, öfvergifven af hela världen, och är ändå en konungadotter. En falsk kammarjungfru har med våld tvingat mig att lägga af mina kungliga kläder och har intagit min plats hos min brudgum, och jag måste tjäna som simpel gåspiga. Om min moder visste detta, skulle hennes hjärta brista.» Men den gamle konungen stod utanför vid kakelugnsröret och hörde hvad hon sade. Han kom nu tillbaka och befallde henne att komma ut. Hon fick nu på sig sina kungliga kläder, och det var underbart så skön hon var. Den gamle konungen kallade dit sin son och upptäckte för honom, att han hade gift sig med den falska bruden. Det var endast kammarjungfrun, men hon som stod där, gåspigan, det var den rätta. Den unge konungen blef hjärtans glad, då han såg hennes skönhet och dygd, och där tillreddes en präktig måltid, hvartill allt hoffolket och goda vänner blefvo inbjudna.

Öfverst vid bordet satt brudgummen med konungadottern på den ena sidan och kammarjungfrun på den andra, men kammarjungfrun kände ej igen henne i den praktfulla dräkten. Då de nu hade ätit och druckit och voro riktigt förnöjda, frågade den gamle konungen kammarjungfrun om hon kunde lösa denna gåta: hvad förtjänade den, som hade burit sig åt så och så — och nu berättade han, huru alltsamman hade gått till och frågade: »Hvilken dom har hon förtjänat?» Den falska bruden svarade: »Hon är ej bättre värd än att afklädas spritt naken och läggas i en tunna, som invändigt är beslagen med hvassa spikar, och att två hvita hästar spännas för, som släpa henne till döds gata upp och gata ned.» — »Det är din egen dom du har afkunnat», sade den gamle konungen, »och som du vill skall det ske.» Och då domen nu var fullbordad, förmälde den unge konungen sig med sin rätta brud, och bägge regerade sitt rike i fred och lycka.

Den unge jätten.

En bonde hade en son, som ej var större än en tumme, och han blef ej större; på flera år växte han ej en hårsmån. En gång ville bonden gå ut på fältet och plöja; då sade den lille: »Far, jag vill följa med.» — »Vill du följa med?» sade fadern. »Nej, stanna du hemma; du kan ändå inte göra någon nytta, och jag kunde förlora dig.» Då började Tummeliten att gråta och för att få ro stoppade fadern honom i fickan och tog honom med. På fältet tog han åter fram honom och satte honom i en nyplöjd fåra. Som han satt där, kom en stor jätte gående nedför härget. »Ser du den store busen där?»

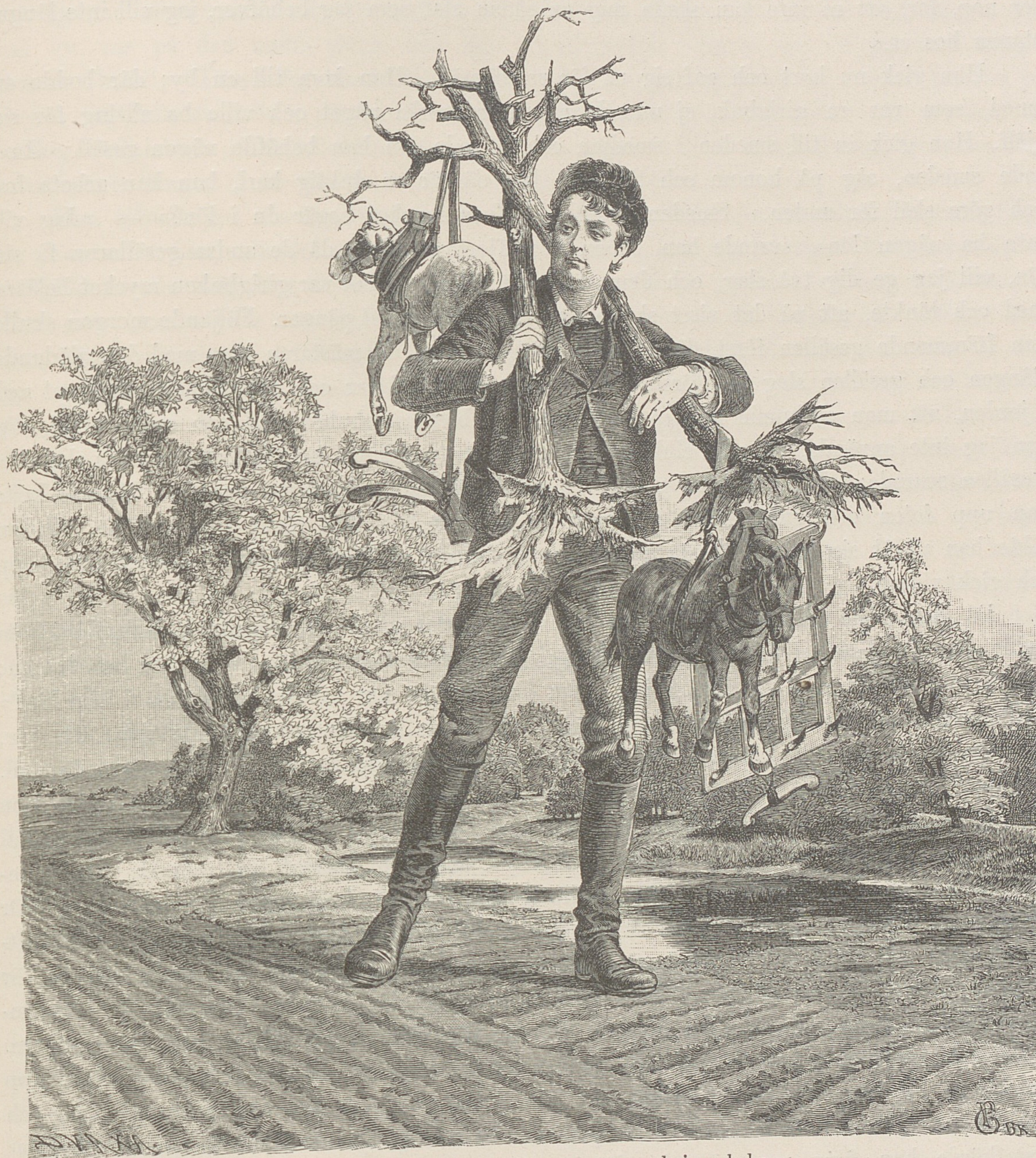
frågade fadern och ville skrämma den lille, så att han skulle vara snäll, »han kommer och tar dig.» Men jätten hade knappast tagit ett steg med sina långa ben, förr än han var vid fåran. Han lyfte varsamt upp Tummeliten med två fingrar, betraktade honom och gick bort med honom, utan att säga ett ord. Fadern stod bredvid, kunde ej få fram ett ljud af förskräckelse och kunde ej tro annat än att hans barn var förloradt, så att han aldrig i sitt lif mera skulle få se det för sina ögon.

Men jätten bar Tummeliten med sig hem och gaf honom di, och han växte och blef stor och stark som en jätte. Efter två års förlopp gick den gamle jätten i skogen med honom; han ville försöka huru stark han var och sade: »Ryck upp en käpp åt dig.» Då var gossen redan så stark, att han ryckte upp ett ungt träd med rötterna ur jorden. Men jätten tyckte, att det kunde bli ännu bättre, och gaf honom di ytterligare i två år. Då han nu pröfvade honom, hade hans styrka så ökats, att han kunde rycka upp ett gammalt träd ur jorden. Men det var ännu ej nog för jätten, han gaf honom di i två år till, och då han sedan gick ut i skogen med honom och sade: »Ryck nu upp en ordentlig käpp åt dig», så ryckte den unge upp den tjockaste eken, så att den brakade, och det gick som en dans. »Nu är det nog», sade jätten, »du har lärt ut», och förde honom tillbaka till åkern, där han hade tagit honom.

Där stod hans far bakom plogen. Den unge jätten gick fram till honom och sade: »Ser ni, far, hvad er son har blifvit för en man.» Bonden blef förskräckt och sade: »Nej, du är inte min son, jag vill inte veta af dig, gå ifrån mig.» — »Visst är jag er son, låt mig hjälpa till med arbetet, jag kan plöja lika bra som ni och ännu bättre.» — »Nej, nej, du är inte min son, och inte kan du plöja häller; gå din väg.» Men som han var rädd för jätten, släppte han plogen och gick och satte sig på marken ett stycke därifrån. Då tog sonen plogen och tryckte blott med en hand därpå, men trycket var så starkt, att plogen gick djupt ned i jorden. Bonden kunde ej stå ut med att se därpå och ropade till honom: »Om du vill plöja, får du inte trycka så hårdt, annars blir det dåligt arbete.» Men ynglingen spände ifrån hästarne, drog själf plogen och sade: »Gå ni hem, far, och låt mor koka en stor gryta mat, jag skall nog plöja åkern under tiden.» Då gick bonden hem och sade till sin hustru att koka mat, men ynglingen plöjde fältet, som var tre tunnland stort, alldeles ensam och sedan spände han sig själf för två harfvar och harfvade alltsamman på en gång, utan att hvila.

Då han slutat, gick han till skogen och ryckte upp två ekar, lade dem på axlarne jämte harfven, plogen och de båda hästarne och bar allt detta, som om det vore en knippa halm, till sina föräldrars hus. Då han kom på gården, kände ej hans mor igen honom utan frågade: »Hvem är den förskräckligt stora karlen?» Bonden sade: »Det är vår son.» Hon sade: »Nej, vår son är det visst icke, så stor son ha vi inte haft, vår var en liten pyssling.» Hon ropade till honom: »Gå din väg, vi vilja ej veta af dig.» Ynglingen sade icke ett ord, förde in sina hästar i stallet och gaf dem hafre och hö. Då han slutat därmed, gick han in i stugan, satte sig på bänken och sade: »Mor, nu har jag lust att äta, är det färdigt snart?» Då sade hon: »Ja» och bar in två stora, stora fat, som skulle ha räckt åt henne och hennes man i åtta dagar. Men ynglingen åt upp alltsamman ensam och frågade, om hon ej kunde sätta fram mera? »Nej», sade hon, »det är allt hvad vi ha.» — »Det är ju bara litet att reta aptiten med, jag måste ha mera.» Hon vågade ej göra invändningar, utan gick ut och satte en stor gryta med fläsk på elden,

och då det var mört, bar hon in det. »Nå, det var då ändtligen en bit mat», sade han och åt upp alltsamman; men det var likväl ej nog för att stilla hans hunger. Då sade han: »Jag ser nog, far, att jag inte kan bli mätt hos er; om ni vill skaffa mig en järnstaf, som är så stark, att jag ej kan bryta sönder den mot mitt knä, så vill jag gå ut i världen.»

Han bar allt detta, som om det vore en knippa halm.

Bonden var glad, spände sina båda hästar för vagnen och hämtade hos smeden en stång så stor och tjock, att två hästar endast med möda kunde släpa den hem. Ynglingen satte den mot knät och krasch! bröt han af den på midten som en bönstång och kastade bort den. Fadern spände nu för fyra hästar och hämtade en stång så stor och tjock, att fyra hästar hade

svårt för att släpa fram den. Äfven den bröt sonen af öfver knät, kastade bort bitarne och sade: »Den duger inte, far, ni måste spänna för flera hästar och hämta en starkare staf.» Då spände fadern för åtta hästar och hämtade en så stor och tjock stång som åtta hästar kunde draga. Men då sonen tog den i handen, bröt han genast af en bit och sade: »Jag ser nog, far, att ni inte kan skaffa mig en sådan staf som jag behöfver, jag vill inte längre stanna hos er.»

Han gick nu bort och gaf sig ut för smedgesäll. Han kom till en by; där bodde en smed, som var en girigbuk, ej unnade någon människa något och ville ha allting för sig själf. Han gick in till smeden i smedjan och frågade, om han behöfde någon gesäll. »Ja», sade smeden, såg på honom och tänkte: »Det där är en duktig karl, han kan arbeta bra och göra skäl för maten.» Smeden frågade: »Huru mycket begär du i lön?» — »Jag vill inte ha någon lön», svarade han, »men hvar fjortonde dag, då de andra gesällerna få sin lön, vill jag ge dig två slag, och dem måste du stå för.» Det var girigbuken mycket belåten med och tänkte, att på det viset skulle han spara in mycket pängar. Följande morgon skulle den främmande gesällen först slå till med släggan, men då mästaren kom med den glödande stången och gesällen slog det första slaget, flög järnet i bitar och städet sjönk så djupt ned i jorden, att man ej kunde få upp det igen. Då blef girigbuken ond och sade: »Nej, dig kan jag inte använda, du slår alldeles för hårdt; hvad vill du ha för det där enda slaget?» Gesällen svarade: »Jag vill bara ge dig en helt liten stöt, ingenting annat.» Därmed lyfte han upp foten och gaf smeden en spark, så att han flög bort öfver fyra lass hö. Sedan sökte han ut åt sig den tjockaste järnstaf, som fanns i smedjan, tog den i handen som käpp och gick vidare.

Då han hade gått en stund, kom han till en stor gård och frågade landtfogden, som bodde där, om han ej behöfde någon dräng. »Jo», sade landtfogden, »jag kan behöfva en; du ser mig ut att vara en duktig karl, som kan arbeta; hur mycket vill du ha i årlig lön?» Han svarade att han ej begärde någon lön, men hvarje år ville han ge landtfogden tre slag, som han måste stå för. Därmed var landtfogden belåten, ty äfven han var både elak och snål. Följande morgon skulle drängarne köra bränsle, och de andra drängarne voro redan uppe, men han låg ännu i sängen. Då ropade en till honom: »Stig upp, det är på tiden att fara till skogen, och du skall med.» — »Gå ni i förväg», sade han snäsigt och morskt, »jag kommer ändå före er allesamman.» De andra gingo nu till landtfogden och talade om för honom, att den nye drängen ännu låg i sängen och ej ville fara med till skogen. Landtfogden sade, att de skulle väcka honom ännu en gång och säga, att han skulle spänna för hästarne. Men han svarade som förut: »Gå ni i förväg, jag kommer ändå före er allesamman.» Sedan låg han ännu stilla ett par timmar, men reste sig slutligen upp från bädden. Därefter hämtade han två skäppor ärter från spannmålsvinden, kokade ärtvälling och åt upp den i lugn och ro, och då han slutat med allt detta, gick han och spände för hästarne och åkte in i skogen. Icke långt ifrån skogen var en hålväg, genom hvilken han måste fara; först körde han fram vagnen, sedan lät han hästarne stanna och gick bakom vagnen, tog träd och kvistar och gjorde en så stor förhuggning, att ingen häst kunde komma igenom.

Då han nu kom till skogen, kommo de andra körande ut därifrån med sina lastade vagnar och ville fara hem; då sade han till dem: »Far ni, jag kommer ändå hem före er.» Han körde alls icke långt in i skogen, ryckte genast upp två af de allra största träden ur jorden, kastade dem på vagnen och vände om. Då han kom till förhuggningen, stodo de

andra där ännu och kunde ej komma igenom. »Där se ni nu», sade han, »hade ni stannat hos mig, så hade ni ändå kommit lika fort hem och hade kunnat sofva en timme längre.» Han ville nu köra vidare, men hans hästar kunde ej arbeta sig igenom. Han spände därför ifrån hästarne, lade dem ofvanpå vagnen, tog själf tistelstången i handen och ett tu tre! drog han igenom alltsamman, och det gick så lätt, som om vagnen varit lastad med fjäder. Då han nu var på den andra sidan, sade han till de andra: »Ser ni nu, att jag kom fortare igenom än ni!» Därpå for han vidare, och de andra måste stå kvar där. Men hemma på gården tog han ett träd i sin hand, visade det för landtfogden och sade: »Är det inte en präktig vedklabb?» Då sade landtfogden till sin hustru: »Det är en duktig karl, om han också sofver länge, så är han ändå förr hemma än de andra.»

Han tjänade nu hos landtfogden ett år; då det var förbi och de andra drängarne fingo sin lön, sade han, att det nu också vore på tiden att han tog ut sin. Men landtfogden var rädd för de slag, han skulle ta emot, och bad honom så enträget, att han skulle skänka efter dem; hällre ville han själf bli dräng och låta honom få bli landtfogde. »Nej», sade han, »jag vill ej bli landtfogde, jag är dräng och vill fortfara att vara det, men de slag jag har löfte på vill jag också ge.» Landtfogden ville skänka honom allt hvad han begärde, men det hjälpte ej, drängen sade nej till allting. Landtfogden visste nu ej hvad han skulle ta sig till och bad om fjorton dagars uppskof; han ville försöka tänka ut någonting. Uppskofvet fick han. Landtfogden sammankallade nu alla sina skrifvare, hvilka skulle ge honom ett råd. Skrifvarne funderade länge, slutligen sade de, att för den där drängen var ingen säker om sitt lif, han slog ihjäl en människa som en fluga. Landtfogden skulle be honom stiga ned i brunnen och ränsa den, och när han var där nere, skulle man rulla fram en af kvarnstenarne, som lågo där bredvid, och låta den falla ned i hufvudet på honom, så kom han aldrig mer upp i dagens ljus. Rådet behagade landtfogden, och drängen var redo att stiga ned i brunnen.

Då han stod där nere, kastade de ned den största kvarnstenen och trodde, att hans hufvud hade gått i stycken, men han ropade: »Kör bort hönsen från brunnen, de krafsa i sanden där uppe och kasta sandkorn i ögonen på mig, så att jag ej kan se.» Då ropade landtfogden: »Schas! Schas!» och låtsade som om han körde bort hönsen. Då drängen slutat med sitt arbete, steg han upp och sade: »Se, ett sådant vackert halsband jag har!» Det var kvarnstenen, som han hade om halsen. Drängen begärde nu ut sin lön, men landtfogden bad åter om fjorton dagars uppskof. Skrifvarne kommo nu tillsammans igen och gåfvo honom det rådet, att han skulle skicka karlen till den förhäxade kvarnen för att mala säd nattetid; därifrån hade ännu ingen människa kommit undan med lifvet. Det rådet behagade landtfogden. Han befallde drängen att redan samma kväll köra åtta tunnor spannmål till kvarnen och mala den om natten, ty de behöfde mjöl. Då gick drängen upp på spannmålsvinden, stoppade två tunnor i den högra fickan, två i den vänstra, fyra tog han i en dubbelsäck, hälften på ryggen och hälften på bröstet, och gick sålunda lastad till den förhäxade kvarnen. Mjölnaren sade, att om dagen kunde han nog mala, men om natten var kvarnen förhäxad, och hvarje gång någon gått dit om kvällen, hade man funnit honom död om morgonen. »Jag skall nog akta mitt skinn», sade drängen, »gå ni och lägg er på ert öra.» Därpå gick han in i kvarnen och tömde ut säden. Inemot klockan elfva gick han in i kvarnrummet och satte sig på bänken. Då han hade suttit där en stund, gick en dörr upp, och in kom ett stort, stort bord, och på bordet framsattes vin och stek och annan god mat, allt af sig

själf, ty det var ingen som bar in det. Därefter drogo stolarne sig fram till bordet, men det kom inga gäster. Plötsligt såg han fingrar, som handterade knifvar och gafflar och lade mat på tallrikarne, men för öfrigt kunde han ej se någonting. Som han var hungrig, satte han sig äfven ned vid bordet, åt med och lät sig väl smaka. Då han var mätt och de andra också hade tömt sina tallrikar, släcktes ljusen, och då det nu var kolmörkt, kände han som en örfil på kinden. Han sade: »Händer detta en gång till, så slår jag igen.» Och så gick det hela natten, han tog ej emot någonting utan att ge rikligen tillbaka och slog till höger och vänster, men vid daggryningen upphörde alltsamman. Då mjölnaren hade stigit upp, ville han se efter drängen och förvånade sig att han ännu lefde. Då sade han: »Jag har ätit mig mätt, har fått örfilar, men har också delat ut några.» Mjölnaren blef glad och sade, att nu var kvarnen befriad från förtrollningen, och ville gärna betala honom mycket pänningar till belöning. Men han sade: »Pängar bryr jag mig inte om, det har jag själf nog af.» Därpå tog han sitt mjöl på ryggen, gick hem och sade till landtfogden, att han hade gjort hvad som ålagts honom; nu ville han ha sin lön.

Då landtfogden hörde detta, blef han utom sig af förskräckelse; han visste ej hvad han skulle göra, gick af och an i rummet, så att svetten rann i stora droppar från hans panna. Då öppnade han fönstret för att andas frisk luft, men innan han visste ordet af, hade drängen gifvit honom en spark, så att han flög genom fönstret ut i luften och fortfor att flyga, tills ingen mer kunde se honom. Då sade drängen till landtfogdens hustru: »Kommer han inte igen, så måste ni ta emot det andra slaget.» Hon ropade: »Nej, nej, jag kan inte stå för det», och öppnade det andra fönstret, ty svettdropparne runno utför pannan på henne. Då gaf han henne en spark, så att hon flög långt bort, och som hon var lättare än mannen, flög hon mycket högre än han. Mannen ropade: »Kom till mig!» men hon svarade: »Kom till mig, du, jag kan inte komma till dig.» De sväfvade i luften, och den ena kunde ej komma till den andra, och jag vet inte, om de sväfva där ännu; men den unge jätten tog sin järnstång och gick vidare.

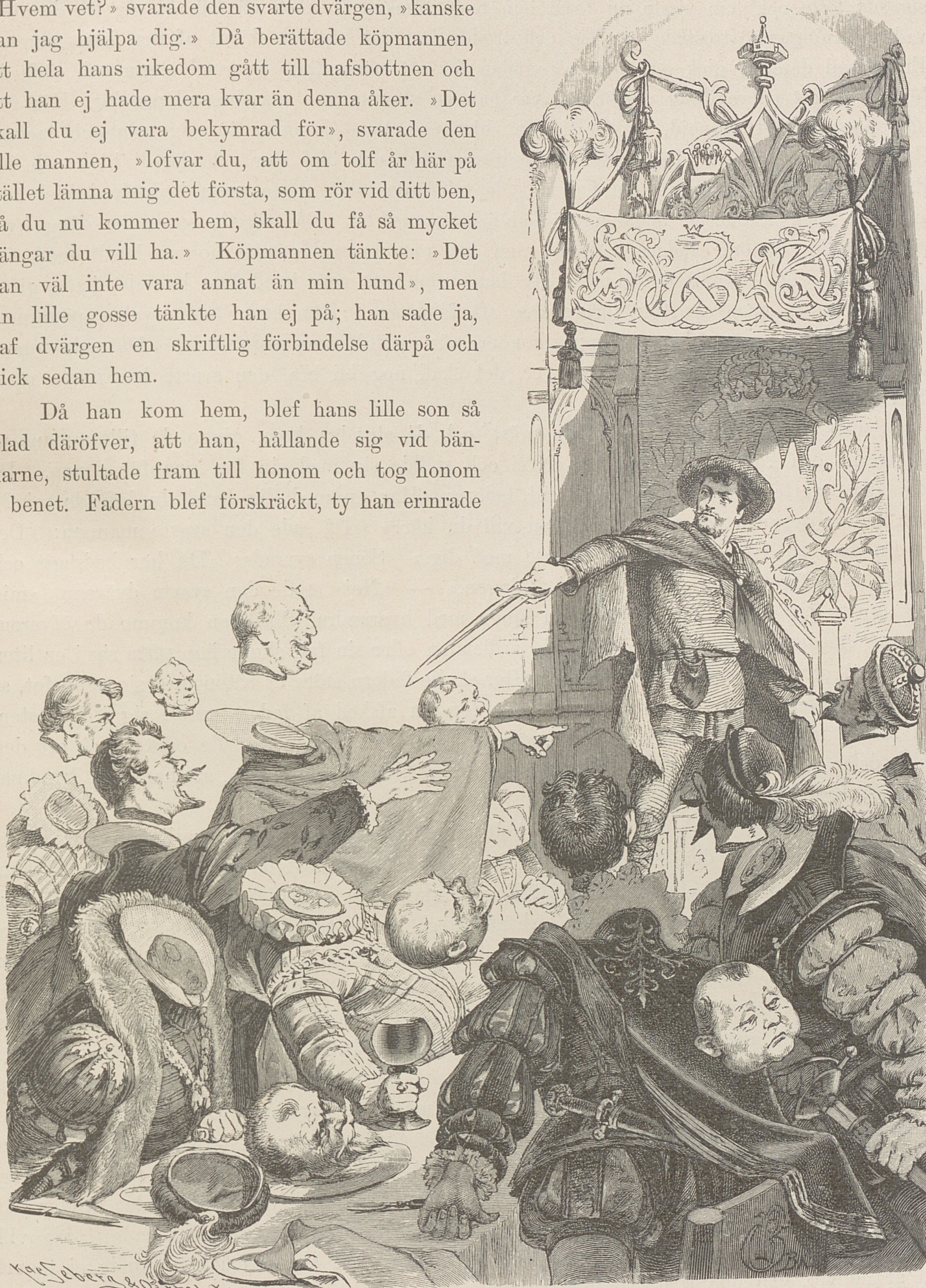

Konungen af det gyllne bärget.

En köpman hade två barn, en gosse och en flicka, hvilka ännu voro så små, att de ej kunde gå. En gång skickade han ut två rikt lastade fartyg på det vida hafvet och hela hans förmögenhet låg däri. Just som han trodde, att han förtjänat mycket pänningar därpå, kom det budskapet, att fartygen hade sjunkit. Nu var han lika fattig som han förut hade varit rik och hade ingenting annat kvar än en åker utanför staden. För att slå bort tanken på sin olycka gick han ut på åkern, och då han nu gick fram och tillbaka, stod plötsligt en liten svart dvärg framför honom och frågade hvarför han var så sorgsen, och hvad han hade på hjärtat. Då sade köpmannen: »Om du kan hjälpa mig, skall jag säga dig det.» —

»Hvem vet?» svarade den svarte dvärgen, »kanske kan jag hjälpa dig.» Då berättade köpmannen, att hela hans rikedom gått till hafsbottnen och att han ej hade mera kvar än denna åker. »Det skall du ej vara bekymrad för», svarade den lille mannen, »lofvar du, att om tolf år här på stället lämna mig det första, som rör vid ditt ben, då du nu kommer hem, skall du få så mycket pängar du vill ha.» Köpmannen tänkte: »Det kan väl inte vara annat än min hund», men sin lille gosse tänkte han ej på; han sade ja, gaf dvärgen en skriftlig förbindelse därpå och gick sedan hem.

Då han kom hem, blef hans lille son så glad däröfver, att han, hållande sig vid bänkarne, stultade fram till honom och tog honom i benet. Fadern blef förskräckt, ty han erinrade

Af med alla hufvud utom mitt eget.

sig sitt löfte och han visste nu hvad han hade förskrifvit; men då han ej såg till de utlofvade pänningarne, tröstade han sig och trodde, att det var ett skämt af den lille mannen. En månad därefter gick han upp på vinden för att samla ihop gammalt tenn och sälja det för att få ett par skilling därför, då såg han en stor summa pänningar ligga där. Häröfver blef han mycket förnöjd, gjorde inköp, blef en större köpman än någonsin och tackade Gud för hans godhet. Emellertid växte gossen upp och blef stor och därtill klok och förståndig. Men ju närmare det led mot de tolf årens slut, desto mera bedröfvad blef köpmannen; man kunde se ångsten präglad i hans ansikte. Då frågade sonen en gång hvad som fattades honom; fadern ville ej säga det, men gossen ansatte honom hårdt med sina frågor. Slutligen berättade fadern, att han, utan att veta hvad han lofvade, hade gifvit en liten svart man skriftlig förbindelse att få sonen. Han hade fått mycket pänningar därför, och nu måste han utlämna honom, när de tolf åren voro förbi. Då sade sonen: »Käre fader, ni behöfver inte oroa er, det skall nog bli bra, den svarte har ingen makt öfver mig.»

Sonen lät nu välsigna sig af en präst, och då stunden kom, gingo de tillsammans ut på åkern, och sonen drog upp en cirkel och ställde sig med sin far innanför denna. Då kom den svarte mannen och sade till fadern: »Har du med dig hvad du lofvade mig?» Men fadern teg och sonen sade: »Hvad vill du här?» Då sade den svarte mannen: »Det är din far jag har att tala med, inte med dig.» Sonen svarade: »Du har bedragit och förledt min far, lämna tillbaka förskrifningen.» — »Nej», sade den svarte dvärgen, »min rätt uppger jag inte.» De talade ännu länge med hvarandra. Slutligen kommo de öfverens om, att emedan sonen hvarken tillhörde arffienden eller sin far, skulle han sätta sig i en liten farkost på ett nedåt flytande vatten. Därefter skulle fadern stöta ut båten med sin egen fot, så att sonen öfverlämnades åt sitt öde. Sonen tog nu afsked af fadern, satte sig i farkosten, och fadern måste stöta den från land med sin egen fot. Båten seglade omkull, så att den nedre delen kom öfverst och den öfre delen nederst; då trodde fadern, att hans son drunknat och gick hem och sörjde öfver honom.

Men farkosten sjönk ej, utan flöt helt lugnt på strömmen, och ynglingen satt säkert däri, och så seglade den så länge, tills den blef sittande fast på en okänd strand. Han steg i land och såg nu ett vackert slott ligga framför sig och gick däremot. Men då han inträdde där, såg han att allt var förhäxädt och tomt, tills han slutligen i en kammare träffade på en orm. Men ormen var en förtrollad jungfru, som gladde sig, då hon såg honom, sägande: »Kommer du ändtligen, min befriare? På dig har jag väntat i hela tolf år. Detta rike är förhäxadt, och du måste lösa förtrollningen. Snart komma tolf svarta män, som äro behängda med bojor. De skola fråga dig hvad du har här att göra, men du skall tiga och ej svara dem. Låt dem göra med dig hvad de vilja, pina, slå och sticka dig; motsätt dig icke och tala icke, klockan tolf måste de bort igen. Och nästa natt komma tolf andra, den tredje natten tjugufyra. De skola hugga hufvudet af dig, men klockan tolf är deras makt förbi, och när du har utstått allt, utan att tala ett ord, då är jag befriad och kommer till dig och står dig bi. Och så har jag lifvets vatten, det gnider jag dig med, och då blir du lika lefvande och rask som förut.» Ynglingen sade: »Jag vill gärna befria dig.» Nu gick allt som hon hade sagt. De svarta männen kunde ej få ett ord af honom, och den tredje natten förvandlades ormen till en skön konungadotter. Hon gned honom nu med lifvets vatten, och då fick han lif igen. Och då föll hon honom om

halsen och kysste honom, och det var jubel och glädje i hela slottet. Sedan höllo de bröllop, och han var konung af det gyllne bärget.

De lefde nu förnöjda tillsammans och drottningen födde en vacker gosse. Åtta år voro redan förgångna, då konungen kom att erinra sig sin fader. Hans hjärta rördes, och han önskade besöka honom. Men drottningen ville ej låta honom resa, utan sade: »Jag vet, att det blir min olycka»; men han lämnade henne ingen ro, förr än hon samtyckte. Vid afskedet gaf hon honom en önskering och sade: »Tag denna ring och sätt den på ditt finger, så kommer du strax hvart du önskar dig; men ett måste du lofva mig: att du inte använder den till att önska mig hem till din fader.» Han lofvade det, satte ringen på sitt finger och önskade sig hem till den stad, där hans far bodde. I samma ögonblick befann han sig också där och ville gå in i staden, men skiltvakterna ville ej släppa in honom, därför att han var så underligt, ehuru på samma gång så präktigt klädd. Då gick han upp på ett bärg, där en herde vaktade får, med honom bytte han kläder och drog på sig den gamla herdedräkten, och sedan gick han obehindrad in i staden. Då han kom till fadern, gaf han sig till känna, men denne ville på inga villkor tro, att det var hans son, och sade, att han visserligen hade haft en son, men han var död för länge sedan. Men som den gamle såg, att han var en fattig herde i behöfvande omständigheter, så ville han ge honom någonting att äta. Då sade herden till sina föräldrar: »Jag är sannerligen er son, kommer ni inte ihåg något märke på min kropp, som ni kan känna igen mig på?» — »Jo», svarade modern, »vår son hade en utväxt som ett hallon under den högra armen.» Han blottade nu armen, då sågo de hallonet under hans högra arm och tviflade ej längre på att han var deras son.

Därpå berättade han dem, att han var konung af det gyllne bärget och att en konungadotter var hans gemål och att de hade en vacker son på sju år. Då svarade fadern: »Nej, nej, det kan inte vara sant. Det är just en skön konung, som går i trasig herdedräkt!» Då blef sonen ond, och utan att tänka på sitt löfte, vred han på sin ring och önskade både sin gemål och sin son till sig. I samma ögonblick voro de också tillstädes; men drottningen klagade och grät och sade, att han hade brutit sitt löfte och gjort henne olycklig. Han sade: »Jag gjorde det af obetänksamhet och ej af elakt uppsåt», och talade blidkande till henne; hon låtsade också som om hon gaf efter, men bitter var hon i sitt sinne.

Så förde han henne ut på åkern utanför staden och visade henne det ställe, där farkosten stöttes ut från land, och sade sedan: »Jag är trött, sätt dig ned, jag vill sofva litet i ditt knä.» Han hvilade nu sitt hufvud i hennes sköte, och hon vyssjade honom, tills han föll i sömn. Då han insomnat, tog hon ringen af hans finger, sedan drog hon undan sitt knä och lämnade endast sin toffel kvar, därpå tog hon sitt barn och önskade sig tillbaka till sitt konungarike. Då han vaknade, låg han där helt ensam, och hans gemål och barnet voro borta och äfven ringen på hans finger, endast toffeln stod där som ett tecken. »Hem till dina föräldrar kan du ej gå», tänkte han, »de skulle tro att du är en häxmästare; det är bäst att du beger dig på väg och går tills du kommer till konungariket.» Han gick alltså och kom omsider till ett bärg, där tre jättar stodo och tvistade med hvarandra, emedan de ej visste huru de skulle dela arfvet efter sin far. Då de sågo honom gå förbi, ropade de på honom och sade, att små människor ha godt förstånd; han skulle dela arfvet mellan dem. Arfvet bestod af ett svärd, som var så beskaffadt, att om man tog det i handen och sade: »Af med alla hufvud utom mitt», så lågo alla hufvudena på marken. För det andra en kappa, i hvilken man blef osynlig, och för det tredje ett par stöflar, som hade den

egenskapen, att om man tog dem på sig och önskade sig någonstädes, var man där på ögonblicket. Han begärde nu, att de skulle lämna honom de tre sakerna, så att han skulle få profva, om de voro i godt stånd. Då gåfvo de honom kappan; han tog den på sig och önskade, att han skulle bli en fluga, och genast blef han en fluga. Sedan antog han åter sin rätta gestalt och sade: »Kappan är bra; ge mig nu svärdet.» De sade: »Nej, det ge vi dig ej; ty om du säger: 'Af med alla hufvud utom mitt', så vore vi allesamman af med våra hufvud, men du hade ditt kvar.» De lämnade honom likväl svärdet på det villkor, att han skulle profva det på ett träd. Det gjorde han, och svärdet skar af trädets stam som ett halmstrå. Nu ville han äfven ha stöflarne, men jättarne sade: »Nej, dem lämna vi ej ifrån oss; ty om du drar dem på dig och önskar dig där uppe på bärget, så stodo vi här nere och hade ingenting.» — »Nej», sade han, »det skall jag icke göra.» Då gåfvo de honom äfven stöflarne. Då han nu hade alla tre sakerna, så tänkte han ej på någonting annat än sin hustru och sitt barn och sade för sig själf: »Ack, om jag vore på det gyllne bärget!» och genast försvann han ur jättarnes åsyn, och nu var alltså deras arf deladt.

Då han var nära slottet, hörde han glädjerop, fioler och flöjter, och folket sade honom, att hans gemål firade sitt bröllop med en annan. Då vardt han vred och sade: »Den falska, hon har bedragit och öfvergifvit mig, då jag sof.» Nu hängde han på sig sin kappa, och gick osynlig in i slottet. Då han inträdde i salen, stod där ett bord besatt med kostliga rätter, och gästerna åto och drucko, skrattade och skämtade. Men drottningen satt i midten på en kunglig stol iklädd präktiga kläder och hade kronan på hufvudet. Han ställde sig bakom henne och ingen såg honom. Då de lade ett stycke kött på hennes tallrik, tog han och åt upp det, och om de skänkte i ett glas vin åt henne, tog han och drack ur det; de lade oupphörligt för henne, men hon hade ändå aldrig någonting, ty tallrik och glas försvunno ögonblickligen. Då blef hon bestört och blygdes, steg upp och gick in i sin kammare och grät, men han gick efter henne. Då sade hon: »Är det den onde, som har fått makt med mig, och kommer aldrig min befriare?» Då slog han henne i ansiktet och sade: »Här är din befriare! Du bedragerska, hade jag förtjänat detta af dig?»

Nu gjorde han sig synlig, gick ut i salen och ropade: »Bröllopet är inställdt, den rätte konungen är kommen!» Konungar, furstar och rådsherrar, som där voro församlade, hånade och skrattade ut honom; men han var kort om hufvudet och sade: »Viljen I gå er väg eller ej?» Då ville de ta fast honom och anföllo honom, men han drog sitt svärd och sade: »Af med alla hufvud utom mitt eget!» Då rullade alla hufvud på golfvet, och han var ensam herre och var åter konung af det gyllne bärget.

Pysslingen.

Det var en gång en rik konung, som hade tre döttrar. De gingo hvarje dag att spatsera i slottsträdgården, där det stod allehanda vackra träd, som konungen tyckte mycket om. Isynnerhet var där ett, som han älskade så mycket, att han önskade hvar och en, som plockade ett äpple däraf, hundra famnar under jorden. Då det nu blef höst, voro äpplena på detta träd röda som blod. De tre döttrarna gingo hvarje dag under trädet för att se, om vinden ej hade blåst ned äpplen, men de hittade aldrig ett enda. Trädet var likväl så fullt af frukt, att det var nära att digna under bördan, och grenarne hängde ända ned till marken. Den yngsta konungadottern blef lysten efter ett äpple och sade till sina systrar: »Vår far håller alltför mycket af oss för att han skulle förbanna oss; jag tror, att han har gjort det där löftet för främmande människors räkning.» Och i detsamma plockade barnet ett riktigt stort äpple och sprang till sina systrar och sade: »Smaka, kära systrar, aldrig i mitt lif har jag ätit någonting så rart.» De båda andra konungadöttrarna beto nu i äpplet och i detsamma sjönko alla tre djupt, djupt ned i jorden.

Pysslingen gaf honom ett duktigt kok stryk.

Då det blef middag, ville konungen kalla dem till bords, men de syntes ingenstädes till. Han sökte efter dem i slottet och på gården, men borta voro de. Då blef han så bedröfvad och lät uppbåda hela landet och lofvade, att den, som förde tillbaka hans döttrar, skulle få den ena af dem till hustru. Alla de unga gingo ut och sökte öfverallt så mycket de kunde, ty de tre unga flickorna voro mycket afhållna; de hade varit så

vänliga mot alla, och de voro också så vackra. Bland dem som drogo ut för att söka dem, voro äfven tre jägaresvenner. Då de hade färdats väl en åtta dagars tid, kommo de till ett stort slott med praktfulla salar. I en af dessa stod ett bord dukadt med läckra rätter, som ångade emot dem, men i själfva slottet syntes ingen människa till. De väntade en half dag och ännu voro rätterna varma och ångade, och då de nu voro mycket hungriga, satte de sig till bords och åto och drucko. Nu kommo de öfverens med hvarandra, att de skulle bo på slottet, så att den ene blef kvar, och att de andra två skulle draga ut för att söka efter konungadöttrarna; härom drogs lott, och den äldste blef kvar.

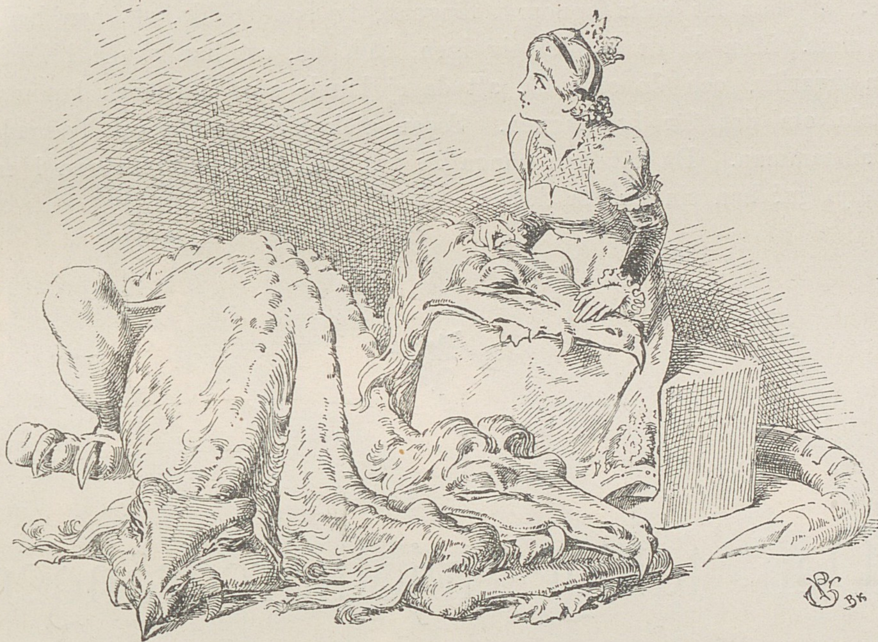
De båda andra drogo nu bort följande dag. Vid middagstiden kom en helt liten pyssling och bad den äldste, som hade stannat kvar i slottet, om ett stycke bröd. Han tog nu ett bröd, skar en skifva däraf och gaf den till pysslingen, men denne lät den falla på golfvet och bad jägaren ta upp den. Han böjde sig ned för att göra det, men då tog pysslingen en käpp, grep honom i håret och gaf honom ett duktigt kok stryk. Följande dag stannade den andre hemma, men det gick ej bättre för honom. De två klagade sin nöd för hvarandra öfver huru illa de farit, men de sade ingenting därom till den yngste, som de ej rätt kunde lida, och de kallade honom alltid dumme Hans, emedan han ej kände till någonting af världen. Den tredje dagen gingo de två äldsta bort och den yngste stannade hemma; då kom den lille pysslingen återigen och bad om en bit bröd. Då han fick det, lät han det åter falla och bad den yngste vara så god och ta upp det och räcka honom det. Då sade han till pysslingen: »Hvad för något? Kan du inte själf ta upp det? Om du inte ens vill göra dig litet besvär för brödet, så förtjänar du inte att få äta det.» Då blef den lille mannen ond och befallde honom att göra det, men han var inte sen i vändningarne, utan tog gunstig herrn och klappade om honom grundligt. Då gaf pysslingen sig till att tjuta och skrika: »Håll upp, håll upp, släpp mig, så skall jag säga dig hvar konungadöttrarna äro!» Då han hörde detta, höll han upp att slå, och pysslingen berättade nu, att han var en af de underjordiske, och att det fanns många af den sorten, och om han följde med, så skulle han visa honom hvar konungadöttrarna voro.

Han visade nu den unge jägaresvennen en djup brunn, hvari det ej var något vatten. Pysslingen sade, att hans kamrater ej menade ärligt med honom; ville han befria konungadöttrarna, skulle han göra det ensam. De båda andra ville visserligen äfven gärna föra hem konungadöttrarna, men de ville ej göra sig något besvär eller utsätta sig för fara. Han skulle därför själf taga en stor korg och sätta sig däri med en hirschfängare och en ringklocka och låta fira sig ned. Där nere var det tre kamrar, i hvar och en af dessa satt en konungadotter med en månghöfdad drake till vaktare; på dem skulle han hugga af hufvudena. Då pysslingen hade sagt detta, försvann han.

Inemot kvällen kommo de båda andra och frågade den yngste huru det hade gått för honom. Han sade: »Åhjo, ganska bra.» Han hade ej sett en lefvande varelse, men om middagen hade det kommit en liten pyssling och bedt om en bit bröd. Då han hade gifvit honom det, hade pysslingen tappat det och begärt, att han skulle ta upp det, men det ville han inte. Pysslingen hade då blifvit grof, men han hade gifvit honom svar på tal och pryglat upp honom grundligt, och då hade han talat om för honom hvar konungadöttrarna voro. Då de båda andra hörde detta, blefvo de nästan gulgröna af förargelse.

Följande morgon gingo de tillsammans till brunnen, och nu drogo de lott om hvem som först skulle sätta sig i korgen. Lotten föll nu åter på den äldste; han skulle sätta

sig i korgen och ta med sig klockan. Då sade han: »När jag ringer, ska' ni hastigt fira upp mig.» Knappast hade han kommit ned ett litet stycke, förr än klockan ringde och de hissade upp honom. Den andre satte sig nu i korgen och han gjorde på samma sätt; nu kom också turen till den yngste, men han lät fira sig ända ned på bottnen. Då han hade stigit ur korgen, tog han sin hirschfängare och gick till den första dörren. Här stod han ett ögonblick och lyssnade, och då hörde han draken snarka högt. Långsamt öppnade han nu dörren; där satt den ena konungadottern och draken låg sofvande med sina nio hufvud i hennes sköte. Han drog nu sin hirschfängare, högg till, och de nio hufvudena flögo ut i rummet. Då sprang konungadottern upp, föll honom om halsen, tackade och kysste honom, och hon tog sin halskedja, som var af rent guld, och hängde den på honom. Sedan gick han in till den andra konungadottern; där var en drake med sju hufvud, och hon blef också

Draken låg sofvande med sina hufvud i hennes sköte.

befriad. Och på samma sätt gick det med den yngsta, som bevakades af en drake med fyra hufvud.

Där blef en glädje och ett jubel öfver befrielsen, så att det aldrig tycktes vilja ta slut. Nu gaf han sig till att ringa så starkt, att de skulle höra honom där uppe. Konungadöttrarna satte han i korgen, den ena efter den andra, och lät hissa upp dem alla tre; men då nu turen kom till honom, kom han att tänka på pysslingens ord, att hans kamrater ej menade ärligt med honom. Han tog därför en stor sten och lade den i korgen, och då korgen var ungefär halfvägs, skuro de falska svennerna af repet, så att korgen med stenen störtade ned till botten. De trodde nu, att han var död, och de tre konungadöttrarna måste lofva dem att säga till sin far, att de två hade befriat dem; sedan begåfvo de sig till konungen och begärde prinsessorna till äkta.

Emellertid gick den yngste jägaresvennen ganska bedröfvad omkring i de tre kamrarne och trodde, att hans sista stund var kommen. Då fick han se en flöjt, som hängde på väggen och sade: »Hvarför hänger du där? Här kan väl ingen vara glad till sinnes?» Han

betraktade äfven drakhufvudena och sade: »Ni kunna inte häller hjälpa mig.» Nu gick han fram och tillbaka, fram och tillbaka, så att golfvet blef alldeles blankt däraf. Men plötsligt kom han på andra tankar, tog ned flöjten från väggen och blåste ett stycke därpå, och i en handvändning vimlade där af pysslingar. Vid hvarje ton han blåste kom det en till, och han blåste så länge, tills rummet var alldeles proppfullt. De frågade alla hvad han önskade, och han sade, att han gärna ville upp på jorden i dagens ljus; då fattade de alla i honom, i hvarje hårstrå, som han hade på hufvudet, och sedan flögo de upp till jorden med honom.

Då han nu kommit upp, gick han genast till konungens slott, där just bröllopet med den ena konungadottern skulle firas, och inträdde i salen, där konungen var med sina tre döttrar. Då nu prinsessorna fingo se honom, föllo de alla i vanmakt. Konungen blef så vred däröfver, att han lät kasta honom i fängelse, ty han trodde, att han hade gjort döttrarna något ondt. Men då de hämtat sig igen, bådo de, att han skulle bli fri. Konungen frågade dem hvarför, och de sade då, att de ej kunde säga det, men konungen sade, att de kunde tala om det för kakelugnen. Sedan gick han utanför och lyssnade vid dörren och hörde alltsamman. Då lät han hänga de två trolösa jägaresvennerna i en hög galge, men den tredje gaf han sin yngsta dotter.

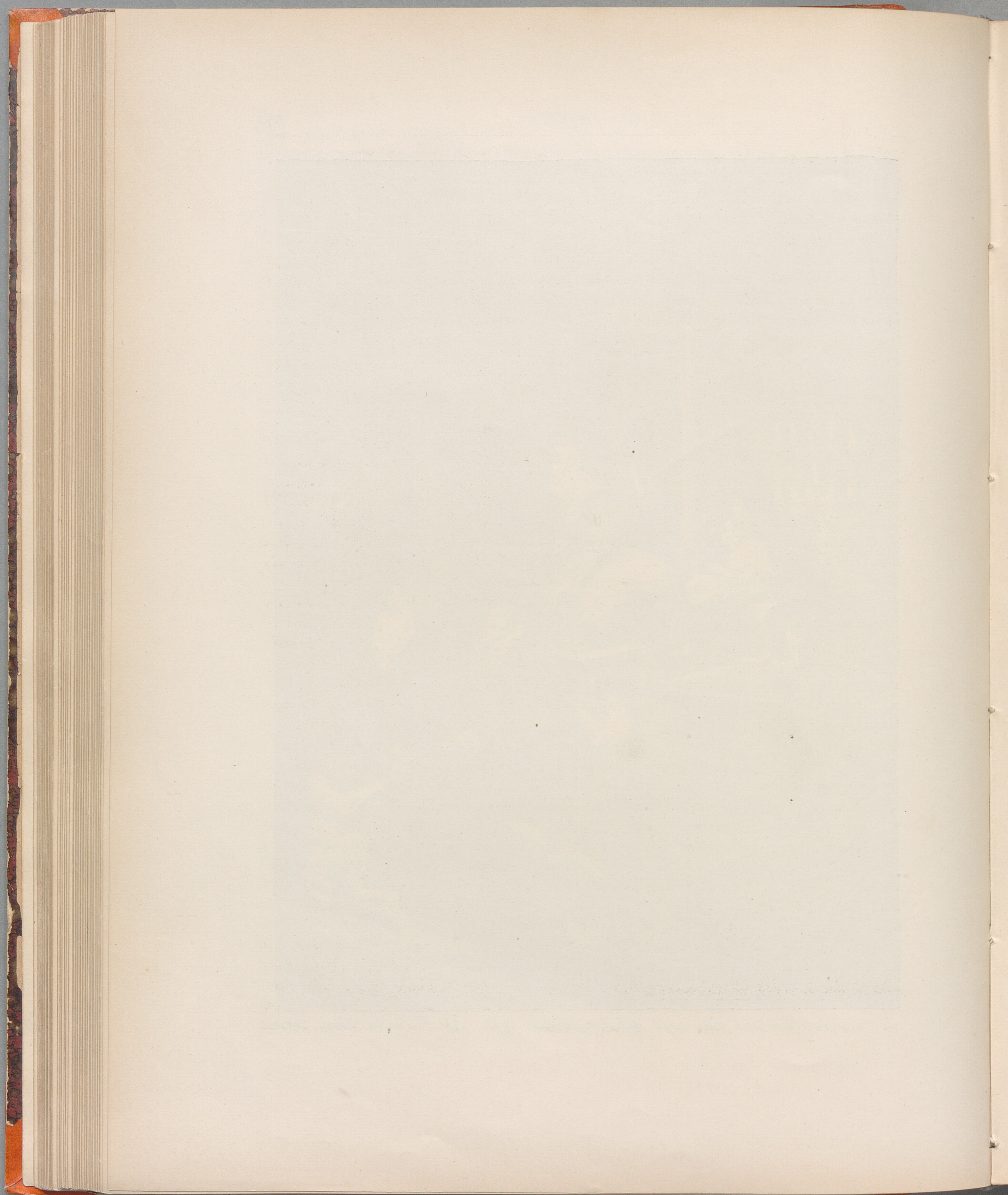

Den fattige mjölnaredrängen och katten.

I en kvarn bodde en gammal mjölnare, som hvarken hade hustru eller barn, men han hade tre mjölnaredrängar i sin tjänst. Då dessa nu hade arbetat några år hos honom, sade han en dag till dem: »Jag är gammal och vill slå mig till ro framför spiseln; dragen ut, och den, som kommer hem med den bästa hästen, honom vill jag ge kvarnen, på villkor att han ger mig mitt lifsuppehälle ända tills jag dör.» Den tredje af drängarne var smådrängen, han ansågs för enfaldig af de andra, honom unnade de ej kvarnen, och han ville ej häller ha den. Alla tre begåfvo sig nu på väg, men då de kommit utanför byn, sade de två drängarne till den dumme Hans: »Du kan lika gärna stanna här; du får ändå aldrig i evighet någon häst.» Men Hans gick likväl med, och då det blef natt, kommo de till en håla, och där lade de sig att sofva. De båda kloka väntade, tills Hans hade somnat, sedan stego de upp, gingo därifrån och läto Hans ligga kvar och trodde, att de

Nu skall du i säng!

hade burit sig riktigt slugt åt; men de hade missräknat sig. Då solen rann upp och Hans vaknade, låg han i en djup håla; han såg sig omkring åt alla håll och utbrast: »Ack, min Gud, hvar är jag?» Han steg upp och kröp ut ur hålan, gick ut i skogen och tänkte: »Nu är jag ensam och öfvergifven; hur skall jag nu komma öfver någon häst?»

Som han gick och tänkte detta, kom en liten brokig katt springande emot honom och frågade helt vänligt: »Hvart skall du ta vägen, Hans?» — »Ack, du kan ändå inte hjälpa mig.» — »Jag vet nog hvad du har på hjärtat», sade katten. »Du önskar dig en vacker häst. Kom med mig och var min trogne dräng i sju år, så skall jag ge dig en häst, vackrare än någon du har sett i hela ditt lif.» — »Det var en besynnerlig katt», tänkte Hans, »men jag vill ändå se, om det är sant som han säger.» Då tog katten honom med sig till sitt förtrollade slott, där han hade en hel mängd andra katter i sin tjänst; de sprungo muntert upp och ned i trapporna och voro glada och förnöjda. Om aftnarne, då de satte sig till bords, måste tre af dem göra musik; en spelade violoncell, den andra fiol och den tredje blåste i trumpet, så att kinderna pöste ut. Då de hade ätit, sade katten: »Kom nu, Hans, och dansa med mig.» — »Nej», sade han, »med en missekatt dansar jag inte, det har jag aldrig gjort.» — »Då skall du i säng», sade katten. En af dem, som passade upp, lyste honom till hans sofrum, en annan drog af hans skor, en hans strumpor, och slutligen blåste en ut ljuset. Följande morgon kommo de tillbaka och hjälpte honom ur sängen; den ena drog på honom strumporna, en band på honom strumpbanden, en hämtade skorna, en tvättade honom och en torkade hans ansikte med svansen. »Det käns så lent», sade Hans. Men han måste äfven arbeta åt katten och hvarje dag spillra ved; därtill fick han en yxa af silfver, kilarne och sågen voro äfven af silfver men hammaren af koppar.

Han spillrade således ved, stannade kvar i huset, fick god mat och dryck, men såg ingen annan än den brokiga katten och hans tjänare. En gång sade katten till honom: »Gå och mäja min äng och torka höet», och gaf honom en lie af silfver och en brynsten af guld, men ålade honom också att ordentligt ta dem med sig hem igen. Då gick Hans ut på ängen och gjorde som honom blifvit befalldt, och då han slutat arbetet, bar han hem lien, brynstenen och höet och frågade, om han ännu ej kunde få ut sin lön. »Nej», sade katten, »först skall du utföra ännu ett arbete åt mig; här är virke af silfver, yxa, vinkelhake och andra verktyg, allt af silfver; bygg mig därmed ett litet hus.» Då byggde Hans huset färdigt och sade, att nu hade han uträttat allting och ändå hade han ingen häst. De sju åren föreföllo honom emellertid ha gått lika fort som ett halft år. Katten frågade, om han ville se hans hästar? »Ja», sade Hans. Då öppnade katten dörren till det lilla huset, och där stodo tolf hästar så vackra, stolta och blanka, att hjärtat dansade af glädje i bröstet på Hans. »Gå nu hem», sade katten, »din häst får du inte med dig i dag, men om tre dagar skall jag komma med den.» Sedan Hans hade ätit och druckit sig mätt, begaf han sig på väg hem till kvarnen. Han hade ej fått några nya kläder under alla de sju åren, utan han måste gå med sin gamla trasiga tröja, som han hade fört med sig dit och som under de sju åren blifvit för kort på alla håll.

Då han kom hem, voro de båda andra mjölnaredrängarne där också; de hade fört med sig hvar sin häst, men den enes var blind och den andres lam. De frågade: »Hans, hvar har du din häst?» — »Den kommer efter om tre dagar.» Då skrattade de och sade: »Jo, jag tackar, jag! Hvar skall du få en häst ifrån? Den måtte just se snygg ut!» Han gick in i rummet, men mjölnaren sade, att han ej finge komma intill bordet, han var alldeles

för trasig, om någon kom in, finge man skämmas för honom. Han fick därför litet mat utanför, och då de om kvällen gingo och lade sig, ville de två andra ej ge honom någon säng, utan han måste krypa in i gåshuset och lägga sig där på litet halm. Om morgonen, då han vaknade, voro de tre dagarne redan förbi, och där kom en vagn med sex hästar, som blänkte så vackert, och en betjänt, som ledde en sjunde häst, och det var den fattige mjölnaredrängens. Men ur vagnen steg en praktfullt klädd prinsessa, som gick in i kvarnen, och prinsessan var den lilla brokiga katten, som Hans hade tjänat hos i sju år. Hon frågade mjölnaren, hvar smådrängen var. Då sade mjölnaren: »Honom kunna vi ej ha inne i kvarnen, därtill är han alltför trasig; han ligger ute i gåshuset.» Då sade konungadottern att de genast skulle hämta in honom.

Hans kom nu in, men hans kläder voro så sönderrifna, att han måste hålla ihop trasorna med händerna. En betjänt tog fram präktiga kläder, tvättade honom och klädde på honom, och då han var färdig, var han så vacker, att ingen konung kunde vara vackrare. Därpå begärde prinsessan att få se de hästar, som de andra mjölnaredrängarne hade fört med sig; den ene var blind och den andre lam. Då lät hon tjänaren föra fram den sjunde hästen, och så snart mjölnaren fick se den, utbrast han förvånad, att en så vacker häst hade han aldrig förr sett. »Den är från Hans», sade hon. »Då skall han också ha kvarnen», sade mjölnaren; men konungadottern svarade, att den kunde han behålla själf. Därpå tog hon sin trogne Hans med sig upp i vagnen och åkte bort med honom. De foro först till det lilla huset, som han hade byggt med silfververktyg; det hade emellertid blifvit förvandladt till ett stort slott, och allting däri var af silfver och guld. Hans och konungadottern höllo nu bröllop med hvarandra och han blef så rik, så rik, att han hade fullt upp för hela sitt lif. Om någon också är enfaldig, bör man därför icke säga, att det ej kan bli någonting af honom.

Fågeln.

Det var väl för tusen år sedan; då bodde här i landet många småkonungar. En af dem bodde uppe på Keuterbärget och han tyckte mycket om att gå på jakt. Då han nu en gång lämnade slottet med sina jägare, vaktade tre flickor sina kor nedanför bärget, och då de fingo se konungen och allt hans folk, ropade den äldsta flickan till de båda andra och pekade på konungen: »Hallo! Hallo! Om jag inte kan få honom till man, vill jag ingen ha.» Då svarade den andra flickan på andra sidan bärget och pekade på den, som gick till höger om konungen: »Hallo! Hallo! Om jag inte kan få honom till man, så vill jag ingen ha.» Då ropade den yngsta och pekade på den, som gick till vänster: »Hallo! Hallo! Om jag inte kan få honom till man, så vill jag ingen ha.» Men det

var de båda ministrarne. Allt detta hörde konungen, och då de kommo hem från jakten, kallade han till sig de tre flickorna och frågade dem hvad de dagen förut hade sagt vid bärget. Det ville de icke säga; då frågade konungen den äldsta, om hon ville ha honom till man? Hon sade ja, och hennes båda systrar blefvo gifta med de bägge ministrarne, ty de voro vackra och fina alla tre, men drottningen var den fagraste, och hon hade hår som lin.

Gå nu alltjämt vägen rakt fram, min dotter.

De båda systrarna fingo inga barn, och då konungen en gång skulle resa bort, lät han dem komma till drottningen för att muntra upp henne, ty hon var hafvande. Hon fick en liten gosse, som hade ett rödt födelsemärke i form af en stjärna. Då kommo de båda systrarna öfverens om att kasta den vackre gossen i vattnet. Då de hade kastat honom däri (jag tror, att det var i Weser), flög en liten fågel upp i luften och sjöng:

»Så hvit och så röd,
bered dig att dö;
vid flodens strand
bor din frälserman.»

Då de bägge systrarna hörde det, blefvo de rädda och skyndade bort. Då konungen kom hem, sade de till honom, att drottningen hade födt en hund. Då sade konungen: »Hvad Gud gör, är väl gjordt.»

Men det bodde en fiskare vid flodstranden; han fiskade upp den lille gossen, medan det ännu var lif i honom, och då hans hustru ej hade några barn, uppfostrade de honom som sin egen son. Efter ett års förlopp hade konungen åter rest bort, då fick drottningen åter en gosse, och de falska systrarna togo honom och kastade honom i vattnet; då flög fågeln upp i luften och sjöng:

»Så hvit och så röd,
bered dig att dö;
vid flodens strand
bor din frälserman.»

Och då konungen kom hem igen, sade de till honom, att drottningen återigen hade födt en hund, och han svarade: »Hvad Gud gör, är väl gjordt.» Men fiskaren tog äfven upp detta barn ur vattnet och födde upp det.

Då reste konungen bort igen, och drottningen fick en liten flicka, och systrarna kastade äfven detta barn ut i vattnet. Åter flög fågeln upp och sjöng:

»Så hvit och så röd,
bered dig att dö;
vid flodens strand
bor din frälserman.»

Och då konungen kom hem igen, sade de till honom, att drottningen hade födt en kalf. Då blef konungen vred, lät kasta sin hustru i fängelse, där hon måste sitta många år. Men äfven den lilla flickan drogs upp ur vattnet af fiskaren.

Emellertid hade barnen växt upp. En gång gick den äldste med andra gossar ut för att fiska, men de andra gossarne ville ej vara tillsammans med honom, och de sade: »Gå din väg, hittebarn.» Då blef han mycket bedröfvad och frågade den gamle fiskaren, om det var sant. Denne berättade honom nu, att han en gång hade varit ute och fiskat, och då hade han dragit upp honom ur vattnet. Då han hörde det, sade han, att han genast ville draga bort för att söka sin far. Fiskaren bad honom stanna, men han lät ej öfvertala sig, och slutligen fick han lof af fiskaren att draga sina färde. Han gick flera dagar å rad; omsider kom han till ett stort, stort vatten, och där stod en gammal gumma och fiskade. »God dag, mor», sade gossen. »God dag igen.» — »Du får väl fiska länge här, innan du fångar någon fisk.» — »Och du får väl söka länge, innan du finner din far. Hur vill du komma öfver vattnet?» sade gumman. »Ja, det må Gud veta.» Då tog den gamla honom på ryggen och bar honom öfver. Men gossen sökte länge och kunde dock ej finna sin fader.

Då nu väl ett år var förgånget, drog äfven den andre ut för att söka sin broder. Han kommer till vattnet, och här går det honom som det gick hans broder. Nu var endast dottern kvar hemma, men hon längtade så mycket efter sina bröder, snyftade och grät, och slutligen bad hon fiskaren, att han skulle låta henne få draga ut och söka sina bröder. Då hon kom till det stora vattnet, sade hon till den gamla gumman: »God dag, mor.» —

»God dag igen.» — »Gud hjälpe er med ert fiske.» Då den gamla hörde det, blef hon riktigt vänlig; hon hjälpte henne öfver vattnet och gaf henne en kvist och sade till henne: »Gå nu alltjämt vägen rakt fram, min dotter, och när du får se en stor svart hund, så kan du lugnt och dristigt gå honom förbi, men du får inte skratta och inte se på honom. Sedan kommer du till ett stort slott, som är öppet; på tröskeln måste du låta kvisten falla och strax gå igenom slottet ut på den andra sidan. Där är en gammal brunn, hvari det växer ett stort träd; på det hänger en fågel i en bur, den skall du ta, och fyll sedan ett glas med vatten ur brunnen och gå med bägge delarne samma väg tillbaka. På tröskeln tar du kvisten, och när du kommer till hunden igen, så slå honom med kvisten i ansiktet, men så att du träffar honom, och kom sedan tillbaka till mig.»

Hon fann allt som den gamla gumman hade beskrifvit det, och på återvägen träffade hon sina bägge bröder, som hade genomsökt halfva världen. De gingo tillsammans till ett ställe, där den svarte hunden låg på vägen; hon slog honom i ansiktet, och då blef han en vacker prins, som gick till vattnet med dem. Där stod ännu den gamla gumman; hon blef mycket glad, då hon såg dem alla fyra tillsammans, och förde dem öfver vattnet, och sedan gick hon bort, ty nu voro de förlossade. Men de andra gingo alla till den gamle fiskaren, och de voro glada öfver att ha återfunnit hvarandra, men fågeln hängde de på väggen.

Men den yngste af bröderna trifdes ej med att stanna hemma, han tog en båge och gick på jakt. Då han blef trött, satte han sig ned, tog sin flöjt och blåste ett stycke. Konungen var också på jakt, och då han hörde flöjtspelet, gick han fram till ynglingen och frågade honom hvem som hade tillåtit honom att jaga där? Han svarade: »Ingen.» — »Hvem tillhör du?» — »Jag är fiskarens son.» — »Han har ju inga barn.» — »Om du inte vill tro mig, så kom med.» Konungen gick med honom och framställde frågor till fiskaren, som berättade honom allt, och fågeln på väggen började sjunga:

»Stackars mor i sorg så bitter
i mörka fängelset sitter.
De falska systrarna tvänne
togo barnen tre ifrån henne
och sänkte i flodens bölja,
att för konungen brottet dölja.
Men fiskaren fångat i garn
tre gånger ett konungabarn.

Då blefvo de alla förskräckta, och konungen tog fågeln, fiskaren och de tre barnen med sig till slottet och lät öppna fängelset och befria sin gemål därur, men hon hade blifvit helt sjuk och eländig. Då gaf dottern henne vattnet ur brunnen att dricka, och hon blef strax frisk igen. Men de bägge falska systrarna blefvo brända på bålet, och dottern fick prinsen till man.

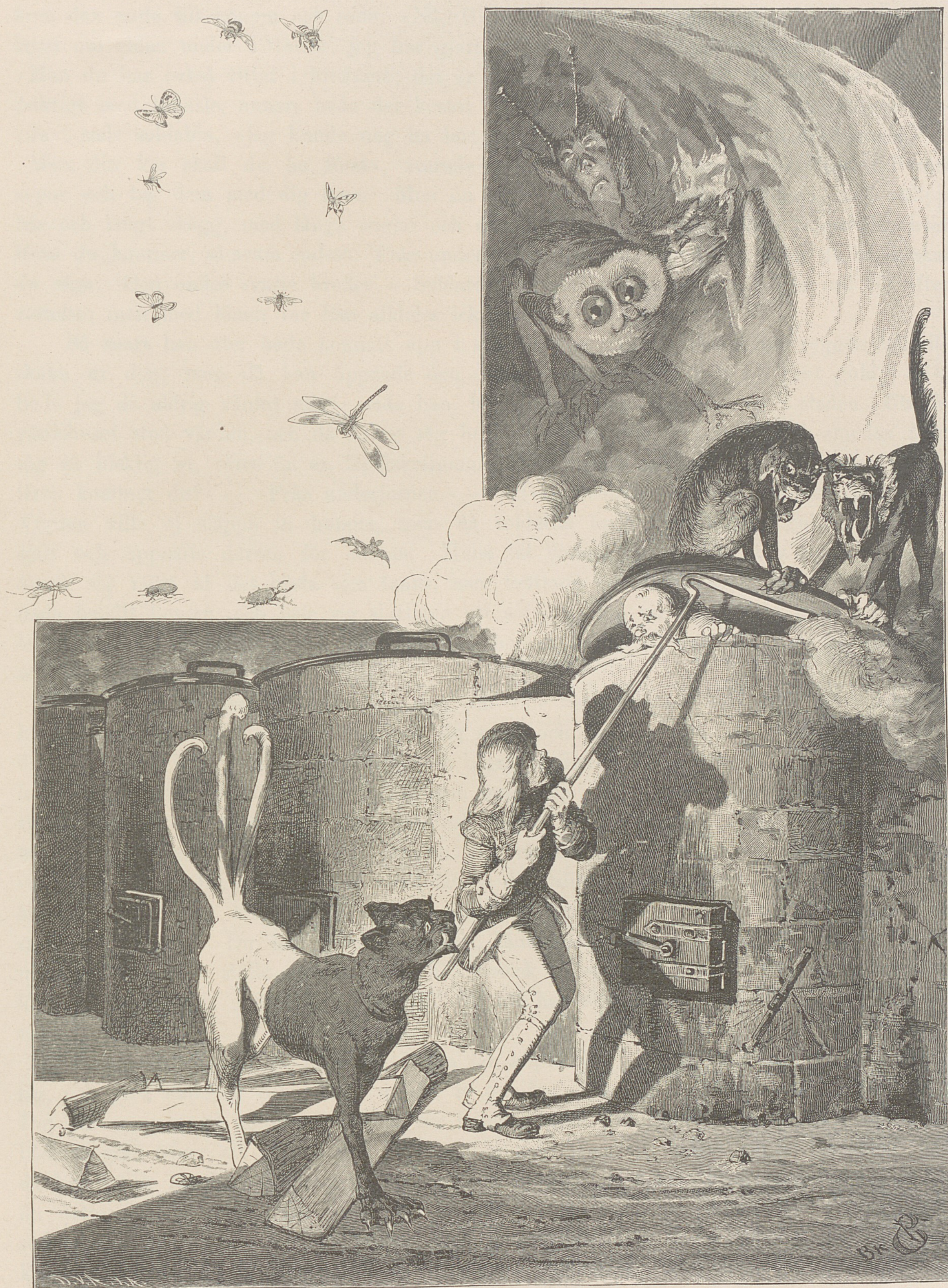

Den ondes svarte broder.

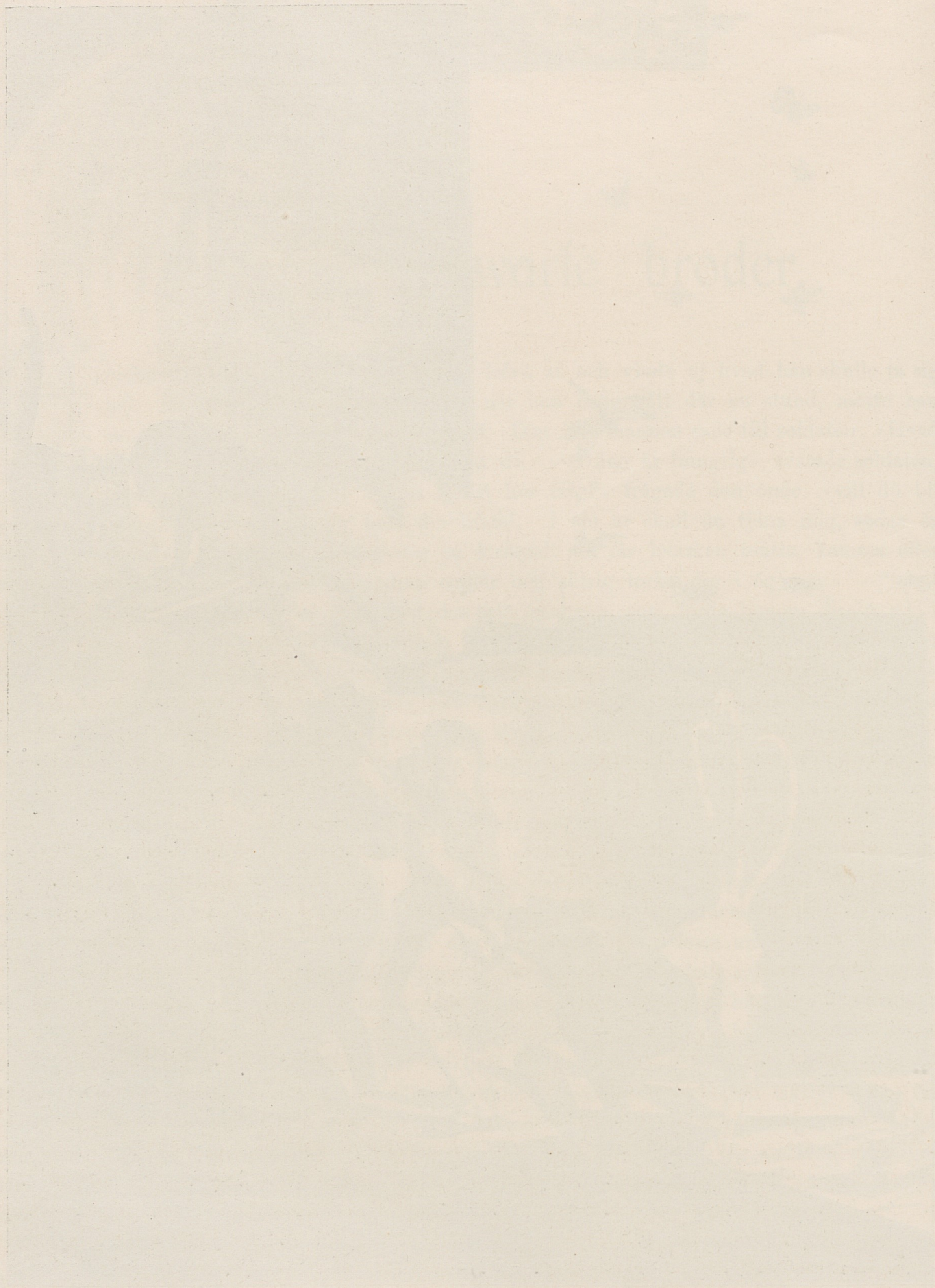
En afskedad soldat hade ingenting att lefva af och visste ej hvad han skulle ta sig till. Då gick han ut i skogen, och när han hade gått där en stund, mötte han en liten karl; det var den onde själf. Den lille mannen sade till soldaten: »Hvad fattas dig? Du ser ju helt bedröfvad ut.» — »Jag är hungrig», svarade soldaten, »och har inga pängar.» — »Vill du ta tjänst hos mig?» frågade den onde, »vill du bli min dräng, så skall du få nog för hela din lifstid. I sju år skall du tjäna mig, sedan är du åter fri. Men en sak säger jag dig på förhand: du får hvarken tvätta, kamma eller raka dig, aldrig klippa ditt hår eller dina naglar och aldrig torka dig i ögonen.» — »Låt gå!» sade soldaten, och nu gick han med den lille mannen, som förde honom direkt ned i helvetet. Här fick han besked om hvad han hade att göra: han skulle laga om elden under kittlarne, hvari helvetesstekarne lågo, göra rent och lägga soporna bakom dörren samt i allmänhet hålla god ordning, men tittade han bara en enda gång i kittlarne, skulle det gå honom illa. »Det är bra», sade soldaten, »jag skall nog sköta om det.»

Nu begaf sig den onde ut på vandring, soldaten tillträdde sin tjänst, lade bränsle på elden, sopade golfvet och lade soporna bakom dörren. Då den onde kom hem, såg han efter, om allt var uträttadt, som han hade befallt, visade sig belåten och gick åter ut. Soldaten började se sig omkring; där stodo kittlar rundt omkring med en väldig eld under, så att det kokade, sjöd och puttrade i dem. Han kände den innerligaste lust att se i dem, men den onde hade ju strängt förbjudit det. Slutligen kunde han ej styra sig längre, han lyfte på den ena kittelns lock och tittade ned i den. Då såg han sin förre underofficer sitta där. »Aha, min gosse», utbrast han, »träffar jag dig här? Förr har du haft *mig,* nu har jag *dig.*» Han lät hastigt locket falla igen, lagade om elden och lade på mera bränsle. Sedan gick han till nästa kittel, gläntade litet på locket och tittade ned; där satt hans löjtnant. »Aha, min gosse, träffar jag dig här? Förr har du haft *mig,* nu har jag *dig*», sade han åter, slog hastigt igen locket och lade en stor vedklabb under, så att det skulle bli riktigt hett. Nu ville han också se hvem som kunde vara i den tredje kitteln — det var en general. »Aha, min gosse, träffar jag dig här? Förr har du haft *mig,* nu har jag *dig.*» Han slog igen locket, sprang och hämtade blåsbälgen och gaf sig till att blåsa af alla krafter, så att helveteselden riktigt lågade upp. Nu hade han sett nog.

Så förgingo de sju åren. Han tvättade sig ej, kammade och rakade sig ej häller, klippte hvarken sitt hår eller sina naglar och torkade ej sina ögon; de sju åren gingo så hastigt för honom, att han trodde det endast hade gått ett halft år. Då tiden var alldeles ute,

Aha, min gosse, träffar jag dig här?

kom den onde till honom och sade: »Nå, Hans, hvad har du tagit dig för?» — »Jag har lagat om elden under kittlarne, jag har gjort rent hus och lagt soporna bakom dörren.» — »Men du har också tittat i kittlarne; det är emellertid din lycka, att du ändå har lagt på duktigt med bränsle, annars hade det kostat ditt lif. Din tid är ute, vill du nu hem?» — »Ja», sade soldaten, »jag kunde nog ha lust att se huru min fader har det där hemma.» — »Men din lön skall du ha först», svarade den onde, »gå och packa din ränsel full med sopor och tag dem med dig hem. Men du måste gå otvättad och okammad, med oklippt hår och långt skägg, med långa naglar och smutsiga ögon, och om någon frågar dig hvarifrån du kommer, så svara endast: 'Från underjorden', och vill någon veta hvem du är, så skall du säga: 'Den ondes svarte broder'.» Soldaten teg och ställde sig den ondes ord till efterrättelse; men med lönen var han alldeles icke nöjd.

Så snart han åter hade kommit upp i skogen, tog han sin ränsel från ryggen och ville skaka ur den; men då han öppnade den, voro soporna förvandlade till rent guld. »Det hade jag då aldrig väntat mig!» sade han, blef helt förnöjd och gick in i staden. Utanför värdshuset stod värden, och då denne såg honom nalkas, blef han förskräckt, emedan Hans såg så hisklig ut, värre än en fågelskrämma. Han ropade an honom och frågade: »Hvarifrån kommer du?» — »Från underjorden.» — »Hvem är du?» — »Den ondes svarte broder.» Värden ville ej släppa in honom, men då soldaten hade visat honom guldet, gick han själf och öppnade dörren för honom. Hans lät honom ge sig det bästa rummet, åt och drack sig mätt af det bästa som fanns, men tvättade och kammade sig ej, som den onde hade befallt honom, och lade sig slutligen att sofva. Men ränseln full af guld hade emellertid stuckit värden i ögonen och lämnade honom ingen ro; han smög sig in om natten och stal bort den.

Då Hans följande morgon steg upp och ville betala värden och sedan gå vidare, var hans ränsel borta. Men han lugnade sig snart och tänkte: »Du har råkat i olycka utan din egen förskyllan», vände därefter om och begaf sig direkt till underjorden igen. Där klagade han sin nöd för den onde och bad honom om hjälp. Den onde sade: »Sätt dig, jag vill tvätta, kamma och raka dig, klippa hår och naglar på dig och torka dig i ögonen», och då han slutat därmed, lämnade han honom åter ränseln full af sopor och sade: »Gå nu till värden och säg honom, att han skall lämna dig tillbaka dina pänningar, annars skall jag komma och hämta honom och låta honom laga om elden i ditt ställe.» Hans gick och sade till värden: »Du har stulit mitt guld, lämnar du det ej tillbaka, så kommer du till underjorden i mitt ställe och måste se lika hemsk ut som jag gjorde.» Värden skyndade att lämna honom igen guldet och mera till, för att han skulle tiga, och Hans var nu således en rik man.

Han begaf sig nu på hemväg till sin far, köpte sig en simpel lärftsblus, som han tog på sig, och gick omkring och gjorde musik, ty det hade han lärt sig af den onde i underjorden. Det var en gammal konung i landet, för honom måste han äfven upp och spela, och denne blef så glad öfver att höra honom, att han lofvade Hans sin äldsta dotter till äkta. Men då hon hörde att hon skulle gifta sig med en simpel karl i hvit blus, svarade hon, att förr än detta skedde, skulle hon kasta sig i sjön. Då gaf konungen honom sin yngsta dotter, som gärna gjorde sin far till viljes. Och sålunda blef den ondes svarte broder gift med konungadottern, och då den gamle konungen dog, ärfde han hela riket.

Dumma Trina.

En dag tog bonden fram sin hagtornskäpp ur vrån och sade till sin hustru: »Trina, nu går jag ut i bygden och kommer inte igen förr än om tre dagar. Om kreaturshandlaren under den tiden kommer hit och vill köpa våra tre kor, så kan du ju sälja dem, men inte för mindre än två hundra daler, hör du det, inte mindre!» — »Gå du i Guds namn», svarade hustrun, »jag skall nog uträtta det.» — »Ja, du ja!» sade mannen. »Som litet barn stötte du en gång ditt hufvud, och det har du ondt af än i dag. Men det säger jag dig, gör du några dumheter, så målar jag din rygg blå och det utan färg, bara med den här käppen, och det blåa skall sitta i ett helt år, det kan du lita på.» Därmed gick mannen sin väg.

Följande morgon kom boskapshandlaren, och hustrun behöfde ej hålla några vidlyftiga öfverläggningar med honom. Då han hade sett korna och hörde priset, sade han: »Det ger jag gärna, så mycket äro de värda bröder emellan. Jag tar genast kreaturen med mig.» Han löste dem ur båset och dref dem ur ladugården. Just som han ämnade gå ut genom grinden, tog hustrun honom i armen och sade: »Först måste ni ge mig de två hundra dalerna, annars kan jag ej låta er få gå.» — »Mycket rätt», sade mannen, »men jag har glömt att ta min pänningpung med mig. Ni skall emellertid inte vara orolig, ni skall få säkerhet, tills jag betalar. Två kor tar jag med mig och den tredje lämnar jag kvar, så har ni en god pant.» Det tyckte hustrun var rätt och bra, hon lät mannen gå sin väg med sina kor och tänkte: »Hvad Hans skall bli glad, då han ser, att jag har burit mig så förståndigt åt.» Bonden kom hem den tredje dagen, som sagdt var, och frågade genast om korna voro sålda. »Ja visst, käre Hans», svarade hustrun, »för två hundra daler, som du sade till. Så mycket äro de knappast värda, men karlen tog dem utan invändningar.» — »Hvar ä' pängarne?» frågade bonden. »Pängar har jag inga», svarade hustrun, »han hade glömt sin pänningpung, men han skall snart komma med dem; under tiden har han lämnat mig en god pant.» — »Hvad är det för en pant?» frågade bonden. »En af de tre korna; den får han inte förr än han har betalat de andra. Jag har ställt till det bra och behållit den minsta, hon äter minst.» Mannen blef ond, lyfte sin käpp och ville blåmåla henne, som han hade lofvat. Men plötsligt sänkte han käppen igen och sade: »Du är den dummaste gås, som går på Guds gröna jord, men jag tycker synd om dig. Jag vill gå ut på landsvägen och söka i tre dagar, om jag kan finna någon, som är ännu enfaldigare än du. Lyckas det, så är du fri, men finner jag ej någon, så skall du få din välförtjänta lön utan afdrag.»

Han gick ut på stora landsvägen, satte sig på en sten och väntade hvad som komma skulle. Då såg han en hövagn komma farande, och midt på vagnsbrädet stod en kvinna, i stället för att sätta sig på höknippan, som låg bakom henne, eller gå bredvid oxarne. Bonden tänkte: »Det där är väl en sådan som du söker», steg upp och började springa hit och dit framför vagnen, som om han ej varit riktigt klok. »Hvad vill ni, far?» sade kvinnan till honom. »Jag känner er inte; hvarifrån kommer ni?» — »Jag har fallit ned från himlen», svarade bonden, »och vet inte hur jag skall komma dit upp igen; kan ni skjutsa mig dit?» — »Nej», svarade gumman, »jag hittar inte vägen. Men om ni kommer från himlen, så kan ni väl säga mig, hur det står till med min man, som nu har varit där

Hvem kunde väl ha trott något sådant!

i tre års tid; ni har väl sett honom?» — »Ja, visst har jag sett honom; men det kan inte gå bra för alla. Han vaktar får, och kritterna göra honom mycket besvär; de springa upp i bärgen och förirra sig i ödemarken, och så måste han springa efter dem och drifva dem tillsammans. Trasig är han också, och kläderna falla visst snart af kroppen på honom. Skräddare finns det inga där uppe, sankte Per släpper inte in några, det har ni hört af sagorna.» — »Hvem kunde väl ha trott något sådant!» utropade gumman. »Vet ni hvad? Jag skall hämta hans söndagsrock, som hänger där hemma i skåpet; den kan han ännu begagna med heder. Ni är väl så god och tar den med er.» — »Det går inte för sig», svarade bonden, »kläder får ingen skaffa in i himlen, dem ta de ifrån en vid porten.» — »Hör på», sade gumman, »i går sålde jag mitt präktiga hvete och fick in en ganska vacker

summa, den skall jag skicka honom. Om ni stoppar pungen i fickan, så kan ingen människa se den.» — »Om ni nödvändigt så vill», svarade bonden, »skall jag nog göra er den tjänsten.» — »Sitt kvar här», sade hon, »jag skall fara hem och hämta pänningpungen; jag är snart här igen. Jag sätter mig inte på höknippan, utan står på vagnen, så få mina dragare inte så tungt lass.» Hon dref på sina oxar, och bonden tänkte: »Hon har allt anlag för dumhet; kommer hon verkligen tillbaka med pänningarne, så kan hustru min prisa sig lycklig, då slipper hon stryk.» Det dröjde ej länge, förr än gumman kom springande med pängarne och stoppade dem själf i hans ficka. Innan hon gick, tackade hon honom tusen gånger för hans tjänstaktighet.

Då gumman kom hem, träffade hon sin son, som hade kommit tillbaka från fältet. Hon berättade honom hvilka oväntade nyheter hon hade hört och tillade: »Jag är riktigt glad åt att jag har fått ett tillfälle att skicka någonting till min stackars man; hvem kunde ha trott, att han skulle lida brist på någonting i himlen?» Sonen blef alldeles handfallen af förvåning. »Mor», sade han, »man träffar inte hvar dag någon från himlen; jag vill genast gå ut och laga att jag får fatt i honom ännu en gång. Han får lof att tala om för mig hur det ser ut där uppe och hur de ha det med arbete.» Han sadlade hästen och red därifrån i galopp. Han träffade på bonden, som satt under ett pilträd och räknade pänningarne, som voro i pungen. »Har ni sett mannen, som är från himlen?» ropade ungersvennen till honom. »Jo», svarade bonden, »han har begifvit sig på väg hem igen; han gick upp på bärget där, därifrån har han närmare. Ni kan nog hinna upp honom, om ni rider i skarpt traf.» — »Ack», sade den andre, »jag har trälat hela dagen, och ridten hit har alldeles tröttat ut mig; ni känner karlen, var snäll och sätt er upp på min häst och öfvertala honom att komma hit igen.» — »Aha», tänkte bonden, »det där är också en, som har en skruf lös.» — »Hvarför skulle jag inte göra er den tjänsten?» sade han, steg upp på hästen och red i skarpaste traf därifrån. Bondgossen satt där, ända tills natten inbröt, men bonden kom ej tillbaka. »Mannen från himlen hade säkert mycket brådtom», tänkte han, »och ville inte vända om, och då gaf bonden honom hästen för att han skulle lämna den till far min.» Han gick hem och talade om för sin mor hvad som hade händt; han hade skickat hästen till fadern, så att denne ej skulle behöfva gå ständigt och jämt. »Det gjorde du rätt i», svarade hon, »du har unga ben och kan gå bättre än han.»

Då bonden kom hem, ställde han in hästen i stallet bredvid den förpantade kon, gick sedan till sin hustru och sade: »Det var lycka för dig, Trina, att jag har träffat på två, som voro ännu enfaldigare än du; den här gången slipper du stryk, det spara vi till en annan gång.» Sedan tände han sin pipa, satte sig i farfarsstolen och sade: »Det var en god affär, en blank häst och en stor pung med pängar för två magra kor. Om dumheten alltid inbragte så mycket, skulle jag gärna hålla den i ära.» Så tänkte *den* bonden, men du tycker säkert bättre om de enfaldiga.

Doktor Allvetande.

Det var en gång en fattig bonde vid namn Kräfta. Han körde en famn ved på en vagn med ett par oxar, for in till en doktor i staden och sålde den för två daler. Då nu pänningarne utbetalades till honom, satt doktorn just vid bordet och åt och drack de läckraste saker. Bonden såg det och tänkte, att han gärna skulle vilja vara doktor. Han stannade ännu en liten stund, ref sig bakom örat och frågade slutligen, om han ej också kunde bli doktor. »Hvarför inte?» svarade doktorn, »det är en lätt sak.» — »Hvad skall jag göra då?» frågade bonden. »Köp dig för det första en abcbok, en sådan, där det finns en galande tupp på första sidan; för det andra skall du sälja din vagn och dina oxar och köpa dig kläder därför och annat, som hör till doktoriet; för det tredje skall du låta måla dig en skylt med orden: 'Jag är doktor Allvetande', och spika upp den öfver din port.» Bonden gjorde allt hvad som blifvit honom sagdt. Då han nu hade doktorerat litet, men icke mycket, blefvo pänningar bortstulna från en rik herre. Han fick nu höra talas om doktor Allvetande, som bodde i den och den byn och som äfven måste veta hvart pänningarne hade tagit vägen. Herrn lät spänna för sin vagn, åkte till byn och frågade bonden, om han var doktor Allvetande. — Ja, det var han. — Då skulle han följa med och skaffa igen de stulna pänningarne. — Det ville han nog, men Greta, hans hustru, skulle följa med. — Herrn gick in på detta, lät dem bägge två sitta upp i sin vagn och de foro därifrån tillsammans.

Då de kommo till herrgården, var bordet dukadt, och först skulle han äta. »Ja, men Greta, hustru min, måste vara med», sade han och satte sig med henne vid bordet. Då nu den förste betjänten kom med ett fat läcker mat, gaf bonden sin hustru en knuff och sade: »Greta, det var den förste», och menade därmed: den, som bar in den första rätten. Men betjänten trodde att han menade: det var den förste tjufven, och som han nu verkligen var det, blef han rädd och sade till sina kamrater i köket: »Det går på tok, doktorn vet allt, han sade, att jag var den förste.» Den andre betjänten ville på inga villkor gå in, men han måste det till sist. Då han nu kom in med ett fat, gaf bonden sin hustru en knuff och sade: »Greta, det är den andre.» Äfven denne betjänt blef mycket rädd och skyndade ut. Det gick ej bättre för den tredje, bonden sade åter: »Greta, det är den tredje.» Den fjärde bar in ett öfvertäckt fat, och herrn sade till doktorn, att han skulle visa sin konst och gissa hvad som låg därunder; men det var kräftor. Bonden såg på fatet, men visste ej huru han skulle bära sig åt, utan sade: »Ack, jag arma Kräfta!» Då herrn hörde det, utropade han: »Rätt gissadt! Då vet ni också hvem som har stulit pängarne.»

Betjänten blef nu förskräckligt rädd, och han blinkade till doktorn, att han skulle komma ut. Då han nu kom ut, erkände alla fyra för honom, att de hade stulit pängarne; de ville gärna ge dem tillbaka och honom själf en stor summa, om han blott ville låta bli att förråda dem, annars voro de förlorade. De visade honom äfven hvar pängarne lågo gömda. Därmed var doktorn nöjd, gick in igen och sade: »Herre, nu skall jag se efter i min bok hvar pängarne äro.» Men den femte betjänten kröp in i ugnen och ville höra, om doktorn visste ännu mera. Men denne satt där och bläddrade i sin abcbok och letade efter tuppen. Då han ej genast hittade honom, sade han: »Du är där ändå, och du måste fram till sist.» Då trodde betjänten i ugnen, att det var han som åsyftades, sprang förfärad ut och ropade: »Den mannen vet allting.» Nu visade doktor Allvetande herrn stället, där pänningarne lågo, men sade ej hvem som hade stulit dem, fick af bägge parterna riklig belöning och blef en berömd man.

Anden i flaskan.

Det var en gång en fattig vedhuggare, som arbetade från morgonen till sent på natten. Då han ändtligen hade sparat ihop litet pänningar, sade han till sin son: »Du är mitt enda barn; de pängar jag har förtjänat i mitt anletes svett vill jag använda till din undervisning. Låt se att du lär dig någonting nyttigt, så att du kan försörja mig, när jag blifvit gammal och mina lemmar styfnat, så att jag måste sitta hemma.» Sonen fick nu gå i en lärd skola och var flitig, så att hans lärare berömde honom, och han fick stanna där en tid. Då han gått igenom ett par klasser, men ännu ej var fullärd i allting, voro emellertid de smulor, fadern hade lagt af, åtgångna. »Ack», sade fadern bedröfvad, »jag kan ingenting mer ge dig, jag kan under de här svåra tiderna ej förtjäna en skilling mer än som går åt till dagligt bröd.» — »Käre far», svarade sonen, »sörj inte öfver det, är det Guds vilje, så vänder sig nog allting till det bästa; jag skall nog finna mig i mitt öde.» Då fadern ville gå ut i skogen på arbete, sade sonen: »Låt mig gå med dig och hjälpa dig.» — »Ja», svarade fadern, »det kunde bli besvärligt nog för dig; du är inte van vid tungt arbete och står ej ut därmed; jag har dessutom bara en yxa och inga pängar att köpa en ny för.» — »Gå du till grannen», sade sonen, »han lånar dig nog sin yxa, tills jag själf har förtjänat mig en.»

Då lånade fadern en yxa hos grannen, och följande morgon i daggryningen gingo de tillsammans ut i skogen. Sonen hjälpte sin far och var helt kry och rask. Då solen stod högt på himlen, sade fadern: »Låt oss nu hvila och hålla middag, så går arbetet sedan dubbelt så bra.» Sonen tog sitt bröd i handen och sade: »Hvila dig du, far, jag är inte trött, jag vill gå litet hit och dit i skogen och leta efter fågelbon.» — »Du tok», svarade

fadern, »hvad tjänar det till att drifva omkring? Du blir bara trött, så att du sedan inte kan röra dig; stanna här och sätt dig hos mig.»

Men sonen gick in i skogen, åt upp sitt bröd, var glad till sinnes och tittade in mellan de gröna grenarne, om han möjligen skulle kunna upptäcka ett fågelbo. Så gick han omkring, tills han slutligen kom till en ofantligt stor ek, som visst var många hundra år gammal och så tjock, att fem personer ej kunde ta om den. Han tänkte: »Häri måste väl mången fågel ha byggt sitt näste.» Då tyckte han sig plötsligt höra en röst. Han lyssnade och hörde någon ropa med dof stämma: »Släpp mig ut, släpp mig ut!» Han såg sig om, men kunde ingenting upptäcka; likväl föreföll det honom, som om rösten kom nedifrån jorden. Då ropade han: »Hvar är du?» Rösten svarade: »Här nere vid

Jag är den store mäktige Merkurius.

ekrötterna. Släpp mig ut, släpp mig ut!» Gossen började gräfva upp jorden och söka bland rötterna, tills han slutligen i ett litet hål upptäckte en glasflaska. Han tog den, höll upp den mot ljuset, och nu såg han en varelse, som liknade en groda, hoppa upp och ner där inne. »Släpp mig ut, släpp mig ut!» ljöd ropet ånyo, och gossen, som intet ondt anade, tog proppen ur flaskan. Genast steg en ande ut och började växa och växa och det så fort, att inom några få ögonblick en jätte så stor som halfva eken stod framför skolgossen. »Vet du», ropade anden med fruktansvärd röst, »hvad du får till lön för att du släppte ut mig?» — »Nej», svarade gossen oförskräckt, »hur skulle jag kunna veta det?» — »Då skall jag säga dig det: jag måste vrida af halsen på dig.» — »Det kunde du ha sagt mig förut», var gossens svar, »så skulle jag allt ha låtit dig stanna kvar; mitt hufvud lär väl ändå få sitta för dig, den saken ska' vi åtminstone talas vid om.» — »Talas vid om, talas vid om!» utropade anden. »Din välförtjänta lön kan jag inte undanhålla dig; tror du att jag har varit inspärrad af nåd? Nej, det var till straff. Jag är den store, mäktige Merkurius, och den, som släppte mig lös, måste jag vrida om halsen på.» — »Vänta litet», sade gossen, »så hastigt går det inte, jag måste först veta, om det verkligen är du, som har suttit i den lilla flaskan, och om du är den rätte anden. Kan du krypa in i den igen, så vill jag tro dig och du kan göra med mig hvad du vill.» Anden svarade stolt, att det var en lätt konst, drog sig tillsammans och gjorde sig så smal och liten som han varit från början, och kröp sedan in genom flaskhalsen igen. Men knappast var han där inne, förr än gossen hastigt satte i proppen igen, kastade ned flaskan mellan ekrötterna på dess gamla plats, och anden var narrad.

Nu ville gossen gå tillbaka till sin far, men anden ropade helt jämmerligt: »Ack, låt mig slippa ut, låt mig slippa ut!» — »Nej», svarade gossen, »andra gången går det inte; den, som en gång har velat ta lifvet af mig, släpper jag inte lös, sedan jag väl har fångat honom.» — »Om du vill ge mig friheten», ropade anden, »så skall jag ge dig så mycket, att du har nog under hela din lifstid.» — »Nej», svarade gossen, »du vill bedra mig nu liksom förra gången.» — »Du kastar din lycka ifrån dig», sade anden, »jag vill inte göra dig något ondt, utan belöna dig rikligen.» Gossen tänkte: »Man kan ju våga försöket; kanske håller han ord, och i alla fall skall han inte fånga mig så lätt.» Han tog ur proppen och anden hoppade ut liksom förra gången, vidgade ut sig och blef en stor jätte. »Nu skall du få din lön», sade han, räckte gossen en liten lapp, som liknade ett plåster, och tillade: »Om du med den ena ändan bestryker ett sår, blir det ögonblickligen läkt, och om du med den andra bestryker järn eller stål, blir det genast förvandladt till silfver.» — »Det måste jag först försöka», sade gossen, gick till ett träd, rispade i barken med sin yxa och beströk skråman med den ena ändan af plåstret, och genast drog den sig ihop och var läkt. »Ja, det har sin riktighet», sade han till anden, »nu kunna vi säga hvarandra farväl.» Anden tackade honom för sin befrielse, gossen tackade för gåfvan och gick därpå tillbaka till sin far.

»Hvar har du sprungit omkring?» frågade fadern. »Hvarför har du glömt arbetet? Jag sade ju strax, att du ej dugde till någonting.» — »Ge dig bara tillfreds, far, jag skall nog ta igen det.» — »Ta igen, ja», sade fadern förargad, »det duger inte!» — »Pass på, far, det där trädet skall jag hugga ned, så att det skall braka om det.» Han tog sitt plåster, beströk yxan därmed och högg till allt hvad han orkade; men som järnet var förvandladt till silfver, så böjde eggen sig. »Nej se, far, sådan dålig yxa du har gifvit mig,

den duger till ingenting.» Fadern blef förskräckt och utbrast: »Ack, hvad har du gjort? Nu måste jag betala yxan. Men hvar skall jag ta pängarne ifrån? Det är den nytta jag har af ditt arbete.» — »Blif inte ond», svarade sonen, »jag skall nog betala yxan.» — »Ah, du dummerjöns», utropade fadern, »hvad skall du betala med? Du har ju inte annat än hvad jag ger dig. Skolpojkstreck har du nog fullt upp i hufvudet, men att fälla träd förstår du dig inte på.»

Efter en stund sade gossen: »Far, jag kan inte arbeta mer i dag, låt oss nu ta oss ledigt.» — »Prat!» svarade denne, »tror du, att jag kan lägga händerna i kors liksom du? Nej, jag måste ännu göra gagn, men du kan ju packa dig hem.» — »Men, far, det är första gången jag är här i skogen, jag hittar inte vägen ensam; gå med mig!» Vreden hade emellertid lagt sig, fadern lät därför öfvertala sig och följde med hem. »Det är så godt att du går och säljer den skadade yxan», sade han till sonen, »och laga att du får så mycket som möjligt för henne; hvad som fattas skall jag skaffa och betala det till grannen.» Sonen tog yxan och bar den till en guldsmed i staden. Denne undersökte den, lade den på vågen och sade: »Den är värd fyra hundra daler, men så mycket reda pängar har jag inte.» — »Ge mig hvad ni har», sade gossen, »det öfriga får ni vara skyldig.» Guldsmeden gaf honom tre hundra daler och blef skyldig ett hundra. Därpå gick gossen hem. »Far», sade han, »gå nu och hör efter hvad grannen vill ha för yxan.» — »Det vet jag förut», svarade gubben, »den kostar en daler.» — »Ge honom då två daler, det är jämt dubbelt; ser ni, jag har pängar i öfverflöd», och nu gaf han fadern hundra daler och sade: »Nu skall du aldrig sakna något, hädanefter skall du hafva goddagar.» — »Hur har du kommit öfver den rikedomen?» frågade fadern. Då berättade sonen honom, huru alltsamman hade gått till och hvilken riklig fångst han i tron på sin goda lycka hade gjort. Med återstoden af pänningarne begaf han sig åter till den lärda skolan, studerade vidare, och som han med sitt plåster kunde läka alla sår, blef han den berömdaste doktor i hela världen.

Om den kloke skräddaren.

Det var en gång en prinsessa, som var öfvermåttan stolt. Kom någon friare till henne, så gaf hon honom en gåta att lösa, och om han ej kunde gissa den, blef han bortvisad med hån. Hon lät kungöra, att den, som löste gåtan, skulle få henne till äkta, hvem han än vore. Slutligen anmälde sig äfven tre skräddare. De två äldsta af dem tyckte, att de hade gjort så många styng i sina dagar och alltid träffat på rätta stället, så att nu skulle de nog också träffa det rätta här; men den tredje var en liten vildbasare, som icke en gång förstod sitt eget handtverk. Han tänkte som så, att då han annars aldrig hade lyckan med sig i någonting, skulle han väl ha tur i giftas. De båda andra rådde

honom att stanna hemma, ty med så litet förstånd som han hade, tyckte de, skulle han ej kunna komma långt. Men den lille skräddaren lät sig ej bekomma, utan sade, att han hade föresatt sig att göra ett försök, om han också skulle mista sitt hufvud, och han skulle nog hjälpa sig fram. Och därmed begaf han sig på väg och var till mods, som om hela världen vore hans.

Som sagdt, de anmälde sig nu alla tre hos prinsessan och sade, att hon skulle förelägga dem sin gåta. Nu hade de rätta kommit, och de hade ett förstånd så fint, att det kunde trädas i en synål. Då sade prinsessan: »Jag har två slags hufvudhår, hvad ha de för färg?» — »Inte annat än det», sade den förste. »Det är väl svart och hvitt som det tyg di kallar för 'peppar och salt'.» — »Orätt gissadt», sade prinsessan. »Nu skall den andre svara.» — »Ja», sade den andre, »om det inte är svart och hvitt, så är det väl brunt och rödt som far mins helgdagsrock.» — »Orätt gissadt», sade prinsessan. »Nu är turen hos den tredje; jag ser på honom, att han säkert vet det.» Då framträdde den lille skräddaren dristigt och sade: »Prinsessan har på sitt hufvud ett guldhår och ett silfverhår, det är de båda färgerna.» Då prinsessan hörde detta, bleknade hon och var nära att svimma af förskräckelse, ty den lille skräddaren hade gissat rätt, och hon trodde fullt och fast, att ingen människa i världen visste hennes hemlighet. Då hon hade hämtat sig litet, sade hon: »Därmed har du ej vunnit mig. Du måste uppfylla ännu ett villkor. Nere i stallet ligger en björn; hos honom skall du tillbringa natten, och om du ännu är vid lif i morgon bittida, då jag stiger upp, skall jag ta dig till man.» På detta sätt trodde hon sig bli skräddaren kvitt, ty ännu hade ingen människa kommit lefvande ur björnens klor. Men skräddaren lät ej skrämma sig, han var vid godt mod och sade: »Friskt vågadt är hälften vunnet.»

Så snart det blef kväll, fördes skräddaren ned till björnen. Denne ville genast gå löst på honom och med sina ramar ge honom en varm välkomsthälsning, men skräddaren sade: »Sakta, min vän, sakta! Jag skall nog få dig att ta reson.» Sedan började han helt lugnt, som om ingenting stod på, ta upp några nötter ur fickan, knäckte dem och åt upp kärnorna. Då björnen såg detta, började han också bli lysten efter nötter; skräddaren tog ned i fickan och räckte honom en hand full, men det var inga nötter, utan rullstenar. Björnen tog dem i munnen och bet allt hvad han kunde, men det hjälpte icke, han kunde ej knäcka dem. »Jag måtte då vara en riktig stackare», tänkte han, »kan jag nu inte en gång knäcka nötter?» — »Knäck dem åt mig», sade han till skräddaren. »Där ser du hvad du är för en karl», sade skräddaren, »du har så stor mun och kan ändå inte knäcka en nöt.» Då tog han stenarne, bytte hastigt ut dem mot nötter och — knack! voro de i tu. »Jag får lof att försöka ännu en gång», sade björnen, »när du gör det, ser det ut som om det vore mycket lätt.» Skräddaren gaf honom nu naturligtvis stenar, och björnen arbetade och bet af alla krafter. Men du kan väl förstå, att han inte fick sönder dem.

Nu tog skräddaren fram en fiol och började spela ett muntert stycke. Då björnen hörde musiken, kunde han ej styra sig, utan började dansa. Då han hade hoppat en stund, sade han: »Är det svårt att lära sig spela?» — »Nej, tvärtom, man håller bara på strängarne med den vänstra handen och gnider stråken med den högra; se bara, så bra det går, hoppsasa, fallerallera!» — »Jag kunde allt ha lust att lära mig spela», sade björnen, »ty då kunde jag dansa när jag hade lust. Vill du lära mig det?» — »Hjärtans gärna», sade skräddaren, »det kommer bara an på, om du har geni därtill. Men låt mig se på dina tassar; de där klorna ä' alldeles för långa, först måste jag klippa dina naglar litet.» Nu

hämtade han en skrufklofve, och björnen måste sticka in klorna däri; men det fick han snart ångra, ty skräddaren skrufvade honom så fast, att han ej kunde röra sig ur fläcken. »Vänta nu, tills jag kommer med saxen», sade skräddaren, lät björnen brumma så mycket han ville och lade sig därefter att sofva på en knippa halm i en vrå.

Hon blef mållös af bestörtning.

Då prinsessan om kvällen hörde det förfärliga brummandet, trodde hon, att björnen brummade af glädje öfver att ha gjort ända på skräddaren. Hon steg därför helt glad och belåten upp om morgonen, men då hon tittade in i stallet och fick se skräddaren stå där lifs lefvande, blef hon mållös af bestörtning. Hon kunde emellertid ej göra några invändningar, ty hon hade gifvit sitt löfte offentligen, och konungen lät statsvagnen köra fram

och däri måste prinsessan sätta sig med skräddaren för att fara till kyrkan och vigas. Knappast hade de stigit i vagnen, förr än de båda andra skräddarne, som hade ett falskt hjärta och afundades honom hans lycka, gingo in i stallet och skrufvade björnen lös. Björnen rusade i fullt raseri efter vagnen. Prinsessan hörde honom flåsa och brumma, blef förskräckt och utropade: »Björnen är efter oss och vill ta dig.» Men skräddaren ställde sig på hufvudet, stack ut benen genom fönstret och ropade: »Ser du skrufklofven? Packa dig af, annars kommer du i den igen!» Då björnen hörde detta, vände han genast om och sprang sin väg, men skräddaren och prinsessan åkte i lugn och ro till kyrkan och blefvo förmälda, och han lefde tillsammans med henne, glad som en bofink. Den, som inte tror det, han får plikta en daler.

Korpen.

Det var en gång en drottning, hvilken hade en liten dotter, som ännu var helt liten och måste bäras på armen. En gång var barnet ostyrigt, och hvad modern än sade, ville det ej hålla sig stilla. Då blef hon otålig, och då korparne just flögo rundt omkring slottet, öppnade hon fönstret och sade: »Jag önskar att du vore en korp och flöge din väg, så finge jag fred för dig.» Knappast hade hon sagt detta, förr än barnet förvandlades till en korp och flög från hennes arm ut genom fönstret. Men den flög in i en mörk skog och stannade där länge, och föräldrarne hörde ej mer af sin dotter.

En gång gick en man igenom skogen; han hörde korpen skrika och gick efter ljudet, och då han kom närmare, sade korpen: »Jag är en konungadotter till börden, och jag har blifvit förhäxad, men du kan förlossa mig.» — »Hvad skall jag göra?» frågade han. Hon sade: »Gå längre in i skogen, så finner du ett hus; där inne sitter en gammal gumma, som bjuder dig mat och dryck, men du får ej ta emot någonting. Om du äter eller dricker något, faller du i sömn och kan ej förlossa mig. I trädgården bakom huset är en stor barkhög, på den skall du stå och vänta mig. Tre dagar skall jag komma till dig hvarje middag klockan två i en vagn, som först är förspänd med fyra hvita hingstar, sedan med fyra röda och slutligen med fyra svarta, men om du ej är vaken utan sofver, så blir jag ej förlossad.» Mannen lofvade att göra allt hvad hon hade begärt, men korpen sade: »Ack, jag vet på förhand, att du ej kommer att förlossa mig, du tar emot någonting af gumman.» Då lofvade mannen ännu en gång, att han ej skulle röra någonting hvarken af maten eller drycken. Men då han kom in i huset, kom den gamla emot honom och sade: »Arme man, så uttröttad ni är, kom och vederkvick er, ät och drick.» — Hon lämnade honom ingen ro och sade: »Om ni inte vill äta, så drick en klunk ur glaset; en gång är ingen gång.» Då lät han öfvertala sig och drack. Vid middagstiden klockan tu gick han ut i trädgården

på barkhögen för att vänta på korpen. Medan han stod där, blef han plötsligt så trött, att han ej kunde stå emot, utan lade sig ned, men han ville ej somna. Men knappt hade han lagt sig ned, förr än hans ögon föllo igen af sig själfva, och han somnade in och sof så hårdt, som om ingenting i världen kunnat väcka honom. Klockan två kom korpen åkande med fyra hvita hingstar, men var redan djupt bedröfvad och sade: »Jag vet, att han sofver.» Och då hon kom ut i trädgården, låg han där på barkhögen och sof. Hon steg ur vagnen, gick fram och skakade honom och ropade, men han vaknade ej.

Följande dag vid middagstiden kom den gamla åter med mat och dryck till honom, men han ville ej ta emot någonting. Men hon lämnade honom ingen ro och lirkade med honom så länge, tills han åter drack en klunk ur glaset. Inemot klockan två gick han ut i trädgården på barkhögen för att där vänta på korpen. Då kände han plötsligt en sådan trötthet, att hans ben ej längre ville bära honom, han kunde ej stå emot, utan lade sig ned och föll i en djup sömn. Korpen kom nu åkande med fyra röda hingstar, var djupt bedröfvad och sade: »Jag vet att han sofver.» Hon gick till honom, men han låg där och sof och det var omöjligt att väcka honom.

Följande dag frågade den gamla gumman honom, huru det kom sig att han hvarken åt eller drack, ville han då svälta ihjäl? Han svarade: »Jag hvarken vill eller får äta eller dricka.» Men hon ställde maten och vinet framför honom, och då doften däraf slog honom i näsan, kunde han ej stå emot, utan drack en duktig klunk. Då tiden var inne, gick han åter ut i trädgården på barkhögen och väntade på konungadottern; då blef han ännu tröttare än dagarne förut, lade sig ned och sof snart som en sten. Klockan två kom korpen och hade fyra svarta hingstar, och vagnen och allting var svart. Men hon var redan djupt bedröfvad och sade: »Jag vet, att han sofver och ej kan förlossa mig.» Då hon kom till honom, låg han där och sof hårdt. Hon skakade och ropade på honom, men hon kunde ej väcka honom. Då lade hon ett bröd bredvid honom, vidare ett stycke kött, för det tredje en flaska vin, och han kunde ta så mycket han ville däraf, det blef ej mindre för det. Sedan tog hon en gyllne ring från sitt finger och satte den på hans hand, och hennes namn var inristadt däri. Slutligen lade hon ett bref vid hans sida, och däri stod skrifvet hvad hon hade gifvit honom och att det aldrig skulle ta slut, och det slutade med de orden: »Jag ser nog, att du ej kan förlossa mig här, men vill du ännu en gång försöka att befria mig, så kom till det gyllne slottet Stromberg, det står i din makt, det vet jag förvisso.» Och sedan hon gifvit honom allt detta, satte hon sig i sin vagn och for till det gyllne slottet Stromberg.

Då mannen vaknade upp och såg, att han hade sofvit, blef han innerligt bedröfvad och sade: »Nu har hon säkerligen farit förbi, och jag har ej förlossat henne.» I detsamma fick han sikte på sakerna, som lågo bredvid honom, och han läste brefvet, hvari det stod skrifvet huru det hade gått till. Han begaf sig alltså genast på väg och ville gå till det gyllne slottet Stromberg, men han visste ej hvar det låg. Sedan han länge hade vandrat omkring i världen, kom han in i en mörk skog och gick fjorton dagar där inne och kunde ej hitta ut. Då det blef afton och han var mycket trött, lade han sig att sofva under en buske. Följande dag gick han vidare och om kvällen, då han åter ville lägga sig under en buske, hörde han ett sådant tjut och jämrande, att han ej kunde somna. Då den tiden var inne, att folk brukar tända ljus, såg han ett sådant glimma. Han steg upp och gick efter det, och nu kom han till ett hus, som föreföll honom mycket litet, ty det stod en

stor jätte utanför det. Då tänkte han för sig själf: »Går du in och jätten får se dig, kan du lätt bli af med ditt lif.» Slutligen vågade han det och trädde närmare. Då jätten fick se honom, sade han: »Det var väl att du kom, jag har inte ätit någonting på länge; jag vill genast sluka dig till kvällsvard.» — »Låt du bli det», sade mannen, »jag vill hälst slippa bli slukad; vill du ha någonting att äta, så har jag tillräckligt att mätta dig med.» — »Om det är sant», sade jätten, »så kan du vara lugn, jag ville bara äta upp dig, därför att jag inte hade något annat.» Då gingo de och satte sig vid bordet, och mannen tog fram brödet, vinet och köttet, som det aldrig tog slut på. »Det tycker jag om», sade jätten och åt af hjärtans lust.

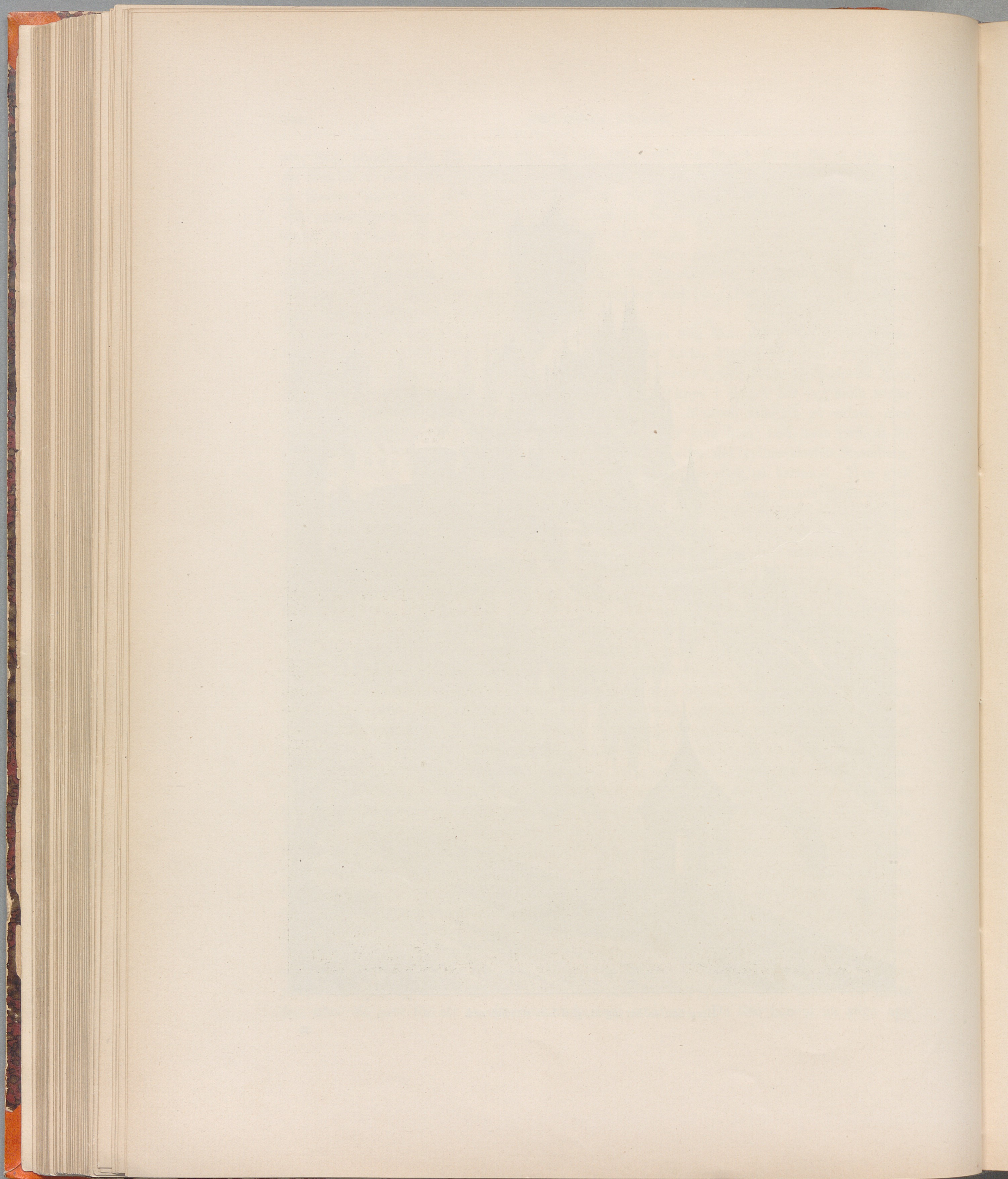
Sedan sade mannen till honom: »Kan du inte säga mig hvar det gyllne slottet Stromberg ligger?» Jätten sade: »Jag vill se efter på min karta, där stå alla städer, byar och hus utsatta.» Han tog fram kartan, som låg inne i rummet, och sökte efter slottet, men det stod ej utsatt. »Det gör ingenting», sade han, »där uppe i skåpet har jag ännu större kartor, på dem skola vi söka»; men det var förgäfves. Mannen ville nu gå vidare, men jätten bad honom vänta ännu några dagar, tills hans bror kom hem; han hade gått ut för att hämta lifsmedel. Då brodern kom hem, frågade de efter det gyllne slottet Stromberg, och han svarade: »När jag har ätit mig mätt, skall jag se efter på kartan.» Han gick sedan upp på sitt rum med dem, och de sökte på hans karta, men kunde ej finna det. Då hämtade han andra gamla kartor och de gåfvo sig ej, förr än de slutligen funno det gyllne slottet Stromberg, men det låg många tusen mil därifrån. »Huru skall jag nu komma dit?» frågade mannen. Jätten sade: »Jag har tid i två timmar, på den tiden kan jag bära dig i närheten däraf, men sedan måste jag hem igen för att ge vårt lilla barn di.» Nu bar jätten mannen ända till omkring hundra mil från slottet och sade: »Den öfriga vägen kan du väl gå ensam.» Sedan vände jätten om, men mannen gick framåt dag och natt, tills han slutligen kom till det gyllne slottet Stromberg.

Men det stod på ett glasbärg, och den förtrollade jungfrun for i sin vagn rundt omkring slottet och gick sedan in. Han blef glad, då han fick se henne, och ville gå upp till henne, men huru han än bar sig åt, gled han ständigt ned från glaset. Och då han såg, att han ej kunde komma upp till henne, blef han helt bedröfvad och sade till sig själf: »Jag vill stanna här nere och vänta på henne.» Han byggde sig sålunda en hydda och satt däri ett helt år och såg hvarje dag konungadottern åka där uppe, men kunde ej komma till henne.

Då han en dag satt i sin hydda, såg han huru tre röfvare slogos, och ropade till dem: »Guds fred!» De slutade upp, då de hörde detta rop, men då de ej sågo någon, började de åter slåss och det grundligt ändå. Då ropade han återigen: »Guds fred!» De slutade åter upp och sågo sig omkring, men då de ej sågo någon, fortforo de åter att slåss. Då ropade han för tredje gången: »Guds fred!» och tänkte: »Du måste se efter hvad de där tre ha för sig», gick dit och frågade hvarför de slogos. Då sade den ene, att han hade hittat en käpp, och när man slog med den på en dörr, sprang den genast upp; den andre sade, att han hade funnit en kappa, och om han hängde den på sig, blef han osynlig; men den tredje sade, att han hade fångat en häst, som man kunde rida på öfverallt, till och med på glasbärget. Nu visste de ej om de skulle behålla detta gemensamt eller om de skulle skiljas. Då sade mannen: »De där tre sakerna vill jag byta mig till af er; pänningar har jag ej, men däremot andra saker, som äro mer värda. Men innan dess måste jag göra ett prof för att se efter om ni ha sagt sanning.» De läto honom nu stiga upp

Huru han än bar sig åt, gled han ständigt ned.

på hästen, hängde kappan på honom och satte käppen i hans hand, och då han hade fått allt detta, kunde de ej längre se honom. Då pryglade han dem grundligt och ropade: »Där ha ni, edra skälmar, hvad ni ska' ha! Ä' ni belåtna nu?» Sedan red han uppför glasbärget, och då han kom upp till slottet, var det stängdt; då slog han med käppen på porten, och genast sprang den upp. Han inträdde och gick uppför trappan ända in i salen; där satt jungfrun och hade en gyllne bägare med vin framför sig. Men hon kunde ej se honom, emedan han hade kappan på sig.

Då han kom fram till henne, drog han af sig ringen, som hon hade gifvit honom, och kastade den i bägaren, så att den klingade. Då ropade hon: »Det är min ring, då måste också den man vara här, som skall förlossa mig.» De sökte i hela slottet, men funno honom ej. Han gick ut, satte sig på hästen och kastade af sig kappan. Då de nu kommo ut genom dörren, fingo de se honom och uppgåfvo ett glädjerop. Då steg han af och tog konungadottern i famn, men hon kysste honom och sade: »Nu har du förlossat mig; i morgon skola vi hålla bröllop.

De båda vandrande gesällerna.

Bärg och dal mötas ej, men väl människobarnen, både goda och onda. Sålunda kommo också en gång en skomakare och en skräddare tillsammans ute på vandring. Skräddaren var en liten vacker karl och var alltid munter och belåten. Han såg skomakaren komma från den andra sidan, och då han märkte på hans ränsel hvad han dref för handtverk, gaf han sig till att sjunga:

»Becka på, becka på,
Sätt lappar i tå!»

Men skomakaren tålde ej skämt och han gjorde en grimas, som om han druckit ättika, och det såg ut som om han velat ta skräddaren i kragen. Men den lille karlen började skratta, räckte honom sin flaska och sade: »Inte illa ment, drick och skölj ned gallan!» Skomakaren drack en väldig klunk, och molnet i hans ansikte började skingras. Han lämnade flaskan tillbaka till skräddaren och sade: »Jag har tagit mig en ordentlig styrkedryck. Ska' vi vandra tillsammans?» — »Gärna för mig», svarade den lille skräddaren, »bara du har lust att gå med till en stor stad, där det är fullt upp med arbete.» — »Det är just dit jag ämnar mig», sade skomakaren, »i småstäder är det ingenting att förtjäna, och på landet går folket hälst barfota.»

De gjorde alltså sällskap och gingo vägen fram fot om fot, som vesslan i snön. Godt om tid hade de, men litet att äta. Då de kommo till en stad, gingo de omkring och

hälsade på mästarne, och som den lille skräddaren såg så frisk och munter ut och hade så vackra röda kinder, så gaf hvar och en honom gärna arbete, och om lyckan var god, gåfvo mästarnes vackra döttrar honom också en kyss till afsked. Då han åter sammanträffade med skomakaren, hade han alltid mera i sin ränsel än denne. Den surmulne skomakaren gjorde en grimas och sade: »Ju större skälm, ju bättre lycka!» Men skräddaren bara skrattade och sjöng och delade allt hvad han hade med sin kamrat. Om endast ett par slantar skramlade i hans ficka, lät han bulla upp och slog i glädjen handen i bordet, så att tallrikarna dansade. »Lätt fånget, lätt förgånget», var hans valspråk.

Då de hade vandrat en tid, kommo de till en stor skog, hvarigenom vägen gick till konungens stad, men där funnos två gångstigar, af hvilka den ene var sju dagsresor och den andre endast två dagsresor lång, men ingendera af de båda vandrarne visste, hvilken som var den kortaste. De satte sig under en ek för att rådslå om hvad de skulle göra och huru mycket bröd de skulle ta med sig. Skomakaren sade: »Försiktighet är en dygd, jag tar med mig bröd för sju dagar.» — »Hvad!» sade skräddaren. »Skall man släpa för sju dagar bröd med sig på ryggen, då kan man ju inte ens se sig om. Nej, jag tar Gud i hågen och låter udda vara jämt. Pängarne, jag har i fickan, ä' lika bra om sommaren som om vintern, men brödet blir torrt i värmen och möglar till på köpet. För resten, hvarför skulle vi inte hitta den rätta vägen? För två dagar bröd och därmed väl.» Hvar och en af dem köpte sig nu bröd, sedan gingo de på måfå in i skogen.

I skogen var allt så stilla och tyst som i en kyrka. Icke en vindfläkt blåste, icke en bäck sorlade, icke en fågel sjöng, och genom de lummiga grenarne trängde icke en solstråle. Skomakaren sade icke ett ord, det tunga brödet tyngde på hans rygg, så att svetten rann öfver hans vresiga och mörka ansikte. Men skräddaren var helt munter och glad, han dansade framåt, spelade på ett blad eller sjöng en visa och tänkte: »Gud i himlen måste glädja sig åt att jag är så munter.» Så gingo de i två dagar, men då de den tredje dagen ej kunde se något slut på skogen och skräddaren hade ätit upp sitt bröd, började han likväl bli litet nedstämd; han förlorade emellertid ej modet, utan litade på Gud och sin lycka. Den tredje dagens afton lade han sig med hungrig mage under ett träd, och följande morgon, då han vaknade, var han icke mättare. Så gick det äfven den fjärde dagen, och då skomakaren satte sig på ett kullfallet träd och höll sin måltid, fick skräddaren nöja sig med att se på. Bad han om en bit bröd, så skrattade den andre hånfullt och sade: »Du har alltid varit så munter, nu kan du ju en gång försöka huru det känns att vara motsatsen; den fågel, som sjunger för tidigt om morgonen, blir tagen af katten innan kvällen.» Kort och godt, han var utan barmhärtighet. Men den femte morgonen kunde den stackars skräddaren ej stiga upp, och han var så matt, att han knappast kunde få fram ett ord; hans kinder voro hvita och hans ögon röda. Då sade skomakaren till honom: »I dag skall jag ge dig en bit bröd, men då vill jag också sticka ut ditt högra öga.» Den olycklige skräddaren, som gärna ville uppehålla sitt lif och ej visste sig någon annan utväg, grät ännu en gång med bägge ögonen och höll dem sedan fram mot skomakaren, och denne, som hade ett hjärta af sten, stack med en skarp knif ut hans högra öga.

Skräddaren kom att tänka på hvad hans mor i hans barndom hade sagt till honom, när han hade snaskat i skafferiet: »Den, som vill äta mycket, måste också lida mycket.» Då han hade förtärt sitt dyrt betalade bröd, reste han sig gråtande, men tanken på att han ju ännu kunde se med det ena ögat tröstade honom i hans olycka. Men den sjätte dagen

anmälde sig hungern på nytt och tärde på hans lifskraft. Han föll om kvällen ned vid foten af ett träd, och den sjunde morgonen kunde han af mattighet ej röra en lem, och han kände döden närma sig. Då sade skomakaren: »Jag vill ännu en gång öfva barmhärtighet och ge dig bröd, men du får det ej för intet; jag vill till gengäld sticka ut ditt andra öga.» Då ångrade skräddaren sitt lättsinniga lefverne, bad Gud om förlåtelse och sade därefter: »Gör hvad du vill, jag är beredd att lida hvad det än må vara, men betänk, att det är en Gud öfver oss bägge, och att det kommer en dag, då du blir straffad för det onda, du gör mig och som jag ej har förtjänat af dig. Under de goda dagarne delade jag med dig hvad jag hade. Det är ju mitt handtverk att sy styng för styng. Om jag ej har några ögon och ej kan sy, måste jag ju gå och tigga. Vill du nödvändigt beröfva mig min syn, så låt mig åtminstone inte ligga här allena, ty då är jag utan räddning förlorad.» Men skomakaren, som hade drifvit ut Gud ur sitt hjärta, tog knifven och stack ut äfven hans vänstra öga. Sedan gaf han honom en bit bröd, räckte honom en käpp och drog honom efter sig.

Då solen gick ned, kommo de ut ur skogen. Strax utanför den stod en galge. Dit ledde skomakaren den blinde skräddaren, lät honom ligga där och gick sin väg. Den olycklige var så utmattad af trötthet, sorg och hunger, att han föll i sömn och sof hela natten. I daggryningen vaknade han, men han visste ej hvar han var. I galgen hängde två förbrytare, och på deras hufvud sutto två kråkor. Dessa började prata. »Är du vaken?» frågade den ena. »Ja, det är jag», blef svaret. »Då vill jag säga dig någonting», började den första åter, »den dagg, som i natt har fallit ned öfver oss och galgen, den ger hvar och en, som tvättar sig därmed, hans förlorade syn tillbaka. Om

de blinda visste det, huru många skulle då ej bli helbrägda, som nu ej tro på att det är möjligt.» Så snart skräddaren hörde detta, tog han sin näsduk, tryckte den mot gräset, och då den var fuktad af daggen, tvättade han sina ögonhålor därmed. Knappast hade han gjort detta, förr än han åter hade ett par friska och sunda ögon. Det dröjde ej länge, förr än han såg solen gå upp. Framför honom på en stor slätt låg hufvudstaden med sina präktiga portar och hundra torn, och de gyllne kulor och kors, som sutto på tornspirorna, blänkte i solskenet. Han kunde urskilja hvarje blad på träden, se fåglarne, som flögo förbi, och myggorna, som dansade omkring i luften. Han tog upp en synål ur fickan, och då han såg, att han kunde träda i nålen lika bra som någonsin förut, hoppade hjärtat af glädje i hans bröst. Han kastade sig på knä, tackade Gud för den bevisade nåden och bad sin morgonbön, hvari han ej glömde de båda syndarne, som hängde där uppe liksom kläppar i en klocka och slogo emot hvarandra i blåsten. Sedan tog han sitt bylte på ryggen, glömde sina utståndna lidanden och gick muntert sjungande vidare.

Då han hade gått ett stycke, mötte han ett brunt litet föl, som sprang omkring på marken. Han grep det i manen för att hoppa upp på det och rida till staden. Men fölet bad om sin frihet och sade: »Jag är ännu för ung; till och med en lätt skräddare som du skulle knäcka ryggen på mig; låt mig springa, tills jag har blifvit större och starkare. Det skall kanske komma en tid, då jag kan återgälda dig det.» — »Spring du», sade skräddaren, »jag ser att du är en rustibus.» Han gaf fölungen en klatsch öfver ryggen med ett spö, så att han ystert slog upp med bakbenen, satte öfver häckar och diken och flög som en pil utåt fältet.

Men den lille skräddaren hade ej ätit någonting sedan föregående dag. »Solen fyller visserligen mina ögon, men ger ej bröd för min mun», sade han. »Det första jag träffar på, som är någorlunda ätbart, lägger jag vantarne på.» I detsamma kom en stork helt majestätiskt spatserande öfver ängen. »Håll, håll!» ropade skräddaren och tog fast i hans ena ben, »jag vet visserligen inte, om du duger att äta eller ej, men hungern tillåter mig ej att välja länge, jag måste skära hufvudet af dig och steka dig.» — »Gör inte det», svarade storken, »jag är en helig fågel, som är människorna till stor nytta, och ingen gör mig något ondt. Låt mig lefva, så kan jag kanske en annan gång göra dig en tjänst igen.» — »Så ge dig i väg då, Långben», sade skräddaren. Storken bredde ut vingarne, lät de långa benen hänga och flög bort.

»Huru skall detta sluta?» sade skräddaren till sig själf, »min hunger blir allt större och min mage allt tommare. Hvad som kommer i min väg skonar jag inte.» Då fick han se ett par unga änder komma simmande på en damm. »Ni komma just som ni vore kallade», sade han, tog fast den ena af dem och ville vrida af henne halsen. Då började den gamla anden, som hade suttit inne i vassen, att skrika, sam fram med uppspärrad näbb och tiggde och bad, att han skulle förbarma sig öfver hennes kära barn. »Tror du inte», sade hon, »att din mor skulle ha jämrat sig, om någon hade släpat dig bort för att ta lifvet af dig?» — »Var lugn», sade den beskedlige skräddaren, »du skall få behålla dina barn», och han satte åter ned fången i vattnet.

Då han vände sig om, fick han sikte på ett ihåligt träd, där vilda bin flögo ut och in. »Där finner jag då lönen för min goda gärning», sade skräddaren, »honungen skall smaka mig skönt.» Men bidrottningen kom ut och sade till honom: »Om du understår dig att röra någon af de våra eller förstöra vårt bo, skola våra gaddar sticka dig som tio tusen

glödheta nålar. Men lämnar du oss i fred och går din väg, skola vi göra dig en tjänst i stället en annan gång.»

Skräddaren såg, att här var ingenting att göra. »Nå», tänkte han, »tre fat tomma och ingenting i det fjärde, det blir en dålig måltid.» Han släpade sig alltså in i staden med sin uthungrade mage, och som det just var vid middagstiden, stod maten redan på bordet i värdshuset och han kunde genast slå sig ned. Då han var mätt, sade han: »Nu vill jag också arbeta.» Han gick ut i staden, sökte sig en mästare och fick snart en bra plats. Men som han hade grundligt lärt sig sitt handtverk, dröjde det ej länge, förr än han blef berömd, och hvar och en ville ha sin nya rock sydd hos den lille skräddaren. Hans anseende tilltog med hvarje dag, och slutligen utnämde konungen honom till sin hofskräddare.

Men det går underligt till här i världen. Hans förre kamrat, skomakaren, hade just samma dag blifvit utnämd till hofskomakare. Då denne fick se skräddaren och såg, att han hade två friska ögon, började hans samvete gnaga honom. »Jag måste gräfva en grop för honom, innan han hämnas på mig», tänkte han. Så snart det blef skumt om kvällen och han slutat med arbetet, smög han sig upp till konungen och sade: »Ers majestät, skräddaren är en öfvermodig människa; han har skrutit af, att han skulle kunna skaffa rätt på den gamla kronan, som kom bort i forna tider.» — »Det skulle vara mig kärt», sade konungen, skickade följande morgon bud efter skräddaren och befallde honom att skaffa igen kronan eller lämna staden för alltid. »Aha», tänkte skräddaren, »skälm den som ger mer än han har. När den orimlige kungen begär mer af mig än någon människa kan uträtta, så kan jag lika gärna gå min väg i dag som i morgon.» Han packade ihop sina saker och lämnade staden, men då han kom utanför porten, gjorde det honom likväl ondt att han skulle afstå från sin lycka och vända ryggen till det ställe, där det hade gått honom så väl.

Han kom till dammen, där han hade gjort bekantskap med änderna; där satt just den gamla anden, som hade fått igen sin unge af honom, och putsade sig med näbben. Hon kände genast igen honom och frågade hvarför han hängde hufvudet så där. Skräddaren talade nu om sitt sorgliga öde för anden. »Är det ingenting annat?» sade anden. »Då vet jag råd. Kronan har fallit i det här vattnet och ligger där nere på bottnen; vi ska' snart ta upp den, bara du breder ut din näsduk här på stranden.» Hon dök ned tillika med sina tolf ungar, och om fem minuter var hon uppe igen och låg midt under kronan, som hvilade på hennes vingar, och de tolf ungarne summo rundt omkring och hjälpte till att bära upp den med näbbarne. Man kan ej tänka sig hur präktig kronan var; när solen sken på den, lyste den som hundra tusen ädelstenar. Skräddaren band ihop sin näsduk i alla fyra hörnen, lade kronan däri och bar upp den till kungen, som blef så glad, att han hängde en tjock guldkedja om halsen på skräddaren.

Då skomakaren såg, att hans list misslyckats, tänkte han ut ett annat streck. Han gick upp till konungen och sade: »Ers majestät, nu har skräddaren återigen blifvit så öfvermodig, att han påstår sig kunna afbilda det kungliga slottet med allt tillbehör, både invändigt och utvändigt, löst och fast, i vax.» Konungen kallade upp skräddaren och befallde honom att afbilda det kungliga slottet med allt tillbehör, löst och fast, i vax; men fattades det blott så mycket som en spik i väggen, skulle han kastas ned som fånge för lifstiden i ett underjordiskt hål. Skräddaren tänkte: »Det blir ju allt värre och värre; det här kan ingen människa stå ut med», tog sitt bylte på nacken och vandrade bort.

Då han kom till det ihåliga trädet, satte han sig ned och hängde med hufvudet. Bina kommo utflygande och bidrottningen frågade, om han hade ondt i halsen, eftersom han höll hufvudet så snedt. »Ack nej», svarade skräddaren, »det är någonting annat som trycker mig», och berättade nu hvad konungen hade fordrat af honom. Bina började surra och brumma sins emellan och drottningen sade: »Gå hem igen, men kom tillbaka hit i morgon vid samma tid och tag en stor duk med dig, så skall allt gå bra.» Han vände åter om, men bina flögo till det kungliga slottet, in genom det öppna fönstret, kröpo omkring i alla vrår och besågo allt noga. Sedan skyndade de sig tillbaka och afbildade slottet i vax så fort, att man tyckte det växte upp inför ens ögon. Redan samma kväll var det färdigt, och då skräddaren kom följande morgon, stod hela den präktiga byggnaden där, och det felades icke en spik i väggen och icke ett tegel på taket; allting var fint och snöhvitt och doftade ljufligt som honung. Skräddaren packade försiktigt in det i sin duk och bar hem det till konungen, som ej nog kunde beundra det; han ställde upp det i sin största sal och skänkte skräddaren ett stort stenhus därför.

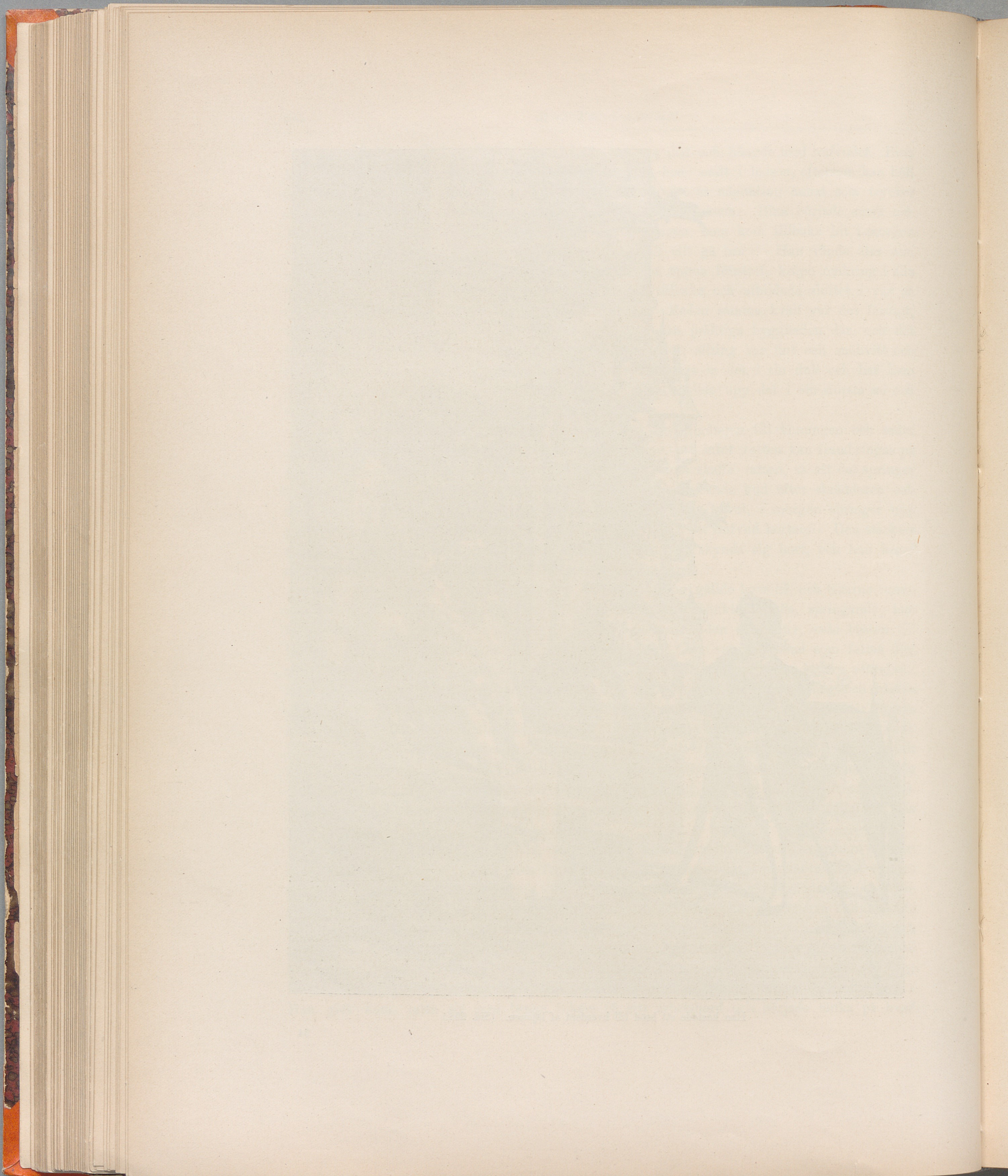
Men skomakaren fick ingen ro, han gick för tredje gången till konungen och sade: »Ers majestät, det har kommit till skräddarens vetskap, att intet vatten kan frambringas på slottsgården, och han är nog förmäten att påstå sig kunna skaffa vatten, så att det springer i luften manshögt och klart som kristall.» Konungen skickade bud efter skräddaren och sade till honom: »Därest ej en vattenstråle, så som du har lofvat, i morgon springer upp på min gård, skall skarprättaren på samma gård göra dig ett hufvud kortare.» Den stackars skräddaren insåg, att det klokaste han kunde göra var att skynda sig bort, och han begaf sig därför i största hast ut ur staden.

Som han nu gick och tänkte på, att det denna gång gällde hans lif, och tårarne runno utför hans kinder, kom fölungen, som han en gång hade skänkt friheten, springande; han hade emellertid blifvit en stor vacker brun häst. »Nu är tiden kommen», sade hästen till honom, »då jag kan vedergälla dig för din välgärning. Jag vet nog hvad som fattas dig, men du skall snart bli hjälpt; sätt dig på min rygg, nu kan jag bära två sådana som dig.» Skräddaren lät ej säga sig detta två gånger, han hoppade upp med ett språng och hästen störtade i fullt galopp in i staden med honom och rakt in på slottsgården. Där jagade han omkring tre gånger, snabb som blixten, och den tredje gången kastade han sig omkull. Men i samma ögonblick hördes ett fruktansvärdt dån, ett stycke jord sprang i luften midt på gården och flög som en kula öfver slottet, och strax därpå höjde sig en vattenstråle hög som en ryttare till häst; vattnet var så klart som kristall och solstrålarne glittrade därpå. Då konungen såg detta, reste han sig förundrad och gick och omfamnade skräddaren i alla människors åsyn.

Men denna lycka var ej af lång varaktighet. Konungen hade nämligen många döttrar, den ena skönare än den andra, men inga söner. Den ondskefulle skomakaren begaf sig nu för fjärde gången upp till konungen och sade: »Ers majestät, nu går skräddarens förmätenhet öfver alla gränser. Nu har han djärfts påstå, att om han ville, skulle han kunna skaffa ers majestät en son nedifrån luften.» Konungen kallade nu åter till sig skräddaren och sade: »Om du inom nio dagar kan skaffa mig en son, så skall du få min äldsta dotter till hustru.» — »Det är ju bra betaldt», tänkte skräddaren, »men körsbären hänga för högt för mig; om jag klättrar upp efter dem, så går en gren af under mig, och jag faller ned.» Han gick hem, satte sig med benen i kors på sitt arbetsbord och började tänka på hvad

Han kastade ett bröd till hvardera af läjonen. (Sid. 268.)

som var att göra. »Nej, det går inte», utropade han slutligen, »jag vill bort, här får jag ändå inte fred och ro.» Han packade nu ihop sin ränsel och gick ut ur staden. Då han kom ut på ängen, träffade han på sin gamle vän storken, som spankulerade af och an som en filosof; ibland stannade han för att ta en groda i närmare skärskådande, och sedan slukade han henne. Storken kom fram och hälsade på honom. »Jag ser», sade han, »att du har din ränsel på ryggen; hvarför vill du lämna staden?» Skräddaren berättade honom hvilken omöjlighet konungen hade begärt af honom och klagade öfver sitt olycksöde. »Låt inte det skaffa dig några grå hår», sade storken, »jag skall nog hjälpa dig. Jag skall ändå in till staden med lindebarn, och då kan jag ju hämta upp en liten prins ur brunnen med detsamma. Gå hem och håll dig lugn. Gå upp i slottet om nio dagar, så skall jag nog komma.»

Skräddaren gick hem och var vid den bestämda tiden uppe i slottet. Det dröjde ej länge, förr än storken kom flygande och klappade på rutan. Skräddaren öppnade för honom, och Långben steg försiktigt in och marscherade med gravitetiska steg öfver det blanka marmorgolfvet; men han hade ett barn i näbben, som var så skönt som en ängel och sträckte ut sina små händer emot drottningen. Han lade barnet i hennes knä, och hon smekte och kysste det och var utom sig af glädje. Innan storken flög bort, tog han af sig sin resväska och räckte den till drottningen. Den var full af strutar med mångfärgade sockerpullor, som fördelades mellan de små prinsessorna; men den äldsta fick ingenting, hon fick däremot den muntre skräddaren till man. »Det är alldeles som om jag hade vunnit högsta vinsten på lotteriet», sade skräddaren. »Min mor hade ändå rätt, hon sade alltid, att om man sätter sin lit till Gud och till sin lycka, så går det en väl.»

Skomakaren måste göra skorna, i hvilka skräddaren dansade på bröllopet, och blef sedan för alltid förvisad från staden. På vägen till skogen gick han förbi galgen. Uttröttad af vrede och dagens hetta, kastade han sig ned där. Då han slöt till ögonen och ville sofva, störtade de båda kråkorna ned öfver honom med vilda skrik och hackade ut hans ögon. Som en besatt rusade han in i skogen, och där måtte han ha ömkligen omkommit, ty ingen har sedan dess hört eller sett till honom.

Lifvets vatten.

Det var en gång en konung, som var sjuk, och ingen trodde att han kunde komma sig. Hans tre söner voro mycket bedröfvade däröfver och gingo nere i slottsträdgården och gräto. Då kom en gammal man till dem och frågade hvarför de sörjde. De berättade honom nu, att deras far var så sjuk och att han skulle dö, ty ingenting kunde hjälpa honom. »Ja, jag vet nog ett medel», svarade den gamle, »det är lifvets vatten; om han dricker däraf, blir han åter frisk, men det är mycket svårt att finna det.» — »Jag skall nog finna det», sade den äldste, och så gick han upp till den sjuke konungen och bad om lof att få draga ut och söka lifvets vatten, ty endast det kunde bota honom.

»Nej», sade konungen, »det är förenadt med alltför stor fara, hällre vill jag dö.» Men sonen fortfor att bedja så länge, tills konungen sade ja. Prinsen tänkte inom sig: »Kommer jag igen med vattnet, så blir jag min fars käraste son och ärfver riket.»

Han begaf sig alltså på väg, och då han hade ridit ett stycke, stod en dvärg vid vägen, som ropade honom an och sade: »Hvarthän så brådt!» — »Det behöfver du inte veta, din dumma stackare!» svarade prinsen stolt och red vidare. Men den lille mannen hade blifvit vred och önskat ondt öfver honom. Det dröjde ej länge, förr än prinsen kom till en bärgsklyfta, och ju längre han red, desto tätare drogo bärgen sig tillsammans, och slutligen blef vägen så smal, att han ej kunde komma ett steg vidare. Det var omöjligt att vända om hästen eller stiga af, och han satt liksom inspärrad. Den sjuke konungen väntade länge på sonen, men han kom icke. Då sade den andre sonen: »Fader, låt mig draga ut och söka efter vattnet»; ty han tänkte för sig själf: »Om min broder är död, tillfaller riket mig.» Konungen ville i början ej häller låta honom resa, men slutligen gaf han dock efter. Prinsen drog alltså ut samma väg som brodern hade tagit och mötte äfven dvärgen, som anhöll honom och frågade hvart han skulle fara så brådt. »Det angår dig inte, din dumme stackare», sade prinsen och red vidare, utan att se sig om. Men dvärgen förbannade honom, och han råkade liksom den andre in i en bärgsklyfta och kunde hvarken komma framåt eller tillbaka. Så går det med de högmodiga.

Då äfven den andre sonen uteblef, erbjöd sig den yngste att draga ut och hämta vattnet, och konungen måste slutligen låta honom ge sig af. Då han mötte dvärgen, och denne frågade honom hvart han ämnade sig så brådt, höll han stilla, gaf honom ett höfligt svar och sade: »Jag söker lifvets vatten, ty min far är dödssjuk.» — »Vet du också hvar det finnes?» — »Nej», sade prinsen. — »Emedan du har uppfört dig höfviskt och ej öfvermodigt som dina dåliga bröder, vill jag ge dig besked och säga dig huru du skall komma till lifvets vatten. Det rinner ur en brunn på gården till ett förhäxadt slott, men du kan ej komma dit in, om jag ej ger dig ett järnris och två bröd. Om du slår tre slag på slottets järnport med detta ris, så går den upp. Innanför ligga två läjon med uppspärrade gap; men om du kastar ett bröd till hvartdera af dem, bli de genast lugna. Skynda dig sedan och hämta vattnet, innan klockan slår tolf, ty annars slås porten igen och du är inspärrad.» Prinsen tackade honom, tog riset och bröden och begaf sig på väg.

Då han kom till slottet, var allting så som dvärgen hade sagt honom. Porten sprang upp vid det tredje slaget med riset, och då han hade tämt läjonen med bröden, inträdde han i slottet och kom in i en stor vacker sal. Där sutto några förhäxade prinsar, från dem drog han ringarne af fingrarne; där låg äfven ett svärd och ett bröd, det tog han med sig. Han gick nu vidare och kom in i ett gemak, där det satt en vacker prinsessa; hon blef glad öfver att se honom och sade, att han hade befriat henne och att han skulle få hälften af hennes konungarike, och om han kom igen om ett år, skulle de hålla bröllop. Hon sade honom äfven hvar brunnen med lifvets vatten var, men att han skulle skynda sig att ösa därur, innan klockan slog tolf. Han gick åter vidare och kom slutligen in i ett rum, där det stod en säng, och som han var mycket trött, ville han först hvila sig litet. Han lade sig alltså och föll strax i sömn. Då han vaknade, slog klockan tre kvart i tolf. Alldeles förskräckt sprang han upp, ilade till brunnen, öste därur med en bägare, som stod bredvid, och skyndade sig tillbaka igen så fort han kunde. I detsamma han gick ut genom järnporten, slog klockan tolf, och porten föll igen så häftigt, att den tog ett stycke af hans ena häl med sig.

Men han var glad öfver att han hade fått lifvets vatten, skyndade hem och red på vägen förbi dvärgen. Då denne fick se svärdet och brödet, sade han: »Där har du kommit öfver två goda ting, med svärdet kan du slå hela krigshärar, och brödet tar aldrig slut.» Men prinsen ville ej komma hem till sin far utan sina bröder; han frågade därför: »Käre dvärg, kan du inte säga mig hvar mina bröder äro? De reste hemifrån före mig för att hämta lifvets vatten, men ha sedan ej kommit tillbaka.» — »De sitta fast mellan två bärg», sade dvärgen, »jag har önskat dem dit, därför att de voro så öfvermodiga.» Då bad prinsen, ända tills dvärgen släppte dem lösa, men han varnade honom och sade: »Akta dig för dem, de ha ett ondskefullt hjärta.»

Då han träffade sina bröder, blef han mycket glad och berättade dem huru det hade gått för honom. Han sade dem, att han hade funnit lifvets vatten och tagit med sig en bägare däraf, samt att han hade befriat en vacker prinsessa, som ville vänta ett år på honom; sedan skulle de hålla bröllop och så finge han ett stort rike. De redo nu alla tre vidare och kommo till ett land, där det var hungersnöd och krig, så att konungen redan trodde, att allt var förloradt, så stor var nöden. Prinsen gick upp till honom och gaf honom brödet, hvarmed han bespisade och mättade hela riket, och därpå gaf han honom äfven svärdet, hvarmed han slog sina fiender, så att han sedan kunde lefva i fred och ro. Prinsen tog igen sitt bröd och sitt svärd, och de tre bröderna redo vidare. De kommo sedan ytterligare till två länder, där det var hungersnöd och krig, och på bägge ställena lånade prinsen konungen sitt bröd och sitt svärd, så att han inalles hade räddat tre riken. Därefter gingo bröderna ombord på ett fartyg och seglade öfver hafvet. Under vägen sade de två äldsta till hvarandra: »Vår yngste broder har funnit lifvets vatten och icke vi; vår far skall således ge honom riket, som tillkommer oss, och vi gå miste om den lycka vi hoppats på.» I sin hämdgirighet kommo de öfverens om att störta honom i fördärfvet. De väntade tills han somnat in riktigt hårdt, och då hällde de lifvets vatten ur hans bägare i en af deras egna och fyllde hans bägare med salt hafsvatten.

Då de kommo hem, bar den yngste in sin bägare till den sjuke fadern, för att han skulle dricka däraf och bli frisk. Men knappast hade han smakat på det salta hafsvattnet, förr än han blef ännu sjukare än förut. Då han beklagade sig däröfver, kommo de bägge äldsta sönerna och anklagade brodern för att ha velat förgifta fadern, och de buro in det rätta lifvets vatten och räckte honom det. Så snart han hade druckit däraf, kände han genast sin sjukdom försvinna, han kom sig fullkomligt och blef lika stark som han hade varit i sina unga dagar. Därpå gingo bägge bröderna till den yngste, gjorde narr af honom och sade: »Du har visserligen funnit lifvets vatten, men du har haft mödan och vi lönen; du borde ha varit klokare och hållit dina ögon öppna, ty vi ha tagit det ifrån dig, medan du sof ombord, och om ett år går en af oss och hämtar den sköna konungadottern. Men akta dig att förråda oss, ty vår far tror dig ändå inte, och om du säger ett enda ord, slå vi ihjäl dig; men tiger du, vilja vi skona ditt lif.»

Den gamle konungen var uppbragt på sin yngste son och trodde, att han hade stått honom efter lifvet. Han sammankallade därför hela sitt hof och fällde den domen, att han i hemlighet skulle skjutas. Då prinsen en dag red på jakt och ej anade något ondt, fick konungens jägare befallning att gå med. Ute i skogen. då de hade blifvit ensamma, blef prinsen varse, att jägaren såg bedröfvad ut, och frågade honom därför hvad som felades honom. »Jag kan ej säga det», sade jägaren, »men jag måste ändå göra det.» Men prinsen

svarade: »Säg mig hvad det är, jag skall nog förlåta dig.» — »Ack», sade jägaren, »jag skall skjuta er, det har konungen befallt mig.» Prinsen blef förskräckt och sade: »Käre jägare, låt mig lefva; där har du min kungliga dräkt, gif mig dina enkla kläder i stället.» — »Det vill jag gärna», sade jägaren, »jag hade ändå ej kunnat skjuta er.» De bytte nu kläder, och jägaren gick hem, men prinsen gick längre in i skogen.

Någon tid därefter kommo till den gamle konungen tre vagnar med guld och ädelstenar till den yngste sonen; det var presenter från de tre konungarne, som hade slagit sina fiender med prinsens svärd och med hans bröd räddat sina länder från hungersnöd och nu ville visa sig tacksamma. Då tänkte den gamle konungen: »Skulle min son ha varit oskyldig?» och sade till sitt folk: »Ack om han ännu vore vid lif! Det gör mig så ondt att jag har låtit döda honom.» — »Han lefver ännu», sade jägaren, »jag kunde ej förmå mig till att utföra er befallning», och sade konungen huru allt hade gått till. Då föll det som en sten från konungens hjärta, och han lät kungöra öfver hela sitt rike, att hans son finge komma hem och skulle tagas till nåder igen.

Men konungadottern lät göra en glänsande guldväg utanför sitt slott och sade till sitt folk, att den, som kom ridande till henne midt på denna väg, han vore den rätte, och honom skulle de släppa in. Då nu året nästan var förgånget, tänkte den äldste, att han borde skynda sig att fara till konungadottern och ge sig ut för hennes räddare, så att han kunde få henne till gemål och riket till på köpet. Han red sålunda bort, och då han kom till slottet och såg den vackra gyllne vägen, tänkte han: »Det vore ju synd att rida på den», och han vek därför af och red på sidan, till höger om den. Men då han kom till porten, sade svennerna till honom, att han ej var den rätte och att han skulle vända om igen. Strax därefter begaf den andre prinsen sig af, och då han kom till den gyllne vägen och hästen satt den ena foten på den, tänkte han: »Nej, det vore synd, den kunde bli förstörd», därpå vek han af och red på sidan, till vänster om den. Men då han kom utanför porten, sade svennerna till honom, att ej häller han var den rätte och äfven han måste vända om igen.

Då nu hela året var förbi, ville den yngste rida ut ur skogen till sin älskade för att glömma sin sorg hos henne. Han begaf sig alltså på väg, och tänkte hela tiden på henne och önskade, att han vore där uppe, så att han ej lade märke till guldvägen. Han red därför midt på vägen, och då han kom utanför slottsporten, öppnades den, och prinsessan tog emot honom med glädje och sade, att han var hennes räddare och herre öfver riket, och deras bröllop firades med stor prakt. Då det var förbi, berättade hon honom, att hans far hade kallat honom hem till sig och att han hade förlåtit honom. Han red nu dit och sade fadern allt, huru hans bröder hade bedragit honom och huru han likväl hade förtegat det. Den gamle konungen ville straffa dem, men de hade gått ombord på ett fartyg och seglade bort för att aldrig komma igen.

Enöga, Tvåöga och Treöga.

Det var en gång en hustru, som hade tre döttrar, af hvilka den äldsta hette Enöga, emedan hon blott hade ett öga midt i pannan, den mellersta Tvåöga, emedan hon hade två ögon som andra människor, och den yngsta Treöga, emedan hon hade tre ögon, och det tredje satt midt i pannan. Men därför att Tvåöga ej såg annorlunda ut än andra människor, kunde modern och systrarna ej tåla henne. De sade till henne: »Du med dina två ögon är ej bättre än vanligt simpelt folk, du hör inte till oss.» De slogo omkull henne, kastade till henne gamla dåliga kläder och gåfvo henne ingenting annat att äta än hvad de lämnade och plågade henne på alla upptänkliga sätt.

En gång skulle Tvåöga ut och vakta geten, men hon var mycket hungrig, ty hennes systrar hade gifvit henne så litet att äta. Då satte hon sig på en dikesren och började gråta och grät, så att tårarne runno som bäckar från hennes ögon. Plötsligt stod en kvinna bredvid henne och sade: »Tvåöga, hvarför gråter du?» Tvåöga svarade: »Skulle jag inte gråta? Emedan jag har två ögon som andra människor, kunna min mor och mina systrar ej tåla mig, utan knuffa mig från det ena hörnet till det andra, kasta till mig gamla kläder och ge mig ingenting annat att äta än hvad de lämna. I dag ha de gifvit mig så litet, att jag ännu är alldeles hungrig.» Den kloka gumman sade: »Tvåöga, torka dina kinder, jag vill säga dig någonting, så att du inte mer skall behöfva hungra. Säg bara till din get:

»Lilla get, var flink,
duka bordet i en blink»,

så skall ett fint bord stå dukadt framför dig med de läckraste rätter, så att du kan äta så mycket dig lyster. Och då du är mätt och ej längre behöfver bordet, så säg bara:

»Lilla get, var flink,
tag bort bordet i en blink»,

så försvinner det genast.» Därpå gick den kloka gumman bort. Men Tvåöga tänkte: »Jag måste genast försöka om det är sant, som hon har sagt, ty jag är alldeles förskräckligt hungrig», och så sade hon:

»Lilla get, var flink,
duka bordet i en blink»,

och knappast hade hon uttalat dessa ord, förr än ett litet bord med en hvit duk stod framför henne; där stod en tallrik med knif, gaffel och silfversked, och rundt omkring stodo de

läckraste rätter och ångade, som om de nyss kommit från köket. Då läste Tvåöga den kortaste bordsbön hon kunde: »Herre Gud, var oss när i hvarje stund, amen!» och sedan tog hon för sig af rätterna och lät sig väl smaka. Och då hon var mätt, sade hon som den kloka gumman hade lärt henne:

»Lilla get, var flink,
tag bort bordet i en blink.»

Genast var bordet försvunnet med allt hvad som därpå var. »Det var en bekväm hushållning», tänkte Tvåöga och var helt förnöjd och glad till sinnes.

Om kvällen, då hon kom hem med sin get, stod där en lerskål med litet mat, men hon rörde den ej. Följande dag gick hon åter ut med sin get och lät de bitar, man lagt fram åt henne, ligga där. Första och andra gången lade systrarna ej märke till det, men då det inträffade hvarje dag, märkte de det och sade: »Det står inte rätt till med Tvåöga, hon låter ständigt sin mat stå, och förr åt hon upp allt hvad hon fick; hon måtte ha hittat på andra utvägar.» Men för att få reda på sanningen, skulle Enöga gå med, då Tvåöga dref geten på bete, och noga se efter hvad hon tog sig till och om någon kom till henne med mat och dryck.

Följande morgon, då Tvåöga skulle bege sig af, kom Enöga fram till henne och sade: »Jag vill gå med ut på fältet och se till, att du vallar geten riktigt.» Men Tvåöga förstod hvad hon hade i sinnet och dref geten ut i det höga gräset och sade: »Kom, Enöga, här skola vi sätta oss, jag vill sjunga någonting för dig.» Enöga satte sig, och hon var trött af den ovanliga vandringen och af solhettan, och Tvåöga gaf sig till att sjunga:

»Är du vaken, syster lill?
Enöga, slut ögat till!»

Då slöt Enöga sitt enda öga till och somnade. Och då Tvåöga såg, att Enöga sof djupt och ej kunde märka någonting, sade hon:

»Lilla get, var flink,
duka bordet i en blink»,

Tvåöga bröt utan svårighet af en gren.

och satte sig vid sitt lilla bord och åt och drack, tills hon var mätt; sedan ropade hon åter:

»Lilla get, var flink,
tag bort bordet i en blink»,

och ögonblickligen var allt försvunnet. Tvåöga väckte nu Enöga och sade: »Enöga, du vill vakta geten och så lägger du dig att sofva; hon kunde ju ha sprungit hvart hon ville under

tiden. Kom nu, så gå vi hem.» Då gingo de hem, och Tvåöga lät åter sin lerskål stå orörd. Enöga kunde ej säga modern, hvarför Tvåöga ej ville äta, utan sade för att ursäkta sig: »Jag somnade.»

Dagen därpå sade modern till Treöga: »Den här gången skall du gå med och se efter, om Tvåöga äter där ute, och om någon bär till henne mat och dryck i hemlighet.» Då gick Treöga till Tvåöga och sade: »Jag vill gå med och se till, att du vallar geten riktigt.» Men Tvåöga förstod hvad hon hade i sinnet och dref ut geten i det höga gräset och sade: »Här sätta vi oss ned, Treöga; jag vill sjunga någonting för dig.» Treöga satte sig och var trött af vägen och solhettan, och Tvåöga började sjunga:

»Är du vaken, syster lill?»

men i stället för att nu sjunga:

»Treöga, slut ögonen till!»

råkade hon sjunga:

»Tvåöga, slut ögonen till!»

och så sjöng hon om och om igen:

»Är du vaken, syster lill?
Tvåöga, slut ögonen till!»

Då slöt Treöga två af sina ögon, men det tredje somnade ej, ty det hade det ej varit tal om i sången. Treöga tillslöt visserligen äfven det, men endast af list, och hon plirade litet med det, så att hon kunde se allting. Och då Tvåöga trodde, att Treöga låg i djup sömn, sade hon:

»Lilla get, var flink,
duka bordet i en blink!»

åt och drack af hjärtans lust, och då hon slutat, sade hon:

»Lilla get, var flink,
tag bort bordet i en blink!»

Allt detta hade Treöga hört och sett. Då kom Tvåöga fram till henne, väckte henne och sade: »Nej, hvad ser jag, Treöga! Har du sofvit? Jo, du vaktar getter bra, skall jag säga. Kom nu, så gå vi hem.» Och då de kommo hem, åt Tvåöga ej, alldeles som vanligt, men Treöga sade till modern: »Nu vet jag, hvarför hon är så stursk och inte äter; då hon säger till geten:

'Lilla get, var flink,
duka bordet i en blink',

så står ett bord framför henne, fullsatt med de läckraste rätter, mycket bättre än som vi ha det, och när hon är mätt, säger hon:

'Lilla get, var flink,
tag bort bordet i en blink',

och då försvinner det. Jag såg alltsamman mycket tydligt. Två ögon hade hon söft på mig med en sång, men det, som sitter midt i pannan, höll sig till all lycka vaket.» Då ropade den afundsjuka modern till Tvåöga: »Vill du ha det bättre än vi? Den lusten skall jag snart ta ur dig.» Hon hämtade en slaktknif och stötte den i getens hjärta, så att hon föll ned död.

Då Tvåöga såg detta, gick hon bedröfvad ut och satte sig på ängen och grät bittra tårar. Då stod plötsligt den kloka gumman åter bredvid henne och sade: »Tvåöga, hvarför

gråter du?» — »Skulle jag inte gråta?» svarade hon. »Geten, som hvarje dag, då jag sade en vers, dukade bordet så vackert åt mig, är ihjälstucken af min mor; nu måste jag åter svälta och lida nöd.» Den kloka gumman sade: »Tvåöga, jag vill ge dig ett godt råd; bed dina systrar, att de ge dig den slaktade getens inälfvor, och gräf ned dem i jorden utanför er dörr; det skall bli till din lycka.» Nu försvann hon, och Tvåöga gick hem och sade till sina systrar: »Kära systrar, ge mig någonting af min get, jag begär ingenting godt, ge mig bara inälfvorna.» Då skrattade de och sade: »Dem kan du få, om du inte vill ha något annat.» Och Tvåöga tog inälfvorna och gräfde ned dem om kvällen i all tysthet utanför dörren enligt den kloka gummans råd.

Följande morgon, då de allesamman vaknade och gingo utom dörren, stod där ett underbart, präktigt träd, som hade blad af silfver, och frukter af guld hängde däremellan, så att man ej kunde tänka sig något skönare. Men de visste ej, huru trädet hade kommit dit om natten, endast Tvåöga förstod, att det hade växt upp ur getens inälfvor, ty det stod alldeles där hon hade gräft ned dem i jorden. Då sade modern till Enöga: »Stig upp i trädet, mitt barn, och bryt af frukterna.» Enöga steg upp, men då hon ville ta ett af de gyllne äpplena, for grenen ur hennes händer, och så gick det hvarje gång, så att hon ej kunde bryta af ett enda äpple, huru hon än bar sig åt. Då sade modern: »Treöga, stig upp i trädet, du med dina tre ögon ser bättre än Enöga.» Enöga steg ned och Treöga klättrade upp. Men Treöga var ej skickligare, och huru väl hon än såg, veko dock de gyllne äpplena alltid undan för henne. Slutligen blef modern otålig och steg själf upp, men kunde lika litet som Enöga och Treöga få fatt i frukten och grep ständigt i tomma luften. Då sade Tvåöga: »Jag skall klättra upp, jag, kanske lyckas det bättre för mig.» Systrarna ropade visserligen: »Du med dina två ögon, hvad kan väl du uträtta!» Men Tvåöga steg upp, och de gyllne äpplena drogo sig ej undan för henne, utan sänkte sig själfva ned i hennes hand, så att hon kunde plocka af det ena efter det andra och förde ett helt förkläde fullt med sig ned. Modern tog dem ifrån henne, men i stället för att hon och systrarna därför borde ha behandlat henne bättre, så blefvo de endast afundsjuka öfver att hon ensam kunnat hämta ned frukterna och behandlade henne ännu hårdare.

En dag, då de alla stodo tillsammans under trädet, hände det sig, att en ung riddare kom fram till dem. »Fort, Tvåöga», ropade de båda systrarna, »kryp ned, så att vi ej behöfva blygas för dig», och vältrade skyndsamt öfver den stackars Tvåöga ett stort fat, som just stod bredvid trädet, och sköto äfven därunder de gyllne äpplen, som hon hade plockat af. Då nu riddaren kom närmare, var han öfver måttan vacker; han höll stilla, beundrade det präktiga trädet af guld och silfver och sade till de båda systrarna: »Hvem tillhör detta vackra träd? Den, som gåfve mig en gren däraf, kunde begära därför hvad som hälst.» Då svarade Enöga och Treöga, att trädet tillhörde dem, och att de gärna ville bryta af en gren åt honom. De ansträngde sig bägge allt hvad de kunde, men det var dem omöjligt, ty grenar och frukter veko oupphörligt undan för dem. Då sade riddaren: »Det är ju besynnerligt, att trädet tillhör er och att ni ändå ej ha makt att plocka någonting däraf.» De försäkrade fortfarande, att trädet var deras egendom. Men medan de så talade, sköt Tvåöga fram ett par gyllne äpplen under fatet, så att de rullade fram till riddarens fötter, ty hon hade blifvit ond öfver, att hennes systrar ej hade sagt sanning. Då riddaren fick se äpplena, blef han förvånad och frågade, hvar de kommo ifrån. Enöga och Treöga svarade, att de hade ännu en syster, men hon fick ej visa sig, ty hon hade endast två ögon som andra

vanliga människor. Men riddaren begärde att få se henne och ropade: »Tvåöga, kom fram!» Då kom Tvåöga fram under karet, och riddaren förundrade sig öfver hennes stora skönhet och sade: »Du, Tvåöga, kan bestämdt bryta en gren af trädet.» — »Ja», svarade Tvåöga, »det kan jag nog, ty trädet tillhör mig.» Hon klättrade därpå upp, bröt utan svårighet af en gren med dess silfverblad och guldfrukter och räckte riddaren den. Då sade riddaren: »Tvåöga, hvad skall jag ge dig därför?» — »Ack», svarade Tvåöga, »jag lider hunger och törst, sorg och nöd från tidigt på morgonen till sent på kvällen; om ni vill ta mig med er och befria mig, så vore jag lycklig.» Riddaren tog genast upp Tvåöga på sin häst och förde henne hem till sin fars slott. Där gaf han henne vackra kläder, mat och dryck i öfverflöd, och han höll henne kär och lät viga sig vid henne, och bröllopet firades i lust och gamman.

Då Tvåöga blef bortförd af den vackre riddaren, afundades systrarna henne denna lycka. »Men det underbara trädet ha vi ändå kvar», tänkte de, »om vi också ej kunna plocka dess frukter, så stanna likväl alla framför det, komma till oss och prisa det; hvem vet, om ej det kan bringa oss lycka.» Men följande morgon var trädet försvunnet och deras hopp sviket. Och då Tvåöga såg ut genom sitt kammarfönster, stod det till hennes stora glädje där utanför; det hade följt efter henne.

Tvåöga lefde lycklig i många år. En gång kommo två fattiga kvinnor upp på slottet och bådo om en allmosa. Då såg Tvåöga dem i ansiktet och kände igen sina systrar Enöga och Treöga, hvilka råkat i sådan fattigdom, att de måste vandra omkring och tigga sitt bröd vid hvar mans dörr. Men Tvåöga tog vänligt emot dem och gjorde dem allt godt hon kunde, så att de bägge af allt sitt hjärta ångrade det onda, som de tillfogat sin syster i ungdomen.

Det blåa ljuset.

Det var en gång en soldat, som hade tjänat konungen troget i många år; men då kriget var förbi och han på grund af de många sår, han hade fått, ej kunde tjäna längre, sade konungen till honom: »Du kan gå hem, jag behöfver dig ej längre; men pängar får du ej mera, ty lön får endast den, som gör skäl därför.» Soldaten visste nu ej, hvad han skulle lefva på; han gick bedröfvad bort och fortfor att gå hela dagen, tills han om kvällen kom in i en skog. Då det blef mörkt, fick han se ett ljus; han närmade sig det och kom till ett hus, hvari en häxa bodde. »Gif mig husrum för natten och litet att äta och dricka», sade han till henne, »annars omkommer jag.» — »Åhå!» svarade hon, »hvem ger väl en förlupen soldat någonting? Men jag vill ändå vara barmhärtig och ta emot dig, om du gör hvad jag begär.» — »Hvad begär du då?» frågade

soldaten. »Att du i morgon gräfver om min trädgård.» Soldaten åtog sig det och arbetade följande dagen af alla krafter, men kunde ej hinna slut på arbetet till kvällen. »Jag ser nog» sade häxan, »att du inte hinner mera i dag; jag vill ändå behålla dig en natt, men då skall du i morgon hugga en famn ved åt mig och splittra sönder den.» Soldaten arbetade hela dagen därmed, och om kvällen föreslog häxan honom åter att stanna kvar öfver natten. »I morgon skall du bara utföra ett lätt arbete. Bakom mitt hus är en gammal uttorkad brunn, i den har jag tappat mitt ljus, det brinner med blå låga och slocknar aldrig; det skall du hämta upp igen.»

Dagen därpå förde den gamla honom till brunnen och firade ned honom i en korg.

Drag af mig mina stöflar!

Han fann snart det blåa ljuset och gjorde tecken till häxan, att hon skulle draga upp honom igen. Hon drog honom också upp, men då han var nära kanten, räckte hon ned handen och ville ta ifrån honom det blåa ljuset. Men han märkte hennes onda afsikt och sade: »Nej, jag ger dig inte ljuset, förr än jag står med bägge fötterna på marken.» Häxan blef nu så ursinnig, att hon lät honom falla ned i brunnen igen och gick sin väg.

Den stackars soldaten föll ned på den fuktiga jorden utan att skada sig, och det blåa ljuset fortfor att brinna, men hvad hjälpte det? Han såg nog, att han ej kunde undgå döden. Sedan han suttit där en stund helt bedröfvad, kom han händelsevis att ta ned i fickan och fann där sin tobakspipa, som endast var till hälften utrökt. »Det skall bli min sista glädje», tänkte han, tog fram den, tände den vid det blåa ljuset och började röka. Då röken skingrade sig i hålan, stod plötsligt en liten svart dvärg framför honom och

frågade: »Herre, hvad befaller du?» — »Hvad kan väl jag befalla dig?» frågade soldaten helt förundrad. — »Jag måste göra allt hvad du befaller mig», svarade dvärgen. — »Godt», sade soldaten, »hjälp mig då först upp ur brunnen.» Pysslingen tog honom vid handen och ledde honom genom en underjordisk gång, och han glömde ej att ta med sig det lilla blåa ljuset. Under vägen visade den lille mannen honom de skatter, som häxan hade samlat och gömt där, och soldaten tog så mycket guld han kunde bära.

Då han kommit upp på jordytan, sade han till pysslingen: »Gå nu och bind den gamla häxan och för henne inför domstolen.» Strax därefter kom hon ridande förbi på en vild katt, snabbt som vinden och med ett förfärligt tjut, och i nästa ögonblick kom dvärgen tillbaka och sade: »Alltsamman är uträttadt, häxan hänger redan i galgen. Herre, hvad befaller du vidare?» — »Ingenting för närvarande», svarade soldaten, »du kan gå hem, men var genast till hands, när jag ropar på dig.» — »Du behöfver bara tända din pipa vid det blåa ljuset», sade den lille, »så står jag genast framför dig.» Därpå försvann han.

Soldaten återvände till den stad, hvarifrån han kommit. Han tog in på det bästa värdshuset och lät göra sig vackra kläder, och därpå befallde han värden att inreda ett rum åt honom så präktigt som möjligt. Då det var färdigt, och soldaten hade tagit det i besittning, kallade han på den svarte dvärgen och sade till honom: »Jag har tjänat konungen troget, men han har kört bort mig och låtit mig svälta; därför vill jag nu hämnas. — »Hvad skall jag göra?» frågade den lille. — »Sent i kväll, då konungadottern ligger i sin säng, så skaffa mig hit henne sofvande; hon skall göra pigsysslor hos mig.» Dvärgen svarade: »Det är en lätt sak för mig, men det kan bli farligt för dig själf; om det blir kändt kan det gå dig illa.»

Då klockan slog tolf, sprang dörren upp och pysslingen bar in konungadottern. »Aha, är du där?» sade soldaten. »Fort till arbetet! Gå och hämta kvasten och sopa golfvet!» Då hon slutat därmed, ropade han henne till sig, där han satt i länstolen, sträckte ut fötterna emot henne och sade: »Drag af mig mina stöflar.» Då hon hade gjort detta, kastade han dem i ansiktet på henne, hvarefter hon måste ta upp dem och borsta och blanka dem. Men hon gjorde allt hvad han befallde henne utan motsträfvighet, stum och med halfslutna ögon. Vid det första hanegället bar pysslingen henne tillbaka till det kungliga slottet och lade henne tillbaks i hennes säng.

Morgonen därpå, då konungadottern hade stigit upp, gick hon till sin far och berättade för honom, att hon hade haft en besynnerlig dröm. »Jag blef buren genom gatorna med blixtens hastighet och fördes in i en soldats rum», sade hon. »Jag måste tjäna honom som piga, passa upp på honom, göra allt groft arbete, sopa golfvet och borsta stöflar. Det var endast en dröm, och ändå är jag så trött, som om jag verkligen hade gjort det alltsamman.» — »Den drömmen kan ha varit sann», sade konungen. »Jag vill ge dig ett råd. Fyll din ficka med ärter och gör ett hål i fickan; blir du nu hämtad igen, så falla de ur och lämna spår efter sig på gatan.» Då konungen sade detta, stod pysslingen osynlig bredvid och hörde det alltsamman. Om natten, då han åter bar den sofvande konungadottern genom gatorna, föllo några ärter ur fickan, men de kunde ej tjäna till spår, ty den listige pysslingen hade i förväg strött ärter på alla gatorna. Men konungadottern måste åter göra tjänst som piga ända till hanegället.

Följande morgon skickade konungen ut sitt folk att söka efter spåren, men det var förgäfves, ty på alla gator sutto fattiga barn och plockade ärter och sade: »Det har rägnat

ärter i natt.» — »Vi måste försöka hitta på något annat», sade konungen. »Behåll dina skor på dig, när du går till sängs, och innan du kommer därifrån, så göm en af dem; jag skall nog ta reda på den sedan.» Den lille svarte hörde detta anslag, och då soldaten om kvällen begärde, att han skulle föra dit konungadottern, afrådde han honom och sade, att mot denna list visste han intet medel; om skon hittades hos honom, kunde det gå honom illa. »Gör som jag säger dig», sade soldaten, och konungadottern måste äfven den tredje natten arbeta som simpel piga; men innan hon blef buren tillbaka, gömde hon sin ena sko under sängen.

Morgonen därpå lät konungen söka i hela staden efter prinsessans sko. Den hittades hos soldaten, och denne, som på den lilles bön hade gifvit sig ut genom stadsporten, blef snart gripen och kastad i fängelse. Då han flydde, hade han glömt att ta det bästa med sig, nämligen det blåa ljuset och pängarne; han hade endast en dukat i fickan. Då han nu stod vid fängelsets fönster, belagd med fjättrar, såg han en af sina kamrater gå förbi. Han knackade på rutan, och då kamraten kom närmare, sade han till honom: »Var snäll och hämta det lilla byltet, som jag har lämnat kvar i värdshuset, så skall du få en dukat.» Kamraten skyndade bort och hämtade det begärda. Så snart soldaten åter blef ensam, tände han sin pipa och lät den svarte pysslingen komma. »Var inte rädd», sade denne till sin herre, »gå hvart de föra dig, men tag bara det blåa ljuset med dig.»

Följande dag hölls rättegång med soldaten, och fastän han visserligen varit elak men ej begått något brott, dömde domaren honom likväl till döden. Då han nu fördes till afrättsplatsen, bad han konungen om en sista nåd. »Hvad skall det vara för en nåd?» frågade konungen. »Att jag måtte få röka en pipa på vägen.» — »Du må gärna röka tre», sade konungen, »men inbilla dig ej, att jag skänker dig lifvet.» Soldaten tog fram sin pipa och tände den vid det blåa ljuset, och knappast hade röken börjat stiga upp, förr än pysslingen redan stod där; han hade en knölpåk i handen och frågade: »Hvad befaller min herre?» — »Slå ihjäl dessa falska domare och deras handtlangare och skona ej häller den hårde konungen, som har behandlat mig så illa.» Pysslingen for omkring som en blixt -- zick zack — fram och tillbaka; alla, som han berörde med sin knölpåk, föllo genast till marken och reste sig ej mera. Konungen blef rädd, bad om förskoning, och för att få behålla lifvet måste han gifva soldaten riket och sin dotter till gemål.

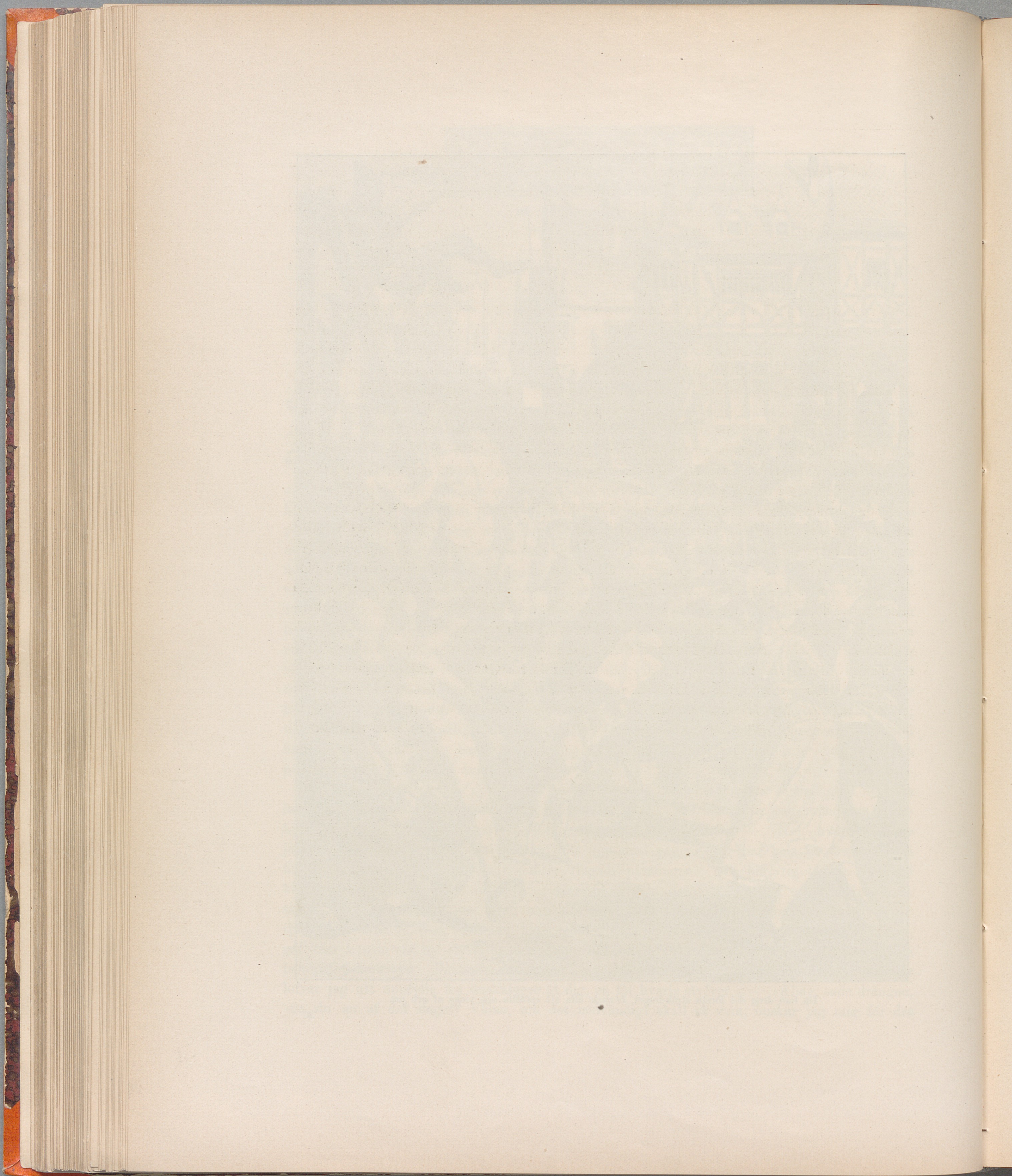
Juden i törnhäcken.

Det var en gång en rik man; han hade en dräng, som tjänade honom flitigt och redligt, var hvarje morgon den förste vid arbetet och hvarje kväll den siste därur, och när det förekom ansträngande sysslor, som ingen ville ta i tu med, var han alltid den förste, som grep sig an. Aldrig hörde man honom klaga, tvärtom var han belåten med allt och alltid glad och förnöjd. Men då året var förbi, gaf hans herre honom ingen lön, ty han tänkte som så: »Det är det klokaste, ty då sparar jag in de pängarne, han lämnar mig ändå inte, utan stannar beskedligt kvar i tjänsten.» Drängen teg, gjorde sina sysslor det andra året liksom det första, och då han vid årets slut ej häller fick någon lön, fann han sig däri och stannade kvar ändå. Men då till sist det tredje året var förbi, betänkte herrn sig, tog med handen ned i fickan, dock tog han ej upp någonting. Då grep drängen sig slutligen an och sade: »Herre, i tre år har jag tjänat er ärligt och troget, var nu så god och ge mig hvad som med rätta tillkommer mig; jag vill ut och se mig litet om i världen.» Då svarade girigbuken: »Ja, min käre dräng, du har tjänat mig oförtrutet, och därför vill jag också belöna dig rikligt». Med dessa ord tog han åter i fickan och räknade upp tre styfrar, den ena efter den andra. »Där har du en styfver för hvart år; det är en stor lön, du skulle knappast ha fått så mycket hos någon annan herre», tillade han. Den beskedlige drängen, som ej förstod sig på pängar, stoppade sitt kapital i fickan och tänkte: »Nu har du fullt upp med pängar, men nu är det inte värdt att träla mera eller plåga sig med tungt arbete på en tid.»

Han begaf sig i väg, uppför det ena bärget och utför det andra och sjöng af hjärtans lust. Då han gick förbi ett busksnår, kom en liten dvärg fram därur och ropade: »Hvarthän, broder Lustig? Du har visst ingenting att sörja öfver?» — »Nej, hvarför skulle jag sörja?» svarade drängen, »jag har fullt upp med pängar, jag har hela tre års lön i min ficka.» — »Huru stort är ditt kapital?» frågade pysslingen. »Se här, tre blanka styfrar i klingande mynt», svarade drängen. »Hör på», sade dvärgen, »jag är en fattig stackare, skänk mig dina tre styfrar. Jag kan inte mera arbeta, men du är ung och kan lätt förtjäna ditt bröd.» Som drängen hade godt hjärta och kände medlidande med pysslingen, gaf han honom de tre styfrarne och sade: »Tag dem då i Guds namn, jag skall nog inte behöfva lida nöd.» Då sade dvärgen: »Jag ser, att du har ett godt hjärta, och därför lofvar jag att uppfylla tre önskningar åt dig, en för hvarje styfver.» — »Aha», sade drängen, »är du en af det slaget? Välan, om det nödvändigt skall så vara, önskar jag mig för det

Då han drog det första stråkdraget, började alla att sprattla och vicka af och an.

första en fågelbössa, som träffar allt hvad jag siktar på; för det andra en fiol, som alla måste dansa efter, när jag spelar på den, och för det tredje, att ingen kan neka mig någonting, som jag ber om.» — »Allt detta är dig beviljadt», svarade pysslingen, i det han stack handen in i buskarne, och, tänk bara, där lågo redan fiolen och fågelbössan och väntade, alldeles som om de varit beställda på förhand. Han lämnade dem till drängen och sade: »Du kan hädanefter bedja om hvad du vill, ingen människa skall neka dig något.»

»Mer kan jag inte begära», tänkte drängen och drog belåten vidare. Snart träffade han på en jude med ett långt bockskägg; han stod och lyssnade till en fågel, som satt högt uppe i toppen af ett träd. »Under öfver alla under!» sade juden, »hur kan ett så litet djur ha en så stark stämma! Ack, den som hade den! Om jag kunde strö salt på stjärten!» — »Är det ingenting annat?» sade drängen. »Fågeln skall snart vara nere», och i detsamma lade han an och träffade fågeln, så att den föll ned i en törnhäck. »Gå nu dit in och hämta den, jude», sade han. »Nå ja», svarade juden, »eftersom ni nu har skjutit ned den, så kan väl jag gå och hämta den.» Därpå lade han sig ned och kröp in i snåret. Då han nu var midt inne bland törnena, fick drängen ett anfall af pojkaktig ysterhet, han tog fram sin fiol och började spela. Genast reste juden sig och begynte göra krumsprång, och ju mera drängen gned på fiolen, desto bättre gick dansen.

Men törnena refvo sönder judens luggslitna rock, kammade hans bockskägg och stucko och nöpo honom öfver hela kroppen. »Nej, hvad skall den där musiken tjäna till?» ropade han. »Låt bli att spela, jag tycker inte om att dansa.» Men drängen hörde ej på honom, utan tänkte: »Du har hudflängt så många andra, nu ska' törnena inte vara bättre mot dig», och han fortfor att spela, så att juden måste hoppa allt högre och högre och trasorna af hans rock fastnade på taggarne. »Aj, aj, aj!» skrek juden. »Jag skall ge nådig herrn hvad han begär, bara han låter bli att spela, ja, en hel pung med guld!» — »Om du är så frikostig», sade drängen, »skall jag sluta upp med att spela; men det måste erkännas, du dansar alldeles ypperligt.» — Därpå tog han pänningpungen och gick sin väg.

Juden stod stilla och såg efter honom. Så länge han ännu kunde se honom, sade han icke ett ord, men då han väl var borta, gaf han sig till att ropa af alla krafter: »Du usle musikant, du birfilare, vänta, tills jag får fatt i dig! Jag skall hålla jakt på dig, så att du skall tappa skosulorna! Du lumprygg, stick fyra styfver i munnen, så är du värd en skilling!» Så fortfor han att fara ut i otidigheter, och då han hade gifvit utbrott åt sin förargelse, sprang han in till staden och sökte upp domaren. »Ack, ve mig, herr domare! Jag har blifvit öfverfallen och plundrad på landsvägen. En gudlös människa har rifvit sönder mina kläder och stuckit och klöst mig, så att det kan röra en sten. Han har tagit min pung och mina pängar ifrån mig, idel dukater, den ena vackrare än den andra. För Guds skull, låt kasta honom i fängelse!» — »Var det en soldat, som så har misshandlat dig med sin sabel?» frågade domaren. »Nej, visst inte», sade juden, »en blank sabel hade han ej, men han hade en bössa på ryggen och en fiol hängande om halsen; den skurken är lätt att känna igen.»

Domaren skickade ut sitt folk efter honom, och de funno också snart drängen, som helt långsamt hade gått vidare, och pungen med pängarne funno de äfven hos honom. Då han kom inför domstolen, sade han: »Jag har hvarken öfverfallit juden eller tagit hans pängar ifrån honom; han har frivilligt erbjudit mig dem för att jag skulle sluta upp med

att spela, ty han kan inte tåla musik.» — »Ack, ack!» skrek juden, »han ljuger som det vore tryckt!» Domaren trodde ej häller på denna förklaring och sade: »Det är en dålig ursäkt, så gör ingen jude», och han dömde drängen till att hängas, emedan han begått rån på öppen landsväg. I det han fördes bort för att utstå sitt straff, ropade juden efter honom: »Du kattmusikant, du landstrykare, nu får du din välförtjänta lön.»

Drängen gick helt lugn uppför trappan med bödeln, men på det sista trappsteget vände han sig om och sade till domaren: »Bevilja mig ännu en bön innan jag dör.» — »Ja, så vida inte du ber om att få behålla lifvet.» — »Nej, det är inte om lifvet», svarade drängen, »men jag ber att jag ännu en sista gång måtte få lof att spela ett stycke på min fiol.» Juden uppgaf ett fasans skri och utropade: »För Guds skull, säg nej! säg nej!» Men domaren sade: »Hvarför skulle jag inte unna honom den korta glädjen? Den vare honom beviljad, och därvid blir det.» Han kunde naturligtvis ej häller neka honom det, på grund af den gåfva, som drängen hade fått af dvärgen. Men juden skrek: »Ack, ve mig, ve mig, bind fast mig!»

Då tog drängen fram sin fiol, satte den under hakan, och då han drog det första stråkdraget, började alla att sprattla och vicka af och an, både domaren, skrifvarne och polisbetjänterna, och den, som skulle binda juden, tappade repet. Vid det andra stråkdraget lyfte alla upp benen, och bödeln släppte lös drängen och gjorde sig i ordning att dansa. Vid det tredje stråkdraget sprungo alla upp och började dansa, och domaren och juden voro de främste och dansade allra vildast. Snart dansade alla med, både gamla och unga, magra och feta, som hade kommit till torget af nyfikenhet; till och med hundarne reste sig på bakbenen och dansade med. Och ju längre han spelade, desto högre hoppade de dansande, så att de stötte hufvudena emot hvarandra och började skrika jämmerligen.

Slutligen ropade domaren alldeles andfådd: »Jag skänker dig ditt lif, håll upp med att spela!» Drängen lät beveka sig, lade bort fiolen och gick utför stegen. Därpå gick han fram till juden, som låg på gatan och kippade efter andan, och sade: »Spetsbof, bekänn nu hvarifrån du har fått dina pängar, annars sätter jag fiolen under hakan och börjar spela igen.» — »Jag har stulit dem, jag har stulit dem», skrek han, »men du har ärligt förtjänat dem.» Då domaren hörde detta, lät han genast föra juden till galgen, och där blef han hängd som tjuf.

Slagan från himlen.

En bonde gick en gång ut att plöja med ett par oxar. Då han kom på åkern, började de båda djurens horn att växa och växte alltjämt, och då han ville hem, voro de så stora, att han ej kunde komma genom porten med dem. Till all lycka kom just en slaktare gående; till honom lämnade han dem, och de uppgjorde saken på det viset, att han skulle lämna slaktaren ett mått roffrö, och för hvarje korn skulle denne ge honom en daler. Det kan man kalla en god affär! Bonden gick nu hem och bar sedan till slaktaren ett mått roffrö. Men under vägen tappade han ett korn ur säcken. Slaktaren betalade honom som öfverenskommet var, och hade bonden ej tappat ett korn, så skulle han ha haft en daler till. Då han gick samma väg tillbaka, hade emellertid ur kornet växt

upp ett träd, som räckte ända upp i himlen. Då tänkte bonden: »Eftersom tillfälle ges, kan du ju ta reda på hvad änglarne ha för sig där uppe och se efter huru de se ut.»

Han klättrade alltså upp och fick se, att änglarne tröskade hafre där uppe. Medan han såg på, märkte han, att trädet, som han stod i, började vackla; han tittade ned och såg, att det var någon där nedanför, som höll på att hugga omkull det. »Om du fölle ned, vore det förargligt», tänkte han, och i sin nöd visste han ej någon bättre utväg än att ta hafrehalmen, som låg där i högar, och sno ett rep däraf; sedan tog han en hacka och en slaga, som lågo i himlen, och halade sig ned på repet. Men nere på jorden råkade han komma ned i ett djupt, djupt hål, och då var det en riktig lycka, att han hade hackan, ty han högg sig därmed en trappa, steg upp på den och förde med sig slagan som vårdtecken, så att ingen människa kunde tvifla på hans berättelse.

De sex tjänarne.

Det var en gång en gammal drottning, som var en häxa, och hennes dotter var den vackraste flicka under solen. Men den gamla tänkte ej på annat än huru hon skulle kunna locka människor i fördärfvet, och så ofta det kom en friare, sade hon därför, att den, som ville ha hennes dotter, skulle först lösa en uppgift; kunde han ej göra detta, måste han dö. Många voro bländade af jungfruns skönhet och vågade försöket, men de kunde ej utföra hvad den gamla ålade dem, och då gafs det ingen pardon, de måste falla på knä, och deras hufvud afhöggs.

Bland andra var det äfven en prins, som hade hört talas om jungfruns stora skönhet. Han sade till sin far: »Låt mig draga ut, jag vill fria till henne.» — »Aldrig», svarade konungen, »gör du det, blir det din död.» Då blef sonen dödssjuk och låg i sju år, och ingen läkare kunde hjälpa honom. Då fadern såg, att det ej mer var något hopp, sade han med tungt hjärta till honom: »Så gå då och försök din lycka; jag ser mig ingen råd till att kunna hjälpa dig.» Då sonen hörde det, steg han upp från sitt sjukläger, blef frisk och begaf sig glad på väg.

En gång, då han red öfver en hed, fick han på afstånd se någonting, som liknade en höstack, och då han kom närmare, såg han, att det var en människa, som låg utsträckt på ryggen och hvars mage var stor som ett litet bärg. Då den tjocke fick se ryttaren, reste han sig upp och sade: »Om ni behöfver någon tjänare, så kom ihåg mig.» Konungasonen svarade: »Hvad skall jag med en sådan oformlig klump?» — »Åh», sade den tjocke, »det är ingenting att tala om; nej, när jag vill, kan jag göra mig tre tusen gånger så tjock.» — »Om så är», sade konungasonen, »så kan jag använda dig; kom med mig.» Då följde den tjocke med konungasonen, och efter en stund träffade de på en man, som låg på marken

med det ena örat mot jorden. »Hvad gör du där?» frågade konungasonen. »Jag lyssnar», svarade mannen. »Hvad lyssnar du efter så uppmärksamt?» — »Efter allt, som tilldrager sig rundt omkring i världen, ty ingenting undgår mitt öra, »jag kan till och med höra gräset växa.» Konungasonen frågade: »Säg mig, hvad hör du vid den gamla drottningens hof, där, hvarest den vackra prinsessan är?» — »Jag hör svärdet susa», var svaret, »just nu blef en friare ett hufvud kortare.» — »Dig kan jag använda», sade konungasonen, »kom och följ med.»

De gingo därpå vidare och fingo se ett par fötter ligga på vägen; de kunde också se litet af benen, men det öfriga af mannen kunde de ej se. Slutligen kommo de till själfva kroppen och till sist äfven till hufvudet. »Hvad är du för en lång räkel?» sade konungasonen. »Åh», svarade den långe, »om jag sträcker ut mina lemmar riktigt, blir jag tre tusen gånger så lång och större än det största bärg på jorden. Jag vill gärna tjäna hos er, om ni vill anta mig.» — »Kom med, du», sade konungasonen, »dig kan jag nog använda.» De drogo vidare och träffade på en, som satt vid vägen med ögonen förbundna. Konungasonen sade till honom: »Har du svaga ögon, efter du inte kan tåla ljuset?» — »Nej», svarade mannen, »men jag törs inte ta af mig bindeln, ty min blick är så skarp, att den krossar allt hvad jag ser på; om jag kan vara er till nytta, vill jag gärna bli er tjänare.» — »Ja, följ med», svarade konungasonen, »dig kan jag nog använda.» Då de hade kommit ett stycke längre fram, träffade de på en man, som låg midt i det varma solskenet och frös öfver hela kroppen, så att det skakade i honom. »Hur kan du frysa så», frågade konungasonen, »när solen skiner så varmt?» — »Ack», svarade mannen, »min natur är annorlunda än andra människors; ju varmare det är, desto mera fryser jag, och ju kallare det är, desto mera svettas jag. Midt i is och snö är jag nära att förgås af hetta, och midt i eldslågorna är jag nära att förgås af köld.» — »Du är då en besynnerlig kurre», sade prinsen, »har du lust att tjäna hos mig, så följ med.» Ett stycke längre bort sågo de en man, som stod och sträckte ut halsen, så att han kunde se öfver de högsta bärg. Konungasonen frågade honom hvad han tittade så ifrigt efter, och mannen svarade: »Jag är så klarögd, att jag kan se öfver alla skogar och fält, dalar och bärg, ja, öfver hela världen.» — »Om du vill gå med mig», sade konungasonen, »så kan jag nog använda dig.»

Nu drog konungasonen med sina sex tjänare in i den stad, där den gamla drottningen bodde. Han talade ej om hvem han var, utan sade blott: »Vill ni ge mig er vackra dotter, så skall jag utföra hvad ni ålägger mig.» Häxan gladde sig öfver, att en så skön yngling åter råkat i hennes garn, och hon sade: »Jag vill ge dig tre uppgifter; kan du lösa dem alla, skall du bli min dotters gemål.» — »Hur lyder den första?» frågade han. »Att du skaffar mig en ring, som jag har tappat i Röda hafvet.» Konungasonen gick hem till sina tjänare. »Den första uppgiften är icke lätt», sade han, »jag skall skaffa upp en ring ur Röda hafvet; ni måste hitta på råd.» — »Jag skall se efter hvar den ligger», svarade den klarögde, såg ned i hafvet och sade: »Den hänger där nere på en hvass sten.» — »Ja», sade den långe, »jag kan nog hämta upp den, om jag bara kunde se den.» — »Är det inte annat?» utropade den tjocke. Han lade sig ned och höll sin mun till vattnet; då löpte böljorna in i den som i en afgrund, och han drack ur hela hafvet, så att bottnen blef torr som ett kammargolf. Den långe böjde sig ned och tog upp ringen. Konungasonen blef naturligtvis glad och bar ringen till den gamla drottningen, som vardt förvånad och sade: »Den första uppgiften har du lyckligt löst; men nu kommer den andra. Där borta

på ängen framför mitt slott beta tre hundra oxar; dem måste du förtära med hull och hår, och nere i källaren ligga tre hundra fat vin, dem måste du dricka ur. Men blir det kvar så mycket som ett hår af oxarne eller en droppe af vinet, då har du förlorat, och jag har rättighet att taga ditt lif.» — »Är det mig inte tillåtet att bjuda någon till gäst?» frågade konungasonen, »ty utan sällskap smakar ej ens den bästa mat.» Den gamla skrattade ondskefullt och svarade: »En gäst får du bjuda, så att du har sällskap, men ej mer än en.»

Konungasonen gick till sina tjänare och sade till den tjocke: »I dag skall du vara min gäst och få äta dig riktigt mätt.» Den tjocke blåste upp sig, åt upp de tre hundra oxarne och frågade, om det ej fanns mera, och vinet drack han ur faten, utan att begagna något glas, ja, han tömde dem så samvetsgrant, att det ej blef en droppe kvar. Då måltiden var slutad, gick konungasonen till den gamla drottningen och sade henne, att den andra uppgiften var löst. Hon vardt högeligen förvånad och sade: »Så långt har ännu ingen kommit; men det återstår ännu en uppgift.» Och inom sig tänkte hon: »Du skall ej undslippa mig, och ditt hufvud sitter ej säkrare än de andras.»

»I afton», sade hon till honom, »för jag min dotter in i kammaren till dig. Linda då din arm om henne, men när ni sitta där tillsammans, måste du akta dig noga, att du ej faller i sömn, ty på slaget tolf kommer jag; är hon då ej mer i dina armar, har du förlorat.» — »Det är då inte svårt», tänkte konungasonen, »jag skall nog hålla ögonen öppna», men han ropade likväl in sina tjänare, berättade dem hvad den gamla hade sagt och tillade: »Hvem vet, om det ej ligger någon list bakom detta? Försiktighet är en dygd. Håll vakt utanför mitt rum och laga att prinsessan ej slipper ut.» Då natten inbröt, kom den gamla med dottern och förde henne i konungasonens armar. Den länge lade sig i en cirkel rundt omkring dem, och den tjocke ställde sig utanför dörren, så att ingen lefvande själ hvarken kunde komma in eller ut. Prinsen och prinsessan sutto tysta, ingen af dem sade ett ord; men månen sken in genom fönstret på hennes ansikte, så att han kunde se hennes underbara skönhet. Han gjorde ej annat än såg på henne, han var som rusig af glädje och kärlek, och det kom ingen trötthet öfver hans ögon. Detta räckte till klockan elfva, då utbredde drottningen en förtrollning öfver dem alla, så att de föllo i sömn, och i samma ögonblick var prinsessan borta.

De sofvo alla hårdt, tills klockan var tre kvart på tolf; då upphörde förtrollningen, och de vaknade åter. »O ve, o ve!» utbrast prinsen, »nu är jag förlorad.» De trogna tjänarne började jämra sig, men han med den goda hörseln sade: »Hon sitter i en klipphåla tre hundra mil härifrån och begråter sitt öde. Endast du, långe, kan hjälpa; om du rätar upp dig, är du där med ett par steg.» — »Ja», svarade den långe, »men han med de skarpa ögonen måste följa med, så att vi kunna bli af med klippan.» Den långe tog nu honom med de skarpa ögonen på ryggen och i en handvändning voro de vid den förtrollade klippan. Den långe tog bindeln från ögonen på sin kamrat, denne såg sig om, och i samma ögonblick sprang klippan i tusen bitar. Då tog den långe prinsessan på armen, bar henne i ett nu tillbaka och lika hastigt hämtade han därefter kamraten, så att de alla, då klockan var tolf, sutto på sin rätta plats och låtsade som om ingenting händt. På slaget tolf kom den gamla häxan smygande med ett ondskefullt hånleende, som om hon ville säga: »Nu är han min», ty hon trodde, att dottern satt väl förvarad tre hundra mil därifrån. Men då hon fick se sin dotter i konungasonens armar, blef hon förskräckt och sade: »Där är en, som kan mer än jag.» Nu hjälpte inga invändningar, och hon måste afstå prinsessan

till honom. Men hon hviskade i dotterns öra: »Det är en stor skam för dig, att du skall tillhöra en simpel man och ej kan få välja en gemål efter ditt eget behag.»

Däröfver blef jungfruns stolta hjärta uppfylldt med vrede, och hon rufvade på hämd. Följande morgon lät hon köra fram tre hundra famnar ved och sade till konungasonen, att de tre uppgifterna visserligen voro lösta, men att hon likväl ej ville bli hans gemål, förr än det kom någon, som var beredd att sätta sig midt på bålet och låta tända eld rundt omkring. Hon trodde naturligtvis, att ingen af tjänarne ville låta bränna sig för hans skull, och att han af kärlek till henne själf skulle sätta sig där, och då vore hon fri. Men tjänarne sade: »Vi ha alla gjort någonting, utom den frusne, nu är det hans tur.» De satte honom upp på vedstapeln och antände den. Elden började låga, och den brann i tre dagar; då allt bränslet var uppbrändt, satt den frusne midt i askan, skalf som ett asplöf och sade: »Aldrig i mitt lif har jag varit med om en sådan köld; hade det räckt längre, så hade jag frusit ihjäl.»

Nu hjälpte det ej mer att hitta på undanflykter; den sköna jungfrun måste ta den

okände ynglingen till gemål. Men då de foro till kyrkan, sade den gamla häxan: »Jag kan ej bära den skammen», och skickade ut krigsfolk, som skulle hugga ned prinsen och hans följe och återföra dottern till henne. Men lyssnaren hade spetsat öronen och hört den gamlas hemliga tal. »Hvad skola vi göra?» sade han till den tjocke; men denne visste råd, han spottade en eller två gånger bakefter vagnen en del af det hafsvatten han hade druckit; då uppstod en stor sjö, hvari krigsfolket drunknade. Då häxan hörde detta, skickade hon sina harneskklädda ryttare, men lyssnaren hörde rasslet af deras rustningar och tog bindeln från den skarpsyntes öga. Denne såg på fienderna, och i detsamma sprungo de i stycken som glas. Nu drog brudfolket ostördt vidare, och då prinsen och prinsessan blifvit vigda i kyrkan, togo de sex tjänarne afsked och sade till sin herre: »Edra önskningar äro uppfyllda, ni behöfver oss ej längre; vi vilja draga vidare och försöka vår lycka.»

En half mil från slottet var en by, där en svinaherde vaktade sin hjord; då de kommo dit, sade prinsen till sin gemål: »Du vet ännu inte hvem jag egentligen är. Jag är ingen konungason, utan endast en svinaherde, och den gamle mannen, du ser där borta, är min far. Vi måste nu göra vår plikt och hjälpa honom att valla svinen.» Han steg nu af med henne utanför värdshuset, och då de kommit dit in, tillsade han i hemlighet värdshusvärdens, att de om natten skulle borttaga prinsessans kungliga kläder. Då hon vaknade om morgonen, hade hon ingenting att ta på sig, utan värdinnan gaf henne en gammal kjol och ett par ullstrumpor, och till på köpet låtsade hon, som om hon endast af gunst och nåd gaf henne detta. »Om det ej varit för er mans skull, hade jag ej gifvit er någonting», sade hon. Prinsessan trodde naturligtvis, att hennes man endast var svinaherde, men hon hjälpte honom att valla svinen, ty hon tänkte nu: »Jag har förtjänat det genom mitt öfvermod och min stolthet.»

Så förgingo åtta dagar; då kunde hon ej stå ut längre, ty hennes fötter voro alldeles sönderrifna. Då tillfrågades hon af ett par förbigående, om hon visste hvem hennes man var. »Ja», svarade hon, »han är svinaherde, och nu har han gått ut för att skaffa sig litet biförtjänst med att sälja band och snören.» Men de sade: »Kom med, vi skola föra dig till honom», och förde henne med sig upp till slottet, och då hon inträdde i riddarsalen, stod hennes man där i kunglig skrud. Men hon kände ej igen honom, förr än han föll henne om halsen, kysste henne och sade: »Jag har lidit så mycket för dig, nu har du också fått lida för mig.» Nu först hölls där på allvar ett riktigt kungligt bröllop, och jag önskar, att jag också hade fått vara med.

De sju schwabarne.

Sju schwabare höllo tillsammans, den förste hette Klas, den andre Jakob, den tredje Måns, den fjärde Jörgen, den femte Michel, den sjätte Hans och den sjunde Mats. Alla sju hade kommit öfver ens om att vandra världen omkring för att söka äfventyr och utföra stora hjältedater. För att nu vara säkra, läto de göra sig ett enda, men mycket långt och duktigt spjut. I detta spjut fattade de tag alla sju; främst gick den djärfvaste och manligaste, det var Klas, och sedan kommo de andra i tur och ordning, och Mats gick sist.

Då de en dag i hömånaden hade vandrat ett långt stycke, men ännu hade en dryg bit kvar till byn, där de ville ligga öfver natten, hände det i skymningen, att en stor geting flög på en äng ej långt ifrån dem bakom en buske och surrade fientligt. Klas blef så förskräckt, att han var nära att släppa spjutet, och ångestsvetten lackade om hela hans kropp. »Hör, hör!» ropade han till sina kamrater. »Gud, jag hör en trumma!» Jakob, som höll spjutet bakom honom och fick jag vet icke hvilken lukt i näsan, sade: »Ja, någonting måste stå på, ty jag känner krutlukt.» Vid dessa ord tog Klas till flykten och sprang i ett huj öfver en bäck, men som han just hoppade ned på en räfsa, hvilken låg kvar där efter höbärgningen, flög dess skaft honom i ansiktet och gaf honom ett väldigt slag. »O ve, o ve!» skrek Klas, »tag mig till fånga, jag ger mig, jag ger mig!» De andra sex hoppade äfven alla dit, den ene efter den andre, och skreko: »Ger du dig, så ger jag mig också! Ger du dig, så ger jag mig också!» Men då där ej fanns någon fiende, som ville binda och bortföra dem, märkte de slutligen, att de misstagit sig, och för att ej historien skulle komma ut ibland folk och ådraga dem åtlöje, kommo de öfverens om att hålla den hemlig, ända tills någon oförhappandes skulle råka tala om den.

Därefter drogo de vidare. Den andra farligheten, de utstodo, var ojämförligt värre än den första. Efter några dagar förde deras väg dem öfver en trädesåker; där satt en hare i solen och halfsof, sträckte upp öronen och stirrade med sina stora, glasartade ögon. Då blefvo de förskräckta vid åsynen af det grymma och vilda djuret och höllo råd om hvad som skulle vara minst farligt att göra. Ty om de flydde, var det att befara, att odjuret skulle sätta efter dem och sluka dem alla med hull och hår. De sade alltså: »Vi måste bestå en stor och farlig kamp; friskt vågadt är hälften vunnet!» och fattade i spjutet, alla sju, Klas främst och Mats sist. Klas ville ännu hålla spjutet inne, men Mats, som där han stod längst bak hade blifvit mycket modig, ville storma och ropade:

»Stöt till, I schwabare, stöt till!
Nu gitter jag ej mer stå still.»

Men Hans förstod att snäsa till honom och sade:

»På skräfvel har du aldrig brist,
men då det gäller, är du sist.»

Michel ropade:

»Så sant som att jag nu står här,
jag tror, den lede själf det är.»

Därpå kom turen till Jörgen, som sade:

»Är det ej han, så är det hans mor,
eller också är det hans köttslige bror.»

Måns fick nu ett godt infall och sade till Mats:

»Gå fram, du Mats, stig framför mig.»
så ställer jag mig bakom dig.»

Men Mats hörde ej därpå, och Jakob sade:

»Vår Klas, han måste rycka främst,
ty han af oss alla är förnämst.»

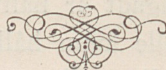
Då tog Klas mod till sig och sade med tonvikt:

»Framåt till striden då, god vänner!
Och mins, att ni ä' tappra männer!»

De gingo nu allesamman löst på draken. Klas korsade sig och anropade Gud om bistånd, men då allt detta ej ville hjälpa och han kom allt närmare fienden, ropade han i sin stora ångest: »Hallo! häjsann! Hallo! häjsann!» Däraf vaknade haren, blef rädd och sprang därifrån. Då Klas såg honom ta till flykten, ropade han glad:

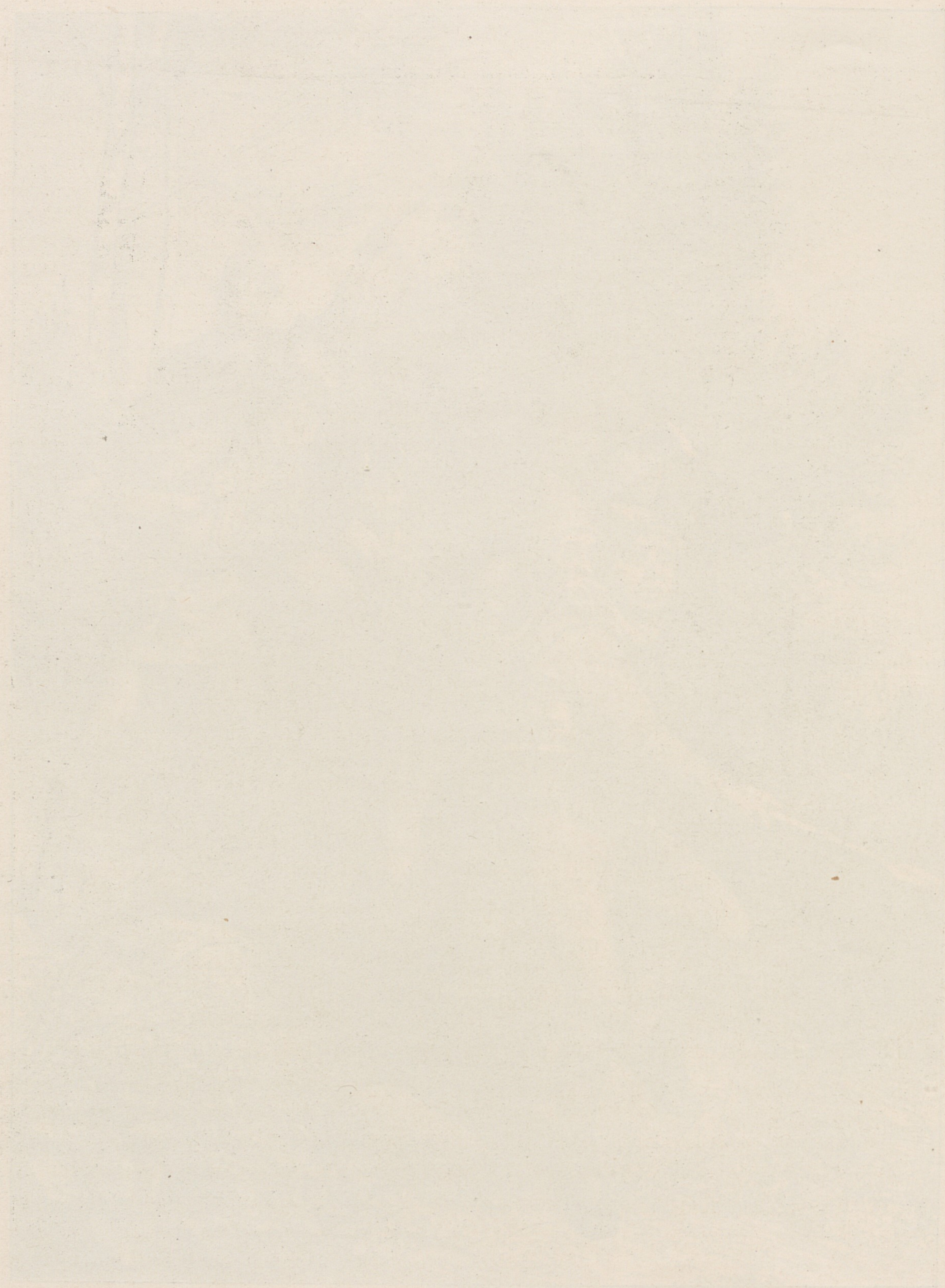
»Nej, se då, Mats, hvad han fick brådt!»
Vilddjuret var en hare blott.»

Men schwabarne gingo ut på vidare äfventyr och kommo till Mosel, ett grönskande, stilla och djupt vatten, hvaröfver ej många broar finnas, så att man på flera ställen måste låta färja sig öfver. Som de sju schwabarne ej kände till detta, ropade de till en man, som stod och arbetade på andra stranden, och frågade huru man skulle komma öfver. För afståndets och deras schwabiska uttals skull förstod mannen ej hvad de ville och ropade till dem: »Hvad? Hvad?» Då tyckte Klas, att han ropade: »Vada! Vada!» och som han gick främst, klef han ned i Mosel. Det dröjde ej länge, förr än han sjönk ned i gyttjan, men blåsten förde hans hatt öfver till andra stranden, och en groda satte sig där bredvid och kväkte: »Kvak, kvak, kvak.» De sex andra hörde det och sade: »Vår kamrat, Klas, ropar oss; kan han vada öfver, så hvarför skulle vi ej kunna det?» Nu skyndade de sig alla sex att hoppa i vattnet och drunknade, så att på det sättet omkommo de för en grodas skull, och ingen af schwabarne kom tillbaka med lifvet.

»Vi måste bestå en stor och farlig kamp; friskt vågadt är hälften vunnet!»

Hans min igelkott.

Det var en gång en bonde, som hade fullt upp af gods och guld, men huru rik han än var, fattades det likväl någonting i hans lycka: han hade inga barn med sin hustru. Ofta, då han gick till staden i sällskap med de andra bönderna, hånade de honom och frågade, hvarför han ej hade några barn. Då blef han uppbragt, och då han kom hem, sade han: »Jag måste ha ett barn, om det också skall bli en igelkott.» Sedan fick hans hustru ett barn, som upptill var som en igelkott och nedtill som en gosse, och då hon såg på barnet, blef hon förskräckt och sade: »Ser du, där har du för din gudlösa önskan.» Då sade mannen: »Det kan inte hjälpas nu. Barnet måste döpas, men vi kunna inte få någon fadder.» Hustrun sade: »Och vi kunna ej ge honom något annat namn än Hans min igelkott.» Då han döptes, sade prästen: »Han med sina taggar kan inte ligga i en vanlig säng.» Då lade de litet halm bakom spiseln, och där fick Hans min igelkott ligga. Ej häller kunde modern ge honom di, ty då skulle han ha stuckit henne med sina taggar. Så låg han i åtta år bakom spiseln, och hans far var trött på honom och önskade att han skulle dö, men han dog ej, utan låg kvar, där han låg.

Nu hände det sig, att det var marknad i staden. Bonden ämnade sig dit och han frågade sin hustru hvad han skulle ta med sig hem åt henne. »Lite kött och ett par hvetebullar, som jag kan ha nytta af i hushållet», sade hon. Sedan frågade han pigan; hon ville ha ett par tofflor och strumpor med kilar. Slutligen sade han äfven: »Hvad vill då du ha, Hans min igelkott?» — »Köp mig en säckpipa, far», svarade han. Då nu bonden kom tillbaka, gaf han sin hustru hvad han hade köpt åt henne, kött och hvetebullar, sedan lämnade han pigan tofflorna och kilstrumporna; slutligen gick han bakom spiseln och gaf Hans min igelkott säckpipan. Och då Hans min igelkott hade fått den, sade han: »Far, gå till smedjan och låt vår gårdstupp få ett par duktiga skor, så skall jag rida bort och aldrig mer komma igen.» Då blef fadern glad åt att han skulle bli honom kvitt. Han lät smeden sko gårdstuppen, och då detta var gjordt, satte Hans min igelkott sig på den, red bort och tog svin och åsna med; dem ville han valla ute i skogen.

Men i skogen sporrade han tuppen till att flyga upp med honom i ett högt träd; där satt han många år, tills hjorden hade blifvit riktigt stor, men hans far hörde ej något af honom. Uppe i trädet satt han och blåste i sin säckpipa, och det var en vacker musik. En gång kom konungen åkande förbi; han hade farit vilse, och nu hörde han musiken; han föll i förvåning däröfver och skickade sin tjänare att ta reda på hvarifrån musiken kom. Han såg sig omkring, men såg ingenting annat än en fågel uppe i ett träd, lik en tupp,

och på den satt en igelkott och musicerade. Konungen sade nu till tjänaren, att han skulle fråga hvarför igelkotten satt där och om han ej visste hvar vägen gick till hans konungarike. Då steg Hans min igelkott ned från trädet och sade, att han ville visa vägen, om konungen ville skriftligen lofva honom det första han mötte utanför det kungliga slottet, så snart han kom hem. Då tänkte konungen: »Det kan du gärna göra, Hans min igelkott förstår ändå ingenting, du kan skrifva hvad du vill.» Konungen tog nu pänna och bläck och skref någonting, och sedan visade Hans min igelkott honom vägen, och han kom lyckligt hem. Men hans dotter, som såg honom på afstånd, blef så glad däröfver, att hon sprang emot honom och kysste honom. Då tänkte han på Hans min igelkott och berättade hvad som händt honom och att han hade måst lofva ett underligt djur det första han mötte vid sin hemkomst. Vidundret hade suttit på en tupp som på en häst och musicerat så vackert; men han hade skrifvit, att han ej skulle ha något, ty Hans min igelkott kunde ej läsa det. Däröfver blef prinsessan mycket glad och sade, att det var bra, ty hon skulle ändå aldrig ha följt med.

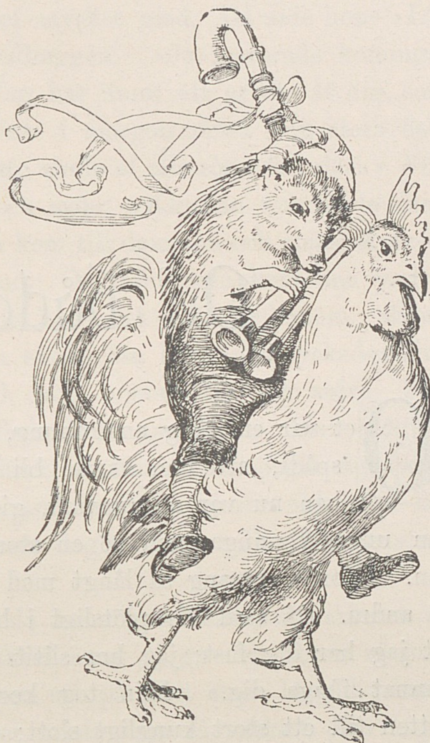
Men Hans min igelkott vallade åsnorna och svinen, var alltid munter och glad, satt i trädet och blåste på sin säckpipa. Nu begaf det sig, att en annan konung kom farande med sina lakejer och löpare, och äfven han hade kommit vilse och visste ej, huru han skulle hitta hem, ty skogen var så stor. Då hörde han musiken på afstånd och sade till sin löpare, att han skulle se efter hvad det kunde vara. Då gick löparen till trädet och fick se gårdstuppen sitta där uppe och Hans min igelkott på hans rygg. Löparen frågade honom hvad han hade för sig där uppe. »Jag vallar mina åsnor och svin; hvad viljen I mig?» Löparen sade, att de hade kommit vilse och ej kunde hitta hem till sitt konungarike; ville han ej visa dem vägen? Då steg Hans min igelkott ned från trädet med tuppen och sade till den gamle konungen, att han ville visa honom vägen, om han ville ge honom det första han mötte utanför sitt kungliga slott. Konungen sade »ja», och gaf Hans min igelkott skriftligt därpå. Sedan red denne före på tuppen och visade vägen, och konungen kom lyckligt och väl tillbaka till sitt konungarike.

Då han kom på gården, blef där stor glädje. Han hade en enda dotter, som var mycket vacker; hon sprang emot honom, föll honom om halsen och kysste honom och gladde sig öfver att fadern kom hem. Hon frågade honom äfven, hvar han hade varit så länge; då berättade han henne, att han hade farit vilse och så när aldrig kommit hem, men då de ridit genom en stor skog, hade de sett en, halft igelkott, halft människa, ridande på en tupp i ett högt träd och som musicerade så vackert. Denna besynnerliga varelse hade hjälpt honom ur förlägenheten och visat honom vägen, men till gengäld hade han lofvat honom, att han skulle få det första konungen mötte vid sin hemkomst till slottet. Han hade nu mött henne, och det gjorde honom så ondt. Men dottern sade, att hon af kärlek till sin gamle far gärna ville följa med Hans min igelkott, när han kom.

Men Hans min igelkott vallade sina svin, och dessa svin fingo afkomma, och de blefvo så många, att de fyllde hela skogen. Nu ville Hans min igelkott ej längre lefva i skogen och skickade bud till sin far, att han skulle rymma ut alla ladugårdarne i byn, ty han kom med en så stor hjord, att hvar och en som ville kunde få slakta. Då blef hans far bedröfvad, ty han hade trott, att Hans min igelkott var död för länge sedan. Men Hans min igelkott satte sig på sin tupp, dref svinen framför sig in i byn och lät slakta dem; hu, det var ett slaktande och grymtande, så att man kunde höra det på två mils afstånd. Därefter sade

Hans min igelkott: »Far, låt ännu en gång sko min tupp hos smeden, så rider jag bort och kommer aldrig igen i hela min lifstid.» Fadern lät sko tuppen hos smeden och var glad åt, att Hans min igelkott ej skulle komma tillbaka igen.

Hans min igelkott red till det första konungariket; där hade konungen befallt, att när det kom någon ridande på en tupp och hade en säckpipa med sig, skulle alla skjuta på honom, hugga och sticka honom, så att han ej skulle komma in i slottet. Då nu Hans min igelkott kom ridande, trängde soldaterna med bajonetter inpå honom, men han gaf tuppen sporrarne, flög upp öfver porten till konungens fönster, satte sig där och ropade in till honom, att han ville ha hvad som blifvit honom lofvadt, annars skulle han slå ihjäl både honom och dottern. Nu besvor konungen sin dotter att följa med Hans min igelkott, så att deras lif skulle bli frälsta. Hon klädde sig i hvitt, och hennes far gaf henne en vagn med sex hästar och granna lakejer, gods och guld. Hon satte sig inne i vagnen, och Hans min igelkott med sin tupp och sin säckpipa tog plats bredvid henne; därpå togo de afsked och drogo bort, och konungen trodde, att han aldrig mer skulle få se henne. Men det gick annorlunda än han tänkte, ty knappast hade de kommit ett stycke utom staden, förr än Hans min igelkott drog af henne de vackra kläderna och stack henne med sina igelkott-taggar, tills hon var alldeles blodig, och sade: »Det är straffet för din falskhet, gå, jag vill ej ha dig», och körde hem henne, och nu var hon utskämd för hela sin lifstid.

Men Hans min igelkott red vidare på sin tupp och med sin säckpipa till det andra konungariket, dit han äfven hade visat konungen vägen. Men denne hade förordnat, att när det infann sig en, som såg ut som Hans min igelkott, skulle de skyldra gevär, föra honom in i staden, ropa vivat för honom och ledsaga honom upp i det kungliga slottet. Då nu konungadottern fick se honom, vardt hon förskräckt, ty han såg så besynnerlig ut, men hon tänkte, att det måste ske, hon hade ju gifvit fadern sitt löfte. Hon hälsade Hans min igelkott välkommen, och han blef förmäld med henne och gick vid hennes sida till den kungliga taffeln, och de satte sig hos hvarandra och åto och drucko.

Då det nu blef kväll och de skulle gå och lägga sig, var prinsessan mycket rädd för hans taggar; men han bad henne ej vara orolig, intet ondt skulle hända henne. Han bad den gamle konungen att ställa fyra man på vakt utanför kammardörren, och de skulle tända upp en stor eld. När han gick in i kammaren för att lägga sig, skulle han krypa ur igelkottsskinnet och låta det ligga framför sängen; sedan skulle männen hastigt springa fram och kasta skinnet på elden och stanna där, tills det var förtärdt af elden. Då klockan slog elfva, gick han in i sofkammaren, strök af sig igelkottsskinnet och lät det ligga framför sängen; då kommo männen, togo det hastigt och kastade det på elden, och då elden hade

förtärt det, var han förlossad, och han låg i sängen alldeles lik en annan människa, utom att han var svart öfver hela kroppen, som om han varit bränd. Konungen skickade nu bud efter sin doktor; han tvättade honom med välgörande salfvor och renade honom, och då blef han hvit och var en vacker ung herre. Då nu konungadottern såg det, blef hon glad och följande morgon stego de glada upp, åto och drucko, och så blef bröllopet riktigt firadt med stor ståt, och Hans min igelkott fick riket efter den gamle konungen.

Då nu åtskilliga år voro förflutna, for han med sin gemål till sin far och sade, att han var hans son; men fadern sade, att han ej hade någon son, han hade nog haft en, men han hade varit skapad som en igelkott och hade dragit ut i världen. Då gaf han sig till känna, och den gamle fadern gladde sig och for med honom till hans konungarike.

Snip snap snut,
nu är sagan slut.

De båda konungabarnen.

Det var en gång en konung, som hade en liten son, och om honom hade det blifvit spådt, att han skulle bli dödad af en hjort, då han blef sexton år gammal. Då han nu var så uppväxt, gick jägaren en gång på jakt med honom. I skogen fick den unge konungasonen se en stor hjort. Den ville han skjuta, men han kunde ej döda den. Hjorten sprang så långt med honom, att han slutligen kom utom skogen långt ifrån de andra. Då stod där plötsligt i hjortens ställe en lång karl, som sade: »Nå, det var väl att jag har dig fast; jag har slitit ut sex par glasskor för din skull, och ändå har jag inte kunnat fånga dig.» Han tog konungasonen med sig och släpade honom genom ett stort vatten till ett stort kungligt slott; där fick han sätta sig till bords och äta litet. Då de hade ätit, sade konungen: »Jag har tre döttrar; kan du ordentligt utföra det arbete jag ålägger dig, skall jag ge dig den äldsta till hustru; men kan du det icke, så måste du mista lifvet. Jag har en stor skog; den måste du hugga ned åt mig från klockan sex i morgon bittida till klockan tio på kvällen.»

Följande morgon gaf konungen honom en glasyxa, en glaskil och en glashacka. Då han kom ut i skogen, gick yxan i tu vid första hugget; då tog han kilen och slog med hackan därpå, så att de bägge sprungo i bitar så små som sandkorn. Han blef då mycket bedröfvad och trodde, att nu måste han dö, och satte sig ned att gråta. Då det var middag, sade konungen: »En af er, flickor, måste ge honom någonting att äta.» — »Nej», sade de bägge äldsta, »vi ha ingen lust att gå ut i skogen och bära mat till honom.» Då måste den yngsta gå och bära mat till honom, och då hon kommit ut i skogen, frågade hon honom huru det gick. »Gudnås», svarade han, »det går mycket illa.» Hon sade, att han skulle komma och äta litet; nej, sade han, det kunde han inte, han skulle ju ändå dö, äta ville

han ej mera. Då talade hon väl vid honom, och slutligen fick hon honom att äta litet. Därpå sade hon till honom: »Lägg dig nu här i skuggan och sof middag; jag skall under tiden lyska dig litet.» Och medan hon lyskade honom, blef han sömnig och föll i slummer. Då tog hon sitt halskläde, knöt en knut därpå, slog det tre gånger mot jorden och ropade: »Arbetare fram!» Då kom det genast många små underjordiska fram och frågade hvad konungadottern befallde. Hon svarade: »Inom tre timmar skall hela skogen vara nedhuggen och all veden uppstaplad.» Då gingo de små underjordiska omkring och sammankallade alla sina grannar och vänner att hjälpa dem med arbetet. De började nu genast därmed, och inom tre timmar var alltsamman förbi, och de gingo till konungadottern och sade henne det. Nu tog hon åter sitt hvita kläde och sade: »Arbetare, gå hem!» Då försvunno de alla på en gång.

Konungasonen vaknade, såg hvad som skett och blef mycket glad. Då sade hon: »Låt oss nu gå hem.» Konungen frågade, om skogen var nedhuggen. »Ja», svarade konungasonen. Då de sedan sutto till bords, sade konungen: »Jag har ännu ett arbete åt dig, som du måste uträtta, innan jag ger dig min dotter. Du måste i morgon ränsa min stora fiskdamm, så att den blir blank som en spegel, och det måste vimla af alla slags fisk däri.» Följande morgon gaf konungen honom en skofvel af glas och sade: »Klockan sex måste dammen vara färdig.» Konungasonen gick bort, men då han kom till dammen och stack skofveln i den, gick den midt i tu. Han blef åter helt bedröfvad. Om middagen kom den yngsta konungadottern återigen med mat till honom och frågade huru det gick för honom. »Skofveln har gått sönder», sade han. Hon sade, att han skulle äta litet, och lyckades slutligen öfvertala honom därtill. Då han hade ätit, fick hon honom till att sofva, knöt en knut på sitt halskläde, slog det mot jorden och kallade fram arbetarne. Hon sade till dem: »Inom tre timmar måste ni göra dammen så blank, att man kan spegla sig i den, och den måste vara full af alla slags fisk.» De små underjordiska gjorde allt hvad hon hade sagt, och därpå skickade hon dem åter hem liksom dagen förut. Då konungasonen vaknade, var dammen ränsad.

Klockan sex gick konungasonen till slottet, och då konungen hörde, att arbetet var utfördt, sade han: »Det gick raskt; men jag kan likväl ännu ej ge dig någon af mina döttrar, förr än du har huggit af alla de törnbuskar, som stå på mitt stora bärg där borta, och byggt ett slott högst uppe på bärget, och slottet måste vara så vackert som någon människa kan tänka ut det, och där måste vara präktigt bohag.» Följande morgon gaf konungen honom en glasyxa och ett glasborr, och arbetet skulle vara gjordt till klockan sex. Då han högg med yxan i den första törnbusken, gick den genast i tu, och med borret gick det likaså. Då blef han mycket bedröfvad och väntade endast på sin käresta, för att hon skulle hjälpa honom ur denna nöd. Om middagen kom hon och kallade fram alla arbetarne, och klockan sex var arbetet färdigt. Då konungasonen vaknade och fick se det stora slottet, blef han så glad som fågeln i luften. De gingo tillsammans hem till konungen, och han frågade, om slottet var färdigt. »Ja», svarade konungasonen, och då de sutto till bords, bad han, att konungen nu ändtligen skulle ge honom sin yngsta dotter till hustru. Men konungen sade: »Den yngsta kan du inte få, den äldsta måste först bli bortgift.» Då blefvo konungasonen och konungadottern mycket bedröfvade, och då fadern hvarken frågade efter alla de stora arbetena eller alla deras böner, så bad konungasonen henne att hon skulle fly bort med honom till hans fars slott. Hon sade ja, och de flydde.

Men ett stycke därifrån vände hon sig om och fick se, att fadern kom efter dem. »Hvad skola vi nu göra?» sade han. »Jag vill förvandla dig till en törnbuske och mig till en ros, som sitter midt inne i den.» Då fadern kom och ville bryta rosen, stack han sina fingrar på törnena och måste gå hem igen. Drottningen frågade hvarför han ej hade dottern med sig. Han berättade, att han plötsligt hade förlorat dem ur sikte och ej sett annat än en ros i en törnbuske. »Hade du tagit rosen», sade drottningen, »så hade busken nog följt med.» Nu begaf sig drottningen själf ut för att fånga dem. Då konungadottern vände sig om och fick se sin moder, sade hon: »Nu äro vi olyckliga, nu kommer min mor själf; men jag vill göra dig till en stor damm och mig till en fisk, som simmar däri.» Då modern kom till dammen, fick hon se fisken, som sam midt i den och stack upp sitt hufvud för att se sig om. Den fisken ville hon gärna ha, men hon kunde ej fånga den. Då blef hon mycket förbittrad och ville dricka ur hela dammen för att få fatt på fisken. Hon började dricka, men då hon nästan hade tömt dammen, blef hon så sjuk af det myckna vattnet, att hon måste ge det ifrån sig igen. Då sade drottningen, att hon nog såg, det hon ej kom ur fläcken med dem; de kunde få gå hvart de ville.

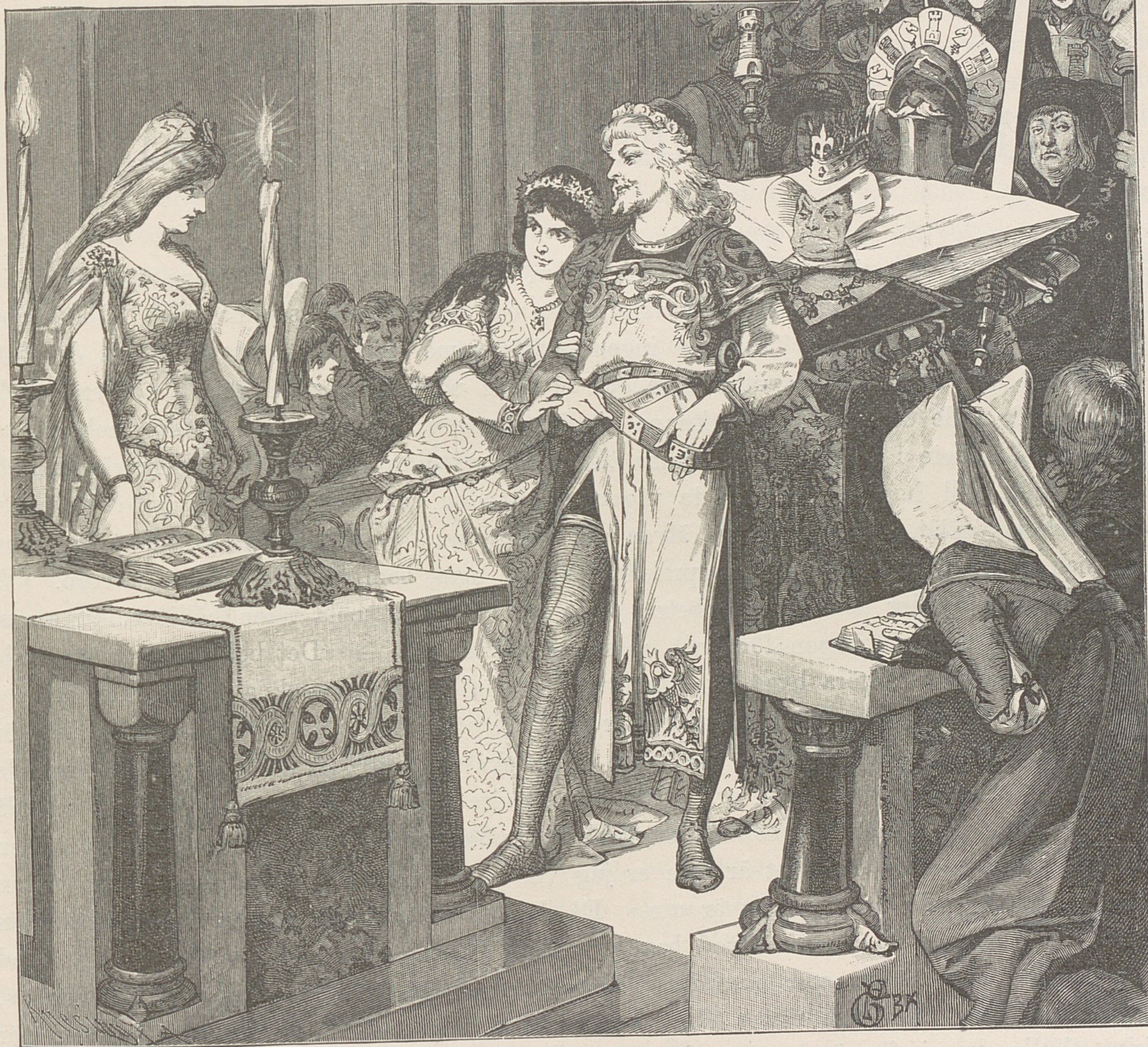
Då de hade vandrat i timtal kommo de till en by, och därifrån kunde de se det slott, som tillhörde konungasonens far. »Dröj här, min allra käresta», sade han, »jag vill först gå ensam upp i slottet och sedan hämta dig med vagn och många lakejer.» Då han kom till slottet, blefvo alla glada öfver att ha honom där igen. Han berättade hvad som hade händt honom och att han hade en brud, som var nere i byn, och begärde, att vagnen genast skulle spännas för, så att han kunde få hämta henne. Vagnen blef också förspänd, men drottningen tyckte ej om, att hennes son skulle få en brud, som ingenting egde. Hon gick därför fram till honom och kysste honom, och i den kyssen låg en sådan trolldom, att han från det ögonblicket hade glömt sin brud och allt hvad som hade händt honom. Modern lät genast spänna ifrån igen, och man tänkte ej mera på konungadottern.

Men hon satt nere i byn och väntade och lyssnade, om vagnen ej skulle komma och hämta henne, men det kom ingen vagn. Då tog konungadottern tjänst i kvarnen alldeles nära slottet, och hon fick hvarje eftermiddag gå ned till bäcken för att skura baljor. En gång var drottningen ute och spatserade utmed bäcken; då fick hon se den vackra flickan och frågade hvem hon var; men ingen kunde säga hvarifrån hon hade kommit. Emellertid hade drottningen uppsökt en förnäm och rik brud åt sin son i ett rike långt borta därifrån. Då hon skulle komma och hålla intåg på slottet, samlades en massa människor för att se på ståten, och mjölnaren sade till sin piga, att hon kunde gärna få gå ut med. Konungadottern var bedröfvad; hon var nu en fattig flicka och hade endast dåliga kläder, men hon egde tre valnötter, som de små underjordiska i hennes fars skog en gång hade förärat henne och sagt, att hon ej skulle öppna förr än hon kom i stort trångmål. Nu öppnade hon den ena nöten och fann däri en vacker klädning; den tog hon på sig, gick därefter in i kyrkan och ställde sig vid altaret.

Plötsligt kommo bruden och brudgummen och ställde sig framför altaret, och då prästen skulle till att viga dem, såg bruden åt sidan och fick se henne stå där; då reste hon sig upp och sade, att hon ej ville gifta sig, förr än hon hade en lika vacker klädning som den damen. Då gingo de hem igen och läto fråga damen, om hon ville sälja klädningen. Nej, sälja den ville hon ej, men hon ville ge bort den på det villkoret, att hon skulle få sofva en natt innanför konungasonens dörr. Då sade bruden ja, det kunde gå för sig.

Betjänterna måste emellertid ge konungasonen in en sömndryck. Konungadottern kom sedan och satte sig på tröskeln och påminde honom i klagande ton om att hon hade låtit hugga ned skogen åt honom, ränsa dammen och bygga upp slottet och räddat hans lif, och allt detta hade han glömt så snart. Konungasonen hade ej hört någonting däraf, men betjänterna vaknade och hörde på och visste ej hvad det skulle betyda. Följande morgon for bruden med sin brudgum till kyrkan. Emellertid öppnade flickan den andra valnöten, och då låg en ännu vackrare klädning däri; den tog hon på sig och gick till kyrkan därmed och ställde sig vid altaret, och nu gick det alldeles som förra gången.

Flickan satte sig ånyo på tröskeln utanför konungasonens rum, och betjänterna skulle åter ge honom en sömndryck, men

Bruden såg åt sidan och fick se konungadottern stå där.

de gåfvo honom i stället en dryck, som höll honom vaken, och mjölnareflickan talade åter i klagande ton om allt hvad hon hade gjort. Det hörde konungasonen och blef helt bedröfvad, och nu erinrade han sig huru allting hade tillgått. Då ville han gå ut till henne, men hans mor hade stängt dörren. Följande morgon gick han genast till sin käresta och talade om för henne allt hvad som hade händt honom och bad henne ej vara ond för att han glömt henne så länge. Då öppnade konungadottern den tredje valnöten, som innehöll en ännu vackrare klädning; den tog hon på sig och for med sin brudgum till kyrkan, och dit kommo barn och strödde blommor för deras fötter, och de läto viga sig och firade ett muntert bröllop; men den falska modern och bruden måste bort. Och den, som har berättat detta för mig, hans tunga är ännu varm.

De tre handtverksgesällerna.

Det var en gång tre handtverksgesäller, som hade kommit öfverens om att alltid hålla tillsammans på sina vandringar och att arbeta i samma stad. Då någon tid hade förgått, funno de ingen förtjänst mer hos sin mästare, så att de slutligen voro alldeles utblottade och ej hade någonting att lefva af. »Hvad skola vi hitta på?» sade den ene. »Här kunna vi ej stanna; vi måste vandra vidare, och om vi ej kunna få arbete i den stad vi komma till, måste vi göra aftal med värdshusvärden, att vi få skrifva till honom, hvart vi ta vägen, så att den ene kan hålla reda på den andre, och så skiljas vi åt.» Detta tyckte äfven de andra vara det förståndigaste. De drogo nu bort, och under vägen mötte de en praktfullt klädd man, som frågade hvilka de voro. »Vi äro handtverksgesäller som söka arbete», sade de. »Vi ha hela tiden hållit tillsammans, men om vi ej snart få någon förtjänst, måste vi skiljas åt.» — »Det behöfva ni inte», sade mannen. »Om ni vill göra hvad jag säger till er, ska' ni hvarken sakna pängar eller arbete; ni ska' till och med bli stora herrar med egen häst och vagn.» — »Om det bara inte är till förfång för vår själs salighet», sade den ene, »ska' vi nog göra det.» — »Nej», svarade mannen, »jag har ingen del i er.» Men den andre hade sett ned på hans ben, och då han där hade sett en hästhof och en människofot, ville han ej inlåta sig med honom. Men den onde sade: »Lugna er, det är inte er jag vill åt, det gäller en annan själ, som redan halfvägs är min och hvars tid nu är ute.» Då de nu voro säkra för egen räkning, samtyckte de, och den onde sade dem nu hvad han fordrade af dem. Den förste skulle på allt hvad man frågade honom om endast svara: »Alla tre», den andre skulle säga: »För pängar», och den tredje: »Det var rätt.» Det skulle de ständigt säga efter hvarandra, men för öfrigt skulle de ej få säga ett enda ord. Öfverträdde de denna befallning, miste de

genast alla pängarne; men så länge de följde hans föreskrift, skulle deras fickor ständigt vara fulla.

Att börja med gaf han dem strax så mycket de kunde bära och sade, att de skulle gå till staden och ta in på värdshuset. Detta gjorde de, och värden kom emot dem och frågade, om de ville ha någonting att äta. »Alla tre», sade den förste. »Det kunde jag nog tro», svarade värden. »För pängar», sade den andre. »Det förstås», svarade värden. »Det var rätt», sade den tredje. »Ja, visst är det rätt», fortfor värden, och därpå satte han för dem fullt upp med mat och dryck och passade ordentligt upp dem. Då måltiden var slutad, kom värden med sin räkning. »Alla tre — för pängar — det var rätt», sade de. »Ja, visst är det rätt», svarade värden. »Ni måste betala alla tre, och utan pängar kan jag ej bespisa folk.» Men de betalade mycket mera än han hade begärt, så att de andra kunderna gjorde stora ögon och sade: »De där äro visst litet tokiga.» — »Ja, det äro de», sade värden, »de äro inte riktigt kloka.» De sutto ännu en stund kvar i värdshuset och sade ingenting annat än: »Alla tre — för pängar — det är rätt»; men de sågo och visste allt hvad som föregick.

Nu hände det sig att en rik köpman tog in där; han hade mycket pänningar och sade till värden: »Herr värd, göm mina pängar åt mig; jag är rädd, att de tre vandrande gesällerna stjäla dem ifrån mig.» Värden gjorde som han hade sagt, och då han bar nattsäcken genom rummet, kände han, att den var tung af guld. Han anvisade de tre gesällerna ett läger på nedre bottnen, men köpmannen fick ett rum för sig själf ofvanpå. Midt i natten, då värden hörde, att alla sofvo, gingo han och hans hustru upp och slogo ihjäl den rike köpmannen med en vedyxa, och då de hade gjort detta, lade de sig att sofva.

Då dagen inbröt, blef det ett förskräckligt oväsen. Köpmannen låg mördad i sin säng och sam i sitt blod. Alla gästerna samlades, och värden sade: »Det ha de tre gesällerna gjort.» Gästerna ansågo detta vara mycket sannolikt och sade: »Det kan ej vara någon annan.» Värden ropade in dem och frågade: »Ha ni mördat köpmannen?» — »Alla tre», svarade den ene. »För pängar», sade den andre. »Det var rätt», sade den tredje. »Där hör ni nu», sade värden, »de tillstå det själfva.» De blefvo alltså kastade i fängelse och skulle afrättas.

Då de nu sågo, att det blef allvar af, blefvo de oroliga; men om natten kom den onde till dem och sade: »Hållen ut ännu en dag och förspillen ej er lycka; icke ett hår skall krökas på ert hufvud.» Dagen därpå förhörde man dem. »Det är således ni, som äro mördarne?» frågade domaren. »Alla tre.» — »Och hvarför ha ni mördat köpmannen?» — »För pängar.» — »Skurkar, ångra ni inte hvad ni ha gjort?» — »Det var rätt», sade den tredje. — »De ha bekänt och äro till på köpet halsstarriga», sade domaren, »för dem genast till afrättsplatsen.» Man förde alltså bort dem, och värden sällade sig till folkhopen, som stod omkring.

Då nu skarprättaredrängarne förde dem upp på schavotten, där bödeln stod färdig att afrätta dem, kom plötsligt en vagn med fyra blodröda hästar körande i sådan fart, att det gnistrade om stenarne, och ur fönstret viftade någon med en hvit duk. Då sade bödeln: »Nu få de nåd», och ur vagnen ropades det: »Nåd! Nåd!» Den onde kom nu ut, präktigt klädd som en mäkta förnäm herre. »Dessa tre äro oskyldiga», sade han. »Ni kan nu tala fritt, säg rent ut hvad ni ha hört och sett.» Då sade den förste: »Vi ha inte tagit lifvet af köpmannen; mördaren står där bland folket», och pekade på värden. »Vill ni ha

bevis på det, så gå ned i hans källare, där hänga ännu flera andra, som han har tagit lifvet af.» Då skickade domaren skarprättaredrängarne dit, och de kommo snart tillbaka och anmälde, att det förhöll sig så. Då domaren hörde detta, lät han hugga hufvudet af värden. Men den onde sade till de tre gesällerna: »Nu har jag den själ, jag ville åt; ni däremot ä' fria och ha pängar för hela er lifstid.»

Åsnesaladen.

Det var en gång en ung jägare, som gick ut i skogen för att jaga. Han var af naturen munter och lätt om hjärtat, och då han därför gick och hvisslade helt belåten, kom en gammal ful käring fram till honom och sade: »God dag, käre jägare, du är glad och förnöjd, men jag lider både hunger och törst; ge mig en almosa.» Det gjorde jägaren ondt om den stackars gumman, han tog ned i fickan och gaf henne litet efter råd och lägenhet. Han ville gå vidare, men gumman höll honom kvar och sade: »Hör på, käre jägare, för ditt goda hjärtas skull vill jag ge dig en gåfva. Gå du vidare, om en liten stund kommer du till ett träd, där sitter nio fåglar; de ha en kappa mellan klorna och slåss om den. Lägg an med bössan och skjut midt ibland dem, så skola de icke allenast låta kappan falla, utan en af fåglarne skall äfven bli träffad och störta död ned. Kappan tar du med dig, det är en önskekappa; när du kastar den om dig, behöfver du bara önska dig hvart du vill, så kommer du genast dit. Den döda fågelns hjärta tar du ut och sväljer det helt, så skall du hvarje morgon, när du stiger upp, finna ett guldmynt under din hufvudkudde.»

Jägaren tackade den kloka gumman och tänkte för sig själf: »Präktiga saker, som hon har lofvat mig, om det nu också går i fullbordan.» Men knappast hade han gått omkring hundra steg, förr än han hörde ett sådant kvittrande och skrik uppe mellan grenarne, att han skyndade sig att se upp, och han fick nu se en svärm fåglar, som refvo och sleto med näbbar och klor i ett kläde; de skreko, höggo åt hvarandra och slogos, som om hvar och en af dem ville ha det ensam. »Nå», sade jägaren, »det var då besynnerligt, det går alldeles så till som gumman sade»; därpå lade han an med bössan och fyrade af den bland dem, så att fjädrarne röko rundt omkring. Ögonblickligen togo djuren skrikande till flykten, men ett af dem föll dödt ned, och kappan föll likaledes ned på marken. Jägaren gjorde nu som gumman hade sagt, skar upp fågeln, tog ut hjärtat, sväljde det och tog kappan med sig hem.

Morgonen därpå, då han vaknade, erinrade han sig löftet om guldmyntet, och han ville därför se, om det också var uppfylldt. När han därför lyfte upp sin hufvudkudde, blänkte verkligen ett guldmynt emot honom, och följande morgon fann han åter ett, och så var det

fortfarande hvarje morgon, då han steg upp. På det sättet samlade han sig en hel hop med guld, men slutligen tänkte han: »Hvad hjälper mig allt mitt guld, om jag stannar hemma? Jag måste ut i världen och se mig omkring.»

Han sade nu farväl till sina föräldrar, tog sin jaktväska, hängde bössan på ryggen och drog ut i världen. Det begaf sig, att han en dag gick genom en tät skog, och då han kommit ut ur den, låg ett stort slott på slätten framför honom. Vid ett af fönstren stod en gammal gumma och tittade ned, och bredvid henne stod en underbart skön jungfru. Men den gamla var en häxa; hon sade till den unga flickan: »Där borta kommer en man ut ur skogen, han har en kostbar skatt i sig, den måste vi ta ifrån honom, min hjärtans dotter, det är bättre att vi ha den än han. Han har sväljt ett fågelhjärta, därför ligger hvarje morgon ett guldmynt under hans hufvudgärd.» Hon berättade dottern huru det hängde ihop därmed och huru hon skulle bära sig åt, och slutligen hotade hon henne och sade med gnistrande ögon: »Om du inte lyder mig, blir du olycklig.» Då nu jägaren kom närmare, fick han se den unga flickan och sade för sig själf: »Jag har gått långt och kan behöfva hvila mig; jag vill ta in i det vackra slottet; pängar har jag ju fullt upp.» Men den egentliga orsaken var, att han hade fått sikte på den vackra flickan.

God dag, käre jägare, gif mig en allmosa!

Han gick nu in i huset, där han blef mycket vänligt emottagen och gästfritt undfägnad.

Det dröjde ej länge, förr än han var så förälskad i häxans dotter, att han ej tänkte på annat än henne; han såg endast in i hennes ögon, och hvad hon begärde, det gjorde han med glädje. »Nu måste vi ha fågelhjärtat ifrån honom», sade den gamla, »ty nu vet han hvarken om han har det eller ej.» Hon tillagade alltså en dryck, och då den var färdig, hällde hon den i en bägare, lämnade flickan den och sade, att hon skulle räcka den till jägaren. Detta gjorde hon också och sade: »Drick mig till, min käraste.» Han tog bägaren, och så snart han hade tömt drycken, kastade han upp fågelhjärtat. Flickan måste förstulet taga upp det och själf svälja det, ty så hade den gamla befallt. Därefter fann han ej mer några pänningar under sin hufvudkudde; däremot lågo de under den unga flickans hufvudgärd, där den gamla hämtade dem hvarje morgon. Men han var så förälskad i flickan, att han ej tänkte på annat än att förnöta tiden tillsammans med henne.

Då sade den gamla häxan: »Nu ha vi visserligen fågelhjärtat, men önskekappan måste vi också ha af honom. Flickan svarade: »Låt honom behålla den; han har ju förlorat sin rikedom.» Men den gamla blef ond och sade: »Nej, en sådan underbar kappa finnes knappast make till i världen, den skall och måste jag ha.» Hon sade nu till flickan huru hon skulle bära sig åt, och sade, att om hon ej lydde, skulle det gå henne illa. Flickan gjorde nu som den gamla hade sagt. Hon ställde sig vid fönstret och såg ut öfver näjden med sorgsna blickar. Jägaren frågade: »Hvarför står du där så bedröfvad?» — »Ack, min vän», svarade hon, »där borta ligger granatbärget, där de kosteliga ädelstenarne finnas. Jag har en sådan längtan efter dem, att jag blir helt sorgsen till mods, när jag tänker på dem. Men hvem kan väl komma åt dem? Endast fåglarne, som kunna flyga; människorna komma aldrig dit.» — »Är det ingenting annat», sade han, »den sorgen skall snart bli stillad.» Därmed drog han henne in under sin kappa och önskade sig bort till granatbärget, och i samma ögonblick sutto de där bägge två. Från alla sidor gnistrade ädelstenarne emot dem, så att det var en lust och glädje att se det, och de samlade ihop de vackraste och dyrbaraste. Men den gamla hade genom sin häxkonst gjort jägaren sömnig, så att han sade: »Låt oss sätta oss ned och hvila litet, jag är så trött, att jag ej kan stå på benen.» De satte sig alltså ned, och han lade sitt hufvud i hennes knä och föll i sömn. Då han sof riktigt djupt, löste hon kappan från hans axlar och tog den själf på sig, samlade upp granaterna och önskade sig hem.

Då jägaren hade sofvit ut och vaknade, såg han, att hans älskade hade bedragit honom och lämnat honom ensam kvar på det ödsliga bärget. »O», suckade han, »hvad falskheten kan vara stor här i världen!» Han satt där i sorg och hjärteångest och visste ej hvad han skulle taga sig till. Men bärget tillhörde några vilda jättar, som bodde där, och han hade ej suttit där länge, förr än tre af dem kommo gående. Då lade han sig ned så lång han var och låtsade som han sof. Nu kommo jättarne fram, och den ene stötte till honom med foten och sade: »Hvad är det där för en jordmask, som ligger och beskådar sig invändigt?» Den andre sade: »Trampa ihjäl honom.» Men den tredje sade föraktligt: »Det vore allt mödan värdt! Låt honom lefva. Här kan han inte stanna, och om han kommer högre upp, till bärgsspetsen, så ta skyarne honom med sig och bära honom bort.»

Under detta samtal gingo de förbi, men jägaren hade lyssnat till deras ord, och så snart de voro borta, reste han sig och klättrade upp till bärgstoppen. Då han hade suttit där litet, kom en sky sväfvande; den grep honom, tog honom med sig och förde honom

omkring i luften en stund, därpå sänkte den sig långsamt ned öfver en stor, af en mur omgifven köksträdgård, så att han kom att hvila mjukt på kålblad och andra örter.

Jägaren såg sig omkring och tänkte: »Om jag ändå hade någonting att äta, jag är så hungrig, och att komma härifrån har sig ej så lätt; men här ser jag ej till hvarken äpplen eller päron eller någon annan frukt, ingenting annat än grönt.» Slutligen tänkte han som så: »I nödfall kan jag äta litet salad; den smakar visserligen inte mycket, men den är ändå uppfriskande.» Han sökte alltså ut ett vackert hufvud och började äta däraf, men knappast hade han fått i sig ett par bitar, förr än han blef helt underlig till mods och kände sig alldeles förändrad. Han fick fyra ben, ett tjockt hufvud och två långa öron, och han såg nu till sin stora förskräckelse, att han var förvandlad till en åsna. Men då han ännu var mycket hungrig och den saftiga saladen i följd af hans nuvarande natur smakade honom bra, fortfor han att äta med stor begärlighet. Slutligen kom han till ett annat slags salad, men knappast hade han ätit litet däraf, förr än han ånyo kände en förändring, och i det samma fick han åter sin mänskliga gestalt.

Jägaren lade sig nu ned för att hvila och föll snart i djup sömn. Följande morgon, då han vaknade, bröt han af ett hufvud af den onda och ett af den goda saladen och tänkte: »Det skall nog förhjälpa mig till min egendom igen och till att straffa trolösheten.» Han stoppade därefter saladen på sig, klättrade öfver muren och gick vidare, för att leta sig fram till sin älskades slott. Då han hade vandrat omkring ett par dagar, återfann han det lyckligtvis. Han målade sig därefter brun i ansiktet, så att hans egen mor ej hade kunnat känna igen honom, gick in i slottet och bad om härbärge. »Jag är så trött», sade han, »att jag ej kan komma vidare.» Häxan frågade honom: »Hvem är ni, landsman, och i hvad ärende reser ni?» — »Jag är tjänare hos konungen», svarade han, »och jag har blifvit utsänd för att uppsöka den kosteligaste salad, som finnes under solen. Jag har också varit nog lycklig att finna den och för den med mig; men solen bränner så hett, att jag är rädd för att de späda plantorna skola vissna; jag vet ej, om jag skall bära dem vidare eller ej.»

Då den gamla hörde talas om den kosteliga saladen, vattnades det i munnen på henne, och hon sade: »Käre landsman, låt mig få smaka på den underbara saladen.» — »Ja, hvarför inte», svarade han, »jag har två hufvud med mig, så att jag kan gärna ge er det ena», hvarpå han öppnade sin påse och gaf henne åsnesaladen. Häxan anade ej oråd, ty hon var så lysten efter den nya rätten, att hon själf gick ut i köket för att laga till den. Då den var färdig, kunde hon icke vänta, tills den kom på bordet, utan hon tog genast ett par blad och stoppade dem i munnen, och så snart hon hade sväljt dem, miste hon sin mänskliga gestalt och sprang som åsna ned på gården. Nu kom tjänstflickan ut i köket, såg den färdiga saladen och ville bära in den, men under vägen fick hon efter gammal vana en häftig lust att smaka, och hon åt därför ett par blad. Ögonblickligen gjorde de också sin verkan på henne, äfven hon blef förvandlad till en åsna, sprang ned på gården till den gamla och lät fatet med saladen falla på golfvet. Emellertid satt den föregifne tjänaren hos den vackra flickan, och då ingen kom med saladen och hon likväl var lysten efter den, sade hon: »Jag kan inte förstå hvarför saladen ej kommer in.» Jägaren tänkte: »Den har nog redan gjort sin verkan», och sade: »Jag skall gå ut i köket och höra efter.» Då han kom dit, fick han se de båda åsninnorna springa omkring på gården, men saladen låg på golfvet. »Det är bra», sade han, »de där två ha fått hvad de behöfva»; han samlade

därefter upp de öfverblifna bladen, lade dem på fatet och bar in dem till den unga flickan. »Här kommer jag själf med den kostliga rätten», sade han, »så att ni ej skall behöfva vänta längre.» Hon åt naturligtvis däraf och blef, liksom de andra, beröfvad sin mänskliga gestalt och sprang som åsninna ned på gården.

Sedan jägaren hade tvättat sitt ansikte rent, så att de kunde känna igen honom, gick han ned på gården och sade: »Nu ska' ni få lönen för er falskhet.» Han band dem alla tre vid ett rep och dref dem bort till en kvarn. Här knackade han på fönstret, och mjölnaren stack ut hufvudet och frågade, hvarmed han kunde stå till tjänst. »Jag har tre onda kreatur», sade han, »som jag ej längre vill behålla. Vill ni ta emot dem, ge dem foder och strö och sköta dem som jag säger, så skall jag betala er därför hvad ni begär.» — »Ja, hvarför inte?» sade mjölnaren, »men hvad är det jag skall göra

»Jag har tre onda kreatur», sade han, »som jag ej längre vill behålla.»

med dem?» Jägaren svarade honom, att den gamla åsninnan, som var häxan, skulle ha prygel tre gånger om dagen och endast en gång mat; den mellersta, tjänstflickan skulle ha en gång prygel och tre gånger mat, och den yngsta, jungfrun, skulle ha tre gånger mat och intet prygel, ty han hade ej hjärta till att låta misshandla henne. Därefter gick han tillbaka till slottet, där han fann allt hvad han behöfde.

Efter ett par dagars förlopp kom mjölnaren till honom för att anmäla, att den gamla åsninnan, som hade fått så mycket prygel och blott en gång mat, var död. »De båda andra», tillade han, »äro visserligen ej döda ännu, de få ju också foder tre gånger om dagen,

men de se så hängfärdiga ut, att de visst ej ha långt igen.» Då jägaren hörde detta, blef han vek om hjärtat, vreden gick öfver och han sade till mjölnaren, att han skulle drifva dem hem till honom igen. Då de kommo tillbaka, lät han dem äta af den goda saladen, så att de blefvo människor igen. Den sköna jungfrun föll på knä för honom och sade: »Ack, min älskade, förlåt mig det onda jag har gjort er; min mor tvingade mig därtill, men det har skett mot min vilja, ty jag älskar er af hela mitt hjärta. Er önskekappa hänger i klädskåpet, och hvad fågelhjärtat angår, så vill jag ta in kräkmedel.» — »Nej», svarade han, »behåll det du! Det kommer på ett ut, hvem af oss som har det, ty jag tar dig till hustru.» Därpå firade de bröllop och lefde förnöjda tillsammans ända till sin död.

Den skicklige jägaren.

Det var en gång en yngling, som hade lärt sig klensmedsyrket; han sade till sin far, att han nu ville gå ut i vida världen och försöka sin lycka. Fadern hade intet däremot, utan gaf honom pänningar till hjälp på resan, och ynglingen drog nu ut för att söka arbete. Efter någon tids förlopp ville emellertid arbetet ej mera gå, och han var dessutom led därvid, hvaremot han hade mera lust för jakt. Han drog därför vidare, och under vägen mötte han en grönklädd jägare, som frågade honom hvarifrån han kom och hvart han ämnade sig. Han svarade, att han var klensmedsgesäll, men att han var trött på yrket; däremot hade han lust för jakt, och han frågade nu jägaren, om han ville taga honom i lära. »Nå ja», svarade denne, »du kan ju följa med.» Ynglingen gick nu med honom och stannade i några år hos honom och lärde sig jägareyrket. Därefter ville han på egen hand försöka sin lycka; men jägaren gaf honom ingen lön, han gaf honom endast en vindbössa. Denna hade emellertid den egenskapen, att hvarje skott man gjorde med den, träffade ofelbart.

Han begaf sig nu på väg och kom in i en skog, som var så stor, att han, efter att ha gått en hel dag, ännu ej kunde se slutet på den. Då det blifvit afton, satte han sig uppe i ett högt träd, för att vara i säkerhet för vilda djur. Inemot midnatt föreföll det honom, som om han såg ljus långt borta; han såg nogare efter och tog märke på hvar det var. Därpå tog han af sig sin hatt och kastade den i samma riktning, för att ha ett mål att gå efter, och steg sedan ned ifrån trädet. Han gick nu åt samma håll som han kastat hatten, och sedan han kommit fram till den, satte han den på hufvudet och styrde kosan rakt fram. Ju längre han gick, desto starkare blef ljusskenet, och då han kom tätt intill det, såg han ett väldigt bål, omkring hvilket tre jättar sutto, hvilka hade satt en oxe på ett spett för att steka den. »Jag får lof att smaka, om köttet snart är tillräckligt stekt», sade den ene, i det han slet af ett stycke och ville stoppa det i munnen; då sköt jägaren

det ur hans hand. »Jaså», sade jätten, »blåsten tog det ur handen på mig.» Han tog ett annat stycke, men just som han ville bita i det, gick det samma väg som det förra. Han gaf då sin närmaste granne en örfil och sade: »Hvarför tar du köttet ifrån mig?» — »Jag har inte tagit det», svarade den andre, »det måtte vara en mästerskytt, som har skjutit bort det.» Då sade jättarne: »Den, som har gjort det, måtte vara en utmärkt skytt; en sådan skulle vara oss till stor nytta.» Och de ropade högt: »Kom fram, mästerskytt! Sätt dig här hos oss vid elden och ät dig mätt; vi skola ej göra dig något ondt, men kommer du ej med godo, är du förlorad.»

Nu framträdde ynglingen. Han talade om för dem, att han var en skicklig jägare, och att han var så säker skytt, att han träffade allt hvad han siktade på. De svarade honom, att om han ville göra sällskap med dem, skulle han få det bra; de sade honom vidare, att utanför skogen var ett stort vatten, bakom detta var ett torn och i tornet satt en vacker konungadotter, som de gärna ville bortföra. Men det var den omständigheten i vägen, att det utanför tornet låg en liten hund, som genast började skälla, så snart någon närmade sig, och när han skällde, vaknade hela hofvet. De frågade honom nu, om han kunde åtaga sig att skjuta ihjäl hunden. »Ja», svarade han, »det är en lätt sak.» Sedan gick han ombord på ett fartyg och seglade öfver vattnet; så snart han kom nära landet, kom hunden springande och ämnade skälla; då tog han fram sin vindbössa och sköt den.

Då jättarne sågo detta, blefvo de glada och trodde, att nu var konungadottern redan deras; men jägaren ville först veta närmare besked, och därför sade han till dem, att de skulle stanna utanför, tills han ropade på dem. Sedan gick han in i slottet, där det var dödstyst och alla sofvo. I det första rum han öppnade, hängde på väggen en sabel af rent silfver; i denna var konungens namn ingraveradt med en gyllene stjärna öfver. På ett bord bredvid låg ett förségladt bref; detta bröt han och läste däri, att den, som egde sabeln, kunde med den döda allt, hvad som kom honom nära. Han tog då ned sabeln och hängde den vid sin sida och gick vidare. I nästa rum låg konungadottern och sof; hon var så vacker, att han stannade och betraktade henne med återhållen andedräkt. »Nej», tänkte han, »jag bör inte skaffa denna oskyldiga jungfru i de vilda jättarnes våld, de ha ondt i sinnet.» Han såg sig vidare omkring; under sängen stodo ett par tofflor, på den högra stod hennes fars namn med stjärna öfver, på den vänstra hennes eget namn, likaledes med stjärna öfver. Hon hade äfven en stor silkesduk om halsen, broderad med guld; på den högra sidan var hennes fars namn, på den vänstra sidan hennes eget namn insydt med gyllene bokstäfver. Då tog jägaren en sax och klippte af den högra fliken och stoppade den i sin ficka; därpå tog han den högra toffeln med konungens namn och gömde äfven den. Ännu låg prinsessan och sof, tätt insvept i sitt linne; då klippte han äfven ett stycke af detta och lade det till det öfriga, men han gjorde allt detta mycket försiktigt, utan att röra vid henne.

Sedan gick han bort och lät henne sofva ostörd, och då han kom till porten igen, stodo de tre jättarne ännu utanför och väntade i den tron, att han hade konungadottern med sig. Men han ropade till dem, att de skulle komma in, jungfrun var redan i hans våld; dörren kunde han emellertid ej öppna för dem, men där fanns ett hål, genom hvilket de kunde krypa. Nu kom den förste närmare; då vecklade jägaren jättens hår om sin hand, drog in hufvudet, högg af det med sin sabel och drog sedan in honom helt och hållet. Därefter ropade han den andre och högg likaledes hufvudet af honom och slutligen äfven

af den tredje och var glad öfver att han hade befriat den sköna jungfrun från hennes fiender och skar af deras tungor och lade dem i sin ränsel. Därpå tänkte han: »Nu vill jag gå hem till min far för att visa honom hvad jag redan har gjort, och sedan vill jag gå vidare ut på äfventyr.»

Men då konungen i slottet vaknade, fick han se de tre jättarne, som lågo döda utanför. Han gick in i sofkammaren till sin dotter, ropade på henne och frågade henne hvem det kunde vara, som hade dödat jättarne. »Det vet jag icke, käre fader», svarade hon, »jag har sofvit hela natten.» Då hon steg upp och ville ta på sig sina tofflor, var den högra borta, och då hon såg på sin halsduk, saknades den högra fliken; likaledes saknade hon ett hörn af sitt linne. Konungen lät församla hela hofvet, både soldaterna och alla de andra, och frågade hvem som hade befriat hans dotter och dödat de tre jättarne? Han hade en kapten, som var enögd och ful; denne sade, att det var han som gjort det. Den gamle konungen svarade, att om så vore, skulle han också ha hans dotter till äkta. Men prinsessan sade: »Käre fader, hällre än jag gifter mig med honom, hällre vill jag gå ut i vida världen, så långt mina ben kunna bära mig.» Konungen blef vred och sade, att eftersom hon ej ville ha kaptenen, skulle hon taga af sig de kungliga kläderna, kläda på sig bonddräkt och draga sina färde. Det bodde en krukmakare i närheten, till honom skulle hon gå och börja en handel med lerkärl.

Hon tog nu af sig de kungliga kläderna och gick till krukmakaren, där hon borgade några varor med löfte att betala dem om kvällen, då hon hade sålt något. Konungen befallde henne därefter att sätta sig vid ett gathörn för att sälja sina varor; men han legde med det samma några bondvagnar, som skulle köra midt upp i alltsamman, så att det gick i tusen bitar. Bäst som konungadottern hade ställt upp varorna, kommo bondvagnarne körande upp midt ibland dem, och ett ögonblick därefter låg hela hennes lager på gatan i bara spillror. Hon brast i gråt och sade: »Ack, min Gud, huru skall jag nu kunna betala krukmakaren?» Konungen hade emellertid endast velat tvinga henne att gifta sig med kaptenen; men hon förstod saken orätt och gick ånyo till krukmakaren och frågade honom, om han ville borga henne mera varor. Denne svarade nej; först skulle hon betala det hon redan tagit. Då gick hon hem till sin far, grät och jämrade sig och sade, att nu ville hon gå ut i vida världen. Konungen svarade henne: »Jag vill låta bygga ett litet hus åt dig ute i skogen, där skall du sitta hela ditt lif och koka mat åt hvem som drar förbi, men du får ej ta någon betalning därför.» Så snart huset var färdigt, slogs där upp en skylt öfver dörren med orden: »I dag gratis, i morgon för pängar.»

Där satt hon en lång tid, och det beryktades vidt och bredt, att där bodde en jungfru, som kokade mat gratis; det stod att läsa på hennes skylt. Det hörde jägaren, och han tänkte: »Det är någonting för dig, du är ju fattig och har inga pängar.» Han tog nu sin vindbössa och sin ränsel, hvari han ännu hade allt hvad han hade tagit med sig från slottet, gick in i skogen och fann mycket riktigt det lilla huset med den beryktade skylten. Sabeln, med hvilken han hade afhuggit de tre jättarnes hufvud, hade han vid sidan, och han gick nu in i huset och fick sig någonting att äta. Han kunde ej nog beundra den vackra flickan, men hon var också bildskön. Slutligen frågade hon honom hvarifrån han kom och hvart han ämnade sig. »Jag vandrar världen omkring», svarade han. Hon frågade honom vidare, hvarifrån han hade fått sabeln med hennes fars namn på. Han frågade om hon var konungens dotter. »Ja», svarade hon. »Med denna sabel», sade han, »har jag

huggit hufvudet af tre jättar», och till bevis därpå tog han fram deras tungor ur sin ränsel, sedan visade han henne också toffeln, halsdukssnibben och fliken af hennes linne. Då blef hon mycket glad och sade, att han var den, som hade befriat henne.

Därpå gingo de tillsammans till den gamle konungen, och hon förde honom in i sitt rum och sade honom, att jägaren var där, som hade befriat henne från jättarne. Och då den gamle konungen fick se alla bevisen, tviflade han ej och sade, att det var honom kärt att veta huru allt hade gått till, och nu skulle han också få henne till gemål; däröfver gladde sig jungfrun af allt sitt hjärta. Därpå klädde de honom, som om han vore en främmande herre, och konungen lät ställa till ett gästabud. Då de nu gingo till bords, kom kaptenen att sitta vid prinsessans vänstra sida och jägaren vid den högra, och kaptenen trodde, att det var en främmande herre, som kommit på besök.

Då de ätit och druckit, sade den gamle konungen till kaptenen, att han ville ge honom en gåta att lösa: om någon berättade, att han hade dödat tre jättar och han blef tillfrågad hvar deras tungor voro och det då visade sig, att det ej fanns några tungor i jättarnes hufvud; huru kunde det hänga tillsammans? Då sade kaptenen: »De ha väl ej haft några tungor.» — »Visst icke», svarade konungen, »hvarje hufvud brukar ha sin tunga.» Sedan frågade han honom, hvad straff den borde lida, som sökt bedraga konungen? »Han förtjänar att huggas i stycken», sade kaptenen. Då sade konungen att han hade fällt sin egen dom, och kaptenen kastades i fängelse och blef sedan huggen i fyra stycken. Men konungadottern blef förmäld med jägaren. Därefter hämtade denne sin far och sin mor till sig, och de lefde i fröjd och gamman hos sin son, och efter den gamle konungens död ärfde han riket.

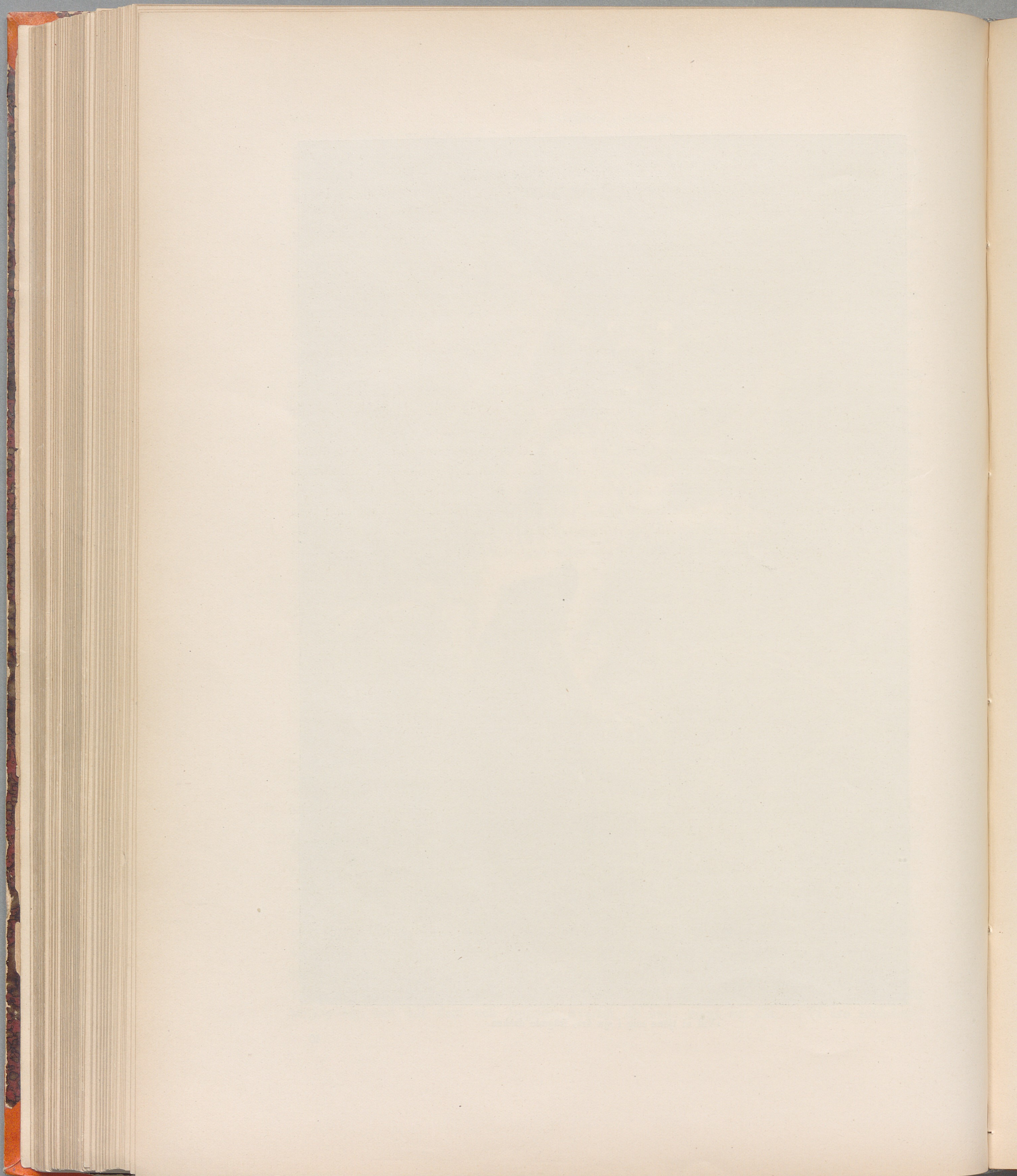

Den onde och hans mormor.

Det var en gång ett stort krig, och konungen hade många soldater, men han gaf dem så litet sold, att de ej kunde lefva däraf. Tre af dem kommo därför öfverens om att desertera. »Huru skola vi bära oss åt?» frågade den ene. »Får man fatt på oss, bli vi hängda.» Då sade den andre: »I den stora kornåkern där borta kunna vi gömma oss; dit kommer icke hären, och i morgon skall den bryta upp för att marschera vidare.» De kröpo nu in och gömde sig i säden, men hären drog ej vidare, utan låg kvar rundtomkring åkern. Tre dagar och två nätter sutto de gömda i säden, men de hade emellertid blifvit så medtagna af hunger och törst, att de voro nära att omkomma. Kommo de ut igen, voro de säkra på att bli dömda till döden. »Hvad hjälper det oss att vi rymde, då vi här måste dö af svält?» I det samma kom en elddrake flygande genom luften; han sänkte sig ned till dem och frågade, hvarför de hade gömt sig där. »Vi äro soldater»,

»Vill ni tjäna mig i sju år», frågade draken.

svarade de, »och vi ha deserterat, därför att vi hade så liten lön; men ligga vi kvar här, måste vi dö af hunger, och gå vi härifrån, få vi dingla i galgen.» — »Vill ni tjäna mig i sju år», frågade draken, »så skall jag föra er härifrån genom luften, så att ingen skall få fatt i er.» — »Vi ha ju ingen annan utväg», svarade de, »och äro därför tvungna att ta emot anbudet.» Då tog draken dem i sina klor, förde dem med sig genom luften och satte dem ned på jorden igen långt därifrån.

Draken var emellertid ingen annan än den onde själf. Han gaf dem en liten piska hvar och sade till dem: »Hvarje gång ni smälla med dessa piskor, få ni så mycket pängar ni kan önska er, så att ni kan lefva som stora herrar och hålla er med hästar och vagn; men när sju år äro gångna, tillhöra ni mig.» Han lade därefter för dem en bok, hvari de måste skrifva in sina namn. »Dock», sade han, »först vill jag ge er en gåta, kan ni gissa den, så äro ni fria och edra egna herrar.»

Draken flög nu sin väg; men soldaterna drogo ut i världen med sina piskor, klädde sig i dyrbara kläder och hade fullt upp med pängar. Öfverallt, hvart de kommo, lefde de i sus och dus, foro med hästar och vagn, åto och drucko, men gjorde ingenting egentligt ondt. Tiden gick hastigt för dem, och då de sju åren nalkades sitt slut, blefvo två af dem förskräckligt rädda, men den tredje tog saken lätt och sade: »Var inte oroliga, bröder, jag är inte så dum som jag ser ut, jag gissar nog gåtan.»

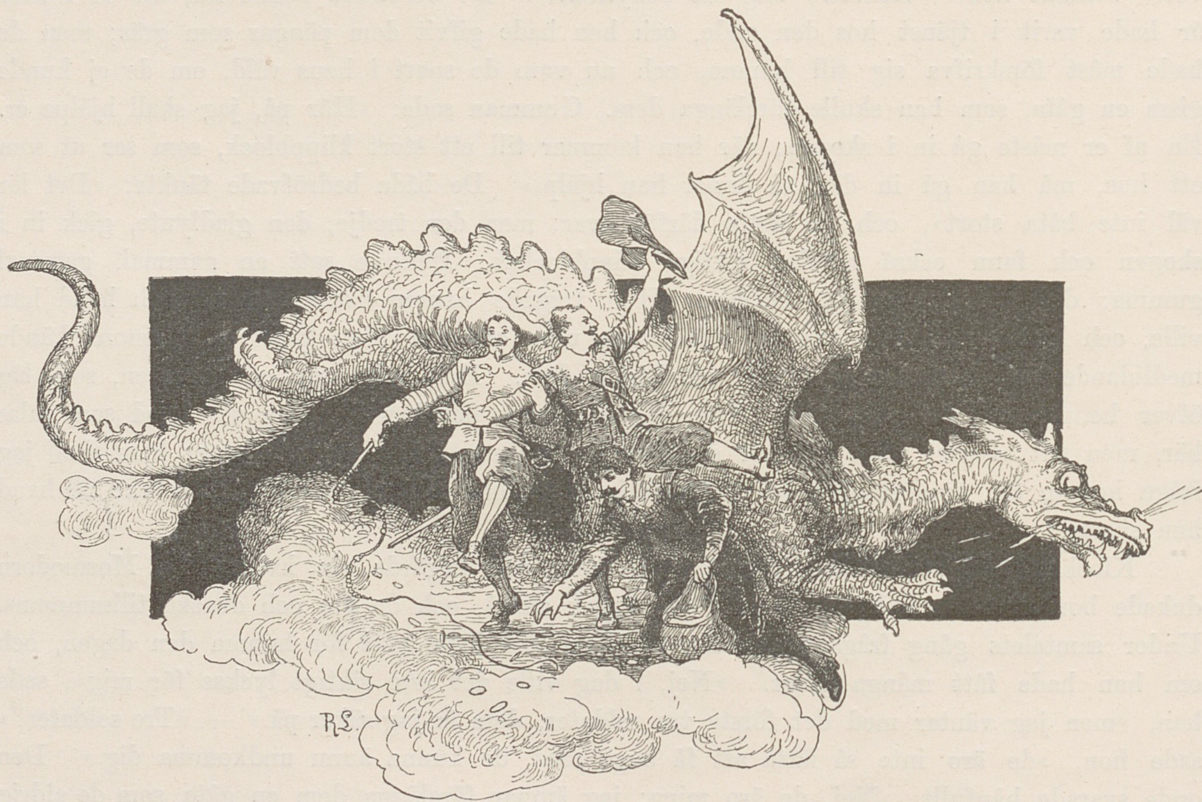
En dag gingo de ut på ett fält och satte sig ned, och de två sågo mycket modstulna ut. Då kom en gammal gumma fram till dem och frågade, hvarför de voro så bedröfvade. »Ack, hvad tjänar det till att tala om det för er, ni kan ändå inte hjälpa oss.» — »Hvem vet?» svarade hon. »Anförtro mig ert bekymmer.» De berättade henne nu, att de i flera år hade varit i tjänst hos den onde, och han hade gifvit dem pängar som gräs; men de hade måst förskrifva sig till honom, och nu voro de snart i hans våld, om de ej kunde gissa en gåta, som han skulle förelägga dem. Gumman sade: »Hör på, jag skall hjälpa er. En af er måste gå in i skogen; när han kommer till ett stort klippblock, som ser ut som ett hus, må han gå in där, så finner han hjälp.» De båda bedröfvade tänkte: »Det lär väl inte båta stort», och de sutto därför kvar; men den tredje, den gladlynte, gick in i skogen och fann också mycket riktigt klippblocket. Därinne satt en gammal, gammal gumma; det var den ondes mormor. Hon frågade honom hvem han var och hvad han ville, och han berättade henne nu alltsamman utan omsvep. Hon tyckte om honom, kände medlidande med honom och lofvade att hjälpa dem. Hon lyfte upp en stor sten, som låg öfver hennes källare, och sade: »Göm dig där nere; där kan du höra allt hvad som talas här, men sitt alldeles stilla och rör dig inte ur fläcken. När draken kommer hem skall jag fråga honom om upplösningen på gåtan; mig säger han allting, och lägg då märke till hvad han svarar.»

Klockan tolf om natten kom draken hem och begärde sin kvällsmat. Mormodern dukade bordet, satte rikligt med mat och dryck därpå, och de åto och drucko tillsammans. Under samtalets gång frågade hon honom, huru det hade gått för honom den dagen, och om han hade fått många själar. »Nej, i dag ville det inte riktigt lyckas för mig», sade han, »men jag väntar med det första tre soldater, dem är jag säker på.» — »Tre soldater?» sade hon, »de äro inte så lätta att få bugt med, de kunna ännu undkomma dig.» Den onde svarade hånfullt: »Nej, de äro mina; jag ämnar förelägga dem en gåta, som de aldrig ska' kunna gissa.» — »Hvad är det då för en gåta?» frågade hon. »Det skall jag säga

dig. Midt i Nordsjön ligger en död markatta, den ska' de ha till stek, refbenet af en hvalfisk skall bli deras silfversked, och en gammal ihålig hästfot skall vara deras vinglas.»

Då nu den onde hade gått till sängs, lyfte mormodern upp stenen och lät soldaten komma fram. »Har du nu hört noga på allt?» frågade hon. »Ja, tack», svarade han, »jag vet tillräckligt och skall nog reda mig.» Hon lät honom nu smyga sig ut genom fönstret, och han skyndade sig så fort han kunde tillbaka till sina kamrater, för hvilka han berättade, huru den onde hade blifvit öfverlistad af sin gamla mormor, som hade narrat ur honom upplösningen på gåtan. Nu blefvo naturligtvis de båda andra glada och förnöjda, togo piskorna och klatschade fram så mycket pängar, att det klingade rundt omkring dem på marken.

Då de sju åren voro förbi, kom den onde till dem med sin bok, visade dem underskrifterna och sade: »Följen med till underjorden, där skall jag ge er en måltid. Men kan ni gissa hvad ni får för stek att äta, så ska' ni bli fria och till på köpet få behålla edra piskor.» — »Det kan väl inte vara så svårt att gissa», sade den ene soldaten, »midt i Nordsjön ligger en död markatta, den blir förmodligen vår stek.» Den onde blef förargad, harklade sig — hm hm hm — och frågade den andre: »Men hvad få ni till sked?» — »Refbenet af en hvalfisk», blef svaret. Den onde gjorde en vresig min, harklade tre gånger till — hm hm hm — och frågade den tredje: »Vet ni hvad som skall bli ert vinglas?» — »En gammal ihålig hästhof, tänker jag», svarade soldaten. Då flög den onde därifrån med ett ursinnigt skrik och hade ej mer någon makt öfver dem. De behöllo sina piskor, klatschade fram pängar, så mycket de önskade, och lefde förnöjda ända till sin död.

De tre fältskärerna.

Det var en gång tre fältskärer, som hade varit på resor för att fullkomna sig i sin konst. De kommo en kväll till ett värdshus och begärde husrum för natten. Värden frågade dem hvilka de voro och hvart de ämnade styra kosan. »Vi draga omkring i världen och utöfva vår konst», svarade de. »Visa mig hvad ni duga till», sade värden. Den ene sade, att han kunde skära af sig handen och sätta fast den morgonen därpå; den andre sade, att han kunde rycka ut sitt hjärta och följande morgon sätta in det igen, och den tredje åtog sig att sticka ut sina ögon och dagen därpå kurera sig igen. »Kan ni göra det», sade värden, »så äro ni fullärda.» Saken var den, att de hade en salfva, som ögonblickligen läkte allt hvad man beströk med den, och den flaska, hvari de gömde den, buro de ständigt på sig. De skuro genast bort hand och hjärta och stucko ut ögonen, som de hade åtagit sig, lade dem på en tallrik och lämnade dem till värden. Denne gaf dem till uppasserskan och befallde henne att gömma dem i skåpet. Men flickan var hemligt förlofvad med en soldat, och så snart värden och de tre gästerna gått till sängs, kom soldaten och bad henne om någonting att äta. Hon gick då till skåpet och tog fram mat, men för sina älskogstankar glömde hon alldeles att stänga skåpsdörren. De båda älskande satte sig till bords och utan att ana oråd pratade de en stund med hvarandra. Emellertid kom katten smygande, och då han fann skåpet öppet, gick han in, tog fältskärernas hand, hjärta och ögon och sprang sin väg därmed.

Då soldaten skulle till att gå och flickan satte in öfverlefvorna, fick hon till sin förskräckelse se, att tallriken, som värden hade lämnat henne i förvar, var tom. Hon berättade det för sin käraste och utbrast gråtande: »Hvad skall jag, arma flicka, ta mig till? Handen är borta, hjärtat är borta, ögonen äro borta, hvad skall det bli af mig i morgon bittida?» —

»Gif dig till freds», svarade han, »jag skall nog hjälpa dig. Ute i galgen hänger en tjuf, hvars ena hand jag skall skära af. Hvilken hand var det?» — »Den högra», sade flickan. Hon hämtade en skarp knif, och med den gick han och skar af tjufvens högra hand, som han sedan lämnade henne. Därpå fångade han katten och stack ut dess ögon; nu fattades bara hjärtat. »Ha ni inte haft svinslakt, och ligger det inte fläsk i källaren?» frågade soldaten. »Jo», svarade flickan. »Det var bra», sade han, gick därpå ned och hämtade ett svinhjärta. Flickan lade alltsamman på en tallrik, satte in den i skåpet, tog afsked af sin käraste och lade sig sedan lugnt att sofva.

Om morgonen, då fältskärerna stigit upp, begärde de in tallriken med handen, hjärtat och ögonen. Flickan bar in den; den förste satte på sig tjufhanden, beströk den med salfvan, och i samma ögonblick var den fastväxt. På samma sätt gjorde de båda andra med hjärtat och ögonen. Värden, som stod och såg på, beundrade deras konst och sade, att han aldrig hade sett maken; han skulle berömma och rekommendera dem för alla människor. De betalade därpå hvad de voro skyldiga och drogo vidare.

Medan de nu vandrade framåt, stannade emellertid han med svinhjärtat aldrig hos de andra, utan han sprang af och an i diket och rotade omkring i smutsen, som svin göra. Hans kamrater ville hålla honom kvar i rockskörten, men förgäfves; han slet sig ständigt lös och sprang dit, där smutsen låg tjockast. Den andre bar sig också mycket besynnerligt åt; han gned sina ögon och sade till sin kamrat: »Hur hänger det här ihop? Jag ser ingenting alls, tag mig under armen och led mig.» Slutligen kommo de inemot aftonen till ett värdshus och gingo in i skänkrummet. Borta i ett hörn satt en rik herre och räknade sina pänningar; han med tjufhanden smög bakom honom, och då herrn ett ögonblick vände sig bort, dök han ned i högen med sin hand och stal en grabbnäfve pängar. Den ene af hans kamrater märkte det och sade: »Hvad är det du gör? Skäms du inte att stjäla?» — »Jag rår inte för det», blef svaret, »jag har alldeles som kramptryckningar i handen, jag kan inte låta bli att rafsa åt mig, antingen jag vill eller ej.» Slutligen gingo de till sängs. Då de hade legat en stund och det var mörkt, så att man ej kunde se en hand framför sig, vaknade plötsligt han med kattögonen; han ropade på de andra och sade: »Nej, se bara, så många råttor det springer där borta!» De båda andra satte sig upp i sängen, men kunde ingenting se. »Nej, det står aldrig rätt till med oss», utbrast den ene, »vi ha inte fått våra egna lemmar; vi måste återvända till värden, han har bedragit oss.»

De begåfvo sig tidigt om morgonen till honom och omtalade för honom, huru de hade blifvit bedragne; i stället för deras egna lemmar hade den ene fått en tjufhand, den andre ett par kattögon och den tredje ett svinhjärta. Värden försäkrade, att han ej hade någon del däri, det måste vara flickans fel. Han ville ropa på henne, men så snart hon hade sett de tre komma, hade hon anat oråd, smugit sig ut genom bakporten och sprungit sin väg. De tre bedragne fordrade nu en ofantligt mängd pänningar af värden som skadeersättning, annars skulle de sätta eld på huset. Den förskräckte värden skyndade sig att lämna dem alla pänningar han hade och hvad han för öfrigt kunde anskaffa, och fältskärerna gingo därifrån; de hade fått nog för hela sin lifstid, men de hade ändå hällre velat ha sina egna lemmar i behåll.

De tre bröderna.

Det var en gång en man, som hade tre söner och ingen annan förmögenhet än det hus han bodde i. Hvar och en af sönerna ville gärna ärfva huset, men fadern höll lika mycket af dem alla och ville ej att någon af dem skulle lida någon orätt; han kunde visserligen ha sålt huset och delat pänningarne mellan dem, men det ville han icke, ty han hade ärft det från sina förfäder. Då hittade han på en utväg; han sade till sina söner: »Drag ut i världen och försök er lycka; lär er hvar sitt handtverk, och den, som gör det bästa mästerstycket när han kommer hem, han skall få huset.»

Därmed voro sönerna nöjda, den äldste ville bli grofsmed, den andre barberare och den yngste fäktmästare. De bestämde nu en tid, då de åter skulle sammanträffa hemma, och drogo bort. Det fogade sig också så lyckligt, att de alla tre träffade på skickliga mästare, som de kunde lära något af. Smeden fick sko konungens hästar, och han tänkte: »Nu är det ej möjligt annat än att du får huset.» Barberaren rakade idel förnäma herrar och tänkte också, att huset måste bli hans. Fäktmästaren fick månget hugg och mången stöt, men han höll alltid tungan rätt i munnen och lät sig icke förbluffa, ty han menade tro på, att om man var rädd för ett hugg, kunde man aldrig få huset.

Då den bestämda dagen var inne, samlades de alla tre hemma hos fadern, men ingen af dem visste huru han bäst skulle finna ett tillfälle att visa sin skicklighet. Som de emellertid sutto utanför huset och rådslogo härom, kom plötsligt en hare springande öfver marken. »Den där kommer som han vore kallad», sade barberaren. Han tog fram bäcken och tvål, vispade tvållödder, ända tills haren kom alldeles i närheten, och därpå tvålade han in honom, i det han sprang, och rakade honom sedan, allt under språnget, alldeles ren och slät i ansiktet, utan att skära honom den allra minsta skråma, och lämnade endast kvar ett pipskägg och ett par vackra mustascher. »Det tycker jag om», sade fadern. »Om inte de andra göra riktiga storverk, så är huset ditt.» Det dröjde ej länge, förr än en herre kom åkande i fullt galopp. »Nu skall jag visa hvad jag kan», sade smeden, sprang efter vagnen, hann upp den, slet hastigt alla fyra skorna af hästen och skodde honom på nytt under språnget. »Det är ett mästerstycke», sade fadern, »du gör din sak lika bra som din bror, jag vet inte hvilkendera jag skall ge priset.» I det samma började det rägna. »Nu är turen hos mig», sade den tredje, drog sin klinga och gaf sig till att hugga kors och tvärs öfver sitt hufvud, så att det ej föll en droppe på honom. Rägnet blef starkare, så att det

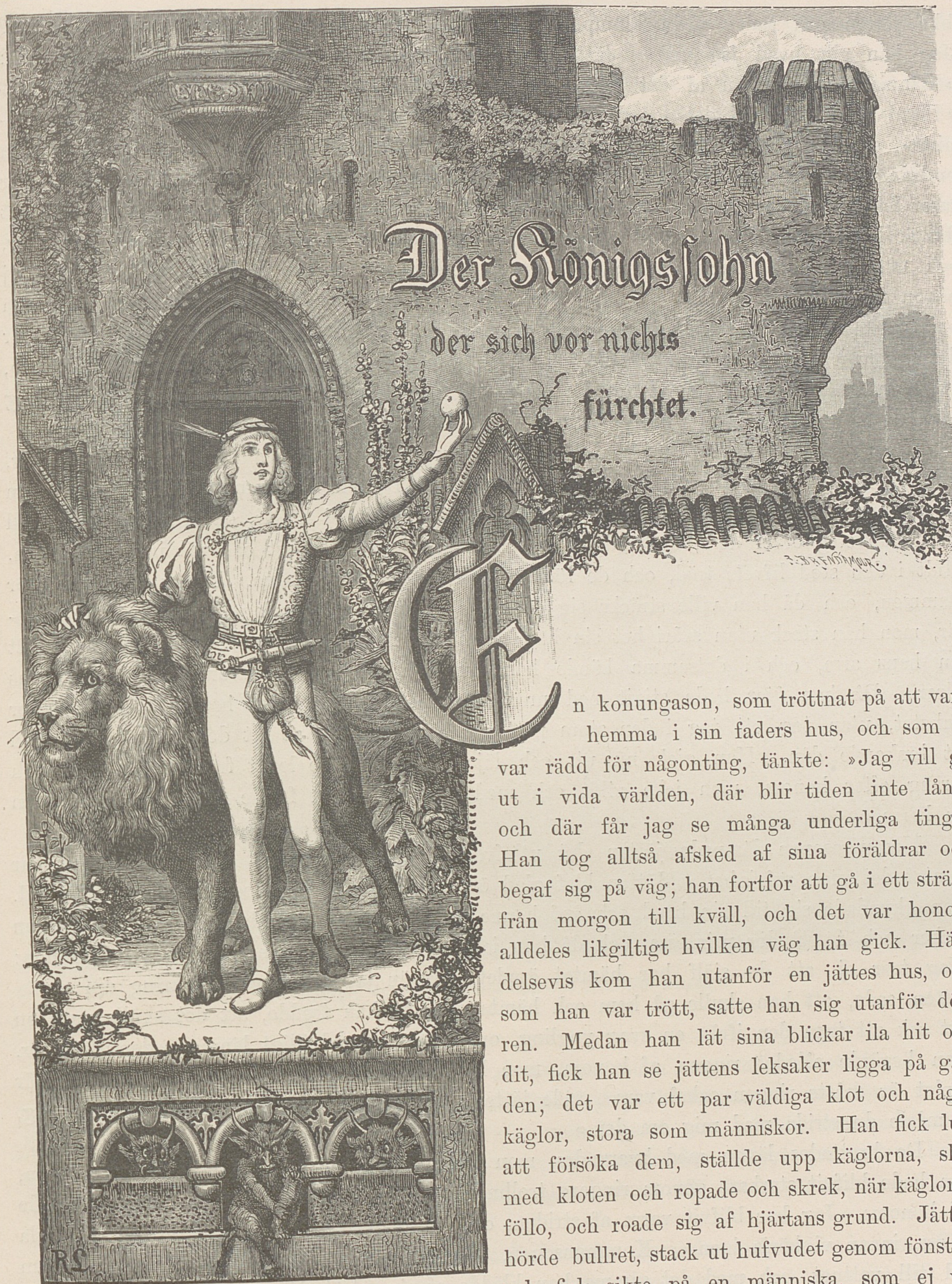
slutligen riktigt öste ned från himlen, men ju mera det rägnade, desto hastigare svängde han värjan; icke en droppe föll på honom och han stod där lika torr, som om han haft tak öfver hufvudet. Då fadern såg detta, utbrast han, full af beundran: »Du har gjort det bästa mästerstycket; huset är ditt.»

Han rakade honom, under språnget, alldeles ren och fin.

De båda andra bröderna förklarade sig nöjda med denna dom, och som de alla tre höllo mycket af hvarandra, stannade de hemma i huset och drefvo sitt handtverk. De fingo naturligtvis många kunder och förtjänade mycket pängar, emedan de voro så utmärkt skickliga, hvar och en i sitt fack. Så lefde de många år tillsammans. Då blef den ene sjuk och dog, och de båda andra sörjde så mycket däröfver, att de också sjuknade och dogo. Eftersom de hade hållit hvarandra så kära, lades de alla tre i samma graf.

En konungason, som tröttnat på att vara hemma i sin faders hus, och som ej var rädd för någonting, tänkte: »Jag vill gå ut i vida världen, där blir tiden inte lång, och där får jag se många underliga ting.» Han tog alltså afsked af sina föräldrar och begaf sig på väg; han fortfor att gå i ett sträck från morgon till kväll, och det var honom alldeles likgiltigt hvilken väg han gick. Händelsevis kom han utanför en jättes hus, och som han var trött, satte han sig utanför dörren. Medan han lät sina blickar ila hit och dit, fick han se jättens leksaker ligga på gården; det var ett par väldiga klot och några käglor, stora som människor. Han fick lust att försöka dem, ställde upp käglorna, slog med kloten och ropade och skrek, när käglorna föllo, och roade sig af hjärtans grund. Jätten hörde bullret, stack ut hufvudet genom fönstret och fick sikte på en människa, som ej var större än andra och ändå spelade med hans käglor. »Du lille mask!» ropade han. »Spelar du med mina käglor? Hvem har gifvit dig krafter till det?» Konungasonen såg upp, varse-

blef jätten och sade: »Din klump, tror du, att det bara är du, som har starka armar? Jag kan allt hvad jag vill.» Jätten kom ned, såg helt förundrad på spelet och sade: »Människobarn, är du af det slaget, så gå och hämta mig ett äpple af lifvets träd.» — »Hvad skall du med det?» sade konungasonen. »Jag vill inte ha det för min egen räkning», svarade jätten, »men jag har en brud, som har begärt det; jag har gått hela världen omkring och kan ej hitta trädet.» — »Jag skall nog hitta det», sade konungasonen, »jag inser icke, hvad som kunde hindra mig från att ta ned äpplet.» — »Ja, du tror visst, att det är lätt», sade jätten, »men trädgården, hvari trädet finnes, är omgifven af ett järngaller, och utanför gallret ligga vilda djur, det ena bredvid det andra; de hålla vakt och låta ej någon människa slippa in.» — »Mig skola de nog släppa in», sade konungasonen. — »Men om du också är nog lycklig att komma in i trädgården och ser äpplet hänga på trädet, är det därför icke ditt; framför det hänger en ring, och den måste man sticka handen igenom, om man vill nå äpplet och plocka det; men det har ännu ej lyckats för någon.» — »Mig skall det nog lyckas», sade konungasonen.

Han tog nu afsked af jätten och gick öfver bärg och fält, genom dalar och skogar, tills han slutligen fann den förhäxade trädgården. Djuren lågo rundt omkring den, men de hade sänkt ned sina hufvud och sofvo. De vaknade ej häller, då han kom fram till dem; han steg öfver dem, klättrade öfver gallret och kom lyckligt och väl in i trädgården. Midt i den stod lifvets träd, och de röda äpplena lyste på grenarne. Han klättrade uppför stammen, och då han ville sträcka sig efter äpplet, fick han se ringen, som hängde framför, men han stack utan svårighet sin hand igenom den och tog äpplet. Ringen slöt sig tätt om hans arm, och i detsamma kände han, huru en väldig kraft strömmade genom hans ådror. Då han åter hade stigit ned ur trädet med äpplet, ville han ej klättra öfver staketet, utan tog ett tag i den stora porten och ryckte till, så att den sprang upp med ett brakande dån. Han gick nu ut, och läjonet, som hade legat framför, vaknade och sprang efter honom, men icke vildt och med ilska, utan det följde honom ödmjukt som sin herre.

Konungasonen lämnade jätten det utlofvade äpplet och sade: »Där ser du, jag har hämtat det utan svårighet.» Jätten blef glad öfver att ha fått sin önskan så snart uppfylld. Han skyndade sig till sin brud och gaf henne äpplet, som hon hade begärt. Det var en vacker och förståndig prinsessa, och då hon icke såg ringen omkring hans arm, sade hon: »Jag tror ej, att du själf har hämtat äpplet, förr än jag ser ringen omkring din arm.» Jätten sade, att han skulle gå hem och hämta den, ty han trodde, att det skulle vara en lätt sak att taga den ifrån en svag yngling, om denne ej godvilligt lämnade den ifrån sig. Han begärde således ringen af honom, men konungasonen ville ej ge honom den. »Där äpplet är måste ringen också vara», sade jätten, »lämnar du den inte godvilligt ifrån dig, så måste du strida med mig om den.»

De brottades länge med hvarandra, men jätten kunde ej få bukt med konungasonen, som hade blifvit starkare genom ringens trollmakt. Jätten tänkte därför ut en list och sade till honom: »Jag har blifvit varm af striden, och du likaså, låt oss bada i floden och kyla af oss, innan vi börja igen.» Konungasonen, som ej anade hans falskhet, gick med honom ned till vattnet, och med det samma han klädde af sig, strök han äfven ringen af armen och sprang i floden. Strax tog jätten ringen och sprang bort med den; men läjonet, som hade märkt stölden, satte efter jätten, ryckte ringen ur hans hand och bar den tillbaka till

sin herre. Då ställde jätten sig bakom en ek, och då konungasonen var sysselsatt med att taga på sig sina kläder, öfverföll han honom och stack ut hans ögon.

Nu stod den stackars konungasonen där, blind och hjälplös. Då kom jätten åter fram, tog honom vid handen, som om han ville leda honom, och förde honom till spetsen af en hög klippa. Sedan lät han honom stå där och tänkte: »Ännu ett par steg till, så störtar han ned och slår ihjäl sig, och då kan jag taga ringen af honom.» Men det trogna läjonet hade ej lämnat sin herre, det höll fast i hans kläder och drog honom småningom tillbaka igen. Då jätten kom för att plundra den han trodde vara död, såg han, att hans list hade

Slutligen sprungo andarne upp och öfverföllo honom.

varit förgäfves. »Kan man då ej göra sig af med en sådan svag människostackare?» sade han uppbragt för sig själf. Därefter tog han åter fatt på konungasonen och förde honom ännu en gång mot afgrunden på en annan väg; men läjonet, som märkte hans onda afsikt, hjälpte sin herre äfven nu ur faran. Då de kommit nära randen, släppte jätten den blindes hand och ville lämna honom kvar ensam, men läjonet stötte till jätten, så att han störtade ned och föll krossad till marken.

Det trogna djuret drog åter sin herre tillbaka från afgrunden och ledde honom till ett träd, förbi hvilket en klar bäck flöt. Där satte konungasonen sig ned, men läjonet lade sig framför honom och stänkte vatten i hans ansikte med sin tass. Knappast hade ett par droppar däraf vätt hans ögonhålor, förr än han åter kunde se litet, och han märkte nu en

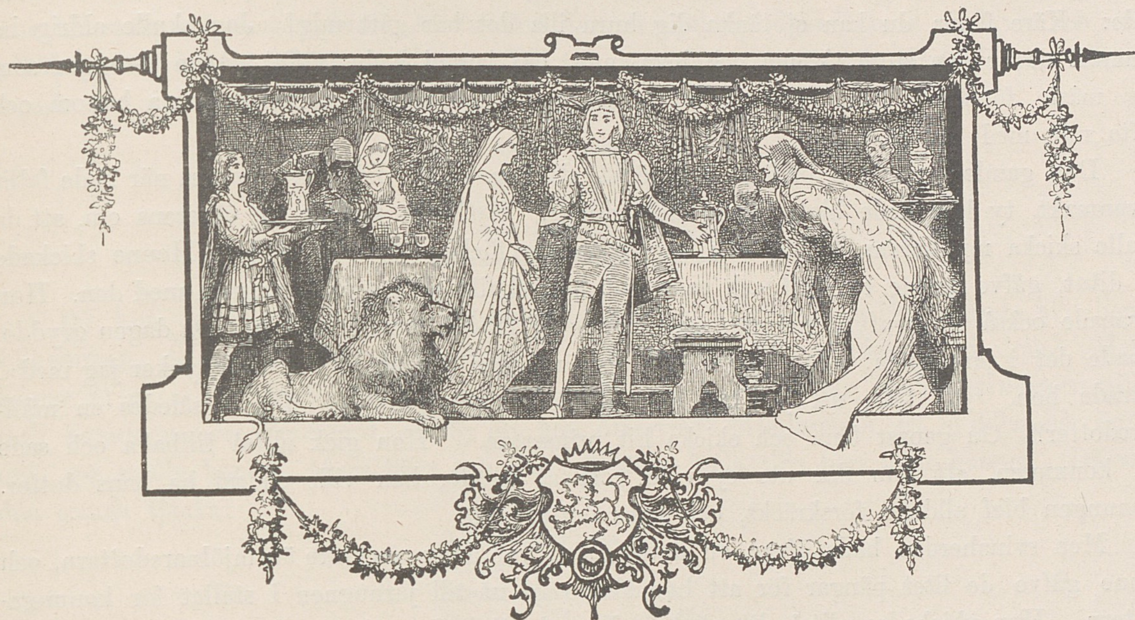
liten fågel, som flög tätt förbi honom, men slog emot en trädstam, därpå sänkte fågeln sig ned till vattnet och badade däri, hvarefter han åter flög upp och strök fram mellan träden, utan att stöta emot, som om han hade återfått sin syn. Häri såg konungasonen en vink från himlen, han böjde sig ned öfver vattnet, tvättade och badade sitt ansikte därmed. Då han åter reste sig upp, voro hans ögon lika klara som förr.

Konungasonen tackade Gud för denna stora nåd och drog med sitt läjon vidare omkring i världen, och nu begaf det sig att han kom till ett slott. som var förhäxadt. I porten stod en jungfru, skön till gestalt och anletsdrag, men alldeles svart. Hon tilltalade honom och sade: »Ack, om du kunde befria mig från den onda förtrollning, som har kommit öfver mig!» — »Hvad skall jag göra?» frågade konungasonen. »Du måste tillbringa tre nätter i den stora salen i det förhäxade slottet», svarade jungfrun, »men du får ej ett enda ögonblick bli rädd. De skola pina dig gräsligt, men om du uthärdar det och ej ger ett ljud ifrån dig, är jag förlossad; taga lifvet af dig våga de icke.» — »Jag är inte rädd», sade konungasonen, »jag vill med Guds hjälp försöka det.»

Han gick alltså frimodigt in i slottet och då det blef mörkt, satte han sig ned i den stora salen och väntade. Men där var alldeles tyst och stilla ända till midnatten; då började plötsligt ett fruktansvärdt oväsen, och från alla hörn och vrår kommo onda andar fram. De låtsade som om de ej sågo honom, satte sig midt i rummet, gjorde upp eld och började spela. När en af dem förlorade, sade han: »Det går inte riktigt till; här är en, som ej hör oss till, det är hans fel att jag tappar.» — »Vänta, du bakom spiseln, jag kommer!» sade en annan. Skriket blef allt högljuddare, så att ingen kunde ha hört det utan att bli rädd.

Konungasonen satt lugnt kvar och var icke alls rädd; men slutligen sprungo andarne upp och öfverföllo honom, och de voro så många, att han ej kunde försvara sig mot dem. De släpade honom rundt omkring på golfvet, nöpo, stucko, slogo och pinade honom, men han gaf ej ett ljud ifrån sig. Inemot morgonen försvunno de, men han var då så matt, att han ej kunde röra en lem. Vid daggryningen kom den sköna jungfrun in till honom. I handen hade hon en liten flaska med lifvets vatten; därmed tvättade hon honom, och genast kände han alla smärtor försvinna och var frisk och rask igen. »En natt har du lyckligt hållit ut», sade hon, »men ännu är det två kvar.» Därefter gick hon åter ifrån honom, och i det samma lade han märke till, att hennes fötter hade blifvit hvita. Följande natt kommo andarne ånyo och började sitt spel; de öfverföllo konungasonen och slogo honom mycket hårdare än natten förut, så att hans kropp var full af sår. Men då han med lugn utstod alltsamman, måste de hålla upp, och då morgonrodnaden frambröt, kom jungfrun och gjorde honom helbrägda med lifvets vatten. När hon gick bort, såg han med glädje, att hon redan hade blifvit hvit ända till fingerspetsarne. Nu hade han visserligen endast en natt kvar, men det var den värsta. Spökeriet kom igen. »Är du ännu här?» skreko de. »Du skall pinas, så att du ej skall kunna dra andan.» De stucko och slogo honom, kastade honom fram och tillbaka och drogo honom i armarne och benen, som om de ville slita honom i stycken, men han fördrog allt och gaf ej ett ljud ifrån sig. Då andarne slutligen försvunno, låg han där vanmäktig och rörde sig icke; han kunde ej ens slå upp ögonen och se jungfrun, som kom in och beständkte och begöt honom med lifvets vatten. Men plötsligt blef han befriad från alla sina smärtor och kände sig frisk och rask, som om han vaknade ur en sömn, och då han slog upp ögonen, såg han jungfrun stå bredvid sig;

hon var så hvit som snö och så vacker som en dag. »Stig upp», sade hon, »och svinga ditt svärd tre gånger öfver trappan, så är hela förtrollningen löst.» Och då han hade gjort detta, blef hela slottet befriadt från häxeriet. Jungfrun var en rik konungadotter. Tjänarne kommo och anmälde, att taffeln redan var färdig i den stora salen och rätterna inburna. De satte sig till bords, åto och drucko, och om aftonen firades bröllopet i fröjd och gamman.

Järnugnen.

På den tiden då det ännu fanns folk, som kunde trolla, blef en konungason förgjord af en gammal häxa, så att han måste sitta ute i skogen i en stor järnugn. Där tillbragte han många år och ingen kunde befria honom. Slutligen kom det en konungadotter genom skogen; hon hade gått vilse och kunde ej hitta hem till sin faders rike igen. I nio dagar hade hon irrat omkring, och slutligen kom hon äfven till järnugnen. En röst inifrån frågade henne: »Hvarifrån kommer du och hvart skall du taga vägen?» — »Jag har tagit miste om vägen till min fars konungarike och kan ej hitta hem», sade hon. »Jag skall hjälpa dig hem och det snart ändå», svarade det inifrån järnugnen, »men då måste du skriftligen förbinda dig till att göra hvad jag vill. Jag är en större konungason än du är konungadotter, och jag vill gifta mig med dig.» Hon blef både ängslig och rädd och tänkte: »Du gode Gud, hvad skall jag ta mig till med den där järnugnen?» Men då

hon nu gärna ville hem igen till sin far, gaf hon honom likväl skriftligt på att hon skulle göra hvad han begärde. Men han sade: »Du skall komma tillbaka hit och taga en knif med dig och skrapa ett hål i järnet därmed.» Sedan gaf han henne en följeslagare, som gick bredvid henne, utan att säga ett enda ord, men på två timmar förde han henne hem igen.

Det blef stor fröjd och gamman på slottet, då prinsessan kom tillbaka och den gamle konungen föll henne om halsen och kysste henne. Men hon var mycket bedröfvad och sade: »Käre fader, du kan ej tänka dig huru illa det har gått mig! Jag skulle aldrig ha kommit ut ur den stora skogen och hem igen, om jag ej hade träffat på en järnugn, som jag måste förskrifva mig till och lofva, att jag skulle komma tillbaka, befria honom och gifta mig med honom.»

Den gamle konungen blef så förskräckt, då han hörde detta, att han så när hade fallit i vanmakt, ty han hade blott denna enda dotter. Slutligen kommo de öfverens om, att de skulle skicka mjölnarens dotter, som var en vacker flicka, i hennes ställe. Henne skickade de ditut, gåfvo henne en knif och sade, att hon skulle skrapa på järnugnen med den. Hon skrapade också i tjugufyra timmar, men kunde ej få det minsta af den. Då dagen grydde, ropade det i järnugnen: »Jag tycker, att det är dager där ute!» — »Det tycker jag med», svarade hon, »jag tror, att jag hör min fars kvarn stampa.» — »Du är således en mjölnaredotter? Gå genast hem och skicka hit prinsessan.» Hon gick alltså tillbaka och sade till konungen, att han där ute ej ville veta af henne, han ville endast ha hans dotter. Konungen blef alldeles förskräckt, och hans dotter grät.

Men svinaherden hade äfven en dotter, som var ännu vackrare än mjölnaredottern, och henne gåfvo de litet pängar för att hon skulle gå ut till järnugnen i stället för konungadottern. Hon skickades alltså dit ut och skrapade tjugufyra timmar i ett sträck, men hon kunde ej få något af den. Då det blef dag, ropade det inifrån järnugnen: »Jag tycker, att det dagas där ute.» — »Det tycker jag med», svarade hon, »jag kan redan höra far min tuta i sitt horn efter svinen.» — »Du är alltså en svinaherdedotter? Gå genast hem och skicka hit prinsessan; säg henne, att jag skall hålla hvad jag har lofvat henne, men om hon ej kommer, låter jag hela riket falla i ruiner, så att där ej blir sten på sten.» Då konungadottern hörde detta, började hon gråta, men det var ingen annan råd, hon måste hålla sitt löfte. Hon tog afsked af sin fader, stack en knif i bältet och gick ut i skogen till järnugnen. Så snart hon kommit dit, började hon skrapa, och järnet gaf efter, så att hon, innan två timmar voro förlidna, redan hade skrapat ett litet hål däri. Hon tittade in genom det och fick se en vacker yngling, som var så skön och blänkte af guld och ädelstenar, så att hon genast blef förälskad i honom. Nu skrapade hon vidare och gjorde hålet så stort, att han kunde komma ut. Då sade han: »Du är min och jag är din, du är min brud och har befriat mig.» Han ville föra henne med sig till sitt rike, men hon bad att ännu en gång få gå till sin fader, och konungasonen tillät henne det, dock skulle hon ej få tala mer än tre ord med sin fader, och sedan skulle hon komma tillbaka. Hon gick hem, men hon talade mer än tre ord; då försvann genast järnugnen och flyttades långt bort öfver glasbärg och skarpa svärd, men konungasonen var befriad och var ej längre inspärrad i den.

Då hon hade tagit afsked af sin fader, tog hon litet pängar med sig, men ej mycket, gick åter ut i den stora skogen och sökte efter järnugnen, men han stod ej till att finna. Nio dagar sökte hon, men då blef hennes hunger så stor, att hon ej visste hur hon skulle

bära sig åt. Och då det blef kväll, satte hon sig uppe i ett litet träd och ämnade tillbringa natten där, ty hon var rädd för vilda djur. Då midnatten nalkades, fick hon se ett litet ljus på afstånd och tänkte: »Ack, där vore jag nog i säkerhet», steg ned från trädet och gick efter ljuset, men under vägen bad hon. Då kom hon till ett litet gammalt hus; rundt omkring det växte högt gräs och framför stod en liten vedstapel. Hon tänkte: »Ack, huru skall du komma in här!» och tittade in genom fönstret, men hon såg ingenting annat där inne än stora och små paddor. Äfven stod där ett präktigt dukadt bord med vin och stek; tallrikar och bägare voro af silfver. Då tog hon mod till sig och klappade på. Genast ropade den tjockaste af paddorna:

»Lilla jungfru grön,
Skrumpenben!
Skrumpenbens lilla hund,
skrumpen både här och där,
se efter hvem som där ute är.»

Då kom en liten padda och öppnade för henne. Då hon kom in, hälsade alla henne välkommen, och hon måste sätta sig ned. De frågade: »Hvar kommer ni ifrån? Hvart ämnar ni er?» Då berättade hon om allt, som hade händt henne, och att järnugnen tillika med konungasonen försvunnit, därför att hon öfverträdt befallningen att ej tala mer än tre ord; nu skulle hon gå öfver bärg och dal och söka, ända tills hon fann honom. Då sade den gamla tjocka:

»Lilla jungfru grön,
Skrumpenben!
Skrumpenbens lilla hund,
skrumpen både här och där,
gif mig den stora asken där.»

Då skyndade sig den lilla att hämta asken. Sedan gåfvo de henne mat och dryck och förde henne till en skön, bäddad säng, mjuk som silke och sammet, där lade hon sig ned, befallde sig i Guds händer och somnade. Då det blef dager, steg hon upp, och den gamla paddan gaf henne tre nålar ur den stora asken att ta med sig; hon skulle komma att behöfva dem, ty hon måste öfver ett högt glasbärg och öfver tre skarpa svärd och öfver ett stort vatten; om hon kunde komma däröfver, skulle hon träffa sin käraste igen. Utom nålarne gaf hon henne äfven ett ploghjul och tre nötter och förmanade henne att akta alltsamman mycket väl.

Hon begaf sig nu ut på färden, och när hon kom till glasbärget, som var så halt, stack hon ned de tre nålarne bakom fötterna på uppvägen och på nedvägen framför fötterna och kom på det sättet öfver bärget. Då hon kommit öfver bärget gömde hon dem på ett ställe, där de voro i godt förvar. Sedan kom hon till de tre skarpa svärden; då ställde hon sig på sitt ploghjul och rullade öfver. Slutligen kom hon till ett stort vatten och, sedan hon farit öfver detta, till ett stort vackert slott. Hon gick in där och bad om tjänst; hon var en fattig flicka, som gärna ville ha städsel. Men hon visste ej, att konungasonen, som hon hade befriat ur järnugnen i den stora skogen, var där.

Hon blef nu antagen till kökspiga för en ringa lön. Konungasonen hade emellertid redan en annan, som han ville gifta sig med, ty han trodde, att hon var död för länge sedan. Om kvällen, då hon hade diskat och slutat sitt arbete, kände hon i fickan och tog upp de tre nötterna, som den gamla paddan hade gifvit henne. Hon knäckte den ena och

Hon tittade in genom urhålkningen och fick se en vacker yngling.

ville äta upp kärnan, men se, då låg en praktfull, kunglig klädning därinne. Då bruden fick höra talas därom, kom hon och ville köpa klädningen och sade, att det ej var någon klädning, som passade för en tjänstflicka. Men hon sade nej, hon ville ej sälja den, men om bruden ville tillåta henne att sofva en natt i hennes brudgums sofkammare, så skulle hon få den. Bruden tillät det, emedan klädningen var så vacker och hon aldrig haft någon sådan. »Den tokiga flickan vill sofva i ditt rum.» — »Om du går in på det, så gör jag det också», svarade han. Men hon gaf honom ett glas vin, hvari hon hade hällt en sömndryck.

Den nya kökspigan släpptes in i hans sängkammare, men han sof redan så hårdt, att hon ej kunde väcka honom. Hon grät hela natten och ropade: »Jag har befriat dig ur den vilda skogen och ur järnugnen, jag har sökt dig och har gått öfver ett glasbärg, öfver tre skarpa svärd och öfver ett stort vatten, innan jag fann dig, och du vill ändå ej höra mig.» Betjänterna sutto utanför dörren och hörde, huru hon grät hela natten, och berättade det om morgonen för sin herre. Då hon följande afton hade diskat, knäckte hon den andra nöten; då låg en ännu vackrare klädning där inne. När bruden fick se den, ville hon köpa den. Men pänningar ville flickan ej ha; hon bad att få ligga ännu en natt i brudgummens rum.

Bruden gaf honom åter en sömndryck, och han sof så hårdt att han ej hörde någonting. Men flickan grät hela natten och ropade: »Jag har befriat dig ur en skog och en järnugn, jag har sökt dig och gått öfver ett glasbärg, öfver tre skarpa svärd och öfver ett stort

Flickan grät hela natten.

vatten, innan jag fann dig, och du vill ändå ej höra mig.» Betjänterna sutto utanför dörren och hörde, huru hon grät hela natten och berättade det om morgonen för sin herre.

När hon hade diskat den tredje kvällen, knäckte hon den tredje nöten, och då låg en klädning däri, som var af bara guld. Då bruden fick se den, ville hon ha den, men

flickan lämnade den endast ifrån sig på det villkor, att hon skulle få sofva för tredje gången i brudgummens rum. Men konungasonen aktade sig och hällde ut sömndrycken, och när hon nu började gråta och ropade: »Allra kärestan min, jag har befriat dig ur den vilda skogen och ur järnugnen», så sprang konungasonen upp och sade: »Du är den rätta; du är min och jag är din.»

Därefter steg han ännu samma natt upp i en vagn med henne, men först togo de bort kläderna från den falska bruden, så att hon ej kunde stiga upp. Då de kommo till det stora vattnet, läto de färja sig öfver, vid de tre skarpa svärden satte de sig på ploghjulet och vid glasbärget stucko de ned de tre nålarne. Så kommo de slutligen till det lilla gamla huset, men då de inträdde, var det ett stort slott: paddorna voro alla förlossade från trolldomen och voro idel konungabarn och voro glada och förnöjda. Nu firades bröllop, och de stannade kvar i slottet, som var mycket större än hennes faders slott. Men då den gamle konungen beklagade sig öfver att han var så ensam, foro de och hämtade honom, och de hade nu två konungariken och lefde lyckligt med hvarandra.

Snip, snap, snut,
nu är sagan slut.

De utdansade skorna.

Det var en gång en konung, som hade tolf döttrar, den ena vackrare än den andra. De sofvo tillsammans i en sal, där deras sängar stodo bredvid hvarandra, och om kvällen, då de hade lagt sig, stängde konungen dörren och riglade den. Men då han om morgonen öppnade dörren, såg han att deras skor voro sönderdansade, och ingen kunde räkna ut, huru det hade gått till. Då lät konungen kungöra, att den, som kunde upptäcka hvar de hade dansat om natten, han skulle få välja sig en af dem till hustru och efter hans död bli konung; men den, som anmälde sig och ej efter tre dagar och nätter bragt sanningen i dagen, han hade förverkat sitt lif.

Det dröjde ej länge, förr än en konungason anmälde sig och erbjöd sig att våga försöket. Han blef väl emottagen, och om kvällen fördes han in i ett rum, som stötte intill prinsessornas sofrum. Där bäddades en säng åt honom, och där skulle han ge akt på dem och taga reda på hvart de gingo och dansade; och för att de ej skulle kunna smyga sig ut på någon hemlig väg, lämnades salsdörren öppen. Men då konungasonen hade lagt sig, blefvo hans ögon tunga som bly och han somnade, och då han vaknade om morgonen, hade alla tolf varit ute och dansat, ty deras skor stodo där och hade hål på sulorna. Den andra

och tredje kvällen gick det på samma sätt, och hans hufvud blef därför utan förskoning afhugget. Sedan kommo flera andra och anmälde sig, men alla måste plikta med sina lif.

Nu begaf det sig, att en fattig soldat, som blifvit sårad och ej mer kunde göra krigstjänst, kom i närheten af den stad, där konungen bodde. Då mötte han en gammal gumma, som frågade honom, hvart han skulle taga vägen. »Det vet jag inte själf», sade han och tillade på skämt: »Jag skulle allt ha lust att taga reda på, hvar prinsessorna dansa sönder sina skor, och sedan bli kung.» — »Det är inte så svårt», sade gumman, »du skall bara låta bli att dricka det vin, som bjudes dig om aftonen, och låtsa, som om du sof hårdt.» Sedan gaf hon honom en kappa och sade: »Om du hänger denna på dig, så är du osynlig och kan sedan smyga dig efter de tolf.»

Då soldaten hade fått detta råd, beslöt han att göra allvar af sitt infall; han tog mod till sig, gick upp till konungen och anmälde sig som friare. Han blef lika väl emottagen som de andra, och man iklädde honom kungliga kläder. Om aftonen vid sängdags fördes han in i sidorummet, och då han skulle gå och lägga sig, kom den äldsta och bjöd honom en bägare vin; men han hade bundit en svamp under sin haka, lät vinet rinna ned däri och drack icke en droppe. Sedan lade han sig, och då han legat en stund, började han snarka, som om han låge i den djupaste sömn. Det hörde de tolf prinsessorna; de skrattade, och den äldsta sade: »Han kunde gärna ha sparat sitt lif.» Sedan stego de upp, öppnade skåp, kistor och lådor och togo fram präktiga kläder, prydde sig framför spegeln, sprungo omkring och gladde sig åt dansen. Endast den yngsta sade: »Jag vet inte huru det är fatt med mig, men jag kan inte glädja mig som ni andra, och jag är så underlig till mods; det händer oss bestämdt någon olycka.» — »Du är ett litet våp, som alltid är så rädd», sade den äldsta. »Har du glömt huru många prinsar, som redan kommit hit förgäfves? Soldaten hade jag inte ens behöft ge någon sömndryck, den slyngeln hade nog ändå sofvit som en stock.»

Då de alla voro färdiga, sågo de ännu en gång efter, om soldaten sof, men han låg där med tillslutna ögon och rörde sig ej, så att de trodde sig nu vara alldeles säkra. Då gick den äldsta till sin säng och knackade på den; genast sjönk den genom golfvet, och de stego ned genom öppningen, den ena efter den andra, och den äldsta först. Soldaten, som hade åsett allt detta, hängde skyndsamt på sig sin kappa och steg ned näst efter den yngsta. Midt i trappan trampade han på hennes klädning; då blef hon förskräckt och ropade: »Hvad är det? Hvem håller mig i klädningen?» — »Var inte så enfaldig», sade den äldsta, »du fastnade på en spik.» Då gingo de vidare, och då de kommit ända ned, stodo de i en underbart skön allé där löfven voro af blänkande silfver. Soldaten tänkte: »Det är bäst att du tar ett vårdtecken med dig», och bröt af en gren; då hördes en fruktansvärd knall från trädet. Den yngsta ropade åter: »Det går aldrig rätt till; hörde ni knallen?» Men den äldsta sade: »Det är ett glädjeskott, därför att vi snart ha befriat våra prinsar.» De kommo därefter till en allé, där alla blad voro af guld, och slutligen en tredje, där de voro af klara diamanter; i hvar och en af dessa bröt soldaten af en gren, hvarvid det hvarje gång brakade, så att den yngsta for tillsammans af förskräckelse; men den äldsta påstod som förut, att det var glädjeskott.

De gingo vidare och kommo till ett stort vatten; där lågo tolf små fartyg, och i hvart och ett af dem satt en vacker prins. Dessa hade väntat på de tolf prinsessorna; hvar och en tog sin, och soldaten gick ombord med den yngsta. Då sade prinsen: »Jag vet ej hur

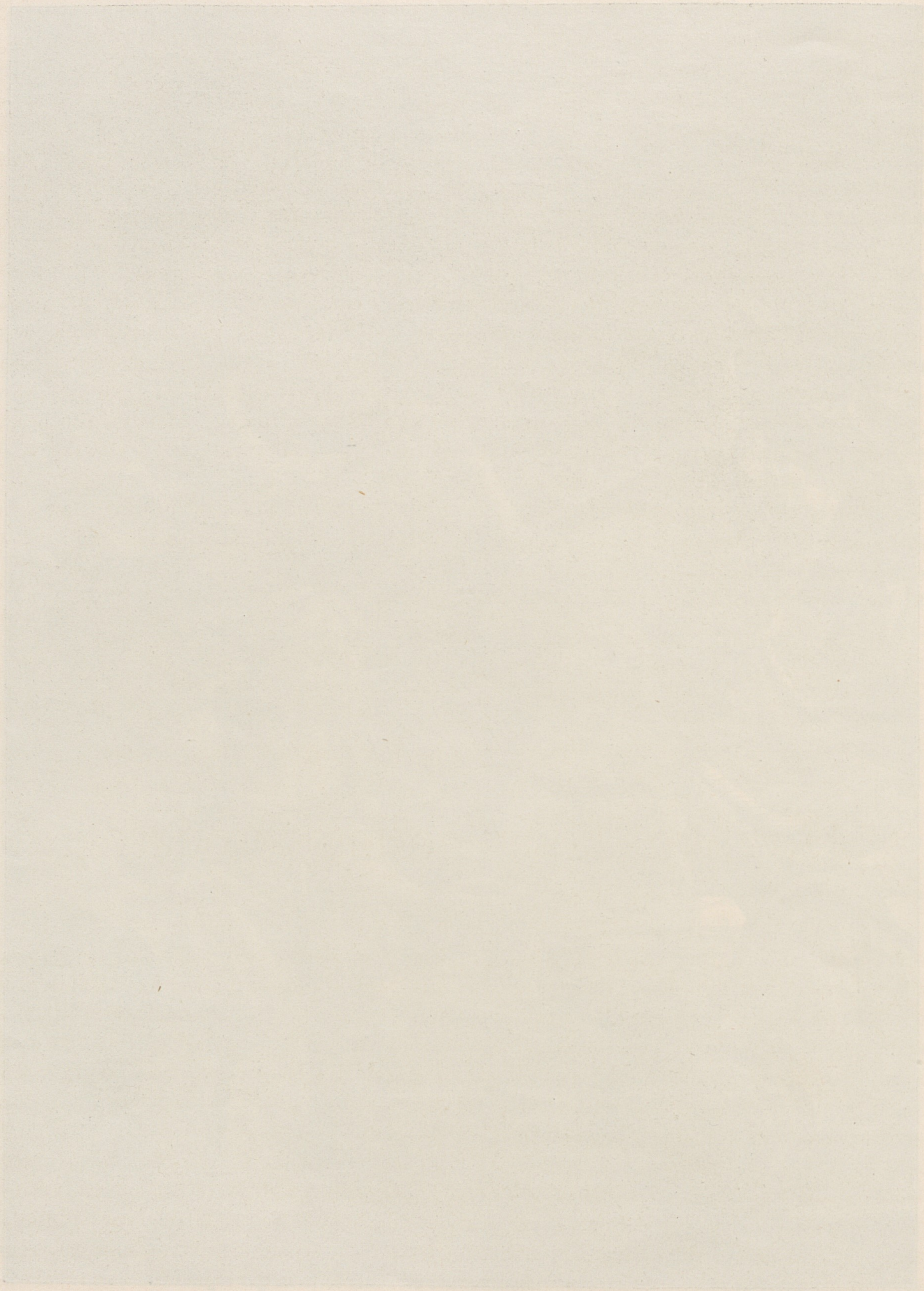
Konungen såg att deras skor voro sönderdansade.

det kommer sig, fartyget är i dag vida tyngre och jag måste ro af alla krafter, om jag skall få det ur fläcken.» — »Det kommer sig däraf», svarade den yngsta prinsessan, »att vädret är så varmt; jag är också alldeles beklämd af hettan.»

Men på andra stranden låg ett präktigt upplyst slott, hvarifrån en munter musik af pukor och trumpeter skallade. De roddedit, inträdde i slottet och hvarje prins dansade med sin käresta; men soldaten dansade äfven med, ehuru osynlig, och hvarje gång någon af dem fick en bägare vin, drack han ur den, så att den var tom, då de förde den till munnen. Äfven häröfver blef den yngsta orolig, men den äldsta tystade åter ned henne. De dansade till klockan tre om morgonen; då voro skorna utslitna, och de måste upphöra. Prinsarne rodde dem åter tillbaka öfver sjön, och soldaten satte sig nu främst hos den äldsta. Vid stranden togo de

Hvarje prins dansade med sin käresta.

afsked af sina prinsar och lofvade dem att komma igen följande natt. Då de voro vid trappan, skyndade soldaten förut och lade sig i sin säng, och då de tolf prinsessorna kommo upp, trötta och utmattade, snarkade han redan så hårdt, att de alla hörde det och sade: »För honom äro vi säkra.» Då togo de af sig sina granna kläder, gömde dem, satte de utdansade skorna under sängarna och lade sig.

Följande morgon ville soldaten ej säga någonting; han ville iakttaga deras besynnerliga beteende ännu en gång, och han följde därför med både den andra och den tredje natten. Allting var nu liksom första gången, och de dansade ända tills skorna voro sönder. Men den tredje gången tog han till vårdtecken med sig en bägare. Då nu stunden kom, att han skulle göra räkenskap, tog han med sig bägaren och de tre grenarne och gick till konungen, men de tolf prinsessorna stodo bakom dörren och lyssnade på hvad han skulle säga. Då konungen frågade: »Hvar ha mina döttrar dansat sönder sina skor?» svarade han: »Med tolf prinsar i ett underjordiskt slott», berättade huru det gått till och tog fram vårdtecknen. Då skickade konungen efter sina döttrar och frågade dem, om soldaten hade sagt sant. När de sågo, att de voro förrådda och att det ej hjälpte att narras, måste de tillstå allt. Då frågade konungen, hvilken af dem han ville ha till gemål. Han svarade: »Jag är ej mera ung, gif mig därför den äldsta.»

Redan samma dag firades bröllopet och samtidigt därmed fick han löfte på riket efter konungens död. Men prinsarne blefvo åter förtrollade för lika många dagar som de dansat nätter med prinsessorna.

De fyra konstfärdiga bröderna.

Det var en gång en fattig man, som hade fyra söner. Då dessa blifvit fullvuxna, sade han till dem: »Kära barn, ni måste nu ut i världen, jag har ingenting att ge er. Bege er ut till andra orter, lär er ett handtverk och laga att ni kan ta er fram.» Då togo de fyra bröderna till vandringsstafven, sade farväl till sin far och drogo bort tillsammans. Då de vandrat en stund, kommo de till en korsväg, hvarifrån fyra olika vägar ledde. Då sade den äldste: »Här måste vi skiljas, men fyra år i dag till vilja vi åter sammanträffa och under tiden försöka vår lycka.»

Nu gick hvar och en sin väg. Den äldste mötte en man, som frågade honom hvart han ämnade sig och hvad han hade i sinnet. »Jag vill lära mig ett handtverk», svarade han. Då sade mannen: »Följ med mig och blif tjuf.» — »Nej», svarade han, »det anses nu ej längre för ett ärligt handtverk, och slutet på visan är, att man får dingla som kläpp i galgbacks-klockan.» — »Åh», sade mannen, »för galgen behöfver du inte vara rädd; jag

vill bara lära dig huru du skall kunna sätta dig i besittning af det, som ingen annan människa kan komma åt, och det utan att någon skall kunna komma dig på spåren.» Då lät han öfvertala sig, gick i lära hos den främmande och blef utlärd tjuf, och han var så skicklig, att ingenting, hvad han än åstundade, var säkert för honom.

Den andre brodern mötte en man, som ställde samma fråga till honom: hvad han ville lära sig. »Jag vet ännu inte», svarade han. »Följ då med mig och blif stjärnskådare; det är den bästa konsten af alla, ingenting blir då fördoldt för dig.» Den andre följde med honom och blef en så skicklig stjärnskådare, att hans mästare, då han hade lärt ut och ville draga sina färde, gaf honom en kikare och sade till honom: »Därmed kan du se hvad som föregår i himlen och på jorden, och ingenting blir förborgadt för dig.»

Den tredje brodern kom i lära hos en jägare, där han fick så god undervisning i allt, som hör till jägareyrket, att han snart blef utlärd. Mästaren skänkte honom vid afskedet en bössa och sade: »Den klickar aldrig, och allt hvad du siktar på med den, det träffar du.»

Den yngste brodern mötte likaledes en man, som tilltalade honom och frågade hvad han ämnade taga sig till. »Har du inte lust att bli skräddare?» — »Jag vet just inte», svarade ynglingen, »att sitta krokig från morgon till kväll, att handtera prässjärnet och sticka upp och ner med nålen är inte särdeles i min smak.» — »Åh prat», sade den andre, »du talar som du har förstånd till; hos mig får du lära dig en helt annan skräddarekonst, som är fin och aktad.» Då lät han öfvertala sig, gick med och lärde sig mannens konst i grund. Vid afskedet gaf denne honom en nål och sade: »Härmed kan du sy ihop hvad som hälst, antingen det är mjukt som en äggula eller hårdt som stål, och det blir så ett enda stycke, att ingen söm synes.»

Då de bestämda fyra åren voro till ända, möttes de fyra bröderna vid korsvägen, togo hvarandra i famn och vände om hem till sin far. »Jaså», sade denne helt förnöjd, »har nu vinden blåst er hit igen?» De berättade, huru det gått för dem och talade om, hvad hvar och en hade lärt sig. De sutto utanför huset under ett stort träd. Då sade fadern: »Nu vill jag sätta er på prof och se hvad ni duga till.» Sedan såg han upp och sade till den andre sonen: »Uppe i toppen af detta träd sitter ett bofinkbo mellan två grenar, säg mig, huru många ägg det innehåller?» Stjärnskådaren tog sin kikare, såg därigenom och sade: »Fem.» Fadern sade till den äldste: »Hämta du ned äggen, utan att honan, som ligger och rufvar dem, blir störd.» Den skicklige tjufven klättrade upp och tog de fem äggen från fågeln, som lugnt låg kvar och ej märkte någonting, och lämnade dem till sin far. Denne tog dem, lade ett i hvarje hörn af bordet och det femte i midten och sade till jägaren: »Skjut i tu de fem äggen med ett enda skott.» Jägaren siktade med sin bössa och sköt i tu de fem äggen, som fadern hade begärt, och det med ett enda skott. Han hade sannerligen af den sortens krut, som man kan skjuta i zickzack med. »Nu är turen hos dig», sade fadern till den fjärde sonen, »sy du ihop äggen igen och äfven fågelungarne, som äro däri, och det så att skottet ej skadar dem.» Skräddaren hämtade sin nål och sydde som fadern hade begärt. Då han slutat, måste tjufven åter bära upp äggen i boet och lägga dem under honan, utan att hon märkte något. Hon kläckte ut dem, och efter ett par dagar kröpo ungarne ur skalet och hade endast en röd rand om halsen, där de blifvit hopsydda af skräddaren.

»Ja», sade den gamle till sina söner, »jag kan inte annat än berömma er, ni ha begagnat er tid väl och lärt er ganska mycket; jag kan inte säga, hvem af er jag skall

sätta i främsta rummet. Om ni nu snart får tillfälle att använda er konst, skall det nog visa sig.»

Kort tid därefter blef det stor uppståndelse i landet. Konungens dotter hade blifvit bortförd af en drake. Konungen sörjde däröfver dag och natt och lät kungöra, att den, som förde dottern tillbaka, skulle få henne till gemål. De fyra bröderna sade till hvarandra: »Här vore ett tillfälle för oss att visa vår skicklighet», och kommo öfver ens om att draga ut och befria konungadottern. »Hvar hon är, skall jag snart få veta», sade stjärnskådaren, tittade genom sin kikare och sade: »Jag ser henne redan, hon sitter långt härifrån på en klippa i hafvet, och bredvid ligger draken och bevakar henne.» Då gick han till konungen

Draken låg i hennes sköte och sof.

och bad om ett fartyg för sig och sina bröder och for med dem öfver hafvet, tills de kommo till klippan. Konungadottern satt där, men draken låg i hennes sköte och sof. Jägaren sade: »Jag törs ej skjuta, då skulle jag döda den sköna jungfrun.» — »Då vill jag försöka min lycka», sade tjufven, smög sig fram och stal bort henne undan draken, men så sakta och försiktigt, att odjuret ingenting märkte, utan fortfor att snarka.

De skyndade glada till fartyget med henne och styrde ut på öppna sjön, men draken, som vid sitt uppvaknande ej funnit konungadottern, kom flygande genom luften efter dem, fnysande af raseri. Just som han sväfvade öfver fartyget och ämnade slå ned på dem, lade jägaren an med sin bössa och sköt honom midt igenom hjärtat. Odjuret nedföll dödt, men var så stort och väldigt, att det krossade hela skeppet, då det föll ned. De fingo

lyckligtvis tag i ett par bräder och summo omkring på det vida hafvet. Nu voro de i stor nöd, men skräddaren var ej sen till att ta sin underbara nål, sydde ihop bräderna med ett par styng, satte sig därpå och samlade ihop alla fartygets spillror. Sedan sydde han äfven ihop dem så skickligt, att skeppet snart åter var segelfärdigt, så att de kunde fara hem.

Då konungen fick se sin dotter, blef glädjen stor. Han sade till de fyra bröderna: »En af er skall få henne till gemål, men hvem skall bli den lycklige, få ni själfva afgöra.» Då uppstod en häftig tvist mellan dem, ty alla fyra gjorde anspråk på henne. Stjärnskådaren sade: »Hade jag inte sett konungadottern, så hade alla edra konster varit förgäfves; därför är hon min.» Tjufven sade: »Hvad hade det hjälpt, om jag ej hade snillat undan henne från draken? Därför är hon min.» Jägaren sade: »Ni hade ändå allesamman, tillika med konungadottern, blifvit ihjälrifna af odjuret, om ej min kula hade träffat det; därför är hon min.» Skräddaren sade: »Och hade jag ej med min konst sytt ihop fartyget igen, hade ni alla ömkligen drunknat; därför är hon min.» Då fälde konungen den domen: »Hvar och en af er har lika stor rätt, och som ej hvar och en af er kan få min dotter, skall ingen ha henne, men jag vill i stället därför dela mitt halfva konungarike mellan er.» De fyra bröderna voro nöjda med denna dom och sade: »Ja, så är det bättre, då behöfva vi inte bli ovänner.» De fingo hvar sitt stycke af konungariket, och de kunde nu lefva sorgfritt tillsammans med sin far, så länge det behagade Vår herre.

Gamle Sultan.

En bonde hade en trogen hund, som hette Sultan; han hade blifvit gammal och förlorat alla tänderna, så att han ej mer kunde hålla fast i någonting. En gång stod bonden med sin hustru utanför dörren och sade: »Gamle Sultan skjuter jag ihjäl i morgon, han duger nu till ingenting.» Hustrun, som tyckte synd om det trogna djuret, svarade: »Då han har tjänat oss så långa år och redligt stått på vårt bästa, kunde vi väl ge honom nådebröd.» — »Prat», sade mannen, »du talar som du har förstånd till; han har ingen tand kvar i munnen, och ingen tjuf frågar efter honom, nu kan han dö. Har han tjänat oss, så har han fått sin goda mat därför.»

Den stackars hunden, som låg utsträckt i solen ej långt därifrån, hade åhört allt detta och var ledsen öfver att morgondagen skulle bli hans sista dag. Han hade en god vän, och det var vargen; till honom smög han sig om kvällen ut i skogen och klagade öfver det öde, som förestod honom. »Hör på kamrat», sade vargen, »var vid godt mod, jag vill

hjälpa dig ur nöden. Jag har tänkt ut någonting. I morgon bittida går din husbonde med sin hustru ut för att räfsa hö, och de ta sitt lilla barn med sig, ty ingen stannar hemma i huset. De bruka under arbetet lägga barnet i skuggan bakom häcken; lägg dig bredvid, alldeles som om du ville bevaka det. Sedan kommer jag ut ur skogen och röfvar bort barnet; du måste ifrigt springa efter mig, som om du ville ta det ifrån mig igen. Jag låter det falla och du bär det tillbaka till föräldrarne, och då tro de, att du har räddat det, och äro mycket för tacksamma för att de skulle vilja göra dig något ondt; tvärtom, du kommer i stor gunst, och de låta dig aldrig lida brist på någonting.»

Planen behagade hunden, och som den var uttänkt blef den också utförd. Fadren skrek, då han såg vargen springa med barnet öfver fältet, men då gamle Sultan förde det tillbaka, blef han glad, smekte honom och sade: »På dig skall ej ett hår krökas, du skall äta nådebröd, så länge du lefver.» Men till sin hustru sade han: »Gå genast hem och koka gamle Sultan en hvetemjölsgröt, den behöfver han inte tugga, och tag ut hufvudkudden ur min säng, den ger jag honom till bädd.» Hädanefter hade gamle Sultan det så bra, som han någonsin kunde önska sig. Snart därefter besökte vargen honom och gladde sig åt att allting lyckats så väl. »Men, kamrat», sade han, »du blundar väl, om jag vid tillfälle tar ett fett får ifrån din herre. Man har svårt att dra sig fram nu för tiden.» — »Räkna inte på det», svarade hunden, »min herre vill jag vara trogen; det kan jag inte gå in på.» Vargen trodde, att det ej var allvarsamt menadt, och om natten kom han smygande och ville hämta fåret. Men bonden, för hvilken den trogne Sultan hade förrådt vargens förehafvande, passade på honom och kammade duktigt hans päls med slagan. Vargen måste ta till flykten, men ropade till hunden: »Vänta, du gemena hund, det skall du få plikta för.»

Följande morgon skickade vargen svinet och uppmanade hunden att komma ut i skogen; där skulle de göra upp sin tvist. Gamle Sultan kunde ej finna någon annan hjälpare än en katt, som endast hade tre ben, och då de gingo ut tillsammans, linkade den arme katten framåt och lyfte af smärta svansen rakt upp i vädret. Vargen och hans hjälpare voro redan på ort och ställe, men då de sågo motståndaren komma, trodde de, att han förde en sabel med sig, ty därför ansågo de kattens uppstående svans. Och då det arma djuret hoppade så där på tre ben, kunde de ej tänka annat än att han för hvarje gång tog upp en sten och ville kasta på dem. Då blefvo de båda rädda; vildsvinet gömde sig i löfvet, och vargen sprang upp i ett träd. Då hunden och katten kommo fram, förundrade de sig, att ingen syntes till. Men vildsvinet hade ej kunnat alldeles gömma sig i löfvet, utan öronen stucko fram. Medan katten betänksam såg sig omkring, klipte svinet med öronen; katten, som trodde, att det var en råtta, som rörde sig, störtade fram och gjorde ett duktigt bett i öronen. Då reste svinet sig med ett väldigt tjut, sprang bort och ropade: »Där uppe i trädet sitter den skyldige.» Hunden och katten sågo upp och varseblefvo vargen, som blygdes att han visat sig så feg och slöt fred med hunden.

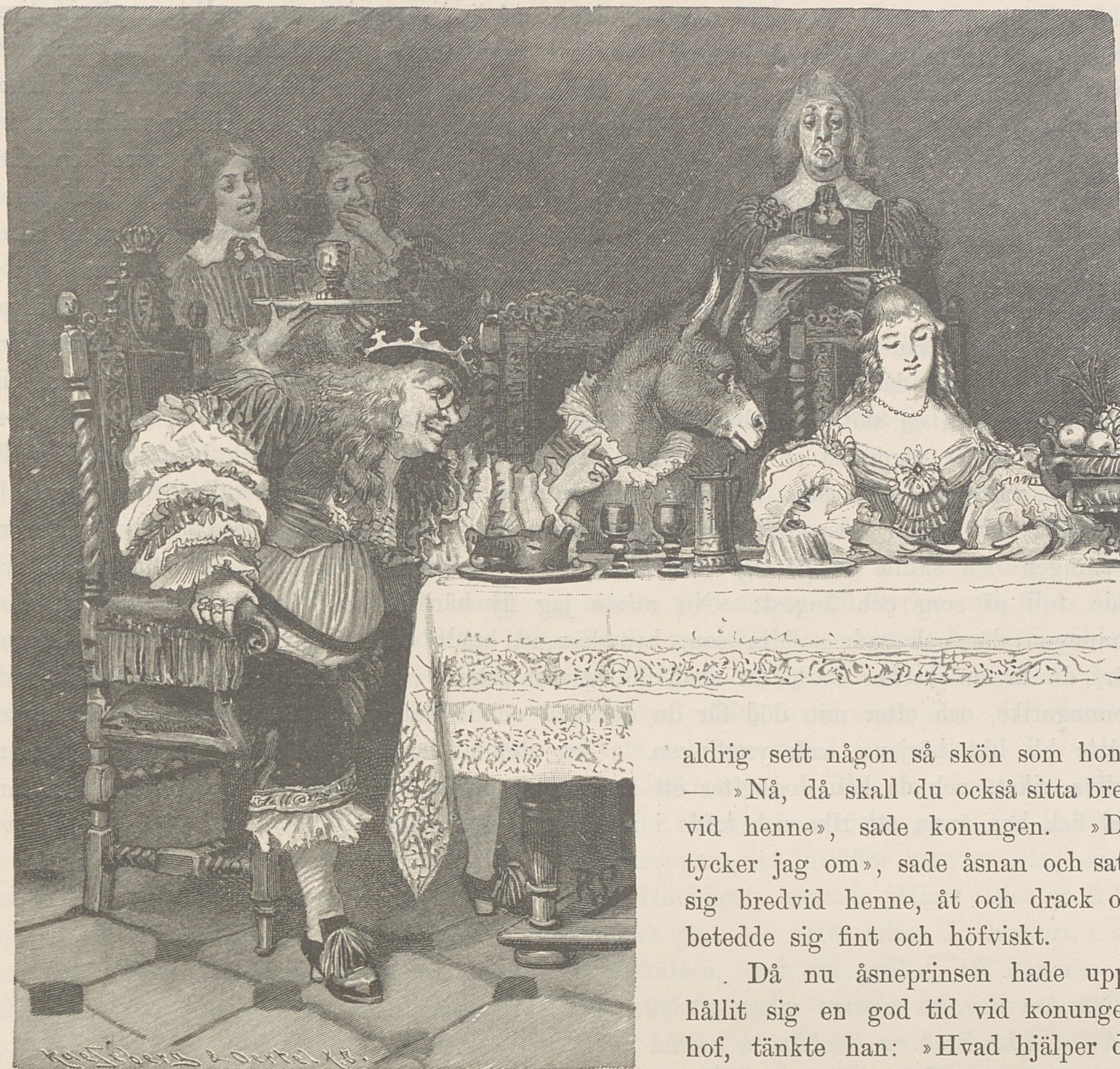

Åsneprinsen.

Det var en gång en konung och en drottning, som voro rika och hade allt hvad de kunde önska sig, men de hade inga barn. Drottningen klagade däröfver natt och dag och sade: »Jag är som en åker, hvarpå intet växer.» Slutligen uppfylde vår Herre hennes önskan; men då barnet kom till världen, liknade det ej en människa, utan var skapadt som en åsna. Då modern såg det, började hon jämra sig och gråta; hällre hade hon alls icke födt något barn till världen, och hon sade, att man skulle kasta det i vattnet till föda åt fiskarne. Men konungen sade: »Nej, har vår Herre gifvit mig honom, skall han också vara min son och arfvinge, sitta på den kungliga tronen efter min död och bära den kungliga kronan.» Åsneprinsen uppfostrades således, trifdes godt och öronen växte rakt upp i vädret. Han hade ett gladt lynne, sprang omkring, lekte och fann isynnerhet behag i musik; han gick därför till en berömd spelman och sade: »Lär mig spela på luta lika bra som du.» — »Ack, käre lille herre», svarade spelmannen, »det blir svårt för er; edra fingrar äro ej skapade för det, de äro alldeles för hårda; jag är rädd, att strängarne ej hålla.» Men inga undanflykter hjälpte, åsnan ville lära sig spela på luta, var ihärdig och flitig och slutligen lärde hon sig spela lika bra som sin lärare.

En gång gick åsneprinsen ut och gick och kom till en källa och tittade dit ned, och då såg han sin åsnegestalt i det spegelklara vattnet. Han blef så bedröfvad däröfver, att han gick ut i vida världen och tog endast en trogen tjänare med sig. De drogo hit och dit; slutligen kommo de till ett rike, där en gammal konung regerade, hvilken hade en enda dotter, och hon var underbart skön. Åsnan sade: »Här vilja vi stanna», klappade på porten och ropade: »Det är en gäst utanför, öppna, så att han må få komma in.» Men då de ej öppnade, tog han lutan och spelade på den med sina framben, och det lät så vackert. Då spärrade slottsvaktaren upp ögonen, skyndade in till konungen och sade: »Utanför porten sitter en åsna, som spelar på luta som en mästare.» — »Låt musikanten komma in», sade konungen. Men då åsnan inträdde, började alla skratta åt en sådan lutspelare. Nu skulle åsneprinsen sitta nere bland tjänarne och äta tillsammans med dem, men det tog han illa upp och sade: »Jag är ingen vanlig stallåsna, jag är en förnäm åsna.» Då sade de: »Är du det, så sätt dig hos krigsfolket». — »Nej», sade han, »jag vill sitta hos konungen.» Konungen skrattade och sade godmodigt: »Det skall ske som du begär, lilla åsna, kom hit till mig.» Sedan frågade han: »Åsna, hvad tycker du om min dotter?» Åsnan vände hufvudet till henne, betraktade henne och sade: »Öfvermåttan mycket, jag har

aldrig sett någon så skön som hon.» — »Nå, då skall du också sitta bredvid henne», sade konungen. »Det tycker jag om», sade åsnan och satte sig bredvid henne, åt och drack och betedde sig fint och höfviskt.

Då nu åsneprinsen hade uppehållit sig en god tid vid konungens hof, tänkte han: »Hvad hjälper dig allt detta, du måste ju hem igen», hängde sorgset med hufvudet, gick till konungen och bad att få ta afsked. Men konungen hade fattat tycke för honom och sade: »Lilla åsna, hvad står på? Du ser ju sur ut som ättika? Stanna hos mig, jag skall ge dig hvad du begär. Vill du ha guld?» — »Nej», sade åsnan och skakade på hufvudet. »Vill du ha kostbarheter och smycken?» — »Nej.» — »Vill du ha mitt halfva konungarike?» — »Ack nej.» — Då sade konungen: »Om jag bara visste hvad som kunde göra dig nöjd; vill du ha min vackra dotter till hustru?» — »Ack ja», sade åsnan, »det ville jag så gerna», och blef plötsligt så glad och munter till sinnes, ty han hade just i sitt stilla sinne önskat sig konungadottern till brud. Nu hölls där ett stort och präktigt bröllop. Om kvällen, då brud och brudgum fördes till sitt sofrum, ville konungen veta, om åsnan uppförde sig fint och skickligt, och befallde en tjänare att gömma sig där. Då de nu bägge voro där inne, sköt brudgummen rigeln för dörren, såg sig omkring, och då han trodde, att de voro allena, kunde han plötsligt kasta af sig åsnehamnen och stod där som en skön kunglig ungersven. »Nu ser du», sade han, »hvem jag är, och du ser äfven, att jag ej är dig ovärdig.» Då blef bruden glad, kysste honom och

höll riktigt af honom. Men då morgonen kom, måste han springa upp och taga på sig djurhuden, och ingen människa kunde nu veta, hvem som gömde sig under den. Snart kom äfven den gamle konungen gående. »Nej se», utropade han, »är den lilla åsnan redan på benen! Du är väl ledsen», sade han till sin dotter, »att du ej har fått en riktig människa till man?» — »Ack nej, käre fader, jag håller honom så kär, som om det vore den allra vackraste människa, och vill behålla honom hela mitt lif.» Konungen blef förvånad, men tjänaren, som hade legat gömd, kom och talade om alltsamman. Konungen svarade: »Det kan aldrig vara sant.» — »Vaka själf nästa natt, så får ni se det med edra egna ögon», svarade tjänaren, »och vet ni hvad, herre konung? Tag bort huden och kasta den på elden, så måste han ju visa sig i sin rätta gestalt.» — »Det rådet är godt», sade konungen.

Om kvällen, då de sofvo smög konungen sig in i rummet, och då han kom fram till sängen, såg han en ståtlig yngling hvila där, och åsnehuden låg på golfvet. Han tog bort den, lät utanför upptända en väldig brasa och kastade huden därpå, och han väntade själf, tills den var bränd till aska. Men som han ville se, huru åsneprinsen skulle bete sig, vakade han hela natten och lyssnade. Då ungersvennen hade sofvit ut, steg han upp vid morgongryningen och skulle ta på sig åsnehuden, men den fanns ej. Då blef han förskräckt och sade full af sorg och ångest: »Nu måste jag fly härifrån.» Men då han kom ut, stod konungen där och sade: »Min son, hvarthän så brådt? Hvad har du i sinnet? Stanna här, du är en vacker karl, du skall aldrig mer lämna mig. Jag ger dig nu halfva mitt konungarike, och efter min död får du det helt och hållet.» — »Då önskar jag, att slutet måtte bli likt början», sade ynglingen. »Jag stannar hos er.» Då gaf konungen honom halfva riket, och då han dog efter ett års förlopp, hade han hela riket, och efter sin fars död fick han ännu ett rike och lefde i makt och härlighet.

Katt och råtta i sällskap.

En katt hade gjort bekantskap med en råtta och talat så mycket om den stora kärlek och vänskap, han hyste för henne, att hon slutligen gick in på att flytta tillsammans med honom och ha gemensamt hushåll. »Men för vintern måste vi skaffa oss förråd, annars få vi lida hunger», sade katten, »du lilla råtta, kan inte våga dig gå hvart som hälst, och du råkar kanske till sist i någon fälla.» Det goda rådet följdes således och en liten kruka med flott köptes. Men de visste ej hvar de skulle ställa det; slutligen efter lång öfverläggning sade katten: »Jag vet intet ställe, där det är bättre i förvar än i kyrkan, där törs ingen ta bort någonting; vi ställa det under altaret och röra det ej, förr än vi behöfva det.» Krukan fördes alltså i säkerhet, men det dröjde ej länge, förr än katten blef lysten därefter och sade till råttan: »Hvad var det nu jag ville säga dig, lilla råtta, — jo, jag är bjuden till fadder hos min moster; hon har födt en liten son till värl-

den, hvit med bruna fläckar, och jag skall bära honom till dopet. Låt mig gå ut i dag och sköt du om huset ensam.» — »Ja, ja», svarade råttan, »gå i Guds namn, om du får något godt att äta, så tänk på mig; af det söta röda barnsölsvinet skulle jag också gärna vilja dricka en droppe.» Men det var icke ett ord sanning däri, katten hade ingen moster och var ej bjuden till fadder. Han gick rakt till kyrkan, smög sig till flottkrukan, började slicka och slickade af den feta öfversta hinnan. Sedan tog han sig en promenad på stadens tak, besåg läget, sträckte sig därefter i solen och slickade sig om skägget så ofta han tänkte på flottkrukan. Först då det blef kväll, kom han åter hem. »Nå, där är du ju nu igen», sade råttan, »du har visst haft en treflig dag.» — »Det gick väl an», svarade katten. — »Hvad fick barnet för namn?» frågade råttan. — »*Tag-för*, sade katten torrt. — »Tag-för!» utropade råttan, »det är ju ett underligt och sällsamt namn, är det brukligt i er familj?» — »Inte är det så underligt», sade katten, »det är inte sämre än Ost-tjuf, som dina gudsöner och guddöttrar heta.»

Ej långt därefter blef katten åter lysten. Han sprang till råttan: »Du måste göra mig den tjänsten att ännu en gång sköta hushållet ensam, jag är för andra gången bjuden till fadder, och som barnet har en hvit ring om halsen, kan jag inte säga nej.» Den snälla råttan samtyckte, men katten smög sig bakom stadsmuren till kyrkan och åt ur flottkrukan till hälften. »Ingenting smakar bättre än det man äter ensam», sade han och var helt belåten med sitt dagsarbete. Då han kom hem, frågade råttan: »Hur blef då detta barn döpt?» — »*Halfvägs*», svarade katten. — »Halfvägs! Nej, hvad säger du! Det namnet har jag aldrig i mitt lif hört, jag slår vad om, att det inte står i almanackan.»

Snart vattnades det åter i kattens mun efter läckerheten. »Tre ting äro vissa», sade han till råttan. »Nu skall jag återigen stå fadder, barnet är alldeles svart och har bara hvita tassar, annars inte ett hvitt hår öfver hela kroppen, det inträffar bara en gång hvart annat år; du låter mig väl få gå?» — »Tag-för! Halfvägs!» svarade råttan, »det är så besynnerliga namn, de ge mig så mycket att fundera på.» — »Här sitter du hemma i din mörkgråa hårrock och din långa stångpiska», sade katten, »och får griller; det kommer sig däraf att man inte går ut om dagarne.» Råttan städade under kattens frånvaro och ställde huset i ordning, men den på läckerheter begifna katten åt alldeles ur flottkrukan. »När allting är uppätet, då först blir man lugn», sade han för sig själf och kom först midt i natten hem, tjock och mätt. Råttan frågade genast, hvad det tredje barnet hade fått för namn. »Det kommer du väl ej häller att tycka om», sade katten. »Det heter »*Rent-hus.*» — »Rent-hus!» utropade råttan. »Det är det allra betänkligaste namn, aldrig har jag sett det i tryck. Rent-hus! Hvad skall det betyda?» Hon skakade på hufvudet, rullade ihop sig och lade sig att sofva.

Hädanefter ville aldrig någon bjuda katten till fadder, men då vintern kommit och ute ej mer var någonting att tillgå, tänkte råttan på sitt förråd och sade: »Kom, katt, så gå vi till vår flottkruka, som vi ha gömt åt oss, den skall smaka oss bra.» — »Ja», svarade katten, »den skall smaka dig, som om du räckte ut din lilla tunga genom fönstret.» De begåfvo sig i väg, och då de kommo fram, stod visserligen flottkrukan kvar på sin plats, men den var tom. »Ack», sade råttan, »nu kommer jag under fund med hvad som har skett, nu kommer det i dagen, att du är mig en verklig vän! Du har ätit upp alltsamman, liksom du stod fadder: först Tag-för, sedan Halfvägs, sedan» — — »Vill du tiga!» ropade katten, ännu ett ord och jag äter upp dig.» — »Renthus!» hade den stackars råttan redan

på tungan, men knappast hade hon sagt det, förr än katten tog ett skutt på henne, grep henne och sväljde henne hel. Ser du, så går det till här i världen.

Järn-Hans.

Det var en gång en konung, som hade en stor skog vid sitt slott, och däri fanns villebråd af alla slag. En gång skickade han ut en jägare, som skulle skjuta ett rådjur, men han kom ej tillbaka. »Kanske en olycka har händt honom», sade konungen och skickade följande dag ut två andra jägare, som skulle söka rätt på honom, men äfven de uteblefvo. Då skickade han följande dag efter alla sina jägare och sade: »Genomsöken hela skogen och upphören ej att leta, förr än ni funnit dem alla tre.» Men äfven af dessa kom ingen hem igen, och af det koppel hundar, de tagit med sig, syntes intet vidare. Alltifrån den tiden vågade sig ingen in i skogen, och den låg där ödslig och tyst, och man såg endast en örn eller en hök flyga däröfver ibland. Det räckte i flera år; då anmälde sig en främmande jägare hos konungen, sökte tjänst och erbjöd sig att gå in i den farliga skogen. Men konungen ville ej ge sitt samtycke därtill och sade: »Det är ej säkert där inne; jag är rädd, att det ej går bättre för dig än för de andra och att du ej kommer ut igen.» Jägaren svarade: »Herre, jag vill våga försöket; jag vet ej hvad det vill säga att vara rädd.»

Jägaren begaf sig alltså med sin hund till skogen. Det dröjde ej länge, förr än hunden kom ett villebråd på spåren och ville efter det; men knappast hade han sprungit ett par steg, förr än han stod liksom fastnaglad framför en djup göl, och en naken arm drog honom ned. Då jägaren såg detta, gick han tillbaka och hämtade tre män, hvilka skulle komma dit med ämbar och ösa ut vattnet. Då de kunde se ned på bottnen, låg där en vild man, som var brun på kroppen som rostigt järn och hvars hår hängde ned öfver ansiktet ända till knäna. De bundo honom med rep och förde honom till slottet. Där blef allmän förvåning öfver vildmannen, och konungen lät sätta honom i en stor järnbur midt på slottsgården och förbjöd alla och enhvar vid lifsstraff att öppna den, och drottningen själf tog nyckeln i förvar. Hädanefter kunde man åter gå säker i skogen.

Konungen hade en son om åtta år; han lekte en gång nere på gården, och under leken flög hans guldboll in i buren. Gossen sprang dit och sade: »Gif mig min boll.» — »Inte förr än du öppnar dörren för mig», svarade vildmannen. — »Nej», sade gossen, »det gör jag inte, konungen har förbjudit det», och sprang bort. Men dagen därpå kom han igen och bad att få bollen; vildmannen sade: »Öppna min dörr», men gossen ville ej. Tredje dagen hade konungen ridit på jagt; då kom gossen ännu en gång och sade: »Om jag också ville, så kan jag inte öppna dörren jag har inte nyckeln.» Då sade vildmannen: »Den ligger under din mors hufvudkudde, där kan du ta den.» Gossen, som ville ha igen

sin boll, slog nu ifrån sig alla betänkligheter och hämtade nyckeln. Dörren var svår att få upp, så att gossen klämde sitt finger. Då den gick upp, kom vildmannen ut, gaf honom den gyllne bollen och sprang bort. Gossen blef nu rädd och gaf sig till att skrika och ropa efter honom: »Nej, vildman, du får inte springa bort, då får jag stryk.» Vildmannen vände om, tog gossen på ryggen och gick med stora steg in i skogen med honom. Då konungen kom hem, såg han, att buren var tom, och frågade drottningen huru det hade gått till. Hon visste ingenting därom och letade efter nyckeln, men den var borta. Hon ropade på gossen, men fick intet svar. Konungen skickade ut folk, som skulle söka honom, men de funno honom icke. Då kunde han lätt förstå huru alltsamman hängde ihop, och det blef djup sorg vid det kungliga hofvet.

Då vildmannen åter kom in i den mörka skogen, satte han ned gossen och sade till honom: »Din far och mor får du aldrig mera se, men jag vill behålla dig hos mig, ty du har befriat mig, och jag tycker det är synd om dig. Om du gör allt hvad jag säger dig, skall du få det bra; jag har mer än nog af skatter och guld, ja mer än någon annan i världen.»

Konungen lät sätta honom i en järnbur.

Han gjorde gossen ett läger af mossa; på det sof han, och följande morgon förde han honom till en brunn och sade: »Denna guldbrunn är klar och genomskinlig som kristall; du skall sitta bredvid den och passa noga på, att det ej faller någonting i den, annars är den vanhelgad. Jag kommer hvarje afton och ser efter, om du har efterkommit min befallning. Gossen satte sig vid randen af brunnen och såg, huru än en guldfisk, än en guldorm visade sig däri, och passade noga på, så att ingenting föll ned i den. Men som han satt där fick han plötsligt så ondt i sitt ena finger, att han ovillkorligt stack det ned i vattnet. Han drog visserligen hastigt upp det igen, men det hade blifvit alldeles för-

gylldt, och huru mycket han än bemödade sig att gnida af guldet igen, var det likväl förgäfves.

Om kvällen kom vildmannen tillbaka, såg på gossen och sade: »Har någonting kommit i brunnen?» — »Nej, ingenting», svarade han och höll fingret på ryggen, så att han ej skulle se det. Men mannen sade: »Du har doppat fingret i vattnet; jag vill låta det gå för denna gång men akta dig, så att det ej ännu en gång kommer däri.» Följande morgon satt gossen redan i daggryningen vid brunnen och passade på. Han fick åter ondt i fingret, och han förde det genom sitt hår; då föll olyckligtvis ett hårstrå ned i brunnen. Han tog visserligen hastigt upp det, men det var redan alldeles förgylldt. Då vildmannen kom, visste han förut, hvad som hade händt. »Du har tappat ett hår i brunnen», sade han, »jag vill ännu en gång se igenom fingrarne därmed; men sker det tredje gången, så är brunnen vanhelgad, och då kan du inte längre stanna hos mig.»

Den tredje dagen satt gossen åter vid brunnen, och han rörde ej fingret, huru ondt det än gjorde. Men tiden blef honom lång, och för att fördrifva den, speglade han sitt ansikte, som han kunde se, i vattnet. Och i det han böjde sig allt mer och mer fram, för att riktigt se sig själf, föll hans långa hår i vattnet. Han rätade hastigt upp sig, men allt hans hår var redan förgylldt, så att det blänkte som solen. Man kan tänka huru förskräckt den stackars gossen blef. Han band sin näsduk om hufvudet för att mannen ej skulle se det; men då han kom, visste han redan allt och sade: »Lös af näsduken.» Det förgyllda håret föll ned öfver axeln, och allt hvad gossen sade till sin ursäkt hjälpte ej. »Du har ej bestått ditt prof», sade vildmannen, »och du kan därför ej få stanna här längre. Gå ut i världen, så får du erfara hvad det vill säga att vara fattig. Men eftersom du inte har något elakt hjärta och jag menar väl med dig, så vill jag lofva dig en sak: om du råkar i nöd, så gå till skogen och ropa: »Järn-Hans!» så skall jag komma och hjälpa dig. Min makt är stor, större än du tänker, och guld och silfver har jag i öfverflöd.»

Konungasonen gick nu ut ur skogen och gick på banade och obanade vägar, tills han slutligen kom till en stor stad. Där sökte han arbete, men han kunde ej finna något och hade ej häller lärt sig någonting, som han kunde lifnära sig med. Slutligen gick han till slottet och frågade, om de ville behålla honom. Hoffolket visste ej, hvad de skulle använda honom till, men de tyckte om honom och sade därför, att han kunde få stanna. Till sist tog kocken honom i sin tjänst och sade, att han skulle få bära ved och vatten och sopa askan. En gång, då ingen annan var till hands, befallde kocken honom att bära maten upp till konungens taffel, men som han ej ville visa sitt förgyllda hår, behöll han sin mössa på. Men någonting sådant hade konungen aldrig sett, och han sade: »Då du kommer till den kungliga taffeln, måste du ta af dig mössan.» — »Ack, herre», svarade han, »jag kan ej, jag har sår i hufvudet.» Då lät konungen kalla till sig kocken, bannade honom och frågade huru han kunnat taga en sådan i sin tjänst; han skulle genast köra bort honom. Men kocken tyckte att det var synd om gossen och lät honom byta plats med trädgårdsdrängen.

Nu måste gossen plantera och vattna, hacka och gräfva, hurudant än vädret var. En gång då han midt i sommaren arbetade ensam i trädgården, var det så varmt, att han tog af sig mössan för att låta den friska luften kyla af sig. Då solen sken på håret, blänkte och glittrade det så att strålarne föllo in i konungadotterns sängkammare. Hon sprang upp för att se hvad det var. Då fick hon se gossen och ropade till honom: »Gosse, skaffa mig en bukett!» Han skyndade sig att taga på sig mössan, plockade några vilda blommor och

band ihop dem. Då han gick uppför trappan med dem mötte han trädgårdsmästaren, som sade till honom: »Skäms du inte att bjuda prinsessan en bukett af så simpla blommor? Skynda dig att hämta andra och sök ut de vackraste och sällsyntaste.» — »Nej, visst inte», svarade gossen, »de skulle lukta starkare, dessa tycker hon bättre om.» Då han kom in i rummet, sade konungadottern: »Tag af dig mössan; det passar inte, att du behåller den på dig i min närvaro.» — »Jag törs inte taga den af mig», svarade han åter, »jag har sår i hufvudet.» Men hon tog mössan af honom, och i det samma föll hans gyllne hår ned öfver axlarne. Han visste ej huru präktigt han tog sig ut, ty han ville springa sin väg, men hon tog honom i armen och gaf honom en handfull dukater. Han tog emot dem, men då han kom ned till trädgårdsmästaren, sade han till honom: »Jag skänker dem till dina barn, de kunna leka med dem.»

Dagen därpå ropade konungadottern åter till honom, att han skulle skaffa henne en bukett vilda blommor, och då han kom in med den, ville hon genast rycka mössan af honom, men han höll i den med bägge händerna. Hon gaf honom åter en handfull dukater, men han ville ej behålla dem och gaf dem åt trädgårdsmästarens barn att leka med. Den tredje dagen gick det på samma sätt, hon kunde ej taga af honom mössan, och han ville ej hafva hennes guld.

Det dröjde ej länge, förr än det blef krig i landet. Konungen samlade sitt folk, men han visste ej, om han skulle kunna försvara sig mot fienden, som var honom öfvermäktig och hade en stor armé. Då sade trädgårdsdrängen: »Jag är fullväxt och vill draga ut med i kriget; gif mig endast en häst.» De andra skrattade och sade: »Då vi ha marscherat, så se dig om efter en häst; vi skola lämna kvar en i stallet åt dig.» Då de voro borta, gick han ned i stallet och förde ut hästen; den var lam på ena foten och haltade, ett upp och ett i minne. Men han satte sig likväl upp på den och red bort till den mörka skogen. Då han kom till dess bryn, ropade han: »Järn-Hans!» tre gånger, så högt, att det skallade mellan träden. Genast stod denne också framför honom och frågade: »Hvad önskar du?» — »Jag önskar en stark häst, ty jag vill draga med ut i kriget» — »Den skall du få och ändå mer till.»

Därpå gick vildmannen in i skogen, och det dröjde ej länge, förr än där kom en stalldräng ledande en häst, som fnös och knappast var möjlig att tygla.

Bakom honom följde en skara krigare, som alla voro klädda i järnrustningar och hvilkas svärd blixtrade i solen. Ynglingen lämnade sitt trebenta ök till stalldrängen, besteg den andre och red därifrån i spetsen för ryttareskaran. Då han kom i närheten af valplatsen, hade redan en stor del af konungens folk fallit, och de öfriga kunde ej häller hålla stånd länge. Hastigt kom ynglingen till hjälp med sina järnklädda svenner, for som en ljungeld in bland fienderna och högg ned allt hvad som kom i vägen. Hans motståndare ville fly, men han satte efter dem och högg ned dem, tills där ej var en enda man öfrig. Men i stället för att därefter återvända till konungen, förde han sitt folk på omvägar till skogen och ropade på Järn-Hans. »Hvad önskar du?» frågade denne. »Tag igen din häst och dina krigare och gif mig igen mitt trebenta ök.» Det skedde som han begärde, och han red därpå hem på sin trebenta häst.

Då konungen kom tillbaka till slottet, kom hans dotter emot honom och lyckönskade honom till segern. »Det är icke jag, som har vunnit segern», svarade han, »utan en främmande riddare, som kom mig till hjälp med sitt folk.» Dottern ville veta, hvem den

främmande riddaren var; men konungen visste det icke; han sade blott: »Han satte efter fienden, och jag har icke sett honom sedan.» Hon frågade trädgårdsmästaren efter hans dräng, men denne skrattade och svarade: »Han kom just nyss hem på sin trebenta häst, och de andra gjorde narr af honom och ropade: 'Där kommer haltebolinken.' De frågade honom också, bakom hvilken häck han hade legat och sofvit, medan de slogos, men han svarade: 'Jag har gjort mitt bästa, och utan mig hade det gått på tok.' Då blef han ännu mera utskrattad.»

Han galopperade bort med äpplet.

Konungen sade till sin dotter: »Jag vill ställa till en stor fest, som skall räcka i tre dagar, och du skall kasta ut ett guldäpple; kanske kommer då den obekante fram.» Då festen var kungjord, gick ynglingen ut i skogen och ropade på Järn-Hans. »Hvad önskar du?» frågade denne. »Att jag uppfångar prinsessans guldäpple», svarade han. »Du kan vara lika säker på det, som du redan hade det», sade vildmannen. »Jag skall ge dig en röd rustning och en stolt rödfux att rida på.» På den bestämda dagen kom ynglingen ridande och tog plats bland riddarne, men det var ingen, som kände igen honom. Konungadottern kom fram och kastade ett guldäpple till riddarne, och ingen annan än ynglingen kunde uppfånga det, och så snart han hade det i sin hand, red han därifrån i sporrsträck.

Dagen därpå hade Järn-Hans utrustat honom som hvit riddare och gifvit honom en skimmel att rida på. Äfven denna gång fångade han äpplet och sprängde sedan bort igen. Men konungen blef vred och sade: »Sådant kan icke tillåtas; han måste framträda inför mig och nämna sitt namn.» Han gaf därföre befallning om att, så vida riddaren, som hade uppfångat äpplet, ej stannade, skulle man sätta efter honom, och om han då ej godvilligt vände om, skulle man tvinga honom med hugg och slag. Den tredje dagen gaf vildmannen honom en svart rustning och en kolsvart hingst, och han fångade åter äpplet. Men då han galopperade bort med det, förföljde konungens folk honom, och en af dem kom honom så nära, att han sårade honom i benet med spetsen af sitt svärd. Han slapp likväl undan, men hans häst sprang så fort, att han tappade sin hjälm, och de kunde nu se, att han hade guldhår. De redo nu tillbaka och berättade det för konungen.

Dagen därpå frågade prinsessan trädgårdsmästaren efter hans dräng. »Han arbetar i trädgården», blef svaret, »det är mig en underlig sälle; han var med vid festen och kom först hem i går kväll; han har också visat mina barn tre gyllne äpplen, som han har vunnit.» Konungen lät kalla honom, och då han kom, hade han åter mössan på sig. Men konungadottern gick fram till honom och tog den af honom, hvarpå det gyllne håret föll ned öfver hans axlar, och han var så vacker, att det väckte allmän förvåning. »Var du den riddare, som kom till festen hvarje dag, alltid i olika färg, och som uppfångade de tre guldäpplena?» frågade konungen. »Ja», svarade han, »här äro äpplena», och med dessa ord tog han dem ur fickan och räckte dem till konungen. »Om ni fordrar ännu flera bevis, så kan jag visa er det sår, som ert folk tillfogade mig, då de förföljde mig. Jag är dessutom också den riddare, som hjälpte er till segern öfver edra fiender.» — »Kan du utföra sådana gärningar», sade konungen, »så är du ingen trädgårdsdräng; säg, hvem är din far?» — »Min far är en mäktig konung, och jag har så mycket guld jag kan önska mig.» — »Jag ser nog», sade konungen, »att jag är dig tack skyldig; kan jag vara dig till någon tjänst?» — »Ja», svarade han, »det kan ni; gif mig er dotter till äkta.» Då skrattade jungfrun och sade: »Han gör ej många omständigheter. Jag kunde nog se på hans gyllne hår, att han ej var någon trädgårdsdräng.» Därpå gick hon till honom och kysste honom. Till förmälningen kommo hans föräldrar, och de blefvo naturligtvis öfvermåttan glada, då de återsågo sin son, ty de hade redan uppgifvit allt hopp om att få träffa honom. Och då de sutto vid bröllopsbordet, tystnade plötsligt musiken, dörrarne gingo upp, och en stolt konung inträdde med ett stort följe. Han gick fram till ynglingen, omfamnade honom och sade: »Jag är Järn-Hans, och jag har genom trolldom varit förvandlad till en vildman, men du har befriat mig. Alla skatter, jag äger, skola vara din egendom.»

Sländan, skytteln och synålen.

Det var en gång en flicka, hvars föräldrar dogo, då hon ännu var ett litet barn. Vid andra ändan af byn bodde i ett litet hus hennes gudmor, och lefde af att spinna, väfva och sy. Gumman tog det öfvergifna barnet till sig, höll det till arbete och uppfostrade det i tukt och Herrans förmaning. Då flickan var femton år gammal, sjuknade den gamla, ropade barnet till sitt sjukläger och sade: »Kära dotter, jag känner att mitt slut nalkas, jag lämnar dig huset i arf; däri är du skyddad för väder och vind; vidare slända, skyttel och synål, därmed kan du förtjäna ditt bröd.» Hon lade händerna på hennes hufvud, välsignade henne och sade: »Haf Gud för ögonen, så går dig allting väl.» Sedan lade hon sina ögon tillhopa, och då hon begrofs, gick flickan bittert gråtande efter kistan och bevisade henne den sista tjänsten.

Flickan lefde nu alldeles ensam i det lilla huset, var flitig, spann, väfde och sydde, och öfver allt det hon gjorde hvilade den goda gummans välsignelse. Det var som om linet ökats af sig själft, och om hon hade väft ett stycke tyg eller en matta eller sytt en skjorta, kom genast en köpare, som betalade rikligt, så att hon ej behöfde lida någon nöd och till och med kunde hon dela med sig åt andra.

Vid den tiden drog konungens son omkring i landet och ville söka sig en brud. En fattig fick han ej välja och en rik ville han ej ha. Då sade han: »Den skall bli min brud, som på samma gång är den fattigaste och den rikaste.» Då han kom till byn, där flickan bodde, frågade han, som han gjorde öfverallt, hvem som var den rikaste och den fattigaste i orten. Först nämde de den rikaste; den fattigaste, sade de, var flickan, som bodde i det lilla huset alldeles i ändan af byn. Den rika satt utanför sin dörr i full stass, och då konungasonen närmade sig, steg hon upp, gick emot honom och neg djupt för honom. Han såg på henne, sade icke ett ord och red vidare. Då han kom till den fattigas hus, stod flickan ej i dörren, utan satt inne i sin lilla kammare. Han höll in sin häst och såg genom fönstret, hvarigenom den klara solen sken in, att flickan satt vid sin slända och spann flitigt. Hon såg upp, och då hon märkte att konungasonen tittade in, blef hon alldeles blodröd, slog ned ögonen och fortfor att spinna; jag vet inte, om tråden blef riktigt jämn den gången, men hon spann, ända tills konungasonen hade ridit bort. Sedan gick hon fram till fönstret, öppnade det och sade: »Det är så hett inne i kammaren», men hon såg efter honom, så länge hon kunde se en skymt af de hvita fjädrarne på hans hatt.

Flickan satte sig åter ned till sitt arbete och fortfor att spinna. Då drog hon sig till minnes ett ordstäf, som den gamla mången gång brukat säga, då hon satt vid sitt arbete, och hon sjöng helt sakta:

»Slända, slända, flyg ut, flyg ut,
för en friare till mitt hus.»

Hvad hände? Sländan flög genast ur hennes hand och ut genom dörren; och då hon förvånad steg upp och såg efter henne, såg hon, att hon muntert dansade utåt fältet och drog en glänsande gyllne tråd efter sig. Det dröjde ej länge, förr än hon var försvunnen ur hennes åsyn. Då flickan ej längre hade någon slända, tog hon skytteln i handen, satte sig i väfstolen och började väfva.

Men sländan dansade vidare, och just som tråden var slut, hann hon upp konungasonen. »Hvad ser jag?» utropade han. »Sländan vill väl visa mig vägen?» Han svängde om sin häst och red tillbaka efter den gyllne tråden. Men flickan satt vid sitt arbete och sjöng:

»Skyttel, skyttel, löp af och an,
skaffa mig hit min fästeman.»

Genast sprang skytteln ur hennes hand och ut genom dörren. Men utanför började den väfva en matta så vacker, att man aldrig sett maken. På bägge sidor blommade rosor och liljor och i midten höjde sig gröna rankor på guldgrund, och däri hoppade harar och kaniner, hjortar och rådjur och sträckte fram sina hufvud, uppe i grenarne sutto brokiga fåglar; det fattades bara att de hade sjungit. Skytteln sprang af och an, och det var som om alltsamman vuxit fram af sig själft.

Då nu skytteln var borta, satte flickan sig till att sy; hon höll nålen i handen och sjöng:

Synål, synål, spetsig och fin,
ställ i ordning här inne åt friaren min.»

Då sprang nålen ur hennes händer och flög af och an i rummet, snabb som en blixt. Det var som om osynliga andar arbetat, ty bord och bänkar öfverkläddes genast med grönt kläde, stolarne med sammet, och för fönstren hängdes sidenförhängen. Knappast hade nålen gjort det sista stynget, förr än flickan genom fönstret såg de hvita fjädrarne på konungasonens hatt; sländan hade fört denne med sig dit med sin gyllne tråd. Han steg af, gick öfver mattan in i huset, och då han inträdde i rummet, satt flickan där i sin torftiga dräkt, men hon var röd och fager som en ros. »Du är den fattigaste och på samma gång den rikaste», sade han till henne, »kom med mig, du skall bli min brud.» Hon teg, men räckte honom handen. Då kysste han henne, förde henne ut, lyfte upp henne på hästen och förde henne till det kungliga slottet, där bröllopet firades i stor gamman. Slända, skyttel och synål blefvo förvarade i skattkammaren och höllos i stor ära.

Semsibärget.

Det var en gång två bröder; den ene var rik, den andre fattig. Men den rike gaf ej den fattige någonting, och denne måste torftigt föda sig på en liten spannmålshandel, men den gick emellertid mången gång så smått, att han ej ens hade bröd åt hustru och barn. En gång for han med sin kärra genom skogen; då fick han sikte på ett högt, brant bärg, som han aldrig hade sett förr, hvarför han höll stilla och betraktade det, full af beundran. Som han stod där, fick han se tolf stora vilda karlar komma gående; han trodde, att det var röfvare, och drog därför sin kärra in i buskarne; själf kröp han upp i ett träd för att vänta på hvad som komma skulle. De tolf männen gingo till foten af bärget och ropade: »*Semsi, Semsi,* öppna dig!» Genast öppnade sig det nakna bärget i midten, de tolf gingo dit in, och i det samma tillslöts det igen. Det dröjde ej länge, förr än det åter öppnade sig, männen kommo ut, alla med tunga säckar på ryggen, och så snart de väl hade kommit ut i det fria, sade de: »Semsi, Semsi, stäng dig!» Bärget tillslöt sig, så att ingen ingång syntes till, och de tolf gingo sin väg. Då de voro utom synhåll, klättrade den fattige ned ur trädet, ty han var nyfiken att få veta hvad det väl kunde vara, som var gömdt i bärget. Han gick därför närmare och sade: »*Semsi, Semsi,* öppna dig!» Och bärget öppnade sig för honom. Han inträdde och såg, att det inuti bärget var en stor håla full af bara silfver och guld, och längst in lågo pärlor och gnistrande ädelstenar i högar som spannmål. Den fattige visste ej hvad han skulle taga sig till och om han vågade ta någonting af skatterna eller icke; slutligen fyllde han sina fickor med guld, men pärlorna och ädelstenarne rörde han icke. Då han kommit ut igen, ropade han: »*Semsi, Semsi,* stäng dig!» Då tillslöts bärget, och han for hem med sin kärra.

Nu behöfde han ej mer vara bekymrad för sin utkomst, utan kunde köpa både bröd och vin åt hustru och barn, lefde glad och förnöjd, gaf de fattiga allmosor och gjorde godt emot alla. Då pängarne voro slut, gick han till sin bror, lånade en skäppa af honom och hämtade den full af guld; men de stora skatterna rörde han ej. Men då han för tredje gången ville hämta sig en skäppa full och lånade måttet hos den rike, hade denne redan länge varit afundsjuk öfver broderns tilltagande välstånd och han hade förgäfves bråkat sin hjärna för att utfundera hvarifrån rikedomen kom och hvad brodern använde skäppan till. Han tänkte nu ut en list, beströk bottnen med beck, och då han fick måttet tillbaka, satt ett guldmynt kvar. Han gick genast till sin bror och frågade honom: »Hvad har du mätt med skäppan?» — »Råg och korn», svarade denne. Han visade honom nu guldmyntet

»Simili, Simili, öppna dig!»

och hotade att ange honom inför domstolen, om han ej talade om alltsamman. Den rike fick nu veta allting, hvarpå han lät spänna för en af sina vagnar och for till bärget för att passa på tillfället och roffa åt sig ännu dyrbarare skatter. Då han kom till bärget, ropade han: »*Semsi, Semsi,* öppna dig.» Bärget öppnade sig, och han gick in. Där lågo alla rikedomarne framför honom, och han visste ej hvad han skulle välja; slutligen tog han så många ädelstenar han kunde bära. Men då han ville ut igen, var öppningen tillsluten, och då han skulle säga bärgets namn, hade han glömt det, ty han tänkte ej på annat än skatterna. Han gaf sig nu till att ropa: »*Simili, Simili,* öppna dig!» Men det var ej det rätta namnet, och bärget rörde sig ej, utan var tillslutet som förut. Då blef han rädd; men ju mera han tänkte, desto mera förvirrade blefvo hans tankar, och alla hans rikedomar kunde nu ej hjälpa honom. Om kvällen öppnades bärget och de tolf röfvarena kommo in, och då de fingo se honom, skrattade de och sade: »Ha vi dig nu ändtligen, din spetsbof! Tror du inte vi veta, att du har varit här två gånger förut? Den tredje gången skall du inte slippa ifrån oss!» Han skrek: »Det var inte jag, det var min bror!» Men huru mycket han än tiggde och bad, så höggo de dock hufvudet af honom.

Snöhvit och Rosenröd.

En fattig enka bodde ensam i en liten stuga och utanför stugan var en trädgård, hvari stodo två rosenträd, det ena med hvita, det andra med röda rosor. Hon hade äfven två barn, som liknade de båda rosenträden, det ena hette Snöhvit, det andra Rosenröd. De voro så fromma och goda, arbetsamma och oförtrutna som barn någonsin kunna vara; men Snöhvit var blidare och mera stilla än Rosenröd. Rosenröd sprang hälst omkring i skog och mark, plockade blommor och fångade fjärilar, men Snöhvit satt hemma hos modern och hjälpte henne med hushållet eller läste för henne, när det ej var annat att göra. De båda systrarna höllo så mycket af hvarandra, att de alltid höllo hvarandra i handen, när de gingo ut tillsammans, och när Snöhvit sade: »Vi skola aldrig skiljas åt», sade Rosenröd: »Nej, inte i hela vårt lif», och modern tillade: »Hvad den ena har, måste hon dela med den andra.» Ofta sprungo de ensamma omkring i skogen och plockade röda bär, men djuren gjorde dem aldrig någon skada. De kommo tvärtom vänligt fram till dem; haren åt kålblad ur deras händer, rådjuret betade bredvid dem, hjorten sprang muntert förbi dem, och fåglarne sutto stilla på grenarne och sjöngo allt hvad de kunde. Ingen olycka vederfors dem; när de hade försinkat sig i skogen och natten öfverföll dem, lade de sig bredvid hvarandra på mossan och sofvo, tills det blef morgon; det visste modern, och hon var aldrig rädd för deras skull.

En gång, då de hade tillbragt natten i skogen och morgonrodnaden väckte dem, sågo de ett vackert barn i en skinande hvit klädning sitta bredvid deras läger. Det reste sig upp och såg vänligt på dem, men sade intet och gick därpå in i skogen. Då de sågo sig om, upptäckte de, att de hade sofvit tätt bredvid en afgrund, som de säkert skulle ha fallit ned i, om de gått ett par steg till i mörkret. Modern sade dem, att det hade varit den goda ängeln, som vakar öfver snälla barn.

Snöhvit och Rosenröd höllo sin mors stuga så ren, att det var en glädje att se den. Om sommaren skötte Rosenröd hushållet och satte hvarje morgon, innan modern vaknade, en blombukett bredvid hennes säng, och däri var en ros från hvardera trädet. Om vintern gjorde Snöhvit upp eld och satte på kitteln, och messingskitteln blänkte som guld, så väl var den skurad. Om kvällen, då snöflingorna föllo, sade modern: »Snöhvit, gå och skjut för rigeln», och sedan satte de sig framför brasan. Modern satte på sig sina glasögon och läste högt ur en stor bok, och bägge döttrarna sutto och spunno och hörde på; bredvid dem låg ett litet lamm på golfvet och bakom dem på en stång satt en hvit dufva och hade stuckit hufvudet under vingen.

En afton, då de sutto så förtroligt tillsammans, klappade det på dörren. »Skynda dig, Rosenröd, och öppna», sade modern, »det är visst en vandrare, som söker härbärge.» Rosenröd gick och sköt ifrån rigeln i den tron, att det var en tiggare, men i stället var det en björn, som stack in sitt tjocka, svarta hufvud genom dörren. Rosenröd skrek till och sprang tillbaka; lammet bräkte, dufvan flaxade upp, och Snöhvit gömde sig bakom moderns säng. Men björnen började tala och sade: »Blifven inte rädda, jag skall ej göra er något ondt, jag är alldeles förfrusen och vill bara värma mig litet hos er.» — »Stackars björn», sade modern, »lägg dig vid elden, men akta dig, så att du inte sveder din pels. Snöhvit, Rosenröd!» ropade hon, »kom fram, björnen gör er ingenting, han menar väl.» De kommo nu bägge fram, och efterhand närmade lammet och dufvan sig och voro ej rädda längre. »Hör på, barn», sade björnen, »slå snön af min päls», och nu togo de kvasten och borstade honom ren, hvarefter han sträckte ut sig vid elden och brummade belåtet. Det dröjde ej länge, förr än de blefvo goda vänner med honom, ja, de började till och med skämta med den klumpige gästen. De ruskade honom i skinnet, satte sina fötter på hans rygg, vältrade honom hit och dit och slogo honom med ett litet hasselspö, och när han brummade, så skrattade de. Björnen höll gärna till godo med detta, men när de blefvo för svåra, ropade han: »Ta inte lifvet af mig, barn!

Snöhvit och Rosenröd,
ni vilja väl ej er friares död?»

Då det var sofdags, och de andra gingo till sängs, sade modern till björnen: »Du kan ju i Guds namn få ligga kvar här ute vid spiseln, så är du skyddad för kölden och ovädret.» Så snart dagen grydde, öppnade barnen för honom, och då trafvade han öfver snön ut i skogen. Därefter kom björnen igen hvarje afton vid samma klockslag, lade sig vid brasan och lät barnen leka med sig, så mycket de ville; de hade så vant sig vid honom, att de aldrig någon afton riglade dörren, innan deras svarte vän kommit.

Då våren var kommen och allting utanför var grönt, sade björnen en morgon till Snöhvit: »Nu måste jag bort, och på hela sommaren får jag inte komma igen.» — »Hvart skall du då ta vägen, käre björn?» frågade Snöhvit. »Jag måste ut i skogen för att vakta

mina skatter mot de elaka dvärgarne; om vintern, när jorden är frusen, måste de vackert stanna nere och kunna ej arbeta sig upp, men nu, då solen har upptinat och värmt jorden, bryta de sig igenom, stiga upp och stjäla; hvad som en gång är i deras händer och ligger i deras hålor, kommer inte så lätt i dagen igen.» Snöhvit var helt bedröfvad, då hon tog afsked och öppnade dörren för honom. I det han trängde sig ut, ref han en skråma i sin hud på låset, och det föreföll Snöhvit, som om hon sett guld blänka där innanför, men hon var ej säker på sin sak. Björnen skyndade bort och var snart försvunnen bakom träden.

Någon tid därefter skickade modern ut barnen i skogen för att samla ris. Då funno de där ute ett stort träd, som låg kullfallet på marken, och mellan gräset sprang någonting upp och ned på stammen, men de kunde ej urskilja hvad det var. Då de kommo närmare, sågo de, att det var en dvärg med ett gammalt vissnadt ansikte och ett alnslångt, hvitt skägg.

Den lille mannen sprang fram och tillbaka.

Ändan af skägget var inklämdt i en springa i trädet, och den lille mannen sprang fram och tillbaka som en hund vid ett snöre, och visste ej huru han skulle bära sig åt. Han glodde på flickorna med sina röda, gnistrande ögon och ropade: »Hvad stå ni där för? Kan ni inte komma och hjälpa mig?» — »Huru har du kommit i denna klämma, lille man?» frågade Rosenröd. »Dumma, nyfikna gås», svarade dvärgen, »jag ville klyfva detta träd, för att få litet brännsle till mitt kök; med de tjocka vedklamparne bränns genast den matsmula upp, som vi behöfva, ty vi sluka inte så mycket i sänder som ni, grofva, snåla människor. Jag hade redan drifvit in kilen, och det såg ut, som om allting skulle gå efter önskan, men den gemena kilen var så hal, att den sprang ut, och trädstammen slog så hastigt ihop, att jag inte kunde få ut mitt vackra hvita skägg; det sitter ännu i klämma, och jag kan ej komma ur fläcken. Ja, skratta ni, dumma mjölkansikten! Fy, hvad ni äro otäcka!»

Flickorna ansträngde sig allt hvad de kunde för att få ut skägget, men det satt för fast. »Jag vill springa och hämta folk till hjälp», sade Rosenröd. »Enfaldiga fårskallar!» snäste dvärgen. »Hvad skall det tjäna till att kalla hit mera folk? Ni äro redan två för mycket. Kan ni inte hitta på något bättre?» — »Blif inte otålig», sade Snöhvit, »jag skall nog hitta på råd.» Därpå tog hon upp sin lilla sax ur fickan och klippte af ändan af skägget. Så snart dvärgen kände sig fri, tog han en påse, som låg mellan trädets rötter och som var full med guld, och brummade för sig själf: »Ohyfsade människor! Att gå och klippa bort ett stycke af mitt präktiga skägg! Måtte den onde ta er!» Därpå svingade han sin påse på ryggen och gick bort, utan att se på barnen.

En dag skulle Snöhvit och Rosenröd gå ut och meta för att få fisk till ett mål. Då de hade kommit i närheten af ån, sågo de någonting, som liknade en stor gräshoppa, skutta fram emot vattnet, som om det ville kasta sig i. De sprungo fram och kände igen dvärgen. »Hvart skall du ta vägen?» frågade Rosenröd. »Du ämnar väl inte springa i vattnet?» — »Nej, så dum är jag inte», skrek dvärgen, »men ser ni inte, att den eländiga fisken vill dra ned mig?»

Den lille hade suttit där och metat, och blåsten hade olyckligtvis snott ihop hans skägg med metrefven; då en stor fisk strax därefter nappade på kroken, hade den svaga varelsen ej styrka att dra upp den, fisken fick öfvertaget och drog dvärgen efter sig. Visserligen höll han sig fast vid alla vass-strån, men det hjälpte honom ej mycket, han måste följa fiskens rörelser, så att han ständigt var i fara att bli neddragen i vattnet.

Flickorna kommo i rättan tid, höllo fast honom och försökte lösgöra skägget, men det var förgäfves, det hade snott sig alltför fast i metrefven. Det var ingen annan råd än att ta fram saxen och klippa af skägget, så att dvärgen åter miste ett stycke däraf. Då han såg detta, ropade han: »Är det fasoner det, ni slynor, att skamfila mitt ansikte på det viset? Det är inte nog, att ni ha stubbat mitt skägg nedtill, nu ha ni också klippt bort den bästa delen däraf, så att jag inte kan visa mig för de mina. Jag önskar er där pepparn växer!» Han gick och hämtade en påse pärlor, som låg i vassen, och utan att säga ett ord vidare, släpade han bort den och försvann bakom en sten.

Ej långt därefter skickade modern de båda flickorna till staden, för att köpa tråd, nålar, snören och band. Deras väg gick öfver en hed, hvarpå här och där stora klippblock lågo utströdda. Plötsligt sågo de en stor fågel sväfva uppe i luften; den flög långsamt i kretsar öfver dem, sänkte sig allt mer och mer och slog slutligen ned på ett klippblock ej långt

ifrån dem. Strax därefter hörde de ett genomträngande, jämmerligt skri. De sprungo fram och sågo nu till sin stora förskräckelse, att örnen hade slagit klorna i deras gamle dvärg och ville flyga bort med honom. De medlidsamma barnen kommo genast den lille mannen till hjälp och brottades så länge med örnen, tills han släppte sitt byte. Då dvärgen hade hämtat sig litet från sin förskräckelse, skrek han med sin gälla röst: »Kunde ni inte ha tagit litet varsammare i mig? Ni har rifvit sönder min tunna jacka, så att den är alldeles i trasor, ni dumma, otympliga kräk!» Därpå tog han en påse ädelstenar och smög sig in med den i sin håla under klippan.

De båda flickorna voro redan vana vid hans otacksamhet och fortsatte sin väg till staden. Då de på hemvägen åter gingo öfver heden, öfverraskade de dvärgen, som hade skakat ut ädelstenarne ur påsen och ej trodde, att någon skulle gå förbi så sent. Den nedgående solen sken på de blänkande stenarne, de strålade och blixtrade i alla färger, så att barnen stannade för att betrakta dem. »Hvad stå ni där och gapa efter?» skrek dvärgen, och hans askgråa ansikte blef högrödt af ilska.

Han ville fortsätta med att utösa sina otidigheter, men i detsamma hörde man ett starkt brummande, och en svart björn kom trafvande ut ur skogen. Dvärgen sprang förskräckt upp, men han kunde ej hinna fram till sitt smyghål, björnen var redan i hälarne på honom. I sin dödliga ångest ropade han: »Käre herr björn, skona mig för denna gång, så skall jag ge er alla mina skatter, se bara så vackra ädelstenar där ligga! Skänk mig lifvet, hvad har ni för glädje af att slå ihjäl en sådan liten mager stackare som jag? Ni skulle inte ens känna, att ni hade mig i munnen; tag hällre de båda elaka flickungarne där, de äro ett par riktiga läckerbitar, feta som unga vaktlar, ät upp dem i Guds namn.» Björnen brydde sig ej om hvad han sade; han gaf den ondskefulla varelsen ett enda slag med sin ram, så att han aldrig reste sig mera.

De båda flickorna hade sprungit sin väg; men björnen ropade efter dem: »Snöhvit och Rosenröd, varen inte rädda, vänta litet och ta mig med!» De kände igen hans röst och då björnen hade kommit fram till dem, föll plötsligt pälsen af honom, och han stod nu framför dem som en vacker ung man, och han var klädd i guld från topp till tå. »Jag är en konungason», sade han, »men har varit förhäxad af den gudlöse dvärgen, som stulit mina skatter ifrån mig; jag har måst löpa omkring i skogen som en vild björn, tills jag kunde bli befriad genom hans död. Nu har han fått sin välförtjänta lön.»

Snöhvit blef förmäld med honom och Rosenröd med hans bror, och de delade de stora skatter, som dvärgen hade hopat i sin håla. Deras gamla mor lefde ännu i många år glad och förnöjd hos sina barn. Men de båda rosenträden tog hon med sig, och de stodo utanför hennes fönster och buro hvarje år de vackraste röda och hvita rosor.

Brudvalet.

Det var en gång en ung herde, som gärna ville gifta sig. Han kände tre systrar, som alla voro lika vackra, hvarför han hade mycket svårt att välja mellan dem. Han visste ej hvem han skulle föredraga. Han frågade nu sin mor till råds och hon sade: »Bjud dem till dig alla tre, sätt fram en ost åt dem och se efter huru de skära af den.» Det gjorde ynglingen. Den första slukade osten, med kanten, den andra skar i en hast kanten af osten, men emedan hon var så hastig i vändningarne, blef det ej så litet godt kvar på kanten, och det kastade hon bort med det öfriga. Men den tredje skar ordentligt bort kanten, hvarken för litet eller för mycket. Herden berättade nu för sin mor huru alltsamman hade gått till, och hon sade: »Tag den tredje till hustru.» Det gjorde han och lefde nöjd och lycklig med henne.

Glaskistan.

Ingen skall påstå, att ej en fattig skräddare kan gå långt och komma till stor ära. Därtill behöfves blott, att han kommer till det rätta stället och framför allt, att han har lyckan med sig. En sådan rask och hygglig skräddaregesäll var en gång ute på vandring; han kom in i en stor skog, och då han ej kände till vägen, gick han vilse. Natten kom, och det fanns ingen annan råd för honom, än att söka sig ett nattläger i denna hemska, ensliga vildmark. På den mjuka mossan kunde han väl ha funnit en god bädd, men han tordes ej lägga sig där af fruktan för vilda djur, och slutligen bestämde han sig för att tillbringa natten i ett träd. Han valde ut en hög ek, klättrade upp i toppen och tackade Gud för att han hade sitt prässjärn med sig, ty annars skulle vinden, som blåste genom trädtopparne ha fört bort honom.

Sedan han tillbragt några timmar i mörkret, icke utan fruktan och oro, fick han se ljussken på kort afstånd, och som han antog, att där låg en människoboning, där han

Hjorten tog honom på sina ofantliga horn.

kunde må bättre än på en trädgren, klättrade han försiktigt ned och gick mot ljuset till. Det vägledde honom till ett litet hus, flätadt af rör och säf. Han knackade dristigt på, dörren gick upp, och vid skenet af ljuset såg han en gammal man med isgrått hår och en dräkt, sammansatt af brokiga lappar, stå i dörren. »Hvem är ni och hvad vill ni?» frågade

den gamle barskt. »Jag är en fattig skräddare», svarade han, »natten har kommit öfver mig i skogen, och jag ber er vara god och skänka mig husrum här till i morgon bittida.» — »Gå din väg», svarade den gamle i vresig ton, »med landstrykare vill jag inte ha något att skaffa; sök dig härbärge på något annat ställe.» Med dessa ord ville han gå in i huset igen, men skräddaren höll honom fast vid rockskörtet och bad så ynkligt, att gubben, hvilken ej var så elak som han lät, slutligen lät beveka sig och tog in honom i stugan, gaf honom mat och anvisade honom ett godt nattläger i en vrå.

Den trötte skräddaren somnade ovaggad, han sof godt ända till morgonen och skulle ej häller då ha tänkt på att stiga upp, om han ej väckts af ett häftigt oväsen. Ett starkt vrålande och fnysande läte trängde genom husets tunna väggar. Skräddaren, som fick ett hittills okändt mod, sprang upp, tog i hast på sina kläder och skyndade ut. Då såg han nära stugan en stor svart tjur och en vacker hjort, som voro inbegripna i en ursinnig strid. De gingo löst på hvarandra med ett sådant raseri, att jorden skälfde under deras tramp, och luften darrade af deras vrålande. Det var länge ovisst, hvem som skulle segra, men slutligen stötte hjorten sina horn i sin motståndares lif, hvarpå tjuren med ett förfärligt bölande sjönk till marken och blef fullständigt dödad genom några stötar af hjorten.

Skräddaren, som med förvåning hade åsett kampen, stod där ännu orörlig, då hjorten i fullt fyrsprång kom emot honom och tog honom på sina ofantliga horn, innan han hunnit fly. Där satt han nu, och han miste både syn och hörsel, ty det gick i det snabbaste språng öfver stock och sten, bärg och dal, skog och mark. Han höll sig med bägge händerna fast vid hornens grenar och öfverlämnade sig åt sitt öde. Han tyckte att han flög. Slutligen stannade hjorten framför en klippvägg och lät skräddaren sakta glida ned. Mera död än lefvande behöfde skräddaren en stund för att hämta sig.

Då han någorlunda hade sansat sig efter förskräckelsen, stötte hjorten, som hade stannat bredvid honom, med sådan kraft sina horn mot en dörr, som befann sig i klippan, att den sprang upp. Eldflammor slogo ut, och därpå följde en stark rök, hvari hjorten försvann för hans ögon. Skräddaren visste ej hvad han skulle göra och hvart han skulle vända sig, för att komma bland människor igen från denna ödemark.

Medan han nu satt tveksam, ljöd från klippan en stämma, som tillropade honom: »Träd in utan fruktan, det skall ej vederfaras dig något ondt.» Han tvekade visserligen ännu, men drifven af en hemlig makt lydde han rösten och kom genom järndörren in i en stor rymlig sal, hvars tak, väggar och golf bestodo af glänsande, slipade kvaderstenar, hvari besynnerliga tecken voro inhuggna. Han betraktade alltsammans full af beundran och stod just i begrepp att gå ut igen, då han åter hörde rösten, som sade: »Trampa på den sten, som ligger midt i salen, så väntar dig en stor lycka.»

Hans mod hade nu växt, och han efterkom befallningen. Stenen började ge efter under hans fötter och sjönk långsamt ned i djupet. Då skräddaren åter hade fått fotfäste och såg sig omkring, befann han sig i en sal, som i storlek liknade den förra. Men här var det mera att betrakta och beundra. I väggarne voro fördjupningar, hvari stodo flaskor och kärl af genomskinligt glas, fyllda med färgad sprit eller en blåaktig dunst. På salens golf stodo midt emot hvarandra två stora glaskistor, hvilka genast väckte hans nyfikenhet. Då han kom fram till den ena, såg han däri en vacker byggnad, som liknade ett slott, omgifvet af lador, stall och andra nätta småsaker. Allt var litet, men utomordentligt fint och konstnärligt arbetat och tycktes vara snidadt af en mästarehand.

Han skulle säkerligen ännu länge ha tillbragt tiden med att betrakta dessa märkvärdigheter, om ej rösten åter hade låtit höra sig. Den uppmanade honom att vända sig om och betrakta den andra glaskistan, som stod midt emot. Huru stor var ej hans förvåning, då han däri såg en utomordentligt skön flicka. Hon låg där som i sömn och var inhöljd i sitt långa ljusa hår som i en kostbar mantel. Ögonen voro tillslutna, men den friska ansiktsfärgen och ett band, som rördes fram och tillbaka af hennes andedräkt, visade tydligt att hon lefde.

Skräddaren betraktade den sköna med klappande hjärta; plötsligt slog hon upp ögonen, och då hon såg honom, ryckte hon till af glad förskräckelse. »Rättvise himmel!» utropade hon, »min befrielse är nära! Fort, fort, hjälp mig ur mitt fängelse; om du skjuter rigeln från denna glaskista, så är jag befriad.» Skräddaren lydde utan dröjsmål; då lyfte hon upp glaslocket, steg ut och skyndade till ett hörn af salen, där hon insvepte sig i en vid kappa. Därpå satte hon sig på en sten, bjöd den unge mannen att komma närmare, och sedan hon hade tryckt en vänlig kyss på hans mun, sade hon: »Min efterlängtade befriare, himlen har i sin godhet fört dig till mig och gjort ett slut på mina lidanden, men samma dag som de sluta, skall din lycka börja. Du är den gemål, som himlen har bestämt mig, och skall, älskad af mig och öfverhopad af alla jordiska förmåner, tillbringa ditt lif i ostörd glädje. Sitt ned och hör berättelsen om mitt öde.

»Jag är dotter till en rik grefve. Mina föräldrar dogo, medan jag ännu var ett barn, och anförtrodde mig i sitt testamente till min äldre bror, hos hvilken jag uppfostrades. Vi höllo mycket af hvarandra och stämde till den grad öfverens till tänkesätt och böjelser, att vi bägge fattade det beslutet att aldrig ingå något giftermål och lefva tillsammans till vårt lifs slut. I vårt hus var det aldrig brist på sällskap; grannar och vänner besökte oss ofta, och vi visade oss mycket gästfria mot alla.

»Så hände det sig en kväll, att en främling kom ridande till vårt slott och bad om natthärbärge under föregifvande, att han ej kunde hinna fram till närmaste stad. Vi beviljade hans bön med förekommande artighet, och vid bordet om kvällen var han mycket underhållande i sitt samtal och berättade oss åtskilligt från sina resor. Min bror fann så stort behag i honom, att han bad honom tillbringa några dagar hos oss, hvilket han också efter några invändningar gick in på. Först sent på natten stego vi upp från bordet, den främmande fick sig sitt rum anvisadt, och trött som jag var, skyndade jag att hvila mina lemmar på de mjuka fjäderbolstrarne.

»Knappast hade jag somnat, förr än jag väcktes af en smekande och behaglig musik. Då jag ej kunde fatta, hvarifrån den kom, ville jag ropa på min kammarjungfru, som sof i rummet bredvid, men till min häpnad kände jag, att det hvilade liksom en tung börda på mitt bröst, en okänd makt hade beröfvat mig talförmågan, och jag var ej i stånd till att få fram ett ord. Emellertid såg jag vid nattlampans sken främlingen inträda i mitt rum, hvars båda dörrar voro låsta. Han kom fram till mig och sade, att han genom trollkonster, hvaröfver han förfogade, hade låtit den vackra musiken tona för att väcka mig, och att han nu, trots alla lås, hade kommit in i mitt rum i afsikt att erbjuda mig hjärta och hand. Men min ovilja mot hans trollkonster var så stor, att jag ej bevärdigade honom något svar.

»Han stod en stund orörlig, förmodligen väntande på ett gynnsamt svar; men då jag fortfor att tiga, förklarade han uppbragt, att han nog skulle hitta på ett medel att straffa

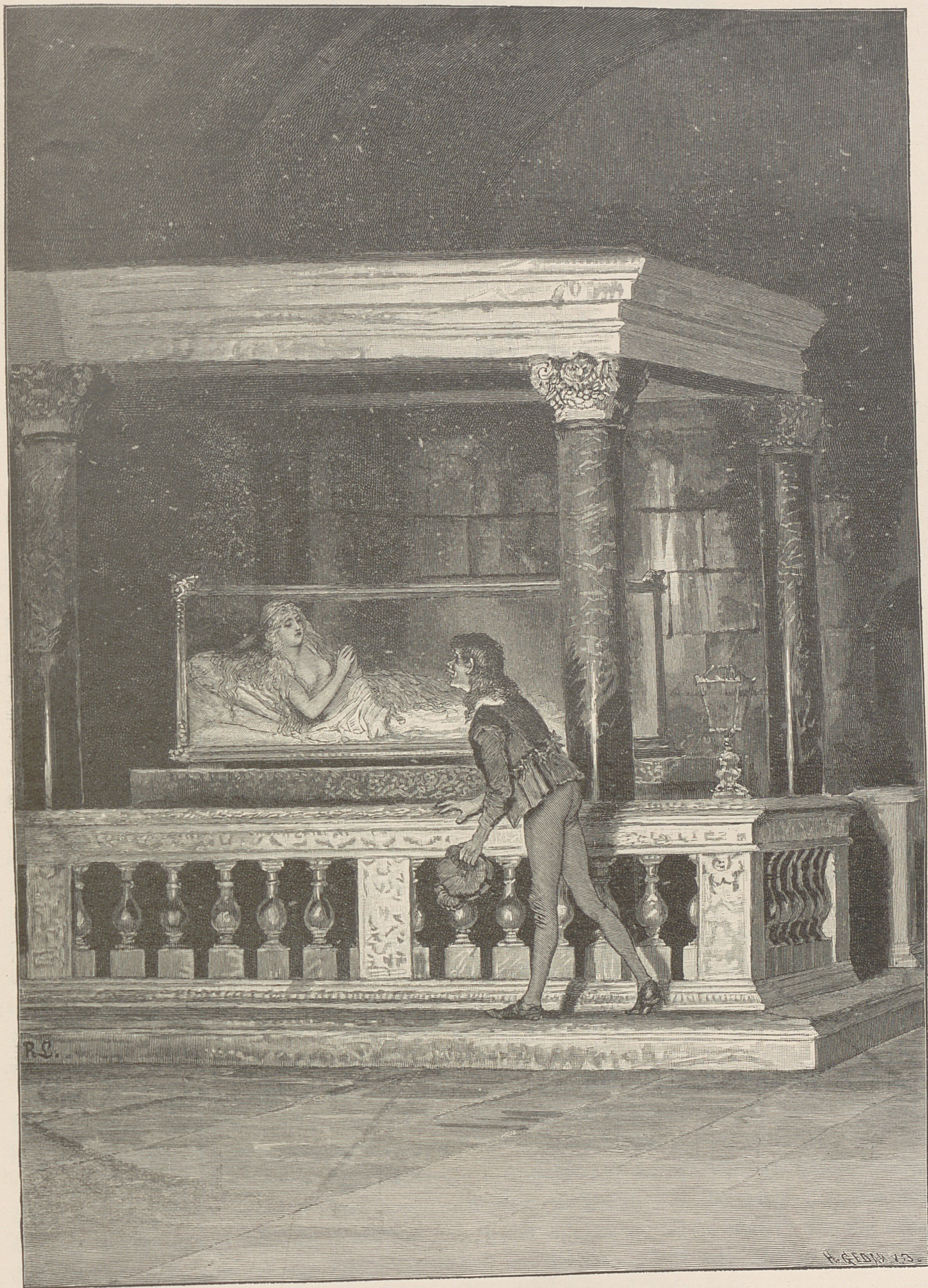
mitt högmod, hvarpå han åter lämnade rummet. Jag tillbragte natten i den största oro och inslumrade först fram emot morgonen. Då jag vaknade, skyndade jag till min bror, för att berätta honom hvad som hade tilldragit sig, men jag fann honom ej på hans rum, och tjänaren berättade, att han vid gryningen hade ridit ut på jakt med främlingen.

»Jag anade intet godt, klädde hastigt på mig, lät sadla min lifhäst och red i galopp ut i skogen, endast åtföljd af en tjänare. Denne störtade med sin häst, och som han i fallet bröt af sig benet, kunde han ej följa mig. Utan att uppehålla mig vidare, fortsatte jag min väg, och efter några få minuter såg jag främlingen komma emot mig med en vacker hjort, hvars ögon stodo fulla af tårar. Jag frågade hvar min bror var och huru främlingen hade kommit öfver denna hjort, hvars ögon stodo fulla af tårar. I stället för att svara mig, brast han ut i ett gapskratt. Jag blef utom mig af vrede, drog upp en pistol och tryckte af den mot honom, men kulan studsade tillbaka mot hans bröst och for i hufvudet på min häst. Jag störtade till jorden. Främlingen mumlade nu några ord, som beröfvade mig sansen.

»Då jag återkom till mig själf, befann jag mig i en glaskista i denna underjordiska graf. Svartkonstnären infann sig ännu en gång, sade, att han hade förvandlat min bror till en hjort, inneslutit mitt slott och alla tillhörande byggnader förminskade i en annan glaskista och trollat in mina till rök förvandlade tjänare i glasflaskor. Ville jag rätta mig efter hans önskan, var det honom en lätt sak att sätta allt i dess förra skick igen, han behöfde endast öppna kärlen, så skulle allt återfå sin naturliga gestalt. Jag svarade honom lika litet nu som förra gången. Han försvann och lämnade mig kvar i mitt fängelse, där jag föll i en djup sömn. Bland de bilder, som sväfvade förbi mig, var äfven den trösterika, att en ung man skulle komma och befria mig, och då jag i dag öppnade mina ögon, såg jag dig och visste, att min dröm hade gått i fullbordan. Hjälp mig att fullborda hvad jag vidare såg i min dröm. Det första är, att vi ställa den glaskista, hvari mitt slott är, på stenen där.»

Så snart glaskistan stod på stenen, höjde den sig med grefvedottern och ynglingen och steg genom öppningen i taket upp till den öfre salen, hvarifrån de sedan lätt kunde komma ut i det fria. Här öppnade hon locket på glaskistan, och det var underbart att se, huru slott, hus och ladugårdsbyggningar vidgade ut sig och i största hast växte ut till sin naturliga storlek. De återvände därpå till den underjordiska hålan, och de med rök fyllda flaskorna fördes på samma sätt upp i dagsljuset. Knappast hade grefvedottern öppnat dem, förr än den blåa röken trängde ut och förvandlade sig till lefvande människor, i hvilka hon kände igen sina tjänare. Men hennes glädje blef ännu större, då hennes bror, hvilken hade dödat trollkarlen i tjurens skepelse, nu i mänsklig gestalt kom ut från skogen; och ännu samma dag räckte hon, trogen sitt äldre beslut, den lycklige skräddaren handen inför altaret.

Fort, fort, hjälp mig ur mitt fängelse!

Månen.

Förr i världen fanns det ett land, där natten alltid var mörk och himlen bredde sig som en svart duk däröfver, ty där gick aldrig månen upp, och ingen stjärna glimmade i mörkret. Från detta land gingo en gång fyra ynglingar ut på vandring och kommo till ett annat land, där det om aftnarne, då solen försvunnit bakom bärgen, öfver en ek stod en lysande kula, som vidt och bredt utgöt ett mildt ljus. Man kunde därvid se och urskilja väl, om den också ej lyste så starkt som solen. Vandrarne stannade och frågade en bonde, som for förbi med sin vagn, hvad det var för ett ljus. »Det är månen», svarade denne, »vår bydomare har köpt den för tre daler och satt fast den i eken. Han måste dagligen hälla på olja och hålla den ren, så att den skall brinna klart. Därför får han en daler i veckan af oss.»

Då bonden farit sin väg, sade den ene af ynglingarna: »Denna lampa kunde vi ha nytta af; vi ha en ek där hemma, som är lika stor, i den kunna vi hänga upp den. Så skönt det skall bli att slippa trafva omkring i mörkret om nätterna!» — »Vet ni hvad?» sade den andre. »Vi hämta hästar och vagn och föra bort månen med oss. Här kunna de köpa sig en annan.» — »Jag kan klättra bra», sade den tredje, »jag skall nog ta ned honom.» Den fjärde hämtade en vagn och hästar, och den tredje klättrade upp i trädet, borrade ett hål i månen, drog ett snöre igenom och släppte ned honom. Då den lysande kulan låg på vagnen, bredde de ett täcke öfver den, så att ingen skulle märka stölden. De förde den lyckligt och väl till sitt land och satte upp den i toppen på en hög ek. Gamla och unga fröjdade sig, då den nya lampan spred sitt sken öfver alla fält och fyllde boningsrummen därmed. Dvärgarne kommo fram ur klipphålorna, och de små pysslingarne dansade ringdans på ängen i sina röda rockar.

De fyra försågo månen med olja, putsade veken och fingo i hvarje vecka sin daler. Men de blefvo gamla gubbar, och då den ene sjuknade och förutsåg sin död, förordnade han, att en fjärdedel af månen skulle, som hans egendom, följa honom i grafven. Då han var död, klättrade bydomaren upp i trädet och klippte med en sax bort en fjärdedel, som lades med i kistan. Månens sken aftog, men ännu omärkligt. Då den andre dog, fick han den andra fjärdedelen med sig i grafven, och ljuset minskades. Ännu svagare blef det efter den tredjes död, och då den fjärde begrafdes, var det lika mörkt som förut. Då människorna om kvällarne gingo ut utan lykta, stötte de ihop med hufvudena.

Men då i underjorden, där alltid mörker härskat, månens delar förenade sig, blefvo de döda oroliga och vaknade ur sin sömn. De förvånade sig öfver att åter kunna se; månljuset var nog för dem, ty deras ögon hade blifvit så svaga, att de ej kunnat fördraga solens sken. De stego upp, kryade till sig och återtogo sitt gamla lefnadssätt. En del gick till spel och dans, andra skyndade till värdshusen, där de togo in vin, drucko sig rusiga, väsnades och grälade och pryglade hvarandra med knölpåkar. Larmet blef allt värre och värre och trängde slutligen upp till himlen.

Sankte Per, som bevakar himlens port, trodde, att underjorden hade råkat i uppror, och sammankallade de himmelska härskarorna, för att de skulle tillbakaslå den lede fienden, om han med de sina ville storma de saligas boningar. Men då de ej kommo, satte han sig på sin häst och red genom himlens port ned till underjorden. Där bragte han åter de döda till ro, befallde dem att lägga sig i sina grafvar igen och tog med sig månen, som han i stället hängde upp på himlen.

Den starke Hans.

Det var en gång en man och en hustru, hvilka blott hade ett enda barn och lefde helt ensligt i en afsides belägen dal. En gång, då hustrun gick ut i skogen för att samla granris, tog hon med sig lille Hans, som nyss hade fylt två år. Som det just var om våren och barnet tyckte mycket om blommor, gick hon allt längre och längre in i skogen med den lille. Plötsligt sprungo två röfvare fram ur ett snår, grepo modern och barnet och förde dem med sig in i mörka skogen, dit aldrig någon människa kom. Den stackars hustrun tiggde och bad, att röfvarne skulle släppa henne och barnet, men de hade stenhjärtan, de hörde ej på hennes jämmer och böner, utan tvingade henne att följa med. Sedan de i omkring två timmars tid hade arbetat sig igenom snår och törnen, kommo de till ett fjäll, där det var en dörr, som röfvarne klappade på och som strax öppnade sig. De måste gå genom en lång mörk gång och kommo slutligen till en stor håla, hvilken upplystes af en brasa i spiseln. På väggen hängde en hel mängd svärd, sablar och andra vapen, som blänkte i ljusskenet, och midt i hålan stod ett svart bord, vid hvilket flera andra röfvare sutto och spelade, och vid bordsändan satt anföraren. Då denne fick se hustrun, gick han till henne och sade, att hon kunde vara helt lugn och utan fruktan, de skulle ej göra henne något ondt; men hon skulle sköta hushållet åt dem, och om hon höll allt i ordning, skulle hon få det bra. De gåfvo henne därpå någonting att äta och visade henne en säng, där hon kunde sofva med sitt barn.

Hustrun stannade i många år hos röfvarne, och Hans blef stor och stark. Modern talade om sagor för honom och lärde honom att läsa i en gammal riddarebok, som hon

hittade i hålan. Då Hans var nio år gammal, gjorde han sig en stor knölpåk af en grangren och gömde den bakom sängen; därpå gick han till sin mor och sade: »Kära mor, säg mig hvem som är min far, jag vill och måste veta det.» Modern teg och ville ej säga honom det, för att han ej skulle få hemlängtan, ty hon visste, att de elaka röfvarne ändå ej skulle släppa Hans ifrån sig; men det gjorde henne så ondt, att Hans ej kunde komma till sin far.

En natt, då röfvarne kommo hem från en utflykt, tog Hans fram sin knölpåk, ställde sig framför anföraren och sade: »Nu vill jag veta hvem som är min far; om du inte genast säger mig det, slår jag ihjäl dig.» Röfvareanföraren brast i skratt och gaf Hans en örfil,

Röfvareanföraren brast ut i skratt och gaf Hans en örfil, så att han rullade under bordet.

så att han rullade under bordet. Han reste sig upp, teg och tänkte: »Jag vill vänta ännu ett år och så försöka ännu en gång, då går det kanske bättre.»

Då året var gånget, tog han åter fram sin knölpåk, torkade dammet af den, såg på den och sade: »Det är en duktig knölpåk.» Om natten kommo röfvarne hem, de drucko vin, det ena kruset efter det andra, och började därpå bli sömniga. Nu hämtade Hans sin knölpåk, ställde sig åter framför anföraren och frågade honom hvem som var hans far. Anföraren gaf honom ånyo en sådan örfil, att Hans rullade under bordet; men i nästa ögon-

blick var han åter på benen och pryglade upp röfvarne och deras anförare, så att de hvarken kunde röra armar eller ben.

Modern stod i en vrå och var helt häpen öfver hans tapperhet och styrka. Då Hans hade pryglat upp dem allesamman, gick han till sin mor och sade: »Nu har jag gjort allvar af det, men nu måste jag också veta hvem som är min far.» — »Ja, käre Hans», svarade modern, »kom låt oss gå och söka, tills vi finna honom.» Hon tog nyckeln till ingångsdörren från röfvareanföraren, och Hans hämtade en stor mjölsäck, som han fyllde med guld och silfver och hvad han eljest kunde finna, som var värdt att äga, och tog den på nacken.

De lämnade nu hålan, och då Hans kom ut ur mörkret i dagsljuset och fick se den gröna skogen, blommorna, fåglarne och solen på himlen, blef han något storögd! Han stod och stirrade på alltsamman, som om han ej varit riktigt klok. Modern letade efter vägen hem, och då de hade gått ett par timmars tid, kommo de också lyckligt till sin ensliga dal och sitt lilla hus.

Fadern satt utanför dörren, och han grät af glädje, då han kände igen sin hustru och hörde, att Hans var hans son. Han trodde, att de voro döda och borta för längesedan bägge två. Men fastän Hans endast var tolf år gammal, var han likväl ett hufvud högre än sin far. De gingo tillsammans in i stugan, men knappast hade Hans satt sin säck på bänken borta vid kakelugnen, förr än det började knaka i hela huset, både bänken och golfvet gingo sönder, och den tunga säcken föll ned i källaren. »Gud bevare oss!» utbrast fadern, »nu har du ju förstört huset för oss.» — »Bry er inte om det, käre far», sade Hans, »i säcken är mer än som behöfs till att bygga upp ett alldeles nytt hus.»

Fadern och Hans började nu också genast att bygga ett nytt hus, de köpte kreatur och åkerjord och brukade den. Hans arbetade ute på fältet, och när han gick bakom plogen och sköt den ned i jorden, behöfde hästarne knappast dra. Nästa vår sade Hans: »Far, behåll alla pängarne och låt göra mig en käpp, som väger ett centner, så skall jag ge mig ut och se mig omkring i världen.»

Då den begärda käppen var färdig lämnade Hans sin fars hus, begaf sig på väg och kom in i en stor, mörk skog. Då hörde han någonting knaka och braka, och då han såg sig omkring, fick han sikte på en gran, som var vriden uppifrån och ned som ett rep, och då han tittade upp, fick han se en stor karl, som hade satt sig i trädet och vred det rundt, som om det varit en pilkvist. »Hej!» ropade Hans, »hvad är det du tar dig för där uppe?» Karlen svarade: »Jag samlade i går ihop risknippor, och nu håller jag på att göra mig ett rep till att binda om dem.» »Det är i min smak», tänkte Hans, »den karlen är inte klen.» Därpå ropade han till honom: »Låt vara det där nu och kom med mig.» Karlen klättrade ned, och han var ett helt hufvud längre än Hans, fast denne ej var liten. »Hädanefter får du heta Granvridaren», sade Hans till honom.

Därpå gingo de vidare och hörde någonting hamra och bulta så hårdt, att marken skakade vid hvarje slag. Litet därefter kommo de till en ofantligt stor klippa och framför den stod en jätte, som slog stora stycken af den med bara handen. Då Hans frågade hvad han gjorde, svarade jätten: »När jag vill sofva om natten, kommer det en hel mängd björnar, vargar och andra smådjur, som fläsa och fnysa rundtomkring mig; därför vill jag nu bygga mig ett hus och lägga mig inne i det, så att jag kan få vara i fred.» — »Jaså», tänkte Hans, »honom kan du också använda», och sade till honom: »Låt du byggnings-

arbetet vara och följ med mig. Hädanefter skall du heta Klippkrossaren.» Jätten gick in därpå, och de ströfvade nu alla tre omkring i skogen, och hvart de kommo, blefvo de vilda djuren förskräckta för dem och sprungo sin väg.

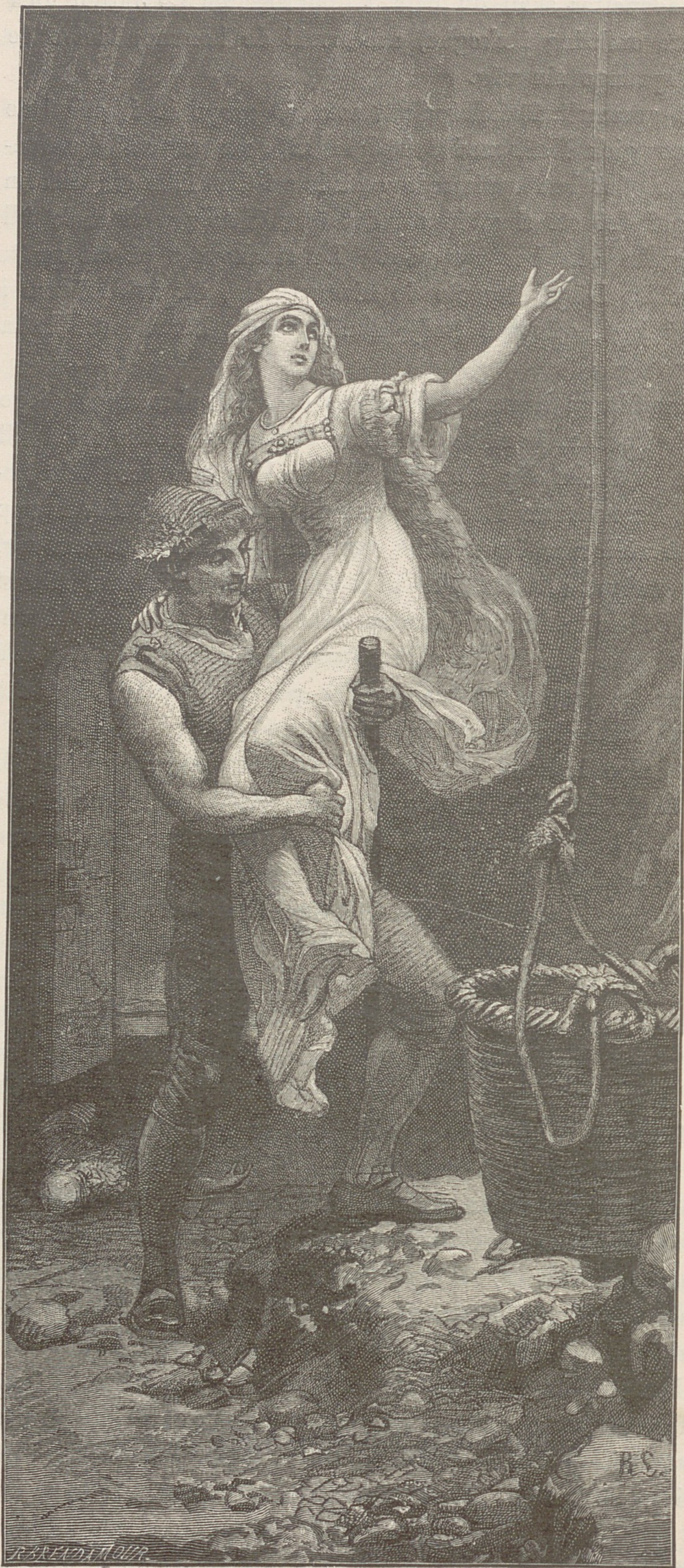
Om kvällen kommo de till ett gammalt förfallet slott, som de gingo in i, och lade sig att sofva i salen. Om morgonen gick Hans ned i trädgården, som var alldeles vanvårdad och full af törnen och tistlar. I det han spatserade omkring i den, kom ett vildsvin springande emot honom, men han gaf det ett slag, så att det ögonblickligen störtade till jorden. Han kastade svinet öfver axeln och bar upp det. De stucko det på ett spett, stekte det och gjorde sig ett godt mål. Därpå kommo de öfverens om, att två af dem i sänder skulle hvarje dag turvis gå på jagt, och den tredje skulle stanna hemma och koka tio pund kött åt dem hvar.

Den första dagen stannade Granvridaren hemma, och Hans och Klippkrossaren gingo på jagt. Bäst Granvridaren stod och kokade, kom det en liten skrumpen gubbe fram till honom och ville ha med af köttet. »Packa dig bort, du lilla kräk», sade han, »du behöfver intet kött.» Men till Granvridarens stora förvåning sprang den lille pysslingen upp på honom och bearbetade honom så med sina knytnäfvar, att han ej kunde försvara sig, utan föll omkull och kippade efter andan, och den lille gick ej bort, förr än han riktigt hade släckt sin vrede på honom. Då de andra två kommo hem från jagten, sade Granvridaren ej ett ord om den lille pysslingen och de slag, han hade fått, ty han tänkte: »Då det blir deras tur att stanna hemma, kunna de också få pröfva på ett nappatag med det lilla odjuret», och blotta tanken därpå roade honom af hjärtans grund.

Följande dag stannade Klippkrossaren hemma, och det gick alldeles på samma sätt för honom som för Granvridaren, han blef illa tilltygad af pysslingen, därför att han ej ville ge honom kött. Då de andra kommo hem om kvällen, såg Granvridaren nog, hvad som hade försiggått, men bägge tego och tänkte: »Hans kan också ha godt af att få smaka på välfägnaden.» Hans, som stannade hemma dagen därpå, förrättade sitt arbete i köket, och då han höll på att skumma kitteln, kom pysslingen och bad om ett stycke kött. »Det är en fattig stackare», tänkte Hans, »jag vill ge honom litet af min andel, så att de andra inte behöfva bli lidande», och därpå räckte han honom ett stycke kött. Då dvärgen hade ätit upp det, begärde han mera kött, och den beskedlige Hans gaf honom ett riktigt duktigt stycke, så att han skulle bli nöjd. Men då dvärgen ätit upp detta, begärde han kött för tredje gången. »Nej, nu blir du oförskämd», sade Hans och gaf honom ingenting.

Den elake lille mannen ville nu springa upp på honom och behandla honom som Granvridaren och Klippkrossaren, men nu vände han sig till orätt person. Utan ansträngning gaf Hans pysslingen ett par slag, så att han skyndade sig att springa utför slottstrappan. Hans ville springa efter honom, men föll omkull, så lång han var, och innan han hunnit resa sig upp, hade pysslingen redan fått långt försprång. Hans sprang efter honom in i skogen och såg honom smyga sig in i en klipphåla. Då de andra två kommo hem, blefvo de mycket förvånade öfver att se Hans befinna sig så väl. Hans berättade dem då hvad som hade händt honom, och de förtego nu ej längre, att de varit utsatta för detsamma. Hans skrattade och sade: »Det var rätt åt er, hvarför va' ni så snåla om en bit kött; men det är stor skam för er, att ni ha fått stryk af en sådan liten pyssling, så stora som ni äro.»

De togo därpå en korg och ett tåg och gingo alla tre ut till klipphålan, som dvärgen

hade smugit sig in i, och firade ned Hans i korgen; sin käpp hade han med sig. Då Hans hade kommit ned på hålans botten, träffade han på en dörr, och då han öppnade den, fick han se en underbart skön jungfru, ja, hon var så skön, att det är omöjligt att beskrifva, och bredvid henne satt dvärgen och grinade som en markatta mot Hans. Men jungfrun var bunden med kedjor och såg så bedröfvad ut, att Hans kände varmt medlidande med henne och tänkte: »Du måste befria henne ur den elake dvärgens våld», hvarpå han gaf denne ett sådant slag med sin käpp, att han föll död till marken. Genast föllo kedjorna af jungfrun; men Hans var alldeles hänryckt öfver hennes skönhet.

Hon berättade honom, att hon var en konungadotter, men en elak grefve hade röfvat henne hemifrån och inspärrat henne i denna klipphåla, därför att hon ej ville veta af honom, hvarpå han hade satt dvärgen till att vakta henne, och denne hade gjort henne all förtret han kunde. Hans satte nu jungfrun i korgen och lät fira upp henne. Strax därefter kom korgen ned igen; men Hans litade ej på sina kamrater och tänkte: »De ha redan en gång visat sig falska mot dig och ej sagt dig något om dvärgen; hvem vet hvad de ha i sinnet mot dig?» Han lade därför sin käpp i korgen, och det var hans lycka, ty då korgen hade kommit halfvägs upp, läto de den falla ned igen, så att det,

om Hans verkligen hade varit i, skulle ha varit hans bane. Men nu visste han ej, huru han eljest skulle kunna komma upp och huru mycket han än tänkte hit och dit, hittade han ej på någon utväg. »Det är ändå sorgligt», tänkte han, »att du skall omkomma här nere.»

I det han sålunda gick fram och tillbaka och spekulerade, kom han åter till det rum, hvari jungfrun hade suttit, och där såg han, att dvärgen hade en ring på fingret. Den blänkte och gnistrade, så att han ej kunde låta bli att ta den af honom och sätta den på sitt eget finger, men i det samma han därvid kom att vrida omkring den, hörde han någonting susa öfver sitt hufvud. Han lyfte upp ögonen och fick nu se några luftandar sväfva omkring; de sade, att han var deras herre, och frågade, hvad han hade att befalla. I början var han alldeles förstummad, men slutligen sade han, att de skulle skaffa honom upp igen. Ögonblickligen lydde de, och genast stod han uppe på jorden, som om han flugit dit upp; men ingen människa syntes till där. Han gick till slottet; där var häller ingen. Granvridaren och Klippkrossaren hade rymt och tagit den sköna jungfrun med sig.

Hans vred nu på ringen, och i det samma kommo luftandarne och sade honom, att hans kamrater voro ute på hafvet. Hans sprang och sprang, tills han kom till stranden, då såg han långt borta ett fartyg, hvarpå hans trolösa kamrater färdades. I sin ifver kastade han sig, utan att tänka på hvad han gjorde, med käppen i handen ut i vattnet och började simma; men den centnertunga käppen drog honom så mot bottnen, att han så när hade drunknat. Han skyndade sig därför att vrida på ringen, och genast kommo luftandarne och förde honom med blixtens hastighet ombord på fartyget. Så snart han fick se de bägge rymmarne, svängde han sin käpp, gaf dem deras välförtjänta lön och kastade dem i hafvet, hvarpå han med den sköna jungfrun, som hade sväfvat i den största ångest och som han nu hade befriat för andra gången, seglade hem till hennes far och mor och gifte sig med henne.

Grafkullen.

En rik bonde stod en dag på sin gård och såg ut öfver sina fält och trädgårdar; säden växte frodig och fruktträden stodo fulla af frukter. Det föregående årets skörd låg ännu på spannmålsvinden i så väldiga högar, att golfplankorna sviktade. Sedan gick han till stallet; där stodo de gödda oxarne, de feta korna och de spegelblanka hästarne. Slutligen gick han in i sitt hus och betraktade de järnkistor, hvari hans pänningar lågo. Då han så stod och såg på sina rikedomar, klappade det plötsligt på hos honom, men icke på kammardörren, utan på hans hjärtas dörr. Den öppnade sig, och han hörde en röst, som sade till honom: »Har du gjort de dina godt därmed? har du lindrat de fattiges nöd? har du delat ditt bröd med de hungrige? har du haft nog af hvad du ägt eller har du

alltid önskat dig mera?» Hjärtat tvekade ej på svaret: »Jag har varit hård och sträng och har aldrig gjort godt mot de mina. Om en fattig kommit till mig, har jag vändt bort ögonen. Jag har ej tänkt på Gud, utan endast på förökandet af mina ägodelar. Om allt hvad som finnes under himlen varit mitt, skulle jag ändå ej haft nog.» Då han hörde detta svar, blef han mycket förskräckt; hans knän började skälfva och han måste sätta sig ned. Då klappade det på ännu en gång, men nu på dörren till hans rum. Det var hans granne, en fattig man, som hade en hel mängd barn, dem han ej kunde försörja. »Jag vet», hade den fattige tänkt, »att min granne är rik, men äfven att han är hårdhjärtad; jag tror ej, att han vill hjälpa mig, men mina barn ropa efter bröd, därför vill jag våga försöket.» Han sade till den rike: »Ni ger ej gärna bort någonting af edra ägodelar, men jag står här som en man, hvilken vattnet räcker ända upp till hakan; mina barn äro hungriga, låna mig fyra skäppor säd.» Den rike såg länge på honom; då började barmhärtighetens första solstråle smälta det öfversta laget af egennyttans is. »Fyra skäppor skall jag ej låna dig», svarade han, »men jag vill skänka dig åtta. Ett villkor måste du dock uppfylla.» — »Hvad skall jag göra?» frågade den fattige. »Då jag är död, skall du vaka tre nätter vid min graf.» Den fattige blef vid denna begäran hemsk till mods, men i den nöd, hvari han befann sig, skulle han ha gått in på hvad som hälst; han samtyckte därför och bar hem säden.

Det var, som om den rike förutsett hvad som skulle ske, ty efter tre dagar föll han plötsligt död till marken; man visste ej rätt huru det hade gått till, men ingen sörjde honom. Då han var begrafd, erinrade den fattige sig sitt löfte; gärna skulle han velat slippa ifrån det, men han tänkte: »Han har ju visat sig barmhärtig mot dig, du har mättat dina hungriga barn med hans säd, och äfven om så ej vore, har du en gång gifvit ditt löfte och måste hålla det.» Vid nattens inbrott gick han till kyrkogården och satte sig på grafkullen. Allt var stilla, endast månen sken öfver grafvarne, och ibland flög en uggla förbi och uppstämde sitt klagande läte. Då solen gick upp begaf den fattige sig hem oskadad, och lika lugnt förgick den andra natten.

Den tredje dagens afton erfor han en besynnerlig ångest, det var som om han känt, att någonting förestod. Då han kom till kyrkogården, varseblef han vid muren en man, som han aldrig hade sett. Han var ej mer ung, hade ärr i ansiktet, och hans ögon hade en skarp och eldig blick. Han var helt och hållet insvept i en gammal kappa, och endast ett par stora ryttarestöflar voro synliga. »Hvad söker ni här?» sade den fattige. »Är ni ej rädd här på den ensliga kyrkogården?» — »Jag söker ingenting», svarade han, »och jag är ej häller rädd för någonting. Jag är som gossen, hvilken gick ut för att lära sig bli rädd och som ansträngde sig förgäfves; men han fick prinsessan till gemål och med henne stora rikedomar, jag däremot har alltid varit fattig. Jag är ingenting annat än en afdankad soldat och vill tillbringa natten här, emedan jag ej har annat härbärge.» — »Om ni ej är rädd», sade den fattige bonden, »så stanna hos mig och hjälp mig att vakta den där grafkullen.» — »Att hålla vakt är soldatgöra», svarade han. »Hvad som här händer oss, ondt eller godt, det vilja vi dela som bröder.» Bonden gick in på detta, och de satte sig tillsammans på grafven.

Allt var tyst ända till midnatten, men då ljöd plötsligt ett skärande tjut i luften, och de båda vaktarne varseblefvo den onde, som stod framför dem. »Bort med er, edra slynglar!» ropade han till dem. »Den, som ligger i grafven där, är min; jag vill hämta honom,

och om ni ej gå er väg, vrider jag om halsen på er.» — »Herre med den röda fjädern», sade soldaten, »ni är inte min kapten, jag behöfver inte lyda er, och jag vet inte hvad det vill säga att vara rädd. Gå er väg, vi sitta här vi sitta.» Den onde tänkte: »Med guld fångar du bäst de där båda trashankarne», slog nu an vekare toner och frågade helt förtroligt, om de ej ville hålla till godo med en pung full med guld och gå hem därmed. »Det låter höra sig», svarade soldaten, »men en pung full med guld räcker ej långt för oss; om ni vill ge oss så mycket guld, som går i en af mina stöflar, så vilja vi rymma fältet och gå härifrån.» — »Så mycket har jag ej på mig», svarade den onde, »men jag skall hämta det; i närmaste stad bor en växlare, som är min gode vän, han lånar mig gärna så mycket.» Då den onde var försvunnen, drog soldaten af sig sin vänstra stöfvel och sade: »Vi ska' dra den där svartmuskige herrn vid näsan; ge mig en knif, kamrat.» Han skar sulan af stöfveln och ställde den bredvid grafven i det höga gräset vid kanten af en halft öfverväxt grop. »Nu är det bra», sade han, »nu kan skorstensfäjaren komma.»

De satte sig och väntade, och det dröjde ej länge, förr än den onde kom och hade en påse guld i handen. »Häll ned det häri», sade soldaten och lyfte litet på stöfveln, »men det räcker inte.» Den svarte tömde påsen, guldet föll tvärt igenom och stöfveln var lika tom som förut. »Dumme onde», utropade soldaten, »det räcker inte, sa' jag inte det genast? Vänd om och hämta mer.» Den onde skakade på hufvudet, men gick och kom efter en timme tillbaka med en mycket större säck under armen. »Häll i nu», ropade soldaten, »men jag tviflar på att stöfveln blir full.» Guldet klingade, då det föll ned, men stöfveln var och förblef tom. Den onde tittade själf ned i den med sina eldkol till ögon och öfvertygade sig om att det var sant. »Ni har oförsvarligt tjocka ben», sade han och gjorde en ful grimas. »Tror ni, att jag har en hästfot som ni?» svarade soldaten. »När blef ni så knusslig? Skaffa ni hit mera guld, annars blir det ingenting af med vår handel.» Den lede packade sig bort ännu en gång. Nu stannade han längre borta, och då han ändtligen kom tillbaka, pustade han under bördan af en tung säck, som han bar på ryggen. Han tömde ut den i stöfveln, men den var lika tom som förut. Han blef ursinnig och ville rycka stöfveln ur soldatens hand, men i detsamma bröt den uppgående solens första stråle fram på himlen och den onde anden flydde med ett skri. Den stackars giribukens själ var räddad.

Bonden ville dela guldet, men soldaten sade: »Ge de fattiga min andel; jag flyttar till dig i din stuga, och vi skola lefva tillsammans af det öfriga i lugn och ro, så länge Gud vill.»

Gåta.

Det var en gång tre hustrur, som voro förvandlade till blommor ute på marken, men en af dem hade lof att vara hemma om natten. En gång, då dagen nalkades, och hon åter måste gå till sina kamrater ute på fältet och bli förvandlad till blomma igen, sade hon till sin man: »Om du fram på förmiddagen kommer och plockar mig, blir min förtrollning löst, så att jag hädanefter kan få stanna hos dig.» Och så skedde äfven. Nu är frågan, huru mannen kunde känna igen henne, då alla tre blommorna voro alldeles lika? Jo, efter som hon ej hade varit ute om natten, utan under tak, så föll daggen ej på henne, liksom på de andra två, på det kunde mannen känna igen henne.

Ugglan.

Vet ni hvad, att för ett par hundra år sedan, då människorna ej voro på långt när så klipska och spetsfundiga som de äro nu för tiden, tilldrog sig i en liten stad en besynnerlig händelse. En stor uggla hade nattetid kommit från den närliggande skogen in i en borgares lada och vågade sig, då det blef dager, ej fram ur sitt gömställe af fruktan för de andra fåglarne, som upphäfde ett fruktansvärdt skrik, då hon visade sig. När nu drängen kom ut i ladan för att hämta halm, blef han till den grad förskräckt vid åsynen af ugglan, som satt i en vrå, att han sprang bort och berättade för sin herre, att ett vidunder, som han aldrig hade sett make till, satt i ladan, rullade med ögonen och såg ut som om det hade velat sluka en utan vidare. »Jag känner dig nog», sade husbonden, »att jaga en trast ute på fältet, därtill har du tillräckligt med mod, men om du ser en död höna ligga på marken, så hämtar

du först en käpp, innan du kommer henne nära. Jag får väl lof att själf se efter, hvad det är för ett vidunder», tillade han, gick helt tappert till ladan och såg sig omkring. Men då han med egna ögon fick se det besynnerliga och hemska djuret, blef han ej mindre rädd än drängen. Med ett par språng var han ute, sprang till sin granne och besvor honom att bistå sig mot ett obekant och farligt djur; hela staden kunde ju dessutom råka i fara, då det begaf sig ut från ladan, där det nu satt.

Det uppstod nu ett stort oväsen och skrik på alla gator; borgarna kommo beväpnade med spett, högafflar, liar och yxor, som om de ville draga ut mot fienden; slutligen kommo äfven rådsherrarne med borgmästaren i spetsen. Då de hade ordnat sig på torget, drogo de till ladan och omringade den på alla sidor. Därefter framträdde en af de modigaste och gick in med fälldt spjut, men kom strax därpå utspringande skrikande och dödsblek och kunde ej få fram ett ord. Ytterligare två andra vågade sig in, men det gick ej bättre för dem. Slutligen framträdde en, en stor stark karl, som var en berömd krigare, och sade: »Genom att bara se på odjuret drifva ni inte bort det; här måste bli allvar af, men jag ser, att ni ha blifvit förvandlade till käringar allesamman och att ingen vill gripa sig an.» Han lät hämta harnesk, svärd och spjut och rustade sig. Alla prisade hans mod, fastän många voro oroliga för hans lif.

Dörren till ladan öppnades på vid gafvel, och man såg ugglan, som emellertid hade satt sig på en tvärbjälke. Krigsmannen lät hämta dit en stege, och då han satte upp den och gjorde sig redo att stiga upp, ropade alla till honom, att han skulle visa sig som en man, och anropade för hans skull den helige Georg, som hade dödat draken. Då han var där uppe och ugglan såg, att han hade vissa afsikter mot henne, och dessutom blef förvirrad af folkets skrik och ej visste hvart hon skulle ta vägen, började hon rulla med ögonen, spärra ut fjädrarne, slå med vingarne, gapa med näbben och så skrek hon sitt: »Uhu! Uhu!» — »Stöt till, stöt till!» ropade mängden utanför till den tappre hjälten. »Den, som stode där jag står», svarade han, »skulle ej ropa: stöt till!» Han satte visserligen foten ett trappsteg högre, men sedan började han darra i alla lemmar och anträdde halft vanmäktig återfärden.

Nu fanns det ingen mer, som ville utsätta sig för faran. »Odjuret», sade de, »har

endast med sin andedräkt förgiftat och dödligt sårat den starkaste mannen ibland oss, skulle vi andra då utsätta våra lif för den ögonskenligaste fara?» De rådslogo om hvad som var att göra, för att ej hela staden skulle råka i fördärfvet.

Länge visste de ej hvad de skulle tillgripa, men slutligen hittade borgmästaren på en utväg. »Min åsikt är den», sade han, »att vi ur stadskassan betala ägaren denna lada med allt hvad som däruti är, spannmål, hö och halm, och hålla honom skadeslös och sedan bränna upp hela byggnaden och med den det fruktansvärda odjuret, så behöfver ingen offra sitt lif. Här är inte värdt att spara, knussel skulle här vara illa på sin plats.» Alla instämde. Ladan antändes nu i alla fyra hörnen, och ugglan omkom jämmerligen. Den, som ej vill tro det, kan själf gå och fråga sig för.

Soldaten med buffelläderstöflarne.

En soldat, som ej var rädd för någonting och som ständigt lät fem vara jämt, hade fått sitt afsked, och som han ingenting hade lärt och ej kunde förtjäna någonting, gick han omkring och bad barmhärtiga människor om almosor. Han hade en gammal fältkappa om axlarne, och ett par ryttarestöflar af buffelläder hade han också kvar. En dag gick han, utan att bry sig om vägar och stigar, rakt fram öfver fältet och kom slutligen in i en skog. Han visste ej hvar han var, men han såg en välklädd man i en grön jägarerock sitta på en afhuggen trädstam. Soldaten räckte honom handen, satte sig ned i gräset bredvid honom och sträckte ut benen. »Jag ser, att du har fina stöflar på dig, som äro vackert blankade», sade han till jägaren, »men om du måste vandra omkring som jag, skulle de ej hålla länge. Nej, se på mina, de äro af buffelläder och ha tjänat länge, men de gå ännu genom både vått och torrt.»

Efter en stund reste soldaten sig och sade: »Nu kan jag inte stanna längre, hungern drifver mig vidare. Men hvad gäller resan, broder Blankstöfvel?» — »Det vet jag inte själf», svarade jägaren, »jag har förirrat mig i skogen.» — »Då är det ju med dig som med mig», sade soldaten, »kaka söker maka, låt oss hålla ihop och försöka hitta den rätta vägen.» Jägaren smålog, och de följdes nu åt, tills natten föll på. »Vi komma inte ut ur skogen», sade soldaten, »men där borta ser jag ett ljus lysa, där kunna vi väl få någonting att äta.» De kommo fram till ett stenhus, bultade på, och en gammal gumma kom och öppnade för dem. »Vi söka nattkvarter», sade soldaten, »och litet fyllnad åt magen, ty min är lika tom som en gammal tornister.» — »Här kan ni inte stanna», svarade gumman, »det är en röfvarekula, och ni gjorde klokast i att laga er bort härifrån, innan röfvarne komma hem, ty finna de er här, så är det förbi med er.» — »Det kan väl inte bli så

farligt», svarade soldaten, »jag har på två dagar inte smakat en bit, och det kommer på ett ut, om jag mister lifvet här eller omkommer af svält i skogen. Jag går in.»

Jägaren ville ej följa med, men soldaten drog honom i ärmen och sade: »Kom, kamrat, det gäller väl inte strax lifvet. Gumman tyckte synd om honom och sade: »Kryp bakom kakelugnen; när de ha somnat, skall jag sticka till er hvad de ha lämnat.» Knappast hade de kommit in i vrån, förr än tolf röfvare kommo instormande, satte sig till bords och ropade på mat. Gumman satte en stor stek framför dem, och röfvarne läto sig väl smaka. Då soldaten kände lukten af maten, sade han till jägaren: »Jag kan inte stå ut längre, jag sätter mig vid bordet och äter med.» — »Du bringar oss i fördärfvet», sade jägaren och grep honom i armen. Men soldaten gaf sig till att hosta högt. Då röfvarne hörde detta, kastade de bort knif och gaffel, sprungo upp och fingo sikte på de båda, som sutto bakom kakelugnen. »Aha, go' herrar», ropade de, »sitter ni där i vrån? Hvad vill ni här? Äro ni utskickade som spioner? Vänta, så skall repet lära er flyga.» — »Nånå, lugna er!» sade soldaten. »Jag är hungrig, ge mig någonting att äta, så kan ni sedan få göra med mig hvad ni vill.» Röfvarne studsade och anföraren sade: »Jag ser, att du inte är rädd; godt, mat skall du få, men när du har ätit, skall du dö.» — »Det hinna vi alltid tala om», sade soldaten, hvarpå han satte sig till bords och gaf sig till att hugga in på steken. »Broder Blankstöfvel, kom och ät med», ropade han till jägaren, »du är visst lika hungrig som jag, och bättre stek har du inte hemma.» Men jägaren ville ej äta. Röfvarne sågo med förvåning på soldaten och sade: »Den karlen krusar inte.»

Då han hade ätit sig mätt, sade han: »Maten var god, ge mig nu också någonting att dricka.» Anföraren var vid godt lynne och ropade till gumman: »Hämta upp en flaska ur källaren, men en af de bästa.» Soldaten drog upp den, så att korken smällde, gick till jägaren med flaskan och sade: »Gif akt, broder, nu skall du få se på något roligt, jag vill föreslå en skål för hela följet.» Han svingade därefter flaskan öfver röfvarnes hufvud och sade: »Skål, allesamman, men öppna munnen och upp med högra handen!» Därpå tog han sig en duktig klunk. Knappast hade han uttalat dessa ord, förr än de alla sutto så orörliga, som om de varit af sten, med gapande mun och högra handen upplyftad. »Jag ser, att du kan göra konster», sade jägaren till soldaten, »men kom nu och låt oss gå hem.» — »Åhå, kamrat, det vore att marschera alldeles för tidigt; vi ha slagit fienden och måste först plundra. Där sitta de fast och gapa af förvåning och de våga ej röra sig ur fläcken, förr än jag ger dem lof. Kom nu och ät och drick.»

Den gamla gumman måste hämta ännu en flaska af det bästa vinet, och soldaten steg ej upp från bordet, förr än han hade ätit, så att han kunde ha nog däraf för tre dagar. Då slutligen dagen inbröt, sade han: »Nu är det på tiden att bryta upp, och för att vi ska' få en kort marsch, skall gumman visa oss den närmaste vägen till staden.» Då de kommit dit, gick han till sina gamla kamrater och sade: »Jag har ute i skogen hittat ett helt näste med galgfåglar, kom med och låt oss ta dem.» Soldaten gick i spetsen och sade till jägaren: »Du måste följa med tillbaka för att se huru de fladdra, då de bli tagna.» Han ställde upp sitt manskap rundtomkring röfvarne, därpå tog han flaskan, drack en klunk därur, svängde den öfver dem och ropade: »Skål allesamman!» Genast fingo de tillbaka rörelseförmågan, men de blefvo omkullkastade och bundna med rep om händer och fötter, hvarpå de stoppades ned i säckar och kastades på en vagn. »Kör dem raka vägen till fängelset!» sade soldaten, men jägaren förde en af manskapet afsides och gaf honom ett ärende med.

»Broder Blankstöfvel», sade soldaten, »vi ha lyckligen öfverrumplat fienden och smort kråset; låt oss nu marschera hem i sakta mak.» Då de kommo i närheten af staden, såg soldaten, att det kom en ofantlig hop människor ut genom porten, hvilka hurrade och svängde med gröna grenar. Därpå såg han hela lifvakten komma emot dem. »Hvad betyder allt detta?» frågade han jägaren. »Vet du inte», svarade denne, »att konungen länge har varit borta från sitt rike? I dag återvänder han, och därför komma alla honom till mötes.» — »Men hvar är då konungen?» frågade soldaten. »Jag kan inte se honom.» — »Här är han», svarade jägaren, »det är jag, jag har nyligen låtit anmäla min hemkomst.»

Därpå öppnade han sin jägarerock, så att man kunde se de kungliga kläder, han bar under den. Soldaten blef helt förskräckt, föll på knä och bad om förlåtelse, därför att han i sin okunnighet hade behandlat honom som sin jämlike och gifvit honom öknamn. Men konungen räckte honom handen och sade: »Du är en tapper soldat, och du har räddat mitt lif. Du skall ej mer lida nöd, jag vill dra försorg om dig. Och om du någon gång får lust att äta ett stycke god stek, lika god som hos röfvarne, så kom in i mitt kungliga kök. Men om du vill utbringa skålar, måste du först be mig om lof.»

Gåsvakterskan vid källan.

Det var en gång en gammal, gammal gumma, som lefde med sina gäss i en ödemark mellan bärgen, där hon hade ett litet hus. Ödemarken var omgifven af en stor skog, och hvarje morgon tog gumman sin krycka och linkade till skogen. Men här var hon mycket raskare, än man kunnat vänta af hennes höga ålder. Hon samlade gräs åt sina gäss, plockade alla de vilda frukter hon kunde nå med händerna och bar hem allt detta på sin rygg. Man skulle ha trott, att en sådan börda bort trycka henne till jorden, men hon förde den alltid lyckligt och väl med sig hem. Då hon mötte någon, hälsade hon alltid helt vänligt och sade: »God dag, käre landsman; det är vackert väder i dag. Ni undrar väl på att jag släpar på så mycket gräs, men hvar och en måste bära sin börda.»

Men människorna mötte henne ej gärna, de gingo hällre en omväg, och då en far gick förbi henne med sin son, sade han sakta till honom: »Akta dig för den där gumman; hon har en räf bakom hvardera örat. Det är en häxa.»

En morgon gick en vacker ung man genom skogen. Solen sken klart, fåglarne sjöngo, och en sval vind fläktade genom löfverket, och han var full af glädje och lefnadslust. Ännu hade han ej mött någon, men plötsligt fick han sikte på den gamla häxan, som låg på knä på marken och skar af gräs med en skära. Hon hade redan lagt en hel knippa i sitt för-

kläde, och bredvid stodo två korgar fulla med vilda päron och äpplen. »Men, mor», sade han, »huru kan du bära allt det där?» — »Jag måste väl, käre herre», svarade hon, »rike mans barn behöfva det inte, men för bonden heter det:

»Du får väl vara nöjd,
fastän ryggen är böjd.»

»Vill ni hjälpa mig?» frågade hon, då han stannade bredvid henne. »Ni har ännu rak rygg och unga ben, det blir en lätt sak för er. Mitt hus är inte häller så långt härifrån; det ligger där borta på slätten bakom bärgen. Snart springer ni dit.» Den unge mannen tyckte synd om gumman. »Visserligen är min far ingen bonde», svarade han, »utan en rik grefve, men för att ni skall få se, att det inte bara är bönder, som kunna bära, så skall jag ta ert bylte.» — »Vill ni försöka det», sade hon, »så är jag tacksam. En timmes väg får ni lof att gå, men hvad gör det er? Äpplena och päronen där måste ni också bära.» Då den unge grefven hörde, att det var en timmes väg, föreföll det honom visserligen litet betänkligt, men gumman släppte honom ej, hon lastade byltet på hans rygg och hängde de bägge korgarne på hans armar. »Ser ni, det går ju lätt», sade hon. »Nej, det går inte lätt», svarade grefven och grinade illa, »byltet är ju så tungt, som om det vore fylldt med kullerstenar, och äpplena och päronen trycka mig, som om de vore af bly; jag kan knappast andas.» Han hade stor lust att lägga ned alltsamman igen, men det fick han icke för gumman. »Ser man på», sade hon hånfullt, »den unge herrn vill inte bära hvad jag, gamla gumma, så ofta har måst släpa på. Vackra ord har folk godt om, men då det blir allvar af, vill ingen röra sig ur fläcken. Hvad står ni där och gapar efter», fortfor hon. »Rör på benen! Det kommer ingen och hjälper er.»

Så länge han gick på jämna marken, gick det ändå an, men när han kom till bärget och skulle uppåt, gledo stenarne undan

hans fötter, som om de vore lefvande, och han fick anstränga sig öfvermåttan. Svettdropparne rullade utför hans panna, och han både svettades och frös. »Nej, mor», sade han, »jag kan inte gå ur stället, jag måste först hvila mig litet.» — »Visst inte», svarade den gamla, »när vi komma hem, kan ni få hvila er, men nu måste ni sträfva framåt. Hvem vet, hvartill det kan vara bra för er.» — »Nu blir du oförskämd, gumma», sade grefven och ville kasta bördan ifrån sig, men det var förgäfves, den hängde på honom, som om den vore fastväxt. Han vred och vände sig, men han kunde ej bli den kvitt. Gumman skrattade åt honom och hoppade helt förnöjd omkring på sin krycka. »Var inte så ond, käre herre, ni blir ju så röd i synen som en tupp. Bär er börda med tålamod; när vi komma hem, skall jag ge er rundliga drickspängar.»

Nå, hvad skulle han göra? Han måste finna sig i sitt öde och tåligt följa efter gumman. Hon tycktes bli allt raskare och hans börda allt tyngre. Plötsligt tog hon ett skutt och i det samma satt hon på hans nacke, och huru torr och mager hon än var, vägde hon ändå mer än den tjockaste bondpiga. Den unge mannens knän skälfde, men hvarje gång han stannade, slog häxan honom öfver benen med ett spö och med brännässlor. Alltjämt stönande klättrade han uppför bärget och kom slutligen till gummans hus, just som han var nära att digna. Så snart gässen fingo se gumman, sträckte de fram sina halsar, flaxade med vingarne och sprungo emot henne och ropade: »Rap rap!» Bakom gåsflocken gick en gammal käring med ett ris i handen; hon var stor och stark, men ful som stryk. »Har det händt er något, mor?» sade hon till den gamla. »Ni har varit så länge borta.» — »Nej bevars, kära dotter», svarade hon, »intet ondt har händt mig, tvärtom har denne beskedlige herre burit bördan åt mig. Då jag blef trött, tog han mig till och med på ryggen. Vägen har inte alls synts oss lång, vi ha varit mycket muntra och skämtat med hvarandra.»

Slutligen hoppade gumman ned, tog byltet från den unge mannens rygg och korgarne från hans armar, såg vänligt på honom och sade: »Sätt er nu på bänken utanför dörren och hvila er. Ni har redligt förtjänat er lön, och den skall inte utebli.» Därpå vände hon sig till gåsvakterskan och sade: »Gå du in, min dotter, det passar sig inte för dig att vara ensam med en ung herre; man skall inte gjuta olja på elden; han kunde lätt bli kär i dig.» Grefven visste ej, om han skulle gråta eller skratta. »Om hon också vore trettio år yngre», tänkte han, »skulle hon ändå inte vara i stånd till att röra mitt hjärta.» Emellertid smekte den gamla sina gäss och kelade med dem, som om de varit hennes barn, och gick därpå in i huset med dottern. Ynglingen sträckte ut sig på bänken under ett vildt äppleträd. Luften var mild och sval, rundt omkring var en grön äng, öfversållad med tusentals blommor; midt igenom den porlade en klar bäck, hvari solen speglade sig, och de hvita gässen spatserade fram och tillbaka och plumsade i vattnet. »Här är rätt vackert», sade han, »men jag är så trött, att jag inte kan hålla ögonen öppna; jag vill sofva litet. Bara det inte kommer någon vindfläkt och blåser benen af mig, ty de äro sköra som fnöske.»

Då han hade sofvit en stund, kom den gamla och ruskade honom, så att han vaknade. »Stig upp nu», sade hon, »här kan du inte stanna. Jag har visserligen varit elak mot dig, men lifvet har det då inte kostat dig. Nu vill jag ge dig din lön; pängar behöfver du inte, här har du något annat.» Med dessa ord stack hon en liten dosa i hans hand, och den var utskuren af en enda smaragd. »Bevara den väl», tillade hon, »den skall bringa dig lycka.» Grefven sprang upp, och som han nu kände, att han var fullkomligt kry och

hade återfått sina krafter, tackade han den gamla för hennes gåfva och begaf sig på väg, utan att så mycket som se sig om efter den vackra dottern. Då han hade kommit ett långt stycke därifrån, kunde han ännu höra gässens muntra snattrande på afstånd.

I tre dagar måste grefven irra omkring i vildmarken, innan han kunde komma därur. Slutligen kom han till en stor stad, och som ingen kände honom där, blef han förd upp till det kungliga slottet, där konungen och drottningen sutto på tronen. Grefven kastade sig på knä, tog upp smaragddosan ur fickan och lade den för drottningens fötter. Hon bad honom stiga upp och räcka henne dosan, men knappast hade hon öppnat den och sett in i den, förr än hon föll ned liflös. Grefven blef gripen af konungens tjänare och skulle kastas i fängelse; men i det samma slog drottningen upp ögonen och ropade, att de skulle släppa honom och att de alla skulle gå ut, ty hon ville tala mellan fyra ögon med honom.

Då drottningen blifvit ensam med grefven, började hon gråta bitterligen och sade: »Hvad har jag för glädje af all den glans och härlighet, som omger mig; hvarje morgon vaknar jag i sorg och bedröfvelse. Jag hade en gång tre döttrar, af hvilka den yngsta var så vacker, att hon i hela världen ansågs som ett underverk. Hon var så hvit som snö, så röd som en äppleblomma, och hennes hår glänste som solstrålar. När hon grät, var det icke tårar, som föllo från hennes ögon, utan idel pärlor och ädelstenar.

»Då hon var femton år gammal, lät konungen alla tre framträda inför sin tron. Jag kan ej beskrifva den allmänna öfverraskningen, då den yngsta trädde fram; det var som om solen stigit upp. Konungen sade: »Mina kära döttrar, jag vet inte när min sista timme slår; jag vill i dag bestämma hvad hvar och en af er skall ha efter min död. Jag vet, att ni alla älska mig; men den af er, som håller mest af mig, skall ha det bästa.» Hvar och en af dem sade, att hon höll mest af honom. »Kunnen I ej jämföra er kärlek med någonting», sade konungen, »så att jag måtte kunna se, huru I menen det?» Den äldsta svarade: »Jag tycker lika mycket om min far som om det sötaste socker.» Den andra sade: »Jag tycker lika mycket om min far som om min vackraste klädning.» Men den yngsta teg. »Och du, mitt käraste barn, huru mycket tycker du om mig?» frågade hennes far. »Det vet jag inte», svarade hon, »jag kan inte jämföra min kärlek med någonting.» Men då hennes far envisades med att hon skulle göra en jämförelse, sade hon slutligen: »Den bästa mat smakar mig icke utan salt, därför håller jag lika mycket af min far som jag tycker om salt.»

»Då konungen hörde detta, blef han mycket uppbragt och sade: »Tycker du inte mer om mig än om salt, så skall jag också vedergälla dig det med salt.» Han delade därpå riket mellan de båda äldsta, men han lät binda en säck med salt på den yngstas rygg och befallde två karlar att föra henne ut i den vilda skogen. Vi bådo alla för henne», fortfor drottningen, »men konungens vrede var oblidkelig. Då hon gick ifrån oss, grät hon, så att hela vägen var beströdd med pärlor, som strömmat ur hennes ögon. Konungen ångrade snart sin hårdhet och lät söka i hela skogen efter det stackars barnet, men ingen kunde finna henne. När jag tänker mig, att de vilda djuren ha ätit upp henne, vet jag ej till mig af förtviflan; mången gång tröstar jag mig däremot med det hoppet, att hon ännu kan vara vid lif och har gömt sig i en håla eller funnit skydd hos medlidsamma människor. Men tänk er, då jag öppnar er smaragddosa, ligger det en pärla i den af alldeles samma slag som min dotter grät, och ni kan nu lätt föreställa er huru upprörd jag blef, då jag såg den. Nu måste ni säga mig, huru ni har kommit öfver denna pärla.» Grefven

berättade henne, att han hade fått den af den gamla gumman i skogen, som det nog ej hängde riktigt ihop med och som säkert var en häxa; men hennes barn hade han hvarken sett eller hört något till. Konungen och drottningen beslöto att uppsöka den gamla häxan, ty de tänkte, att där pärlan hade varit, där skulle de också kunna få underrättelser om sin dotter.

Den gamla satt ute i vildmarken och spann. Det hade redan blifvit mörkt, och ett vedträd, som brann i spiseln, spred ett svagt sken. Plötsligt hörde hon larm utanför, gässen kommo hem från betet och uppstämde sitt hesa kacklande. Strax därefter kom dottern in i stugan. Men den gamla tackade henne knappast, hon bara nickade litet med hufvudet. Dottern satte sig hos henne, tog sin spinnrock och snurrade omkring hjulet lika raskt som en ung flicka. Så sutto de bägge i två timmar och talade ej ett ord med hvarandra. Slutligen prasslade någonting vid fönstret, och två gnistrande ögon tittade in till dem. Det var en gammal nattuggla, som skrek sitt: »Uhu» tre gånger. Den gamla såg upp ett ögonblick och sade därpå: »Nu är det tid, min dotter, att du går ut och sköter ditt.»

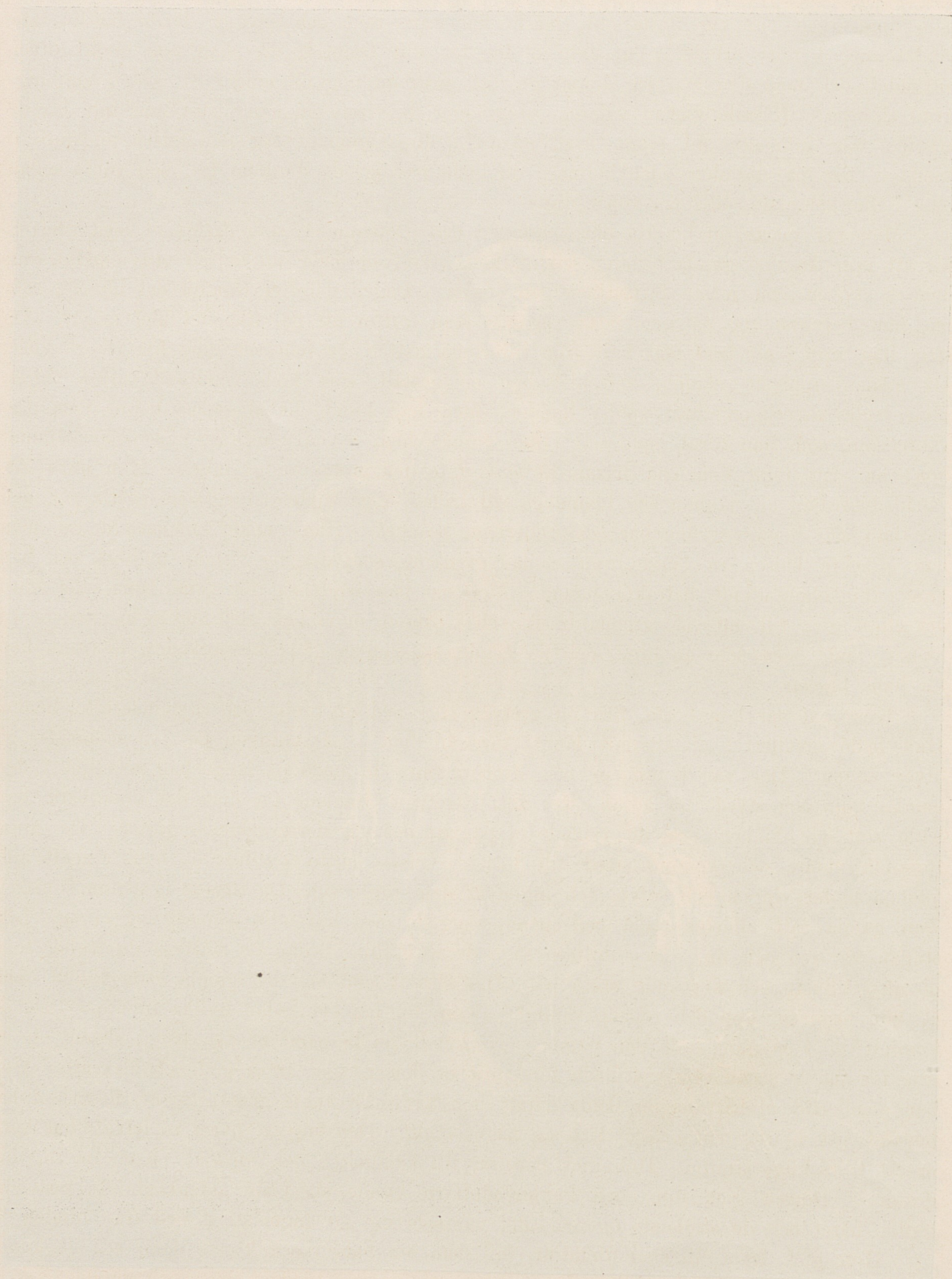
Hon steg upp och gick ut. Hvart gick hon då? Öfver ängarne och ned i dalen. Slutligen kom hon till en källa, där tre gamla ekar stodo. Månen hade emellertid stigit upp stor och rund öfver bärget, och det var så klart, att man hade kunnat leta rätt på en knappnål. Hon tog af sig en hud, som hon hade öfver ansiktet, böjde sig sedan ned öfver källan och började tvätta sig. Då hon slutat, doppade hon äfven huden i vattnet och lade den sedan på ängen, för att den åter skulle blekas och torka i månskenet. Men huru förvandlad var ej flickan! Något sådant har ni aldrig sett make till. Då hon tog af sig den gråa peruken, böljade det gyllne håret ned som solstrålar och svepte sig som en mantel omkring hela hennes gestalt med undantag af ansiktet, däri ögonen strålade som stjärnorna på himlen och kinderna glödde af en fin rodnad som äppleblommans.

Men den sköna flickan var bedröfvad. Hon satte sig ned och grät bitterligen. Den ena tåren efter den andra trängde ut ur hennes ögon och föll mellan det långa håret ned på marken. Så satt hon en stund och skulle ha suttit där ännu längre, om hon ej hade hört någonting prassla och röra sig mellan grenarne. Hon sprang upp som en hind vid jägarens skott. Månen betäcktes i det samma af en svart sky, och i ett ögonblick var flickan åter i sin gamla gestalt och försvann hastigt som ett ljus, hvilket blåses ut af vinden.

Skälfvande som ett asplöf skyndade hon sig hem. Den gamla stod utanför dörren, och flickan ville berätta hvad som hade händt henne, men den gamla smålog vänligt och sade: »Jag vet redan allt.» Hon förde henne in i stugan och tände ett nytt vedträd, men hon satte sig ej ned vid sin spinnrock igen, hon tog en kvast och gaf sig till att sopa och feja. »Nu måste vi ha allting rent och fint», sade hon till flickan. »Men, mor», sade denna, »hvarför börjar ni med det så sent? Hvad har ni i sinnet?» — »Vet du då inte hvad klockan är?» frågade den gamla. »Det är ännu inte midnatt», var svaret, »men klockan är visst öfver elfva.» — »Minns du då inte», fortfor den gamla, »att det i dag är tre år sedan du kom till mig? Nu är din tid ute, vi få ej längre lefva tillsammans.» Flickan blef helt förskräckt och sade: »Ack, kära moder, vill ni förskjuta mig? Hvart skall jag ta vägen? Jag har hvarken släkt eller vänner att hålla mig till. Jag har gjort allt hvad ni har begärt, och ni har alltid varit nöjd med mig; jaga inte bort mig.» Men

Hon tog af sig en hud, som hon hade öfver ansiktet.

den gamla ville ej säga flickan hvad som förestod henne. »Jag kan inte stanna här längre», sade hon, »och när jag flyttar ut, måste här vara rent och snyggt, därför får du inte hindra mig i mitt arbete. Var inte orolig för din framtid, du skall nog få tak öfver hufvudet, och med den lön, jag ämnar ge dig, skall du nog bli nöjd.» — »Men säg mig, hvad står på?» frågade flickan vidare. »Jag säger dig ännu en gång, stör mig inte i mitt arbete. Säg inte ett ord mera, utan gå in i din kammare, tag den falska huden från ansiktet, tag på dig den sidenklädning, du hade på dig, då du kom hit, och vänta sedan inne i din kammare, tills jag ropar dig.»

Men jag måste nu berätta om konungen och drottningen, som dragit ut med grefven för att uppsöka den gamla häxan i vildmarken. Grefven hade om natten blifvit skild från dem i skogen och måste fortsätta vägen ensam. Dagen därefter föreföll det honom, som om han befunne sig på den rätta vägen. Han fortfor att gå, tills det blef mörkt. Då steg han upp i ett träd, där han ville tillbringa natten, ty han var rädd för att gå vilse. Då månen upplyste näjden, varseblef han en gestalt, som kom vandrande utför bärget. Hon hade visserligen intet spö i handen, men han kunde likväl genast känna igen gåsvakterskan, som han förut hade sett i den gamlas hus. »Aha!» utbrast han, »där kommer hon; har jag först den ena häxan så skall inte den andra undgå mig.» Men huru förvånad blef han ej, då han såg henne gå till källan, taga huden af sig och tvätta sig, och när han såg hennes gyllne hår och underbara skönhet. Han vågade knappast andas, men han sträckte halsen så långt fram mellan grenarne, som det var honom möjligt, och han kunde nu obehindradt betrakta henne. Men om han böjde sig för långt fram eller huru det eljest gick till, nog af, grenen brast, och i samma ögonblick gled flickan in i den falska huden, ilade bort som en hind, och då månen på samma gång förmörkades, försvann hon för hans blickar.

Knappast var hon borta, förr än grefven steg ned ur trädet och skyndade efter henne. Han hade emellertid ej kommit långt, förr än han i skymningen såg två skepnader gå öfver ängen. Det var konungen och drottningen; de hade på långt håll sett ljus i den gamlas koja och styrde nu kosan efter det. Grefven omtalade för dem det underbara, han hade sett vid källan, och de tviflade ej på, att det var deras saknade dotter. De gingo förnöjda vidare och kommo snart till huset. Gässen sutto utanför; de hade stuckit hufvudena under vingen och sofvo, och ingen af dem rörde sig. De tittade in genom fönstret. Den gamla satt alldeles stilla och spann, vaggade med hufvudet och såg sig ej om; hela stugan var ren och fin. Men dottern sågo de icke till. Sedan de stått så en stund, togo de mod till sig och knackade sakta på. Det såg ut som om den gamla hade väntat dem, ty hon reste sig upp och ropade vänligt: »Kom in, jag vet redan hvilka ni äro.» Då de kommit in i stugan, sade den gamla: »Ni kunde ha besparat er den långa vägen, om ni inte för tre år sedan orättvist hade förskjutit er dotter, som är så god och älskvärd. Hon har emellertid ej haft någon skada däraf; hon har måst vakta gäss i tre år, men hon har bevarat sitt hjärta rent och ej lärt sig något ondt. Den ångest, hvari ni lefvat, har varit er ett tillräckligt straff.» Hon gick därefter till kammaren och ropade: »Kom nu in, min dotter!» Dörren gick upp, och konungadottern visade sig i sin sidenklädning, med det gyllne håret och de strålande ögonen; det var som om en ängel stigit ned från himlen.

Hon gick fram till sina föräldrar, föll dem om halsen och kysste dem, och de kunde ej låta bli att gråta af glädje. Den unge grefven stod bredvid dem, och då hon fick se

honom, blef hon röd i ansiktet som en mossros; hon visste ej själf hvarför. »Kära barn», sade konungen, »jag har gifvit bort mitt rike, hvad skall jag ge dig?» — »Hon behöfver ingenting», svarade den gamla, »jag skänker henne de tårar, hon har gjutit för er skull, idel äkta pärlor, som äro värda mer än ett konungarike. Och till lön för hennes tjänster ger jag henne mitt hus.» Då den gamla hade sagt detta, försvann hon. Väggarne knakade, och i detsamma förvandlades huset till ett präktigt slott, och en kunglig taffel var där dukad och betjänterna sprungo af och an.

Historien är ännu inte slut, men min mormor, som har talat om den för mig, hade svagt minne, så att hon hade glömt det öfriga. Men så vidt jag vet, blef den sköna konungadottern gift med grefven, de bodde i slottet och lefde lyckligt, så länge det var Guds vilja. Och de hvita gässen, som prinsessan hade vaktat i tre år, voro förvandlade flickor (jag hoppas, att mina unga läsarinnor ej ta illa upp), som den gamla hade tagit till sig, och om de sedan fingo tillbaka sin mänskliga gestalt och kommo i den unga grefvinnans tjänst, det vet jag inte så noga, men jag förmodar att så var. Men så mycket är visst, att den gamla ej var någon häxa, som folk trodde; hon var däremot en klok gumma, som menade väl med alla. Antagligen hade det också varit hon, som vid konungadotterns födelse förlänat henne den gåfvan att gråta pärlor i stället för tårar. Nu för tiden förekommer sådant aldrig mer, eljest skulle de fattiga snart bli rika.

Vattennymfen i dammen.

Det var en mjölnare, som lefde ett förnöjdt lif med sin hustru. De stodo sig godt, och deras välstånd tilltog år från år. Men allt är föränderligt, och olyckan kan snart vara framme. Liksom mjölnarens rikedom hade ökats, så smällte den också tillsammans år från år, och slutligen ägde han knappast kvarnen, som han bodde i. Han var böjd af sorg, och när han lade sig om kvällen efter fullbordadt dagsverke, kunde han ej sofva, utan vred sig bekymrad i sin säng. En morgon steg han upp före daggryningen och gick ut i Guds fria natur i hopp att bli lättare om hjärtat. Då han gick förbi kvarndammen, bröt just den första solstrålen fram, och i detsamma hörde han någonting plaska nere i vattnet. Han vände sig om och såg en skön kvinna, som långsamt steg upp ur vattnet. Hennes långa hår hängde ned öfver skuldrorna och betäckte hela hennes kropp. Han kunde genast förstå att det var dammens nymf, och blef så rädd, att han ej visste, om han skulle stanna eller gå vidare. Men vattennymfen lät höra sin ljufva röst, kallade honom vid namn och frågade, hvarför han var så bedröfvad.

I början var mjölnaren alldeles förstummad, men då han hörde henne tala så vänligt, fattade han mod och berättade henne, att han fordom hade lefvat i rikedom och lycka, men

nu hade han blifvit så fattig, att han knappast kunde dra sig fram. »Var lugn», sade vattennymfen, »jag skall göra dig rikare och lyckligare än du någonsin förr har varit, men då måste du lofva att ge mig det, som i detta ögonblick har födts i ditt hus.» Mjölnaren tänkte som så: »Hvad kan det väl vara annat än en hundvalp eller en killing?» och han samtyckte därför till hennes begäran. Nymfen dök åter ned i vattnet, och tröstad och med gladt mod skyndade mjölnaren

Han berättade, att han fordom lefvat i rikedom och lycka, men nu blifvit fattig.

sig hem. Men innan han ännu hunnit fram till kvarnen, kom tjänstflickan emot honom och ropade, att han skulle glädja sig, ty hans hustru hade nedkommit med en liten gosse. Mjölnaren blef som träffad af åskan, ty han såg nu, att den falska vattennymfen hade vetat det och att hon hade bedragit honom. Helt nedslagen framträdde han till sin hustrus säng, och då hon frågade honom, hvarför han ej gladde sig öfver den vackre gossen, omtalade han hvad som hade händt honom och hvilket löfte han hade gifvit vattennymfen. »Hvad skall jag med rikedom och lycka», tillade han, »när jag skall mista mitt barn? Men hvad kan jag göra för att förhindra det?» Släktingarne, som kommo för att gratulera, kunde ej häller hitta på någon råd.

Emellertid återvände lyckan till mjölnarens hus. Allt hvad han företog sig lyckades honom, det var som om hans kistor och lådor fyllts af sig själfva och pänningarne i skåpet ökats nattetid. Det dröjde ej länge, förr än hans rikedom var större än någonsin förr. Men han kunde ej ostördt glädja sig däröfver; det löfte han gifvit vattennymfen tyngde ständigt på hans hjärta. Så ofta han gick förbi dammen, var han i den dödligaste oro för att hon skulle komma upp och kräfva honom på hvad han var henne skyldig. Gossen tillät han aldrig att gå till dammen. »Akta dig», sade han till honom, »när du kommer till dammen, så höjer sig en hand därur, fattar i dig och drar dig ned.» Men då år efter år förgick och nymfen ej visade sig, började mjölnaren lugna sig.

Gossen växte upp till yngling och kom i lära hos en jägare. Då han hade lärt ut och blifvit en skicklig jägare, tog egendomsherren vid byn honom i sin tjänst. I samma by bodde en vacker och dygdig flicka; jägaren blef förälskad i henne, och då hans herre fick veta det, skänkte han honom ett litet hus; de höllo bröllop, lefde lugnt och lyckligt och älskade hvarandra innerligt.

En gång förföljde jägaren ett rådjur. Då det kom fram ur skogen och sprang ut på fria fältet, satte han efter det och sträckte det till marken med ett skott. Han märkte ej, att han befann sig i närheten af den farliga dammen, och då han hade skurit upp rådjuret och tagit ut dess inälfvor, gick han till vattnet för att tvätta sina blodiga händer. Men knappast hade han doppat ned dem, förr än vattennymfen kom upp; leende slog hon sina våta armar om honom och drog honom ned med sig så hastigt, att böljorna slogo tillsammans öfver hans hufvud.

Då det blef afton och jägaren ej kom hem, blef hans hustru orolig. Hon gick ut för att se efter honom, och då han ofta hade berättat henne, att han måste akta sig för vattennymfen och att han därför ej vågade sig i närheten af dammen, så anade hon redan hvad som hade händt. Hon skyndade till dammen, och då hon såg hans jagtflaska ligga vid brädden däraf, kunde hon ej längre tvifla om olyckan. Hon vred sina händer och ropade klagande sin älskades namn, men förgäfves; hon sprang öfver på den andra sidan af dammen och ropade åter på honom; hon okvädade vattennymfen med hårda ord, men fick intet svar. Vattenspegeln låg lika blank som förut, endast månens halfva ansikte stirrade upp på henne därur.

Den stackars kvinnan lämnade ej dammen. Med hastiga steg, utan rast eller ro fortfor hon att gå däromkring, än med höga rop, än sakta klagande, än alldeles tyst. Slutligen voro hennes krafter uttömda, hon dignade ned och föll i djup sömn.

Hon hade en underlig dröm. Det föreföll henne, som om hon i sin ångest klättrade uppför höga klippor. Törnen och tistlar refvo hennes fötter blodiga, rägnet piskade henne

i ansiktet, och vinden susade genom hennes långa hår. Då hon kommit upp på toppen, fick alltsamman ett annat utseende; himlen var blå, luften mild, marken sänkte sig sakta nedåt, och på en grön, blomstersmyckad äng stod en liten täck hydda. Hon gick ned till den, och då hon öppnade dörren, satt där en gammal hvithårig kvinna, som vinkade vänligt till henne. I detta ögonblick vaknade hon. Det hade redan blifvit dag, och hon beslöt sig genast för att lyda drömmen. Med stor möda klättrade hon uppför bärget, och allt var alldeles så som hon hade sett det i drömmen. Den gamla kvinnan tog vänligt emot henne och pekade på en stol, som hon skulle sätta sig på. »Det måtte ha händt dig en olycka», sade hon, »eftersom du uppsöker min ensliga hydda.» Den stackars kvinnan berättade gråtande hvad som hade händt henne. »Trösta dig», sade den gamla, »jag skall hjälpa dig. Här har du en guldkam. Vänta tills fullmånen är uppstigen, gå sedan ned till dammen, sätt dig vid brädden och red ditt långa svarta hår med denna kam. När du slutat därmed, så lägg dig ned, så skall du få se hvad som inträffar.»

Hustrun vände om, men tiden innan det blef fullmåne gick mycket långsamt för henne. Slutligen visade den klara skifvan sig på himlen, hon gick till dammen, satte sig ned, redde ut sitt långa svarta hår med guldkammen, och då hon slutat därmed, lade hon sig ned vid brädden af vattnet. Det dröjde ej länge, förr än det brusade nere i djupet, en bölja slog mot stranden och ryckte kammen med sig. I nästa ögonblick delade sig vattenspegeln, och jägarens hufvud visade sig. Han sade intet, men såg på sin hustru med en bedröfvad blick. En ny bölja kom rullande och slog tillsammans öfver hans hufvud. Allt försvann, och dammen var åter lika lugn som förut; endast fullmånens ansikte glänste därpå.

Tröstlös återvände hustrun hem, men i drömmen såg hon åter den gamlas hydda. Om morgonen begaf hon sig dit igen och beklagade sig för den kloka gumman. Denna gaf henne en guldflöjt och sade: »Vänta, tills det åter blir fullmåne, tag sedan denna flöjt, sätt dig vid dammen, blås en enda vacker melodi därpå, och när du slutat därmed, så lägg dig ned i sanden, så skall du få se hvad som inträffar.»

Hustrun gjorde som den gamla hade sagt. Knappast låg flöjten på sanden, förr än det brusade i djupet, en bölja kom rullande och förde bort flöjten med sig. Strax därpå delade sig vattnet, och icke blott mannens hufvud, utan hela hans öfverkropp kom upp. Han sträckte längtansfullt ut sina armar efter henne, men i detsamma kom en annan bölja rullande, den slog öfver honom och drog honom med sig.

»Ack, hvad hjälper det», sade den olyckliga, »att jag endast får se min älskade för att genast åter förlora honom?» Sorgen fyllde ånyo hennes hjärta, men i drömmen såg hon för tredje gången den gamlas hus. Morgonen därpå gick hon åter dit upp, och den kloka gumman gaf henne en guldspinnrock, tröstade henne och sade: »Ännu är ej allt fullgjordt. Vänta tills det blir fullmåne, tag sedan din spinnrock, sätt dig vid stranden och spinn tenen full. När du slutat därmed, så sätt rocken tätt invid brädden, så får du se hvad som inträffar.»

Hustrun gjorde alldeles som henne hade blifvit sagdt. Så snart det blef fullmåne, bar hon spinnrocken till stranden och gaf sig till att spinna, tills det ej fanns mera lin och tenen var alldeles full. Men knappast hade hon satt ned spinnrocken till vattnet, förr än det brusade ännu starkare än förut, en väldig bölja kom rullande och ryckte spinnrocken med sig. I detsamma kom icke allenast mannens hufvud, utan hela hans kropp ur vattnet; han sprang hastigt i land, fattade sin hustru vid handen och skyndade bort med henne.

Men de hade ej kommit många steg därifrån, förr än hela dammen med ett förfärligt dån steg öfver sina bräddar och brusade ut öfver fältet efter de flyende. Dessa ansågo sig redan som dödens rof, men i sin förtviflan kallade hustrun ännu en gång på den gamla. I samma ögonblick blefvo de bägge förvandlade, mannen till en groda och hustrun till en padda, och öfversvämningen, som emellertid hade nått dem, kunde nu ej vålla dem döden, men den skilde dem likväl åt och förde dem långt ifrån hvarandra.

Då vattnet hade runnit tillbaka och flyktingarne åter voro på det torra, fingo de igen sin mänskliga gestalt. Men den ene af dem visste icke, hvar den andre var; de befunno sig bland främmande människor, som icke kunde säga dem vägen till deras hem. Det låg höga bärg och djupa klyftor mellan dem. För att få sitt lifsuppehälle måste de bägge vakta får. I många år drefvo de sålunda sina hjordar ut på fälten, fulla af sorg och längtan.

Men en gång, då de en vacker vårmorgon hade dragit ut med sina hjordar, fogade slumpen det så, att de möttes. Då mannen såg en hjord på en aflägsen bärgssluttning, dref han sina får åt det hållet. De sammanträffade i en dal, men de kände ej igen hvarandra. De blefvo likväl glada öfver att få sällskap, och hädanefter drefvo de sina hjordar till samma ställe; de talade visserligen ej mycket med hvarandra, men de kände sig ändå tröstade. En afton, då fullmånen stod högt på himlen och fåren lagt sig till hvila, tog herden upp en flöjt ur fickan och gaf sig till att blåsa ett vackert, men sorgligt stycke. Då han slutat, såg han, att herdinnan grät bittert. »Hvarför gråter du?» frågade han. »Ack», svarade hon, »alldeles så sken månen också, då jag sista gången blåste samma stycke och min älskade mans hufvud kom upp ur vattnet.» Han såg på henne, och i detsamma var det, som om en slöja fallit från hans ögon, han kände igen sin kära hustru, och då hon betraktade honom och månen sken på hans ansikte, kände hon också igen honom. De omfamnade och kysste hvarandra, och att de voro glada och lyckliga, behöfver man ej tala om.

Trumslagaren.

En ung trumslagare gick en afton allena öfver fältet och kom till en sjö, vid hvars brädd han såg tre hvita lärftsstycken ligga. »Sådant fint lärft», sade han och stoppade ett af styckena i fickan. Han gick därpå hem, utan att tänka vidare på sitt fynd, och lade sig att sofva. Just som han höll på att somna, tyckte han, att någon ropade på honom. Han lyssnade och hörde en svag röst, som ropade: »Trumslagare, trumslagare, vakna!» Som det var kolmörkt, kunde han ej se någon, men det föreföll honom, som om det sväfvade en gestalt fram och tillbaka vid hans säng. »Hvad vill du?» frågade han. »Gif mig igen mitt lintyg», svarade rösten, »som du i går kväll tog ifrån mig nere vid sjön.» — »Det kan du gärna få igen», svarade trumslagaren, »om du säger mig hvem du är.» — »Ack», svarade rösten, »jag är en mäktig konungs dotter, men en elak häxa

har fått mig i sitt våld och satt mig på glasbärget. Hvarje dag måste jag och mina båda systrar bada oss i sjön, men utan mitt lintyg kan jag ej flyga därifrån. Mina systrar äro redan borta, men jag har måst dröja kvar. Jag beder dig, gif mig igen mitt lintyg.» — »Var lugn, stackars barn», sade trumslagaren, »jag vill gärna lämna igen det.» Han tog upp det ur fickan och räckte henne det i mörkret. Hon tog det hastigt och ville skynda bort med det. »Vänta ett ögonblick», sade han, »kanske kan jag hjälpa dig.» — »Du kan endast hjälpa mig genom att komma upp på glasbärget och befria mig ur häxans våld. Men till glasbärget kan du inte komma, och om du också kom ända fram till det, kunde du ändå inte komma upp på det.» — »Hvad jag vill, det kan jag», sade trumslagaren. »Jag tycker synd om dig, och jag är ej rädd för någonting. Men jag hittar inte vägen, som leder till glasbärget.» — »Vägen går genom den stora skogen, hvari människoätarne bo», sade hon, »mera törs jag ej säga.» I detsamma försvann hon.

Vid daggryningen steg trumslagaren upp, tog sin trumma och gick oförskräckt in i skogen. Då han hade gått ett stycke, utan att se någon jätte, tänkte han: »Det är väl

bäst, att jag väcker de sjusofvarne», hvarpå han tog fram sina trumpinnar och gaf sig till att slå en hvirfvel, så att alla fåglar flögo upp ur träden med höga skrik. Ett ögonblick därefter reste sig en jätte, som hade legat och sofvit i gräset, och då han stod på benen, var han hög som en gran. »Du lilla kryp», ropade han till trumslagaren, »hvarför kommer du hit och trummar och stör mig i min sömn?» — »Jag trummar», svarade han, »därför att det kommer många tusen bakom mig, och dem måste jag visa vägen.» — »Hvad vilja de här i min skog?» frågade jätten. »De vilja göra kål på dig och ränsa skogen från sådana bestar som du.» — »Åh», svarade jätten, »jag trampar ihjäl er som myror.» — »Tror du dig kunna uträtta någonting mot dem?» frågade trumslagaren. »När du böjer dig ned för att ta fast en, springer han bort och gömmer sig; men när du sedan lägger dig att sofva, komma de fram från alla buskar och krypa upp på dig. Hvar och en af dem har en stålhammare i bältet, och därmed slå de din skalle i bitar.»

Jätten blef ängslig och tänkte: »Ger jag mig i färd med de där listiga varelserna, kan jag kanske råka illa ut. Vargar och björnar kan jag vrida halsen af, men mot sådant kryp kan jag inte försvara mig. Hör på, min lille vän», sade han, »gå din väg igen; jag lofvar dig, att jag i framtiden skall låta dig och dina kamrater gå i fred, och har du ytterligare någon önskan, så säg mig den; jag ville gärna göra dig en tjänst.» — »Du har långa ben», sade trumslagaren, »och kan springa fortare än jag; bär mig till glasbärget, så vill jag ge mina kamrater ett tecken att draga sig tillbaka, så att de denna gång låta dig vara i fred!» — »Kom hit, lille mask», sade jätten, »sätt dig upp på min axel, så skall jag bära dig hvart du vill.» Jätten lyfte upp honom, och trumslagaren började hvirfla på sin trumma af hjärtans lust. »Det är väl tecknet till de andra, att de skola vända om», tänkte jätten.

De hade ej kommit långt, förr än en annan jätte kom emot dem; han tog trumslagaren ifrån den förste och stack honom i sitt knapphål. Trumslagaren grep tag i knappen, som var så stor som ett fat, höll sig fast vid den och såg sig förnöjd omkring. Sedan mötte de en tredje jätte, som tog honom ur knapphålet och satte honom på sitt hattbrätte; där spatserade trumslagaren af och an och såg ut öfver träden, och då han långt borta upptäckte ett bärg, tänkte han: »Det är visst glasbärget», och det var det också. Jätten tog nu ett par steg till, och de stodo vid glasbärget, där jätten satte ned honom. Trumslagaren begärde, att han också skulle bära honom upp på toppen af glasbärget, men jätten bara brummade någonting i skägget och gick åter in i skogen.

Nu stod således den stackars trumslagaren nedanför bärget, hvilket var så högt, som om tre andra bärg varit satta på hvarandra, och därtill var det så glatt som en spegel, så att han ej kunde tänka sig, huru han skulle kunna komma upp på det. Han försökte att klättra upp, men det var fåfängt, han gled ständigt ned igen. »Den som nu vore en fågel», tänkte han; men det hjälpte ej att han önskade, han fick ändå inga vingar. Som han nu stod där, utan att veta, huru han skulle bära sig åt, fick han ett stycke därifrån se två män, som brottades med hvarandra. Han gick fram till dem och fann, att de voro oense om en sadel, som låg på marken och som de bägge ville ha. »Sådana narrar», sade han, »ni slåss om en sadel och ha ingen häst.» — »Sadeln är allt värd att man slåss om den», svarade den ene af männen, »ty den, som sitter på den och önskar sig någonstädes, om det så vore till världens ända, han kommer dit i samma ögonblick som han har önskat det. Sadeln tillhör oss gemensamt, men nu är det min tur att rida på den, och det ville

han neka mig.» — »Den tvisten kan jag snart slita», sade trumslagaren, hvarpå han gick ett stycke därifrån och stack en hvit käpp ned i marken. Därefter kom han tillbaka och sade: »Spring nu i kapp; den, som kommer först dit, han skall rida först.» De gåfvo sig bägge till att springa, men knappast hade de kommit ett par steg därifrån, förr än trumslagaren sprang i sadeln, önskade sig upp på glasbärget, och i en handvändning var han där.

Uppe på bärget var en slätt, och där stod ett gammalt stenhus, utanför hvilket låg en stor fiskdamm och bakom denna en mörk skog. Människor och djur såg han ej till; allt var tyst, endast vinden susade genom träden, och skyarne seglade tätt öfver hans hufvud. Han gick till dörren och knackade på. Då han hade knackat tre gånger, kom en gammal gumma med brunt ansikte och röda ögon och öppnade; hon hade glasögon på sin långa näsa, såg skarpt på honom och frågade hvad han önskade. »Mat och dryck och nattlogis», sade trumslagaren. »Det skall du få», sade hon, »om du vill utföra tre arbeten därför.» — »Hvarför inte?» sade han. »Jag skyr intet arbete, om det är aldrig så svårt.» Den gamla gumman släppte därefter in honom och gaf honom kvällsmat och sedan en god säng.

Om morgonen, då han hade sofvit ut, tog gumman en fingerborg från sina magra fingrar, räckte honom den och sade: »Gå nu till ditt arbete och ös vattnet ur fiskdammen med denna fingerborg; men du måste ha slutat innan kvällen, och alla fiskar, som äro i vattnet, måste läggas hvar för sig efter art och storlek.» — »Det var då ett besynnerligt arbete», sade trumslagaren, hvarpå han gick ut till dammen och började ösa. Han öste hela morgonen, men om han så hade öst i tusen år, skulle han ändå ej ha kunnat ösa ur allt vattnet med fingerborgen. Då det blifvit middag, tänkte han: »Det är alltsamman till ingen nytta, det gör detsamma, om jag arbetar eller ej.» Han slutade därför och satte sig ned. I detsamma kom en ung flicka ut ur huset; hon satte en korg med mat framför honom och sade: »Du är så bedröfvad; hvad fattas dig?» Han slog upp ögonen och såg, att hon var underbart vacker. »Ack», sade han, »jag kan inte komma ur fläcken med det första arbetet; hur skall det då gå med de andra? Jag har begifvit mig hemifrån för att uppsöka en konungadotter, som skall bo här; men jag har inte funnit henne, så att det är nog bäst att jag går vidare.» — »Stanna här», sade flickan, »jag skall hjälpa dig ur din nöd. Du är trött, lägg ditt hufvud i mitt knä och sof. När du vaknar igen, är arbetet gjordt.» Trumslagaren lät ej säga sig detta två gånger. Så snart han hade tillslutit sina ögon, vred hon på sin önskering och sade: »Vatten, gå bort, fiskar, kom upp!» I detsamma steg vattnet upp som en hvit dimma och seglade bort med de andra skyarne, och fiskarne slogo kullerbyttor, hoppade upp på dammens brädd och lade sig bredvid hvarandra, efter olika art och storlek.

Då trumslagaren vaknade, såg han med förvåning, att alltsamman var uträttadt. Men flickan sade till honom: »En af fiskarne ligger ej bland de andra, utan för sig själf. När gumman kommer i kväll och ser, att allt hvad hon har begärt är utfördt, frågar hon: 'Hvarför ligger denna fisk alldeles ensam?' Kasta då fisken i ansiktet på henne och säg: 'Den skall du ha, gamla häxa'.» Om kvällen kom gumman, och då hon hade gjort sin fråga, kastade han fisken i ansiktet på henne. Hon låtsade, som om hon ej märkte det, men kastade en ilsken blick på honom.

Morgonen därpå sade hon: »I går slapp du lätt undan; jag måste ge dig ett svårare arbete. I dag skall du hugga ned hela skogen, klyfva veden och stapla upp den i famnar, och till kvällen måste alltsamman vara färdigt.» Hon gaf honom en yxa och två kilar.

Men yxan var af bly och kilarne af bleck. Så snart han började hugga, böjde yxan sig, och kilarne blefvo alldeles platta. Han visste ej hvad han skulle ta sig till; men om middagen kom flickan åter med mat och tröstade honom. »Lägg ditt hufvud i mitt knä och sof», sade hon, »när du vaknar igen, är arbetet gjordt.» Hon vred på sin önskering, och i samma ögonblick störtade skogen ned med ett brak. Veden klyfdes af sig själf och lade sig i famnar. Det var som om osynliga jättar utfört arbetet. Då han vaknade sade flickan: »Där ser du nu, att veden är klyfd och lagd i famnar; det är blott en enda gren kvar, och när gumman kommer i kväll och frågar, hvad den grenen skall vara till, så gif henne ett slag med den och säg: 'Den skall du ha, din häxa'.» Gumman kom. »Där ser du nu, huru lätt arbetet var; men hvarför ligger den grenen där?» — »Den skall du ha, din häxa», svarade han och gaf henne ett slag med den. Men hon låtsade, som om hon ej kände det, skrattade hånfullt och sade: »I morgon bittida skall du lägga all veden i en hög, tända eld på den och bränna upp den.»

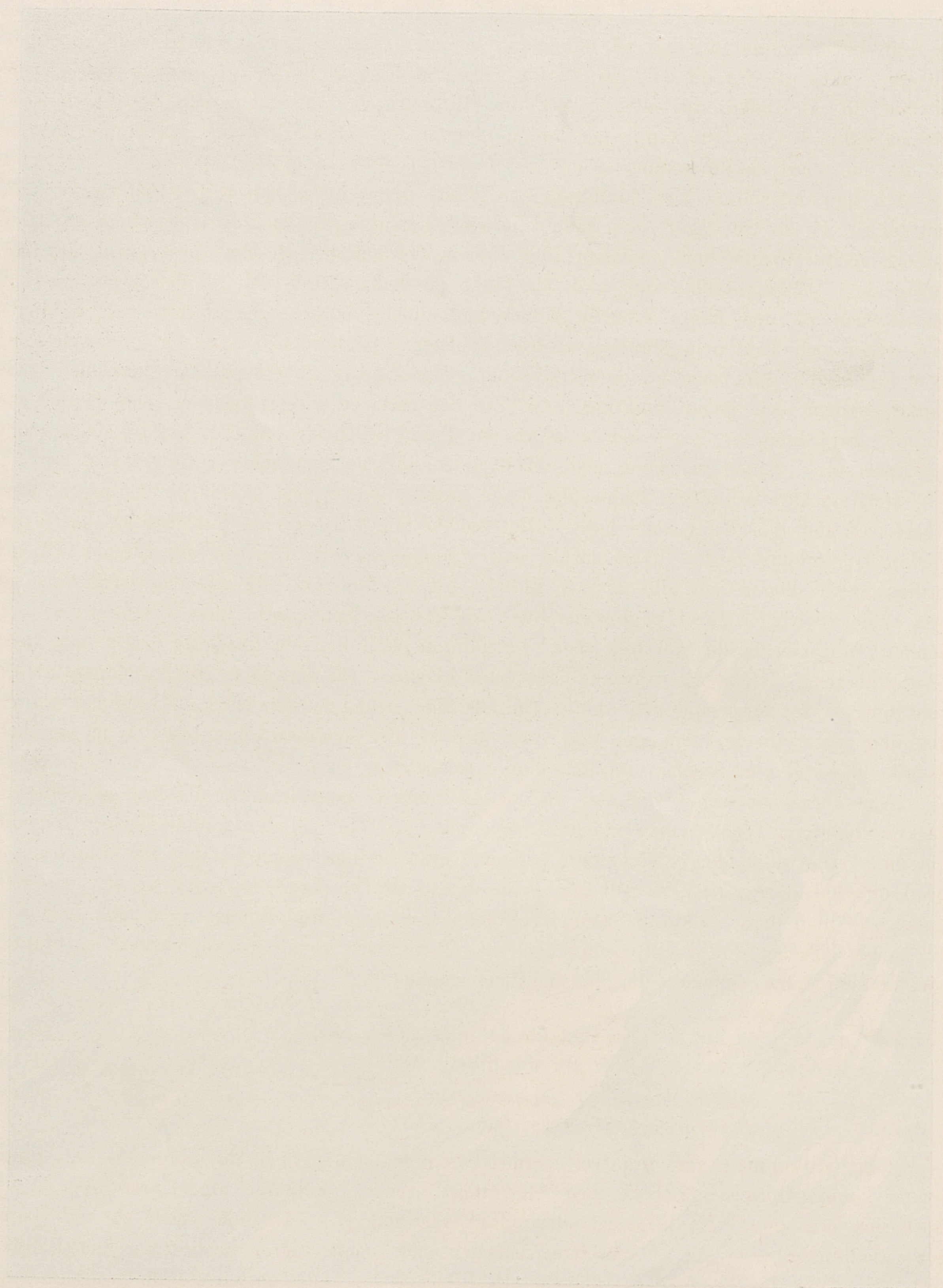
Vid daggryningen steg han upp och började bära ihop veden, men huru skulle en människa kunna släpa tillsammans en hel skog? Arbetet kom ej ur fläcken. Men flickan öfvergaf honom ej i nöden; hon bar till honom mat om middagen, och då han hade ätit, lade han sitt hufvud i hennes knä och somnade. Då han vaknade, stod hela vedtrafven i ljusan låga. »Hör på», sade flickan, »när häxan kommer, begär hon, att du skall göra ännu mera; om du utan fruktan gör hvad hon fordrar, kan hon ej få någon makt med dig; men blir du rädd, fattar elden i dig och så brinner du upp. Och när du till sist har slutat med alltsamman, så tag henne med bägge händerna och kasta in henne midt i lågorna.»

Då flickan hade gått bort, kom gumman smygande och sade: »Hu, hvad jag fryser! Men där brinner ju eld, det värmer min gamla kropp, det gör godt. Se, där ligger en klump, som inte vill brinna; tag ut den åt mig. När du har gjort det, är du fri och kan gå hvart du vill. Skynda dig!» Trumslagaren betänkte sig ej länge, han sprang midt in i lågorna, men de gjorde honom ingenting, icke ett hår sveddes på hans hufvud. Han tog ut vedklumpen och lade ned den på marken. Men knappast hade han gjort det, förr än han blef förvandlad, och den vackra flickan, som hade hjälpt honom i hans nöd, stod framför honom, och på hennes kläder, som blänkte af guld, kunde han se, att det var en konungadotter. Men häxan hånskrattade och sade: »Du tror visst, att du har henne, men det är ännu långt härifrån och dit.» Hon ämnade kasta sig öfver flickan och släpa henne bort med sig, men då tog han om gumman med bägge armarne, lyfte upp henne och kastade henne in i lågorna, hvilka slogo tillsammans om henne, som om de gladt sig öfver att få förtära en häxa.

Konungadottern såg nu på trumslagaren, och då hon märkte, att han var en vacker yngling och betänkte, att han hade vågat sitt lif för att rädda henne, räckte hon honom handen och sade: »Du har vågat allt för mig, men jag vill också göra allt för dig. Ger du mig din tro, så skall du också bli min gemål. På rikedom ha vi ingen brist, vi ha nog af det, som häxan har samlat.» Hon förde honom in i huset; där stodo kistor och lådor, som voro fyllda med hennes skatter. De läto guld och silfver ligga och togo endast ädelstenar. De ville ej stanna på glasbärget längre, och han sade därför till henne: »Sätt dig upp på min sadel, så flyga vi ned som fåglar.» — »Nej, den gamla sadeln tycker jag inte om», sade hon, »jag behöfver bara vrida på min önskering, så äro vi hemma.» — »Godt», svarade trumslagaren, »önska oss då utanför stadsporten.» I samma ögonblick voro

Han kastade häxan in i lågorna.

de där, men trumslagaren sade: »Jag vill först gå hem till mina föräldrar och berätta dem om min lycka; vänta mig här på fältet; jag kommer snart igen.» — »Ack», sade konungadottern, »akta dig för all del, när du tar afsked af dina föräldrar, att du inte kysser dem på den högra kinden, ty då glömmer du allt och jag blir ensam och öfvergifven kvar här på fältet.» — »Hur skulle jag kunna glömma dig?» sade han och gaf henne handen på, att han snart skulle komma igen.

Då han inträdde i sina föräldrars hus, visste ingen hvem han var, så förändrad hade han blifvit, ty de tre dagar, han hade tillbragt på glasbärget, hade varit tre långa år. Han gaf sig nu till känna, hans föräldrar föllo honom om halsen, och han var så rörd, att han kysste dem på bägge kinderna, utan att tänka på flickans ord. Men i detsamma han gaf dem kyssen på den högra kinden, glömde han alldeles bort konungadottern. Han tömde sina fickor och lade hela grabbnäfvar med ädelstenar på bordet. Hans föräldrar visste ej, hvad de skulle göra med all denna rikedom. Fadern byggde ett präktigt slott med trädgårdar, skogar och ängar omkring, som om det varit en furstes residens, och då det var färdigt, sade modern: »Jag har valt ut en flicka till hustru åt dig, om tre dagar skall bröllopet stå.» Sonen var nöjd med allt hvad föräldrarne bestämde.

Den stackars prinsessan hade stått länge utanför staden och väntat på ynglingens återkomst. Då det blef kväll, sade hon: »Han har bestämdt kysst sina föräldrar på den högra kinden och glömt mig.» Hon sörjde och grämde sig och önskade sig tillbaka till sitt ensliga hus i skogen och ville ej mer tillbaka till sin fars hof. Hvarje dag begaf hon sig in i staden och gick förbi ynglingens hus, och han såg henne ofta, men kände ej mer igen henne. Slutligen hörde hon folk säga: »I morgon skall han stå brudgum.» Då sade hon: »Jag vill ändå försöka att vinna tillbaka hans hjärta.» Då den första bröllopsdagen firades, vred hon på sin önskering och sade: »En klädning strålande som solen.» Strax låg där en klädning så strålande, som om den varit väfd af idel solstrålar; hon tog den på sig, och då alla gästerna voro komna, inträdde hon i salen.

Alla förvånade sig öfver den vackra klädningen, men framför alla bruden, och som vackra klädningar voro hennes största fröjd, gick hon fram till den främmande och frågade, om hon ville sälja den. »Icke för pängar», svarade hon, »men om jag får sitta utanför brudgummens dörr i natt, så vill jag ge er den.» Bruden kunde ej styra sin åtrå och gick in därpå, men hon hällde en sömndryck i det vin, som brudgummen drack, då han gick till sängs, och han föll i djup sömn. Då nu allt var tyst, gömde konungadottern sig utanför sängkammardörren, öppnade den på glänt och ropade in:

»Älskade, hör min röst!
Har du väl plånat mig ut ur ditt minne?
Är du förändrad till håg och sinne?
Har du då glömt, att du räckt mig handen
och att jag räddat ditt lif vid branden?
Älskade, hör min röst!»

Men alltsamman var förgäfves, trumslagaren vaknade ej, och då morgonen bröt fram, måste konungadottern gå bort med oförrättadt ärende. Följande afton vred hon på sin önskering och sade: »En klädning silfverblank som månen.» Då hon visade sig vid festen med klädningen, som såg ut som bara månsken, fick bruden äfven begär efter denna dräkt och gaf henne, för att få den, tillåtelse att tillbringa den andra natten utanför brudgummens rum. Under nattens tystnad ropade hon åter:

»Älskade, hör min röst!
Har du väl plånat mig ut ur ditt minne?
Är du förändrad till håg och sinne?
Har du då glömt, att du räckt mig handen
och att jag räddat ditt lif vid branden?
Älskade, hör min röst!»

Men trumslagaren, som åter hade fått en sömndryck, vaknade ej. Bedröfvad gick hon om morgonen tillbaka till sitt hus i skogen. Men folket i huset hade hört den främmande flickans klagan och talade om alltsamman för brudgummen; de berättade honom dessutom, att det ej hade varit honom möjligt att höra någonting, emedan han hade fått en sömndryck i sitt vin. Den tredje kvällen vred konungadottern på sin önskering och sade: »En klädning gnistrande som stjärnor.» Då hon visade sig därmed på festen, blef bruden alldeles utom sig vid åsynen af den präktiga klädningen, som öfverträffade bägge de andra, och hon sade: »Jag skall och måste ha den», och konungadottern gaf henne den likasom de andra på det villkoret, att hon skulle få tillbringa natten utanför brudgummens dörr. Men denna gång drack han ej vinet, som bjöds honom, då han gick till sängs, utan hällde det under sängen, och då allting var tyst, hörde han, huru en mild stämma ropade till honom:

»Älskade, hör min röst!
Har du väl plånat mig ut ur ditt minne?
Är du förändrad till håg och sinne?
Har du då glömt, att du räckt mig handen
och att jag räddat ditt lif vid branden?
Älskade, hör min röst!»

Plötsligt återfick han sitt minne. »Ack», utbrast han, »huru har jag kunnat handla så trolöst! Men den kyss, som jag i mitt hjärtas glädje tryckte på mina föräldrars högra kind, är skuld därtill, den har bedöfvat mig.» Han sprang upp, tog konungadottern vid handen och förde henne till sina föräldrars säng. »Detta är min rätta brud», sade han. »Genom att äkta den andra skulle jag begå en skamlig orätt.» Då föräldrarne hörde, huru alltsamman hade gått till, gåfvo de sitt samtycke. Man tände åter ljusen i salen, skickade bud efter pukor och trumpeter; vänner och släktingar blefvo inbjudna att komma tillbaka, och nu firades det rätta bröllopet med stor högtidlighet. Den första bruden behöll de vackra klädningarna som skadeersättning, och därmed var hon nöjd.

Haren och igelkotten.

Den här historien låter lögnaktig, men sann är den ändå, ty min farfar, som jag har hört den af, brukade alltid, då han berättade den för mig, säga: »Sann måtte den väl ändå vara, min gosse, annars kunde man ju inte tala om den.» Men så här lyder historien.

Det var en söndagsmorgon vid skördetid, just då bohvetet blommade; solen hade gått upp på himlen, morgonvinden gick varm öfver säden, lärkorna sjöngo i luften, bina surrade i bohvetet och människorna gingo i söndagsstass till kyrkan, och alla skapade varelser voro förnöjda, igelkotten äfven.

Igelkotten och hans hustru gingo förnöjda hem.

Igelkotten stod utanför sin dörr med armarne korslagda, tittade ut i morgonluften och gnolade en liten visa för sig själf, så vackert som en igelkott kan sjunga en härlig söndagsmorgon. Medan han nu stod där och småsjöng, föll det honom plötsligt in, att han, medan hans hustru tvättade och klädde på barnen, kunde gå ut och spatsera litet på fältet

och se efter, huru hans rofvor frodades. Det var de rofvor, som växte närmast hans hus, och han brukade äta däraf jämte de sina, och därför betraktade han dem som sina egna. Sagdt och gjordt. Igelkotten stängde husdörren efter sig och begaf sig på väg ut till fältet. Han hade ej kommit långt från huset och ämnade just vika af förbi en slånbuske, som stod bredvid rofåkern, då han mötte haren, som hade gått ut i ett liknande ärende, nämligen för att bese sin kål. Då igelkotten fick se haren, hälsade han vänligt god morgon på honom. Men haren, som var en förnäm herre på sitt vis och därför grymt högfärdig, svarade ingenting på igelkottens hälsning, utan sade med en hånfull min: »Huru kommer det sig, att du springer omkring här på fältet så tidigt på morgonen?» — »Jag är ute och spatserar», sade igelkotten. — »Spatserar?» svarade haren skrattande. »Jag tycker du kunde använda dina ben bättre.» Detta svar förtröt igelkotten, ty allt kunde han fördraga, men om sina ben tålde han ej höra någon anmärkning, just därför att de voro sneda af naturen. »Du inbillar dig väl», sade nu igelkotten till haren, »att du kan uträtta mera med dina ben?» — »Det tänker jag», sade haren. »Det kommer an på ett försök», menade igelkotten, »jag slår vad om, att jag sprunge om dig, om vi skulle springa i kapp.» — »Du är löjlig, du med dina sneda ben», sade haren, »men gärna för mig, om du nödvändigt så vill. Hvad gäller vadet?» — »En gulddukat och en butelj brännvin», sade igelkotten. »Topp!» svarade haren. »Slå till! och sedan kan vi börja när som hälst.» — »Nej, så brådtom är det inte», tyckte igelkotten, »jag är ännu alldeles fastande; först vill jag gå hem och äta litet frukost; om en halftimme är jag här igen.»

Därmed gick igelkotten. Under vägen tänkte han för sig själf: »Haren litar på sina långa ben, men jag skall nog hinna om honom. Han är visserligen en förnäm herre, men ändå är han en riktig dummerjöns, och han skall allt få betala.» Då nu igelkotten kom hem, sade han till sin hustru: »Hustru, kläd på dig i en fart, du måste följa mig ut på fältet.» — »Hvad är det då?» frågade hans hustru. »Jag har slagit vad med haren om en gulddukat och en butelj brännvin, jag skall springa i kapp med honom, och då måste du vara med.» — »Herre min skapare», skrek igelkottens hustru, »är du inte klok, gubbe, har du alldeles förlorat förståndet? Hur kan du vilja springa i kapp med haren?» — »Håll munnen, gumma», sade igelkotten, »det är min sak. Resonera inte om det du inte begriper. Marsch, kläd på dig nu och kom med.» Hvad skulle igelkottens hustru ta sig till? Hon måste väl följa med, antingen hon ville eller ej.

Då de nu voro på väg, sade igelkotten till sin hustru: »Hör nu på hvad jag säger dig. Ser du, på den långa åkern där borta ska' vi hålla vår kapplöpning. Haren springer i den ena fåran och jag i den andra, och vi börja uppifrån. Du har ingenting annat att göra än att ställa dig här nere i fåran, och då haren kommer fram på andra sidan, så ropar du emot honom: »Jag är redan här.»

Nu hade de kommit till åkern, igelkotten anvisade hustrun hennes plats och gick uppåt åkern. Då han kom fram, var haren redan där. »Ska' vi börja nu?» sade haren. »Ja», svarade igelkotten. »Låt gå då!» Och därmed ställde han sig i sin fåra. Haren räknade: »Ett, tu, tre!» och for af som en stormvind nedåt åkern. Men igelkotten sprang ungefär tre steg, sedan dök han ned i fåran och satt stilla.

Då nu haren i fullt lopp kom ned till åkerns nedersta ända, ropade igelkottens hustru emot honom: »Jag är redan här.» Haren studsade och blef ej litet förvånad; han visste ej annat än att det var igelkotten själf, som ropade till honom, ty, som bekant, ser igel-

kottens hustru alldeles likadan ut som hennes man. Men haren tänkte: »Det här går aldrig rätt till.» Han ropade: »Än en gång, tillbaka igen!» Och nu bar det åter af med honom som en stormvind, så att öronen flögo om hufvudet på honom. Men igelkottens hustru satt lugnt stilla på sin plats. Då nu haren kom tillbaka, ropade igelkotten emot honom: »Jag är redan här.» Men haren blef alldeles utom sig af förargelse och ropade: »Än en gång, tillbaka igen!» — »Gärna för mig», svarade igelkotten, »jag springer så många gånger du har lust.» Haren sprang sjuttiotre gånger, och igelkotten höll ut. Hvarje gång, då haren kom till målet, sade igelkotten eller hans hustru: »Jag är redan här.»

Men den sjuttiofjärde gången kom haren ej fram. Midt på åkern störtade han till marken, blodet flöt ur hans hals, och han blef liggande där. Men igelkotten tog sin vunna gulddukat och brännvinsbuteljen, ropade till sig sin hustru och båda gingo förnöjda hem, och om de ej äro döda, lefva de än i dag.

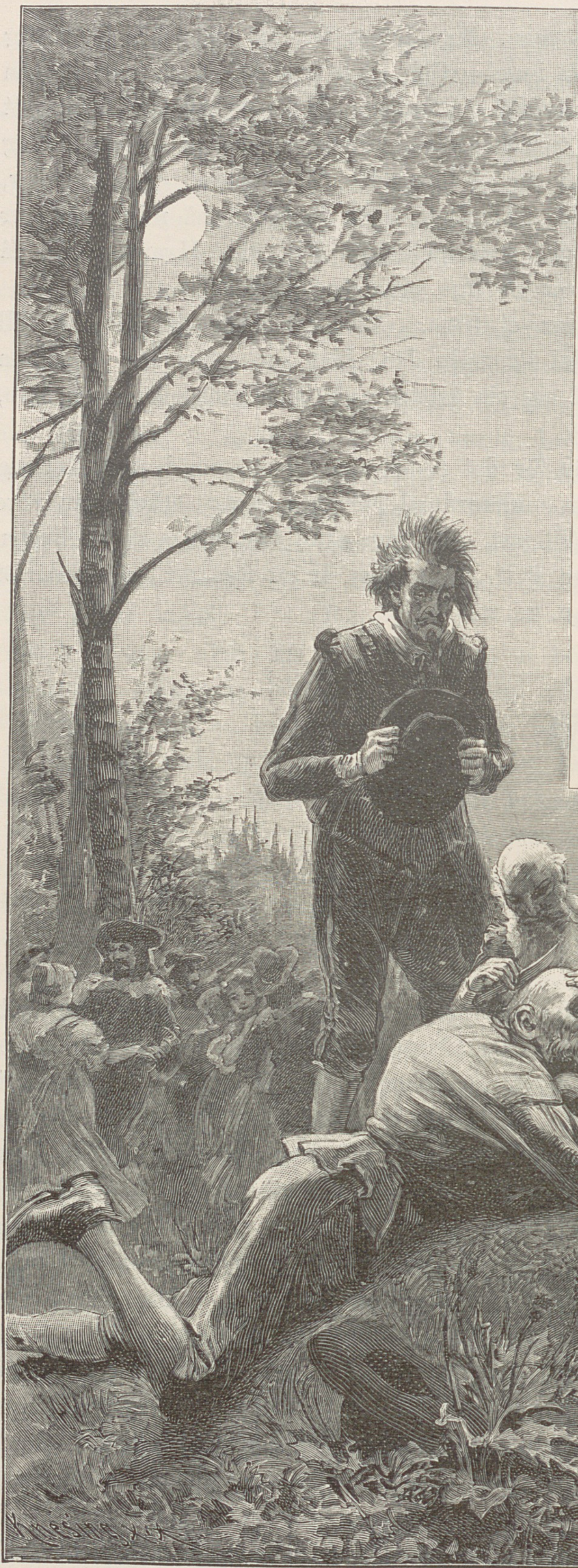
Men det lärorika i den här historien är för det första, att ingen, om han tycker sig vara aldrig så förnäm, skall göra narr af en underordnad person, om det också bara vore en igelkott. Och för det andra, att det är rådligast, när man skall fria, att ta sig en hustru af sitt eget stånd, som ser likadan ut som en själf. Den, som är en igelkott, måste därför se till, att hans hustru också är en igelkott o. s. v.

Älfvornas gåfvor.

En skräddare och en guldsmed vandrade tillsammans. En afton, då solen hade gått ned bakom bärgen, hörde de klangen af en aflägsen musik, som blef allt tydligare; den liknade ej annan musik, men den var så behaglig, att de alldeles glömde bort, att de voro trötta, och raskt vandrade vidare. Månen hade redan gått upp, då de kommo till en kulle, omkring hvilken de sågo en mängd små män och kvinnor, hvilka höllo hvarandra i händerna och svingade omkring i en munter dans; därtill sjöngo de så vackert, och det var den musiken, som de båda vandrarne hade hört. I midten satt en gammal man, som var större än de andra, han hade en brokig tröja på sig, och ett snöhvitt skägg hängde ned öfver hans bröst. De stannade helt förundrade och sågo på dansen. Den gamle vinkade till dem, att de skulle komma närmare, och älfvorna öppnade beredvilligt sin krets för dem. Guldsmeden, som var puckelryggig och, liksom alla med detta lyte, käck och oförskräckt, trädde genast in; skräddaren däremot var först litet rädd och höll sig tillbaka, men då han såg, huru muntert det gick till, tog han mod till sig och följde sin kamrats exempel. Så snart han hade kommit innanför, tillslöts kretsen igen, och de små sjöngo och dansade med de vildaste krumsprång.

Men den gamle tog fram en stor knif, som hängde vid hans bälte, hvässade den, och då den blifvit riktigt skarp, såg han sig om efter de främmande. Dessa blefvo rädda, men

de fingo ej lång tid att betänka sig, ty den gamle tog i en hast fatt på guldsmeden och rakade af hans hår och skägg; detsamma gjorde han därefter med skräddaren. Men deras ångest gick öfver igen, då den gamle, sedan han slutat därmed, slog dem vänligt på axeln, som om han ville säga, att de hade gjort rätt i att låta honom handtera dem som han ville, utan att spjärna emot. Han pekade på en kolhög, som låg bredvid, och gjorde tecken till dem, att de skulle fylla sina fickor. De lydde bägge, fastän de ej kunde förstå, hvad de skulle göra med kolen, och gingo därpå vidare för att söka natthärbärge. Då de kommo ned i dalen, slog klockan tolf i ett närliggande kloster. Ögonblickligen tystnade sången, allt försvann och kullen låg åter öde i månskenet.

De bägge vandrarne funno ett härbärge, och då de lade sig på sitt halmläger, bredde

Den gamle tog i en hast fatt på guldsmeden och rakade af hans hår och skägg.

de sina rockar öfver sig, men som de voro mycket trötta, glömde de att ta ur kolen. De vaknade tidigare än vanligt vid att någonting tryckte hårdt på dem. De kände efter i fickorna och ville ej tro sina ögon, då de funno, att de ej voro fyllda med kol, utan med renaste guld; sitt hår och skägg hade de också kvar som förr. De voro nu rika, men guldsmeden, som på grund af sin snikna natur hade tagit för sig mera, hade dubbelt så mycket som skräddaren. Som alla snåla människor ville guldsmeden ha mera, fastän han hade nog, och han föreslog därför skräddaren, att de skulle stanna där en dag till, så att de om kvällen åter skulle kunna gå ut till kullen och få ännu större skatter af den gamle. Skräddaren ville icke. »Jag har nog och är belåten», sade han, »nu gör jag mästerstycke och gifter mig med min flamma (så kallade han sin käresta) och är en lycklig man.» Men för att göra sin kamrat en tjänst, lofvade han att stanna där en dag till.

Om kvällen hängde guldsmeden ett par stora påsar öfver axeln, för att riktigt kunna korpa åt sig, och begaf sig på väg till kullen. Liksom förra natten fann han älfvorna sjungande och dansande, den gamle rakade åter håret och skägget af honom och gaf honom tecken, att han skulle ta af kolen. Han var ej sen till att rifva åt sig så mycket som fick rum i fickorna och påsarne och återvände sedan hem helt lycksalig och bredde rocken öfver sig. »Om guldet också trycker mig», sade han, »skall jag ändå stå ut med det», och slutligen somnade han med den ljufliga förkänslan af att vakna följande morgon som en stenrik man. Då han öppnade ögonen, reste han sig hastigt för att undersöka sina fickor, men huru förvånad blef han ej, då han såg, att han endast fick fatt i svarta kol, huru djupt han än gräfde. »Ännu har jag likväl det guld jag fick förra natten», tänkte han; men man kan tänka sig hans förskräckelse, då han fann, att äfven allt detta blifvit förvandladt till kol. Han slog sig för pannan med sin nedsvärtade hand och kände, att hela hans hufvud var alldeles skalligt. Men därmed voro hans motgångar ännu ej förbi; först nu märkte han, att utom den puckel, han förut haft på ryggen, hade han nu också fått en på bröstet. Han insåg, att han blifvit straffad för sin girighet och började gråta bitterligen. Den beskedlige skräddaren, som väcktes däraf, tröstade den olycklige så godt han kunde och sade: »Du har varit min kamrat på vandringen; du skall stanna hos mig och lefva af min skatt.» Han höll äfven ord, men den stackars guldsmeden måste i alla sina lefnadsdagar bära på sina båda pucklar och alltid gå med mössa på sig för att dölja sitt skalliga hufvud.

Mäster Syl.

Mäster Syl var en liten mager, men liflig karl, som ej hade ro ett ögonblick. Hans ansikte, hvarifrån en uppnäsa stack fram, var koppärrigt och likblekt, hans hår var grått och stripigt, hans ögon små, men de skickade oupphörligt ut blixtar till höger och vänster. Han märkte allt, klandrade allt, visste allt bättre än andra och hade alltid rätt. Gick han på gatan, så svängde han med bägge armarne, och en gång slog han ämbaren så högt upp i luften för en flicka, som bar vatten, att han själf öfvergöts af deras innehåll. »Fårskalle», ropade han till henne och riste på sig, »kunde du inte se, att jag kom bakom dig?» Till sitt handtverk var han skomakare, och då han arbetade, drog han ut tråden så långt, att hvar och en, som ej höll sig på tillräckligt långt afstånd, fick sig en knuff i magen. Ingen gesäll stannade längre än en månad hos honom, ty han hade alltid någonting att anmärka på äfven det bästa arbete. Än voro styngen ej lika, än var den ena skon längre, än den ena klacken högre än den andra, än var lädret ej tillräckligt bultadt. »Vänta», sade han till lärlingarne, »jag skall nog visa er huru man bultar skinn mjukt», sedan hämtade han spannremmen och gaf dem ett par klatschar öfver ryggen. Lättingar kallade han dem alla.

Han själf uträttade dock ej mycket, emedan han aldrig kunde sitta stilla så länge som en kvart. Hade hans hustru stigit tidigt upp och tändt eld, så hoppade han ur bädden och sprang barfota ut i köket. »Vill ni tända på huset för mig?» skrek han. »Det är ju en eld som man kan steka en oxe vid! Eller tror ni kanske, att veden inte kostar någonting?» Om pigorna stodo vid tvättbaljan och skrattade och talade om för hvarandra hvad de visste, så bannade han dem: »Där stå de gässen och snattra och glömma bort arbetet för prat. Och hvad ska' ni med såpa till? Ett oförsvarligt slöseri och till på köpet en skamlig lättja: de vilja spara sina händer och slippa gnida kläderna ordentligt.» Han sprang ut, men slog omkull ett ämbar med lut, så att hela köket blef öfversvämmadt. Om ett nytt hus uppfördes, så gick han och ställde sig vid ett fönster och såg på. »Där mura de nu igen med röd sandsten», ropade han, »som aldrig torkar! I det där huset kan ingen människa vara frisk. Och se bara, så illa gesällerna passa ihop stenarne! Murbruket duger inte häller, det måste vara grus och inte finsand. Få se, om inte huset ramlar en vacker dag.» Han satte sig och tog ett par styng, sedan sprang han åter upp, spände af sig förskinnet och sade: »Nu skall jag ut och tala förstånd med folk.» Han råkade på några timmermän. »Hvad för slag?» skrek han. »Ni hugger ju inte efter snöre! Tror ni, att

de där bjälkarne komma att stå raka? Nej, de komma att gapa i alla fogar.» Han ryckte yxan ur handen på en timmerman och ville visa honom huru han skulle hugga, men då en med lera lastad vagn kom farande, kastade han bort yxan och sprang till bonden, som gick bredvid vagnen. »Ni är inte rätt klok», ropade han, »hvem spänner unga hästar för en så tungt lastad vagn? De arma djuren störta för er.» Bonden svarade ej, och i förargelsen sprang mäster Syl tillbaka till sin verkstad. Då han åter ville sätta sig till arbetet, räckte en af lärlingarne honom en sko. »Hvad är det där nu igen?» skrek han. »Har jag inte sagt er, att ni inte ska' skära ur skorna så mycket? Hvem vill köpa en sådan där sko, som bara består af sulan? Jag fordrar, att mina befallningar bli åtlydda till punkt och pricka.» — »Mästare», svarade lärlingen, »ni har nog rätt i, att skon inte duger, men det är samma sko, som ni själf har skurit till och börjat arbeta på. Då ni sprang ut nyss, drog ni ned den från bordet, och jag har bara tagit upp den. Men er kan då inte änglarne i himlen göra till lags.»

Mäster Syl drömde en natt, att han var död och på väg till himlen. Då han kom fram dit, klappade han hårdt på porten. »Det förvånar mig», sade han, »att ni inte ha en klocksträng på porten, man knackar ju alldeles sönder sina knogar.» Apostelen Petrus öppnade och ville se efter hvem det var, som förde ett sådant oväsen. »Jaså, är det ni, mäster Syl», sade han. »Ja, jag skall släppa in er, men ett råd vill jag ge er: låt bli att som vanligt klandra allt hvad ni ser här i himlen; det kunde bekomma er illa.» — »Den varningen kunde ni ha sparat er», svarade Syl, »jag vet nog hvad som passar sig, och här är, Gud ske lof, allting fullkomligt och inte så tadelvärdt som på jorden.»

Han inträdde alltså och spatserade af och an i himlens stora salar. Han såg sig omkring till höger och vänster, men skakade ibland på hufvudet eller brummade någonting för sig själf. Emellertid fick han se två änglar, som buro bort en bjälke. Det var den bjälke, som en man hade i ögat, medan han sökte efter grandet i sin broders. Men de buro ej bjälken på längden, utan på tvären. »Har man någonsin sett ett sådant oförstånd?» tänkte mäster Syl, men han teg och lugnade sig: »Det är på det hela taget enahanda, hur man bär bjälken, på längden eller på tvären, bara man kommer fram med den, och jag ser verkligen, att de ej stöta emot på något ställe.» Snart fick han se två änglar, hvilka öste vatten ur en brunn i ett fat, men på samma gång märkte han, att fatet var genomborradt med hål och att vattnet rann ut på alla kanter. De vattnade jorden med rägn. »Anfäkta och regera!» skrek han, men besinnade sig lyckligtvis och tänkte: »Kanske är det bara ett tidsfördrif; om det roar en, så kan man ju gärna göra sådana där onyttiga saker, ja, till och med här i himlen, där man ändå inte gör annat än latar sig, efter hvad jag har märkt.»

Han gick vidare och fick se en vagn, som hade fastnat i ett djupt hål. »Ja, det är då inte underligt», sade han till mannen, som stod bredvid, »hvem lastar väl så oförståndigt? Hvad har ni där?» — »Fromma önskningar», svarade mannen, »jag kunde ej komma någon hvart med dem, men hit har jag ändå fått upp vagnen lyckligt och väl, och här skola de ej lämna mig i sticket.» En ängel kom verkligen och spände för två hästar. »Förträffligt», sade mäster Syl, »men två hästar dra inte upp den vagnen, minst fyra måste spännas för.» En annan ängel kom och ledde fram två hästar till, men spände ej för dem framtill, utan bak. Det var för mycket för mäster Syl. »Din drummel», skrek han, »hvad tar du dig till? Har man någonsin, så länge världen stått, dragit upp en vagn på det viset? Men här inbillar man sig i sin högfärd veta mer än alla andra.» Han ämnade säga mera, men en af himlens

invånare hade tagit honom i kragen och sköt ut honom med oemotståndlig kraft. I porten vände sig mäster ännu en gång om efter vagnen och såg huru den lyftes upp af fyra bevingade hästar.

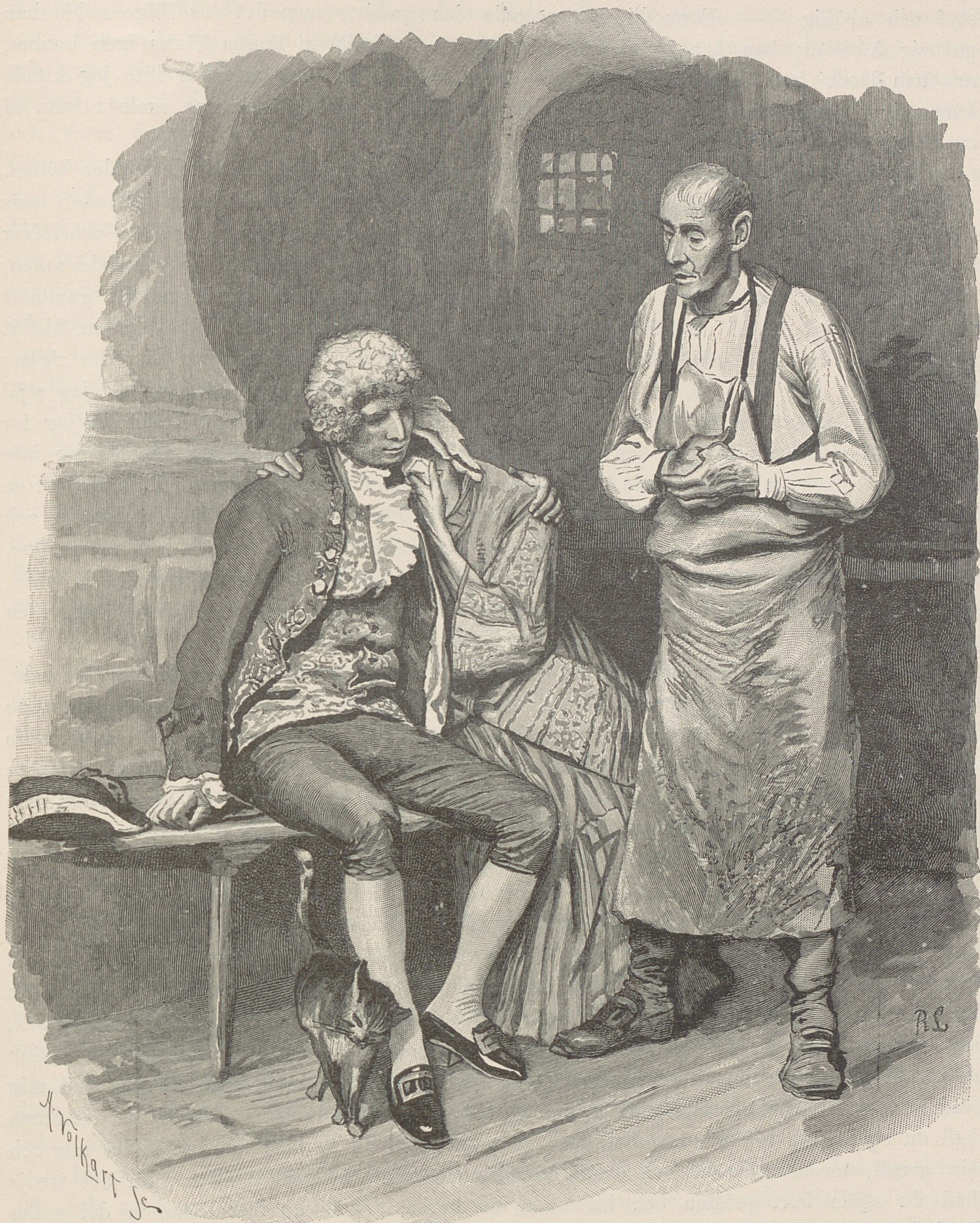
I detta ögonblick vaknade mäster Syl. »Det går visserligen helt annorlunda till i himlen än på jorden», sade han för sig själf, »och därför får man ursäkta mycket, men hvem kan tåligt se på, att man spänner för hästar både fram och bak? Visserligen hade de vingar, men hvem kunde veta det? Det är för rästen en stor dumhet att sätta vingar på hästarne, som ha fyra ben att springa med. Men nu måste jag stiga upp, annars göra de allt hvad galet är nere i verkstaden. Det var då för väl, att jag inte är död.»

Mästertjufven.

En gammal bonde och hans hustru sutto en gång utanför sin låga koja för att hvila sig efter arbetet. Plötsligt kom en präktig vagn med fyra svarta hästar körande emot dem, och en grant klädd herre steg ur. Bonden reste sig, gick fram till herrn och frågade hvad han befallde och hvarmed han kunde stå till tjänst. Den främmande räckte den gamle handen och sade: »Jag önskar ingenting annat än att en gång få förtära en landtlig måltid. Koka potatis, som ni bruka äta den, så vill jag sätta mig till bords och äta med er.» Bonden smålog och sade: »Ni är grefve eller furste eller kanske till och med härtig, och sådana förnäma herrar ha ofta slika infall; men er önskan skall bli uppfylld.» Hustrun gick ut i köket och tvättade och ref potatisen för att göra potatisbullar däraf; under tiden sade bonden till den främmande: »Kom med mig ut i trädgården så länge, jag har ännu någonting att göra där ute.»

I trädgården hade han gräft stora hål, hvari han nu ämnade plantera träd. »Har ni inga barn», frågade den främmande, »som kunna hjälpa er med ert arbete?» — »Nej», svarade bonden, »jag har visserligen en gång haft en son», tillade han, »men han har för länge sedan dragit ut i vida världen. Det var en vanartig slyngel, han var klok och förslagen, men han ville ej lära sig någonting och gjorde bara skälmstycken; slutligen rymde han, och sedan har jag ej hört af honom.» Den gamle tog ett ungt träd, satte ned det i ett hål och tryckte ned en stödkäpp bredvid, och då han hade skottat öfver jorden och trampat till den, band han fast stammen vid stödkäppen med ett halmrep upptill, nedtill och på midten. »Men säg mig», sade herrn, »hvarför sätter ni inte också ett stöd bredvid det krokiga, knöliga trädet där borta, som är böjdt nästan ända ned till jorden, så att det kan växa lika rakt som detta?» Den gamle log och sade: »Herre, ni talar som ni har förstånd till; det syns nog, att ni inte har befattat er med trädgårdsskötsel. Trädet där

Han är ändå min son, och mina ögon ha fått se honom ännu en gång.

borta är gammalt och knöligt, det kan aldrig bli rakt; man måste rätta trädet, medan det är ungt.» — »Det är med det som med er son», sade den främmande. »Hade ni rättat honom, medan han var ung, så hade han inte rymt; nu har väl troligen han också blifvit

styf och oböjlig.» — »Förmodligen», svarade den gamle, »men det var länge sedan han gaf sig härifrån; han kan ju ha förändrat sig.» — »Skulle ni kunna känna igen honom, om han stode framför er?» frågade den främmande. »Ansiktet tror jag inte jag kunde känna igen», svarade bonden, »men han har ett födelsemärke på den ena axeln i form af en böna.»

Nu drog den främmande af sig rocken, blottade sin ena axel och visade bonden bönan. »Herre Gud!» utropade den gamle, »ja, du är min son!» och faderskärleken vaknade i hans hjärta. »Men», tillade han, »huru kan du vara min son? Du är ju en hög herre och lefver i rikedom och öfverflöd? Huru har du kommit därhän?» — »Ack, fader», svarade sonen, »det unga trädet hade intet stöd, och därför har det växt snedt; nu är det för gammalt och kan ej mera rättas. Du frågar huru jag har förvärfvat min rikedom? Jag har blifvit tjuf. Ja, bli inte så förskräckt; jag är mästertjuf. För mig finns hvarken lås eller riglar; hvad jag får lust till, det är mitt. Tro inte, att jag stjäl som en simpel tjuf; jag stjäl endast af de rikas öfverflöd. Fattigt folk äro säkra för mig, dem ger jag hällre än jag tar något ifrån dem. Hvad jag kan ta utan besvär, list eller förslagenhet, det rör jag inte häller.» — »Ack, min son», sade den gamle, »jag tycker ändå inte om det; en tjuf är en tjuf, och, tro mig, det slutar aldrig väl.» Han förde honom därpå in till sin hustru, och då hon hörde, att det var hennes son, började hon gråta af glädje; men då han sade henne, att han blifvit mästertjuf, grät hon dubbelt så mycket. »Om han också har blifvit tjuf», sade hon slutligen, »så är han ändå min son, och mina ögon ha fått se honom ännu en gång.»

De satte sig till bords, och han åt med sina föräldrar ännu en gång den tarfliga kost, som han ej hade smakat på många år. Slutligen sade fadern: »Om vår herre, grefven uppe på slottet, får veta hvem du är och hvad du drifver för yrke, tar han dig inte på armarne och vaggar dig, som han gjorde, då han stod fadder åt dig, utan han låter hänga dig i en galge.» — »Det har ingen fara, han skall ej göra mig något ondt, ty jag förstår mitt handtverk. Ännu i denna dag vill jag själf gå upp till honom.» Då det led mot kvällen, satte mästertjufven sig i sin vagn och åkte upp till slottet.

Grefven mottog honom artigt, ty han trodde, att det var en förnäm herre. Men då den främmande gaf sig till känna, bleknade grefven och satt en stund alldeles tyst. Slutligen sade han: »Du är min gudson, därför vill jag låta nåd gå för rätt och se igenom fingrarne med dig. Men eftersom du berömmer dig af att vara mästertjuf, vill jag sätta din konst på ett prof, och om du ej består det, får du hålla bröllop med repslagarens dotter, och korparne skola bestå bröllopsmusiken.» — »Herr grefve», svarade mästertjufven, »tänk ut tre konststycken, huru svåra ni vill, och om jag ej löser er uppgift, så gör med mig hvad er lyster.» Grefven funderade några ögonblick, sedan sade han: »Välan, för det första skall du stjäla min lifhäst ur stallet, för det andra skall du ta bort lakanen under mig och min gemål, medan vi sofva och därtill vigselringen från min gemåls finger; för det tredje skall du stjäla bort prästen och klockaren ur kyrkan. Gör nu ditt bästa, ty det gäller din hals.»

Mästertjufven begaf sig till närmaste stad och köpte sig af en gammal bondgumma kläder, dem han tog på sig. Sedan färgade han sitt ansikte brunt och målade det fullt af rynkor, så att ingen kunde känna igen honom. Slutligen fyllde han ett ankare med gammalt ungerskt vin, hvari en stark sömndryck var blandad, tog det på ryggen och gick med

långsamma, vacklande steg upp till grefvens slott. Det var redan mörkt, då han kom dit upp; han satte sig på en sten på gården, började hosta som en gammal bröstsvag gumma och gned sina händer, som om han frös. Utanför stalldörren lågo några soldater omkring en eld; en af dem lade märke till gumman och ropade till henne: »Kom närmare, mor, och värm dig hos oss, du har väl intet nattlogis och måste ta emot hvad som erbjudes.» Gumman trippade fram till dem, och bad dem lyfta ned ankaret från ryggen och satte sig ned vid elden. »Hvad har du i ditt ankare, gamla murkla?» frågade en af dem. »En klunk godt vin», svarade hon. »Jag lefver af en liten handel, för pängar och goda ord ger jag er gärna ett glas.» — »Hit med det!» sade soldaten, och då han hade smakat på vinet, ropade han: »Af så godt vin dricker jag gärna ett glas till», lät henne skänka i ännu ett glas, och de andra följde hans exempel. »Hitåt, kamrater», ropade han till dem, som voro inne i stallet, »här är en gumma med vin lika gammalt som hon själf, kom och tag en klunk med, det värmer bättre än elden.»

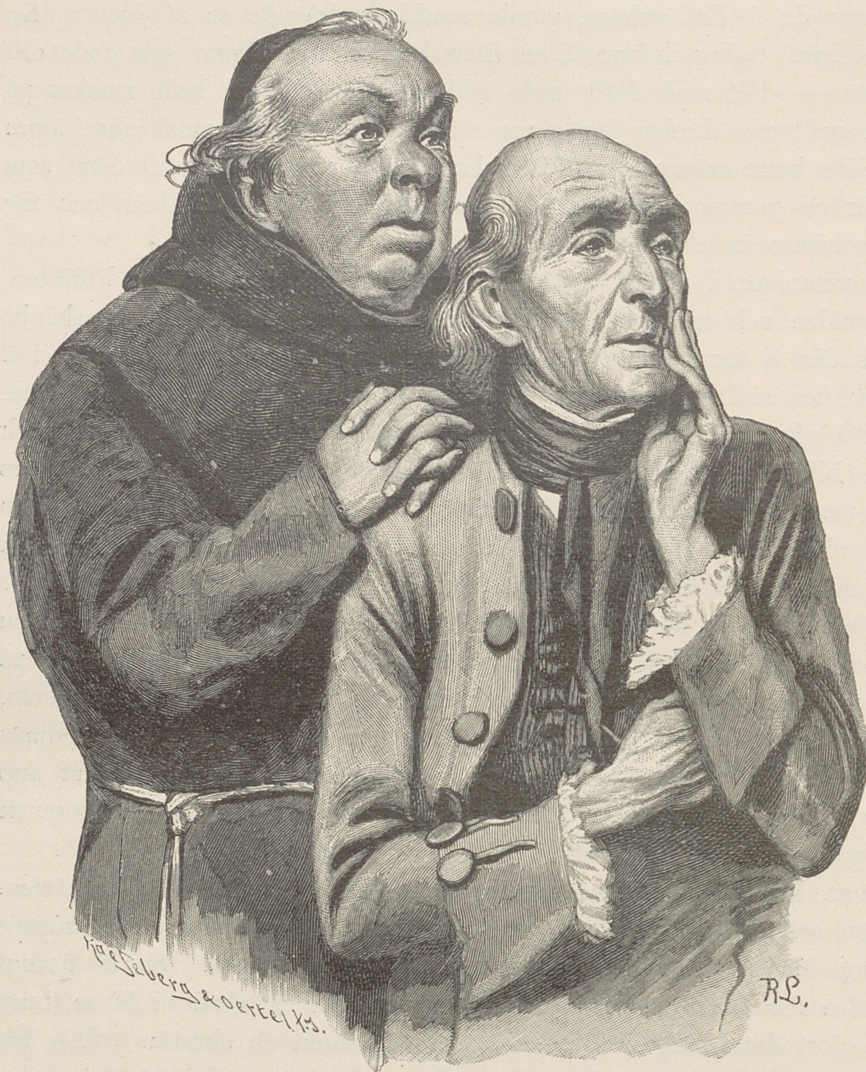
Gumman bar in sitt vinankare i stallet. Där satt en dräng på den sadlade lifhästen, en annan hade tygeln i handen och en tredje höll honom i svansen. Hon fortfor att skänka i, så länge de ville, tills där ej fanns mera att ta. Snart tappade den ene tömmen, föll omkull och började snarka; den andre släppte svansen, lade sig ned och snarkade ännu högre. Den, som satt i sadeln, satt visserligen kvar, men han föll framstupa mot hästens hals och flåsade i sömnen som en blåsbälg. Soldaterna utanför hade sofvit länge, de lågo orörliga på marken, som om de varit af sten. Då mästertjufven såg, att hans knep lyckats, lade han ett rep i den enes hand i stället för tömmen, och den, som hade hållit i svansen, fick en halmtapp i stället; men hvad skulle han göra med den, som satt på hästens rygg? Kasta ned honom tordes han icke, ty då kunde han vakna och ge sig till att skrika. Men han fann snart på råd, han spände upp sadelgjorden, knöt ett par linor, som hängde på väggen, fast vid sadeln och hissade den sofvande ryttaren till väders tillika med sadeln, hvarpå han slog linorna om en stolpe och fastgjorde dem. Hästen var snart löst från kädjan; men om han ridit på honom öfver stenbron ut på gården, skulle man ha hört dånet upp till slottet. Han lindade därför först gamla trasor om hofvarne, drog därpå försiktigt ut hästen, svingade sig upp på hans rygg och red bort.

Så snart det blef dager, kom mästertjufven sprängande till slottet på den stulna hästen. Grefven var nyss uppstigen och såg ut genom fönstret. »God morgon, herr grefve!» ropade han upp till honom, »jag har lyckligt och väl fått ut hästen ur stallet. Se, så ljufligt edra soldater ligga och sofva där borta, och om ni vill gå in i stallet, skall ni få se, huru bekvämt edra vaktare ha gjort det åt sig.» Grefven kunde ej annat än skratta. »Den här gången har du lyckats», sade han, »men nästa gång slipper du inte undan så lätt. Och det vill jag säga dig på förhand, att om jag träffar på dig som tjuf, behandlar jag dig också som tjuf.»

Då grefvinnan om kvällen hade gått till sängs, knöt hon handen hårdt med vigselringen på, och grefven sade: »Alla dörrar äro stängda och riglade, jag vill hålla mig vaken för att vänta på tjufven, och om han kommer in genom fönstret, skjuter jag honom på fläcken.» Men då det blifvit mörkt, gick mästertjufven ut till galgen, där det just hängde en förbrytare; honom skar han ned, tog honom på ryggen och bar honom upp till slottet. Där satte han en stege upp till sängkammarfönstret, ställde upp den döde på sina axlar och började stiga upp med honom. Då han kommit så högt upp, att den dödes hufvud var

utanför fönstret, affyrade grefven, som låg på lur, en pistol på honom; genast lät mästertjufven förbrytaren falla, sprang själf hastigt ned för stegen och gömde sig i en vrå. Det var så klart månsken, att mästertjufven tydligt kunde se, huru grefven steg ut genom fönstret. Han gick ned för stegen, och då han kommit ned, släpade han den döde in i trädgården, där han började gräfva ett hål att lägga honom i.

»Nu är det gynnsamma ögonblicket kommet», tänkte tjufven; han smög sig ut ur sitt gömställe, klättrade uppför stegen och kröp in i grefvinnans sängkammare. »Kära hustru», sade han och härmade grefvens röst, »tjufven är död, men han har ändå varit min gudson och är mera en vildbasare än en skurk; jag vill inte, att han skall komma i dagen, så mycket mer som jag tycker synd om hans stackars föräldrar. Jag vill därför begrafva honom i trädgården i natt, för att hålla saken hemlig. Gif mig underlakanet, så att jag får svepa in honom däri och ej behöfver gräfva ned honom som en hund.» Grefvinnan gaf honom lakanet. »Vet du hvad», fortfor tjufven, »eftersom jag nu är i tagen med att vara ädelmodig, så gif mig ringen med; den olyckliga har ändå vågat sitt lif för den; låt honom få den med sig i grafven.»

»Om ni så tycker, så bege vi oss i väg tillsammans», sade prästen.

Fast hon gjorde det ogärna, drog hon likväl, för att göra grefven till viljes, ringen af fingret och räckte honom den. Tjufven skyndade sig bort med bägge delarne och kom lyckligt och väl hem, innan grefven slutat med sitt dödgräfvarearbete i trädgården.

Grefven gjorde stora ögon, då mästertjufven kom om morgonen och lämnade honom lakanet och ringen. »Kan du trolla?» frågade han. »Hvem har tagit upp dig ur grafven, som jag själf har lagt dig i, och gjort dig lefvande igen?» — »Ni har inte begraft mig», svarade tjufven, »utan en fattig syndare, som jag har tagit ned från galgen», och därpå

berättade han utförligt, huru det hade gått till. Grefven måste erkänna, att han var en förslagen och listig tjuf. »Men du har ännu inte slutat», tillade han. »Du har ännu den tredje uppgiften att lösa, och lyckas du inte därmed, så tjänar dig allt det andra till ingenting.» Mästertjufven smålog och svarade ej.

Då det blef natt, gick han till kyrkan med en stor säck på ryggen, ett bylte under armen och en lykta i handen. I säcken hade han kräftor och i byltet små vaxljus. Han satte sig på kyrkogården, tog fram en kräfta och klibbade fast ett vaxljus på dess rygg; därpå tände han ljuset, satte ned kräftan och lät den krypa. Han tog fram ännu en kräfta ur säcken, gjorde likaså med den, och så fortfor han, tills det ej var flera kvar i säcken. Sedan tog han på sig en lång svart dräkt, som liknade en munkkåpa, och fäste ett grått skägg på sin haka. Då han sålunda hade blifvit alldeles oigenkänlig, tog han säcken, hvari kräftorna hade legat, gick in i kyrkan och steg upp på predikstolen. Tornuret slog just tolf. Då det sista slaget förklingat, ropade han så högt han kunde: »Hören mig, I syndiga människor, världens ände är nära, snart är dess sista timme slagen. Hvem, som vill med in i himmelriket, kan komma hit och krypa in i denna säck. Jag är sankte Per, som öppnar och tillsluter himmelens portar. Sen I, ute på kyrkogården vandra de hädangångne och samla ihop sina ben. Kommen, kommen och krypen i säcken, nu förgås världen.»

Detta rop hördes i byn. Prästen och klockaren, som bodde närmast kyrkan, hörde det först, och då de sågo ljusen, som vandrade omkring på kyrkogården, kunde de se, att det var någonting ovanligt på färde, och de gingo därför in i kyrkan. Då de hade hört en stund på sankte Pers predikan, knuffade klockaren på prästen och sade: »Det vore inte så galet, om vi begagnade oss af tillfället att komma in i himmelriket på ett bekvämt sätt, innan den yttersta dagen kommer.» — »Ja visst», svarade prästen, »det har jag också tänkt på; om ni så tycker, så bege vi oss i väg tillsammans.» — »Ja», svarade klockaren, »men herr pastorn måste gå först, så kommer jag efter.» Prästen gick alltså före och steg upp på predikstolen, där mästertjufven öppnade säcken. Prästen kröp först in och klockaren följde efter. Mästertjufven skyndade sig att binda ihop säcken och därpå släpade han den efter sig utför predikstolstrappan; hvarje gång de båda, som voro inuti, stötte hufvudena mot trappan, ropade han: »Nu hålla vi på att gå öfver de höga bärgen.» På samma sätt släpade han dem genom byn, och när de kommo i vattenpölar, ropade han: »Nu äro vi redan i de fuktiga skyarne», och då han slutligen drog dem uppför slottstrappan, ropade han: »Nu äro vi i himmelens trappa och komma snart in i förgården.» Då han kommit ända upp, sköt han säcken in i dufslaget, och då dufvorna började flaxa, sade han: »Hör, så änglarne fröjda sig och slå med vingarne.» Därpå sköt han rigeln för och gick sin väg.

Morgonen därpå gick han upp till grefven och sade, att han nu också hade löst den tredje uppgiften och fört bort prästen och klockaren ur kyrkan. »Hvar har du gjort af dem?» frågade grefven. »De ligga i en säck ute i dufslaget och inbilla sig, att de äro i himlen.» Grefven gick själf ut och öfvertygade sig om, att det var sant. Då han hade befriat prästen och klockaren ur fångenskapen, sade han: »Du är en ärketjuf, och du har vunnit din sak. För den här gången slipper du helskinnad härifrån; men laga nu att du kommer bort från mina gods i en hast, ty visar du dig här en gång till, kan du vara säker på att du blir hängd.» Mästertjufven tog afsked af sina föräldrar och därpå gick han ut i vida världen, och sedan har ingen hört af honom.

Den rätta bruden.

Det var en gång en ung, vacker flicka, som tidigt hade förlorat sin mor, och hennes styfmor gjorde henne all förtret hon kunde. När denna befallde henne att förrätta ett arbete, grep hon sig oförtrutet an därmed, om det var aldrig så svårt, och gjorde hvad som stod i hennes makt. Men därmed kunde hon likväl ej göra den elaka kvinnan till lags; alltid var hon missnöjd, aldrig var det nog. Ju flitigare den stackars flickan arbetade, desto mera ålade man henne, och styfmodern tänkte ej på annat än hur hon skulle kunna lasta på henne större bördor och göra henne lifvet riktigt bittert.

En dag sade hon till henne: »Här har du tolf marker fjäder; dem skall du plocka, och om du inte har slutat därmed till i kväll, skall du få så mycket stryk du står ut med. Tror du kanske, att du skall gå och lata dig hela dagarne?» Den stackars flickan tog i tu med arbetet, men hon grät sina modiga tårar, ty hon kunde mycket väl inse, att hon ej skulle hinna sluta på en dag. När hon hade en hög med fjäder liggande framför sig och hon i sin förtviflan råkade slå ihop händerna eller sucka, flögo de ifrån hvarandra och omkring i rummet, så att hon måste samla ihop dem och börja om igen. I sin nöd lade hon sitt hufvud i händerna, stödde armbågen mot bordet och utbrast: »Finns det då ingen på hela Guds gröna jord, som vill förbarma sig öfver mig?» I detsamma hörde hon en vänlig röst, som sade: »Trösta dig, mitt barn, jag har kommit för att hjälpa dig.» Flickan såg upp, och en gammal gumma stod framför henne. Hon tog flickan vänligt i handen och sade: »Anförtro mig orsaken till din sorg.» Då hon sade detta i så hjärtlig ton, berättade flickan henne om det sorgliga lif, hon måste föra, och om allt det stränga arbete, som styfmodern ålade henne och som hon ej kunde hinna med. »Om jag ej har slutat med all denna fjäder till i kväll», fortfor hon, »så får jag stryk, ty min styfmor har hotat mig därmed, och jag vet, att hon håller ord.» Hon började åter gråta, men den vänliga gumman sade: »Var lugn, mitt barn, hvila dig nu, så skall jag utföra ditt arbete.» Flickan lade sig på sin säng och föll snart i sömn.

Den gamla satte sig vid bordet, och ett tu tre! flögo fjädrarne från rören, dem hon knappast vidrörde med sina knotiga händer. Snart hade hon fått de tolf markerna färdiga. Då flickan vaknade, låg fjädern upplagd i stora, snöhvita högar, och allting i kammaren var iordningställdt, men den gamla var försvunnen. Flickan tackade Gud och satt kvar där, tills det blef afton. Då kom styfmodern in, och hon blef mycket öfverraskad, då hon såg,

att arbetet var färdigt. »Ser du nu, din lätting», sade hon, »hvad man kan uträtta, när man är flitig! Hade du inte nu kunnat ta dig för någonting mera, i stället för att sitta där med händerna i kors?» Då hon gick ut, sade hon för sig själf: »Den där flickan är inte bortkommen, jag måste ge henne svårare sysslor.»

Följande morgon ropade hon på styfdottern och sade: »Där har du en sked; gå ned och ös därmed allt vattnet ur den stora dammen utmed trädgården. Har du inte slutat det arbetet till i kväll, så vet du hvad som kommer att hända.» Flickan tog skeden och såg, att den var full med hål, och om den också ej hade varit det, skulle hon ändå aldrig ha kunnat ösa allt vattnet ur dammen därmed. Hon tog genast i tu med arbetet, lade sig på knä vid vattnet, som hennes tårar föllo ned i, och öste allt hvad hon kunde. Men den vänliga gumman kom åter fram till henne, och då hon hörde, hvad det var fråga om, sade hon: »Var lugn, mitt barn, gå in mellan buskarne och lägg dig att sofva, så skall jag under tiden utföra ditt arbete.» Då den gamla blifvit ensam, rörde hon endast vid dammen, och genast steg vattnet upp i ångform och blandade sig med skyarne. Småningom blef dammen tömd, och då flickan vaknade före solens nedgång och kom fram, såg hon ej annat än fiskarne, som sprattlade omkring på bottnen. Hon gick upp till sin styfmor och visade henne, att arbetet var fullgjordt. »Du kunde ha slutat för längesedan», sade styfmodern, blek af ilska, och nu grubblade hon på hvad hon skulle tänka ut.

Den tredje morgonen sade hon till flickan: »Här nere på slätten skall du bygga mig ett vackert slott, och det måste vara färdigt till i afton.» Flickan blef förskräckt och sade: »Huru skall jag kunna utföra ett sådant arbete?» Men styfmodern skrek: »Jag tål inga motsägelser. Kan du ösa ur en damm med en ihålig sked, så kan du också bygga ett slott. I afton vill jag flytta in i det, och om där fattas det allra minsta, vare sig i kök eller källare, så vet du hvad som väntar dig.» Hon dref ut flickan, och då denna kom ned i dalen, lågo klippstyckena upptornade på hvarandra; om hon ansträngt sig aldrig så mycket, skulle hon ej ha förmått rubba ett enda. Hon satte sig därför ned och grät och önskade att gumman skulle komma och hjälpa henne. Den gamla lät ej häller länge vänta på sig, hon kom och tröstade henne och sade: »Lägg dig och sof där borta i skuggan, så skall jag emellertid bygga slottet åt dig. Om du har lust, kan du själf bo däri.»

Så snart flickan gått bort, rörde den gamla vid de gråa klipporna, och i detsamma flyttade de sig, ryckte tillsammans och bildade murar, som om de varit byggda af jättar: där reste sig en stor byggnad, det var som om otaliga osynliga händer arbetat och lagt sten på sten; stora pelare höjde sig af sig själfva och ställde sig i ordning bredvid hvarandra. Tegelstenarne lade sig till rätta på taket och innan middagen vred sig redan en stor väderflöjel på tornets spets i form af en gyllne jungfru med fladdrande kläder. Det inre af slottet var färdigt, innan det blef kväll. Huru den gamla bar sig åt därmed, vet jag icke, men rummens väggar voro klädda med siden och sammet, rundt omkring marmorborden stodo broderade länstolar, i salarne hängde kristallkronor, som speglade sig i de bonade golfven, gröna papegojor och andra utländska fåglar, som sjöngo vackert, sutto i guldburar; öfverallt rådde en prakt, som om en konung skulle flytta in där. Solen höll just på att gå ned, då flickan vaknade och glansen af tusen ljus strålade emot henne. Hon skyndade sig dit och inträdde i slottet genom den öppna porten. Då hon såg all prakten inne i rummen, stannade hon som förstenad. Hvem vet huru länge hon skulle ha stått där, om hon ej kommit att tänka på sin styfmor. »Ack», sade hon för sig själf», bara hon nu

ville bli nöjd och låta bli att plåga mig.» Flickan gick därpå hem och berättade för styfmodern, att slottet var färdigt. »Då vill jag genast flytta in», sade denna och reste sig upp.

Då hon inträdde i slottet, måste hon hålla handen för ögonen, så bländades hon af glansen. »Ser du», sade hon till flickan, »så lätt du slapp ifrån det; jag borde ha ålagt dig något svårare.» Hon gick genom alla rummen och tittade i alla vrår för att se efter, om någonting saknades eller var bristfälligt, men hon kunde ej finna något skäl till anmärkning. »Låt oss nu gå ned i kök och källare», sade hon och betraktade flickan med en ondskefull blick. »Har du glömt någonting, så skall du ej undgå ditt straff.» Men elden brann i spiseln, maten kokade i kittlarne, där fanns både eldtång och askskyffel, och på vägghyllorna voro de blanka mässingskärlen uppställda. Ingenting fattades, ej ens kollåren och vattenämbaren. »Hvar är ingången till källaren?» ropade hon. »Är den inte full af vinfat, skall det gå dig illa.» Hon öppnade själf falluckan och steg utför trappan, men knappast hade hon gått ett par steg, förr än den tunga luckan föll igen och träffade henne i hufvudet. Flickan hörde ett skrik och skyndade sig att öppna luckan för att komma henne till hjälp, men det var förgäfves, hon fann styfmoderns liflösa kropp ligga på källaregolfvet.

Den unga flickan var nu ensam ägarinna till det präktiga slottet, men det dröjde länge, innan hon riktigt kunde sätta sig in i sin lycka. I skåpen hängde vackra kläder af alla slag, skrin och kistor voro fulla af pärlor och ädelstenar, kort sagdt, där fanns allt hvad hon kunde önska sig. Snart spred sig öfver hela trakten ryktet om hennes rikedom och skönhet, och dagligen anmälde sig friare hos henne, men hon tyckte ej om någon af dem. Slutligen kom en konungason, som förstod att röra hennes hjärta, och honom förlofvade hon sig med. I slottsträdgården stod en lind, och som de nu en dag sutto därunder och talades vid, sade han till henne: »Jag ämnar resa hem för att få min fars samtycke, men vänta på mig här under detta träd; om några timmar är jag här igen.» Flickan kysste honom på den vänstra kinden och sade: »Blif mig trogen och låt ingen annan kyssa dig på denna kind. Jag vill vänta på dig här, tills du kommer åter.»

Hon satt kvar under linden, tills solen gick ned, men han kom icke igen. I tre dagar satt hon där från morgon till kväll och väntade på honom, men förgäfves. Då han ej häller kom den fjärde dagen, sade hon: »Det har visst händt honom en olycka, jag måste ut och söka upp honom; jag kommer ej hem, förr än jag har funnit honom.» Hon packade in tre af sina vackraste klädningar, den ena broderad med strålande stjärnor, den andra med silfvermånar och den tredje med guldsolar, band in en handfull ädelstenar i sin näsduk och begaf sig på väg. Öfverallt, hvar hon kom, frågade hon efter sin brudgum, men ingen hade sett honom, ingen visste till honom. Hon vandrade genom världen i alla riktningar, men hon fann honom ej. Slutligen gaf hon sig i tjänst hos en bonde som herdinna och gräfde ned sina kläder och ädelstenar under en sten.

Nu lefde hon som herdinna och vaktade sin hjord, men hon var ständigt bedröfvad och längtade efter sin älskade. Hon hade en liten kalf, som hon vande att äta ur hennes hand, och när hon sade till honom:

»Lägg dig på knä, min lilla vän,
och glöm ej din herdinna igen,
som prinsen sin brud under linden glömde
och till evig längtan och sorg henne dömde —»

då lade kalfven sig på knä och lät klappa sig af henne.

Då hon sålunda hade lefvat ett par år i sorgsen enslighet, utbredde sig i hela landet det ryktet, att konungens dotter skulle hålla bröllop. Vägen till hufvudstaden gick genom den by, där flickan bodde, och en gång, då hon dref sin hjord ut på fältet, hände det, att brudgummen kom ridande förbi. Han satt stolt på sin häst och såg ej åt henne, men då hon såg på honom, kände hon igen sin älskade. Det var som om man stuckit henne i hjärtat med en knif. »Ack», sade hon, »jag trodde att han hade förblifvit mig trogen, men han har glömt mig.»

Dagen därpå red han åter förbi. Då han kom i närheten af henne, sade hon till sin kalf:

»Lägg dig på knä, min lilla vän,
och glöm ej din herdinna igen,
som prinsen sin brud under linden glömde
och till evig längtan och sorg henne dömde.»

Då han hörde hennes röst, såg han ned och häjdade sin häst. Han såg herdinnan i ansiktet och höll handen för ögonen, liksom för att samla sina tankar, men därpå red han hastigt vidare och var snart försvunnen. »Ack», sade hon, »han känner ej mer igen mig», och hon blef ännu mera bedröfvad än förut.

Snart därefter skulle vid konungens hof firas en fest, som skulle räcka i tre dagar, och hela landet inbjöds därtill. »Nu vill jag försöka det sista medlet», tänkte flickan, och då det blef kväll, gick hon till stenen, där hon hade gräft ned sina skatter. Hon tog fram klädningen med guldsolarne, klädde sig i den och prydde sig med ädelstenar. Sitt hår, som hon hade gömt under en duk, löste hon upp, så att de långa lockarne föllo ned omkring henne. Så gick hon in i staden, och som det var mörkt, lade ingen märke till henne. Då hon inträdde i den starkt upplysta salen, veko alla förvånade tillbaka, men ingen visste hvem hon var. Konungasonen gick emot henne, men han kände ej igen henne. Han bjöd upp henne till dans och var så hänryckt öfver hennes skönhet, att han alldeles glömde sin brud. Då festen var slut, försvann hon i trängseln och ilade före daggryningen till byn, där hon åter tog på sig herdinnedräkten.

Följande afton tog hon på sig klädningen med silfvermånarne och stack en halfmåne af ädelstenar i håret. Då hon visade sig vid festen, väckte hon allmän uppmärksamhet. Konungasonen ilade emot henne, och han blef så förälskad i henne, att han endast dansade med henne och ej hade ögon för någon annan än henne. Innan hon gick, måste hon lofva honom att komma igen till festen följande afton.

Då hon infann sig för tredje gången, hade hon på sig sin stjärnklädning, som gnistrade vid hvarje steg hon tog, och hennes halsband och skärp bestod af diamantstjärnor. Konungasonen hade länge väntat på henne och trängde sig fram till henne. »Säg mig hvem du är», sade han, »det förefaller mig, som om jag hade känt dig länge.» — »Minns du inte», svarade hon, »hvad jag gjorde, då du tog afsked af mig?» Hon framträdde till honom och kysste honom på den vänstra kinden, och i detsamma föll det som fjäll från hans ögon, så att han kände igen den rätta bruden. »Kom», sade han till henne, »här kan jag inte stanna längre», hvarpå han räckte henne handen. De satte sig i en vagn och hastigt som en hvirfvelvind foro hästarne till det underbara slottet med dem. Redan på långt afstånd kunde de se de upplysta fönstren. Då de kommo uppför trappan, blommade de lefvande växterna, och de utländska fåglarnes sång genljöd från alla rum. I salen var hela hofvet församladt, och prästen stod beredd att viga brudgummen vid den rätta bruden.

Vesslan.

Det var en gång en konungadotter, som högt upp under takåsen i sitt slott hade en sal med tolf fönster, som vette åt alla väderstreck, och då hon gick dit upp och såg sig omkring, kunde hon se öfver hela sitt rike. Från det första såg hon redan klarare än andra människor, från det andra ännu bättre, från det tredje ännu tydligare o. s. v. ända till det tolfte, där hon såg allting både ofvan och under jord, och ingenting kunde vara förborgadt för henne. Men emedan hon var stolt och ej ville böja sig för någon, utan ville behålla makten för sig allena, lät hon kungöra, att ingen skulle bli hennes gemål, som ej kunde gömma sig så väl för henne, att hon omöjligen kunde finna honom. Men om någon försökte det och hon upptäckte honom, skulle hans hufvud bli afhugget och uppsatt på en påle. Det stod redan nittiosju pålar med afhuggna hufvud framför slottet, och på en lång tid anmälde sig ingen. Konungadottern var belåten och tänkte: »Jag får nu vara fri och min egen herre i hela mitt lif.» Då kommo tre bröder och tillkännagåfvo, att de ville försöka sin lycka. Den äldste trodde sig vara säker, om han kröp in i en bärgsremna, men hon varseblef honom redan från det första fönstret, lät draga ut honom och hugga af honom hufvudet. Den andre kröp ned i slottskällaren, men äfven honom varseblef hon från det första fönstret, och så var det förbi med honom; hans hufvud kom på den nittionionde pålen. Då framträdde den yngste och bad, att hon skulle ge honom en dags betänketid och äfven vara så nådig och skänka efter, om hon upptäckte honom två gånger; misslyckades han den tredje gången, så gaf han sitt lif till spillo. Emedan han var så vacker och bad så bevekande, sade hon: »Ja, jag samtycker, men det skall ej lyckas dig.»

Följande dag grubblade han länge på hvar han skulle gömma sig, men förgäfves. Då tog han sin bössa och gick ut på jakt. Han fick se en korp och siktade på honom; just som han skulle trycka af, ropade korpen: »Skjut inte, jag skall vedergälla dig därför!» Han sänkte bössan, gick vidare och kom till en sjö, där han öfverraskade en stor fisk, som hade kommit på för grundt vatten. Då han lade an, ropade fisken: »Skjut inte, jag skall vedergälla dig därför!» Han lät honom simma bort, gick vidare och mötte en räf, som haltade. Han sköt, men träffade ej, då ropade räfven: »Kom hällre hit och drag ut taggen ur min fot.» Han gjorde det, men ville sedan döda räfven och dra af honom skinnet. Då sade räfven: »Låt mig lefva, jag skall vedergälla dig därför.» Ynglingen lät honom springa. Men när det blef kväll, återvände han hem från jakten.

Följande dag skulle han gömma sig, men huru mycket han än grubblade, så kunde han ej veta hvar. Han gick ut i skogen till korpen och sade: »Jag har skonat ditt lif; säg mig nu, hvar jag skall gömma mig, så att prinsessan ej ser mig.» Korpen sänkte hufvudet och funderade länge. Slutligen kraxade han: »Jag har det!» Han hämtade ett ägg ur sitt näste, delade det midt i tu och inneslöt ynglingen däri; sedan satte han åter ihop det och lade sig därpå. Då konungadottern kom till första fönstret, kunde hon ej upptäcka honom, ej häller vid de följande, och hon började bli rädd, men i det elfte blef hon honom varse. Hon lät skjuta korpen, hämta upp ägget och slå sönder det, och då kom ynglingen fram. Hon sade: »Jag skänker dig lifvet, men om du ej bär dig klokare åt, är du förlorad.»

Följande dag gick han till sjön, ropade fram fisken och sade: »Jag har skonat ditt lif; säg mig nu, hvar jag skall gömma mig, så att prinsessan ej ser mig.» Fisken funderade, men slutligen utropade han: »Jag har det! Jag vill gömma dig i min mage.» Han slukade honom och dök ned på sjöbottnen. Konungadottern tittade ut genom sina fönster; ej ens i det elfte såg hon honom, och då blef hon bestört, men i det tolfte upptäckte hon honom. Hon lät fånga och döda fisken, och ynglingen kom fram. Man kan tänka sig, huru han var till mods. Hon sade: »För andra gången skänker jag dig lifvet, men ditt hufvud skall ändå komma på den hundrade pålen.»

Den sista dagen gick han med tungt hjärta ut på fältet och mötte räfven. »Du känner till alla smygvrår», sade han; »jag har skonat ditt lif, säg mig nu, hvar jag skall gömma mig, så att inte prinsessan ser mig.» — »Det var kinkigt», svarade räfven och såg mycket fundersam ut. Slutligen utropade han: »Jag har det!» Han gick till en källa med honom, doppade sig däri och kom upp som marknadsgycklare och djurhandlare. Ynglingen måste äfven doppa sig i källan och blef förvandlad till en liten vessla. Köpmannen drog in i staden och förevisade det lilla söta djuret. Mycket folk strömmade tillsammans för att se det. Slutligen kom äfven prinsessan, och som hon tyckte mycket om det lilla djuret, köpte hon det och gaf köpmannen mycket pänningar därför. Innan han lämnade det till henne, hviskade han: »Då prinsessan går till fönstret, så kryp under hennes hårkorg.» Nu var tiden inne, att hon skulle söka efter ynglingen. Hon ställde sig vid fönstren, men såg honom ej ens i det elfte. Då hon ej häller såg honom i det tolfte, blef hon så utom sig af ångest och förbittring, att hon slog igen det så häftigt, att glaset i alla fönstren sprang i tusen bitar och hela slottet skakade.

Hon gick tillbaka och kände vesslan under sitt hår; då tog hon den, kastade den på golfvet och ropade: »Bort från mina ögon!» Vesslan sprang till köpmannen, och båda skyndade till källan, där de döko ned och återfingo sin rätta skepnad. Ynglingen tackade räfven och sade: »Korpen och fisken voro dumma i jämförelse med dig, du känner till de rätta knepen, det är visst och sant!»

Ynglingen gick raka vägen till slottet. Prinsessan väntade redan på honom och fann sig i sitt öde. Bröllopet firades, och han var nu konung och herre öfver hela riket. Han talade aldrig om för henne hvar han hade gömt sig för tredje gången och hvem som hade hjälpt honom, och därför trodde hon, att han hade gjort alltsamman af egen skicklighet och hyste aktning för honom, ty hon tänkte: »Han kan mer än du.»

Late Mats.

Mats var lat, och fast han ej hade annat att göra än att hvarje dag drifva sin get ut på bete, så suckade han likväl, när han kom hem om kvällarne. »Det är sannerligen en tung börda», sade han, »och ett mödosamt arbete att drifva en sådan get ut på fältet år ut och år in ända till sent på hösten. Om man ändå kunde få lägga sig att sofva! Men nej, man måste ha ögonen med sig och passa på, att den inte gör skada på de unga träden eller springer genom häckarne eller löper bort. Hur skall man kunna få komma i ro och njuta af lifvet?» Han satte sig ned, samlade sina tankar och öfverlade, huru han skulle bli kvitt denna börda. Länge tänkte han förgäfves, men plötsligt föll det som fjäll från hans ögon. »Nu vet jag hvad jag gör!» utbrast han. »Jag gifter mig med tjocka Trina, hon har också en get, och då kan hon ju ta min med sig, så behöfver jag inte pinas längre.»

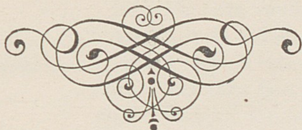
Mats reste sig alltså upp, satte sina trötta lemmar i rörelse och gick tvärt öfver gatan, ty längre väg hade han ej att gå, öfver till tjocka Trinas föräldrar och anhöll om den arbetsamma och dygdiga dotterns hand. Föräldrarne betänkte sig ej länge, utan gåfvo genast sitt samtycke. »Lika barn leka bäst», menade de. Tjocka Trina blef Mats' hustru och dref de bägge getterna ut på bete. Mats hade nu goddagar och behöfde ej hvila sig efter annat än sin egen lättja. Någon enda gång gick han ut och vallade med henne och sade: »Det är bara för att hvilan skall smaka så mycket bättre efteråt, annars kanske man alldeles tappar smaken för den.»

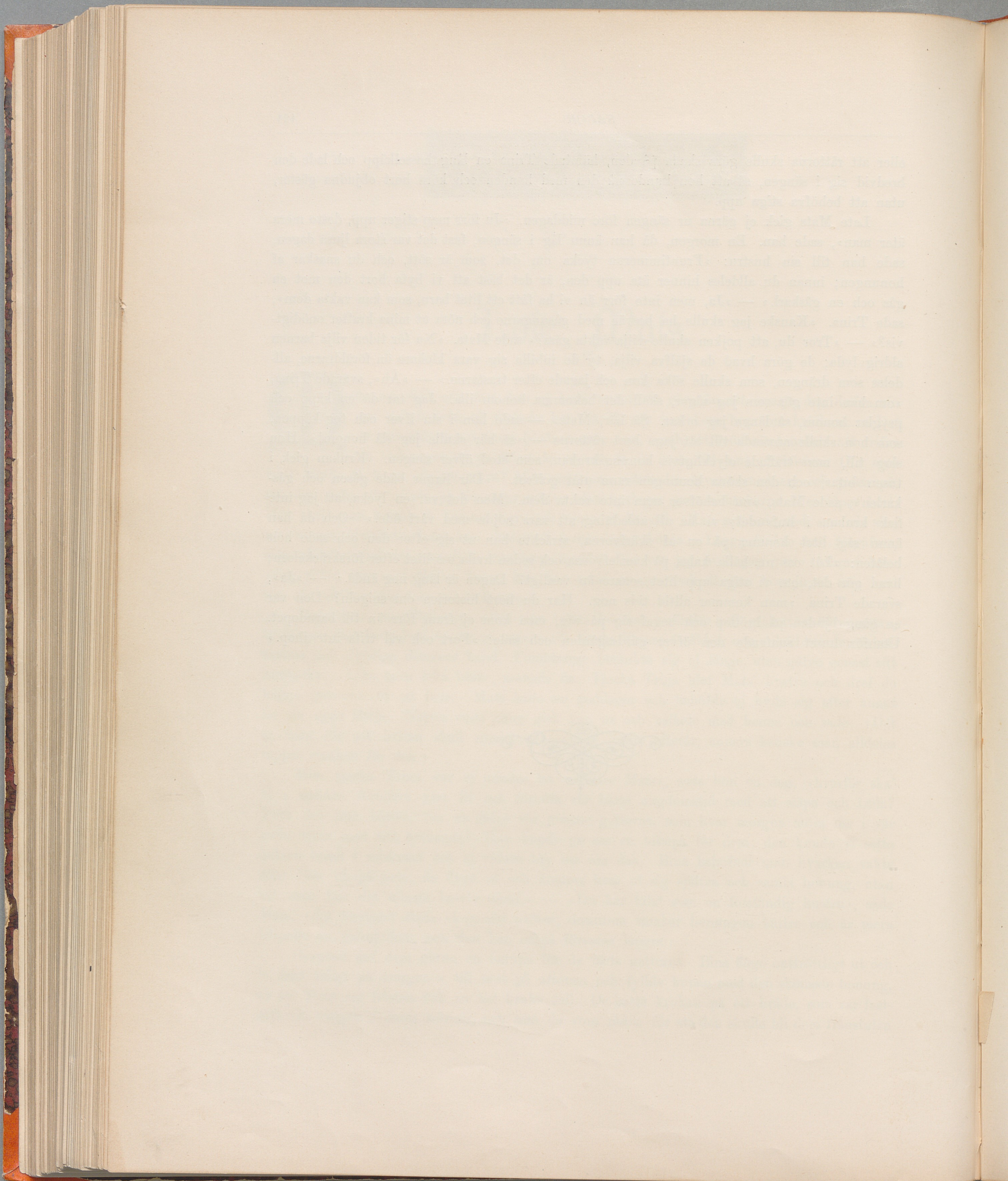
Men tjocka Trina var ej mindre lat. »Käre Mats», sade hon en dag, »hvarför ska' vi i onödan förbittra vårt lif och förnöta vår bästa ungdomstid med att släpa och träla? Vore det inte bättre, om vi gåfve vår granne getterna, som hvar morgon störa oss i vår goda sömn med sitt bräkande? Han kunde ge oss en bikupa för dem; den kunde vi sätta bakom huset i solskenet och ej vidare bry oss om den. Bina behöfver man hvarken vakta eller föra ut på bete; de flyga ut och komma hem af sig själfva och samla honung, utan att man har det minsta besvär däraf.» — »Du har talat som en förståndig hustru», sade Mats, »det förslaget skola vi genast utföra; dessutom smakar honungen bättre och är mera närande än getmjölken, och den kan också förvaras längre.»

Grannen gaf dem gärna en bikupa för de båda getterna. Bina flögo outtröttligt ut och in från tidigt på morgonen till sent på aftonen och fyllde kupan med den skönaste honung, så att Mats om hösten fick en hel kruka full. De satte krukan på ett bräde, som var fastsatt vid väggen i deras sofrum, och som de voro rädda för att den skulle bli dem frånstulen

eller att råttorna skulle göra skada på den, hämtade Trina en lång hasselkäpp och lade den bredvid sig i sängen, så att hon kunde nå den med handen och köra bort objudna gäster, utan att behöfva stiga upp.

Late Mats gick ej gärna ur sängen före middagen. »Ju förr man stiger upp, desto mera äter man», sade han. En morgon, då han ännu låg i sängen, fast det var stora ljusa dagen, sade han till sin hustru: »Fruntimmerna tycka om det, som är sött, och du snaskar af honungen; innan du alldeles hinner äta upp den, är det bäst att vi byta bort den mot en gås och en gåskarl.» — »Ja, men inte förr än vi ha fått ett litet barn, som kan vakta dem», sade Trina. »Kanske jag skulle ha besvär med gåsungarne och nöta ut mina krafter onödigtvis?» — »Tror du, att pojken skulle vilja vakta gäss?» sade Mats. »Nu för tiden vilja barnen aldrig lyda; de göra hvad de själfva vilja, ty de inbilla sig vara klokare än föräldrarne, alldeles som drängen, som skulle söka kon och jagade efter trastarne.» — »Åh», svarade Trina, »om han inte gör som jag säger, skall det bekomma honom illa. Jag tar då en käpp och pryglar honom, så länge jag orkar. Så här, Mats» — sade hon i sin ifver och tog käppen, som hon skulle använda till att jaga bort råttorna — »så här skulle jag slå honom!» Hon slog till, men träffade olyckligtvis honungskrukan, som stod öfver sängen. Krukan gick i tusen bitar, och den sköna honungen rann utåt golfvet. »Där ligger både gåsen och gåskarlen», sade Mats, »nu behöfver man inte vakta dem. Men det var en lycka, att jag inte fick krukan i hufvudet; vi ha all anledning att vara nöjda med vårt öde.» Och då han ännu såg litet honung på en af skärfvorna, sträckte han ut sig efter den och sade helt belåten: »Låt oss nu hålla kalas på kvarlefvorna och sedan hvila oss litet efter förskräckelsen; hvad gör det, om vi stiga upp litet senare än vanligt? Dagen är lång nog ändå.» — »Ja», svarade Trina, »man kommer alltid tids nog. Har du hört historien om snigeln? Den var en gång bjuden på bröllop och begaf sig på väg, men kom ej fram förr än till barndopet. Utanför huset snafvade den öfver gärdesgården och sade: »Fort och väl trifs inte ihop.»

INNEHÅLL

För Boksamlingen

Häft. 1

Pris 25 öre

Bröderna Grimms

· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

☛ *Utkommer i 27 häften à 25 öre.* ☚

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

☛ (Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.) ☚

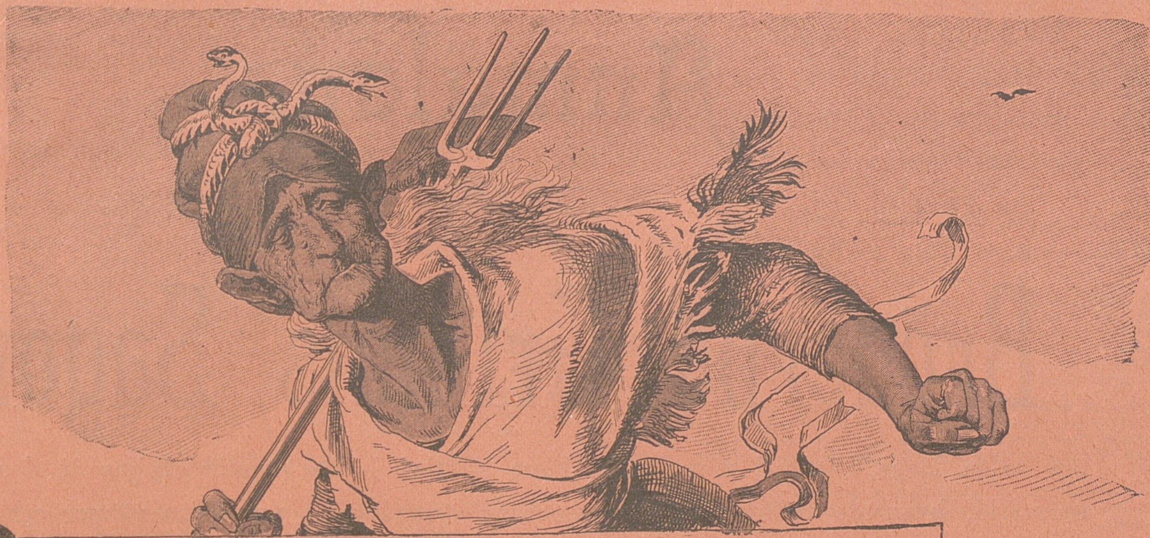
☛ **Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.** ☚

ÖBS! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

För Boksamlingen

Häft. 2

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Anmälan.

Bröderna Grimms Sagor

äro sedan länge kända i vårt land. Flere släktled hafva hunnit glädjas åt den rika sagovärld, hvari de införts af barndomens och ungdomens synnerliga vänner och goda sedelärare, bröderna Grimm. Hvem minnes ej från sin barndoms dagar: »Vargen och de sju killingarne», »Tolf bröder», »Lilla Rödlufvan», »Bremermusikanterna», »Tummeliten», »Prinsessan Törnros», »Broder Lustig» m. fl.?

I den grimmska sagosamlingen ega vi ett af dessa oförbränneliga alster af mänsklig uppfinningsförmåga och djärf fantasi, som länder till maning i barndomsdagar och vederkvickelse under lifvets allvar.

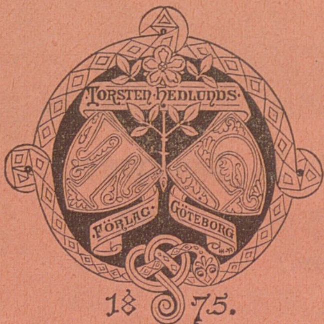
Någon fint illustrerad upplaga af dessa sagor har icke förrän sedan ett år tillbaka förekommit. Vid den tiden utkom emellertid i bröderna Grimms eget fädernesland, Tyskland, en särdeles fin praktupplaga med förträffliga illustrationer af de framstående tecknarne **P. Grot Johann** och **R. Leinweber,** och har det lyckats undertecknad att åt en ny svensk utgifning vinna dessa teckningar.

Illustrationernas art och format betinga helt naturligt en praktupplaga. Detta oaktadt har förläggaren varit i tillfälle att kunna sätta priset per häfte till **endast 25 öre.**

Den rikhaltiga sagosamlingen skall uti **27** häften föreligga fullständig i sin nya svenska dräkt.

Man torde kunna antaga, att de förut så omtyckta sagorna, nu rikt och fint illustrerade, skola vinna bifall i vida kretsar och hälsas med glädje af hvarje ungdom.

Torsten Hedlunds Förlag.

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt*, ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*
Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen*, hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r CUNNINGHAM GEIKE.

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.
Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*
Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1894.

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Sjöförsäkrings-Aktiebolaget

OCEAN

i Göteborg

Aktiekapital 400,000 Kr., Garantifond... 600,000 Kr., Reservfond 600,000 Kr., Öfriga Fonder 657,000 Kr.

Afslutar försäkringar mot sjöskada å varor och kasko äfvensom försäkringar mot förluster å bodmerier, frakter, fraktförskotter och landtransporter m. m.

Gamlestadens Väfnader

säljas i hvarje välförsedd väfnadshandel.

Johansson & Carlander.

Holländska

Utstyrsel-Magasinet

GÖTEBORG.

Sveriges största special-affär i

Mattor, Möbeltyger, Gardiner, Linneväfnader, Duktyger samt **fullständiga Brudutstyrslar.**

Illustrerad priskatalog.

Billiga, alldeles bestämda priser.

Den ständigt ökade omsättningen af

❋ Barclays Teer ❋

är den bästa garanti för deras utmärkta qvalité. De sändas *fraktfritt* öfver hela landet för 3 kr. — 12 kr. pr kilo.

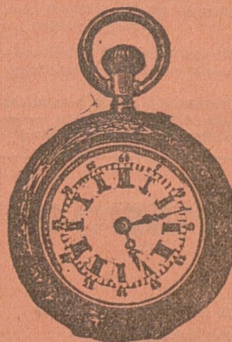
Likaledes föra vi det utmärktaste Kaffe, 2 à 4 kr. pr kilo fraktfritt pr *jernväg,* då minst 9 kilo tagas.

De billiga priserna för den utmärkta qvalitéen möjliggöras endast genom ***kontant*** försäljning, pr efterkraf eller postförskott. Profver kostnadsfritt.

Alex. Barclays Handelsaktiebolag, Göteborg

Kongl. Hofleverantör.

K. Y. DAHLBOM.

Urmakeriaffär

Korsgatan 2

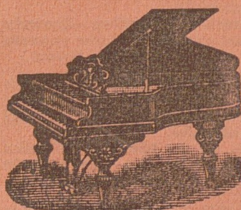
GÖTEBORG.

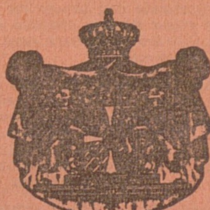
Nickel-Cylinderur med uppdrag i bygeln från Kr. 8: —

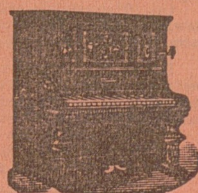
Silfver- » » » » » 13: 50.

Uren justerade med garanti för viss tid.

Order från landsorten mot efterkraf. Priskurant på begäran franko och gratis.

19 Första pris. Kongl. hofleverantör. **Etablerad 1843.**

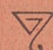
J. G. MALMSJÖ

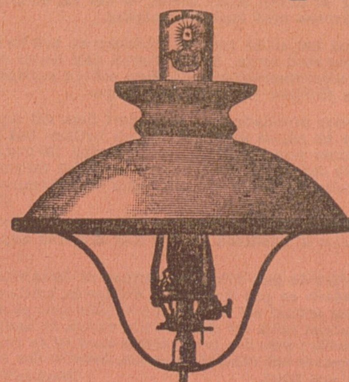
GÖTEBORG.

Flyglar och *Pianinon.*

Dr. Auer's Gasglödljus.

Förstärker **Gasljuset** intill 8 ggr.

Ljusstyrka 60 normalljus, endast $1^1/_2$ öre pr timma.

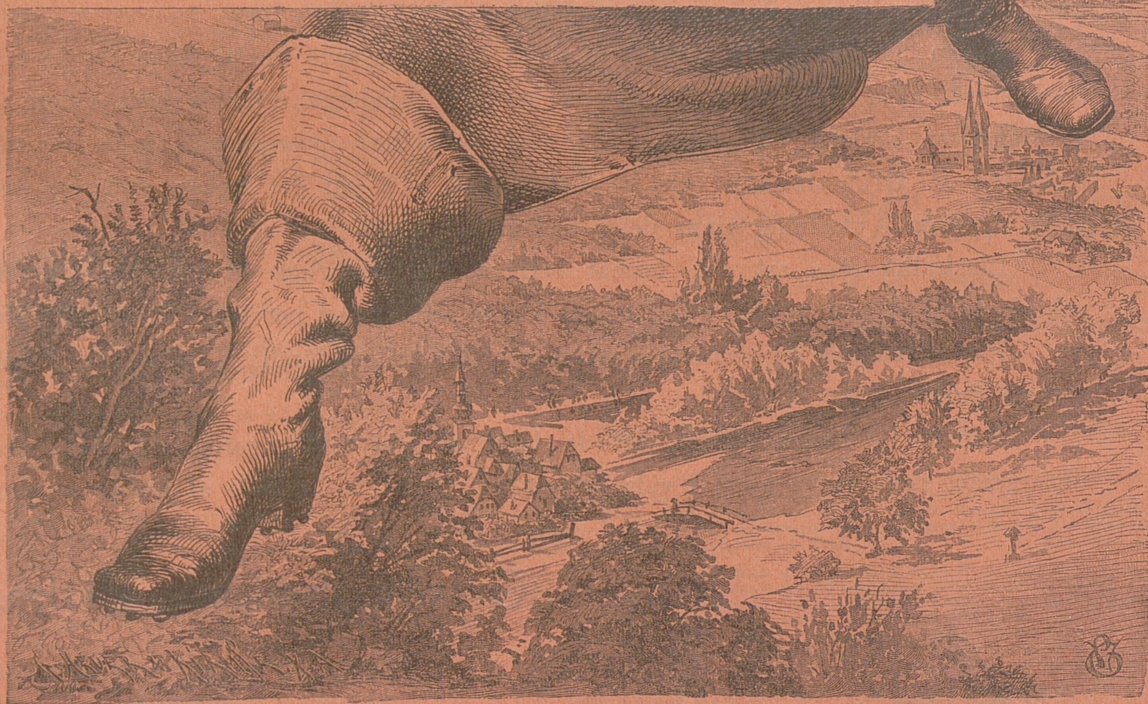
Agenter: A. J. G. Bissmarck & Co.

Häft. 3

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Anmälan.

Bröderna Grimms Sagor

äro sedan länge kända i vårt land. Flere släktled hafva hunnit glädjas åt den rika sagovärld, hvari de införts af barndomens och ungdomens synnerliga vänner och goda sedelärare, bröderna Grimm. Hvem minnes ej från sin barndoms dagar: »Vargen och de sju killingarne», »Tolf bröder», »Lilla Rödlufvan», »Bremermusikanterna», »Tummeliten», »Prinsessan Törnros», »Broder Lustig» m. fl.?

I den grimmska sagosamlingen ega vi ett af dessa oförbränneliga alster af mänsklig uppfinningsförmåga och djärf fantasi, som länder till maning i barndomsdagar och vederkvickelse under lifvets allvar.

Någon fint illustrerad upplaga af dessa sagor har icke förrän sedan ett år tillbaka förekommit. Vid den tiden utkom emellertid i bröderna Grimms eget fäderneslånd, Tyskland, en särdeles fin praktupplaga med förträffliga illustrationer af de framstående tecknarne **P. Grot Johann** och **R. Leinweber**, och har det lyckats undertecknad att åt en ny svensk utgifning vinna dessa teckningar.

Illustrationernas art och format betinga helt naturligt en praktupplaga. Detta oaktadt har förläggaren varit i tillfälle att kunna sätta priset per häfte till **endast 25 öre.**

Den rikhaltiga sagosamlingen skall uti **27** häften föreligga fullständig i sin nya svenska dräkt.

Man torde kunna antaga, att de förut så omtyckta sagorna, nu rikt och fint illustrerade, skola vinna bifall i vida kretsar och hälsas med glädje af hvarje ungdom.

Torsten Hedlunds Förlag.

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af **JOHN BUNYAN.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen*, hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och sålunda gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomflätas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

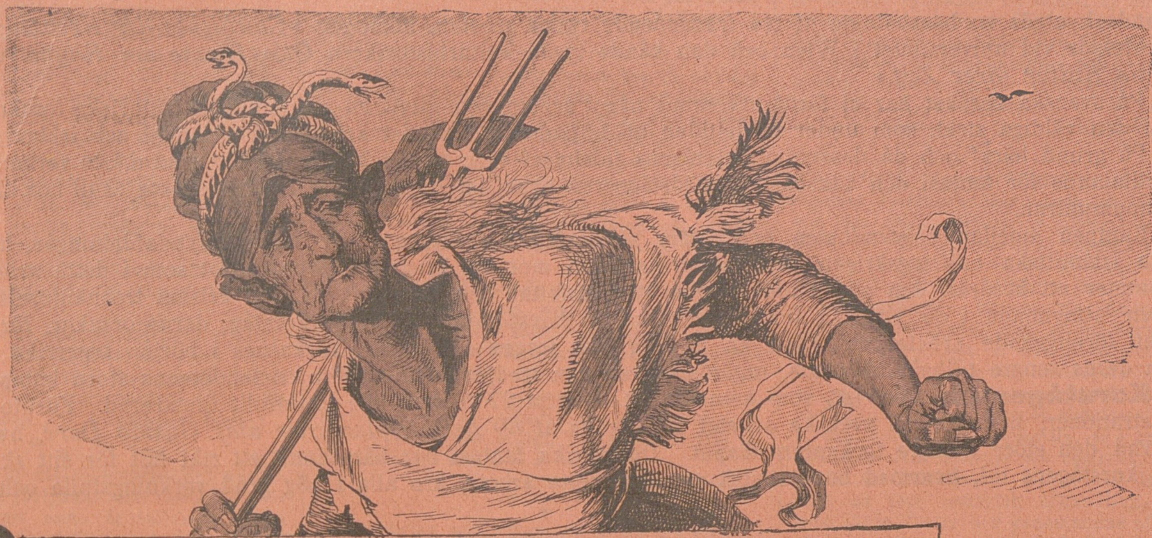
Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1894

Häft. 4

Pris 25 öre

Bröderna Grimms Sagor

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS! *Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.*

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islåms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islåm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islåmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen*. Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islåm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré*, hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré*. Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islåm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel själfuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträfliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islåm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

Ett storslaget, på själfständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har detta anseende för att vara hans yppersta verk.
(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**
(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.
(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre självklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den självständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af **det på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sago-[illegible] på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 26/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val. (Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i själfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

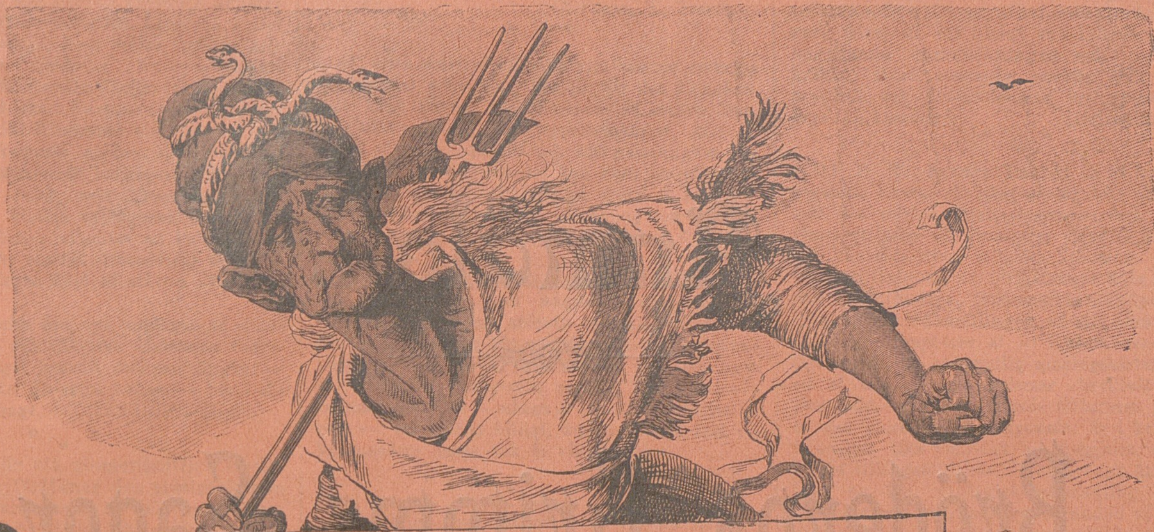
Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete: (Kristinehamns tidning).

* * *

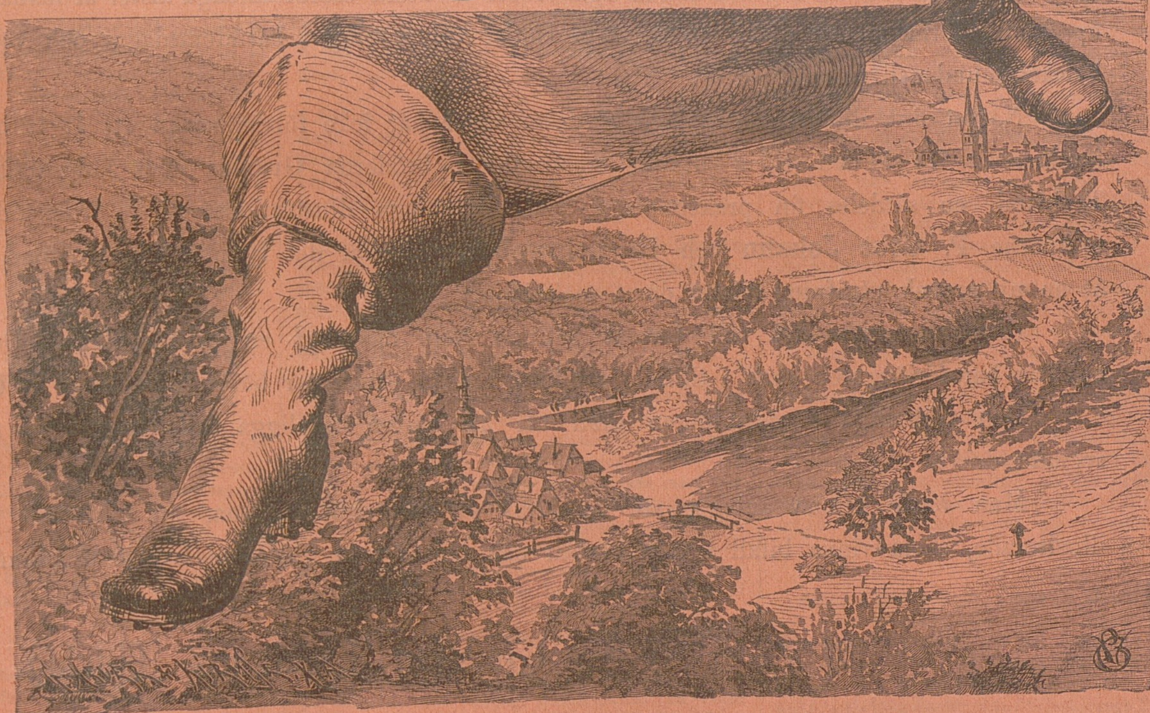
»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska

Häft. 5

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

ÖBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Anmälan.

Bröderna Grimms Sagor

äro sedan länge kända i vårt land. Flere släktled hafva hunnit glädjas åt den rika sagovärld, hvari de införts af barndomens och ungdomens synnerliga vänner och goda sedelärare, bröderna Grimm. Hvem minnes ej från sin barndoms dagar: »Vargen och de sju killingarne», »Tolf bröder», »Lilla Rödlufvan», »Bremermusikanterna», »Tummeliten», »Prinsessan Törnros», »Broder Lustig» m. fl.?

I den grimmska sagosamlingen ega vi ett af dessa oförbränneliga alster af mänsklig uppfinningsförmåga och djärf fantasi, som länder till maning i barndomsdagar och vederkvickelse under lifvets allvar.

Någon fint illustrerad upplaga af dessa sagor har icke förrän sedan ett år tillbaka förekommit. Vid den tiden utkom emellertid i bröderna Grimms eget fädernesland, Tyskland, en särdeles fin praktupplaga med förträffliga illustrationer af de framstående tecknarne **P. Grot Johann** och **R. Leinweber,** och har det lyckats undertecknad att åt en ny svensk utgifning vinna dessa teckningar.

Illustrationernas art och format betinga helt naturligt en praktupplaga. Detta oaktadt har förläggaren varit i tillfälle att kunna sätta priset per häfte till **endast 25 öre.**

Den rikhaltiga sagosamlingen skall uti **27** häften föreligga fullständig i sin nya svenska dräkt.

Man torde kunna antaga, att de förut så omtyckta sagorna, nu rikt och fint illustrerade, skola vinna bifall i vida kretsar och hälsas med glädje af hvarje ungdom.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har detta anseende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre självklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den själfständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af **det på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 26/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning anse vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i själfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete: (Kristinehamns tidning).

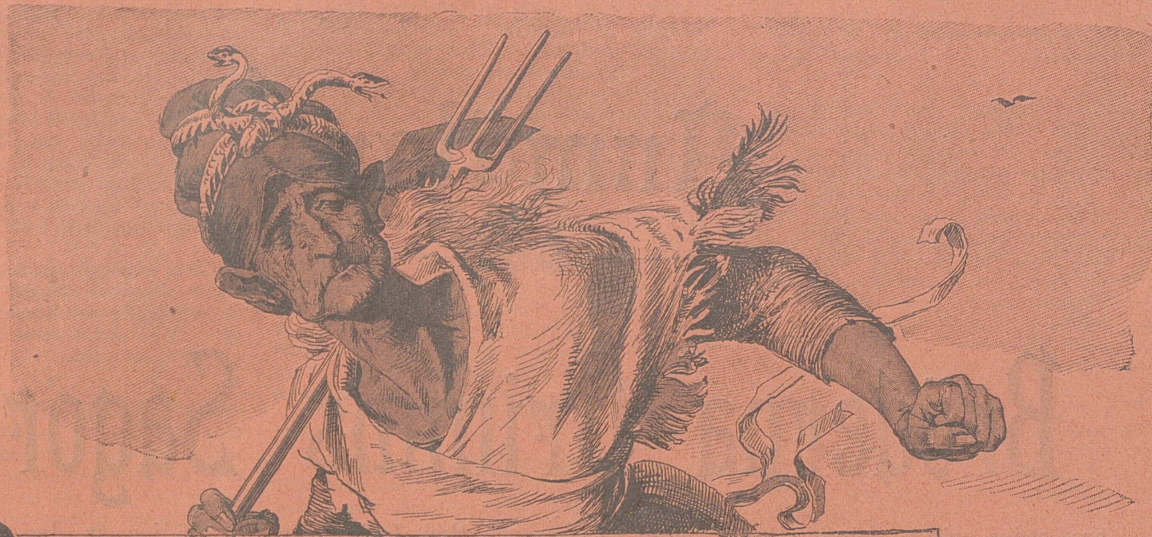
* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

* * *

Häft. 6

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
• Sagor •

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

Anmälan.

Bröderna Grimms Sagor

äro sedan länge kända i vårt land. Flere släktled hafva hunnit glädjas åt den rika sagovärld, hvari de införts af barndomens och ungdomens synnerliga vänner och goda sedelärare, bröderna Grimm. Hvem minnes ej från sin barndoms dagar: »Vargen och de sju killingarne», »Tolf bröder», »Lilla Rödlufvan», »Bremermusikanterna», »Tummeliten», »Prinsessan Törnros», »Broder Lustig» m. fl.?

I den grimmska sagosamlingen ega vi ett af dessa oförbränneliga alster af mänsklig uppfinningsförmåga och djärf fantasi, som länder till maning i barndomsdagar och vederkvickelse under lifvets allvar.

Någon fint illustrerad upplaga af dessa sagor har icke förrän sedan ett år tillbaka förekommit. Vid den tiden utkom emellertid i bröderna Grimms eget fädernesland, Tyskland, en särdeles fin praktupplaga med förträffliga illustrationer af de framstående tecknarne **P. Grot Johann** och **R. Leinweber,** och har det lyckats undertecknad att åt en ny svensk utgifning vinna dessa teckningar.

Illustrationernas art och format betinga helt naturligt en praktupplaga. Detta oaktadt har förläggaren varit i tillfälle att kunna sätta priset per häfte till **endast 25 öre.**

Den rikhaltiga sagosamlingen skall uti **27** häften föreligga fullständig i sin nya svenska dräkt.

Man torde kunna antaga, att de förut så omtyckta sagorna, nu rikt och fint illustrerade, skola vinna bifall i vida kretsar och hälsas med glädje af hvarje ungdom.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har detta anseende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre självklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äre af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den självständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det på **fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna ochärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 28/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i självfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete: (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Ny Lund).

Häft. 7

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen *»Geschichte der Kreuzzüge»* af *Bernhard Kugler,* professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: *»Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.»*

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islåms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islåm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islåmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen.* Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islåm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af 60 *helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

~

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islåm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel självuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete. — — — G. A. B.*

~

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

~

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

~

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

~

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträffliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

~

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

~

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

~

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

~

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

~

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islåm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

~

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

~

Ett storslaget, på självständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

~

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

~

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskaprik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1894.

Häft. 8

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen*. Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

~

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel själfuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

~

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

~

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

~

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

~

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträffliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

~

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

~

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

~

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

~

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

~

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

~

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

~

Ett storslaget, på självständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

~

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

~

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af **JOHN BUNYAN.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften á 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denna märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

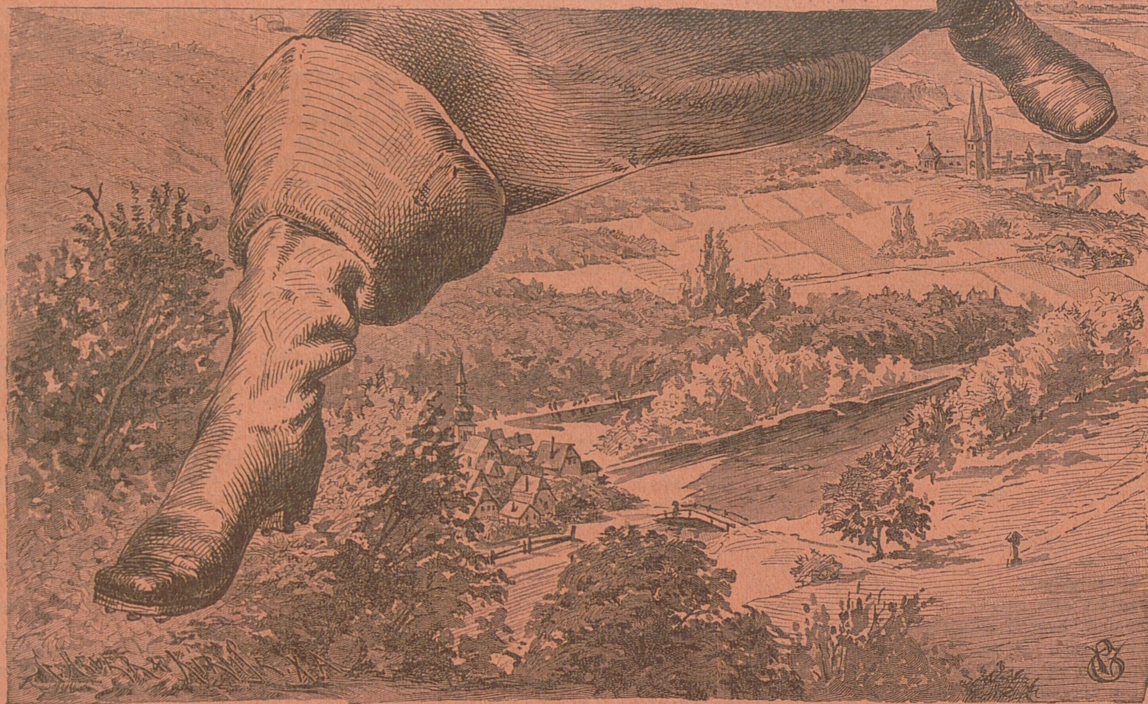
GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1894.

Häft. 9

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen.* Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

~

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel självuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

~

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

~

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

~

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

~

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträfliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

~

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

~

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

~

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

~

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

~

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

~

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Äfven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

~

Ett storslaget, på själfständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

~

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

~

Anmälan.

Tusen och en Natt,

första samlingen, i omsorgsfull tolkning och med illustrationer af framstående franska konstnärer, har nu utkommit. Man har stiftat eller upplifvat bekantskapen med den fagra Scheherazade — sagoförtäljerskan, som under tusen och en nätter berättar Elf Leilas hela sagoskatt — vi ha läst underbara andeäfventyr, vi ha fängslats af de tre kalendermunkarnes märkliga öden, vi ha följt Sindbad, den vidtfarne, genom faror och vedermödor, vi hafva af sagan om Noreddin Ali och Bedreddin Hassan lärt oss känna ödets makt, vi hafva med den store sultanen skrattat åt barberarens och hans bröders kostliga missöden, och vi hafva nu senast fått till bästa den glödande skildringen af den persiske prinsens och Schemselnihars älskog.

Därmed är emellertid den rika sagoskatten ingalunda uttömd. Ännu återstå några af de mest fängslande och populära äfventyren, såsom det om **Aladdin och den underbara lampan**, det om **Ali Baba och de fyrtio röfvarne**, de roande berättelserna om den förklädde kalifens vandringar bland folket samt dessutom åtskilliga af de förtjusande småberättelser, som »Tusen och en Natt» inrymmer.

Förläggaren har med detta företag rönt så kraftig uppmuntran från allmänheten, att han sett sig föranlåten utgifva

en ny samling sagor ur Tusen och en Natt,

hvilken samling inledes med sagan om Aladdin.

Den utgifves liksom den nu afslutade i 21 häften à 25 öre, hvilka blifva fullt lika rikligt och vackert illustrerade som de förra.

Med denna senare utgifning skall det föreligga, i praktfull utstyrsel, en modern svensk tolkning af Tusen och en Natts sagopärlor.

• Obs. Hvarje samling om 21 häften utgör ett för sig afslutadt helt!

Torsten Hedlund.

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid**,

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Sjöförsäkrings-Aktiebolaget

OCEAN

i Göteborg

Aktiekapital 400,000 Kr., Garantifond... 600,000 Kr., Reservfond 600,000 Kr., Öfriga Fonder 657,000 Kr.

Afslutar försäkringar mot sjöskada å varor och kasko äfvensom försäkringar mot förluster å bodmerier, frakter, fraktförskotter och landtransporter m. m.

TILLVERKADT AF EXTRA PRIMA GARN — FABRIKS MÄRKE — GARANTERADT FRITT FRÅN KLISTER

Gamlestadens Väfnader

säljas i hvarje välförsedd väfnadshandel.

Holländska

Utstyrsel-Magasinet

GÖTEBORG.

Sveriges största special-affär i

Mattor, Möbeltyger, Gardiner, Linneväfnader, Duktyger samt fullständiga Brudutstyrslar.

Illustrerad priskatalog.

Billiga, alldeles bestämda priser.

Den ständigt ökade omsättningen af

❊ Barclays Teer ❊

är den bästa garanti för deras utmärkta qvalité. De sändas *fraktfritt* öfver hela landet för 8 kr. — 12 kr. pr kilo.

Likaledes föra vi det utmärktaste Kaffe, 2 à 4 kr. pr kilo fraktfritt pr *jernväg*, då minst 9 kilo tagas.

De billiga priserna för den utmärkta qvalitéen möjliggöras endast genom *kontant* försäljning, pr efterkraf eller postförskott. Profver kostnadsfritt.

Alex. Barclays Handelsaktiebolag, Göteborg

Kongl. Hofleverantör.

K. Y. DAHLBOM.

Urmakeriaffär

Korsgatan 2

GÖTEBORG.

Nickel-Cylinderur med uppdrag i bygeln från Kr. 8: —

Silfver- » » » » » » 13: 50.

Uren justerade med garanti för viss tid.

Order från landsorten mot efterkraf. Priskurant på begäran franko och gratis.

19 Första pris. Kongl. hofleverantör. **Etablerad 1843.**

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

Allmänna Pensions- och Enke-kassan

i Göteborg.

Kapital: **1.150.000 kronor.**

1. Meddelar ***årliga lifräntor*** intill 4,000 kr., att begynna antingen
   a) genast efter insättandet af visst kapital, eller
   b) efter uppnådd viss ålder.
2. Beviljar ***pensionsrätt åt efterlefvande*** (lifförsäkring) intill 1,500 kr. ***årligen***, att utgå ***genast*** efter den försäkrades död till
   a) enka och barn eller
   b) annan person, man eller qvinna, under dess återstående lifstid.

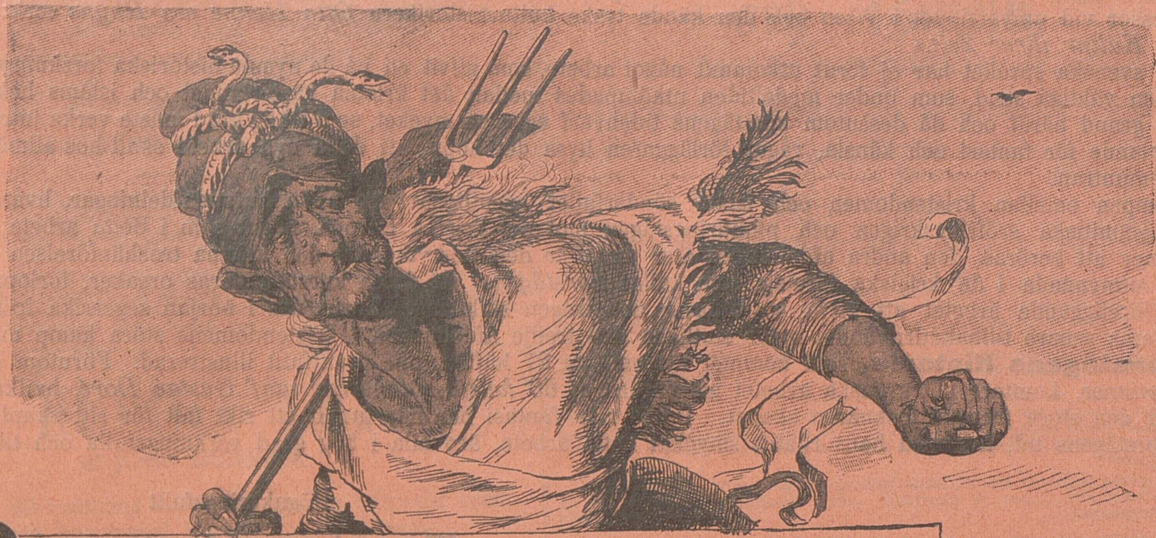
Hela ***vinsten*** tillfaller kassans ***pensionärer*** i form af pensionsförhöjning.

Vidare upplysningar lämnas å kassans kontor, Vestra Hamngatan n:r 23.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI
1894

Häft. 10

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen*. Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

~

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel själfuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

~

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

~

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

~

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

~

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträffliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

~

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

~

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

~

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

~

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

~

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

~

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

~

Ett storslaget, på självständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

~

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

~

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r CUNNINGHAM GEIKE.

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Patent.

Bästa kaffetillsättning. Enda kaffeersättning!
är Kathreiners Kneipp-Maltkaffe.

Professor O. Hammarsten vid Upsala universitet säger härom:

»Jag anser Kneipp-Maltkaffet vara i hög grad förtjänt af såväl läkares som den stora allmänhetens uppmärksamhet och förtroende» — samt — »Det är ett surrogat för kaffe i verklig mening.»

Professor E. Almqvist vid Kongl. Karolinska institutet i Stockholm yttrar härom:

»Jag anser detta maltkaffe synnerligen värdt att uppmärksammas af den svenska allmänheten. Det borde bli välkommet i familjerna och äfven i de offentliga inrättningarna. För barn och sjuka är det oftast lämpligare än enbart kaffe.»

Professor E. Edv. Sundvik vid Kejs. Alexanders Universitetet i Helsingfors skrifver till den finske innehafvaren af Kathreiners patent:

»Den stora spridning som Kneipp-Maltkaffet erhållit måste helsas med tillfredsställelse och dess användning i vidare kretsar rekommenderas.»

Begär vid inköp **Kneipp**-Maltkaffe i 25- och 45-öres paket.

VICTOR SWENSON & C:o

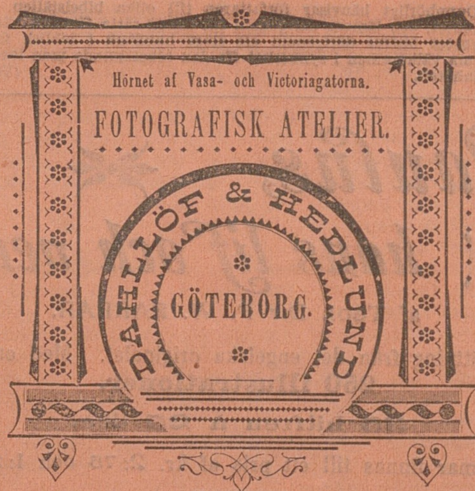
Specialité: **Göteborg.**

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & C:o.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

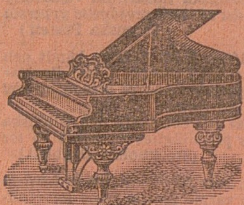
rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

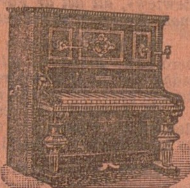
Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

Etablerad 1843. Kongl. hofleverantör. **19 Första pris.**

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

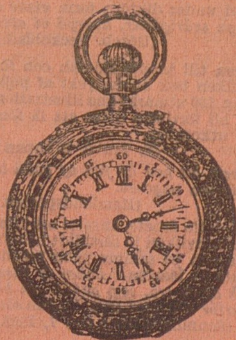
Flyglar och Pianinon.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

För Boksamlingen

Häft. 11

Pris 25 öre

Bröderna Grimms

· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen*. Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré*, hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel själfuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

. Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträfliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

Ett storslaget, på själfständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med **ett hundratal illustrationer** af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att »*hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till*».

— — — »*Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.*» — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften á 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Patent.

Bästa kaffetillsättning. Enda kaffeersättning!
är Kathreiners Kneipp-Maltkaffe.

Professor O. Hammarsten vid Upsala universitet säger härom:

»Jag anser Kneipp-Maltkaffet vara i hög grad förtjänt af såväl läkares som den stora allmänhetens uppmärksamhet och förtroende» — samt — »Det är ett surrogat för kaffe i verklig mening.»

Professor E. Almqvist vid Kongl. Karolinska institutet i Stockholm yttrar härom:

»Jag anser detta maltkaffe synnerligen värdt att uppmärksammas af den svenska allmänheten. Det borde bli välkommet i familjerna och äfven i de offentliga inrättningarna. För barn och sjuka är det oftast lämpligare än enbart kaffe.»

Professor E. Edv. Sundvik vid Kejs. Alexanders Universitetet i Helsingfors skrifver till den finske innehafvaren af Kathreiners patent:

»Den stora spridning som Kneipp-Maltkaffet erhållit måste helsas med tillfredsställelse och dess användning i vidare kretsar rekommenderas.»

Begär vid inköp **Kneipp**-Maltkaffe i 25- och 45-öres paket.

VICTOR SWENSON & C:o
Göteborg.

Specialité:

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & C:o.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

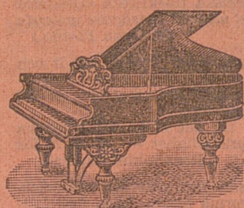
rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

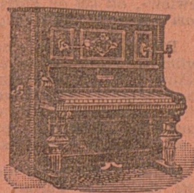
Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

Etablerad 1843. Kongl. hofleverantör. **19 Första pris.**

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

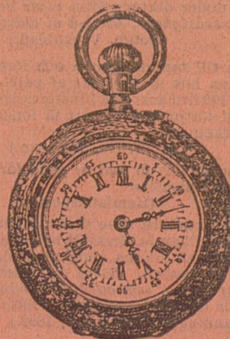
Flyglar och Pianinon.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1895.

Häft. 12

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islåms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islåm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islåmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen*. Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islåm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af 60 *helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré*. Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

~

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islåm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel självuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

~

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

~

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

~

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

~

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträffliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.* *Sv. Söndebudet.*

~

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

~

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

~

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

~

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.* *Sv. Budb.*

~

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islåm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.) *Jämtlands Allehanda.*

~

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Äfven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.* *Söderköpings-Posten.*

~

Ett storslaget, på självständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.* *Söndagsskolläraren.*

~

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

~

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Patent.

Bästa kaffetillsättning. Enda kaffeersättning!
är Kathreiners Kneipp-Maltkaffe.

Professor O. Hammarsten vid Upsala universitet säger härom:

»Jag anser Kneipp-Maltkaffet vara i hög grad förtjänt af såväl läkares som den stora allmänhetens uppmärksamhet och förtroende» — samt — »Det är ett surrogat för kaffe i verklig mening.»

Professor E. Almqvist vid Kongl. Karolinska institutet i Stockholm yttrar härom:

»Jag anser detta maltkaffe synnerligen värdt att uppmärksammas af den svenska allmänheten. Det borde bli välkommet i familjerna och äfven i de offentliga inrättningarna. För barn och sjuka är det oftast lämpligare än enbart kaffe.»

Professor E. Edv. Sundvik vid Kejs. Alexanders Universitetet i Helsingfors skrifver till den finske innehafvaren af Kathreiners patent:

»Den stora spridning som Kneipp-Maltkaffet erhållit måste helsas med tillfredsställelse och dess användning i vidare kretsar rekommenderas.»

Begär vid inköp **Kneipp**-Maltkaffe i 25- och 45-öres paket.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

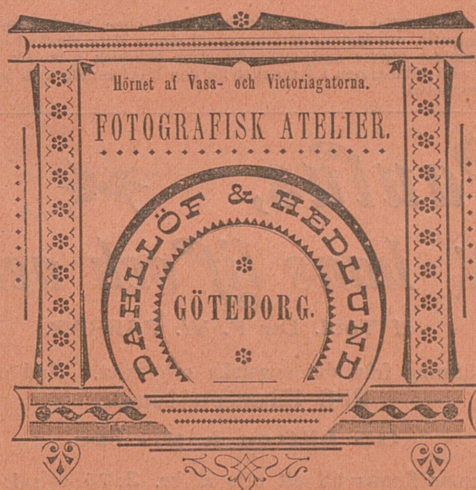
Specialité:

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & C:o.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

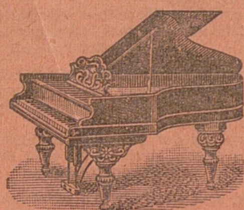
rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

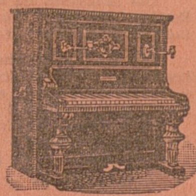
Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

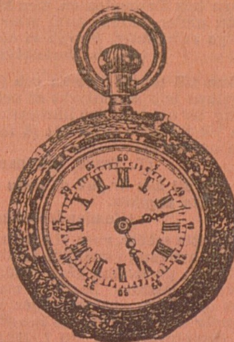
Etablerad 1843. Kongl. hofleverantör. **19 Första pris.**

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

Flyglar och Pianinon.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1895.

För Boksamlingen

Häft. 13

Pris 25 öre

Bröderna Grimms · Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! *Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.*

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen*. Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré*. Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar. *G. H. o. S. T.*

~

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel själfuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

~

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

~

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truve.*

~

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

~

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträfliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

~

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

~

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

~

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

~

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

~

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

~

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

~

Ett storslaget, på själfständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

~

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

~

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med **ett hundratal illustrationer** af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r CUNNINGHAM GEIKE.

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften á 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Patent.

Bästa kaffetillsättning. Enda kaffeersättning!
är Kathreiners Kneipp-Maltkaffe.

Professor O. Hammarsten vid Upsala universitet säger härom:
»Jag anser Kneipp-Maltkaffet vara i hög grad förtjänt af såväl läkares som den stora allmänhetens uppmärksamhet och förtroende» — samt — »Det är ett surrogat för kaffe i verklig mening.»

Professor E. Almqvist vid Kongl. Karolinska institutet i Stockholm yttrar härom:
»Jag anser detta maltkaffe synnerligen värdt att uppmärksammas af den svenska allmänheten. Det borde bli välkommet i familjerna och äfven i de offentliga inrättningarna. För barn och sjuka är det oftast lämpligare än enbart kaffe.»

Professor E. Edv. Sundvik vid Kejs. Alexanders Universitetet i Helsingfors skrifver till den finske innehafvaren af Kathreiners patent:
»Den stora spridning som Kneipp-Maltkaffet erhållit måste helsas med tillfredsställelse och dess användning i vidare kretsar rekommenderas.»

Begär vid inköp **Kneipp**-Maltkaffe i 25- och 45-öres paket.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

Specialité:

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & C:o.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

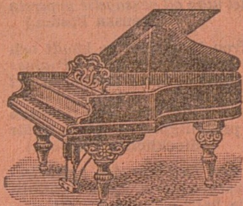
rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

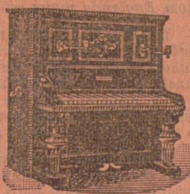
Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

Etablerad 1843. Kongl. hofleverantör. **19 Första pris.**

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

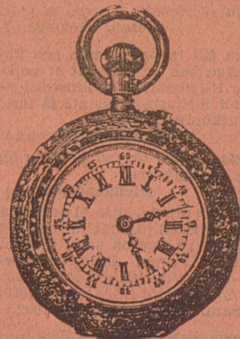
Flyglar* och *Pianinon.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

För Boksamlingen

Häft. 14

Pris 25 öre

Bröderna Grimms

· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! *Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.*

Underteckrad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler,* professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen.* Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar *G. H. o. S. T.*

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel självuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truvé.*

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträffliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

Ett storslaget, på själfständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med **ett hundratal illustrationer** af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Patent.

Bästa kaffetillsättning. Enda kaffeersättning!
är Kathreiners Kneipp-Maltkaffe.

Professor O. Hammarsten vid Upsala universitet säger härom:

»Jag anser Kneipp-Maltkaffet vara i hög grad förtjänt af såväl läkares som den stora allmänhetens uppmärksamhet och förtroende» — samt — »Det är ett surrogat för kaffe i verklig mening.»

Professor E. Almqvist vid Kongl. Karolinska institutet i Stockholm yttrar härom:

»Jag anser detta maltkaffe synnerligen värdt att uppmärksammas af den svenska allmänheten. Det borde bli välkommet i familjerna och äfven i de offentliga inrättningarna. För barn och sjuka är det oftast lämpligare än enbart kaffe.»

Professor E. Edv. Sundvik vid Kejs. Alexanders Universitetet i Helsingfors skrifver till den finske innehafvaren af Kathreiners patent:

»Den stora spridning som Kneipp-Maltkaffet erhållit måste helsas med tillfredsställelse och dess användning i vidare kretsar rekommenderas.»

Begär vid inköp **Kneipp**-Maltkaffe i 25- och 45-öres paket.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

Specialité:

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & C:o.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

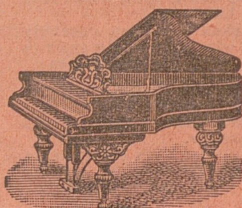
rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

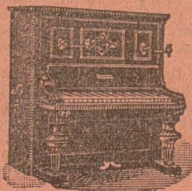
Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

Etablerad 1843.

Kongl. hofleverantör.

19 Första pris.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

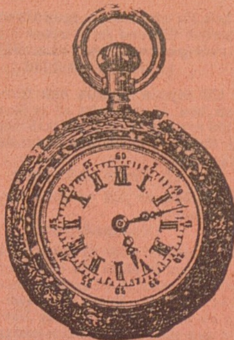
Flyglar och Pianinon.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1895.

Häft. 15

Pris 25 öre

Bröderna Grimms

· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen *»Geschichte der Kreuzzüge»* af *Bernhard Kugler,* professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: *»Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.»*

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen.* Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar *G. H. o. S. T.*

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel själfuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma, att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete. — — — G. A. B.*

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truvé.*

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträffliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

Ett storslaget, på själfständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med **ett hundratal illustrationer** af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

· Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en stållig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid**,

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Patent.

Bästa kaffetillsättning. Enda kaffeersättning!
är Kathreiners Kneipp-Maltkaffe.

Professor O. Hammarsten vid Upsala universitet säger härom:

»Jag anser Kneipp-Maltkaffet vara i hög grad förtjänt af såväl läkares som den stora allmänhetens uppmärksamhet och förtroende» — samt — »Det är ett surrogat för kaffe i verklig mening.»

Professor E. Almqvist vid Kongl. Karolinska institutet i Stockholm yttrar härom:

»Jag anser detta maltkaffe synnerligen värdt att uppmärksammas af den svenska allmänheten. Det borde bli välkommet i familjerna och äfven i de offentliga inrättningarna. För barn och sjuka är det oftast lämpligare än enbart kaffe.»

Professor E. Edv. Sundvik vid Kejs. Alexanders Universitetet i Helsingfors skrifver till den finske innehafvaren af Kathreiners patent:

»Den stora spridning som Kneipp-Maltkaffet erhållit måste helsas med tillfredsställelse och dess användning i vidare kretsar rekommenderas.»

Begär vid inköp **Kneipp**-Maltkaffe i 25- och 45-öres paket.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

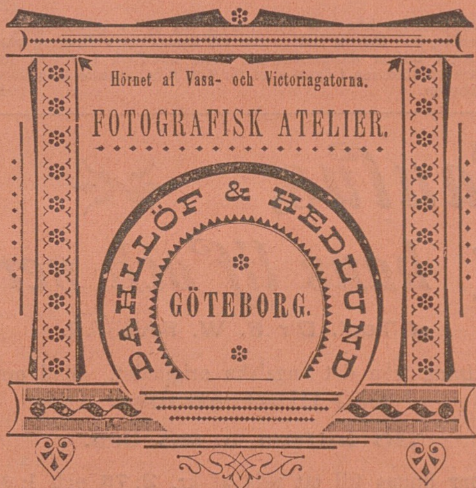
Specialité:

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & C:o.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

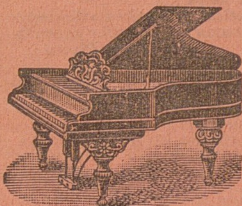
rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

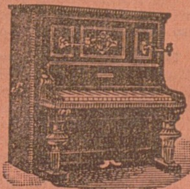
Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

Etablerad 1843.

Kongl. hofleverantör.

19 Första pris.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

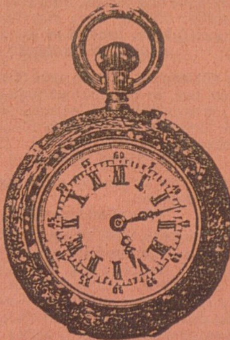
Flyglar och Pianinon.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

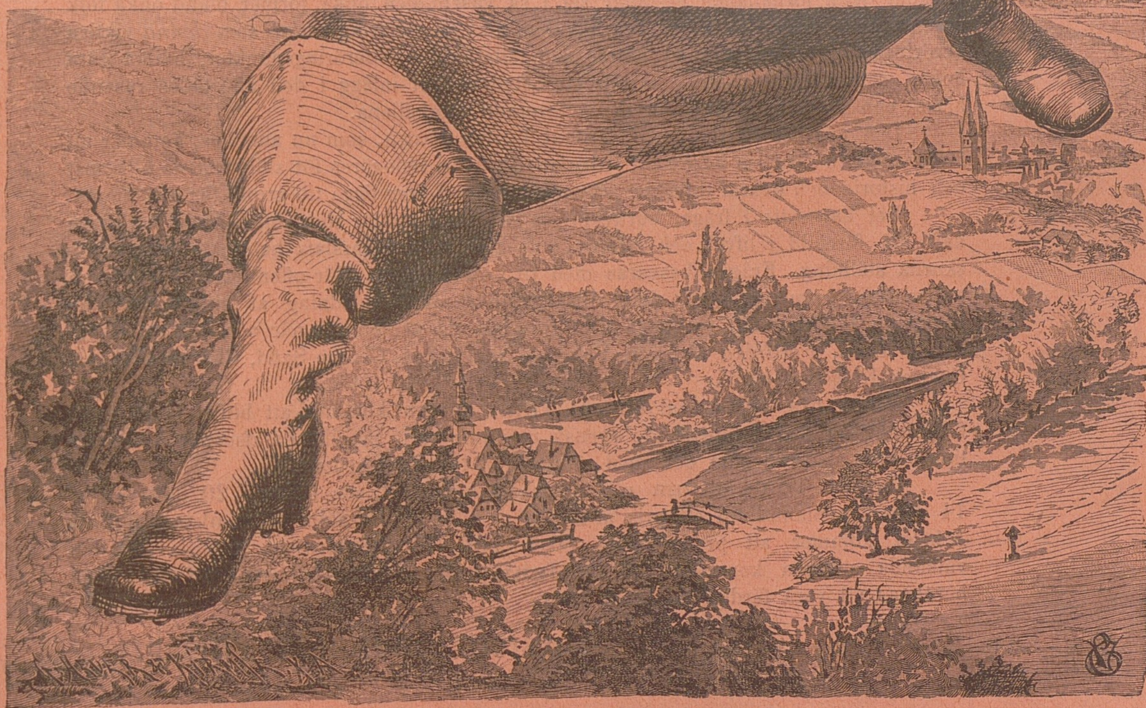
GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.
1895.

Häft. 16

Pris 25 öre

Bröderna Grimms Sagor

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i **ny, rikt illustrerad öfversättning** bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i **millionta1s exemplar** spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i **Onkel Toms stuga** närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i **Onkel Toms stuga** — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af **Onkel Toms stuga**, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant **Inledning**, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med **ja** i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af **Onkel Toms stuga** kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i **20** häften med **14** dagars mellantid till ett pris af **25** öre pr häfte om **32** sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver **100 illustrationer,** utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har [illegible] seende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.** (Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre själfklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den självständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det på **fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad $^{26}/_{1}$ 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val. (Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i själfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid**,

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Patent.

Bästa kaffetillsättning. Enda kaffeersättning! är Kathreiners Kneipp-Maltkaffe.

Professor O. Hammarsten vid Upsala universitet säger härom:

»Jag anser Kneipp-Maltkaffet vara i hög grad förtjänt af såväl läkares som den stora allmänhetens uppmärksamhet och förtroende» — samt — »Det är ett surrogat för kaffe i verklig mening.»

Professor E. Almqvist vid Kongl. Karolinska institutet i Stockholm yttrar härom:

»Jag anser detta maltkaffe synnerligen värdt att uppmärksammas af den svenska allmänheten. Det borde bli välkommet i familjerna och äfven i de offentliga inrättningarna. För barn och sjuka är det oftast lämpligare än enbart kaffe.»

Professor E. Edv. Sundvik vid Kejs. Alexanders Universitetet i Helsingfors skrifver till den finske innehafvaren af Kathreiners patent:

»Den stora spridning som Kneipp-Maltkaffet erhållit måste helsas med tillfredsställelse och dess användning i vidare kretsar rekommenderas.»

Begär vid inköp **Kneipp**-Maltkaffe i 25- och 45-öres paket.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

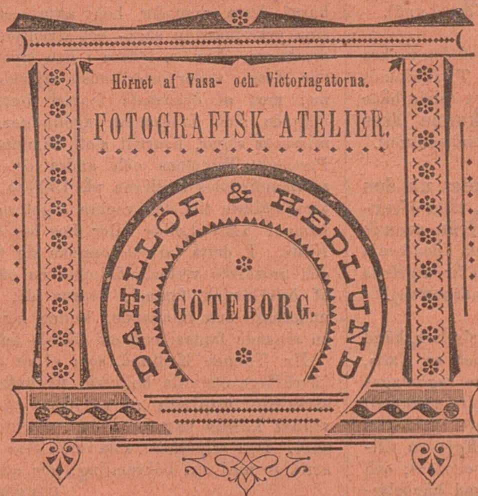
Specialité:

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & C:o.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

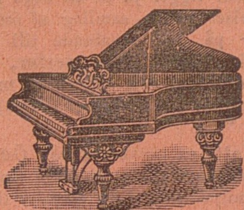
rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

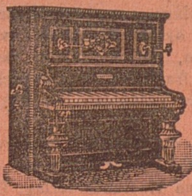
Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

Etablerad 1843.

Kongl. hofleverantör.

19 Första pris.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG.

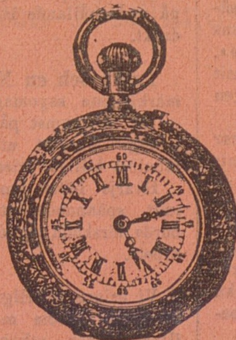
Flyglar och Pianinon.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

Häft. 17

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i ny, rikt illustrerad öfversättning bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i millIontals exemplar spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i Onkel Toms stuga närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i Onkel Toms stuga — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af Onkel Toms stuga, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant Inledning, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med ja i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af Onkel Toms stuga kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i 20 häften med 14 dagars mellantid till ett pris af 25 öre pr häfte om 32 sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver **100** illustrationer, utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med **ett hundratal illustrationer** af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af **Teol. D:r CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Obs. Fabriksmärket "Tuppen".

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolags

Blekta, Oblekta och Färgade

Väfnader

försäljas hos hvarje välsorterad väfnadshandlare.

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolag.

VICTOR SWENSON & Co

Göteborg.

Specialité:

Kupong-klädningar till fabulösa priser i eleganta kartonger, med afpassade Klädningar i helylle à 6 mtr af senaste nyheter, till 5: 50, 6: —, 6: 75, 7: 25, 8: 25, 9: 50, 10: 20, 12: 50. Nouveautéer till högre priser. Profver sändas omgående och franco.

Kvällkappor, största sortiment, från 30 Kronor, vadderade, och **Pelskappor** från 40 Kronor, i nyaste rysk façon. Profver å tyger och foder sändas gratis och franco, med uppgift om mått, och vid beställning garanteras 1:a klass fabrikat.

Rekommenderande vår Kapp-atelier teckna vi vördsammast vår firma

VICTOR SWENSON & Co.

SALOMON & WILLIAMSON

Bosättningsmagasin

35 Östra Hamngatan 35

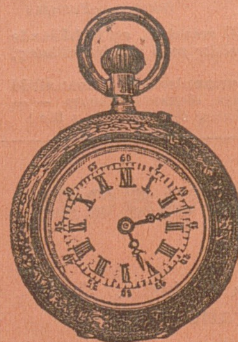
GÖTEBORG.

Bordserviser, Glasvaror, Prima Nysilfverarbeten, Lampor, Ljuskronor, Amplar.

Stort lager. Billiga priser.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

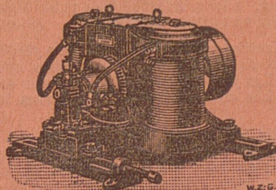
Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

EDWIN ANDRÉN & Co.

GÖTEBORG

Fabrik för Dynamomaskiner, Elektromotorer, Instrumenter, Accumulatorer, Elektriska Borrmaskiner och Lokomotiv.

Lager af: Kronor, Väggarmar, Amplar, Glaskupor.

Försälja: Kolspetsar, Glödlampor, Ledningstråd, Isolermateriel.

Utföra anläggningar för belysning och krafttransport.

Leverera: Maskiner och Maskinförnödenheter, Jernrör, Läderremmar, Injektorer, Kranar m. m.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

Lilla Torget N:o 3.

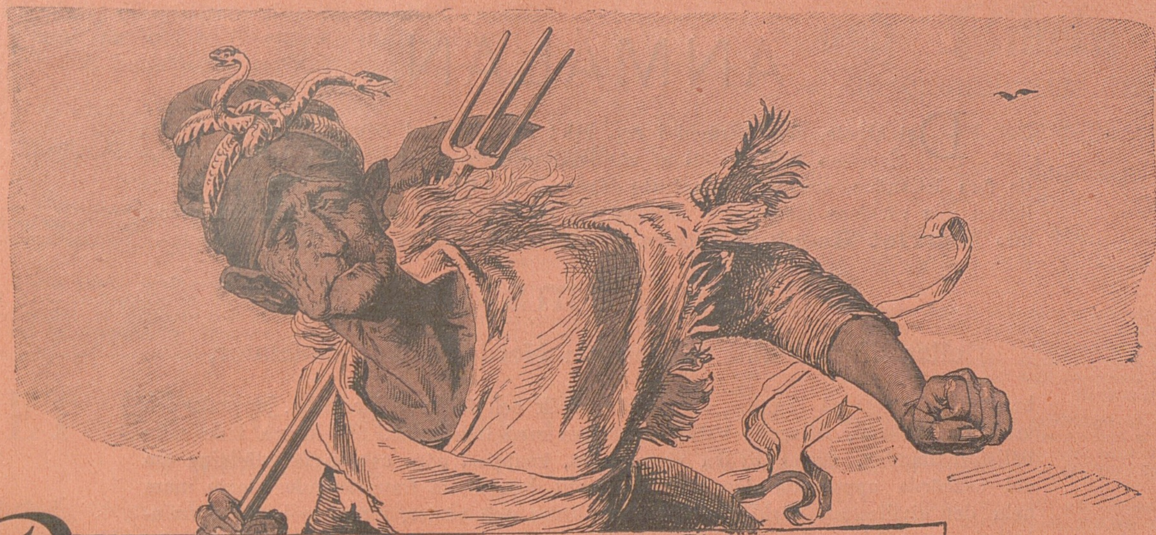
GÖTEBORG.

Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

För Boksamlingen

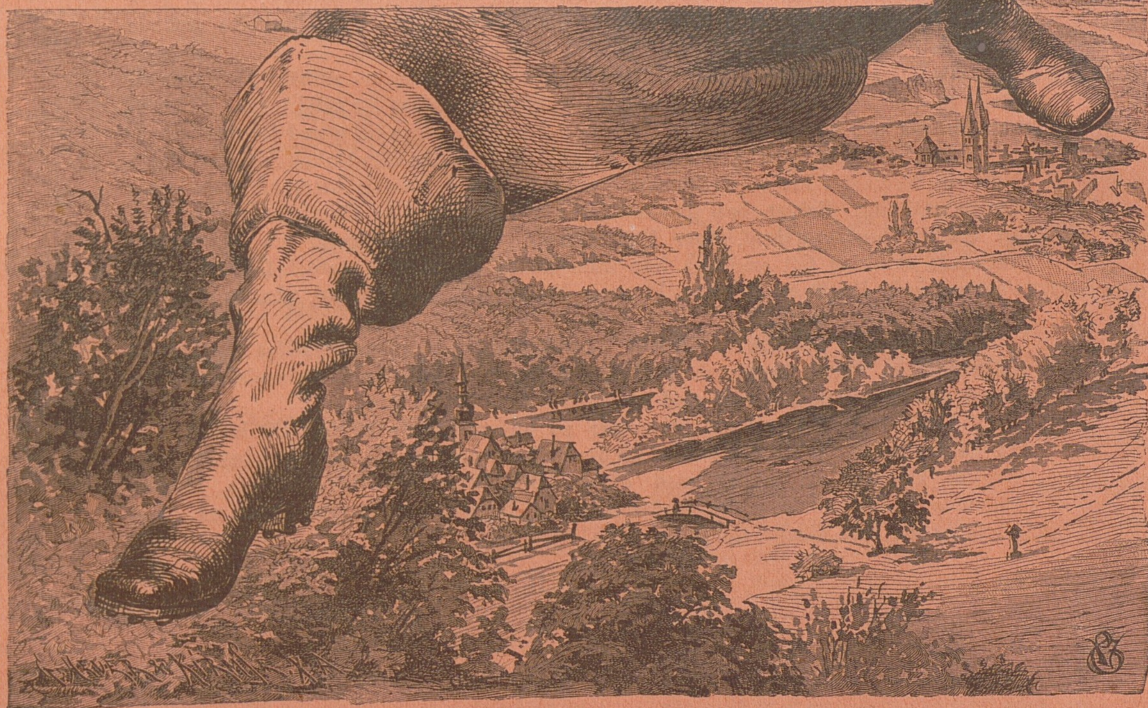
Häft. 18

Pris 25 öre

Bröderna Grimms

· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i ny, rikt illustrerad öfversättning bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i milliontals exemplar spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i Onkel Toms stuga närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i Onkel Toms stuga — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af Onkel Toms stuga, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant Inledning, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med ja i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af Onkel Toms stuga kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i **20** häften med **14** dagars mellantid till ett pris af **25** öre pr häfte om **32** sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver **100** illustrationer, utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

På TORSTEN HEDLUNDS förlag, Göteborg.

Dessa arbeten kunna erhållas med 1 häfte hvar fjortonde dag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt*, ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen*, hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oaflåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

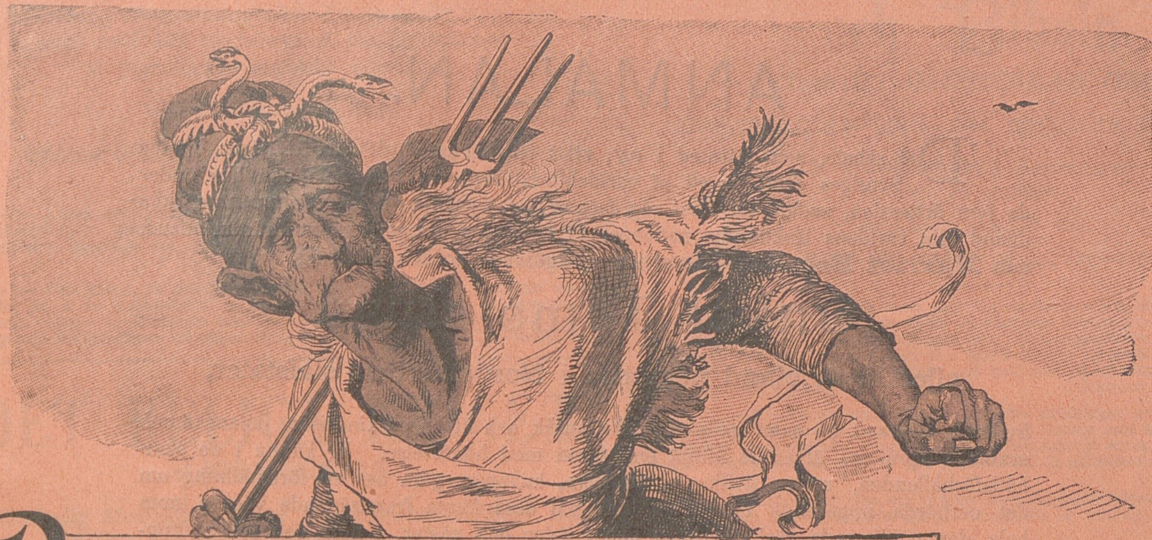
Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

För Boksamlingen

Häft. 19

Pris 25 öre

Bröderna Grimms · Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i ny, rikt illustrerad öfversättning bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i milliontals exemplar spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i Onkel Toms stuga närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i Onkel Toms stuga — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af Onkel Toms stuga, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant Inledning, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med ja i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af Onkel Toms stuga kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i **20** häften med **14** dagars mellantid till ett pris af **25** öre pr häfte om **32** sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver **100** illustrationer, utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

KRISTENS RESA

af **John Bunyan.**

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratvå illustrationer af framstående engelske konstnärer.

20 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — I den nu utkommande öfversättningen göres inga förkortningar eller sammandragningar. *Utstyrseln är rent af storartad, formatet stor kvart.* Flera af illustrationerna upptaga hel sida. Priset kan därför med skäl anses vara särdeles billigt. (Svensk Läraretidning.)

— — — Den gamla, så oerhördt spridda uppbyggelseboken *föreligger nu i en ny dräkt, ja, i en högtidsdräkt,* ty de illustrationer, som pryda den äro verkliga konstverk, utförda af Englands mest framstående konstnärer. Öfversättningen är äfven ny och fullständigare än någon föregående. (Hudiksvallsposten.)

DET HELIGA KRIGET

af JOHN BUNYAN.

I fullständig öfversättning efter det engelska originalet samt med ett hundratal illustrationer af framstående engelske konstnärer.

19 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:75 samt 1:25.

— — — Vi äro verkligen tacksamma till förläggaren, som i denna form publicerar boken. Om de upplagor, som förr utgifvits i de flesta fall trängt mera till den mindre bemedlade klassen, så ha vi nu grundad anledning tro, att denna *praktupplaga* skall finna vägen till de förmögnare hemmen, och *hvarhelst boken får inträda skall hon utföra en god mission.* I förhållande till utstyrseln är den mycket billig. (Veckoposten.)

Om denna bok säger den store engelske historieskrifvaren och kritikern lord Macauly, att *»hon skulle vara den bästa allegori, som någonsin skrifvits, om icke »Kristens Resa» funnits till».*

— — — *»Det heliga kriget» har sedan lång tid tillbaka utgjort en kär uppbyggelseläsning i svenska hem.»* — — — (Smålands Allehanda.)

— — — I korthet sagdt, *vi rekommendera John Bunyans arbete såsom ett af de allra förnämsta bland vår uppbyggelselitteratur och uppmana hvarje kristligt hem, där det icke redan finnes, att förskaffa sig detsamma.* (Skeninge-Posten.)

— — — Arbetet har flera gånger blifvit öfversatt till svenskan, ett förhållande som ju måste tala för dess höga värde, men *det framträder nu i en öfversättning, som får anses vara den hittills ojämförligt bästa.*

Att tala om en värdig utstyrsel skulle nästan vara ogrannlaga, enär man alltid är van att från hr Hedlunds förlag få se utmärkt prydliga, eleganta arbeten. — — (Tidning för Skaraborgs län.)

Robinson Crusoe

af **Daniel Defoe.**

Fullständig utgifning från engelska originalet. Med omkring 100 original illustrationer.

Komplett i 23 häften à 25 öre.

Pärmar tillhandahållas à kr. 2:50 och 1:25.

Robinson Crusoe är ett ungdomsverk, hvars friskhet aldrig dufnar, hvars kraftiga färg aldrig bleknar och hvars ungdomlighet ej åldras. Fastän flera upplagor i svensk öfversättning af boken redan finnas, är det väl ändock säkert, att hr Hedlunds företag skall krönas med önskad framgång. (G. P.)

— — — Robinson har alltid varit en kärkommen bok för ungdomen, men äfven den äldre läser henne med nytta, då författaren däri under diktens form *visar det mänskliga arbetets utvecklingshistoria och huru många svårigheter, hvarpå vi aldrig kastat en tanke, våra förfäder haft att genomkämpa.* (Göteb. Veckoblad.)

Denna på äfventyr grundade bok, som gjort flera till tappra sjömän och företagsamma kolonister än någon annan skrift och hvilken bok är omtyckt af pojkar i alla länder, utkommer som praktverk med omkring 100 utmärkt fina illustrationer på Torsten Hedlunds förlag. Hvad pojkarna skola bli förtjusta öfver att få första häftet till jul och sedan de öfriga allt efter som de utkomma. (T. Truvé, Bikupan.)

— — — *Alla, som hafva läst denna berättelse, veta att hon är full af goda lärdomar, värd att sättas i händerna på vår tids läslystna ungdom.* (Hemlandsposten.)

Sedan vi genomläst de fem utkomna häftena af detta arbete, anse vi oss kunna rekommendera *det såsom en god läsning för ungdomen,* hvilken ju särskildt behöfver hafva en lektyr, som förmår att fängsla, underhålla och på samma gång meddela lärdomar och såmedelst gifva ett slags andlig valuta åt läsaren. *Boken är visserligen icke direkt andlig; men den genomfläktas dock af en tro, som oafåtligen hänvisar till Guds ingripande och allestädesnärvaro, hvarför den med trygghet kan sättas i händerna på hvem som hälst.* (Sanningsvittnet N:o 7, 1892.)

Boken Robinson Crusoe har alltid utgjort barnens förtjusning och dess innehåll är sådant, *att vi kunna förorda arbetet i fråga, som nu erbjudes i en ståtlig praktupplaga till ett jämförelsevis billigt pris. De fina illustrationerna förhöja betydligt dess värde.* (Söndagsskolläraren.)

Det Heliga Landet och Bibeln

af Teol. D:r **CUNNINGHAM GEIKE.**

Öfversättning från det engelska originalet.

Med omkring 400 illustrationer af H. A. Harper.

46 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 3:— och 1:50.

— — — Vi kunna med bästa skäl förorda detta arbete såsom ett vägledande ljus i bibelns heliga länder och såsom en vägvisare till att utpeka och förklara för oss många dunkla ställen i böckernas bok. Vi hoppas därför att hvarje söndagsskollärare, som vill leda sina barn in i bibeln, skaffar sig detta värdefulla verk och läser det i sammanhang med bibeln, och han skall därigenom betydligt rikta sitt kunskapsförråd i bibeln. Bikupan (Pastor T. Truvé).

— — — Författaren framställer i lefvande skildringar en mängd seder och bruk, städer och platser på ett sådant sätt, att läsaren rent af tycker sig vara på de platser, som skildras. Men hvad som gifver arbetet ännu större värde är jämförelser med gamla tiders seder och bruk sådana de skildras i de Heliga skrifterna. (Veckoposten.)

Detta arbete synes vara ett mycket värdefullt och intressant arbete, skrifvet på ett ledigt och fängslande språk. Utstyrseln är präktig, och priset synes oss äfven ordinärt. (Sanningsvittnet.)

Originalet till detta värdefulla och på resultaten af de allra senaste forskningarna utförda arbete är under utgifning i England, och utkommer således nästan samtidigt på vårt språk. Att döma af innehållet i de tre första häftena, blir det ett arbete, som förtjänar stor spridning. (Svenska Sändebudet.)

— — — Vid förf:s erfarna hand få vi besöka de heliga ställena och med bibeln i hand liksom på nytt genomlefva de där skedda tilldragelserna. Ett sådant arbete är högeligen att rekommendera åt våra söndagsskollärare. (Söndagsskolläraren.)

— — — Såsom ett totalomdöme om detta d:r Geikies arbete tro vi oss kunna redan nu med fog uttala, att det tvifvelsutan blifver en verkligt praktisk kommentar till den Heliga skrift och en värdefull hjälpreda såväl för teologer ex professo, som för tänkande bibelläsare öfver hufvud. (Stockholms Dagblad.)

— — — Denna bok är nämligen icke en religionshistoria eller något dylikt, utan en verklig reseskildring, skrifven utan pedanteri af en uppmärksam och kunskapsrik teolog. Med skicklig hand rullar författaren upp för oss intressanta taflor från det Heliga landet, hvilket han själf genomrest och genomforskat. (Dag. Nyh.)

— — — Oupphörligt hänvisar författaren till olika bibelställen, särdeles ur Gamla testamentet, och lämnar därigenom till dessas rätta förstånd värdefulla förklaringar. Arbetet blifver därigenom ett slags handbok i biblisk fornkunskap, hvilken bör vara välkommen i synnerhet för den bibelläsande men icke teologiskt bildade allmänheten. (Vårt Land.)

Paulus, hans lif och verk

af Teol. D:r F. W. FARRAR.

Öfversättning från det engelska originalet. Med omkring **250 illustrationer.**

35 häften à 25 öre.

Pärmar finnas till ett pris af kr. 2:75 och 1:25.

Detta nya arbete, som förtjänar att vinna en stor spridning äfven i vårt land utgifves i 35 häften. Hvar fjortonde dag utkommer ett häfte.

Om ifrågavarande arbete yttrar sig den ansedda engelska tidskriften »Quaterly Rewiew», *att det är Farrars litterära mästerverk samt det utan all gensägelse yppersta inom Englands nyare religiösa litteratur.* (Svenska Posten.)

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. *Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.*

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — kr. 8:75 för 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagblad.)

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har *detta* anseende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet.)

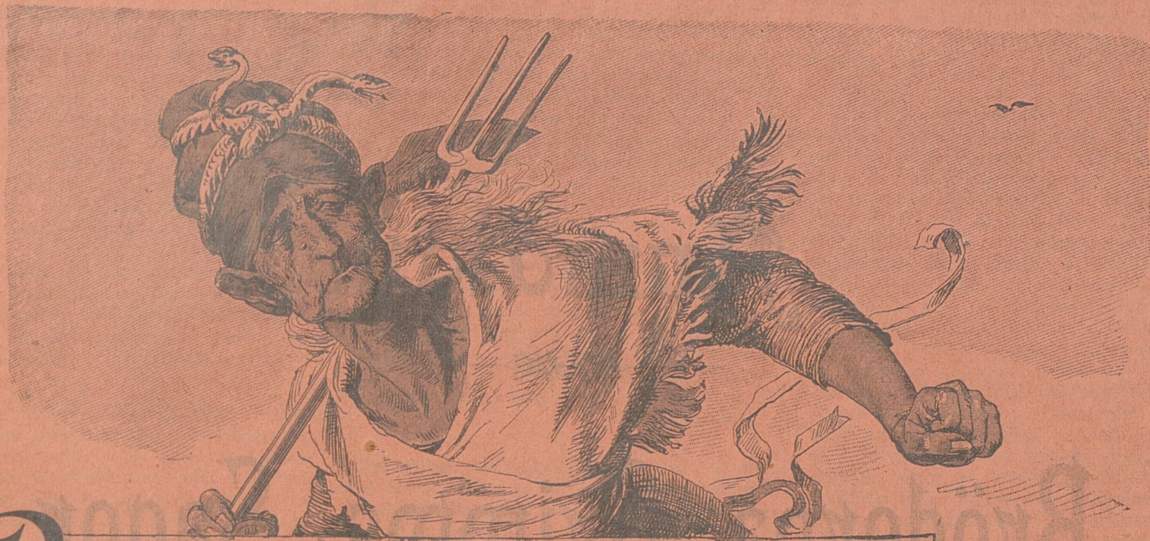
Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», *och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.* D:r Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. *Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.* (Bikupan, T. Truvé.)

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet.)

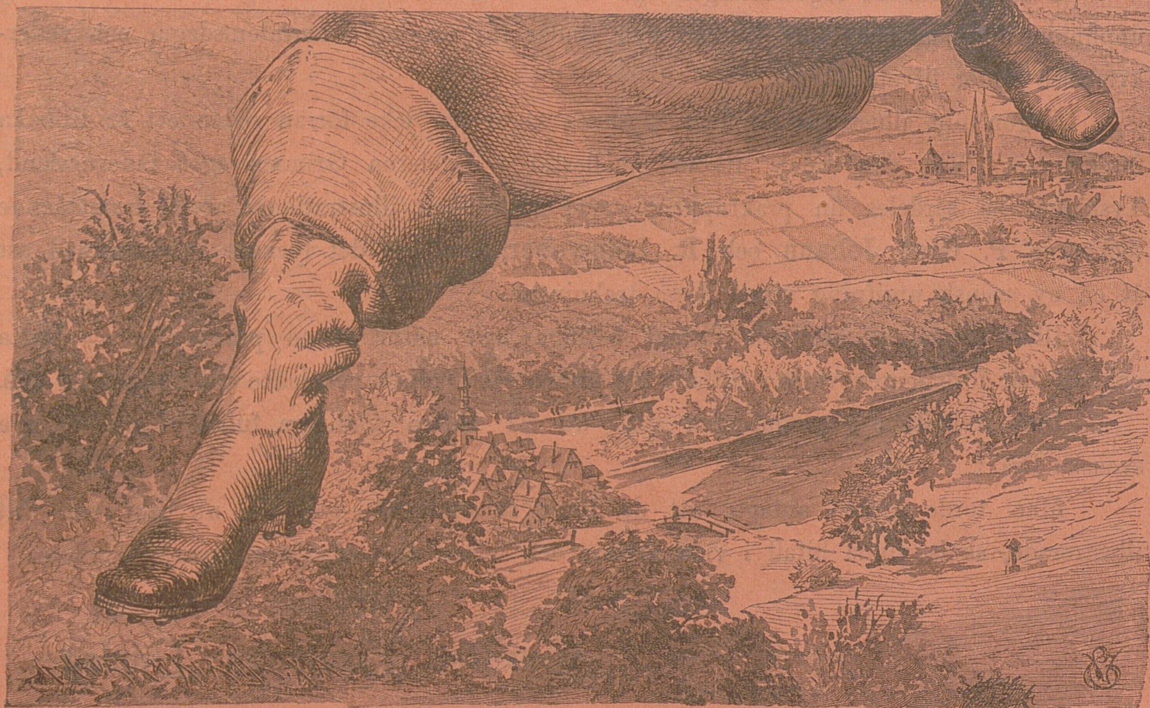
GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

Häft. 20

Pris 25 öre

Bröderna Grimms Sagor

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

Anmälan.

Bröderna Grimms Sagor

äro sedan länge kända i vårt land. Flere släktled hafva hunnit glädjas åt den rika sagovärld, hvari de införts af barndomens och ungdomens synnerliga vänner och goda sedelärare, bröderna Grimm. Hvem minnes ej från sin barndoms dagar: »Vargen och de sju killingarne», »Tolf bröder», »Lilla Rödlufvan», »Bremermusikanterna», »Tummeliten», »Prinsessan Törnros», »Broder Lustig» m. fl.?

I den grimmska sagosamlingen ega vi ett af dessa oförbränneliga alster af mänsklig uppfinningsförmåga och djärf fantasi, som länder till maning i barndomsdagar och vederkvickelse under lifvets allvar.

Någon fint illustrerad upplaga af dessa sagor har icke förrän sedan ett år tillbaka förekommit. Vid den tiden utkom emellertid i bröderna Grimms eget fädernesland, Tyskland, en särdeles fin praktupplaga med förträffliga illustrationer af de framstående tecknarne **P. Grot Johann** och **R. Leinweber,** och har det lyckats undertecknad att åt en ny svensk utgifning vinna dessa teckningar.

Illustrationernas art och format betinga helt naturligt en praktupplaga. Detta oaktadt har förläggaren varit i tillfälle att kunna sätta priset per häfte till **endast 25 öre.**

Den rikhaltiga sagosamlingen skall uti **27** häften föreligga fullständig i sin nya svenska dräkt.

Man torde kunna antaga, att de förut så omtyckta sagorna, nu rikt och fint illustrerade, skola vinna bifall i vida kretsar och hälsas med glädje af hvarje ungdom.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har [illegible] seende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre själfklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den själfständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af kateder-visdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det **på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 26/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i självfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Obs. Fabriksmärket "Tuppen".

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolags

Blekta, Oblekta och Färgade

Väfnader

försäljas hos hvarje välsorterad väfnadshandlare.

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolag.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

Nouveautéer i Klädningstyger, ständigt på lager i modern stil och färger för Supé och Promenad.

Sorgtyger i Merinos, Cachemir, Granité, Cheviot samt façonerade i moderna stilfulla mönster.

Morgonrocks- och **Underkjolstyger.**

Flaneller och **Mousseliner.**

Percaler, Satiner och **Zephyrs.**

Profver till landsorten omgående och franco.

Svarta Garantisiden till 3: 50, 4: —, 4: 50, 5: —, 5: 50, 6: —, 6: 50, 7: —.

Japanska Råsiden i eleganta färger och goda qvalitéer till kr. 1: 70, 2 kr.

Sammet, slät och faç., **Garnersiden** i vackra mönster, samt rikt urval af moderna **Ylle-** och **Silkebroderier.**

Möbeltyger i Plysch, Rips, Damast, Lasting, en- och tvåfärgad, i vackra mönster.

Profver till landsorten omgående och franco.

Vårt Kappmagasin erbjuder ständigt lager af Nouveautéer i **Kappor** för Vår-, Sommar-, Höst- och Vintersäsongen.

Stort lager af **Kapptyger** i modernaste smak, redbara qvalitéer och stilfulla mönster.

Pelsvaror i rikt urval.

Profver på Kapptyger, med uppgift om måttagning, sändas omgående och franco. Prima fabrikat, modern stil.

VICTOR SWENSON & C:o.

SALOMON & WILLIAMSON

Bosättningsmagasin

35 Östra Hamngatan 35

GÖTEBORG.

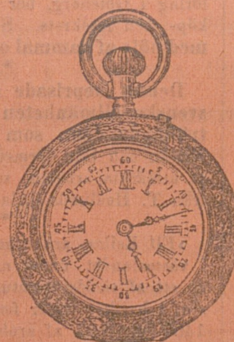
Bordserviser, Glasvaror,

Prima Nysilfverarbeten, Lampor,

Ljuskronor, Amplar.

Stort lager. Billiga priser.

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

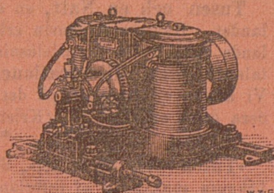
Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

EDWIN ANDRÉN & Co.

GÖTEBORG

Fabrik för Dynamomaskiner, Elektromotorer, Instrumenter, Accumulatorer, Elektriska Borrmaskiner och Lokomotiv.

Lager af:
Kronor,
Väggarmar,
Amplar,
Glaskupor.

Försälja:
Kolspetsar,
Glödlampor,
Ledningstråd,
Isolermateriel.

Utföra anläggningar för belysning och krafttransport.

Leverera: Maskiner och Maskinförnödenheter, Jernrör, Läderremmar, Injektorer, Kranar m. m.

Koncentrerad

Trädgårds- & Blomstergödsel

rekommenderas.

Moritz Fraenckel & C:ni.

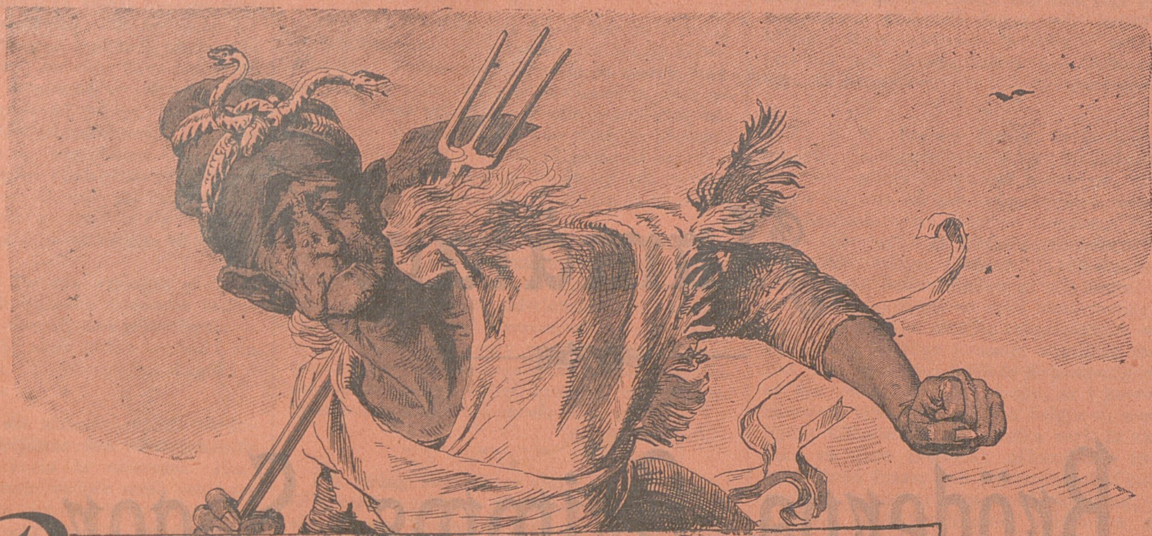
Lilla Torget N:o 3.

GÖTEBORG.

Prislistor, bruksanvisning m. m. sändas på begäran gratis.

Häft. 21

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
• Sagor •

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

Anmälan.

Bröderna Grimms Sagor

äro sedan länge kända i vårt land. Flere släktled hafva hunnit glädjas åt den rika sagovärld, hvari de införts af barndomens och ungdomens synnerliga vänner och goda sedelärare, bröderna Grimm. Hvem minnes ej från sin barndoms dagar: »Vargen och de sju killingarne», »Tolf bröder», »Lilla Rödlufvan», »Bremermusikanterna», »Tummeliten», »Prinsessan Törnros», »Broder Lustig» m. fl.?

I den grimmska sagosamlingen ega vi ett af dessa oförbränneliga alster af mänsklig uppfinningsförmåga och djärf fantasi, som länder till maning i barndomsdagar och vederkvickelse under lifvets allvar.

Någon fint illustrerad upplaga af dessa sagor har icke förrän sedan ett år tillbaka förekommit. Vid den tiden utkom emellertid i bröderna Grimms eget fädernesland, Tyskland, en särdeles fin praktupplaga med förträffliga illustrationer af de framstående tecknarne **P. Grot Johann** och **R. Leinweber**, och har det lyckats undertecknad att åt en ny svensk utgifning vinna dessa teckningar.

Illustrationernas art och format betinga helt naturligt en praktupplaga. Detta oaktadt har förläggaren varit i tillfälle att kunna sätta priset per häfte till **endast 25 öre.**

Den rikhaltiga sagosamlingen skall uti **27** häften föreligga fullständig i sin nya svenska dräkt.

Man torde kunna antaga, att de förut så omtyckta sagorna, nu rikt och fint illustrerade, skola vinna bifall i vida kretsar och hälsas med glädje af hvarje ungdom.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har detta [illegible]seende för att vara hans yppersta verk. (Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.** (Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets. (Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre själfklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den själfständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det **på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 26/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val. (Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i själfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

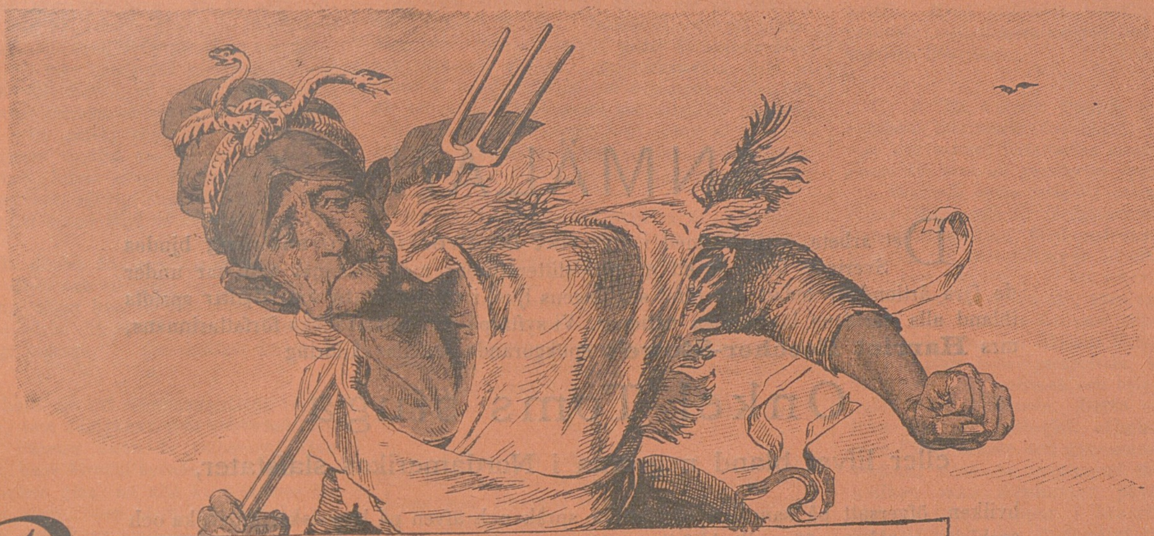
Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

Häft. 22

Pris 25 öre

Bröderna Grimms Sagor

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i ny, rikt illustrerad öfversättning bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i milliontals exemplar spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i Onkel Toms stuga närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i Onkel Toms stuga — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af Onkel Toms stuga, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant Inledning, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med ja i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af Onkel Toms stuga kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i **20** häften med 14 dagars mellantid till ett pris af **25** öre pr häfte om **32** sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver **100** illustrationer, utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har detta i anseende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre självklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den självständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det **på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad $^{26}/_{1}$ 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i självva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

För Boksamlingen

Häft. 23

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS! Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med laglígen inregistreradt firmamärke.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i ny, rikt illustrerad öfversättning bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i milliontals exemplar spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i Onkel Toms stuga närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i Onkel Toms stuga — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af Onkel Toms stuga, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant Inledning, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med ja i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af Onkel Toms stuga kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i **20** häften med 14 dagars mellantid till ett pris af **25** öre pr häfte om **32** sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver **100 illustrationer,** utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har [illegible] seende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre självklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den självständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det **på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 26/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i själfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

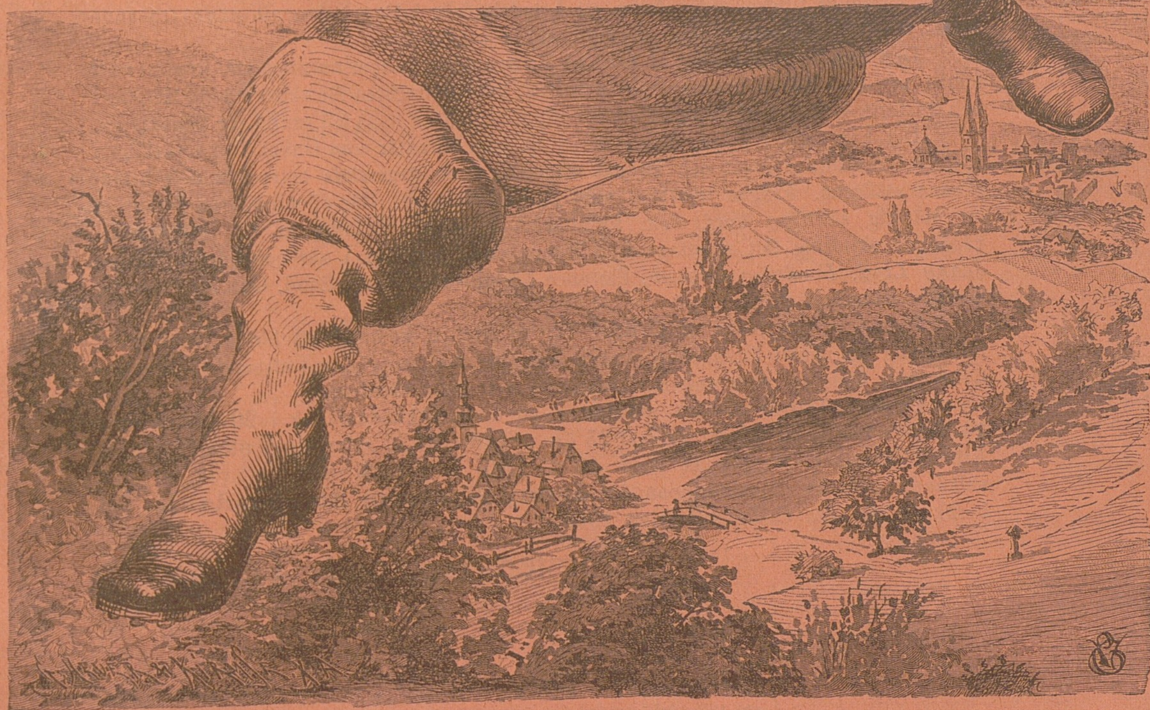
För Boksamlingen

Häft. 24

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
. Sagor .

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

☛ *Utkommer i 27 häften à 25 öre.* ☚

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

☛ (Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.) ☚

☛ **Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.** ☚

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

OBS.! *Alla pärmar, som utgå från Torsten Hedlunds Förlag, äro å baksidan försedda med lagligen inregistreradt firmamärke.*

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i **ny, rikt illustrerad öfversättning** bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i **milliontals exemplar** spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i **Onkel Toms stuga** närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i **Onkel Toms stuga** — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af **Onkel Toms stuga**, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant **Inledning**, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med **ja** i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af **Onkel Toms stuga** kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i **20** häften med **14** dagars mellantid till ett pris af **25** öre pr häfte om **32** sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver **100 illustrationer**, utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har detta [illegible]seende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre självklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den själfständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det **på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 26/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i självfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

För Boksamlingen

Häft. 25

Pris 25 öre

Bröderna Grimms

· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i ny, rikt illustrerad öfversättning bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i milliontals exemplar spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i Onkel Toms stuga närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i Onkel Toms stuga — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af Onkel Toms stuga, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant Inledning, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med ja i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af Onkel Toms stuga kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i 20 häften med 14 dagars mellantid till ett pris af 25 öre pr häfte om 32 sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver 100 illustrationer, utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har detta [illegible]seende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, knnna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre självklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den självständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det **på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut **af** förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad 26/1 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i själfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

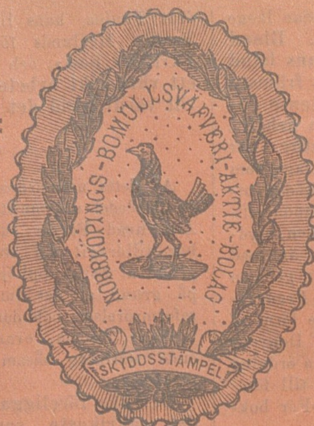
Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Obs. Fabriksmärket "Tuppen".

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolags

Blekta, Oblekta och Färgade

Väfnader

försäljas hos hvarje välsorterad väfnadshandlare.

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolag.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

Nouveautéer i Klädningstyger, ständigt på lager i modern stil och färger för Supé och Promenad.

Sorgtyger i Merinos, Cachemir, Granité, Cheviot samt façonerade i moderna stilfulla mönster.

Morgonrocks- och **Underkjolstyger.**

Flaneller och **Mousseliner.**

Percaler, Satiner och **Zephyrs.**

Profver till landsorten omgående och franco.

Svarta Garantisiden till 3: 50, 4: —, 4: 50, 5: —, 5: 50, 6: —, 6: 50, 7: —

Japanska Råsiden i eleganta färger och goda qvalitéer till kr. 1: 70, 2 kr.

Sammet, slät och façon., **Garnersiden** i vackra mönster, samt rikt urval af moderna **Ylle-** och **Silkebroderier.**

Möbeltyger i Plysch, Rips, Damast, Lasting, en- och tvåfärgad, i vackra mönster.

Profver till landsorten omgående och franco.

Vårt Kappmagasin erbjuder ständigt lager af Nouveautéer i **Kappor** för Vår-, Sommar-, Höst- och Vintersäsongen.

Stort lager af **Kapptyger** i modernaste smak, redbara qvalitéer och stilfulla mönster.

Pelsvaror i rikt urval.

Profver på Kapptyger, med uppgift om måttagning, sändas omgående och franco. Prima fabrikat, modern stil.

VICTOR SWENSON & C:o.

Smör, Thé och Margarin

köpes bäst och billigast hos

Svea Smör- och Théförsäljning.

Victoriahallen,
Göteborg.

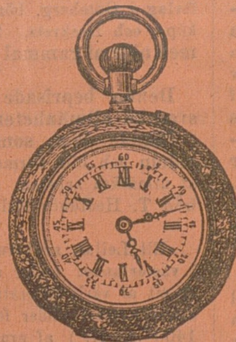
Kongsgatan,	Stortorget,	Storgatan.
Marstrand.	**Malmö.**	**Helsingborg.**

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

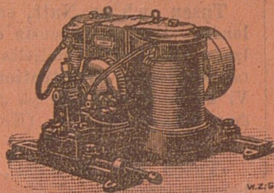
Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

EDWIN ANDRÉN & Co.

GÖTEBORG

Fabrik för Dynamomaskiner, Elektromotorer, Instrumenter, Accumulatorer, Elektriska Borrmaskiner och Lokomotiv.

Lager af:	Försälja:
Kronor,	Kolspetsar,
Väggarmar,	Glödlampor,
Amplar,	Ledningstråd,
Glaskupor.	Isolermateriel.

Utföra anläggningar för belysning och krafttransport.

Leverera: Maskiner och Maskinförnödenheter, Jernrör, Läderremmar, Injektorer, Kranar m. m.

Häft. 26

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
• Sagor •

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.

(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

ANMÄLAN.

Det arbete, som härmed i ny, rikt illustrerad öfversättning bjudes Sveriges folk, är ett af världslitteraturens mest bekanta och har under de fyra årtionden, sedan det först såg dagens ljus, i milliontals exemplar spridts ibland alla världens läskunniga nationer. Vi syfta på den amerikanska författarinnans, mrs **Harriet Beecher-Stowe's** epokgörande sociala skildring

Onkel Toms stuga

eller lifvet bland negrerna i Nordamerikas slafstater,

hvilken, öfversatt på samtliga europeiska språk och äfven på kinesiska, japanska och arabiska språken, öfverallt blifvit emottagen med hänförelse. Vi kunna i de samhällsförhållanden, under hvilka vi nu lefva, knappast göra oss en föreställning om det oerhörda uppseende denna skildring vid dess första framträdande väckte inom hela den civiliserade världen; huru den i öster och väster, i norr och söder framkallade en städse växande storm af ovilja mot och afsky för slafveriet, *till hvars slutliga afskaffande den i väsentlig mån bidrog.* Ehuru således själfva de yttre förhållanden, som i Onkel Toms stuga närmast afses, icke längre finnas, så är dock denna märkvärdiga skildrings egendomliga förmåga att fängsla sinnet allt jämt densamma; och ännu i kommande årtionden skola — liksom under de fyra förflutna — millioner ögon fuktas af deltagandets och harmens tårar vid de gripande scener ur lifvet, hvilka förf. med glödande känsla för de förtryckta och med lefvande åskådlighet tecknar.

Själfva det *sociala ämnet* i Onkel Toms stuga — förhållandet emellan öfverordnade och underordnade — är också städse lika nytt och brännande; och änskönt detta förhållande gestaltar sig i så väsentligen olika former bland olika folk och på olika tider; så gifves det likväl alltid i en skildring *sådan som denna* viktiga beröringspunkter äfven med nutida samhällsskick — beröringspunkter, hvilka göra boken särskildt tilldragande såsom ett betydelsefullt inlägg i den allestädes rasande klass- och kulturkampen inom de civiliserade samhällena.

Den nya försvenskning af Onkel Toms stuga, som nu anmäles, kommer att förses med en särdeles intressant Inledning, hvari redogöres för skildringens tillkomst och historia och hvaraf framgår, att *verkliga händelser* ligga till grund för densamma.

Det har satts i fråga, huruvida en så ädel karaktär som Onkel Toms verkligen haft sin förebild i lifvet och kunnat utvecklas i en negerslafs betryckta och kringskurna ställning. Frågan besvaras med ja i inledningen. Här offentliggöres dessutom en märklig *samling bref,* dem författarinnan med anledning af sin uppseendeväckande skildring fått emottaga från framstående personer i när och fjärran, såsom *Jenny Lind, Fredrika Bremer,* Florence Nightingale, George Sand, Charles Dickens, Charles Kingsley, m. fl.

Denna nya upplaga af Onkel Toms stuga kommer att blifva långt mera fullständig än någon föregående svensk utgifning varit så väl med afseende å illustrationer och utstyrsel som ock med afseende å textens rikedom.

Onkel Toms stuga utkommer på undertecknads förlag i 20 häften med 14 dagars mellantid till ett pris af 25 öre pr häfte om 32 sidor **stort oktavformat.** Arbetet kommer att prydas med öfver 100 illustrationer, utförda af den välkända svenska konstnärinnan fru **Jenny Nyström Stoopendaal.** Det beräknas att vara färdigt till julen 1895.

Torsten Hedlunds Förlag.

Pressens omdömen öfver "PAULUS".

D:r F. W. Farrars namn är redan sedan länge äfven inom Sverige kändt och berömdt. **Bland de talrika, mästerliga verken af hans hand intager hans »Paulus» måhända det främsta rummet lika som det, enligt kompetente domares utsago, är det kanske yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur.** Det har ock redan utkommit i en svensk upplaga, som vunnit mycket stor spridning. En ny sådan utkommer nu från hr Torsten Hedlunds kända officin i Göteborg, och skall för visso äfven den, prydligt utstyrd och rikt illustrerad som den är, med glädje hälsas välkommen af hvarje, för gedigen allvarlig läsning intresserad bokköpare. Framträdande i ett yttre skick, som liknar de förut af samme förläggare utgifna upplagorna af Bunyans och Geikies verk, lofvar »Paulus» att i sin ordning varda ett praktverk, värdigt slutande sig till föregående delar af denna följd af arbeten »För boksamlingen».

Vi anbefalla således den nya upplagan af »Paulus» till det bästa och tillönska densamma välförtjänt spridning, något hvartill dess prisbillighet — 9 kronor för cirka 35 stora häften — bör i sin mån väsentligt bidraga. (Stockholms Dagbl.)

* * *

Detta arbete är ett utomordentligt värdefullt arbete, som förtjänar den vidsträcktaste spridning. Farrars namn är välbekant. Hans varma hjärta, hans formfulländade språk och hans grundliga lärdom göra, att alla hans arbeten äga ett synnerligt värde; men särskildt har dett[illegible] seende för att vara hans yppersta verk.

(Sanningsvittnet).

* * *

Paulus har sagt: »Följen mig, såsom jag följer Kristus», **och sålunda kan denne märkvärdige mans lif vara ett af de viktigaste, näst Kristi, att betrakta.** Doktor Farrar har med sin ovanliga förmåga att med ord kunna måla, förenad med sin mångsidiga kunskap, på ett lefvande sätt skildrat Paulus, hans lif och verk. Det utgifves på Torsten Hedlunds förlag, i samma format som »Kristens Resa», och är rikt illustreradt. **Det är ett värderikt arbete för bibelforskaren och är väl värdt hvad det kostar: 25 öre per häfte.**

(Bikupan, T. Truvé).

* * *

Af detta utomordentliga arbete har nu omkring en fjärdedel utkommit. Inalles blir det 35 häften. Allt hvad Farrar skrifvit under de senaste åren, har tilldragit sig stor uppmärksamhet, dels på grund af hans upphöjda och ädla personlighet, dels på grund af det intresse han visat för pågående reformrörelser, och därjämte på grund af hans omfattande lärdom, ovanliga begåfning och framstående ställning såsom en af Englands förnämsta prästmän.

Det här föreliggande arbetet är säkerligen det sakrikaste, som någonsin skrifvits om Paulus, alla tiders störste apostel och missionär, vägrödjaren för missionsarbetet i hednavärlden. Då därtill kommer att öfversättningen är väl utförd, utstyrseln prydlig, illustrationerna talrika och vackra — många af dem helsideillustrationer — och priset billigt, kunna vi med skäl rekommendera denna bok åt vår läsekrets.

(Sv. Sändebudet).

* * *

Det förlag, som räknar såsom sin ära att nu i följd hafva utgifvit en del utmärkta engelska verk, sådana som Bunyans arbeten »Det heliga kriget» och »Kristens resa», samt Cunningham Geikies »Det heliga landet och bibeln» m. fl., har nu skänkt den svenska allmänheten de tvenne första häftena af den berömde engelske teologen Farrars mästerverk »Paulus», ett verk som jämte samme författares »Kristi lif» satt honom främst bland Englands nutida teologer och gjort honom känd och värderad inom hela den kristna världen. **Farrars tolkning af Paulus, »hedningarnes apostel» låter oss blicka djupt in i denna underbare mans karaktär hvilkens studium alltid måste vara af det största intresse för hvarje kristen, och framstår för oss såsom en lefvande gestalt, en full och hel personlighet. Arbetet är därföre själfklart en frukt, ej blott af den vetenskapliga skarpsynthet, som utmärker Farrar, utan af ett flitigt och ihärdigt arbete, noggranna undersökningar och omsorgsfull kritik.** Hvad utstyrseln beträffar är den mycket praktfull och illustrationerna äro af framstående engelska konstnärer. (Hallandsposten).

* * *

D:r F. W. Farrars **Paulus** är af framstående engelska litteraturkritiker ansedt icke allenast såsom den celebre författarens mästerverk, utan ock såsom det utan all gensägelse yppersta arbetet inom Englands nyare religiösa litteratur. **Synnerligen tilltalande är författarens ädla stil samt den självständiga, fördomsfria ståndpunkt han intager vid behandlingen af sitt ämne.** Framställningen uppbäres af ett i bästa mening kristligt trosnit, af en omutlig sanningskärlek samt af ett af alla kyrkliga fördomar oförvilladt omdöme. Den bild, som den fräjdade författaren gifver oss af den store hedninga-aposteln, är i konstnärligt hänseende lika realistisk och helgjuten, som i religiöst tillfredsställande. **Detta verk är sålunda icke en torr teologisk afhandling, späckad med lärda fraser och genomandad af katedervisdom, utan en inspirerad skildring, under hvilken man förnimmer pulsslagen af ett hjärta, som klappar i innerligaste sympati för allt ädelt och gudomligt inom mänskligheten.** (Esk. Posten J. F. R.)

* * *

Paulus, hans lif och verk, af d:r F. W. Farrar. Af detta arbete, ett af den svenska teologiska öfversättningslitteraturens allra yppersta, har sjette häftet nu utkommit. Pris 25 öre. Denna illustrerade billighetsupplaga omfattar 35 häften. (T. Hedlund, Gbg). (Smålands-Posten).

Pressens omdömen öfver "Tusen och en Natt".

Hr Torsten Hedlund utvecklar allt fortfarande en ganska betydande verksamhet i utgifvandet af präktigt utstyrda verk af dels klassisk, dels mera modern framträdande förtjänst, allt under bibehållandet af synnerligt lågt pris, **hvilket gör dessa verk tillgängliga för en och hvar, som sätter sitt vetandes tillökning och sin andliga förlustelses tillfredsställande öfver det mera krassa och blott kroppsliga nöjet.** Så har han i sitt bibliotek »För Boksamlingen» i stor oktav påbörjat utgifvandet i ny svensk öfversättning af det **på fantasiens kolorit och imaginationens prålande yppighet så rika österländska sagomagasinet »Tusen och en Natt», hvilket under seklers följd varit en så outtömlig sagoskatt,** af hvilken millioner njutit och fröjdats — ett företag, som helt säkert skall mottagas med lifligt intresse. (Göt.-Posten).

* * *

Ett nytt praktverk, som värdigt sluter sig till raden af dem, hvilka förut utgått från Torsten Hedlunds välkända förlag under den gemensamma rubriken »För Boksamlingen». **Stort format, vackert tryck, fint papper, förträffliga illustrationer samt ett i förhållande till alla dessa företräden ytterst billigt pris** — se där de utmärkande kännetecknen för alla hr Hedlunds utgifningar. (Eskilstunaposten).

* * *

Till de förut af förläggaren utgifna illustrerade upplagorna af värdefulla skrifter — däribland sådana världslitteraturens mästerverk som Bunyans »Kristens resa» och De Foes »Robinson Crusoe», hvilka vunnit vidsträckt spridning, har nu slutit sig den icke mindre världsberömda sagosamlingen »Tusen och en Natt».

Österlandet är om något »berättarelandet» par préférence. Ingenstädes har väl fantasin spunnit så fagra, skimrande nät som här, vare sig i de indiska månflätade hjältesagorna, fablerna och lärodikterna, i hebreernas historier och parabler, sådana dessa framträda i flere Gamla testamentets böcker, i de persiska kungaböckerna eller i arabernas färgrika, romantiska sagor, bland hvilka »Tusen och en Natt»-samlingen är den mest berömda. (K. W—g i G. H. T.)

* * *

En vacker upplaga af det berömda sagoverket »Tusen och en Natt» har börjat utgifvas på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet är försedt med teckningar af framstående franske artister. (Vårt Land).

* * *

Det är ett sällsamt bokverk, som med den vackra dräkt, hvari det här framträder på T. Hedlunds förlag i Göteborg, bör finna en mycket talrik både köp- och läsekrets. **Sådana sagor kunna läsas med nöje af gammal och ung.** (Smålandsposten).

* * *

Denna beprisade samling erbjudes nu den svenska allmänheten i en upplaga, vida öfverträffande dem, som förut utgått från svensk officin och blir därmed en värdig länk i den kedja af utmärkta arbeten, som sedan några år utgifvits från T. Hedlunds förlag. (Hallandsposten).

* * *

»Elf Leila», arabernas härliga berättelsebok, känd i västerlandet under namnet »Tusen och en Natt», är ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin, i hvilket under fem århundraden (från 900 till 1400 e. Kr.) af arabiske skriftställare inarbetats sagomotiv från Indien, Persien och Egypten tillsammans med ursprungligt arabiska element, och af allt detta är vordet ett af de, hvad händelseskildringen och fantasirikedomen vidkommer, mest egendomliga arbeten, som litteraturen äger, en af de öfver hela världen mest spridda böcker.

Den väl illustrerade upplaga, som härmed börjat utgifvas, skall nog vara ägnad att äfven i vårt land vinna spridning i hem, där man sätter värde på underhållande läsning, framträdande i en vacker dräkt. (Lunds Veckoblad $^{26}/_{1}$ 93).

* * *

Tusen och en Natt — ett af världslitteraturens märkligaste sagomagasin väl bekant äfven hos oss — är utkommet på Torsten Hedlunds förlag, Göteborg. Arbetet utkommer i 21 häften till det fabulöst billiga priset af 25 öre häftet.

Hvarje häfte innehåller 16 sidor, rikt illustreradt, spännande intressant och lärorikt. En hvar borde förskaffa sig detta, vi kunna säga enastående arbete. (Verml. Allehanda).

* * *

Vi erinra ytterligare om, att detta originella och utmärkta arbete med sina väl utförda och fina illustrationer, utkommer fullständigt i 21 sextonsidiga häften. Att äfven detta arbete skall vinna en vidsträckt spridning aga vi för gifvet. (Hv. Tidn.)

* * *

Urgammal är arabernas kärlek till underbara äfventyr. Under alla tider hafva också på grund häraf dessa nomader högt aktat och djupt vördat sina yrkesmässiga sago- och äfventyrsberättare, sina essamirer, d. v. s. ledare i den stjärnklara natten, när dessa under österlandets stjärnbeströdda himmel med af djärfvaste fantasi burna berättelser mättade sina landsmäns sagohunger. Dessa essamirernas sagor, hvartill stoff hämtats från Indiens, Persiens, Egyptens och andra österländska folk, sammanflätades slutligen på 1300-talet af arabiske skriftställare till den vackra sagokrans, som nu bär namnet »Elf Leila» eller hos oss »Tusen och en Natt». I detta arbete öppnar sig för den nyktre och prosaiske vesterländningen en outtömlig grufva af österländsk fantasi, hvarur de, som älska det underbara och intagande, kunna hämta näring för en sinande fantasi och ett döende lefnadsmod.

Hr Torsten Hedlund, som gifvit oss en hel del förträffligt utstyrda bokverk, **utrustar denna illustrerade upplaga af världens mest lästa och vidast kända sagosamling på det präktigaste sätt.** Den allmänhet, som införlifvar hr H:s förlagsartiklar med sin boksamling, gör ett godt val.

(Östgöta Kuriren).

* * *

Redan i själfva titeln ligger ju så att säga poesi. Och de berättelser denna samling af österlänska sagor bjuder på, hör ingalunda till de hvardagliga. **Det är endast äkta perlor, så slipade att både ungdom och ålderdom med nöje skall läsa desamma.** (Söderköpings Posten).

* * *

Tusen och en Natt, en sagokrans från Österlandet. Här om någonsin erbjudes en både fängslande och lärorik familjeläsning i en särdeles tilltalande form. **Illustrationerna äro präktiga.** Vi kunna ej annat än på det varmaste rekommendera detta arbete. (Kristinehamns tidning).

* * *

»Tusen och en Natt», den under detta namn bekanta samlingen af österländska sagor, välbekant för oss alla sedan den tid, då sagorna voro vår mest älskade litteratur och med förkärlek omläst för sin yppiga österländska fantasi och sin lifliga intressanta berättarkonst, har börjat utgifvas i en ny, i förhållande till utstyrseln mycket prisbillig upplaga. Verket är rikt illustreradt af franska konstnärer. (Nya Lund).

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

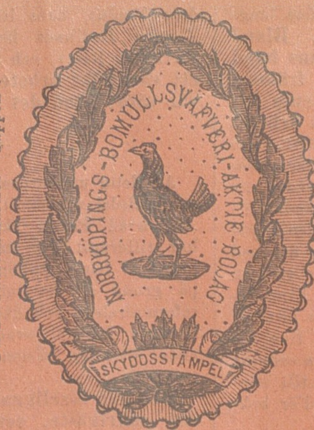
Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Obs. Fabriksmärket "Tuppen".

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolags

Blekta, Oblekta och Färgade

Väfnader

försäljas hos hvarje välsorterad väfnadshandlare.

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolag.

VICTOR SWENSON & Co.

Göteborg.

Nouveautéer i Klädningstyger, ständigt på lager i modern stil och färger för Supé och Promenad.

Sorgtyger i Merinos, Cachemir, Granité, Cheviot samt façonerade i moderna stilfulla mönster.

Morgonrocks- och **Underkjolstyger.**

Flaneller och **Mousseliner.**

Percaler, Satiner och **Zephyrs.**

Profver till landsorten omgående och franco.

Svarta Garantisiden till 3: 50, 4: —, 4: 50, 5: —, 5: 50, 6: —, 6: 50, 7: —

Japanska Råsiden i eleganta färger och goda qvalitéer till kr. 1: 70, 2 kr.

Sammet, slät och faç., **Garnersiden** i vackra mönster, samt rikt urval af moderna **Ylle-** och **Silkebroderier.**

Möbeltyger i Plysch, Rips, Damast, Lasting, en- och tvåfärgad, i vackra mönster.

Profver till landsorten omgående och franco.

Vårt Kappmagasin erbjuder ständigt lager af Nouveautéer i **Kappor** för Vår-, Sommar-, Höst- och Vintersäsongen.

Stort lager af **Kapptyger** i modernaste smak, redbara qvalitéer och stilfulla mönster.

Pelsvaror i rikt urval.

Profver på Kapptyger, med uppgift om måttagning, sändas omgående och franco. Prima fabrikat, modern stil.

VICTOR SWENSON & Co.

Smör, Thé och Margarin

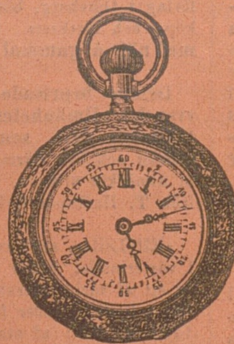
köpes bäst och billigast hos

Svea Smör- och Théförsäljning.

Victoriahallen,
Göteborg.

Kongsgatan,	Stortorget,	Storgatan.
Marstrand.	**Malmö.**	**Helsingborg.**

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

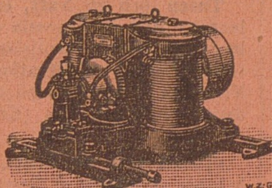
Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

EDWIN ANDRÉN & Co.

GÖTEBORG

Fabrik för Dynamomaskiner, Elektromotorer, Instrumenter, Accumulatorer, Elektriska Borrmaskiner och Lokomotiv.

Lager af:
Kronor,
Väggarmar,
Amplar,
Glaskupor.

Försälja:
Kolspetsar,
Glödlampor,
Ledningstråd,
Isolermateriel.

Utföra anläggningar för belysning och krafttransport.

Leverera: Maskiner och Maskinförnödenheter, Jernrör, Läderremmar, Injektorer, Kranar m. m.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

Häft. 27

Pris 25 öre

Bröderna Grimms
· Sagor ·

Rikt illustrerad af P. Grot Johann och R. Leinweber.

Utkommer i 27 häften à 25 öre.
(Hvarje häfte innehåller 16 sidor.)

(Alla löften om gratisutdelningar, pärmar och dylikt, äro emot förläggarens ordres.)

Ett häfte utkommer hvar fjortonde dag.

TORSTEN HEDLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG.

Anmälan.

Ett i hög grad intresseväckande arbete blir utan tvifvel den nya utgifning, som härmed erbjudes den läsande allmänheten, ett arbete, som i England väckt den största uppmärksamhet, nämligen

Ur
Nittonde Århundradets Krig.

Skildringar af framstående krigskorrespondenter och andra författare.
Rikt illustrerade af konstnärer från skilda land.

Under nu snart tilländalupna århundrade har vårt eget fädernesland dess bättre endast föga varit inveckladt i de stridigheter, som tid efter annan sammanfört folken i blodiga drabbningar. Under ett i Sveriges historia sällspordt fredligt utvecklingsskede har det svenska folket blifvit väl förtroget med och i riklig mån fått skörda fredens välsignelser, medan det allenast på afstånd erfarit de rysligheter och fasor, som äro krigets oskiljaktiga följeslagare.

Då så är fallet, bör en

populär skildring af vårt århundrades förnämsta krigshändelser

icke allenast väcka ett allmänt intresse på grund af dess *historiska värde*, utan äfven tjäna såsom en *hälsosam erinran* af hvad andra folk inom den stora mänskliga familjen måst genomgå, men hvarifrån vi själfva hitintills så lyckligt blifvit förskonade.

Det är tydligt, att dessa *liffulla* och *kraftiga skildringar*, författade af *ögonvittnen*, måste för läsarens blick upprulla månget fasansfullt skådespel; det är tydligt, att krigskorrespondenten ofta nödgas doppa sin pänna i blod för att gifva verklighetens färg åt hvad han under gevärseldens smattrande och kanonernas dån sett och upplefvat; men vid sidan af dessa hemska tilldragelser, hvilka tyvärr alltid måste intaga en framskjuten plats i hvarje ärlig krigshistoria, skola vi finna äfven försonande drag: vi skola läsa om *verkliga hjältebedrifter*, sådana som bestå i *pliktuppfyllelse intill döden*, i *hjältemodig själfuppoffring* och i *drag af ädel mänsklighet* midt under krigstumultets och de lössläppta lidelsernas förvildande inflytelser.

Anordningen af det rikhaltiga materialet är träffad med särskild hänsyn till att göra arbetet

lättläst och **omväxlande,**

utan att därför åsidosätta något af den

trohet och **tillförlitlighet,**

som man har rätt att fordra af skildringar, hvilka behandla historiska tilldragelser. Vi skola — såsom det heter i inledningen — gå ifrån Waterloo till Saarbrücken; ifrån Plevna till Austerlitz; ifrån Bull Run till Gravelotte — alldeles som ingifvelsen drifver oss och utan att låta oss bindas af någon ordningsföljd med hänseende till tid eller rum. Än skola vi följa »den store» Napoleons öden och äfventyr, än Napoleon »den lilles»; än Wellingtons, än Roberts och Wolseleys; än Moltkes, än Skobeleffs, Mac Mahons, Shermans och Garibaldis. Ena ögonblicket skola vi lyssna till dånet från en örlogsmans bredsida utanför Trafalgar; andra ögonblicket till Alexandrias bombardemang. Från den modärna civilisationens krigföring med dess kanoner och kulsprutor skola vi gå att bevittna drabbningar, utkämpade mot sulukaffrernas assegajer och spjut, maoriernas stridsyxor eller sudanesernas knifvar. Vi skola skåda krigets ädlare sidor: stordåd af tapperhet och hjältemod, handlingar af ädel själfuppoffring och fosterlandskärlek; men vi skola också blicka ned i dess mörka afgrunder och mötas af syner, hvilka i sanning böra gå oss ännu djupare till sinnes: vi skola se och fatta, att krigets glans och ära, att dess ädlare sidor mer än uppvägas af dess fasor, dess lidanden, dess lumpenheter och bottenlösa elände.

Slutligen vilja vi i detta sammanhang framhålla, hvad den i dessa dagar till högste befälhafvare för brittiska arméen utnämde

lord Garnet Wolseley

nyligen yttrat om föreliggande arbetes engelska upplaga:

»Jag hoppas», skrifver lorden, *»att dessa nya skildringar skola få en vidsträckt spridning ibland folket, ty hvarje berättelse om tappra och själfuppoffrande handlingar, hvilka den enskilde utfört till sitt fäderneslands gagn och ära, skall icke förfela att hos läsaren ingjuta en anda af sundare och kraftigare fosterlandskärlek. Det är hvarje mans oafvisliga plikt att, då så erfordras, försvara sitt fäderneslands ära och oberoende; och den som känner historien och vet, hvad hängifna medborgare under påverkan af denna pliktkänsla kunnat uträtta, han skall också finnas mera förberedd att själf värdigt fylla en medborgares plikt än den, som är okunnig härom. En ibland våra främsta uppgifter bör vara att hos vårt folk nära och underhålla kärleken till våra fäders, vårt modersmåls och vår urgamla frihets land; och mig synes, att detta nya arbete är väl ägnadt att bidraga till denna uppgift».*

»**Ur Nittonde Århundradets Krig**» utkommer i **3** delar om **21 häften** — hvardera delen fullständigt afslutad för sig — med ett häfte **hvarje fjortonde dag** till ett pris af **25 öre pr häfte om 24 sidor stort oktavformat.** Af de **talrika, förträffliga originalillustrationerna** framhålles särskildt en **intressant porträttsamling** af århundradets **förnämste härförare;** så till dömes innehåller *första häftet* ibland andra porträtt äfven *en bild till dagskrönikan*, nämligen af den nye öfverbefälhafvaren för engelska arméen, ofvannämde **lord Garnet Wolseley.**

Torsten Hedlunds Förlag.

Undertecknad är härmed i tillfälle att till den ärade allmänheten öfverlämna en

Korstågens Historia,

som i hufvudsak utgör en bearbetning af två framstående tyska arbeten, nämligen »*Geschichte der Kreuzzüge*» af *Bernhard Kugler*, professor vid universitetet i Wien och den kände tyske kulturhistorikern *Otto Henne am Rhyns* verk: »*Die Kreuzzüge and die Kultur ihrer Zeit.*»

På svenska språket har ej förut utkommit något arbete, som gifvit en på de nyaste historiska forskningarna grundad skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan det kristna västerlandet och islâms bekännare.

På grund häraf och då dessutom korstågens tidehvarf eger så mycket, som i hög grad måste verka intresseväckande och vara tilltalande för fantasi och känsla, vågar förläggaren hysa det hopp, att detta nya arbete skall hos allmänheten vinna bifall och uppmuntran.

Kampen emellan kristendomen och islâm sönderfaller egentligen i tre olika hufvudafdelningar, hvaraf den första omfattar de islâmitiska eröfringskrigen och plundringstågen mot det kristna Europa, något som i detta arbete endast inledningsvis kommer att beröras, den andra afdelningen åter omfattar den tidsrymd, då den kristna troshänförelsen öfvergick till handling och utmynnade i de krigiska företag, som kallas *korstågen.* Af dessa korståg, deras orsaker, förlopp och följder kommer det föreliggande arbetet att gifva en utförlig och trogen skildring. Turkarnes i början segerrika framträngande i Europa och deras senare tillbakadrifvande, utgör slutligen den tredje afdelningen i kristendomens stora kamp mot islâm.

Korstågens Historia, som kommer att omfatta 27 häften, blir praktfullt illustrerad. Förutom ett stort antal mindre illustrationer, kommer det svenska arbetet att prydas af *60 helsidesplanscher utaf Gustav Doré,* hvilka tillhöra det bästa af hvad den store franske tecknaren skapat. Dorés rika fantasi har här funnit ett rikt fält för sitt skaplynne, och de scener från korstågens tid, hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro alla i hög grad verkningsfulla och tilltalande.

Högaktningsfullt

Torsten Hedlund.

Pressens uttalanden.

Arbetet blir rikt illustreradt, och hvarje häfte kommer att innehålla *helsidesplanscher af Gustav Doré.* Den svenska allmänheten känner från hans illustrerade bibel, huru förunderligt väl denne konstnär förstår att åt sina bilder gifva tidsfärg och stämning. Korsriddarnes tåg med dess bragder och järtecken har varit ett tacksamt ämne för Dorés ritstift; *man finner vid ett genombläddrande af det franska planschverk, hvars klichéer på ett förträffligt sätt reproduceras i det svenska, gång på gång teckningar af hög skönhet, och med denna prägel af innerlig mystik, som så väl passar tillsammans med den skildrade tiden,* då hvad vi på våra dagars språk kunde kalla en väldig suggestionsvåg ryckte med sig de kristnas härar till strid för den heliga grafven, och då trosnitet frammanade underbara syner för kämpande och döende hjältar *G. H. o. S. T.*

— — — »Korstågens Historia» blir det första svenska arbete, som kommer att gifva en uttömmande skildring af den väldiga strid, som under medeltiden utkämpades mellan kristendomen och islâm, en strid, hvarunder å båda sidor afgåfvos lysande prof på hjältemodig tapperhet, ädel själfuppoffring och glödande trosnit. *De båda ofvannämnde tyske författarnes namn borga för, att »Korstågens Historia» skall komma att uppfylla de anspråk, som vår tid ställer på ett historiskt arbete.* — — — *G. A. B.*

— — — Det erbjuder en mycket intressant och, att döma af de hittills utkomna häftena, objektiv skildring af korstågen. Framställningen är rik på detaljer utan att vara långrandig. Språket är i bästa mening populärt, hvadan boken dels på grund häraf dels ock på grund af sitt ypperliga innehåll bör kunna blifva en folkets egendom. Att den lämpar sig för våra sockenbibliotek framgår af det redan sagda. *Folksk. Vän.*

I detta vackra arbete skildras på ett lättläst och sakrikt sätt den stora historiska tilldragelsen, som fängslar både unga och gamla, *på samma gång den gifver oss exempel på nit och uppoffring, som sällan märkas i vår tid, då det gäller den Herren, för hvilken de under förvända åsigter kämpade.*

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre häftet, ett pris, som är ovanligt billigt, när man tager i betraktande det fina papperet och de dyrbara teckningarne. *Bikupan. Pastor T. Truvé.*

Torsten Hedlunds förlag har alltid något gediget att rikta boksamlingen med. *Det präktiga arbete, som nu är under utgifning i 27 häften, är sina föregångare från samme förläggare likt, hvad textens värde, illustrationernas (Doré har tecknat dem) liffullhet och den typografiska utstyrseln beträffar.* Den svärmiska hänförelse, som i medeltiden tog sig uttryck i de stora korstågen kommer säkerligen att här skildras på ett uttömmande sätt. *Vid Härden. Pastor A. Schön.*

Af detta af oss förut omnämda arbete hafva nu fem häften utkommit. Dessa häften gifva en sakrik och intressant skildring af uppkomsten af muhammedanismen, dess utmärkande drag, dess ovanliga utbredning, dess välde under kalifatets glansperiod, dess första strider med kristendomen samt den fortsatta kampen mellan korset och halfmånen intill år 1101, hvarunder de första s. k. korstågen företogos.

De tyska arbeten, som ligga till grund för denna svenska bearbetning, hafva till författare tvenne vetenskapsmän på den historiska forskningens fält, som ej allenast i Österrike och Tyskland, utan äfven annorstädes förvärfvat sig högt anseende, och deras arbeten innehålla de nyaste rön hvartill den historiska forskningen ledt. Den svenska bearbetningen synes vara gjord med stor omsorg *och vi kunna rekommendera arbetet såsom i hög grad intressant och värdt en vidsträckt spridning, så mycket mera som det omhandlar en af de märkvärdigaste ehuru besynnerligt nog minst kända stora rörelserna inom den kristna kyrkan.*

De förträffliga illustrationerna efter teckningar af Gustav Doré förhöja värdet af detta arbete, *hvars utstyrsel i öfrigt är den allra bästa.*

Sv. Sändebudet.

Arbetet utkommer i 27 häften à 25 öre. Hvarje häfte innehåller 16 sidor. *De häften, som vi erhållit, hafva vi genomläst med stort intresse, såsom de lofva, att arbetet skall varda ett förtjänstfullt arbete i sitt slag.* Priset är också mycket billigt. *Vi rekommendera verket på det bästa för* alla dem, som kunna komma ut med 25 öre hvar fjortonde dag under 1 års tid. *Hemlandsposten.*

Vi tillönska detta arbete den största spidning, så mycket mer, som det kastar ett klart ljus öfver medeltidens historia och särskildt denna tids religiösa rörelser och skaplynne, hvilket allt för flertalet af våra läsare torde blifva något alldeles nytt och intresseväckande.

Priset är i förhållande till bokens storlek och utstyrsel synnerligen billigt och faller sig så mycket lättare att utbetala, som här är fråga om endast 25 öre häftet. *Arb. Vän.*

Korstågens Historia, med intressant text och fina planscher. *Ingen, som vill lära i grunden känna medeltidens skaplynne, bör uraktlåta att läsa detta verk.* *Blek. Kur.*

— — — *Dorés rika fantasi har här funnit ett ämne efter sin smak, och de scener från korstågens tid hvarmed hans ritstift smyckat detta arbete, äro i hög grad verkningsfulla och tilltalande.*

Sv. Budb.

— — — *Källskrifterna äro förträffliga och bearbetningen vårdad,* hvadan man får en trogen bild af den hänförda kristendomens ryktbara kamp mot islâm. Verkets utstyrsel blir ock vårdad och rikt illustrerad (bland annat 60 helsidesplanscher af Gustav Doré.)

Jämtlands Allehanda.

— — — Som bekant voro de s. k. korstågen härtåg, som den kristna världen företog mot Palestina för att befria dess heliga jord ifrån de otrognas våld. Namnet korståg uppkom däraf att vid härens sida bars ett kors. Afven svenskar deltogo i dessa olyckliga korståg.

Det är dessa religionskrigs historia, som här framställes på ett glänsande sätt, och arbetet är tillika rikt illustreradt af Gustav Doré. Det blir ett verkligt praktverk och utkommer i 27 häften à 25 öre per häfte. *Detta arbete bör hvarje bokvän skaffa sig.*

Söderköpings-Posten.

Ett storslaget, på själfständig forskning baseradt specialarbete om den väldiga brytningstid, då riddarne af korset med krig och våld sökte krossa halfmånens bekännare, i hopp att därigenom tillvinna sig himmel och frälsning. Äfven för dem, som haft tillfälle att närmare lära känna denna tid, *erbjuder detta arbete i en åskådlig form flera nya synpunkter och viktiga lärdomar.* Korstågen vunno väl ej hvad folken då åsyftade, men blefvo dock icke utan viktiga följder för Europas folk. *Det kan därför icke undgå att skänka intresse för hvar och en att närmare lära känna dessa stora folkvandringar. Och ett godt tillfälle därtill är öppnadt genom detta arbete.*

Söndagsskolläraren.

Det är ett historiskt arbete, en bearbetning efter tvenne tyska författare och är prydt med illustrationer af Gustav Doré. *Göt. Veckotidning.*

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i Göteborg

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på **viss tid** och dels på **all framtid,**

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

Obs. Fabriksmärket "Tuppen".

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolags

Blekta, Oblekta och Färgade

Väfnader

försäljas hos hvarje välsorterad väfnadshandlare.

Norrköpings Bomullsväfveri-Aktiebolag.

VICTOR SWENSON & C:o

Göteborg.

Nouveautéer i Klädningstyger, ständigt på lager i modern stil och färger för Supé och Promenad.

Sorgtyger i Merinos, Cachemir, Granité, Cheviot samt façonerade i moderna stilfulla mönster.

Morgonrocks- och **Underkjolstyger.**

Flaneller och **Mousseliner.**

Percaler, Satiner och **Zephyrs.**

Profver till landsorten omgående och franco.

Svarta Garantisiden till 3: 50, 4: —, 4: 50, 5: —, 5: 50, 6: —, 6: 50, 7: —.

Japanska Råsiden i eleganta färger och goda qvalitéer till kr. 1: 70, 2 kr.

Sammet, slät och faç., **Garnersiden** i vackra mönster, samt rikt urval af moderna **Ylle-** och **Silkebroderier.**

Möbeltyger i Plysch, Rips, Damast, Lasting, en- och tvåfärgad, i vackra mönster.

Profver till landsorten omgående och franco.

Vårt Kappmagasin erbjuder ständigt lager af Nouveautéer i **Kappor** för Vår-, Sommar-, Höst- och Vintersäsongen.

Stort lager af **Kapptyger** i modernaste smak, redbara qvalitéer och stilfulla mönster.

Pelsvaror i rikt urval.

Profver på Kapptyger, med uppgift om måttagning, sändas omgående och franco. Prima fabrikat, modern stil.

VICTOR SWENSON & C:o.

Smör, Thé och Margarin

köpes bäst och billigast hos

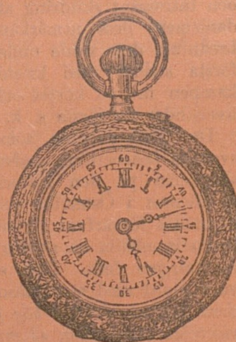
Svea Smör- och Théförsäljning.

Victoriahallen,
Göteborg.

Kongsgatan,	Stortorget,	Storgatan.
Marstrand.	**Malmö.**	**Helsingborg.**

K. Y. DAHLBOM

URMAKERIAFFÄR

2 Korsgatan 2,

GÖTEBORG.

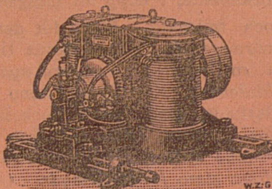
Rekommenderar ett välsorteradt lager samt ett korrekt utförande af reparationer.

EDWIN ANDRÉN & Co.

GÖTEBORG

Fabrik för Dynamomaskiner, Elektromotorer, Instrumenter, Accumulatorer, Elektriska Borrmaskiner och Lokomotiv.

Lager af:
Kronor,
Väggarmar,
Amplar,
Glaskupor.

Försälja:
Kolspetsar,
Glödlampor,
Ledningstråd,
Isolermateriel.

Utföra anläggningar för belysning och krafttransport.

Leverera: Maskiner och Maskinförnödenheter, Jernrör, Läderremmar, Injektorer, Kranar m. m.

D:r THOMALLAS

Sundhetsunderkläder,

om hvilkas utmärkta egenskaper vi hänvisa till cirkulär af den 18 Maj och intyg från D:r Thorstenson af den 20 Juli i Göteborgs Handelstidning, försäljas endast af

C. H. Ström & Co.

24 Torggatan 24.

GÖTEBORG.
GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

